

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ
БЕИНСА ДУНО

СИЛА И ЖИВОТ

Том XIV

Поредицата „Сила и Живот“ е съвместна публикация на издателствата „Захарий Стоянов“ и „Бяло Братство“. В нея за първи път е представена пълна хронология на неделните проповеди на Учителя Петър Дънов (Беинса Дуно) през периода 1914–1944 г. В тях по собствените му думи са изложени всички основни принципи на неговото учение, което той нарича Новото учение на Всемирното Бяло Братство.

От езикова гледна точка неделните проповеди, наричани беседи, са стенографирано говорно слово. Стенограмите на беседите са дешифрирани, редактирани и публикувани от различни последователи на Учителя П. Дънов, през различни периоди от време, на което се дължат някои езикови и стилови разлики. По-голямата част от съдържанието на настоящата поредица са сборниците с беседи, които започват да се публикуват от 1915 г. със заглавие „Сила и Живот“.

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ
БЕИНСА ДУНО

СИЛА И ЖИВОТ

Том XIV

06.11.1927 г. – 15.04.1928 г.

Издателство •ЗАХАРИЙ СТОЯНОВ•
Издателство •БЯЛО БРАТСТВО•

София, 2018

© Издателство „Бяло Братство“, 2018
© Издателство „Захарий Стоянов“, 2018

ISBN 978-954-744-334-1
ISBN 978-954-09-1230-1

Съдържание

И рече Бог, 6.11.1927	7
Така е писано, 13.11.1927	31
Ни мъж, ни жена, 20.11.1927	54
Ще оздравее момчето ми, 27.11.1927	78
Седем кошници, 4.12.1927	107
За приятелите си, 11.12.1927	133
Твърдата храна, 18.12.1927	153
Идат дни, 25.12.1927	187
В образ Божи, 1.01.1928	210
Жлебът, 8.01.1928	235
Заветът, 15.01.1928	258
Никодим, 22.01.1928	282
Синове на възкресението, 29.01.1928	316
Дерзай, дъще!, 5.02.1928	337
До край, 12.02.1928	362
Дванадесетте племена, 26.02.1928	389
Изново, 4.03.1928	423
Баща си и майка си, 11.03.1928	448
Помаза ме, 18.03.1928	473
Остани с нас!, 25.03.1928	496
Славата човеческа, 1.04.1928	520
Ще хвърля мрежата, 8.04.1928	548
По-драгоценен, 15.04.1928	567

И рече Бог

И рече Бог:

*„Да направим човека
по образу нашему и по
подобию нашему.“*

Битие 1:26

Съвременният живот е израз на дълго минало. Животът не се създава сега. Това, което хората сега преживяват, е последствие на минали причини. Вследствие на това, в живота се забелязва една необходимост. Понякога хората се чудят защо нещата стават така, както те не желаят. Ако всички неща в живота се създаваха сега, щеше да има възможност да се изменят, но понеже те са създадени вече, сега не остава нищо друго освен да се използват по разумен начин и ако се забележат някакви погрешки, да се изправят. Който е запознат с окултните науки, с философията на живота, той може да чете ред автори, които са писали по тези въпроси, за да си ги изясни още по-добре.

Казвам: животът на всеки човек представя възел, в който се кръстосват неговото минало, настояще и бъдеще. Следователно миналото определя настоящето, а настоящето ще определи бъдещето. Един велик закон е взел участие при създаването на човека, като го е извадил от първичните му условия и го е поставил на житейската сцена. В това отношение човешката душа е връзка, съединителна нишка между физическия и Божествения свят. За напредналите същества тя представлява предмет за изучаване. Ако искате да знаете защо е създадена земята, ще ви кажа, че земята е създадена за човека. Вън от човека земята няма никакъв смисъл. И наистина, преди човека, земята

И РЕЧЕ БОГ

не е съществувала. Тя е съществувала и тогава, но не в това състояние, в което я виждаме днес. Бог рече: *Да направим човека, който да владее над рибите, които живеят във водата, над птиците, които живеят във въздуха и над животните, които живеят на твърдата почва.* Значи Бог определи три елемента, които човек може да владее. При това създаване на човека не се казва, че той може да владее светлината и огъня. Само първите три елемента се дадоха на човека да ги владее. Рибите представлят първобитното състояние на човека, в което не е съществувал почти никакъв морал. От рибите не е останала никаква книжина, никаква култура. За тях може да се каже, че са били някакво разбойническо царство. Между тях съществува пълно разрушение. Рибите се отличават с голяма жестокост. Голямата им плодовитост се дължи именно на тази черта. Те снасят от 2000 до 3000 яйца, но всичко това се унищожава и в края на краищата от тия яйца едва ли ще излязат няколко рибки, които да продължат рода. Голямо изстребление съществува между рибите! Същото може да се каже и за човека, когато е бил в диво състояние. Той е мислил, само когато се е намирал в опасност. Това не е мисъл. Не може да се нарече философ онзи, който мисли само в усилни времена. Кой не мисли тогава?

В една от миналите си беседи казах: права мисъл е онази, която се проявява при най-малките съпротивления. Когато богатите, учените, духовните хора почнат да мислят, тогава ще имаме права мисъл. Казвате: „Нима духовните хора не мислят?“. Да, и духовните хора още не мислят. Засега те чувстват, имат желания, действат, но още не мислят. Хората смесват желанията с мисълта, но има грамадна разлика между правата мисъл и желанията. Наистина желанието събужда мисълта, но това още не е права мисъл. Такава мисъл е подобна на есенно цвете, което цъфти, но плод не връзва. Такива мисли са едnodневки, кои-

то нямат никакво развитие. Когато говоря за правата мисъл, аз разбирам такава мисъл, която има благоприятни условия за развитие: да расте, да цъфне, да върже и да узрее. За да се предизвика една права, възвишена мисъл, човек трябва да има в себе си най-добри условия, т.е. да бъде създаден по образ и подобие Божие. Ако човек не е образ и подобие Божие, за права мисъл в него не може да се говори. Защо? Защото правата, възвишената, идейната мисъл иде само от Бога. Някои от съвременните философи казват, че в първичния живот не е съществувала никаква мисъл, а мисълта сега се е проявява. Те казват още, че в първичния живот не е съществувала никаква светлина, но светлината сега се проявява. Според мен, това е точно обратно – и мисълта, и светлината са съществували в първичния живот. Светлината, както и мисълта, са съществували през цялата вечност, а тъмнината и безсмислието, т.е. отсъствието на мисълта, са се проявили отпосле. Преди всичко трябва да се прави разлика между първичния и първобитния живот на човека. В Писанието е казано, че първо се е явила светлината в света, а после тъмнината се е опитала да я обсеби. Кой обсебва в света? Само простият, невежият, който не разбира законите. Когато детето гледа луната, струва му се, че ако простре ръцете си, ще я хване. Всъщност детето не може да обхване луната с ръцете си. Да мисли, че може да я хване с ръцете си, това говори за неговото невежество. Също така някой казва: „Моята мисъл е толкова обширна, че с нея мога да обгърна целия свят.“ Да, твоята мисъл може да обгърне света толкова, колкото детето може с ръцете си да хване луната. Друг казва: „Аз съм много търпелив човек.“ Не минават два – три дена, срещате този човек скръбен, разплакан. Защо? Явило му се някакво препятствие, някаква мъчнотия в живота, която не могъл да преодолее. Тази мъчнотия дойде, за да му покаже, че няма търпение. Търпението е един от великите стълбове, на които се крепи правата мисъл.

Сега аз говоря върху въпроси, които засягат вашия живот. Например от незапомнени времена още е казано, че каквото човек мисли, това става. Ако човек мисли по Божествено, и работите стават по Божествено; ако мисли по човешки, и работите стават по човешки; ако мисли по животински, и работите стават по животински. Както мислиш, такъв ставаш. Това е един фатален закон в света. Казвате: „С какъвто дружиш, такъв ставаш.“. Това не значи, че по форма и съдържание ще станеш като него, но направлението на твоя ум, на твоето сърце и на твоята воля, ще приемат друг израз. С каквато мисъл човек се свърже, такова въздействие ще окаже тя върху неговия мозък, с каквото желание човек се свърже, такова въздействие ще окаже то върху неговото сърце. Например когато човек преживява някакво тежко състояние и не знае, че причините за това се крият в неговия минал живот, той се гневи на съдбата си и роптае срещу нея. Всеки трябва да знае, че той сам е създал съдбата си. Днес човек носи последствията на това, което е създал в миналото си. Значи последствията са допуснати от Бога, но причините не са от Него. Причините се крият в самия човек. Първоначално Бог е дал добри условия на всички хора да се развиват, но едни от тях са използвали тия условия правилно, а други не са ги използвали както трябва. Когато един студент завърши университет с отличие, по пристрастие ли неговите професори са му турили този венец на главата? Не, този студент е работил усърдно, той е развил дарбите и способностите си, които Бог е вложил в него първоначално. Ще кажете, че майката и бащата на този студент били способни. Да, на чешми, от които тече чиста, хубава вода, поставят мраморни курни*, а на чешми, от които тече твърда вода, поставят прости

* Курна – [остар.] Корито под чешма, до което се сядат и от което се гребете вода.

курни. Според водата и курната. Следователно добрият син определя своята майка и своя баща. Хубавият сандък определя какви скъпоценности да се турят в него. Казвате, че бащата и майката създават синовете и дъщерите си. Това е вярно по отношение на Бога, но не и по отношение на хората. Бащата и майката не създават синовете и дъщерите си, но те представят само условия за тяхното проявяване.

Според развитието си, синът и дъщерята сами ще изберат своите родители. Съгласно този закон, развитието на човека определя и неговото бъдеще. Значи бъдещият живот на човека зависи от настоящия. Хората не подозират даже великата цел, за която са дошли на земята. Сега се приготвява материал за тази велика цел. Мислите и чувствата са материалите, от които ще се създаде бъдещият човек.

Да направим човека по образу нашему и по подобию нашему. Този образ и подобие се заключава в Божиата мисъл. Който може да бъде проводник на Божиите мисли, той е човек, създаден по образ и подобие Божие. В това отношение физическият, т.е. проявеният свят е създаден по образ и подобие на Божествения. Погледнете небето, небесните светила, и ще разберете с каква точност е създаден този свят! При създаването на космоса са взели участие най-учените същества. Ако се заемете с изучаването на всички слънца и планети, ще видите с каква съвършена техника, с каква висша механика са си служили тия същества. А всичко това говори за тяхната висока култура. И рече Бог: *Да направим човека по образу нашему и по подобию нашему.* От този стих се вижда, че до това време човек е съществувал някъде, но не е бил направен по образ и подобие Божие. Защо Бог е извикал човека отнякъде и отново го е създал, съвременната философия, както и окултната, не дават положителен отговор. И да се обясни по някакъв начин този въпрос, той все пак ще остане неразбран. Да бъде човек създаден по

образ и подобие Божие, това подразбира да му са дадени две качества: да мисли и да чувства. Мъдростта създава условията за живота; тия условия пък създават науката. Ако науката не съществуваше, хората не биха могли да поддържат своя организъм, да строят къщите си, да уреждат помежду си средства за съобщение. Що се отнася до външните условия на живота, те могат да останат настрана, но първото необходимо условие за човека е да държи своя организъм в пълна изправност. Това е от първа необходимост, защото човек е свързан с всички живи същества, които стоят по-долу и по-горе от него. Съвременните хора още не знаят за тази връзка и не разбират нейното значение. Един ден, когато хората дойдат до това пълно единение, когато съзнаят тази връзка, и животът им ще придобие смисъл. Всички хора трябва да осъзнаят, че са едно тяло и един дух. Щом осъзнаят това, те ще бъдат образец на великия организъм, в който всеки ще намери своето определено място. Само при това положение човек може да бъде свободен.

В 24 глава, стих 46 от Евангелието на Матей, е казано: *Блажен този раб, когото, кога си дойде господарят му, намери го да прави така!* И аз казвам: „Блажен този раб, когото, кога си дойде господарят му, намери го да прави това, за което е поставен!“. Всеки човек е поставен от Бога на определено място за някаква велика цел, която той трябва да постигне. Нашите желания не представят задачата, за която сме изпратени на земята. Ето защо ние трябва да различаваме временните наши желания от желанията на любовта, от желанията на Бога. Любовта е велик свят, който има съвсем друго произхождение в сравнение с физическия. Безсмъртието на човека седи именно в любовта. Когато хората се научат да изпълняват Божията воля, те ще дойдат до закона на безсмъртието. Не е достатъчно само да чувствате тази любов, но трябва да я изявявате. Казано е в Писанието: *Блажен*

този раб, когото, кога си дойде господарят му, намери го да прави така! Значи според лошите условия на живота, любовта на мнозина ще охладнее. Защо идват лошите условия? От неразбиране. Неразбирането пък е присъщо за онзи, който няма в себе си развити органи за възприемане на истината. Например един от приятелите ви седи при вас и мисли нещо, но вие не знаете какво мисли. Ако разбяхте законите на светлината, по нюансите, които тя хвърля върху човешкото лице, вие щяхте да разберете какво мисли приятелят ви. Не само това, но и по отделните части на лицето щяхте да четете всичко, което мисълта отразява: ще погледнете челото, носа, устата, страните на вашия приятел и ще четете свободно мислите му. Всичко, което човек мисли, е написано на лицето му. Както съвременните хора се съобщават чрез радио, така един ден ще се създаде апарат, с помощта на който ще се фотографират както мислите, така и целия живот на хората. Това ще се постигне само тогава, когато човек дойде до положение да владее рибите, т.е. да завладее течната материя, понеже тя се отличава с голяма неустойчивост. Това ще се постигне само тогава, когато човек завладее птиците, т.е. когато завладее въздухообразната материя и започне да разполага с полета на своята мисъл. Понякога въображението на човека е толкова силно, че той започва да мисли, че всичко може да направи. Често млади и стари хора се осакатяват от своето въображение. Например някоя бездетна жена осиновява едно дете и започва да си въобразява как то ще порасне, ще я гледа на стари години, ще я утешава. Обаче какво излиза? Това дете, не само че не я гледа и утешава на стари години, но отгоре на това я измъчва. Щом е намислила да осиновява дете, тази жена трябваше да се обърне за съвет към някой опитен френолог, физиономист и хиромантик, и да разбере от него дали детето, което мисли да осинови, е създадено по образ и подобие Божие, или не.

Ако не е създадено по образ и подобие Божие, нека остане да си живее в морето. Трябва ли човек да вземе при себе си една риба или едно влечуго, или един вол и да живее заедно с него? Много хора държат в домовете си котки и кучета, но могат ли котката и кучето да влязат в положението им, когато например те са затруднени материално? Не, котката ще си мяука, кучето ще си лае без да влизат в положението ви. Някои казват, че котката се привързвала към къщата. Вярно е това, котката е привързана и към къщата, и към мишките, но по кой начин тя не може да влезе във вашето материално затруднение.

И тъй, в разумния живот човек сам не може да живее. С кого ще живее тогава? С Бога. Ако той не обича Бога и не живее за Него, мислите му никога няма да бъдат прави. Какво трябва да мислите за Бога? За Бога ще мислите, че Той е правата мисъл, че Той е най-възвишеното, най-идеалното същество. Щом помислите, че Бог ви наказва, че не е еднакво разположен към всички, вие сами се ограничавате. Това показва, че нямате идеал в себе си, че не сте създадени по образ и подобие Божие. Не, и целият свят да се обърне против вас, вашият идеал трябва да остане непоколебим и да кажете: „Каквото и да става около мене, аз зная, че в Бога противоречия няма. Божията любов е неизменна, а противоречията съществуват в мен.“. Бог разбира всички живи същества, което се вижда от това, че им създава условия на земята да се проявят. Той вижда техния труд, вижда работата, която те вършат, но въпреки това не може да им помогне, т.е. не може да ги направи щастливи. Бог може да продължи нашия живот, но докато не ни прекара през нещастieto, не може да ни направи щастливи. Той казва: *Вие трябва да познаете доброто и злото, както Адам и Ева го познаха*. Злото в света съществува като условие да се прояви доброто. В дъното на всяко страдание се крие зло. В любовта няма зло, а в съмнението пък няма любов.

Злото се крие в дъното на всички отрицателни прояви в живота. Злото представя разумни същества, които живеят по закони, точно противоположни на доброто. Тяхната задача е да вмъкнат цялото човечество в крив път. Щом намислите да направите едно добро или да предприемете някаква работа за своето развитие, те веднага се противопоставят. Ако имате желание да учите музика например, те казват: „Не ви трябва сега музика. Вие имате по-важна работа, която трябва да свършите. После ще учите музика.“. Речете ли да се помолите, те казват: „Оставете сега молитвата! Вижте, че яденето ви ще загори!“ . Или: „Погледнете, време е да посрещнете дъщеря ви, която иде от път.“. Това са измислици от тия същества, с цел да отклонят ума ви от по-важни работи. Едно трябва да знаете: не е ваша дъщеря онази, която пристига с трен или с автомобил. Когато дъщеря ви дойде на този свят, с какъв трен или с какъв автомобил пристигна? Кой беше номерът на нейния автомобил? Не знаете. Значи всяко нещо, което пристига с трен или с автомобил, не е реално; всяко нещо, което пристига без автомобил, без трен, е реално. Реалното в света иде по същия начин, както Христос се яви на учениците си след възкресението, и каза: *Мир вам!* Христос не дойде с никакъв автомобил. Той неочаквано се яви пред учениците си и ги благослови. Като Го видяха, учениците му се смутиха и се запитаха помежду си как дойде Христос при тях при затворена врата. Те останаха изненадани от това явяване на Христа, но не можаха да си отговорят.

Казвам: сегашният живот на хората е израз на тяхното минало. Ето защо всеки трябва да се справи с миналото си. Сегашната епоха е към края си вече, тя е на завършване. Трите елемента в света – земя, вода и въздух – са завладени вече. Земята е завладяна, водата е завладяна и въздухът е завладян. Днес хиляди лодки и параходи кръстосват водите на целия свят, ловят рибите, консервират ги и ги изпращат в търго-

вията. Рибите не намират покой от хората. И въздухът е също тъй завладян. Днес балони, целелини, аероплани летят из въздуха и оттам пущат бомби, стрелят срещу неприятеля. Следователно и трите елемента са вече завладени, не остава нещо да се завладява. И сега, за да дойде благословението в света, хората трябва да минат през големи страдания. Това положение именно поставя хората пред големи противоречия. Когато е създавал света, Бог е предвидил външните противоречия, но те са неизбежни, те са необходим закон за развитието на човечеството. Когато вадите някаква руда, не срещате ли противоречия? Големи противоречия срещате, но те се оправдават с благата, които придобивате от тази руда. Вие поставяте рудата в пещ, нагривате я с въглища и непотребното от нея, сгурията, излиза навън, а ценното, металът, остава в пещта и го използвате за разни цели.

Значи противоречията, страданията в живота са необходими, за да се извади непотребното от човека и да се изхвърли навън, а потребното, ценното да остане в него като качество на човешката душа. Всяко нещо, което не може да се използва за работа, е непотребно. Грехът в света е сгурията, шлакът, който при стопяването на рудата се отделя настрана. Благородният метал или скъпоценният камък е доброто, което се употребява за работа в живота. Значи онзи материал, който влиза в работа при съграждането на нашия бъдещ живот, е доброто. Онзи материал пък, който не влиза при съграждането на нашия бъдещ живот, е злото. Омразата, лъжата, съмнението, лицемерието не са само състояния, през които човек минава, но са известен род материя, с която той си служи. За лъжата например се изисква специфичен материал; за омразата пак се изисква специфичен материал. Някой казва: „Аз не искам вече да лъжа.“. Щом не искаш повече да лъжеш, трябва да те прекарат през огън, както правят с рудата, за да отделят от тебе нечистата материя

на лъжата и да я изхвърлят навън. Който си служи с лъжата, той създава в себе си известни форми, известни образи, които играят ролята на примамки. Например как ще може търговецът да излъже купувача, ако не му покаже някаква форма? Ако нямате каква и да е външна форма за нещата, вие не можете да лъжете. Следователно много хора са натрупали богатства чрез лъжа. Лъжата е един от начините за обогатяване. Който лъже, той се освобождава от материята на лъжата в себе си. Когато някой човек ви излъже няколко пъти, той се радва, защото по този начин неговият ум се развива. В лъжливите хора умът е силно изострен, те мислят много, но и разрушителните способности в тях са силно развити. Ако искаш да разрушаваш, ще вървиш по пътя на злото; ако искаш да съграждаш, ще вървиш по пътя на доброто. Злото и доброто са два противоположни метода, които действат в живота. Бог, както и невидимият свят, си служат с двата метода. Когато хората си служат със злото, те причиняват големи пакости, защото не знаят законите, на които злото се подчинява. Обаче когато Бог си служи със злото, понеже знае законите, Той го употребява точно на своето време и място, вследствие на което никому не причинява пакост. Следователно в ръцете на Бога и злото, и доброто дават еднакви резултати. Затова е казано: „Всичко, което Бог върши, е за добро.“

И сега даже, като не разбират законите, щом се намерят в трудно положение, хората прибегват към лъжата. Те мислят, че по този начин ще подобрят положението си. Наистина положението им понякога се подобрява, но временно само, а след това се натъкват на по-големи страдания. За предпочитане е да пострадаш малко, отколкото да излъжеш; за предпочитане е да полежиш малко в затвор, отколкото да излъжеш. Онзи, който предпочита лъжата пред истината, той мисли, че животът е само на земята. Малко хора има на земята, които могат да говорят истината.

По този въпрос аз говоря принципно, нямам пред вид личността на човека. Злото седи в личността, а личността е отживяла своето време. Често заради своята личност човек е принуден да изменя на Божествено-то в себе си, вследствие на което се натъква на големи страдания. Питам: коя майка, след като е лъгала децата си с различни караконджули, със самодиви, е допринесла нещо добро за тях? Коя майка, като е обещавала разни неща на децата си и не е изпълнявала своите обещания, е допринесла нещо добро за тях? В резултат на тия лъжи и неизпълнени обещания, децата са изгубили уважението и почитта към родителите си. Още докато е било в утробата на майка си, малкото дете е изгубило уважението си към нея. Защо? Защото през всичкото време на бременността си, майката се е съмнявала в Бога, във всичко велико и красиво в живота. Всяко съмнение във Великото Начало на живота е в сила да опорочи душата на човека. Ние не говорим за някакъв Бог, създаден от хората, принадлежащи към разни черкви, но говорим за единния Бог, в когото живеят всички хора и от когото зависи благото на всички хора. Ние говорим за онова Първо Начало в живота, което ражда в нас знанието, любовта, което създава в нас вътрешен подтик към освобождаване от мъчнотиите, от злото в света. Хората мислят, че тъй както се проявяват, това е човекът в тях. Те не знаят истината по този въпрос. Да, външното, което виждаме в човека, това е той, външният човек, но има друго едно същество в него, което работи; то представя вътрешния човек или Божественото начало в човека.

Преди няколко деня дойде при мене една госпожа, която преживяла големи душевни кризи и страдания, вследствие на което изгубила смисъла на живота, изгубила вяра в съществуването на Бога, на задгробния живот, и започнала да вярва само в съществуването на този живот. Казвам ѝ: права си, вярвай само в този живот, но наблюдавай се и ще видиш, че ти, не само

че вярваш в много неща, но дори си суеверна. Тогава тя потвърди думите ми, като каза: „Наистина, когато ме осъдиха на смърт чрез обесване, (тя била обвинена в нещо) вътре в мене нещо ми подсказваше, че няма да ме обесят. И така излезе, впоследствие ме оправдаха.“. Аз погледнах ръката ѝ и казах: докато линията на живота ти е така добре развита, и два пъти да те турят на въже, пак няма да те обесят. Приятелите ти от невидимия свят се застъпиха за тебе и спасиха живота ти. Тогава тя продължи: „Щом е така наистина, аз имам вяра, но вътрешна. Външно често се разколебавам, но вътрешно се държа, уповавам на нещо.“. Казвам ѝ: ти ще знаеш, че Бог, за когото говоря, живее във всяка душа. Той не е нито само в черквите, нито само в известни духовни общества. Той не е и на небето само, но изобщо Той живее навсякъде в целокупния живот и се проявява де повече, де по-малко, според това, доколко разните същества са му дали достъп да се прояви. Под думата *небе* ние разбираме разумния живот, в който Бог се проявява. Той се проявява и в сърцата на праведните хора. Когато сърцата на хората се пречистят, те ще усетят присъствието на Бога в себе си. Няма по-велико, по-красиво сдружение в света, от дружбата на хората с Бога!

Блажен този раб, когото, кога господарят му дойде, намери го да върши, каквото му е заповядал! Какво му е заповядано? Заповядано му е да бъде носител на Божиата любов и мъдрост. Следователно всеки човек може и трябва да бъде носител на Божествената любов и мъдрост! Съвременните хора са крайно индивидуализирани, вследствие на което любовта им е толкова отслабнала, че всеки мисли само за себе си. Днес почти всички хора си служат с насилие, всеки иска да се наложи на другия. Вие имате известна идея, известно верую и като срещнете някой човек, искате той да възприеме вашето верую, да мисли като вас. Ако този човек е създаден по образ и подобие Божие,

той ще ви слуша, ще ви се радва, няма защо непременно да мисли и да вярва като вас. Като ви говоря по този начин, аз нямам за цел да ви карам да вярвате в Бога, нито пък да ви заставям да мислите като мене. Моята задача не седи в това, но аз искам да събудя възпоменанията ви за вашето минало, които да свържете с настоящето си, за да имате възможност някога да проникнете във вашето бъдеще. Бъдещето е новият свят, който сега се създава. Този свят определя условията за новия човек, за новия Адам, който също сега се създава. С това се преповтаря историята на миналото. Новият Адам ще бъде създаден по образ и подобие Божие. Той няма да убива, няма да лъже, няма да се съмнява. Неговата мисъл ще бъде права мисъл; той ще има много по-големи знания от съвременния човек, но ще има много още да учи.

Новият човек, който сега се създава, аз наричам човек на светлината. Вие живеете в епоха, когато новият Адам се създава и всички ще го видите. Той иде вече в света! Казвате: „Кога ще бъде това?“. Когато луната потъмнее, когато слънцето изгасне, когато звездите се разрушат. Това е според Писанието. На съвременен език преведено това означава: когато старият строй се замени с нов, по-правилен, по-разумен, съгласен с Божиите закони, тогава ще дойде новият човек, новият Адам, Син Человечески. Тогава всички хора ще минат през него и ще станат като него. Това значи: дошло е Царството Божие, Новото Царство на земята. Тогава хората пак ще живеят на земята, но ще могат да посещават и слънцето, и луната; ще ходят дето пожелаят, ще имат свободен билет. Запомнете думите ми и ще ги проверите. Тогава телата на хората няма да бъдат толкова тежки, както сегашните. Новите хора ще могат да видоизменят телата си според желанието и нуждите си: те ще стават видими и невидими, ще ги свиват и разширяват. Когато пожелаят, те ще отиват на разходка до слънцето и ще се връщат

обратно на земята без да става нужда да разправят на другите какво има на слънцето, защото всеки сам ще може да провери това. Когато двама приятели се срещнат, те ще споделят впечатленията си от слънцето, ще се разговарят по научни въпроси без да се съмняват един в друг. Могат ли при това положение хората да се карат помежду си? Когато жената има някаква скръб, понеже има свободен билет до слънцето, тя ще вземе билета си, ще отиде да се разходи и ще смени скръбта си. Когато синът или дъщерята искат да се разходят, ще вземат билета си и хайде на слънцето! Всички в дома ще знаят, че дъщерята или синът са отишли на разходка до слънцето. Тези билети не са гратис, както нашите на земята, но са привилегировани билети. Казват: „Защо трябва да се разхождаме с тия билети?“. За да трансформирате състоянията си. Застоят носи смърт, а движението – живот. Вечният живот представя вечно движение, вечен стремеж. Това движение не подразбира лутане, но съзнателно движение. Като не знае какво да прави, земята се движи около себе си и около слънцето. Когато хората не знаят какво да правят и те трябва да се движат.

Питам: как мислите, в границите на Божиите възможности само един начин ли съществува, по който светът може да се създаде? Много начини има, по които светът може да се създаде. Казано е в Писанието, че първият ден Бог създаде небето и земята. Съвременните учени пък като говорят за земята, разглеждат нейните пластове – как били нагънати, пречупени, и оттук вадят своите заключения. Промените, през които е минала земята, включват един дълъг период от време, което не противоречи на Писанието. Там е казано „в първия ден“, но трябва да се добави думата „Божествен“. И тогава, като се каже „в първия Божествен ден“, това подразбира вече онзи дълъг период от време, през който нашата земя е минала ред промени, докато дойде до положението, в което я намираме

днес. Едно трябва да знаят учените, а именно: каквито огъвания или пречупвания да са ставали със земните пластове, във всичко това има голяма разумност. Ако една мравка започне да лази по стените на вашата къща, тя няма да се запита защо са прави, а не перпендикулярни, обаче, всяко разумно същество ще разбере, че тук се крие някаква разумност, някакви закони. Ако същата мравка попадне на тухлите, на циглите в тази къща, тя няма да разбере защо са направени тия издадени и хлътнали места между тях. Обаче разумният човек ще разбере значението на тези неща, ще знае, че по този начин къщата се предпазва от дъждовете. Та според условията на миналото, земята е била създадена по един начин, но сега тя ще претърпи такива промени, такова размърдване, че хората ще се принудят да напуснат къщите си и да бягат вън. Тогава на всички хора ще се даде по един свободен билет и ще им се каже: „Издаден е нов закон, според който за известно време всеки трябва да излезе от къщата си.“ Ако не искат доброволно, насила ще ги заставят да излязат. Невидимият свят разполага с много средства за това. Тъй както днес светът се преустройва, на хората предстои велико бъдеще. Пред тях се разкрива велика наука за изучаване на законите и явленията в света. Съвременната наука и религия представят само условие за възпитание на хората. Те не могат коренно да видоизменят, да преобразят човека. За бъдещото развитие на човека се изисква нова наука, нова религия. За новия човек Христос е казал, че той ще служи на Бога в Дух и Истина. Съвременният човек обаче не може още да се кланя на Бога в Дух и Истина. Защо? Защото той още не е приложил закона на любовта. За в бъдеще всеки християнин трябва да има в дома си едно свободно легло за свой приятел, че като му дойде на гости, да може добре да го приеме. Днес всеки мисли за себе си: нарежда си една, две и повече стаи, но не мисли да определи едно специално легло за

свой приятел. Това говори за користолюбието на съвременните хора. В противовес на користолюбието се създали хотелите. Едно време те са били известни под името *странноприемници*, но сега са преименувани под названието *хотели* и са придобили съвършено материален характер.

Казвам: възгледите, разбиранията на съвременните хора за онзи свят са съвършено изопачени и стоят далеч от истината. Например почти всички религии говорят за онзи свят и казват, че като умре, човек отива при Христа, при ангелите. Може да е вярно и това, но важно е, като отиде човек там, какво ще разбере. Когато някой ученик заведе малкото си братче или сестриче на училище, за да слуша как учителят преподава, какво ще научи това малко дете? Нищо няма да научи, нито ще разбере нещо. Следователно отиването в училище има смисъл само тогава, когато ученикът е готов да разбира какво учителят преподава. Думата *разбиране* означава, като влезе човек в общение с някой свят, да може разумно да използва условията на този свят. Днес хората се готвят именно за тези нови условия. Днес почти всички политически партии искат да внесат подобрение в живота на хората, да ги засилят икономически и духовно, но нищо не постигат. Защо? Понеже нямат правилни методи, не знаят как да постигнат това. Събират пари, дрехи, раздават ги на бедни, но никакъв резултат не постигат. Често парите, дрехите не отиват на своето местоназначение. Какво може да се постигне при такъв ред на нещата? Мнозина поддържат идеята, че трябва да се прави добро, но щом дойде до приложение на тази идея, няма хора, които да я реализират. Впрочем има такива хора, но те са малко на брой, а трябва да се увеличат. За да се постигне това увеличаване, всеки трябва да се стреми към реализиране на своите вътрешни идеали. Ако се говори само, без да се прилагат идеите в живота, хората ще дойдат до положението

да се оправдават и да казват: „Ако не днес, утре все ще се направи нещо повече.“. Да, утре ще се постигне нещо повече от вчера, но който отлага от днес за утре, той закъснява. Затова нека всеки се научи по-малко да говори, а повече да прилага Божествените идеи в живота, за да ги провери. Не разказвайте на хората какво мислите да правите, но прилагайте. За тази цел човек ще живее едновременно два живота: той може да живее в малка, проста къщичка, но същевременно ще носи в ума си мисълта за нещо велико, грандиозно; той може да заема най-простата служба в живота, но по мисъл може да бъде пръв министър в България. При същото положение този човек може да има такова знание, с което да разрешава всички трудни задачи в живота си. Това знание не е ли подобно на еликсира на живота? С този еликсир човек може сам да се лекува, да се подмладява. Обаче това знание е достъпно само за онези, в които висшето съзнание е пробудено. Който иска да познае какво знание има, каква е неговата сила и любов към Бога, нека тури дясната или лявата си ръка на някое болно място в организма си и да следи ще мине ли болката му и за колко време ще мине. Ако имате пълна вяра и любов към Бога, без никакви колебания и съмнения, каквито болки, страдания и противоречия да имате в живота си, те моментално ще изчезнат. Велика сила се крие в човека, който има любов към Бога! Този човек е в сила сам да се лекува с поставяне на ръката си върху болното или парализираното място. Нещо повече даже: ако такъв човек срещне някой свой неприятел, който иска да го убие, достатъчно е първият да вдигне ръката си срещу неприятеля си, за да го обезсили.

Казвате: „Вярно ли е всичко това или е нещо като приказките *Хиляда и една нощ*?“. Това всеки сам може да провери, а може да проследи и безброй такива примери в живота. Има хора, които са спирали апашите в пътя им и са попречвали на техните замисли.

Има случаи когато апашите пък са спирали хора и са ги обирали. Аз говоря за човека, който има Божията любов в себе си. Такъв човек е в сила да направи всичко. Защо? Защото доброто е по-силно от злото. Когато някой човек е слаб по отношение на злото, това показва, че той е слаб по отношение на Божията любов. При живота, който хората прекарват на земята, пълен с безброй примери за проява на Божията любов и за нейната сила, трябва ли още да им се проповядва тази любов? И след всичко това срещате хора в света, които и днес питат: „Съществува ли наистина в света Божията любов?“. Защо се задава този въпрос? Защото днес хората вярват само в човешката личност. А какво е личността на човека? Тя е най-нереалното, най-променливото нещо в света. Каквото мнение и да има обществото за вас, добро или лошо, достатъчно е да кажете на някой вестникар, че подарявате на България два милиона лева, за да започнат всички вестници да пишат най-добри работи за вас. Вие още не сте дали парите, но вестниците са пълни вече с хвалби по ваш адрес. Обаче, ако един човек отиде в редакцията на някой вестник и съобщи, че обича Бога, те ще му кажат: „Това не се отнася до нас; с такива работи ние не се занимаваме.“. Вестниците считат за по-важно събитие факта, че някой подарил два милиона лева на България, отколкото това, че някой обичал Бога. Според мене, ако се намери някой да пише във вестниците, че еди-кой си обича България, това съобщение ще допринесе на България много повече, отколкото факта, че еди-кой си ще ѝ подари даже и десет милиона лева. Любовта на един човек само струва много повече, отколкото десетте милиона лева, подарени на някого. Аз бих желал да срещна в България поне по десет души между проповедниците, управниците, учителите, учениците, родителите, които да любят Бога както трябва. Съвременните хора не любят Бога, затова между тях често се раждат спорове и недоразумения. Между

хора, които обичат Бога, спор не съществува. Защо ще спорят двама братя за имането си? Щом седнат на бащината трапеза, и за двамата ще има ядене.

Казвам: сега настъпва епоха на колективното, а не на индивидуалното, на личното. Всяка мисъл, която се явява в ума на човека, трябва да бъде достъпна за Бога, за ангелите, за светиите, за добрите хора, за добрите риби, птици, животни и растения. Казвате: „Нима има и риби добри? Нима има и птици добри?“. Има добри риби, добри птици, добри животни, както и добри хора. Например има някои видове риби, които се хранят само с водорасли. Тези риби още не са известни на съвременните учени. Следователно права мисъл е онази, която е достъпна за всички живи същества. Когато такава мисъл проникне в ума на човека, той ще почувства в себе си Божието присъствие. Присъствието на Бога в човека гък му дава сила, мощ, да гради в себе си. Правата мисъл е творческа. Който има тази мисъл в себе си, той може болни да лекува, мъртви да възкресява. Ако някой каже, че има правата мисъл в себе си, ще го заведе при един сляп и ще му кажа: постави сега ръцете си на очите на този сляп и се помоли да прогледа. Ако слепият прогледа, ти имаш правата, Божията мисъл. Ако слепият не прогледа, ти нямаш Божията мисъл в себе си, нямаш Божието благословение. Значи всеки опит освобождава човека от заблужденията. Тъй щото не е достатъчно само на думи да се говорят нещата, но те трябва да се проверят, да се подложат на опит. Ако имаме поне десет души в България, които носят в себе си правата мисъл, с едно полагане на ръката си върху очите на слепи, те ще ги излекуват. И тогава слепи, хроми, клосни, болни, луди няма да има. Какво по-хубаво от това? Задачата на тия хора е да възстановят нормалния живот без пари, без материални възнаграждения. Те ще направят това от любов към Бога. Когато такъв човек влезе в дома на слепия, ще му каже:

— Вярваш ли, че аз любя Бога?

— Как да вярвам, когато съм спял?

— Ако туря ръцете си върху очите ти и повярваш, че аз любя Бога, ти ще прогледаш. Ако не повярваш, завинаги спял ще останеш.

Значи проглеждането ще бъде доказателство, че аз любя Бога. Когато човекът на правата мисъл влезе в един дом, всякакъв спор, всякакви недоразумения и противоречия ще изчезнат от този дом. Този човек носи в себе си мир и светлина, любов и знание, радост и веселие. Какво виждаме днес? Всички хора изпитват вътрешен глад: глад в ума, в сърцето, в душата и в духа си – навсякъде има глад. Всички съвременни хора гладуват.

Блажен този раб, когото, кога дойде господарят му, намери го, че върши онова, което е определил. Щом е така, няма какво да се спори в сегашния живот. Този живот е изиграл вече своята роля; той е причина за падане на човечеството. Сегашният строй на живота има и добри подтици, но той не може да послужи за основа на бъдещия живот. Следователно бъдещият строй на живота ще представя съвсем нов тип. Който иска да има бъдеще, той трябва да влезе в новия живот. Този живот е реален, не е нещо фантастично, нито е извън земята. Бъдещият живот ще е по-реален от настоящия. Едно от качествата на новия Адам е това, че той няма да умира. Той ще живее колкото иска. Като живее 200, 300, 1000 години, той ще извика приятелите си и ще им каже: „Приятели, викам ме вече от онзи свят и аз реших да си замина. От всяка станция ще ви се обаждам като по радио, да знаете де съм.“. Това значи, че новият човек няма да умира. Обаче докато се създаде този нов човек, телата на съвременните хора трябва да претърпят коренно преобразование. Питам: този нов живот не е ли по-добър от сегашния, пълен със страдания и нещастия? Новият човек ще бъде създаден по образ и подобие Божие.

И тъй, вложете любовта в душата си! Във всеки човек е вложено Божествено начало, в което той трябва да има пълно доверие, за да се освободи от всяко съмнение, подозрение, терзание. Мнозина роптаят против Бога, че им изпратил страдания. Страданията са привилегия за човешката душа. И Христос беше изложен на поругания, на страдания, но Той каза: *Господи, в Твоите ръце предавам Духа си*. Въпреки всички изпитания и страдания, Христос не се усъмни в Бога. Това именно Бог изисква от онези, които го любят. Тяхната любов трябва да бъде тъй обширна, каквато е Божията. Засега Бог ни изпитва на земята, но от нас се изисква абсолютно доверие към Него. Който всеки ден мисли за Бога, за него сиромашия, болести няма да има; той ще има светлина и знание в ума си, с които ще може като Моисей да удари канарата и от нея да потече вода. Ако вие ударите с пръчицата си някоя канара, ще потече ли вода от нея? Когато Моисей удари канарата с пръчицата си, от нея потече толкова много вода, че целият еврейски народ утоли жаждата си, но и при това положение те пак не повярваха, и казаха: „Това е случайно явление.“. Каквото и чудо да направя човек, съмнението неизбежно ще дойде. Съвременните хора могат да направят електрически човек, който да се движи, да свети под влиянието на електричеството, но все пак е изкуствен. Обаче истинският адепт сам по себе си свети без да изгаря. От този човек не можете да запалите цигарата си, но той непрекъснато свети. Не е истински огън онзи, от който можеш да запалиш цигарата си. Истинският огън цигари не запалва; място на съмнението, на омразата и на ред още отрицателни качества не дава, но всичко това в него изгаря. Когато се приближавате до човек, когото мразите и не можете да търпите, вие се намирате при фалшив огън. Този огън увеличава даже отрицателното в човека. Ако пък не сте разположени към някой човек, който носи в себе си истинския огън, всякакво

неразположение, всяка омраза изчезва. Истинският огън дава живот на човека. В този огън именно е Господ. Ако някой намисли нещо лошо срещу човек, който има Божествения огън в себе си, той ще опита Божията тояжка.

Един от старите еврейски пророци бил изпратен от Бога при израилския цар да му каже, че пътят, по който върви, не е прав. Недоволен от този упрек, царят заповядал на войниците си да хванат пророка. Спуснали се да го уловят, но ръцете им се схванали. И самият цар останал на мястото си като прикован. Тогава царят се обърнал към пророка и му казал: „Слушай, научи ме как да се моля на Бога! Съзнавам грешката си, искам да се изправам.“ Не може човек да се поругава с Божественото! Когато Божественото говори, вие ще слушате и ще се изправяте. Пророк Натан се явил при цар Давид и му казал:

— Царю, искам да ти кажа нещо.

— На драго сърце ще те изслушам.

— Ти разрешаваш велики дела, и това дело ще решиш: в един град живял един беден, но праведен човек. Той имал само една овца. В същия град живял един богат човек, който имал на разположение много стада овце. Един ден обаче богатият човек пожелал една от хубавите овце за себе си, но не взел от своите, а пратил да му донесат единствената овца на бедния.

— Смърт се пада на този човек! – извикал царят.

— Този човек си ти! – казал пророкът. – Бог те облече в благословение, постави те на власт да раздаваш правда, а ти престъпи Неговия закон.

Величието на цар Давид седеше в това, че той веднага осъзна погрешката си, смири се и започна да плаче, да се разкайва. Смел беше пророк Натан, той говореше в притчи. Той носеше в себе си Божествения огън и затова Бог го изпрати при Давид да му каже, че не е постъпил добре.

Казвам: всички съвременни християни са поставени на подобен изпит. Днес и на мен Господ казва да обърна вниманието ви върху известни ваши постъпки. Сега аз няма да ви предам какво ми е казал Господ, ще ви оставя вие сами да разберете мисълта ми. Ако можете да разберете мисълта ми, това ще ме радва; ако не, вторият път като ви срещна, ще ви кажа какво Бог ми е заповядал. Сега ви желая да бъдете създадени по образ и подобие Божие! Желая ви да владеее рибите, птиците, всички животни по земята и да бъдете готови за новия живот, за новата светлина и да работите с новата наука! Само по този начин ще придобиете истинско щастие. И тъй, поздравявам ви с новия живот, който сега иде в света!

Блажен този раб, когото, кога господарят му дойде, намери го, че върши онова, което му е заповядал! Казвам: блажени сте всички, които, кога господарят ви дойде, намери, че вършите онова, което Той първоначално ви е заповядал!

6 ноември 1927 г., София

Така е писано

*Така е писано.
Първият човек Адам
„стана душа жива“, а
последният Адам е
дух животворящ.*

I Послание към Коринтяните, 15:45

Съвременните хора се спират върху факта, че Христос е умрял. Че е умрял Христос, това е въвеждане в книгата на живота. Че е възкръснал, това е първата глава от книгата на истинския живот. В сегашния живот възкресението представлява неразрешен проблем, който остава да се разреши в бъдеще.

Така е писано. Първият човек Адам „стана душа жива“, а последният – дух животворящ. Това, което дава красота на човешката душа, е знанието. Без знание красота не съществува. Това, което прави човешката душа мощна, е животът. Без мощ и без светлина животът не може да се развива. Знание и светлина, мощ и свобода представят две научни положения в окултната или Божествената наука. За да се яви знанието, светлината е първото необходимо условие. Като говоря за светлината, аз нямам пред вид онази, от която хората почерняват, нито онази, от която обедняват. Да се върви от бедност към богатство, в това има смисъл. Богатството е идея за бедния човек. Бедността е първата точка, от която човек влиза в живота. Богатството пък показва изминатия път в живота, т.е. пътят на разрастването, на постижение. Всеки се стреми към богатство, а не към бедност. Когато хората обедняват, това не става под влиянието на някакъв особен закон, но се дължи на тяхното ум-

ТАКА Е ПИСАНО

ствено развитие. Значи хората вървят от сиромашия към богатство, от слабост към сила, от невежество към знание, към познаване на Бога. Следователно богатство, сила, знание, съставят смисъла на живота. Бог не е нещо илюзорно, Той е цел, смисъл в живота на хората. Тъй щото когато се говори за Бога, подразбираме две възможности: придобиване на живот и на знание. Засега дотам са достигнали съвременните хора.

Така е писано. Първият човек „стана душа жива“, а вторият – дух животворящ. В този стих са представени две идеи, в две конкретни форми. Значи, за да стане една идея понятна и лесно приложима, непременно трябва да ѝ се даде конкретна форма. За да разбере човек живота, знанието, както и разумната природа, която го заобикаля, той трябва да си ги представи в конкретна форма, достъпна за неговия ум и за неговото сърце. Същевременно той трябва да намери онази вътрешна връзка, онова взаимоотношение, което съществува между тия неща и него. Например вие излизате вечер вълн, поглеждате към небето, но понеже нямате тръби, каквито астрономите имат, казвате: „Небето не е за нас.“ Там именно е вашето нещастие. Вие трябва да осъзнаете, че всяка форма, която ви заобикаля, има отношение към вас, и да влезете във връзка с нея. Следователно и небето със своите слънца и планети има отношение към вас. Вие имате връзка, както със земята, така и с небето. И земята, като живо същество, има нужда от движения; и тя се върти, движи се на една, на друга страна, влиза във връзка със слънцето като му показва ту едната, ту другата си страна. В това отношение тя прилича на една красива почтена дама, която показва само лицето си на слънцето, за да я огрява, а гърбът ѝ остава в тъмнина. Същото нещо учените обясняват с други думи. Те казват, че слънцето осветява само едната половина на земята, а другата остава неосветена. Когато уподобявам земята на красива дама, в случая аз си

служи с поетически израз. За мнозина това може да е фантазия, но за поета не е така. Когато погледне едно цвете, поетът вижда в него това, което обикновеният човек не вижда. Пред него се разкрива цял свят, и той описва цветето като нещо живо, с което разговаря. Когато ученият разглежда земните пластовете, той обръща внимание на огъванията и пречупванията на тия пластовете, на техния състав, и от това вади заключение за пътя, по който е минала земята в своето развитие. За обикновения човек това може да е фантазия, но за учения това е писмо. Той чете по земните пластовете и ги описва. И самите учени не са на еднаква степен на развитие: едни знаят повече, а други по-малко. Изобщо в сегашното си състояние науката представя колективен труд на много хора, работили в разни области. Някои учени се намират близо до истината, но и те още не знаят всичко. Например в света съществува една ложа от учени хора, които се събират за разискване на разни научни въпроси само един път през годината. Тези учени знаят за земята много повече от съвременните учени, но що се отнася до бъдещето на земята, и те правят свои предположения. Освен тази ложа, която съществува на земята, има още една ложа от учени хора на слънцето, която знае положително не само миналото на земята, но и нейното бъдеще. Това вече не можете да проверите, затова ще считате, че ви говоря като поет.

Сега пък ще говоря като учен. Преди години, когато правих научни изследвания върху българите, а именно върху техния произход, кой е праотецът им, какъв тип представят, какъв е техният морален устой, какво е бъдещето им, дойдох най-после до ред ценни заключения. Например от височината на човека може точно, с най-големи подробности да се определи неговият характер, произход, неговите деди и прадеди, от колко хиляди години съществува на земята и т.н. Някога аз ще изнеса много от тия норми, до които

се добрах в изследванията си, но тази норма, която се отнася до височината на човека, няма да изнеса. Тя ще остане тайна, както и на Йоан се казва в Откровението кое да пише и кое да не пише. Каза му се за нещо да не пише, да остане в тайна. Мъчно може да се намери човек, който по височина да отговаря на тази норма, която аз познавам вече. Един случай ми попадна само, с една госпожа, която срещнах в Сливен. Тя беше много правилно развита. По нейните мерки аз направих ред открития върху нейното минало, настояще и бъдеще, за нейните деди и прадеди и т.н. От тези данни направих и ред други изчисления. Това е наука, дошла от слънцето. Съществата от слънцето ми казаха да държа в тайна мярката за височината на нормално развития човек. Когато дойде бъдещето поколение, което ще е способно не само да вярва, но и да живее в новото, тогава и на тях ще се разкрие това, което се разкри и на мен. Всичко това говори за възможностите, които се крият в живата природа. Докато разглеждате живота си единично, откъснат от цялото, докато търсите вашето лично щастие, дотогава вие ще бъдете чужди както за живота, така и за природата. Човек може да бъде щастлив само тогава, когато осъзнае своите вътрешни връзки, вътрешни отношения с всички същества по земята и горе на небето. Абсолютно невъзможно е човек да живее сам в света! Когато се казва, че Бог е единица, това не подразбира самота. Самотна може да бъде само някаква малка частица от цялото, изостанала сама, без никаква връзка с общото. При това положение само тази частица може да изпита ужаса от самотата, от своята слабост. Това всеки може да опита. Когато краката на човека отслабват, не го държат, очите му се премрежват, силите му го напушат и той няма нийде никого, тогава само разбира какво значи самота, какво значи отсъствие на връзка в света.

В прочетената глава от Посланието се говори за Христа, че е възкръснал. Казвам: докато вие не разбирате присъствието на Божията любов в Христа, дотогава животът на Христа ще остане неизявен за вас. Много от съвременните учени схващат Христа като личност, дошла на света като другите хора, да извърши някаква работа. По какво се отличава Христос от другите хора? Христос се отличава по степента на своята любов, знание, светлина и живот. Две от тия качества са достойние и на останалите хора, а именно – животът и знанието. Обаче що се отнася до другите две – светлината и любовта, засега те са присъщи само на Христа. Животът е силата, която се проявява в човешкия дух. А що е духът? Мнозина разглеждат духа като нещо отделно от човека. Под думата *дух* се разбира духовната сила, която се крие в напълно развития човек, който разполага с истинското знание в себе си. Човек иска да бъде силен, да се прояви, но сила без знание не съществува. Човек иска да бъде и красив, но и красота без знание не съществува. Само душите са красиви; само светлината е красива; само животът е красив, и най-после, само знанието е красиво. Дето има знание, там има и красота. Когато някой иска да се покаже, че знае, той губи своята красота. Оставете знанието само да говори за себе си. Ако сте велик художник, няма защо да говорите за себе си: вземете четка и бои, и започнете да рисувате. От вашата работа хората ще ви оценят. Ако сте знаменит писател или поет, не говорете за себе си: вземете перото и почнете да пишете. Вашата работа ще говори за вас. Ако сте прочут по силата си, не говорете за нея: започнете някаква работа и тя сама ще ви препоръча пред хората. Когато казваме, че човек трябва да работи, разбираме, че той трябва да прояви своята сила. Вложите ли в себе си мисълта, че сте слаби, че не можете да свършите известна работа, вие започвате вече с безсилието. Безсилието обаче, за човека, който се стреми към бъ-

дещето, е първата точка, от която той започва да върви към силата. Силата пък е идеалът, към който човек се стреми. Някои проповядват, че не е нужно човек да бъде силен. Не, човек трябва да бъде силен! Силата на човека не е потребна за пакости, а да живее, и то съобразно законите на великата природа. Само силният може да помага на своя ближен, но не и слабият. Слабият всякога очаква помощ от другите. Светът не се нуждае от слаби хора, но от силни. Слабите могат да послужат само като подтици, като подбудител на причина да проявим своята сила. Необходимо е днес човек да бъде силен, да има не само добре развити мускули, кости, но и добре развити мисли и чувства. Силна трябва да бъде мисълта на човека! Силни трябва да бъдат чувствата на човека! Силният чук троши камъните. Силното чувство топи мъчнотиите. Силната мисъл побеждава препятствията.

Казвам: една от задачите на съвременния човек е да разбере смисъла на своя живот и отношението му към цялото, към космоса. Някои казват, че смисълът на живота седи в обединението на всички хора и затова проповядват идеята за братството. И аз поддържам, че братството е основа, върху която може да се постави обединението между хората. Засега тази идея е най-високата, до която може да се достигне при сегашните условия на живота. Българите започват с другарството, а французите – с гражданството. След другарството иде братството, а след братството – приятелството. Следователно приятелството е идеалът, който всеки се стреми да постигне. За да се реализира идеята за братството, човек трябва да бъде силен, да има знание и светлина. Отличителното качество на брата е изобилие на чувства. Той еднакво е готов да услужва и на брата си и на сестра си. Братът долавя нуждите на сестрата и винаги е готов да ѝ помогне. Братът е способен да живее и да се жертва за сестрата като за себе си. И сестрата е готова да се жертва за

брата си, както за себе си. Брат без сестра не е брат; и сестра без брат не е сестра. Когато говорим за брат, подразбираме непременно и сестра; и когато говорим за сестра, подразбираме непременно и брат. Значи в идеята за братството се включват тия две положения: брат и сестра. Когато някой дойде при мен и ми каже, че е мой брат, питам го:

— Имаш ли сестра?

— Имам.

— Щом имаш сестра, ти можеш да се наречеш мой брат. Ако нямаш сестра, никакъв брат не си. Когато някоя сестра дойде при мене и ми каже, че е моя сестра, питам я:

— Имаш ли брат?

— Имам.

— Щом имаш брат, можеш да се наречеш моя сестра. Иначе никаква сестра не си.

Тези две идеи трябва да носите винаги в ума си. Ако не ги схващате по този начин, те не могат да имат приложение в живота. Само по този начин ще имате успех във всяка работа.

Всеки човек трябва да има успех, да разбогатява, но разбогатяването не подразбира процес на натрупване. Разбогатяването е жив, органически процес, който подразбира непрекъсната обмяна на даване и взимане. Да си богат, това значи да съзнаваш, че си извор, който изобилно дава водата си на хората, уталява жаждата им, напоява и освежава растенията – с една дума, на всички живот дава. От богатството, от изобилието на този извор зависи живота на околната местност. Богатството на едного става условие за разбогатяване на другите. Които не разбират този закон, завиждат на богатите. Обаче в този случай завистта е проказа. Когато срещате богати хора, радвайте се. Казвате: „Богатите няма да наследят Царството Божие.“. Аз пък казвам: богатите щерни никога извори няма да станат. Богатият, който не влиза в положение

нието на бедните, всякога щерна ще си остане. Водата в щерната е събрана отвън и след време плесенясва. Богатство, което е останало от баба ти и от дядо ти, не е истинско богатство. Само онова богатство има смисъл, което ти си придобил сам с участието на твоя ум, на твоето сърце и на твоята воля. Ти съзнаваш отде иде това богатство и накъде отива. В това отношение ти си посредник за подобряване положението на твоите братя и сестри, както и на цялото човечество. Кое създава нашето щастие? Щастието ни се определя от хората, които ни обичат. Ако само един човек те обича, ти ще бъдеш единица в първа степен; ако двама души те обичат, ти ще бъдеш единица във втора степен; ако трима души те обичат, ти ще бъдеш единица в трета степен и т.н. И най-после, ако хиляда души те обичат, ти ще бъдеш единица в хилядна степен. Ето защо всеки човек трябва да се запита в каква степен е той като единица, за да познае колко хора го обичат. Следователно най-голямата възможност за човека да бъде обичан от хората е, ако той представя единица, повдигната в степен един милиард и половина пъти. Когато всички хора обикнат едного, той ще бъде почетен човек, известен на всички, и душата му постоянно ще трепти от радост и веселие. Този човек ще изразява стремежите на всички хора и възможностите за постигане на тия стремежи. Някой казва: „Аз не искам да бъда богат.“. Това показва, че ти не разбираш какво нещо е богатството; ти не искаш да бъдеш богат, защото държиш в ума си идеята за щерната. Също така някой ще каже, че не иска хората да го обичат. Не е въпросът да те обичат хората, които живеят на земята, но чрез тях ще те обичат ония същества, които живеят на разните планети. При това положение има смисъл човек да бъде обичан. Да обичаш и да те обичат, това е велик идеал за човешката душа, който дава импулс към всичко възвишено и красиво в света. Когато обичат и който обича, само той може да учи, да

придобива знания и светлина. Когато се явил на земята първият Адам, направен от пръст, той не изпълнил волята Божия. Не само че не изпълнил волята Божия, но даже се опълчил против Бога и започнал да го критикува. Той написал много книги, в които критикувал начина, по който била създадена земята, и давал нови проекти за създаването ѝ. В едно окултно предание се казва, че когато Адам написал първата книга, в която критикувал Бога, оста на земята се отклонила на 23 градуса от нормалното си положение, а след това го изпъдили от рая. Ева била изпъдена от рая, защото яла от плодовете на забраненото дърво, а Адам – за дето отклонил оста на земята с 23 градуса. Когато оста на земята се отклонила на 23 градуса, Адам казвал, че сега именно ще се родят гениални хора в света. И наистина от това време насам се родиха много гениални хора, но все потомци на първия Адам, създаден от пръст. Вторият Адам, за когото се казва, че е дух животворящ, има задача да намести оста на земята, да изправи погрешката на първия Адам. Мнозина се интересуват кога ще се изправи оста на земята. Оста на земята ще се изправи когато се изправят осите на човешките мозъци. За тази цел се изисква велика наука, велика култура.

За обяснение на последната мисъл ще приведа един мистичен разказ, едно окултно предание, което е съществувало още в предисторически времена. В това предание не се съобщавали никакви имена. Като се предавало от уста на уста, някои си послужили с известни имена, затова и аз имам право сега да взема някакви фиктивни имена. Говори се за съществуването на едно велико царство, което се простирало в пределите на някогашните Вавилон и Ниневия. Господарят на това царство се наричал Мерху-Сам-Ба. Той имал само една дъщеря, Изида-Сам-Ба, която била най-умната и най-красивата мома по това време в света. Бащата обещал да я даде само на онзи млад момък,

който може да разреши следната задача: кои са трите важни елемента в слънчевата система, които не съставят слънчевата система, не съставят и слънцето, но съществуват в него. При това царят издал следния манифест към народа: „Всеки момък, който се яви пред царя като кандидат за царската дъщеря, трябва да е разрешил дадената задача. Ако задачата не е решена правилно, главата му ще се отреже. Затова, който се наема да се яви пред царя, трябва добре да е решил задачата.“. Започнали да се явяват един след друг млади хора, все писатели и поети, учени и философи, със силното желание всеки от тях да вземе красивата царска дъщеря. Всички отивали при царя като на поклонение, но задачата им не била решена добре и те ставали жертва на своето желание. Царската дъщеря се прочула извън пределите на своето царство, и започнали да се явяват кандидати и от други царства. По едно време от едно съседно царство изпратили една делегация до бащата на красивата царска дъщеря с някаква политическа цел. За глава на делегацията седял млад момък, знаменит поет, наречен Мозимод, който да разкаже на царя с каква мисия е дошъл в неговото царство. Мисията му се състояла в следното: между двете държави да се направи договор за взаимни приятелски отношения, с което да респектират околните държави. Тази делегация останала в царството на Мерху-Сам-Ба повече от година, за да уреди всички въпроси по споразумението. Един ден поетът видял царската дъщеря и се влюбил в нея. Тогава той научил за дадената задача и за условието, свързано с нея. Той си направил една малка къщичка до царския палат, за да вижда красивата царска дъщеря. По цели дни и нощи мислел върху задачата, но не знаел как да я реши. Като поет той описвал всички ценни качества на царската дъщеря, възпявал я, мислил за нея, но задачата не могъл да разреши. Една вечер заспал дъл-

боко и в съня си чул един тих глас: „Който истински желае да постигне някакъв висок идеал и се стреми към него, той всякога разрешава мъчнотиите на своя живот.“. Като възприел тази мисъл дълбоко в себе си, той се заел с разрешаване на задачата. Ден и нощ мислил съсредоточено върху трите главни въпроса, докато един ден в ума му проблеснали следните думи: живот, светлина и любов. Той се зарадвал и започнал да мисли върху тези три думи. Като размишлявал върху тях, дошъл до заключението, че тези три думи представят разрешаването на задачата, защото животът, светлината и любовта не съставят елементи нито на слънчевата система, нито на слънцето, но съществуват в слънцето и от него излизат. Доволен от това разрешаване на задачата, той отишъл при царя, отдал му всички почести и уважение, и казал:

— Царю, аз разреших задачата.

Царят му отговорил:

— Съветвам те да не се излагаш на такъв риск. Виждам те млад, красив момък, не искам да пожертваш главата си за едно желание. Колко учени хора преди тебе се заеха с тази задача и като не можаха да я решат, главите им отидоха, а ти, такъв млад, бързаш да свършиш с живота си.

— Не, аз реших задачата, и ето как: това, което не представлява елемент на слънчевата система, но живее в нея, е живот, светлина и любов.

Ако тия три елемента съставяха слънчевата система, ние никога не бихме я напуснали. В същност учените казват, че един ден ние ще напуснем слънчевата система. В Откровението е казано, че в бъдеще, в другия свят, слънцето няма да свети, друго слънце ще има там. Следователно животът, светлината и любовта не произлизат от слънчевата система. Който търси живота, светлината и любовта в слънчевата система някъде, той не разбира дълбокия смисъл на този въпрос.

Така е писано: *Последният Адам е дух животворящ*. Това подразбира, че този Адам е от небето, от един свят възвишен и високо културен. Сега и на вас предстои да разрешавате живота в неговото безсмъртие, светлината – в нейната красота, и любовта – в нейната вътрешна връзка, която осмисля целокупния живот и ви свързва с Първата Причина. Когато дойдете до любовта, тогава ще разберете какви трябва да бъдат отношенията ви към Бога. Не е достатъчно само да вярвате в Бога, но и да го любите. Защо трябва да го любите? Защото ви е дал живот ли? На този въпрос всеки трябва конкретно да си отговори. Една от задачите на човека е да си отговори на въпроса защо трябва да обича Бога. Ако на този въпрос не може да си отговори, нека си отговори на въпроса защо трябва да обича себе си и защо – ближния си. На тези въпроси хората отговарят по два начина: едни казват, че слабият само се обича; други казват, че силният се обича. Това още не е разрешаване на задачата. Човек трябва конкретно да отговори на тези въпроси. Отговорите конкретно защо трябва да обичате само слабият или защо – силният. За пример, когато чуя някоя мярка, с която определят височината на даден човек, в ума ми веднага изпъкват възможностите, които се крият в този човек. Значи всяко число представя една конкретна идея. Ако ми кажат, че някой човек е висок 165 сантиметра, пред мен веднага изпъква целия човек, с определена форма на лицето, с определена големина на очите, на ушите, на носа, на устата и т.н. Значи животът на всеки човек зависи от дадените за него числа. Числото 165 сантиметра височина например, е физическа мярка, но тя определя проявите на даден човек. Някои хора са под тази мярка, други са над нея, но при всички случаи тази мярка определя известно съотношение между частите на целия организъм. Някъде съотношението между частите е рационално число, някъде – ирационално. Някъде рационалните числа

показват добродетелите, а ирационалните – отклоненията, недъзите; някъде е обратно: ирационалните числа показват добродетелите, а рационалните – отклоненията. Всеки уд от човешкия организъм отговаря на известно число. Например още при създаването на очите, разстоянието между едното и другото око е измерено с рационално число, но достатъчно е родителите на някое дете със своя неправилен живот да изменят това число, за да изопачат неговия характер. Очите на идеалния човек, който има красиво, правилно лице, се намират на такова разстояние, което отговаря на нормата. Има известни числа, известни величини, които определят красотата на човека. Съвременните хора не знаят какво трябва да бъде разстоянието между едното и другото око; те не знаят какъв е ъгълът, образуван от лъча, който излиза от окото, и правата, която минава през средата на окото. От големината на този ъгъл, както и от направлението на лъча от окото, съдим за някои прояви в човешкия характер. По разтвора на очите, по тяхната изпъкналост или вдлъбнатост може да се определи човешката алчност, както и възприемането на външните впечатления.

И тъй, към какво се стреми човек конкретно? Към живота. Към кой живот? Към вечния живот, към живота на безсмъртието. За Христа се казва, че е възкръснал. Значи Той е безсмъртен. Възкресението подразбира обличане на душата в нейната красива дреха, в дрехата на вечността. Питам: как ще се познаете в онзи свят, когато сте съблекли смъртната дреха на живота и сте облекли безсмъртната? На земята, ако сте виден човек, било поет, писател, художник, философ или учен, всеки ще ви познава по известни черти. Ами на небето как ще се познавате? Как ще познаете видните хора там? На небето и видните, и обикновените хора са еднакво облечени. Това показва, че всеки човек, като проява на Бога, е толкова важен, колкото и

най-забележителните хора на земята. Когато казваме, че всеки човек е еднакво важен, имаме предвид онзи човек, който е изпълнил своето предназначение към Първата Причина на живота. Няма по-красиво нещо от това, като ставаш сутрин да се радваш, че си стъпил на краката си и можеш да работиш. Няма по-радостно нещо от това, като се оглеждаш сутрин в огледалото да виждаш, че си красив и разбираш великата красота на живота. Няма по-велико нещо от това, да бъдеш голям извор, който непрестанно дава на всички, и създава радост и веселие около себе си.

Когато хората навлязат в прозаичния живот, навред слушат да се говори: „Едно време имяхме повече любов, но сега любовта ни се намали; едно време имяхме повече живот в себе си, но сега животът ни се изгуби; едно време бяхме красиви, но красотата ни вече изчезна.“. Така говорят само ония хора, които имат височина по-долу от 165 сантиметра. Когато говорят за височината на хората, трябва да знаете, че между височината и широчината има известно съотношение. Значи между височината и широчината, както и между всички части на човешкото тяло, има известно съотношение. Главата, мозъкът и сърцето на човека също се измерват по височина и широчина. Когато човек люби, сърцето му се разширява; когато мрази, сърцето му се свива. Когато люби, дробовете му се разширяват; когато мрази, дробовете му се свиват. Когато люби, стомахът му се разширява; когато мрази, стомахът му се свива. Като казвам, че дробовете, сърцето и стомахът се разширяват, това не подразбира, че се разпускат, но става такова разширяване, при което те придобиват по-голяма пъргавина, пластичност. Всичко в човека се разширява, расте и развива, и той живее и се движи в светлина и топлина.

И тъй, великата наука за числата е необходима за всички хора, понеже взима участие в съграждането на бъдещите им тела. Тази наука е особено необхо-

дима за бъдещото поколение. Днес всички се запитват: „Как трябва да се възпитава младото поколение? Как може да се поставят правилни отношения между момчета и момичета, между мъже и жени?“. Българите имат обичай, когато момичето стане мома за женене, родителите ѝ я заставят да се облича хубаво, да се хареса на някой момък. Това особено се забелязва в селата. От друга страна и момците поощряват момите да се обличат хубаво, защото повече харесват добре облечените моми. И момците, като станат за женене, започват да се обличат по-хубаво. Като се оженят, едни от мъжете обичат жените им да се обличат хубаво, но други не обичат и казват на жена си: „За кого ще се обличаш сега? Търси ме, намери ме, вече няма защо да се докарваш толкова.“. И жената казва същото на мъжа си. И наистина, когато момата се ожени, тя тръгва невчесана, лошо облечена. И мъжът прави същото. Това е криво разбиране на живота. Напротив, когато се оженят, хората трябва да се обличат по-добре, отколкото по-рано. Мъжът не иска жена му да бъде хубаво облечена, не защото не обича хубавото, красивото, но защото в него е влязло вече някакво подозрение по отношение на жена му. Подозрението е язва, която, влезе ли веднъж в живота, той губи своята сила, красота и смисъл.

Сега аз говоря за съзнателния, а не за обикновения живот на хората. Като казвам, че обикновеният човек, който се занимава с дребнавостите на живота, има височина под 165 см, това не е абсолютна мярка. Нито пък може да се каже, че всеки, който има височина 165 сантиметра и повече, е човек с висок идеал. Нормално развит човек е онзи, в мерките на когото има правилно отношение: между височината и широчината му трябва да има съотношение; между ръцете и краката му, между главата, трупа и крайниците пак трябва да има известно съотношение. Значи между числата, които определят отделните удове на

човешкото тяло, непременно трябва да има известно съотношение. Измени ли се едно от тия числа, едновременно с него се изменят и останалите. Тези числа са живи, съзнателни единици и с тях работи живата математика. Обикновената математика работи с обикновените числа. Когато искате да придобиете щастieto, да станете силен, щастлив човек, вие трябва да влезете във връзка със съзнателни, по-напреднали от вас същества, които да ви помагат. Често вие се молите на Бога, на висшите същества, но молитвата ви не се чува. Защо? Защото не знаете как да се молите. На всяко желание, което сте отправили към висшите същества, трябва да се устоява. Не е достатъчно само да кажете, че искате да живеете за Бога, но трябва да живеете! Като кажете, че искате да бъдете богати, тази идея трябва да осмисли живота ви, да знаете защо искате да бъдете богати. При това положение вие можете да станете богати. Човек не може да бъде щастлив, ако не е богат. Той не може да бъде богат, ако няма любов в себе си. Първото условие за съзнателния човек е да има любов в сърцето си. С тази любов той ще бъде готов да се притече в помощ на всеки страдащ човек. Сега хората страдат, пъшкат, но няма кой да ги чуе. Защо? Защото между тях няма вътрешна връзка.

Време е вече тази връзка да се създаде! Тя съществува, но се е разхлабила малко, трябва да се възстанови, да се закрепи повече. Днес е необходима връзка между съзнанията на всички хора. Щом тази връзка се възстанови, Божествената енергия ще потече в тях. Тази енергия трябва да тече постоянно, без прекъсване, затова инсталацията трябва да се поправи. Съвременните хора уреждат земния си живот, а говорят за възкресение. Прав е стремежът им към възкресение, но те трябва да бъдат готови за него! Възкресението представя новия живот, който ще осмисли и частния, и целокупния живот. Едни хора са възкръснали вече,

а други сега ще възкръснат. Кои хора са възкръснали? Новите хора. Новият Адам е човек на възкресението. Христос казва: *Когато Син Человечески дойде втори път на земята, ще намери ли достатъчно вяра между хората?* Този Син Человечески е вторият Адам, за когото се казва, че е дух животворящ. Ако питате съвременната църква, тя ще ви каже, че много време има още докато вторият Адам дойде. Ако питате окултните общества, и те ще ви кажат същото. Обаче аз казвам: вторият Адам е дошъл вече, и райската градина е приготвена. Ако бихте влезли в тази градина само за една минута, не бихте желали да се върнете назад. Вторият Адам е в рая вече; и вратата на този рай се отваря всеки ден по един път, да влезе вътре онзи, който е готов за там. Питате: „Де е този рай?“. Не може да се каже, защото, ако хората знаят де е, ще влязат вътре и ще го развалят. Така се развали първият рай. В Библията е казано, че раят се е намирал между четири реки, двете от които са Тигър и Ефрат, които и до днес съществуват. Де са другите две реки? Днес няма никаква следа от тях.

Казвам: гъстата материя, в която съвременните хора са слезли, както и материалните въпроси, които разрешават, свършено са ги отдалечили от правия смисъл на живота. Вследствие на това виждаме колко много противоречия, какви разнообразни възгледи за живота съществуват между хората! Всички разискват как трябва да се живее, но никой не е доволен от своя начин на живот. Учени, философи, поети пишат по разни въпроси, предлагат разни методи, но никой от тях не е могъл да преобрази света. На кой поет досега произведението е могло да застави някой човек да раздаде имането си? Обаче идвали са в света проповедници, велики учители, които са обърнали някои хора към Бога, и заради Него те са раздали всичкото си имане. Христос казва: *Който дигне кръста си и тръгне след мене, ще придобие Живот вечен.* Хрис-

тос едва можа да намери 12 ученици, от които само десет останаха верни на учението му докрай. Двамата от тях се отказаха, но след време и те се върнаха. Христос имаше и други 70 ученици, някои от които още в първо време измениха на учението. От останалите и досега има Негови ученици. Сегашните църкви принадлежат на последните Христови ученици. Коя църква принадлежи на дванадесетте? Тази църква коренно се отличава от другите. Христос казва на Петър: *Върху този камък ще съградя църквата си.* След Христа се съгради римската църква, но колко християни загинаха във време на инквизицията! Това не е Божествена църква. Божествена църква е онази, в която Любовта живее. Тази църква е направена и външно, и вътрешно само от живи хора. Църквата на дванадесетте апостоли се отличава по това, че нейният свещеник никога не сваля дрехите си. Той нито се съблича, нито се облича. Църква, в която свещеникът облича и съблича своите одежди, е на седемдесетте ученика. А църква, в която свещеникът никога не сваля своите одежди, е на дванадесетте апостоли, глава на която е Христос. Когато някой облича и съблича добродетелите си, той е произлязъл от седемдесетте ученици на Христа; когато някой постоянно е облечен в своите добродетели и не ги съблича, той е произлязъл от дванадесетте Христови ученици.

Сега е време да се определи кой принадлежи към живата църква. Привилегия е за човека да принадлежи към тази църква. Който се числи към нея, той носи в себе си живот, светлина и любов. Без тези три качества е невъзможно да съществуват правилни отношения между хората. Когато срещна човек със сила, със знание и с любов, той може да ми бъде брат, той може да ми бъде и сестра. Силният е започнал от безсилието, а човекът на светлината е започнал от тъмнината. Любящият е започнал от безлюбието. Този е естественият път на развитие. Който е дошъл до Лю-

бовта, той е минал вече границите на всички противоречия. Човек може да минава през всякакви положения на живота, това нищо не значи, това са сенки на живота, преходни състояния. В края на краищата, той трябва да дойде до истинското положение на живота, в което има смисъл. Смисълът на живота е в любовта. Да обичаш човека значи да не му създаваш ненужни страдания, да виждаш хубавото в него и всякога да си готов да му кажеш истината. Какво лошо има в това, ако кажеш на човека, че отношенията му към Първата Причина не са правилни? Ако имаш правилна връзка с Първата Причина, като станеш сутрин веднага ще се свържеш с душите на всички добри хора, ще им пожелаеш Бог да ги благослови и ще продължиш своята работа. Такъв човек, като върви по пътя и види на земята кесия пълна с пари, той не се навежда да я вземе – минава и заминава, като че нищо не вижда. Ако я вземе, той счита, че ще обиди онзи, който я е изгубил.

Който е изгубил кесията с парите си, той сам трябва да я намери. Ако някой човек изгуби кесията с парите си из някоя софийска улица, ще я намери ли като се върне да я търси? Няма да я намери. Питам: какво може да се каже тогава за разбиранията на съвременните хора за живота, за Бога, за онзи свят? Те постоянно спорят има ли друг живот, или не, съществува ли Бог, или не и т.н. Според мен няма защо да се спори по тези въпроси. С една дума може да се каже: красотата на живота седи именно в това, че и друг свят съществува, и Бог съществува. Казано е: „Бог е любов.“. Значи Единственият, който люби хората и ги познава, е Бог. Казвате: „Де ще го видим?“. Бога ще видите и в майка си, и в баща си, и в брата си, и в сестра си – във всички хора, и то по различни начини. Ако обичаш Бога, ще обичаш и формата, чрез която Той се проявява. Свещена е формата, чрез която Бог се проявява. Във всяка форма има душа, частица от Бога, дето Той се проявява. Тази душа следи, записва всичко, което

се върши около нея. Когато обичате някого, това подразбира, че и вие отговаряте на Божията любов. Следователно ще знаете, че в света само Бог люби. Когато вие обичате някого, ще знаете, че Бог във вас люби, а не вие самите. Ако за момент само помислите, че вие обичате, ще изгубите любовта си. Щом изгубите любовта си, ще изгубите и младостта си. Искате ли да бъдете млади, любете всички хора и винаги помнете, че Бог чрез вас люби.

Казвам: ние сме започнали с първия Адам, направен от пръст, а трябва да свършим с втория, с безсмъртния Адам, който носи Божията любов в себе си. Щом е така, време е вече жената да освободи мъжа от робство, и мъжът да освободи жената от робство! Време е вече приятелят да освободи приятеля си от робство! Дошло е време вече братът да освободи сестрата от робство, и сестрата да освободи брата от робство; господарят да освободи слугата от робство, и слугата да освободи господаря от робство! Само по този начин ще дойде в хората възвишеното и благородното. Тогава всички хора ще бъдат отзивчиви към страданията на другите и на техните интереси ще гледат като на свои. Това значи истински човек. Този човек не говори много и не обещава много. Той мълчи, разсъждава, обмисля, и тогава говори. Някои хора обичат много да говорят. Красиво е да се говори, но ако говорите, изберете такова място, дето всички могат да ви слушат. Ако не могат всички да ви слушат, по-добре не говорете. Ако си извор или чешма, от която извира чиста, хубава вода, нека кранът ти бъде широк, голям, водата да се излива изобилно навън, та като дойдат хората да черпят от тази вода, всеки да си налее колкото иска, да не става нужда хората да се карат и бият помежду си. В изобилието е смисълът на Божествения живот.

Първото нещо: свържете живота със силата, знанието със светлината, красотата с любовта, а любовта – с вътрешната връзка! Съвременната култура, наука,

както и съвременното човечество, са се спрели при второто положение. Те се стремят към силата, към светлината, към любовта, но въпреки това не успяват. Каквото днес придобият, утре го изгубват. Силата има смисъл само когато се свърже с живота; светлината има смисъл когато произтича от знанието; любовта има смисъл когато се подтиква от красотата. Ако работи по този начин, най-после човек ще дойде до третата фаза – до любовта като вътрешна връзка. Само тази любов е в сила да обедини хората в едно тяло и в един дух, да осъзнаят, че са части от божествения живот, от великия божествен организъм. Когато хората дойдат до това положение, ще се изпълни писаното в свещената книга: *И ще избърша сълзите от очите им*. Кога ще бъде това? Когато станете проводници на Божията любов в живота. Когато всички хора по лицето на земята, били те управляващи или управлявани, професори или ученици, проповедници или пасоми, майки или бащи, учители или ученици, господари или работници, осъзнаят, че са едно цяло, те взаимно ще си въздействат. Между тях ще настане единство и всички мъчнотии в живота им ще изчезнат, ще се стопят като свещ, и няма да остане страдалец в света. Казвате:

- Да дойде по-скоро това време!
- Времето сме ние.
- Кога ще бъде това?
- От нас зависи, от нашето вътрешно желание.
- Кой ще направи това?
- Ние.
- С кого?

— С Господа. Когато ние бъдем готови, Господ е вече готов, Той ни чака. За онзи, който иска, който търси с всичкото си сърце, казано е: *Когато ме потърсите с всичкото си сърце, ще ме намерите*.

С това аз не искам да хвърлям върху вас никакъв упрек, нито да ви обезсърчавам, но казвам: положе-

нието, до което съвременното човечество е достигнало, е подобно на положението, в което се намират децата. Всеки човек трябва да осъзнае, че пред него се открива велико бъдеще. Някой мисли, че за да намери Бога, трябва да се откаже от имането си; друг, че трябва да се откаже от майка си, от баща си, от брат си и от сестра си; трети пък мисли, че трябва да се откаже от държавата и т.н. Не, по този начин не можете да намерите Бога. Ще отидете на небето и там веднага ще ви запитат:

— Де са майка ви и баща ви? Де са брат ви и сестра ви? Де е мъжът ви, де е жена ви?

— Няма ги, ние се отказахме от тях.

— Ще се върнете назад, да ги намерите.

Казано е в Писанието: *Нито мъж без жена, нито жена без мъж*. Тези неща не трябва да се разбират буквално, но трябва да ги разглеждате в техния вътрешен смисъл, като символи. Едно се изисква от вас: да бъдете помежду си братя и сестри! Всеки трябва да дойде до положението, че като произнесе думата *брат* или *сестра*, да се замисли дълбоко в себе си и в ума му да възникнат най-възвишени и благородни мисли, а в душата му да затрепти Божественото. *Последният Адам е дух животворящ*. Христос слиза вече от небето, а с Него заедно и ангелите слизат. Слизат ангели на силата със своите мечове. Слизат ангели на красотата. Слизат ангели и на Любовта. Красотата, свързана с Любовта, това е небесната Дева, облечена с дрехата на Любовта и Мъдростта. Слиза Христос от небето, а с Него заедно слизат и ангели, да ни покажат какво нещо е Божията любов и какво – Божията мъдрост. Само така ние ще имаме висок идеал. Бог ще преобрази земята. Как – това няма да кажа. Вие ще бъдете свидетели на това преобразование и тогава сами ще говорите за него. Това няма да стане изведнъж, но постепенно. Когато чистите къщата си, изведнъж ли става това? В първо време се вдига прах,

шум, вик, но после всичко се измива, изчиства, цялата къща свети и вие свободно приемате приятелите си, които ви посещават. Какво трябва да правите до това време? Турете новите връзки, а за старите не мислете! Ако имате дългове, не мислете за тях; ако сте невежи, не мислете за невежеството си; ако сте грешни, не мислете за греховете си! Каквото лошо имате в себе си, престанете да мислите за него. Когато Любовта слезе на земята, тя ще заличи греховете ви, няма да ги споменава. Тя ще се справи като животворящ дух. Когато Бог слезе, Той ще съди хората по човешки и ще ги възкреси по Божествено. Следователно първо ще има съдба, а после – възкресение. Не мислете, че съдбата ще стане на небето. Не, хората ще бъдат съдени на земята. Когато се свърши съдбата, тогава ще дойде новият живот, тогава ще дойде възкресението. Щом съдбата мине, ще настане затишие, мир. Тогава съдите ще напуснат съдилищата си; войниците – своите постове; свещениците – своите църкви. Всички хора ще излязат във свободни, радостни и весели, облечени в новите си дрехи – дрехите на любовта и мъдростта. В Писанието се казва, че свещениците ще бъдат облечени в бели дрехи, препасани със златни пояси. Тогава всички хора ще бъдат гологлави, с дълги коси. Те няма да сеят както сега, но от хълмовете ще потече масло. Тогава няма да има бури и противоречия, но навсякъде ще се раздават блага.

И тъй, на онези от вас, които са скръбни, безсилни, казвам: дръжте се за силата! На онези, които не са красиви, казвам: дръжте се за красотата! На онези, които са невежи, казвам: дръжте се за знанието! На онези, които живеят в безлюбие, казвам: дръжте се за любовта! На всички хора казвам: дръжте се за живота, за знанието и за любовта!

13 ноември 1927 г. София

ТАКА Е ПИСАНО

Ни мъж, ни жена

*Но все пак нито мъж без жена,
нито жена без мъж бива в Господа.
I Послание към Коринтяните, 11:11*

В прочетената глава апостол Павел подбужда тогавашните християни да бъдат негови подражатели, както и той е подражател на Христа. Тук се разглеждат ред въпроси, които и до днес още остават неизяснени. Това показва, че в успеха на хората от преди две хиляди години насам, се забелязва малък напредък, много малък прогрес. Прогресът на съвременния свят се измерва с хилядни от милиметъра. Например, ако в един квадратен сантиметър се съберат сто милиона вълни от червената светлина, вие ще можете да изчислите колко такива вълни ще се поместят в един милиметър от целия квадратен сантиметър. При това между тия вълни има празни пространства. Питам: можете ли да измерите колко голямо е разстоянието от едната до другата вълна? Като наблюдаваме светлинните вълни, те ни се виждат във вид на прави линии, а в същност са криви, вълнообразни. Причината затова е, че нашето око не е в състояние да схване и най-слабото извиване на светлинните лъчи, вследствие на което ни се виждат прави. На същото основание много неща в живота ни се виждат прави, а всъщност те са криви. И обратно: много неща ни се виждат криви, а те са прави. Обаче съществува една максима, която определя истинското положение на проявите в живота. В широк смисъл на думата правата мисъл представя най-късото разстояние между две разумни същества. С други думи казано: права линия е тази, на двата края на която седят две разумни същества.

Много от съвременните хора говорят за науката, разискват върху известни научни теории като за нещо установено. Едно трябва да се има пред вид: знанието е нещо относително, а не абсолютно. Това, което учените знаят днес по даден въпрос, утре техните знания по същия въпрос ще се различават от вчерашните. Науката всеки ден се обогатява с нови и нови факти, по-близо до истината. Или, ако науката не познава днес едно явление, утре ще го познава. Например в миналия век планетата Уран не била позната на учените. Но съвременните астрономи знаят вече за нея. Те знаят на какво разстояние се намира тя от слънцето, от земята и т.н. Те знаят още, че тази планета принадлежи към слънчевата система, но какво е нейното вътрешно състояние – не знаят. Това още не е абсолютно знание. Може ли да се каже, че познавате човека, ако само чуете нещо за него? Например четете във вестниците, че в София е дошъл някой германски или френски дипломатически консул, но какъв е този човек, какъв е неговият характер – не знаете. Значи вашето знание е относително. Ако отидем още по-дълбоко, ще дойдем до въпроса за душата, върху който и досега хората спорят: съществува ли душа, или не. Онези, които отричат съществуването на душата, са в положението на учените астрономи, които наблюдават през своите телескопи, но не са могли още да видят душата в полето на своите тръби. Докато не я видят, те ще я отричат. Обаче един ден, когато тя попадне в полето на тяхното зрение, те ще поддържат съществуването на душата, както всички астрономи днес говорят за съществуването на планетата Уран. Ще дойде ден, когато съществуването на душата ще бъде факт за всички хора. Но не всички души са на земята. Те се движат из пространството, обикалят из слънчевата система, а някои от тях обикалят и другите системи и периодично слизат на земята. Като слязат на земята, те посещават хората, влизат в телата им, ос-

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

тавят им своите благословения и отново отиват в без-
пределните пространства. Какво е движението на ду-
шите? Те се движат във вид на кръг, но спиралообраз-
но. Как ви се вижда, приемлива ли е тази теория? И
вие, като турците, ще кажете: „Ола-билир!“. И така е
за всяко нещо, което не може да се докаже – казваме
„ола-билир“ – възможно е. Защо? Защото не можем
да го докажем, но не можем и да го отречем. Да ка-
жем за нещо, че е възможно или абсолютно да прие-
мем неговата възможност, това са две различни неща.
Това, което казвам за душата, е вярно, то не подлежи
на съмнение. Сама за себе си душата представя малка
вселена, която се движи из голямата вселена, из без-
граничното пространство.

Когато в духовния свят се говори за време и прос-
транство, тези две понятия коренно се различават от
понятията за време и пространство във физическия
свят. Следователно понятията за време и простран-
ство в духовния свят могат да послужат само като
въпроси за размишление и за тях можете да кажете
„ола-билир“. Ако влезете в духовния свят със съзна-
нието, което сте имали на земята, както и със земни-
те си познания за слънцето, за звездите, за разните
планети, вие ще се намерите в голямо противоречие.
Например в духовния свят слънцето изгрява някога
от изток, някога от запад, някога от север, а някога и
от юг; то мени посоката на изгряването си. И ако не
сте запознати с истинското движение на земята, вие
съвършено ще се объркате, ще се намерите в чудо. За
онзи, който разбира духовния свят, никакви противо-
речия не съществуват. В анализите на окултната наука
са запазени бележки, в които се споменава, че преди
хиляди години слънцето е изгрявало от запад. Сега аз
няма да се спирам върху този дълъг процес, защо и за
какво става това, но който иска да знае самата истина
по този въпрос, нека отиде на северния полюс и види
как се движи слънцето във вид на спирала, и как сли-

за надолу. Като наблюдаваме слънцето от земята, на нас ни се вижда, че то изгрява от изток и залязва на запад като обикаля северния полюс. Северният полюс е място на истината. Там денят и нощта продължават по шест месеца, когато на другите места денят и нощта са обикновено по 12 часа. В умерения пояс обаче денят и нощта понякога са повече или по-малко от 12 часа. Привидно това са известен род противоречия, които се явяват и в човешкия живот. Тия противоречия не са нищо друго, освен новите положения в живота, на които човек се натъква, и които не е готов още да си изясни.

В този смисъл, казвам: ако мъжът е начало на правата линия, крайният предел на тази права непременно ще бъде жената. Следователно, според тази максима, правата линия винаги се определя от един мъж и от една жена, но никога от двама мъже или от две жени. Тъй щото правата линия, като проекция на известна природна сила, винаги е по-активна в началото си, отколкото в края. В началото се проявява мъжкият бит, или мъжката, положителната сила, която в края, поради съпротивлението, което среща на пътя си, постепенно намалява и се превръща в негативна сила, тоест в женски принцип.

Същите промени стават и със слънчевия лъч. В началото слънчевият лъч е положителен, активен, но понеже минава през много малки междини, той постепенно губи от своята енергия, намалява силата си и става негативен. Като знаем законите за движението на светлината, както и пътя, който минава докато дойде до земята, ние можем да изчислим след колко време тя ще достигне до нашите очи. В трептенията на светлината се забелязва по едно качване и слизание. Всяко качване и слизание съставят пък едно цяло завъртване на светлинния лъч, което се състои от 800 билиона трептения, по 400 билиона трептения на едно слизание и на едно качване. Може би след хиляди

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

години учените ще виждат движенията на светлината и ще се уверят, че тя се движи в кръгове, но спиралообразно. Светлината е проводник на енергия, но същевременно и всеки светлинен лъч е проводник на друг род енергия. В това отношение слънчевият лъч е толкова материален, колкото е материална тръбата, през която тече вода, или жицата, през която тече електрическа енергия.

Ще кажете: „Дали всичко това, което се говори, е вярно?“. Умният никога не пита дали дадено нещо е вярно, или не. Защо? Защото той познава тоновете на цигулката и разбира дали един тон е правилно взет, или не. Когато чуе тона *до* на цигулката, той го познава. Ако тонът *до* се повиши с половин тон, за да не се изгуби хармонията на цялото и другите тонове трябва да се повишат с половин тон. Обаче има случаи когато само тонът *до* се повишава с половин тон, а другите тонове остават същите без да настане дисхармония в цялото. Тогава човек се намира пред друго положение, което също като първото може да даде своите добри резултати. От човека зависи за какво и как може да употреби разните гами в живота си. Има хора, които не могат да търпят високите тонове. Тяхното ухо не е свикнало към вибрациите, към енергиите на високите тонове. В това отношение всеки музикален тон представя цев, тръба, през която минава неговата енергия. Това показва, че всеки тон има известно съдържание. Ако цигуларят свири без да знае какво съдържание да влее във всеки тон, неговото свирене представя удряне върху кюнците на празна канализация. Никой не обича такова свирене. Този цигулар свири без вдъхновение. Това е мъртво свирене. Значи има мъртва, има и жива музика. Жива музика е тази, на която тоновете са пълни със съответно за тях съдържание. На същото основание можем да кажем, че имаме мъртва и жива светлина, мъртва и жива мисъл. В духовно отношение всяка мисъл е носителка на нещо по-велико от това,

което представя външната ѝ форма, но ние не сме дошли още до положението да различаваме мислите по тяхното съдържание. Ние казваме, че мисълта твори. Мисълта наистина твори, защото носи сила, енергия в себе си. За да може да използва творческата сила на мисълта, човек трябва да разбира нейните закони, да знае да я разтваря, да види какво е вложено в нея. Щом разберете съдържанието, което Първата Причина е вложила във всяка мисъл, вие ще можете да отдадете слава на тази Първа Причина, на Господа. Какво значи да отдадете слава на Господа? Когато познавате добре приятеля си, вие го възлюбвате и сте готови да направите заради него всичко, каквото той пожелае. Това значи да отдадете слава на Господа. Слава без любов не съществува. Този закон е познат на всички хора. Забележете, даже и онези, които не вярват в Бога, и те са готови да си отдават един на друг слава.

Като говоря за вярата, аз не разбирам официалната вяра, с която е трябвало отдавна да се простите. Съвременният културен човек трябва да има нова, вътрешна вяра без да счита, че трябва да се отрече от старата вяра, както младият не трябва да се отрече от стария. Новото само по себе си ще измести старото. Старият и младият съществуват в света като два противоположни полюса, както на земята, така и в Божествения свят, но се различават само в отношенията си. Тъй щото когато се говори за нова и стара вяра, за млади и стари хора, тези въпроси не трябва да се разглеждат само в техния буквален смисъл, но и вътрешно. Ако разглеждат нещата само в техния буквален смисъл, хората могат да дойдат до ред заблуждения. Например казано е в Писанието: „Ни мъж без жена, нито жена без мъж бива в Господа.“. Този стих представя само външната страна на въпроса. Който го разглежда буквално, той ще дойде само до неговата външна страна. Но разгледан и в неговата вътрешна страна, мъжът и жената представят два принципа, две

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

части на едно цяло. Кое е цялото? Самият човек. Два-та полюса, двете части, това са неговият дух и неговата душа. Душата може да живее отделно, самостоятелно от духа, както жената може да живее отделно от мъжа, всеки за себе си в своя физическа форма. Значи душата може да живее отделно, както жената, в своя специфична форма. И духът може да живее отделно, както мъжът, също тъй в своя специфична форма. Ето защо много хора носят в себе си само мъжкия принцип, само духа. За такива хора се казва, че имат дух в себе си, но нямат душа. Други пък носят в себе си само женския принцип, душата. За такива хора се казва, че нямат дух в себе си, но имат душа. Има ли някакво противоречие в това? За нас е важно човек да има или душа, или дух. Дали тия души или духове са от този или от онзи свят, това не е важно. За нас е важно обаче и едните, и другите да вървят в Божествения път, да се ръководят от Божествените закони, за да изгладят противоречията, които съществуват между тях. Само при това положение вие ще можете да разрешите мъчнотиите във вашия живот. Например ставате сутрин, чувствате, че нещо ви липсва. Какво ви липсва? Душата. Де е отишла тя? Душата е напуснала тялото ви, защото се е обидила нещо от духа, и във вас е останал само духът. Някой път се случва обратното: духът напусне тялото ви и във вас остава само душата. Има случаи обаче, когато и душата, и духът напускат тялото и то остава само със своето сърце и със своя ум, и човек се намира в голямо смущение. Защо се смущава тогава човек? Той се смущава, защото сърцето и умът му, неговите деца са напуснати от душата и духа, т.е. от майката и от бащата. Децата се уплашват и казват: „Де е майка ни, кой ще ни готви сега? Де е баща ни, кой ще ни купува дрехи?“. Децата са напълно зависими от своите родители.

Питам: как се създаде в умовете на хората идеята, че трябва да се женят? Те искаха да създадат и на зе-

мята такъв институт, какъвто съществуваше и на небето, но като не разбираха законите, на които той почиваше, те го изопачиха. И действително отношенията между съвременните мъже и жени са толкова изопачени, че не е останало сянка, нито най-малко подобие от това, което съществува на небето. Като казвам, че душата е напуснала тялото на някой човек, понеже се обидила от неговия дух, това е на човешки език казано. Всъщност, понеже душата и духът се стремят към абсолютна свобода, духът е дал свобода на душата да отиде някъде да се разходи, да посети някои места, и като свърши работата си да се върне обратно. Същото прави и духът. Каквото душата и духът правят, никога не го съобщават на своите деца, на ума и на сърцето. Обаче каквото правят майката и бащата на земята, всичко съобщават на своите деца. Понеже душата и духът не съобщават на децата си какво вършат, умът и сърцето на човека са в постоянно смущение. Под думата *деца* ние разбираме хората на ума и на сърцето.

Когато питам някого има ли душа, това значи има ли майка. Много нещо е да има човек майка! Който има майка в себе си, той е истински човек. Когато питам някого има ли дух, това значи има ли баща. Много нещо е човек да има баща! Някой казва: „Моят баща умря.“. Не, истинският баща никога не умира. Значи думите *душа* и *дух* трябва да се разбират в техния вътрешен смисъл, според както е казано в Писанието. Например там е казано, че първият Адам стана душа жива, т.е. стана жена. Последният Адам пък е бил животворящ дух, т.е. мъж. Обаче нито първият Адам е бил истинска жена, нито последният е бил истински мъж. Това показва, че иде нов период в света, когато тази история трябва да се преповтори, да се създаде онзи човек, в когото и жената, и мъжът да бъдат хармонично съчетани. Значи когато душата се проявява, в живота става повторение на събитията, но в свършено нова форма и по съвсем нов начин. Когато пък

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

любовта се проявява, тогава и животът иде. Животът не е нищо друго освен прииждане на енергия.

В прочетената глава Апостол Павел говори на тогавашните християни, че мъжът е глава на дома, че първо той е бил създаден, а после жената. Като казва, че пръв е бил създаден мъжът, той подразбира създаването на първия човек. Има ред теории за създаването на света, на Адам, от които са взети само няколко куплета и са поставени в сегашната Библия. Всички теории са събрани в една голяма книга, която можете да четете и на небето, и на земята. Дълго време трябва да четете тази книга, за да я разберете. Мнозина ще пожелаят да намерят тази книга, да я преведат. Обаче никой език не е в състояние да я преведе. Такъв род книги не могат да се превеждат. Защо? Защото умовете на съвременните хора не са достатъчно чисти, за да могат да приемат всички образи в тяхната първична чистота. Например като се говори на съвременните хора, за мъжа и за жената, те разбират съвсем други неща, а не това, което е истински мъж, или истинска жена. Под думата *мъж*, в прав смисъл, се разбира оно-ва възвишено и благородно начало, което се отличава с чистота и святост. Това начало изключва всички криви разбирания, всякакви престъпления от себе си. И под думата *жена*, в прав смисъл, се разбира чистата дева, свободна от всякакви криви, изопачени образи в ума. Тя е независима, не се влюбва в никого, не минава за героиня пред хората. Изобщо всяка душа и всеки дух любят само Бога. Духовете и душите се влюбват само в Бога като Първоизточник на нещата. Следователно духът първо люби Бога, а после жената, т.е. душата. И душата първо люби Бога, а после мъжа, т.е. духа. Обаче хората на земята искат да създадат нови връзки. Те напущат първоначалната си връзка с Бога, а създават нови връзки, между мъже и жени, които не са трайни. Тези нови връзки не са трайни, защото не са естествени и не почиват на основния закон на лю-

бовта. Момък среща една млада, красива мома, влюбва се в нея и започва да ѝ говори: „Ела да живееш при мен. Аз ще те гледам като писано яйце, на ръце ще те нося. Гледам, че баща ти и майка ти не се отнасят добре с теб. Баща ти особено е много груб. Ако дойдеш при мен, нов свят ще се разкрие пред очите ти.“. Момата го поглежда, слуша, като че някакво откровение се отваря пред нея. И след всичко това тя се решава да напусне бащиния си дом, за да разбере на другия ден още, че всичко това е било измама. Така може да се излъже момата, така може да се излъже и момъкът. Казвам: тия неща са познати на всички, затова няма да ги доказвам, нито пък вие ще ги отречете. Дъщерята и синът трябва да благодарят на родителите си, че те са станали причина да дойдат на земята да учат, да се развиват, да познаят Бога. Дъщеря или син, които казват, че родителите им не са добри хора, не разбират законите на живота. Всеки човек трябва да запази в душата си свещен образ за своята майка и за своя баща.

И тъй както говорим за душата, ние разбираме, че тя е първото необходимо условие за проявяване на любовта. Без душа любовта не може да се прояви. Първичната душа, за която всеки копнее, е най-великото, най-съвършеното същество. Всеки човек иска да обича някого. Кого именно иска да обича? Той иска да обича тази първична душа. Щом търсите любовта, това показва, че вие търсите душата. Щом търсите знанието и мъдростта, вие търсите духа. Умът не може да даде знание на човека, нито сърцето може да му даде любов. Има нещо в сърцето, което хората наричат любов, но тази любов мяза на временния магнетизъм, който лесно се придобива и лесно се губи. Ако намагнитизирате парче желязо, то временно само ще привлича железните стърготини към себе си. Утре това парче желязо ще изгуби магнитното си свойство и трябва отново да се намагнитизира. Същото може да

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

се каже и за сърцето. Колкото и да го магнетизирате, след няколко дена то ще изгуби свойството си да привлича. Ако пък вземете парче черно желязо и го нагорещите до зачервяване, то започва да свети. Оставете ли го в това положение два – три часа, то ще изгуби червения си цвят, ще изгуби светлината си, и отново ще стане черно. Същото става и с ума. Кой човешки ум не е светвал за няколко часа и след това не е потъмнявал? Когато казваме, че някой човек има светъл ум, подразбираме, че духът присъства в този човек. Присъствието на духа създава постоянна светлинна енергия в човешкия ум.

Следователно душата и духът са два велики принципа в живота. С влизането си в живота, материализмът е направил отклонение в неговото правилно развитие. Как е създал това отклонение в живота? Като внесъл в света идеята, че душа не съществува, а всичко е материя. Що се отнася до съществуването на духа, материализмът не е могъл да го отрече, защото той сам го е идентифицирал с ума на човека. Тъй щото, когато кажат за някой човек, че има мощен дух, материалистите подразбират силен, светъл ум. Обаче те напълно отричат съществуването на душата, а едновременно с нея отричат и съществуването на Любовта като велик принцип. Не само материалистите отхвърлят този принцип, но още първите хора в райската градина отхвърлиха Любовта. Казвате: „Как отхвърлиха Любовта?“. Като изказаха непослушание към нея. Законът на Любовта е свързан с послушанието. Същият закон обаче дава истински знания на човека. Който няма любов в себе си, той не може да учи, не може да придобива знания. Истинското знание може да се придобие само чрез Любовта, това всички хора трябва да знаят. Който изгубва любовта си, той губи и знанието си. Щом изгуби знанието си, той ще изгуби и смисъла на живота. Човек не трябва да се спира върху знанието, него да търси, но трябва да се стреми

към Първичната Причина, в която всички действия са непрекъснати. Иначе човек може да изпадне в същото положение, в което се намерил ангел Зерфил.

Още в древността ангел Зерфил бил изпратен на земята с цел да посети египетския фараон Амон-Ра. Като отишъл при царя, той видял неговата дъщеря, която била толкова красива, че веднага се влюбил в нея и пожелал да я повдигне, да я запознае с ангелския свят и да я занесе там, да покаже на всички същества една душа, която се е заинтересувала от небето и пожелала да го посети. И царската дъщеря се влюбила в ангела. Тя много се радвала на красивите му крила и един ден пожелала той да ѝ ги даде, за да направи с тях една разходка, както хората хвърчат днес с аероплани из въздуха. Той казал:

— Страхувам се да не паднеш някъде, защото не знаеш да хвърчиш.

— Не, аз ще хвърча лесно, искам да се разходя малко с твоите крилца.

Ангелът не могъл да откаже на молбата ѝ и се заел да я упражнява в хвърчене. Тази работа му отнела досега време: давал ѝ ред напътствия как да манипулира с крилата, докато най-после тя се научила свободно да лети. Един ден взела крилата на ангела и вече самостоятелно хвъркнала с тях. Първата ѝ разходка с крилата била до нейния възлюбен. Като се върнала от разходката си, ангелът я запитал:

— Де ходи днес с крилцата?

— Ходих при един свой приятел.

Като се научила свободно да хвърчи с крилата на ангела, красивата царска дъщеря започнала често да излиза на разходка с тях, да прави посещения, и ангелът бил принуден да я чака, докато се върне. По тази причина той се забавил дълго време на земята. За да освободи този ангел от връзката му с царската дъщеря, невидимият свят бил принуден да унищожи целия Египет, да тури край на фараоновата династия. Като

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

се върнал на небето, всички запитвали ангела какво е научил на земята като прекарал толкова време там. Той отговарял:

— Едно нещо научих.

— Какво?

— Никому да не даваш крилата си на заем.

Казвам: не давайте никому любовта си на заем! Човек трябва да знае за какво да употребява Любовта – най-великото, най-святото нещо в живота. Не е лошо, че ангелът дал крилата си на заем на красивата царска дъщеря, но това говори за нестабилност в характера. Питам: за какво употребявате вие любовта си? Аз не искам да ви упреквам, но нека всеки си отговори защо търси любовта и за какво мисли да я употреби след като я намери. Любовта носи живот, а животът осмисля всичко. Без живот човек е подобен на сухи кости. Мъдростта пък носи знанието, а знанието дава израз, красота, образ и подобие на нещата. Следователно правилни, разумни отношения между хората могат да настанат само тогава, когато земният живот се изрази в образ и подобие на небесния, на Божествения. Това подразбира, че човек трябва да се прояви в две форми: една рационална и една – ирационална, т.е. в едно измеримо и в едно неизмеримо число. Това няма защо да се доказва. Математиците лесно ще разберат тази работа. Неизмеримите числа не се поддават на нашите мерки. Например едни учени казват, че разстоянието от земята до слънцето е равно на 92 милиона мили, а други казват, че е 93 милиона мили. Обаче и двете изчисления са верни. Тези изчисления са верни по закона на вероятностите. Едното изчисление е правено във физическия свят, а другото – в духовния свят. Всеки учен, който работи на земята, непрекъснато се коригира, защото едновременно с него работи и друг учен от небето. Тъй щото с всеки математик от земята работи и друг от духовния свят. А с този, който работи на земята, едновременно рабо-

ти и още един, пак на земята. Значи всеки въпрос се решава едновременно от трима души: единият работи с рационалните числа, другият – с ирационалните, а третият поправя погрешките и на първия, и на втория. Когато математикът се домогне до две различни мерки или числа за едно и също нещо, той се намира в противоречие и търси начин да изправи тия числа, т.е. да излезе от това противоречие.

Следователно, ако не можем да примирим някоя мисъл с една мярка в живота си, ще я примирим с друга. Например някои хора търсят спасението си в Евангелската църква. Като не намерят там спасение, отиват в Православната. Ако и там не го намерят, отиват в Мохамеданската и т.н. Значи главният въпрос се отнася до спасението, а де ще се намери спасението, това зависи от мярката, с която човек ще си послужи. Когато някои казват, че човек може да се спаси само в Православната църква, това е според закона на вероятностите, това е само една вероятност. Когато други казват, че човек може да се спаси само в Евангелската църква, това е друга вероятност. Казвам: човек може да се спаси навсякъде – и в религията, и в науката, и в поезията, и в изкуството, и в музиката. Мнозина твърдят, че човек може да се спаси само чрез Христа. Това е буквоедство. Какво представя Христос? Христос е символ на Божията любов. Следователно, щом вярвате в Любовта и живеете според нейните изисквания, вие можете да се спасите. Всичко добро в света е плод на тази любов. Така трябва всяка душа да разбира любовта. Любовта изключва всички догми. Казвам: с догми човек се спасява само на едно място. Без догми той се спасява навсякъде. Без любовта човек се спасява само на едно място. С любовта той се спасява навсякъде. Кое е това едно място? Адът. Без любов човек се спасява само чрез мъчнотиите и то в ада. Ако някой ми каже, че има само един път за спасение, аз зная вече, че този път е адът. Когато казвам, че с любовта

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

човек може да се спаси навсякъде, аз разбирам Първичния живот, Първичния език, Първичната любов на голямото разнообразие, в която и невежият може да се спаси. Много философи, както и много обикновени хора в света, се спасяват все чрез любовта. Какви бяха Христовите ученици, които проповядваха на света Неговото учение? Повечето ученици на Христа бяха рибари, но показаха на хората как могат да се спасят. Много съвременни учени, както и тия от миналото, са вярвали в Апостол Петър, други – в Апостол Павел. Петър държеше за старото, Павел беше човек на ума, а Яков беше човек на волята, той препоръчваше тоягата. Йоан пък проповядваше любовта Христова. За да избави първото християнство от тази голяма опасност, на която се намираше, благодарение на вярата им в Павла, в Петра, в Йоана или в Якова, Божият Дух подложи Апостолите и тогавашните християни на големи гонения. По този начин Той ги избави от заблужденията, в които бяха изпаднали. Ако не беше това гонение, мнозина от християните щяха и до днес още да се придържат към Стария Завет.

Казвам: и сега има такава опасност за съвременните учени, които вярват, че науката ще спаси света. За да се говори, че науката ще спаси света, преди всичко хората трябва да бъдат спасени. Съвременната наука е наука на болни хора. Щом хората се спасят, те ще се домогнат до здравата, до положителната наука. Тогава вече може да се говори, че и науката, и философията могат да спасят света, но ще разбираме здравата наука, здравата философия. Много от съвременните хора се поддават на чувството на национализъм, което се отразява болезнено върху тях. Срещате някой голям националист, който поддържа своя народ, милее за него и от голяма ревност го тикне в някаква война. В края на краищата войната излиза несполучлива, хиляди хора се избиват и заробват, а народът се съсипва, омаломощава. Какво е допринесла любовта на този

човек към народа? За спасението на всеки народ или за всеки човек има един божествен начин, при който никой не може да пострада. Всеки народ съществува като отделна единица и той може да бъде или рационална, или ирационална величина. В този смисъл, за да изпълни своето предназначение, всеки народ трябва да се възпитава според Божиите закони. Ако духовенството, управляващите, учителите и родителите живеят за Бога, те ще могат да създадат помежду си такъв здрав народ, който от своя страна ще представя нещо подобно на Божествения организъм. И наистина в духовния свят всеки народ поотделно представя едно плодно дърво от общата Божествена градина. В това отношение българският народ представя плодно дърво, плодовете на което са доста киселички. Който е вкусил от плодовете на това дърво, той има вече голяма опитност, знае какво значи кисело. Затова именно и българите обичат да ядат кисело: чушки, зеле, краставици и др. Причината, задето българите ядат повече кисело е, че те живеят в гъста материя, за разработването на която са необходими киселини. И наистина всеки българин казва: „Много работа имам за в бъдеще. Всичките ми работи са все недовършени.“ За да станат плодовете на българите сладки, те трябва добре да се наторяват. В духовен смисъл под наторяване се разбира възпитание.

Съвременните педагози говорят за индивидуалното възпитание, но според мен не съществува индивидуално възпитание, а колективно. Например достатъчно е човек да полее едно растение или едно плодно дърво и да го остави само на себе си: то знае как да възпита всички свои клетки, от които да изникнат корени, листа, стъбло, клончета, да цъфнат цветове, а най-после и да узреят плодове. Неуспехът в съвременния свят се дължи на това, че всеки иска да се възпитава индивидуално. За тази цел човек трябва да се познава добре, да разбира своето естество, да разбира

своя народ и присъщите на него качества. В този смисъл всеки ще може да се определи дали е българин на пример, или не. Не всеки, който е роден в България и от българско семейство, е българин. Днес народностите са размесени, както са размесени разните плодове чрез присаждане. Често ще срещнете круша или праскова, присадена на слива. На едно английско дърво можете да намерите френска присадка. Англичанин ли е този човек? Не, той си остава французин, а дървото – английско. На същото английско дърво може да е присаден един български клон и т.н. Външно този българин минава за англичанин, но когато България се намери в някакво политическо затруднение, този българин, израсъл на английско дърво, пръв ще се отзове на нуждите на България. Той ще каже: „Българите имат право, трябва да се задоволят исканията им.“. Българите казват: „Този англичанин е високо хуманен човек. Той е готов да се жертва за България.“. Не, този англичанин е българин, той милее за България, боли го, защото българска кръв тече в него. Същото става и в България. На българско дърво е присадено едно английско клонче; този човек при всички условия на своя живот все англичанин си остава. Щом чуе нещо за Англия, той веднага дава ухо, готов е да ѝ се притече в помощ. Които не разбират тия неща, те се чудят какви велики хора има в света, които са готови да се жертват за други народи, но ние знаем истината по този въпрос и казваме: хората са присадени на разни дървета, вследствие на което днес има голямо смешение на народите.

Следователно като се погледне на живота от това гледище, между всички хора трябва да съществува любов. В това отношение цялото човечество представя велик Божествен организъм, върху който всеки народ, всяко общество и всеки човек расте, развива се, цъфти и дава свой плод. Бог прониква в този организъм и държи в съзнанието си всяка душа поотделно. Той

държи в ума и в сърцето си най-хубави мисли и чувства за нас. Ето защо, когато се намирате пред някоя трудна задача в живота си, оставете настрана всички заблуждения, всички криви разбирания и понятия за Бога, и като деца, свободни от външни влияния, обърнете се с молба към Него, да ви помогне в този труден час. Имайте готовността да изпълните всичко, каквото ви се каже. Няма да мине много време, вие ще чуете в себе си тихия глас на Любовта. Не само ще чуете гласа на Бога, но ще можете и да го видите. Много примери из живота потвърждават тази истина. Във време на големия глад, когато Толстой обикалял Русия да помага на гладни, на страдащи хора, той се натъкнал на много интересни случки из живота на хората, дето Бог се е проявявал. Той разправя следния интересен случай. В едно руско село гладът бил много голям: хляб не дохождал отникъде. Стотици хора от това село измрели от глад. Едно семейство от същото село било осъдено вече на смърт, три дена гладували, а при това нямало изглед да дойде отнякъде хляб. Най-малкото дете в това семейство, което било най-духовно, казвало на родителите си:

— Не се безпокойте, ние ще бъдем спасени.

— Как ще бъдем спасени, когато отникъде няма възможност да се донесе хляб?

— Ще видите.

Какво се случило на другия ден? Някакъв богаташ тръгнал да разнася хляб по селата, но се явила голяма виелица, сняг, и той изгубил пътя. Като се лутал доста време, далеч някъде съзрял малка светлинка и се отправил към нея. Като наближил видял, че тази светлинка излизала от една малка колибка. Потропал да му отворят. Влязъл вътре, постопил се и веднага извадил от торбата си хляб, да нахрани своите спасители, които едва се държали на краката си от глад. Това било същото семейство, чието дете предсказало на родителите си, че ще бъдат спасени. Всички се под-

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

крепили с хляба, но детето отказало да яде и заминало за онзи свят.

И съвременните хора се безпокоят по същия начин как ще прекарат живота си, но човек трябва да знае за какво е дошъл на земята и как трябва да работи. После той трябва да си зададе въпроса как трябва да мисли, да чувствава, да постъпва и най-после: как трябва да изпълнява волята Божия. Щом разреши тези въпроси, всички други неща сами по себе си ще се наредят. Вечер, преди да си легнете, вие трябва да си дадете отчет какво сте свършили през деня. Като заспите ще отидете дома си, в невидимия свят, и там вашите бащи и майки ще ви питат какво сте научили като сте били в странство. И Христос казва на своите ученици да събират богатства, които да занесат на небето, защото там никой не може да отиде с празни ръце. Мнозина казват, че човек се спасява даром. Вярно е, че спасението става даром, но даром не можете да отидете на небето. Питам: може ли човек да каже за себе си, че е беден, че е грешен, след като Бог го е изпратил на земята с толкова способности, с ред дарби и вътрешни заложиби? Че е грешен човек, вярно е това; че не е работил както трябва – и това е вярно, но Бог казва:

— Ти имаш възможност да изправиш грешките си, да работиш, да разбогатееш.

— Тежък е грехът ми.

— Ти можеш да го разделиш на 15 – 20 купчинки и така да го пренесеш.

— Нямам много време на разположение.

— Ако е до времето само, аз мога да ти дам време колкото искаш, стига да работиш.

— Нищо няма да излезе от мен.

— Да, днес не може да излезе нищо, но след десет или най-много след сто години ще излезе нещо от теб.

— Кой ще чака толкова години?

— Щом не искаш да чакаш, ще те пратя на топло място, там да научиш урока си.

Някои казват, че човек трябва да има топли чувства. Друго нещо се изисква от човека: топлина в живота, а не топлина в чувствата. Аз не говоря за онази топлина, която гори, която разрушава, но за топлината, която възраства. Като говоря за топлина в живота, подразбирам онази топлина, която не иде от човешката, но от Божията любов, която преобразява човека и му дава условия да познае себе си. Любовта на съвременните хора мяза на сладкото вино, което опива, довежда хората до положение да не се познават. Като не познава себе си, човек е готов да се унижи, да се постави в положението на слуга, без да съзнава какво богатство, какви дарби и способности крие в себе си. Аз пък казвам: човек може да бъде слуга, но същевременно той може да бъде философ, и музикант, и писател. Външно човек може да заема най-долно място в света, но по ум, по сърце, по душа и по дух, той може да заема първо място. Ето, Христос, Син Божи беше дърводелец. Дълго време Христос изучаваше при баща си дърводелство, но Той изучаваше и вътрешното дърводелство. Мнозина знаят външното дърводелство, но вътрешното не познават. Мнозина знаят външното писателство, но вътрешното не познават.

Мнозина знаят външната граматика, но вътрешната не познават. Вътрешната граматика почива върху принципите на Любовта, Мъдростта и Истината. Значи всяка наука се крепи върху известни принципи, които са общи за всички науки. Като спазвате тия принципи, вие ще дойдете до общата наука, до науката на живота. Казвате: „Като придобием тази наука, какво ще правим?“. Ще влезете в лабораторията на живота и там ще работите. В тази жива лаборатория ще прилагате знанията си и ще ги коригирате. За тази опитна наука човек трябва да има душа и дух. Който има душа и дух, той не се нуждае от доказателствата на философите и на учените за съществуването на Бога, на душата. За него този въпрос е решен, той не се нуж-

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

дае от никакви доказателства. Когато някой казва, че можем и без Бога, той е прав. Защо? Това значи, че можем и без хляб. Вярно е, че можем и без хляб, но кога? Само когато сме се нахранили. Когато някой казва, че не можем без Бога – и той е прав. Това твърдение подразбира, че не можем без хляб. Вярно е, че не можем без хляб, но кога? Когато не сме се нахранили, тоест когато сме гладни. И без вода можем. Кога? Когато сме се напили, когато сме уталожили жаждата си. Без вода не можем. Кога? Когато сме жадни. Които не вярват в Бога, те са богати хора с пълни кесии. Кои хора са вярващи? Бедните. Кога човек обеднява? Когато изгуби майка си, баща си, децата си, приятелите си, богатството си.

Красиво е да срещнете в живота си богат, учен човек, който да прилага своите богатства и знания в живота, а при това да има абсолютна вяра в Бога. Този човек не говори на хората за Бога, не ги убеждава да вярват, но като срещне някой безверник, той го поканва на гости у дома си и през всичкото време се грижи за него – да го нахрани, да го нагости както трябва. Той дава свобода на госта да говори, да изкаже своите убеждения. Като поседи известно време при този учен, гостът казва: „Не зная защо, но аз започнах някак да се разколебавам в своите убеждения. Защо стана така, не разбирам.“. Казвам: причината за положението, в което гостът изпада, се дължи на обстоятелството, че неговата наука, неговите убеждения са външни, без корен, и щом ги изнесе на слънце, те изсъхват. Щом убежденията му пресъхват, той изпитва жажда, глад, и търси някой да го нахрани. Тъй щото, който търси Бога и започва да вярва в Него, той е гладен човек. Щом се нахрани, той започва да отрича Бога. Който отрича съществуването на духа, това показва, че той иска да заеме мястото на баща си. Който отрича съществуването на душата, това показва, че той иска да заеме местото на майка си. Помнете: никой в света,

бил той човек или ангел, не може да заеме местото на душата, нито да я обсеби. Душата има божествен произход и принадлежи само на Бога. Когато една душа слезе на земята, всички възвишени същества, които разбират законите, започват да творят цяла система от светове, защото те знаят, че всяка душа носи нещо ново в себе си. Значи идването на една душа в света символизира създаването на нещо ново, велико, красиво. Като не разбирате какво представлява душата, вие често казвате: „Смущава се душата ми.“. И Давид е казал на много места: „Смутена е душата ми!“. Душата не може да се смущава. Това е Давидово разбиране. Смущавало се е нещо в Давид, но не душата му. Имало е защо да се смущава Давид. На времето си той е извършил много грешки, за които е трябвало да се смущава. Ако дойде днес на земята, той ще разбере де е грешил, ще се изповяда и ще каже пред всички, че е бил на крив път. И Господ му каза: „Докато не се пречистиш от греховете си, ти не можеш да ми съградиш нов храм. Твоят син ще съгради новият храм.“. След Давид трябваше да дойде друг някой, с чисто сърце, със свят и възвишен живот, който да изправи погрешките му. И наистина Христос излезе от Давидовото коляно, за да изправи погрешките на целия Давидов род. За Христа се казва, че е син Давидов.

Сега онези от вас, които искат да придобият истинското знание, трябва да възстановят връзката си с Бога, да им се открият дълбоки, вътрешни познания за нещата. Това знание, което съществува днес, е само въведение в истинското знание. Дълбоки знания има, които не могат още да се дават на хората. Те не са готови за тия знания. Защо? Тези знания могат да възгордеят или да обезсърчат човека, ако той не е готов за тях. Ето защо съвременните хора знаят само отчасти нещата. Това не трябва да ги обижда, нито обезсърчава. Човек не може да знае всичко. Красотата на живота седи в това, да знаете само някои неща, някои неща

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

да не знаете, а други пък съвсем да забравите. Например според индуската теория за прераждането вие сте минали през формата на вълк, на мечка и като такива сте вършили ред престъпления. Трябва ли да помните тези престъпления? Ако ви каже някой, че като вълк сте правили много престъпления, вие ще кажете, че не е вярно това, че нямате нищо общо с вълка и т.н. Значи има положения в живота на човека, които непременно трябва да се забравят. Злото трябва да се забрави, а доброто трябва да се помни. В това отношение злото е рационално число, а доброто – ирационално. И ако всички числа, с които работите днес, са рационални, вие непременно ще направите ред погрешки в живота си. Същото нещо важи и при гадаенето. Ако някой гадател работи само с рационални числа, той непременно ще направи погрешки в гадаенето и няма да каже истината. Например някои баби, които гледат на боб, си служат и с четно, и с нечетно число бобови зрънца, и сами казват, че всичко зависи от броя на зрънцата и от начина на нареждането им. Много баби обаче умеят да хвърлят добре зрънцата и казват истината. Други пък си служат с разтопен восък и по него гадаят. Които умеят да гадаят вярно, те си служат повече с ирационални числа. Някои гледат с презрение на бабите, които гадаят било на боб, било на восък.

Казвам: ако е въпрос да ви се каже истината, вие трябва да я приемете и от баби, и от деца, и от възрастни, и от прости, и от учени – безразлично от кого. Някой казва: „Как от дете да слушам истината!“. Чудно нещо! Ако си жаден и видиш на пътя си едно малко чучурче, от което тече вода, няма ли да коленичиш и да пиеш от тази вода? Ще пиеш, разбира се. След това няма ли да благодариш на Бога за тази чиста, хубава вода, макар че тече от малко чучурче? Като намериш по-голям извор, ще пиеш и от него, но докато го намериш, благодари за малкия. Бъди доволен на малкото! Човек може да придобива знания отвсякъде. Тъй

щото, който говори истината, той трябва да бъде приет от всички. В дадения случай този човек може да ви даде добър съвет. Всеки добър съвет е скъпоценност за човека. Който е готов да приеме истината от всеки човек, той има в себе си душа и дух.

И тъй, желая на всички да служите на душата и на духа в себе си! Този е пътът, по който можете да намерите Първичния Принцип в живота и да се свържете с Него. При това положение вие ще бъдете носители на новата култура в света. Казвате: „Можем ли да участваме в тази култура?“. Можете, разбира се. Няма по-велик момент за човека от този да бъде носител на тази велика култура, която иде сега в света! Преди хиляди години още псалмопевецът е казал: *От всичко в света най-много предпочитам да съм пред вратата на Божия шатър*. Сега и аз казвам: за предпочитане е да си разсилен пред вратата на Божия шатър, отколкото да бъдеш пръв министър в Англия или във Франция. За предпочитане е да бъдеш разсилен в новата култура, отколкото пръв министър в старата култура, в старата цивилизация. И тъй, желая всички да бъдете разсилни в новата култура!

20 ноември 1927 г., София

НИ МЪЖ, НИ ЖЕНА

Ще оздравее момчето ми

*Но речи само реч, и
ще оздравее момчето ми.*

Матей 8:8

Между многото процеси, които стават в живота, извършва се и един особен процес, наречен *растеж*. Едно от първичните качества на живота е разширението. Дето няма разширение, там няма и живот. Във временния живот разширението е временен процес, а във вечния живот е вечен процес. Често слушате някой да казва: „Тясно ми е на сърцето; широчина, простор искам!“. И действително – развитието, растежът седи в разширението. Значи развитието на човека има отношение към разширението. Разширението пък изисква специални условия.

Думата *развитие* не е толкова съдържателна, колкото е съдържателна думата *еволюция*. Под *еволюция* подразбираме изминаването на дълъг път, на права линия. Движението по права линия подразбира растеж. Ето защо, ако някой схваща живота в прост смисъл, само като продължение на нещо, че трябва да се живее – в такъв живот няма никакъв растеж. Този живот е механичен, той представя една дълга, права линия без никакъв растеж. А човек трябва да расте! Когато дойде процеса на растеж, мнозина се спъват. В миналото, както и в днешните времена, учени и прости, като разглеждат въпроса дали трябва човек да вярва в Бога, най-после казват: „Да вярваш в Бога значи в теб да спре всякакъв растеж.“. Питам: кога се радва майката? Когато детето ѝ расте. Майката не може да се радва, ако детето ѝ престане да расте. Значи, ако майката се радва когато детето расте, колко повече може да се каже същото за Бога! Ако в ръцете на майката

детето расте, колко повече човек ще расте в Божиите ръце! На това основание мнозина се стремят към малки идеи, а не към големи, защото знаят, че малките идеи растат и се развиват. Следователно, ако малката идея не расте и не се развива като малкото дете, никой не би я търсил. Първият ден майката се радва на детето си, вторият ден – също, но, ако в продължение на една година детето не расте, майката ще почне да се смущава, ще се интересува защо детето ѝ не расте. По същия начин и съвременните хора се смущават като гледат на света. Те следят дали светът еволюира, дали обществата се подобряват в морално отношение, и ако не намерят никакво подобрене, те започват да се безпокоят. Според мен няма защо хората да се смущават. Ако е въпрос за морала на обществото, трябва да се знае, че моралът има отношение към растежа. Това, което е морал за едного, не е морал за друго. Това, което млекопитаещите не могат да направят, птиците могат да направят. За пример, ако един слон тръгне от Турция, мине през Сърбия и стигне до България, ще го оставят ли българите свободно да се разхожда из тяхната страна? За да може слонът свободно да се движи из България, иска се особено разрешение. Ако няма такова разрешение, ще го хванат и ще го поставят или в някоя менажерия, или в зоологическата градина в София. Обаче това, което слонът не може да направи, щъркелът или друга някоя птица свободно може да направи. Щъркелът без ничие разрешение каца от дърво на дърво, от комин на комин, и прави гнездото си дете иска. Същото положение важи и за хората: ако сте слонове, ще искате разрешение, паспорти, за да минавате свободно от една държава в друга; ако сте птици – никакво разрешение не ви е нужно; ще хвърчите свободно из въздуха без паспорт, без разрешение от когото и да е. В това отношение светският човек е слон, а духовният – птица. Това, което измъчва светския човек, ни най-малко не измъчва, не ограничава духовния. Следователно животът на птиците е по-до-

бре уреден от този на млекопитаещите. Въз основа на това вадя следното заключение: животът на онези, които растат, е по-добре нареден от живота на онези, които не растат. Само онзи човек расте и се развива, в който умът постоянно работи. Здравето, богатството, щастието, честта и славата на човека зависят изключително от неговия ум. Чрез своя ум той ще се домогне до вътрешната, до положителната наука на живота, която ще подобри условията му, ще му създаде сносен живот.

Сега като казвам, че всичко зависи от ума, разбирам, че всичко зависи от възможностите, които Първичната Причина е вложила в нашия ум. По-право възможностите за нашите растеж и развитие са вложени в нашата душа и в нашия дух, а се извяват навън чрез нашия ум и чрез нашето сърце. Забелязано е, че колкото някои животни са по-умни, по-интелигентни, толкова по-добре живеят. И обратно: колкото по-слаба интелигентност проявяват някои животни, толкова по-зле прекарват на земята. Същото може да се каже и за хората. Обаче разумността, както и интелигентността, са от различни степени: някои хора проявяват своята разумност само за даден случай; други – за един – два дена или за една – две години, а трети – за цял живот. Последните предвиждат нещата отдалеч. Неразумните хора остават нещата да се развиват сами по себе си и казват: „Днешният ден трябва да се използва, да се изживее с всичко каквото носи в себе си, а за утрешния ден няма какво да се мисли. Ако днес съм здрав, и утре ще бъда здрав; ако днес съм богат, и утре ще бъда богат.“. Вярно е това, но при известни условия, а именно: ако днес си живял правилно, и утре ще имаш възможност да живееш така. Но ако днес си нарушил някои закони на разумната природа, утре по никой начин няма да имаш същите условия.

Отговори стотникът и рече Му: „Речи само реч, и ще оздравее момчето ми.“. Този стотник се отличавал с голяма вяра, а при това бил римлянин, а не

евреин. Той се обръща към Христа с думите: *Не съм достоен да влезеш под стряхата ми.* Тези думи говорят за тогавашните отношения между хората. Той продължава по-нататък: *Ето, и аз съм човек, подчинен на власт, имам и подчинени на себе си войни и казвам на тогози: Иди! – и отхожда. И на оногози: Дойди! – и дохожда. И на слугата си: стори това! – и сторва го. Така и на Тебе се подчиняват природните закони. Кажй само реч, и ще оздравее момчето ми. И като чу Исус, почуди се и рече на ония, които идеха след Него: „Истина ви казвам, нито в Израиля не съм намерил толкова вяра.“* Детето на този стотник беше онзи слон, когото държавата хваща и не му позволява да мине през нейна територия. Та когато някой човек заболее, ние казваме, че той минава през чужда държава. Този закон е верен по отношение на човешкия ум и на човешкото сърце, както и по отношение на всички живи същества в природата. За пример, когато пренесете едно растение от едно място на друго, докато се аклиматизира, то боледува. Значи то минава през чужда територия.

Много от съвременните хора, които признават съществуването само на физическия свят, са толкова издребняли, че казват: „Човек не трябва да се занимава с никакви високи идеали.“. Питам: тогава с какво трябва да се занимават хората? Те казват, че трябва да се занимават с въпроси от физическия свят, който единствен е реален свят. Такива хора са в положението на търговци от бит-пазар, които имат за цел да купуват стари стоки колкото може по-евтино, да ги изчистят и поправят добре, и после да ги продават колкото може по-скъпо. Казвам: както и да поправят старото, в края на краищата то пак си остава вехтория. Днес много европейски платове са изтъкани все от такива вехтории и не се минава година, те вече са протрити. Много съвременни книги са написани все от такива вехтории. Например една от тия стари, изтъркани фрази, е следната: „Човек трябва да вярва в

Бога!“. В кой Бог? Тази дума днес е много неопределена, тя е изгубила своето първично значение. Като говоря за Бога, аз нямам предвид онзи Бог, когото съвременните хора разбират. Какво са направили те за своя Бог? Някой беден отива при един banker, но последният веднага извиква: „Изпъдете този навън!“. После той отива при някой сиромаш, който веднага започва да се оплаква, че няма пет пари в джоба си, не може да го приеме. Най-после той отива при един свещеник, който бърза да го посъветва: „Вярвай в Бога и положението ти ще се подобри!“. Ако след всичко това анализираме вярата на съвременните хора, ще видим, че те нямат онази положителна, абсолютна вяра, която издържа на всички изпитания. Те вярват в някакъв Бог, когото сами не познават. Свещеници, учители, лекари и много други хора вярват в Бога, но ако се докоснете до джоба им или ако им покажете няколко златни монети, всичката им вяра пропада. Жената готви, меси хляб на мъжа си, защото вярва, че той ще ѝ купи нещо. Това не са идеи, но отношения само. Това не е никакво развитие, а само натрупване.

Ако хората продължават да вярват по този път, в който са тръгнали, те ще се намерят в положението на мързеливата жена, за която се говори в една от нашите приказки. Тя била млада, красива мома от знатен, голям род, но забележителна между селяните с големия си мързел. По едно време тя се омъжила, но и при това положение пак си останала мързелива, нищо не работела. Мъж ѝ често казвал:

— Жена, трябва да работиш, защото скоро ще оголеем, ще се окъсаме.

— Ти не се безпокой!

Обаче в скоро време думите на мъжа се сбъднали. Дошло време да се жени брат ѝ. И те били поканени на сватбата, но как ще отидат? Дрехи нямали, нямало с какво да се облекат. Жената била хитра и досетлива. Тя намислила следното нещо, което съобщила и на мъжа си:

— Слушай, ти впрегни колата и да тръгнем за село, при майка ми. Като дойдем до началото на селото, аз ще остана в колата, а ти ще отидеш при майка ми, ще поискаш нови дрехи за мене и ще ми ги донесеш да се облека.

Мъжът се съгласил с нейното предложение. Обаче като наближили селото, той решил да се пошегува малко с жена си, да ѝ устрои нещо, което да я вразуми: спрял колата и тръгнал пеш към селото, а жена му се скрила в един голям кюп в колата и останала там да чака докато мъжът ѝ донесе новите дрехи. Като стигнал в къщата на баба си, бабата веднага го запитала:

— Де е дъщеря ми?

— А, тя не е толкова проста, че да дойде сама тук. Каза ми, че ще дойде на сватбата, само ако излязат девери и зълви, с музика и песни да я посрещнат. Тя чака в началото на селото, да я посрещнат тържествено; иначе няма да дойде на сватбата, ще се върне назад.

— Виж каква била моята дъщеря! Току-тъй не дохожда.

Тръгнали всички сватбари с тъпани и зурли, с песни, веселби, да посрещат сестрата на младоженеца. Като чула отдалеч музика и песни, като видяла толкова хора да отиват към нея, жената изскочила веднага от кюпа и хукнала към дома си. Като не я намерили в колата, сватбарите се върнали в селото и направили сватбата и без зълвата. Вечерта като се върнал у дома си, мъжът започнал да вика жена си, но тя не се обадила. Влязъл вътре и какво да види? Жена му седнала в един ъгъл на стаята, засрамена, с хурка и къделя в ръка и преде, очи не вдига от работата.

— Ела, жена, да ядем!

— Не, каша само! Нямам време за ядене.

Казвам: страшно е положението на съвременните хора! Защо? Защото кюпът, в който са влезли, един ден ще се счупи и те ще излязат от него голи и засрамени.

Тогава какво се изисква от тия хора? Нов, устойчив морал. Ако и за в бъдеще останат със сегашния морал, те постоянно ще се разколебават: днес ще вярват, утре няма да вярват. Сегашните хора мислят, че невидимият свят със своя ред и порядък мяза на техния. Не, този свят не е като света, в който хората на земята живеят. Там има вечно развитие, там има съвършена красота, там има абсолютен морал и непоколебима вяра.

Кажи само реч, и ще оздравее момчето ми! Тези думи показват силата на човешката реч, както и силата на човешката мисъл. Само онзи може да каже една дума, която да има сила и мощ в себе си, който разбира законите на природата. Всеки може да каже една дума, но ако тази дума се придружава с велика мисъл със сила в себе си – тя е Божия дума. Когато Моисей беше в пустинята, дето пасеше овце, той видя, че къпината гори и чу глас, който му казваше: *Събуй обуча́та си, защото мястото, на което седиш, е свято!* Сила имаха тия думи! Какво означава събуването? Събуването подразбира процес на растеж. Когато семето започне да израства, то първо се съблича. Значи в събличането, в събуването се включва процес на растеж, на развитие. Моисей беше виден адепт, разполагаше с всичкото знание на Египет, с египетската мъдрост, но не разбра значението на тези думи и ги прие в буквален смисъл, затова събу обуча́та си и остана бос при къпината. Защо човек трябва да се събува? За да влезе във връзка с невидимия свят и да възприеме оттам Божията любов, Божията благодат. Докато е с обуча, той ще бъде изолиран от този свят без да възприема неговите сили и влияния. Що е благодатта Божия? Благодатта представя благоприятните условия за живот, за работа, за растеж и развитие. Някои казват, че по благодат човек може да се спаси. Не, по благодат човек расте само, но не се спасява. След като човек мине през много вярвания,

най-после, по благодат му се дават велики условия, тоест особени материали, особени сили за развиване на ума и сърцето му, за да почне да расте. Само при това положение Божественото в човека ще проговори: *Събуй обещах си! Бог каза на Мойсей: Чух воплите и страданията на моя народ, и затова реших да те изпратя при фараона, да искаш неговото освобождение. Като го освободиш от тежкото робство, ти ще му покажеш по какъв начин може да расте.*

До това време евреите правеха кирпичи, тухли на египтяните. Те събираха слама, която беше нужна за правене на кирпичите. Питам: има ли растеж в събирането на слама? Ако някой студент по цял ден ходи да събира материал, слама, тоест кой какво казал, и от него прави разни комбинации, тоест кирпичи за египтяните, какво е придобил от това знание? Истинско знание е само онова, което умът може правилно да възприеме и асимилира, за да стане полезна храна на човека. Когато мозъкът на човека възприема истинското знание, в него едновременно се извършват два процеса на разширяване: единият процес се отличава с отделяне на топлина, а другият – с отделяне на светлина. И двата заедно оказват влияние върху човешкото съзнание, което започва да разбира нещата ясно.

И тъй, от това гледище всеки човек трябва да изучава общия живот, както и своя частен живот. Той трябва да знае, при условията при които живее, какво може да излезе от него, за какво е способен и по какви пътища може да постигне своите желания. Какво правят хората днес? Някой млад човек свършва университет и първата му работа е да иска служба. Той подава заявление до някой министър: „Господин министре, учтиво моля да ме назначите на някаква служба из Вашето ведомство. Завършил съм еди-каква си специалност.“. Ученик иска да постъпи в някоя гимназия и подава заявление: „Господин директоре, най-учтиво моля да бъда приет за ученик във Вашата гимназия.“.

Слуга иска да постъпи в някое учреждение и той подава заявление до началника на това учреждение. Всички се молят да получат някаква служба. Като получат известна служба, те заемат местата си и започват да работят. Това не е процес на растеж, а процес на слугуване. Какво означава думата *слугуване*? Може да се слугува само на здравия, на разумния човек. Това всички хора трябва да знаят! Според законите на великата природа, човек може да служи само на Бога. Защо? Защото Той е най-силният, най-разумният, най-благият, най-великият. Хората смесват думата *служене* с *помагане*. За пример: на болния може да се помага, но не може да се служи. Някой казва, че иска да служи на болни хора. Ако иска да помогне на някой болен, той по никоя начин не трябва да му слугува. Щом видите някой болен, накарайте го той да слугува на здравия. Ако искате да знаете защо днес има толкова болни хора в света, трябва да имате предвид следното обстоятелство: докато здравите хора служат на болните, винаги ще има болни хора в света. Засега учените слугуват на невежите, добрите – на лошите, здравите – на болните, но това е крив начин на действие. Това не е в реда на нещата. Тъй щото, кажете ли, че трябва да слугувате, аз подразбирам слугуване на разумния човек.

Не съм достоен да влезеш под стряхата ми, но кажи само реч, и ще оздравее момчето ми. Това значи: „Не съм достоен още за Твоето учение. За в бъдеще ще го имам предвид, но сега кажи само реч, и ще оздравее момчето ми. Аз вярвам в силата на Твоите думи.“. *И почуди се Христос, и рече: „Нито в Израеля не съм намерил толкова вяра.“* Абсолютната вяра е свързана с онзи велик закон, който предсказва бъдещето. Днес има ред науки, които предсказват бъдещето на хората. Всички майки и бащи трябва да познават тези науки, да ги изучават, за да могат да определят способностите и дарбите на своите деца, за

да знаят какво може да излезе от тях. И родителите трябва да познават тези науки, а също тъй и синовете, и дъщерите трябва да ги познават, да се занимават с тях. Ще кажете: „Какво да правим ние, които не сме запознати с тези науки?“. Това се отнася до младото поколение, както и до всички ония, които искат да растат, били те млади или стари. Не е въпросът какви сте били в миналото; важно е какво можете да направите сега. Всички хора имат в себе си ред дарби и способности, които са в спящо състояние. Те трябва да работят, да ги развият. Много хора умират без да са засегнали тия свои дарби и способности. Те умират без да знаят какви богатства са носили в себе си. За да събуди дарбите и способностите на хората, разумният свят ги поставя на големи страдания и мъчности. В това отношение страданията представят очистително средство за човечеството. Страданията идат като условие за развиване на човешкия ум, за пробуждане на човешкото съзнание. Умът на човека се развива само при големи мъчности и страдания. По този случай българите употребяват поговорката: „Накарай дявола на работа, т.е. тури го на тясно, и той ще те научи какво да правиш.“.

Какво виждаме днес в света? Точно обратното. Съвременните хора искат синовете и дъщерите им да бъдат добри, умни, да бъдат истински християни, а при това търсят охолния живот; да прекарват като рентиери. Това е несъвместимо с Божиите закони. Умният, добрият човек е подобен на птица. С мисълта си той може да пътува навсякъде. Неговата мисъл се движи с бързината на светлината. Ако мисълта на обикновения учен се движи със скоростта на най-бързия трен, той ще стигне до слънцето за 200 години. Обаче, ако умният, добрият човек реши да направи разходка до слънцето, той ще пристигне там само за осем минути. Тъй щото работата, която сегашните учени извършват за 200 години, умните, добрите хора я свършват

за осем минути. Като изследват различните микроби, учените казват: „Знаете ли какво нещо са тия малки микроби, които ние изучаваме?“. Казвам: какво особено има в тия микроби? Всеки човек е минал през формите на микробите, на растенията, на животните, докато най-после е дошъл до човешката форма. Следователно всички тия форми са в него. Достатъчно е той да се концентрира, за да проследи в себе си развитието на всички живи форми в природата, като започне от най-малките и свърши до най-големите. При това положение не е нужно човек да изучава тия форми външно. Всеки може да направи този опит, но при условие, че се освободи от своя критичен ум. Казват: „Значи, човек не трябва да мисли.“. Не, логика се изисква от човека, и то божествена логика! Кои неща наричаме логични? Възможните неща са логични, а невъзможните – нелогични. Всяко нещо, което може да стане, не само че е вероятно, но още е и възможно. В света има много вероятности, има и много възможности. Във всеки даден случай обаче човек трябва да разбира процеса на растеж, който бива външен и вътрешен. Освен външният и вътрешният процес на растеж, има и процес на почивка. Например когато някоя мисъл престане да се развива, това не показва, че умът е спрял своята функция, но умственият процес, т.е. соковете на мисълта временно са се съсредоточили в сърцето, в чувствата на човека. В развитието си сърцето и умът трябва да вървят паралелно, но ако при това положение даже сърцето е достигнало своята най-висока точка, неговата дейтелност минава в ума. Казват за някой човек, че е студен. Този човек не е студен, но в него се извършва външен процес на растеж, вследствие на което образуваната топлина при този процес се разнася из пространството и не се усеща. Когато казват, че някой човек е горещ, това показва, че в него се извършва вътрешен процес на растеж, вследствие на което образуваната топлина

се задържа в самия него. Значи първият човек расте умствено, а вторият – сърдечно. Едновременно човек расте в сърцето и в ума си, т.е. в чувствата и в мислите си. Когато расте сърдечно, той развива добродетели, които съграждат характера му. Когато расте умствено, той развива своите дарби и способности. Сърдечните материали са едни, умствените – други, но разумният човек, който разбира законите на природата, изважда и едните, и другите от светлината.

Съвременната наука е дошла до положение да разлага светлината на седем различни цвята, но светлината съдържа в себе си още и 12 течения от 12 различни извори. Значи светлината е съставена от 12 вида материя, необходима за създаване на човешките добродетели. Например, който иска да бъде милосърден, той трябва да извлече от светлината точно тази материя, която е необходима за съграждане на милосърдието. За съграждането на известна добродетел се изисква и съответна материя. Това може да постигне само онзи, който разбира законите на светлината. Иначе е лесно да се каже, че слънчевата светлина се състои от седем цвята; лесно е да се каже, че земята се движи, слънцето се движи, но това още не е наука. Както слънчевият лъч е сложен, също така сложни процеси са движението на слънцето и на земята. Земята например е обвита с 12 обръчи, или сфери, които представят особен род трансформатори на слънчевата енергия. Всеки обръч пречупва светлината по свой специфичен начин. Това показва, че тия 12 сфери не са в едно и също положение. Същевременно всеки обръч е направен от особена материя, много тънка, през която проникват съответни за нея сили. Тия сили пък са свързани с възвишени светове, които работят върху хората, както и върху всички живи същества. Чувствителният човек долавя тия влияния върху себе си. За да разберете добре тия 12 течения, както и тяхната посока и движение, трябва да имате на разположение

ред картини като на кинематограф. Ако червеният цвят, наречен от астролозите *марсов цвят*, влияе в голяма степен върху някой човек, той ще се проявява по особен начин. Какво представя червеният цвят? Той е цвят на страстите, т.е. влиянието на страстите върху човека. Когато Марс е в неблагоприятно съчетание със Сатурн, тогава се явяват такива стечения на обстоятелствата, при които човек, лишен от опитност и разбиране, може да постави главата си между тях, както мишката туря главата си в капана. Много хора попадат в тия неблагоприятни условия, както някои апаша – в ръцете на полицията.

Един от апашите в Америка слушал да се говори за грамадните богатства на американски милиардер и решил един ден да отиде в дома му, под някакъв особен предлог, за да се опита, ако може да задигне нещо от него. Милиардерът схванал намерението на този апаш и намислил да го изненада по особен начин, за да му даде добър урок. Той му посочил два златни цилиндъра и му казал: „Хвани тия цилиндри! Те ще те ползват, защото са от чисто злато.“. Апашът хванал цилиндрите с двете си ръце, а милиардерът през това време ги скачил с електрическа батерия. Апашът започнал да се свива ту на една, ту на друга страна, да прави конвулсии. Милиардерът го запитал:

— Ще ходиш ли друг път при такива хора, като мен, с намерение да ги обираш?

— Моля ви се, пуснете ме! Втори път няма да помисля подобно нещо.

Сега и аз ще задам въпроса: учен човек обира ли се? Онзи, когото могат да оберат или да излъжат, не е учен човек. Онзи, когото могат да оберат, да излъжат, не е морален човек. Срещате човек, който няма никакъв морал в себе си, а се възмущава, че нямало добри, морални хора в света. Така не се говори. Всички трябва да знаете, че земята е място за учене, за правене на опити. Земята е училище, в което има ученици, но не

и учени хора. Тя е нещо подобно на университетите. Ако отидете в някой университет през учебната година, ще видите, че той е пълен със студенти. Обаче отидете ли през ваканцията, университетът ще бъде празен. Де са студентите през това време? Те са отишли по домовете си. По същия начин, като си лягате вечер, и вие напуцате училището, т.е. земята, и отивате по домовете си. Всеки човек е дошъл в този университет да се учи. Той е временен университет. Като прекара в него от една до сто и двадесет години най-много, той го напуска и отива в своя дом, при баща си и майка си, за да им покаже какво е научил. Привилегия е за човека, ако той може да прекара на земята цели сто и двадесет години, колкото най-много му е определено днес да живее. Като говоря тия неща, мнозина не вярват в тях и казват: „Това са хипотези, недоказани истини.“. Като говорите на слепия човек за светлината, и той ще каже, че това е хипотеза. Обаче за онзи, който вижда, който не е сляп, светлината не е хипотеза. Нужно ли е да дойде при вас някой учен да ви доказва, че светлината имала толкова билиона трептения в секунда, за да повярвате в нея? Какво нещо е светлината, как се разпространява, от колко цвята се състои и ред още научни положения могат да се дават само на слепия, а той да седи и да слуша; но онзи, който има здрави очи, не се нуждае от тези обяснения. Достатъчно е той само да отвори очите си и да види светлината, както и всичко онова, което тя разкрива пред неговия поглед.

Казвам: има един начин за виждане на нещата, съвсем различен от вашия. Ако можете да се ползвате от него, ще видите, че това, което говоря, не е хипотеза, но действителност. Като се срещате, вие се поусмихвате малко, отваряте очите си, навеждате малко главата си, после пак я вдигате, поглеждате се направо в очите и мислите, че така ще се изучите. Има един красив начин за изучаване на хората, по-правилен от сегашния. Методът, с който си служат съвременните

хора, за да се изучават едни други, не води към правилни заключения. Например срещнете един човек, бутнете го малко и той пада на земята. Вървите по-нататък, виждате човек, паднал на улицата. Този човек е паднал без да го бутат някой. Защо е паднал тогава? Защото е бил пиан. Който не знае причините за падането на тия двама души, казва, че и двамата са пиани. Вярно ли е това заключение? Не е вярно. То не почива на никакви научни данни. Първият човек трябваше да бъде умен, предвидлив, да заобиколи оттук-оттам, да не се оставя на хората да го бутат. Умът му не е бил концентриран, разсеян се е нещо, и затова паднал. Вторият пък се поддал на сърцето си, на желанието да пие, и той паднал на земята. И първият, и вторият си пукнали малко главите. Значи при две различни причини имаме два еднакви резултата – падане и пукване на главата. Единият ще каже, че друг някой го бутнал, затова паднал. Другият ще каже, че бил пиан, затова паднал. Обаче онзи, който гледа външно на нещата, той ще каже: „За мен не са важни причините на вашето падане; важно е, че се намирам пред два свършено еднакви резултата.“.

Сега ще приведа друг пример. Срецам човек, който казва, че вярва в Бога, но главата му е пукната малко. Срецам друг, който не вярва в Бога, но и неговата глава е пукната. Питам: каква полза от вярата на първия и от безверието на втория, когато главите и на двамата са пукнати? Срецам други двама: единият вярва в Бога, но кракът му е парализиран. Другият не вярва в Бога, но и неговият крак е парализиран. Съберат се тия двама души и започват да морализират – кой от тях е на правия път в живота. За мен е важно да зная причината защо и двамата са болни. Причината е страхът. И двамата са страхливи, вследствие на което не растат. Спри растежа в човека и парализата ще дойде; спри растежа в човека, и престъпленията ще дойдат. Следователно всички болести, всички не-

доразумения, всички престъпления между хората се дължат на спиране процеса на растеж в тях. Мнозина поддържат старите учения в живота, не приемат нови учения. Казвам: свършено е вече със старите форми, със старите учения и възгледи! Те не носят никакво откровение, в тях няма никакъв растеж. Някои от старите учени поддържат, че светлината, че земята, че слънцето, и днес са такива, каквито са били преди две хиляди години. Каквито са били във времето на нашите деди, такива са и днес. Не е така. Какво знаете вие за вашите деди? Де са дедите ви днес? Ако ги срещнете на пътя, ще ги познаете ли? Моят дядо беше с голяма, бяла брада. Знаете ли, преди всичко, какво значение има голямата брада в кабалистиката? В Откровението е казано, че около престола на Бога седят двадесет и четири старци. Всеки старец е представител на една завършена епоха или раса. Значи тия двадесет и четири старци показват, че от времето на Христа до днес са изминали цели двадесет и четири епохи. В бъдещото Откровение, което новите хора ще пишат, броят на старците ще се увеличи с още един, ще бъдат двадесет и пет старци. Какво ще кажете на това? Който се придържа в буквата на нещата, той не може да допусне това нещо, но който се заема да пише новото Откровение, щом види, че старците са двадесет и пет на брой, той казва истината. Това показва, че се е извършил растеж, разширение на човешките души. Изобщо в цялото човечество е станало известно разширение, което говори, че всичко в света е подложено на растеж, на развитие. Например днес хората са по-големи оптимисти, отколкото са били някога. Днес имат по-голяма вяра, отколкото едно време. Вярата на съвременните хора е с няколко градуса по-високо, отколкото в миналото.

Кажи само реч, и ще оздравее момчето ми. Аз взимам момчето като символ на човешкия ум. Значи стотникът се обръща към Бога с думите: „Аз, прояве-

ният човек, те моля да кажеш на момчето ми, т.е. на моя ум, да мисли и да вярва. Щом му кажеш това, той ще оздравее. И тогава няма аз да му служа, но той ще ми служи.“. Сега човек служи на своя ум, а не умът на човека. Остане ли ние да служим на нашия ум, работата ни е свършена. Остане ли мъжът да служи на жената или жената на мъжа, къщата ще отиде. Защо? Защото мъжът и жената са две равни сили, две равни величини. В този смисъл нито мъжът може да слугува на жената, нито жената може да слугува на мъжа. Какви трябва да бъдат тогава новите условия? Служене на Бога. Само на Бога може да се служи! И тогава първото положение, което се поставя за основа в живота на разумния човек, е следното: внеси Любовта в себе си! По този начин мъжът ще има вяра в жена си; няма да купува всеки ден каквото ѝ е потребно, но ще остави касата си отворена, да взима пари, колкото са ѝ нужни. И жената от своя страна ще окаже пълно доверие на мъжа си, ще го остави свободно да се проявява, както любовта му диктува. Ако мъжът или жената искат доброволно да си служат, това е друг въпрос. Но при това положение нито мъжът, нито жената ще се оплакват, че служат един на друг. Който се оплаква, когато служи някому, непременно трябва да му се плати. Идеални отношения трябва да се създадат между мъже и жени, както и между всички хора изобщо.

Какво виждаме в отношенията на съвременните хора? Като слугува цял ден на мъжа си, жената казва: „Цяла робиня станах на този мъж!“. Ами мъжът не е ли роб? Той пък казва: „Заробих се за тази жена!“. Ами жената не е ли робиня? В съвременния живот и мъжете, и жените са роби, вследствие на което момчето им боледува. Като заболяе момчето им, жената казва на мъжа си:

— Стояне, дошъл е в града ни един пророк, иди да му разкажеш за нашето момче, дано оздравее.

— Остави, жена, каквото даде Господ, това ще стане.

Всички хора казват: „Каквото даде Господ.“. Какво дава Господ? Момчето умира и с това драмата се свършва. Държавата се разсипва и всичко около нея изчезва. Защо се разсипа държавата? Защото момчето ѝ умря. Държавата уморява всички добри, разумни младежи, които ѝ служат, но тя трябва да плати за тях. Хората трябва да се превъзпитат в духа на новото, ако искат да имат добри държави, добри държавници, добри граждани. Бащата трябва да даде свобода на сина си, но да му каже, че трябва да учи. При това и той не трябва да се заробва за сина си. Когато отива на училище, синът не трябва да иска пари от баща си, но да остави на него той сам, доброволно да го поддържа. Когато синът свърши учението си, бащата не трябва да очаква на него; ако синът доброволно пожелае да гледа баща си, това е друг въпрос. Това са максими, правила на новия морал, на новия живот, към който всички хора се стремят.

Христос казва: *Нито в Израеля не съм намерил толкова вяра.* Вярата е необходима на човека като условие за растеж. Само по този начин той ще разбере законите, при които живее. По този начин той ще се освободи от заблужденията, които го спъват, и ще даде ход на окултните науки в живота си. В англосаксонската раса например, окултните науки имат приложение почти във всички области на живота. Американците особено използват тия науки навсякъде в живота си. Ако някое американско семейство иска да вземе слугиня в дома си, завеждат слугинята при някой френолог и му плащат, колкото е необходимо, за да им каже предварително дали тази слугиня ще им бъде полезна. Когато някой ученик иска да следва музикална школа, той отива при някой френолог да се произнесе за неговите музикални способности. Ако френологът каже, че този ученик е музикален, тогава и учителят го приема за ученик. Иначе той се залавя за друга работа, в която ще има по-добри резултати. Затова именно работите на американците вървят

добре. Окултните науки идат днес да ни покажат, че ако разбираме законите на природата и вървим съобразно тях, ще можем и най-неблагоприятните условия да превърнем в благоприятни, и по този начин да подобрим живота си. Преди всичко човек трябва да развива в себе си търпението. Материалите, които са необходими за развиване на търпение, съществуват в природата, но човек трябва да знае де да ги намери и как да ги използва. Това, което съвременните хора наричат търпение, не е истинско търпение; то е повече неволя. Който иска да му предам уроци по търпение, той трябва скъпо да плати за тях. Всичко друго мога да проповядвам даром, но дойде ли до търпението, аз обирам човека по всички правила. След това ще го запитам доволен ли е от този урок. Ако не е доволен, ще му върна парите. Значи ще давам и ще взимам. Търпението може да се уподоби на онази красива царска дъщеря, която била открадната от разбойници с цел да печелят от нея. Че била много красива, това не ги интересувало, но колко ще вземат за нея, тази била тяхната задача. Те определили за нея десет хиляди златни таланта. Започнали да идват един след друг млади, красиви момци; всеки искал да я купи, но като чувал, че трябва да плати десет хиляди златни таланта, въздъхвал си и се връщал наскърбен, че нямал толкова пари. Дойде един, погледне я – хубава, красива мома, но пари няма. Дойде втори, погледне я – влюби се в нея, но въздъхне, няма толкова пари. Пита я:

— Не можеш ли да избягаш по някакъв начин?

— Не мога, пари искат за мене.

Събират се всички тия млади момци на едно място, разискват, търсят начин как да я освободят, но нищо не помага. Разбойниците я хванали здраво и не я пущат. Само срещу десет хиляди златни таланта могат да я освободят.

Казвам: такова нещо е търпението. Десет хиляди златни таланта трябва да платите, за да го придобие-

те. А това е възможно. В Писанието се говори за един слуга, който дължал на господаря си голяма сума, и като не могъл да я изплати, решил най-после да зароби живота си; но господарят му простил дълговете и го освободил. Тъй щото, ако искате да придобиете търпение, трябва да платите за него десет хиляди златни таланта. Не се придобива лесно търпение. Ако искате да придобиете знание, и за него трябва да платите десет хиляди златни таланта. И знанието не се придобива лесно. Еквивалентни величини се изискват. В природата съществува един велик закон на равновесие. Човек не може да придобие и най-малкото благо, ако не даде за него нещо, съответно на неговата стойност. Ако не пожертввате, ако не дадете от себе си нещо еквивалентно на търпението, на знанието, природата никога няма да ви накичи с тия венци.

Христос казва: *Нито в Израиля не съм намерил толкова вяра.* Това значи: „Нито в Израиля не съм намерил човек с такъв ум, като на този езичник.“. И по-нататък Христос продължава: *Мнозина от изток и от запад ще дойдат и ще насядат в Царството Божие. Ще дойдат и ще насядат* – Христос говори за бъдещето, понеже, според индуската теория на прераждането сегашните хора, както и тия на миналото, ще се преродят. Дали вие ще приемете тази теория или не, това е друг въпрос. Важно е, че животът на земята продължава. Много пъти е дохождал човек на земята и много пъти още има да дохожда. Защо? За да се реализира великият Божествен план. Онези, които дойдат в бъдеще, те ще насядат заедно с Авраам. Авраам е бил един от първостепенните адепти. А мързеливите, догматиците ще бъдат изпъдени навън. Както виждате, невежите, както в миналото, така и сега страдат и търсят щастieto си по болниците. Онези пък, които са достигнали известно развитие, трябва да се ползват от знанието, което са придобили на времето си, и към което всеки ден прибавят по нещо ново.

Сега ще ви дам следното правило: като ставате сутрин, проникнете се от онази абсолютна, положителна вяра, каквато имал стотникът, и си кажете: „Господи, кажи само една дума, само една реч на момчето ми, тоест на моя ум, и то ще оздравее.“. Повярвайте ли в това, което казвате, нова светлина ще дойде в ума ви. Вие не сте опитвали силата на това правило. Дали ще ни чуе Господ? Не е въпросът дали Господ ще ви чуе, или не, но вие трябва да направите този опит. Аз мога да приведа ред примери, за да видите как Бог отговаря на молитвите на хората, но не искам по този начин да ви убеждавам да вярвате. Не е въпросът насила да заставям хората да вярват в Бога или да вярват на моите думи. Аз съм против всякакво насилие и затова казвам: ела и виж! Когато искам да убедя някого да вярва в Бога, няма да му говоря, че Бог съществува, че Той е такъв и онакъв, но ще го поканя у дома си на гости и ще го нагостя добре. На другия ден пак ще го поканя, пак ще го нагостя. Така ще продължавам цяла година наред: ще го угощавам, ще се разговарям с него приятелски, но за Бога нищо няма да говоря. Така разбирам аз проявлението на Великия. Той не е нещо външно. Няма защо външно да се говори за Бога. Достатъчно е да живеем в Него и заради Него, за да го проповядваме на хората. Нашият живот и външно, и вътрешно трябва да бъде израз на великата Божия любов. Когато някой ме пита има ли Бог, или не, аз ще му кажа: за себе си мога да ти говоря колкото искаш, но за Бога нищо не мога да ти кажа.

— Защо?

— Защото този въпрос е личен и всеки трябва да го разреши за себе си.

Някой запитал Апостол Павел какво трябва да прави, за да се спаси. Той му отговорил: „Повярвай и ще намериш спасението в себе си!“. В този смисъл всеки може да се спаси като разработи онова, което Бог е вложил в него. Мнозина се спират върху стиха: *Повярвай в Господа Исуса Христа* и го разглеждат

буквално, като казват: „Ако повярваш, ще бъдеш спасен; ако не повярваш, ще отидеш в дъното на ада.“. Не е така. Ние виждаме днес, че и който вярва, и който не вярва, са изложени на големи мъчения. Ето, хората вярват, но тяхната вяра не ги спасява. Това не е истинска вяра. Това, което внася недоразумения, съмнения, обиди, огорчения между хората, не е вяра. Истинската вяра подразбира най-великото, най-възвишеното и благородното, което може да се прояви в отношенията на хората. Наблюдавайте каква голяма вяра има майката в своето дете. То греша, прави пакости днес, утре, други ден, но тя вярва в него, прощава му и казва: „Ще се изправи това дете. Има нещо хубаво, вложено в неговата душа, познавам го аз.“. И наистина – в каквото вярва, това става. Защо? Защото в ума, в сърцето на тази майка няма сянка от съмнение и колебание. Тя вярва в своя син или дъщеря, и казва: „От моето дете човек ще стане!“. Не се минава много време и не само тя, но и другите около нея виждат, че от детето ѝ човек е излязъл. Обаче има майки, които не вярват в децата си, и казват: „От моето дете нищо не може да излезе.“. И наистина, както мислят, така става.

И тъй, не се съмнявайте във възможностите на човешката душа! От всички хора ще излезе нещо, но време се изисква за това. И вие, както стотникът, трябва да придобиете такава положителна вяра. Съвременният свят минава през голяма криза – и в ума, и в сърцето, и във волята; за да се предпази от катастрофа, трябва да му дойде някаква сила на помощ. Преди години един американски машинист по треновете полудял, тоест изгубил равновесие на ума си, и в един момент на тщеславие, той се качил на един трен и го пуснал по една от линиите с бързината на експреса. В една от близките станции видели, че експресът пристига от Чикаго, но се почудили защо иде без никаква тарифа. Това внесло голямо смущение между персонала на тази станция, защото наскоро очаквали да мине експреса и по този начин неизбежно предсто-

яла катастрофа. Като видели, че машинистът на този трен развявал знаме и викал: *Да живее Америка!*, те разбрали, че имат работа с болния машинист. В това време двама смели машинисти от тази станция се качили на друг експрес и дали най-бърз ход на трена, за да стигнат болния машинист. Скоро успели да го стигнат. Единият от тях се прехвърлил в трена на лудия машинист, хванал го за ръцете и започнал с него усилена борба, която продължила половин час. Най-после той завързал здраво ръцете на болния машинист и го направил безопасен. Докато борбата продължавала, другият машинист успял да спре и двата трена и разчистил пътя на експреса, който трябвало да мине след пет минути.

Питам: какво ще стане с вас, ако и вашият обективен ум, като този луд машинист развее знаме, пусне трена по линията и започне да вика: „Да живее България!“? Какво ще стане и с експреса? Значи, за да се избегнат катастрофите, човек трябва да бъде разумен. Казвате: „Човещина се изисква!“. Човещината пък е разумното начало, което трябва да вземе надмощие в човека. Такъв човек ще може да живее и за Бога, ще може да живее и за общото благо. Само онзи може да живее за Бога, който носи Любовта в себе си. Любовта пък е първото условие за реализиране на живота. Реализирането на живота подразбира постигане на някакъв идеал. Кой е този идеал? Този идеал е Истината. Следователно Любовта е условие за реализиране на идеалите в живота. Един от мъчно постижимите идеали е Истината. Мъдростта пък е главната цел в живота. За постигане на всичко това, съзнанието на човека трябва да дойде в помощ. Само по този начин той ще се домогне до положителното знание, което носи щастие. Има ред учени в Англия, в Америка и другаде, на които е достатъчно да покажете само единия си пръст през някоя дупка, за да опишат с най-големи подробности не само характера ви, но и всичко онова, което предстои да се случи през целия ви живот. Ако отиде

някой търговец при един от тези учени, ученият ще му каже дали търговията му ще върви добре, или не. Ако отиде при него някой млад момък, който е намислил да се жени, той ще му каже дали ще бъде щастлив в женитбата си, или не; ако момата е болна от някаква болест, и това ще му каже. И каквото каже, това става. Ще кажете, че това е някаква приказка от „Хиляда и една нощ“. Който не вярва, той може да провери думите ми. Нека отиде в Лондон при един от тези учени, и ще види дали говоря вярно, или не. Може би ще питате как са дошли тези хора до такива познания. Наука е това! Тя почива на ред наблюдения, правени върху лицето, главата, ръката на човека. Тия наблюдения са били придружавани с ред измервания и изчисления, докато най-после се оформили в положителна наука. Който владее тия науки, той може да предотврати, да се избави от много нещастия и страдания в живота си, които иначе неизбежно биха го сполетели.

Сега в съзнанието на хората се крият ред причини, които спъват техния растеж. Растенията в това отношение водят по-правилен живот от хората, но ако днес и те страдат, боледуват, това се дължи на хората, които не спазват природните закони. Тъй щото растенията не боледуват по свои собствени причини, но вследствие неправилния, нечистия живот на хората. Ако се качите на Витоша и оттам погледнете София, ще видите, че тя е заобиколена с нечиста материя. Цялата атмосфера около София е пълна с нечисти мисли. Това не е само в София, но и във всички по-големи европейски градове. Какво трябва да се направи? Трябва да дойдат повече добри хора, които да пречистят тази атмосфера. Как ще я пречистят? С добрите си мисли. Добрите мисли представят вентилации, с които се дезинфекцират нечисти места. И вие можете да направите такъв опит. Когато времето е ветровито, а небето – мрачно, мъгливо, съберете се 100 – 200 души на едно място, отправете своята светла, чиста мисъл нагоре, и наблюдавайте какво ще стане. Няма да мине

половин час и небето ще почне да се изяснява, вятърът ще престане. Религиозните хора трябва да правят такива опити, а не само да се събират в църквите и там да разискват коя църква е по-права, кое верую е истинно и така нататък. Ако тия хора са истински вярващи, нека по единия пръст само на някой човек да определят неговия характер, неговия бъдещ живот и т.н. Досега в България е имало само една ясновидка, от Сливен, която имаше знание, подобно на тия учени в Англия, в Америка. На всеки, който отиваше при нея, тя казваше верни неща. Тя казваше например: кой какви дела има, как ще се разрешат тия дела, какво е материалното положение на човека, колко души са в даден дом и т.н. Тя не гледаше на ръцете на хората, но туряше пред себе си икони и така предсказваше. Като влезе между невежи хора, тя изгуби ясновидството си. Защо? Защото се намери в положението на топло тяло, поставено между няколко студени. Топлото тяло непременно ще изгуби своята топлина.

Следователно всички съвременни хора се нуждаят от положително знание за човешкия живот, от положително знание на законите, по които се извършва растеж. Тъй както сега живеят хората, по никой начин те не могат да се доберат до това знание, до тази положителна наука. Преди всичко нещастията, страданията, които сега съществуват, трябва да се премахнат. За тази цел учението на Христа трябва добре да се разбере и приложи. Христос не беше философ като съвременните философи, но Той внесе известни принципи, известни закони, които непременно трябва да се прилагат. Силата на тия принципи седи в приложението. Без приложение, те нямат резултати. По тази причина именно и до днес още християнството не се е повдигнало като наука. Навремето си още Христос не е изнесъл цялата наука. В сравнение с това, което носеше навремето, Христос даде малко на тогавашните хора. Те не бяха готови още за много наука. Някои от

учениците запитваха Христа защо не говори на хората направо, за да го разберат, но им говори в притчи. Христос казваше, че не е време да им се говори открито. Обаче на учениците си Христос е обяснявал много неща за живота, като им казвал, че за да разберат Неговото учение, те трябва да минат през голям огън, през големи изпитания. Само по този начин ще дойде новата епоха.

Сега всички трябва да кажете като Христа: *Отче, дойдох да изпълня Твоята воля, а не моята*. Защо трябва да кажете така? Защото само Бог върши всичко в света. Когато хората говорят за светли, възвишени мисли, за доброто в света, те трябва да знаят, че Бог е единственият, който мисли, който прави добро, който същевременно подтиква хората към мисъл, към правене на добро. Следователно, ако искате да имате добри резултати в живота си, оставете Бог да действа чрез вас. Оставете настрана въпросите – какво нещо е Първата Причина, какво сте вие, какво представят мъжа и жената и т.н. Щом влезете в света на хармонията, тогава ще разберете тези въпроси. Докато не влезете в този свят, вие ще разглеждате например мъжа, като проява на ума, а жената – като проява на сърцето; обаче това обяснение още не е пълно. Мъжът и жената съставят две части на едно цяло. Двете части заедно съставят един човек, с едно съзнание. Каквито противоречия и да възникват между мъж и жена, в края на краищата те сами ще се оправят. Аз имах случай да видя как мъж и жена се карат. Това беше във Варна. Мъжът биеше жена си, а тя му казваше: „Бий ме колкото искаш! И да ме убиеш, аз не искам да те видя.“ В това време влиза в къщата им един техен познат и като вижда, че мъжът бие жената, хвърля се върху него. Обаче жената от своя страна се нахвърля върху гостенина и казва: „С какво право се бъркаш в нашите работи? Ние сме мъж и жена, ще се караме, ще се бием и пак сами ще се примирим.“ Казвам: как-

вото и да говорите, както и да философствате, мъжът обича жена си и жената обича мъжа си. Те могат да се карат, да се бият, и пак ще се сприятелят. Такъв е днес човешкият живот. Ако влезете в едно стадо от свине и ударите една от тях, колкото и да са били разпръснати преди това, всички заедно ще хукнат да бягат. Същото може да се каже и за хората: колкото да са разединени външно, между тях съществува едно общо съзнание, което ги свързва. По същия начин и великият божествен живот действа между всички хора. Тази мисъл трябва да проникне в съзнанието им, да внесе в тях нова светлина.

Сега всички трябва да правите опити със светлината; да знаете за всеки даден момент в кой цвят се намирате: дали в червения, в синия, в жълтия, в зеления и т.н. За вас не е важно да живеете в краските, в цветовете на светлината, но в енергиите на тия цветове. Цветовете оказват пасивно действие върху човека, те само го залъгват. Който иска да преобрази живота си, той трябва да се свърже със самата светлина, да се ползва от нейните енергии. Казват за някои, че се кланяли на слънцето. Кой не се кланя на слънцето? От памтивека още хората са се кланяли на слънцето, като източник на енергия. Кой не е излагал гърба си на слънчевите лъчи? Не, съвременните хора не са глупави да се кланят на слънцето. Въпросът седи друго: слънцето е богата каса, която всеки може да използва. Следователно, ако Бог е внесъл известно благо в слънцето, всеки човек има право да се ползва от това богатство във вид на топлина и светлина. В това отношение всеки може да прави опити. Ако някой земеделец има десет декара земя, и може така да концентрира мисълта си към слънцето, че да отправи енергията му към земята си, по този начин тя ще се оплодотвори много по-добре, ще даде по-добри резултати, отколкото ако би я наторявал. Умният човек може да натори нивата си със своята мисъл

само; много по-добре, отколкото ако би я наторявал по физически начин – с някакви соли или с други някакви средства. Казвате: „Щом е така, нека човек се опита да насоли например боба си със своята мисъл.“. И това е възможно. За едни хора е невъзможно, а за други – възможно. Мисълта е сила, която твори. Следователно каквото човек мисли, това става. Тъй щото с мисълта си земеделецът може да привлече слънчевата енергия и да я препрати на нивата си, откъдето растенията ще я използват. Поколебае ли се в силата на мисълта си, всичко е изгубено. Щом правите такъв опит, не разправяйте на хората какво мислите да вършите, но отправете молбата си към Бога, и като успее те в опита си, ще му благодарите.

И тъй, лесният път в живота седи в служене на Бога. Служенето на Бога пък подразбира възприемане и предаване на Божията любов, в която влизат два разумни елемента: светлина и растеж за душата. Всички хора сега се намират пред големи мъчности, и като слушат да се говори за Божията любов, казват: „Тия работи сега не ни интересуват.“. Трябва да се интересувате от Божията любов, защото няма да мине много време и вие ще се натъкнете на големи мъчности, в които тази Любов само ще ви помогне. Тогава спомнете си моите думи и използвайте силата на мисълта си, не само за подобрение положението на вашите ниви, но и за подобриенето на вашия живот. Колкото повече слънчева енергия приемате в себе си, толкова по-голяма мекота и магнетичност ще се развие във вас. И тогава, в който дом влезете, всички ще ви обичат. Защо ще ви обичат хората? Защото с влизането си в някой дом работите на този дом тръгват добре. Българите вярват в *полазване*. И наистина такива хора носят нещо хубаво в себе си. Те са добри, чистосърдечни, във всичко вярват. Аз наричам тези хора „разумни деца“. Бъдете и вие като тези разумни деца! Каквото и да ви се случи през деня, кажете си: „Господ е добър,

Той ще превърне всичко в добро.“. За тази цел и от човека се изисква любов. Ама времето било облачно, дъжд валяло, буря имало, хората се карали помежду си – нищо от това. Вие ще отправите ума си към Божествения свят. Веднъж признали съществуването на този свят, вие трябва да приемете, че за да стават тия неща в света, за да има толкова страдания, нещастия, има някакви разумни причини, които само Бог знае. Щом приемете това положение, всички трябва да се спретнете на работа на Божията нива.

Кажи само реч, и ще оздравее момчето ми. Какво отговори Христос на стотника? *Да бъде според вярата ти!* На всички, които вярват и които не вярват, и аз казвам: обърнете се към Господа и помолете го да помогне на момчето ви да оздравее. Щом оздравее момчето ви, вие ще прославите Господа и работите ви ще тръгнат напред. Силна, мощна е Божията дума! Когато Бог каже само една дума, момчето ви ще оздравее. Имайте вяра като тази на стотника. Положителна вяра се иска от всички хора. Тази вяра води към великата наука, с която трябва да започне по-нататъшната работа. За усиляване на вярата трябва да започнете с микроскопични опити, които след десет месеца ще дадат малки резултати, а след десет години – по-големи. Тогава ще забележите подобрение в здравето си, в умственото и в духовното си развитие, а също така и подобрение в целия ви дом. Жената, децата ви също ще бъдат по-здрави, по-весели, по-добри и разумни. Това значи да служи човек на Бога! Този е пътят към постижения.

Кажи само реч, и ще оздравее момчето ми. Желая всички да имате тази положителна вяра, че като се обърнете към Христа с тези думи, и Той ще каже: *Нито в Израила не съм намерил толкова вяра.*

27 ноември 1927 г., София

Седем кошници

*И дигнаха остатки
от укрухи седем кошници.*

Марк 8:8

И ядоха и наситиха се; и дигнаха остатки от укрухи седем кошници. Този стих не е най-важен от всички други по своята дълбочина, обаче е важен по своята активност, по това, че означава извършване на някаква работа. Там е казано, че всички ядоха и наситиха се, и след това пак остана нещо. Тъй щото, когато човек започва своя живот, той не трябва да се наема с най-важната работа, но с онази, макар и най-малка, която създава условия за проява на човешката дейност. Когато малкото дете отива на училище, за него не е важно да се занимава с въпроса какво ще прави като завърши училище. В дадения момент най-важният въпрос за него е да се заеме с изучаването на буквите. В света съществува следният закон: каквото е началото на нещата, такъв ще бъде и техният край. Същевременно в живота се забелязва следния контраст: ако човек започне живота си с радости, ще свърши със страдания; ако започне със страдания, ще свърши с радости. Под думите *страдащ човек* разбираме онзи, който работи. Който не работи, той не страда. Под думите *радостен човек* разбираме онзи, който почива. Обаче само този може да почива, който е работил. И наистина – най-приятното нещо в живота на човека е да почива, тоест да се радва. Де почива човек? На небето. Небето е място за почивка, а земята – за работа. Когато слиза на земята, човек започва да страда. В този смисъл страданията имат съвсем друго предназначение от това, което съвременните хора

разбират. Страданията носят най-добрата храна за човешката съвест. Които не са страдали, те са по-жестоки от ония, които са страдали. Ако страданието не е необходимо като вътрешен процес за човешкото развитие, то не би съществувало. Съществува ли, то има дълбок смисъл. Кой страда в света? Добрите, великите, благородните хора всякога са страдали и страдат, а лошите хора се мъчат. Който иска да знае защо страда, той трябва да си отговори: „Аз страдам, защото съм добър, благороден човек.“. Който не страда, за него въпросът е поставен другояче. Някой казва: „Все на мене ли ще се дават страдания?“. Да се зададе такъв въпрос, то е все едно добрият, способният ученик да се запитва защо му се дават уроци и защо след това го изпитват. Щом си добър, силен ученик, разбира се, че ще имаш изпити. Ако си слаб ученик, няма да се явяваш на изпити. Кой се бори в живота? Юнакът се бори. Ако се бориш, ти си силен, ти си здрав човек. Щом не можеш да се бориш, ти си слаб, болен човек. Велико нещо е борбата, но на своето време и място! Същото нещо можем да кажем и за яденето. Яденето е юначество. Кой яде в живота? Здравият яде, а не болният.

Ядоха и наситиха се. Значи те са били гладни и трябвало да ядат, за да се наситят. Какво нещо е гладът? Гладът е велик процес, който става в човешката душа. Той е вътрешна нужда, божествен зов в човека. Човек трябва да работи, за да поддържа живота си. Ако той доброволно не яде, гладът насила ще го застави да яде. Гладът не е вътрешна нужда или вътрешен напор само в човека или във всички живи същества на земята, но той се среща и между напредналите същества, които са организирали земята. Глад има и между ангелите, но те се удовлетворяват по естествен начин, вътрешно, а не както хората. Мнозина мислят, че като заминат за другия свят няма да изпитват никакъв глад. И това е вярно, но в Писанието се казва, че заминалите души се хранят с ангелски хляб. Съвремен-

ните хора имат особени понятия за живота – външно и вътрешно; те имат особени понятия за човешкия ум и за човешката мисъл, както и за човешкото сърце и човешките чувства. За в бъдеще те ще придобият по-голяма светлина и тогава възгледите им ще бъдат по-оформени. В човешкия организъм има много органи, които още не са турени в действие, вследствие на което човек не разбира много неща. Той е обхванат от вътрешен страх да не би да е попаднал на крив път в живота си, дали правилно разсъждава, или не и т.н. Певецът се страхува, когато пее, да не вземе някой тон неправилно. Музикантът се страхува да не свири нечисто. Богатият се страхува да не загуби богатството си. Здравият се страхува да не изгуби здравето си. Майката се страхува да не загуби детето си. Гладният се страхува да не би като яде, пак да остане гладен. Този вътрешен страх, това вътрешно недоволство съществува в цялото човечество, защото хората не разбират предназначението на глада, нито разбират предназначението на човека в живота. Наистина не е лесно човек да гладува. Гладът създава много неприятности в живота. Гладният е неразположен, нетърпелив, лесно се дразни, във всичко бърза – все му липсва нещо. Щом се нахрани, неразположението изчезва. Този човек е тих и спокоен, но това спокойствие не означава още добродетел. То е временно състояние само, както и гладът е временно състояние в човека.

Ядоха и наситиха се; и дигнаха остатки от укрухи седем кошници. Думата *ядене* подразбира да приемеш нещо в себе си. Следователно и яденето е вътрешен процес. Ако приемеш някакво ядене от човек, когото обичаш, ти ще имаш един резултат; ако приемеш ядене от човек, когото не обичаш, ще имаш друг резултат. Не само това е важно при яденето, но важно е да знаеш как ядеш. Ако ядеш бързо и неспокойно, ще имаш един резултат; ако ядеш бавно, спокойно и с разположение, ще имаш друг резултат. Същото се

отнася и за мислите и чувствата, които проникват в нашите умове и сърца. За да могат мислите и чувства-та, които възприемаме, да произведат нужния ефект върху нас, ние трябва да бъдем при Онзи, когото обичаме и който ни обича. Защо тия четири хиляди души се нахраниха само със седем хляба и няколко риби? Защото Христос беше с тях. При това тия хора имаха вяра в себе си. Вярата може да произлиза или от човешката личност, или от човешката душа, обаче резултатите на тези два вида вяра са различни. Човек, на когото вярата произлиза от неговата личност, казва: „Това е възможно, онова е невъзможно.“. Обаче за онзи, на когото вярата произлиза от душата, всичко в живота е възможно и постижимо. При тази вяра не може да се разсъждава кое е възможно и кое – невъзможно. В Божествения свят глупави работи не могат да стават. Когато човек, чиято вяра излиза от неговата личност, казва за някои неща, че са невъзможни, ние подразбираме, че е невъзможно постижение на онези блага, които Бог съзнателно е задържал да не би хората като ги постигнат, да не могат да ги използват както трябва. За пример, възможно ли е човек днес да лети? Невъзможно е. Обаче един ден това ще бъде възможно, но при други условия. Днес хората хвъркат с аероплани, но един ден те ще хвъркат и без аероплани. Тогава мнозина ще запитват: „Може ли човек да живее без да яде?“. Това е един неразумен въпрос. Да не яде човек, това значи да не мисли, да не чувства. Може ли човек да живее без любов? И този въпрос е неразумен, а на неразумни въпроси ние не отговаряме. Може ли без живот? Няма по-голяма радост за човека от тази, когато той съзнава, че живее! Страшно е обаче, когато човек съзнава, че не живее. Можете ли да не съзнавате, че живеете, ако влезете в един красив свят с всички удобства? Щом разберете този свят и можете да се ползвате от него, вие непременно ще съзнавате, че живеете. Обаче, ако влезете в един свят

без никакви удобства, заобиколени отвсякъде с мрак и тъмнина, вие ще съзнавате, че не живеете. Голяма разлика има между тия два свята.

Следователно да се задава въпроса може ли да съществува човек без живот, този въпрос логически не е поставен на своето място. Също така не можете да задавате въпросите съществува ли Бог, или не; съществуват ли душа и дух, и т.н. Съвременните хора разискват върху тия въпроси, но това е губене на време, както мнозина губят времето си в различни изкуства. Например влизате в един цирк и гледате разни фокуси, упражнения, скачания, ходене по въжета и т.н. Много от тия упражнения са на място, но виждате една жена облегната на дъска и един мъж я замерва с дванадесет ножа, но така, че всеки нож да падне точно до едното, до другото ѝ ухо, до главата, около ръцете, около краката, цяла да я заобиколи с тия ножове, без обаче да я засегне някой от тях. Цялата публика гледа, следи, трепери, да не би този мъж несполучливо да замери с някой от тия ножове, да рани жената. И ако опитът излезе сполучлив, всички ръкопляскаат. Какво печели жената от този опит? Какво печели мъжът? Нищо особено. Ако е въпрос човек да придобие изкуство точно да мери, има хиляди начини за това. И ако жената трябва да придобие тази смелост, това безстрашие да гледа как ножовете се отправят към нея без да трепне, и за това има ред методи, по-безопасни и по-рационални.

Казвам: когато разискваме върху въпроса за съществуването на Бога, то е все едно да замерваме човека с ножове. Едно е важно: когато се забиват тия дванадесет ножа, да не се случи някой от тях да попадне в главата или в сърцето на човека и да го рани. Какво печели човек, който, като разисква върху този въпрос, изгуби Бога? Нищо не печели, но много нещо губи. Той е изгубил най-същественото в себе си – живота, вследствие на което умира. Ето защо, помнете следното нещо: идеята за Бога е течение, което под-

държа живота на човешката душа. Следователно не отбивайте това течение от неговия път, колкото малко да е то. Онзи, на когото душата е пълна с любов, трябва да мисли, да съпоставя въпроса за любовта с въпроса за съществуването на Бога. Между тези два въпроса има известно съотношение. Те поддържат живота на човека. Следователно всеки трябва да гледа на тях като на свещени въпроси. Щом поддържахме идеята за съществуването на Бога, във всеки човек трябва да виждаме по една свещена мисъл, по едно свещено чувство и да ги пазим като зеницата на очите си. Няма защо да се запитваме дали даден човек е прав в своите възгледи, или не. Достатъчно е да знаем, че всеки човек има в себе си нещо чисто и възвишено, което по никой начин не трябва да бутаме. И тогава, ако искаме да помогнем на човек, когото обичаме, трябва да му дадем добър пример от любовта. Любовта с думи не се предава. Ако искате да покажете някому, че го обичате, по никой начин не можете да постигнете това с думи. Думите не само че не доказват любовта, но дори я отнемат. Речете ли да убеждавате някого, че го обичате, вие ще го отдалечите от себе си. Любовта има особен език, който хората отдавна са забравили. Този език е в състояние да удовлетвори чувствата на човека, както и неговия вътрешен стремеж. Само любовта прави човека доволен, щастлив. Кой от съвременните хора е доволен от живота си? Срещате учени хора, писатели, поети, музиканти – недоволни от живота. Срещате прости, обикновени хора – недоволни от живота. Срещате бедни и богати, пак недоволни. Значи доволството не седи във външното положение, което човек заема. Силата, доволството в живота на човека седят в неговото съзнание. Колкото по-високо седи човек по съзнание, толкова по-голямо е неговото доволство. Един мой познат ми разправяше следната своя опитност, която преживял на сън. Сънувал една вечер, че той, заедно с един свой другар, по особен на-

чин се пренесли в Берлин, дето двамата сами трябвало да воюват с целия свят. Те се намерили в чудо като видели, че насреща им започнали да излизат грамадни войски. Изведнъж той чул някакъв вътрешен глас, който тихо му шепнел: „Разтворете широко ръцете си и духнете! По този начин неприятелските войски ще заспят и вие ще ги превземете.“. Те постъпили според съвета на този вътрешен глас: започнали да разтварят ръцете си и да духат. Войските, които излизали насреща им, една по една заспвали, а те ги превземали. Питам: случва ли се такова нещо в действителния живот? И в будния живот на човека се случват подобни неща. Този сън е символичен. Войските, които излизали срещу двамата приятели, представят мъчнотиите в живота на човека, които се изпречват на пътя му и го спъват. Какво трябва да правите с тия мъчнотии? Да отваряте широко ръцете си и да духате срещу тях. По този начин, една след друга, те ще изчезнат. За да изчезнат мъчнотиите, човек трябва да бъде във връзка с Бога. За нас Бог не трябва да бъде само един познат, но Той трябва да представя велик извор, към когото да се приближаваме, но не с цел само да се разговаряме или да се учим, но да придобием нещо священо. Какво трябва да придобием от Бога? Живот. Затова е казано в Писанието: *Това е Живот Вечен, да позная Тебе Единнаго Истиннаго Бога*. Значи първо трябва да се придобие Вечния Живот, а после знание и мъдростта. Те са въпроси на бъдещето. Че е така, виждаме – човек първо се ражда, а после идат дрехите, с които ще се облаче. Първо иде животът, а после – дрехите. Здравето е животът, а разумността е дрехата, с която здравият се облича.

Ядоха и наситиха се. Всички хора трябва да ядат и да помнят, че са яли. Мислите ли, че ако днес дойдат всички ония четири хиляди души, които са били нахранени от Христа, няма да помнят това угощение? Те ще помнят този ден, защото той е бил най-паметен за

тях. Кой ден е най-паметен в живота на младата мома? Най-паметният ден в живота на младата мома е онзи, в който тя за пръв път е видяла своя възлюбен. Кой ден е най-паметен за майката? За майката най-паметният ден е онзи, в който тя за пръв път е видяла своето дете. Кой е най-паметен ден за слепия? За слепия най-паметният ден е онзи, в който за пръв път слънчев лъч е проникнал в очите му, и той е видял красотата на света. Кой е най-паметен ден за болния? Денят, в който болестта му е изчезнала, и той е изпитал дълбоката радост в душата си, че е господар на себе си, че може сам да си услужва. Кой е най-паметен ден за професора? Денят, в който е държал първата си лекция в университета. Кой е най-паметен ден за учения, за философа? Денят, в който първото му съчинение е излязло на бял свят и е могло да хвърли светлина в умовете на хората. Кой е най-паметен ден за ученика? Денят, в който за пръв път е срещнал своя учител. В този смисъл, за всеки човек има един паметен ден в живота му. Това показва, че в известно отношение всеки човек е ирационална величина.

Често хората казват: „Какво можем да направим в този свят?“. Не е важно какво можете да направите в този свят, но какво можете да направите в онзи свят. Не е важно какви сте на земята, но какви сте на небето. Какво мислят, какво чувствуват хората, каква любов имат, това може да остане незабелязано на земята, но не и в невидимия свят. Всичко, каквото човек помисли, почувства или извърши на земята става ясно, известно в невидимия свят. Затова е казано: *Няма нищо скрито-покрито*. Когато говорим за любовта, трябва да знаем, че ония, които истински ни обичат, те не са на земята, между нас, но са горе на небето, от където изливат своята дълбока любов към нас. Те не говорят с думи, но ние чувстваме тяхната любов.

Когато четат тази глава, мнозина си казват: „Де и ние да сме били на този обяд, който Христос е дал на

народа!“ . От две хиляди години насам Христос е давал и дава много такива обяди на хората, но те не ги признават. И досега Христос работи между хората, дава обяди, угощава ги. Христос работи и днес още, въпреки голямата духовна криза, в която хората живеят. Те се намират в пълно безверие, съмнение, недоразумение помежду си, но Христос неуморно работи. Страшно нещо са заблужденията, в които хората изпадат! Наскоро един от нашите приятели заболява и става нервен, нетърпелив, никой не може да му помогне. Това му препоръчват, онова му препоръчват, но той на нищо не вярва. От какво е заболял? На врата му излезли няколко лоши циреи, които не могли да се пробият и му създавали големи болки. Препоръчах му един метод, който той веднага приложи. Циреите набраха лесно, пробиха се, и той се успокои. Щом нечистата материя излезе вън от човека, и неразположението му изчезва.

Казвам: такава нечиста материя има и в живота на хората, която непременно трябва да се изхвърли навън. Всички ниски мисли и желания в човека трябва да се изхвърлят навън, и в него да останат само здрави мисли, чувства и желания. Здравите мисли и чувства са положителни числа, положителни величини в живота на човека. Съвременните хора казват, че математиката била положителна наука. Аз пък добавям, че всяка положителна наука борави с положителни числа, а всяко положително число трябва да има своя определена стойност. Питам тогава: кои са положителните числа в математиката? Математиката започва с единицата, която означава Бог. Двойката пък е създала всичко в света. Тройката представя число на равновесие. Четворката е закон, който поставя всяко нещо на своето място. Значи четворката е число на вечната справедливост. За да схванете съотношението, което съществува между всички числа като живи единици, вие трябва да имате дълбоко разбиране за живата ма-

тематика, за която наистина може да се каже, че е положителна наука. В този смисъл, човекът разбира ли значението на единицата? Не разбира. Разбрал ли е поне числото две? И него не е разбрал. Когато дошъл до числото две, Бог замълчал, там нищо не е казал. Като създал света, за първия ден Бог казал: *И стана виделина. И видя, че беше добро. И стана вечер, и стана утро – ден първи.* За другите дни също е казал, че беше добро; за втория ден обаче Бог нищо не е казал; за него Той не е дал мнението си. Свещено е числото две. От този ден се зараждат човешките страдания и недоразумения. Разбирания, мир може да съществуват само в изобилието. Дайте изобилно жито на хората, и всякакъв спор между тях ще изчезне. Отнемете всичкото жито, спорът и недоразуменията отново ще се явят. Кое е по-хубаво: да спорят хората помежду си, но да живеят, отколкото да не спорят и да умират? За предпочитане е да спорят, но да живеят. За предпочитане е хората да имат различни възгледи за живота, но да мислят, отколкото всички да кажат: „Едно стадо, един пастир“ – и да престанат да мислят. Ще дойде ден, когато всички хора ще имат един възглед за живота, но те ще събудят Божественото съзнание в себе си. Тогава брат на брата ще даде пълна свобода и свещено ще зачита неговите мисли и чувства. Всеки ще изисква от другия плодове от неговия живот. Само при това положение може да се говори за разбиране между хората. Всеки трябва да прониква в същината на нещата, а не в тяхната външна форма, и от тях да вади свои заключения. Ако гледате на нещата само от външната страна, вие ще дойдете до ред криви заключения. Например не може да се нарече неморален човек онзи, който е извършил някаква неморална постъпка. За да дадете своето мнение по въпроса, вие трябва да разбирате дълбочините на Божиите пътища. В Бога има велики неща, смисъла на които вие не разбирате, понеже не са писани в Свещената книга.

Казано е, че Бог се гневи. Мнозина се спъват в тази мисъл. Те казват: “Как е възможно Бог, който е толкова велик, да се гневи? За да разберете тази мисъл, ще ви поставя пред следния контраст. Понякога Бог се гневи на грешния, че не е сгрешил както трябва. Понякога Той се гневи и на праведния, че не е направил доброто както трябва. Тази мисъл обаче е толкова твърда, че тя ще послужи за съблазън на слабите. Това положение съществува в света по силата на неизбежния закон на контрастите, на противоположностите. Според този закон, когато някой върши най-голямото добро в света, същевременно друг някой върши най-голямото зло. Ако първият не върши добро, и вторият няма да върши зло. Значи всеки момент в живота се извършват две противоположни едно на друго действия, с еднаква сила и мощ. И апостол Павел е казал: *Ако грехът не се увеличи, и доброто няма да се увеличи*. Оттук можем да извадим заключението: дето има ядене, там има и взимания – давания. Дето има взимания и давания, там има и дългове. Хората искат всичко да става според техните разбирания и интереси. Не, във всичко, което днес се върши, ние трябва да виждаме Божията мъдрост. Щом гледаме на нещата така, светът за нас ще бъде Божи свят. И тогава хората ще разберат стиха, в който е казано, че сегашните страдания не могат да се сравнят с бъдещата слава. Ще дойде ден, когато ония, които днес се мразят, ще се прегърнат и ще си кажат един на друг: „Братко, прости ме заедно не съм се отнасял спрямо тебе както трябва. Това се дължи на моето голямо невежество, в което съм се намирал досега.“. Срещате двама християни, които спорят помежду си: единият е православен, а другият – евангелист. Всеки от тях иска да докаже, че той е на правата страна. Какво трябва да направят? Ако всеки от тях изпълни волята Божия, той е приложил Христовото учение в живота си. Щом приложи това учение в живота си, той не може вече да

спори. Не е лошо нещо спорът, но първо човек трябва да изпълни волята Божия, да бъде носител на любовта Божия в живота.

Сега накратко ще предам един библейски разказ, за верността на който не отговарям. Който го е писал, той има думата за него. Всеки трябва да разбере вътрешния смисъл на този разказ. Един евреин на име Товит изпаднал в тежко материално положение. Той имал да взима пари от няколко места, но тогава именно никой не могъл да му ги върне. По едно време дошло му на ума за един свой богат роднина на име Рагуил, който би могъл да му помогне, и решил да изпрати при него сина си, младо момче, да поиска пари на заем. Понеже роднината му живеел далеч, той не се решавал да изпрати сина си сам, да не му се случи нещо лошо по пътя, затова му казал да намери някой свой другар, който би се съгласил да го придружи. Като излязъл на пътя, синът срещнал един млад момък, който му харесал, затова го спрял и му казал: „Аз имам нужда от другар, за да ме придружи до един наш роднина, който живее доста далеч от нашия край. Ти не би ли се съгласил да дойдеш с мен?“. Този човек бил Архангел Михаил. Той се съгласил да го придружи в пътуването му. Младото момче веднага отишло при баща си да му съобщи, че си е намерил вече другар за път. „Нека дойде при мене да го видя.“. Архангел Михаил се представил пред бащата на младото момче, който веднага го запитал:

— От кое коляно си ти?

— Не е важно от кое коляно съм. За тебе е важно, че синът ти има другар за пътуване.

— Добре, колко искаш за тази услуга? Аз мога да ти дам само една драхма.

Питам: може ли ангел да произлиза от еврейско коляно? Ако един ангел може да е от еврейско коляно, тогава трябва да има ангели от българско, от френско, от английско коляно и т.н. Както и да е, двамата дру-

гари тръгнали на път и стигнали до реката Тигър, дето спрели за малко, защото момчето видяло, че от реката излязла една голяма риба, която искала да го погълне, и се уплашило. Ангелът уловил рибата, разпорил я, дал на момчето сърцето и черния дроб, и му казал да ги запази за себе си. След това той опекъл рибата и двамата я изяли. Колко голяма ще е била тази риба щом двамата заедно са могли да я изядат? При това защо е трябвало да се запазят сърцето и черния дроб? След дълго пътуване те стигнали при роднината, който ги посрещнал добре. Той имал една красива дъщеря, в която момчето се влюбило. Обаче дъщерята била пазена от един лош дух, тъй щото, който се опитвал да влезе при нея, той веднага бивал поразен от този дух. Седем красиви момци се опитали да влязат при младата мома, но били поразени от духа. Момчето пожелало да влезе при дъщерята на роднината си, но не знаел какво да направи, за да се освободи от лошия дух. Тогава ангелът му казал:

— Когато пожелаеш да отидеш при красивата мома, ще туриш в пазвата си сърцето и черния дроб на рибата. Като те види, духът веднага ще се приближи към теб, но щом усети, че носиш в пазвата си сърцето и черния дроб на рибата, той веднага ще се изгуби, а ти ще спасиш живота си, като същевременно постигнеш желанието си да видиш красивата дъщеря на Рагуил.

Често и в съвременните хора се явява силно желание да постигнат нещо, било богатство, слава, щастие и т.н. В този случай богатството е красивата мома, която се пази от един лош дух. Питам: тия хора носят ли в пазвата си сърцето и черния дроб на чудотворната риба, с които могат да се освободят от лошия дух? Рибата се взима за символ на нещо. Астрологично рибата е свързана с периода на Водолея. Той е най-мистичният век, който изразява завършване на един цикъл. От няколко години насам ние сме навлезли

вече в областта на Водолей, в която всички снегове и ледове са започнали да се топят. Много противоречия ще се явят през това време, но едно ще се постигне – чистота. Главното качество на Водолей е чистотата. Който е попаднал в тази област, той непременно трябва да се пречисти. Чистотата пък е свързана с водата, чрез която новият живот ще дойде.

Питам: защо Архангел Михаил е трябвало да придружава младото момче? Защото между тях е имало някаква връзка. За тази връзка именно ангелът слязъл от небето, за да пази младия момък в пътя му. Кой човек в света не е бил придружаван от този ангел? Когато хората се влюбват, този ангел всякога ги придружава. Първата ви любов не е нищо друго, освен посещение от един ангел, който ще ви заведе при Сара, за да се влюбите. И Авраам имаше една Сара, която не раждаше. Затова Бог изпрати при Аврам един ангел да му каже, че Сара ще роди син. Сара чу това, но не повярва и се засмя. Тя имаше критичен ум и помисли, че ангелът се шегува с нея. Ангелът я запитва:

— Защо се смееш?

— Не се смея, но размишлявам.

В същност тя се скри зад вратата и се засмя, защото не повярва в думите на ангела. Значи, когато Бог се приближава към човека, той всякога е доволен; на неговото лице се изразява пълно изобилие. А който иска да се запази от лошия дух, той трябва да извади от пазвата си сърцето на рибата – най-благородният уд в организма на всяко живо същество, и черния дроб – низшият уд, и да ги принесе на кадилницата на Божия олтар – дар на Бога. Тази жертва подразбира отричане от злото. Когато Христос казва, че трябва да се отречем от себе си, мнозина разбират само външната страна на въпроса. Такова самоотричане не представя никаква наука. Да се самоотречем, това подразбира да посеем своя живот в земята, за да израсте, да цъфне, да даде плод и този плод да узрее. Каз-

вате: „Не трябва да грешим!“. Това не е наука. Това е било задача на миналото. Сегашният век изисква от човека всеки ден да знае какво да прави. За тази цел се изисква нова, положителна наука. Когато срещнете някой свой приятел, как трябва да го поздравите и да го погледнете, според новата наука? Коя е първата дума, която трябва да му кажете? Според сегашната наука обаче, когато срещнете един човек, ще го погледнете с недоверие, ще го измерите от главата до петите. Не, срещнете ли приятеля си, вие ще погледнете с пълна вяра към него, като към душа, и ще му докажете, че вие сте ликвидирали със стария живот, с живота на дребнавостите. Всичко това ще направите заради Бога, заради Божественото в себе си. Тази е истинската наука, която не се налага отвън, но иде сама по себе си, отвътре. Когато нещата се налагат отвън, това е морализиране, насилие. Човек сам трябва да чувства каква е волята Божия и да е готов сам да я изпълни. Бог в никой случай не критикува хората, но само поглежда от време на време какво правят и казва: *Вървете напред! Вървете към светлината!* И когато му се оплаквате, Той казва: *Повече любов, повече мъдрост, повече истина.*

Ядоха и наситиха се. Питам: как мислите, само едно угощение, само един обяд ли е дал Христос на хората? Това угощение е било дадено на Божията трапеза с любов. Едно трябва да знаете: когато Божията трапеза се сложи, тя никога вече не се вдига. Тя не е като човешката трапеза, която се слага докато хората се хранят, и след половин или един час се вдига. В това именно седи разликата между Божията и човешката трапеза. Трапезата, която Христос е сложил преди две хиляди години, и досега още не се е вдигнала. Вие били ли сте на тази трапеза? Който е присъствал на тази трапеза, нека си спомни на кое място е седял. Красива е тази трапеза! Няма по-велико нещо от това човек да седи на такава трапеза! Съвременният човек

така разглежда живота си, като че за пръв път е дошъл на земята. Вие трябва да разглеждате сегашния си живот като продължение на ред минали животи; вие трябва да съзнавате, че някога сте излезли от Бога, както е съзнавал това и Христос, и че ще се върнете някога при Него, като при ваш Отец. Може да сте забравили защо сте дошли на земята – това не е грях. Важно е да си припомните защо сте слезли на земята. Усилията на съвременната култура, на науката, на религията, се заключават именно в това – да научат хората да вярват в Бога като в свой Баща. Не е достатъчно само да вярват в Бога, но те трябва да го любят, да изпълняват Неговата воля. Който дойде до това положение, той живее в закона на цялото, дето никакъв грях не съществува. Щом човек мине през всички страдания и изпитания в живота, той възлюбва Бога и живее в Него. При това положение човек трябва да познава себе си, да знае доколко е дал възможност на Божията любов да се прояви в него. Щом възлюбите Бога, всички мъчности и страдания ще изчезнат, т.е. те няма напълно да изчезнат, но вие ще имате сила в себе си да ги преодолявате. Няма по-голямо благо в живота на човека от това да бъде във връзка с Бога! Такъв човек всякога ще бъде доволен. Защо? Защото, ако един го обере, друг ще му даде нещо; ако един го рани, друг ще го лекува; ако един вземе хляба му, друг ще му донесе пресен, по-вкусен от първия. Отсега нататък идат вашите приятели! Питате:

— Отде ще дойдат?

— От невидимия свят.

— Как ще дойдат?

— Или на кон възседнали, или на файтон, или на автомобил, или с аероплан – те разполагат с хиляди начини за съобщение с хората. Ваши приятели аз наричам живите хора на земята, които ви обичат. Те ще спрат пред къщата ви, ще слязат от автомобила си, а вие по цвета на автомобила ще познаете кой е вашият приятел.

Ядоха и наситиха се. Кога може човек да се насити? Когато отиде при своя приятел, когото обича. И като излезе оттам, ще каже: „Днес е най-паметният ден в живота ми.“. Човек трябва да бъде учен, силен, любящ, но той трябва да проявява тази любов, това знание, тази сила навсякъде. Най-красивият момент в живота на човека е, когато двама души се срещнат при следното положение: единият от тях живее дълго време на земята, а другият сега слиза от небето. Тази среща остава паметна за цял живот. Това означава стиха: *Дето са двама или трима, събрани в Мое име, там съм аз посред тях.* Душата на човека е единият, духът – вторият, а самият човек – третият. Числото три представя проява на същинския дух, на същинската душа и на същинския ум в човека. Умът определя човека на физическия свят и затова казваме: който мисли, той е човек; който не мисли, не е човек. Добре е човек да е роден в зодията на Водолей. Мнозина са родени в тази зодия, но не живеят по нейните закони. Знакът на Водолей определя висшата мистичност в човека. Някои се хвалят, че са родени под знака на Водолей. Те мязат на ония хора, за които се употребява поговорката: *Дай ме, мамо, надалеч, да мога да се хваля.* В тази поговорка се крие една велика истина, но който не я разбира, той ще я вземе в буквален смисъл и ще извади криво заключение. Мисълта, която се крие в тази поговорка, е следната: човек може да се хвали само, когато отиде надалеч, т.е. когато слезе от небето на земята. И наистина, когато човек слезе на земята, при големите мъчнотии и страдания, той може да се хвали с онова, което е разрешил, което е свършил при тези условия. Когато човек се върне на небето, невидимият свят разглежда какво е работил на земята. Това, което повдигна Христа в очите на невидимия свят, е работата, която Той свърши на земята с голямо смирение. Невидимият свят се радва не само при такива случаи, но и когато грешникът се обърне

към Бога. Христос казва: *Когато грешникът се обърне към Бога или когато сърцето на някой човек се докосне до Божията любов, а умът му – до Божията мъдрост и светлина, небивала радост настава на небото.* Казвате: „Кой човек може да се докосне до Божията любов?“. Който веднъж само е хапнал от обяда, даден от Христа, той е опитал вече Божията любов, свързал се е с нея. Затова Христос казва за себе си: *Аз съм живият хляб.* Според мен седемте хляба, с които Христос е нахранил четири хиляден народ, не са печени на земята, защото те са имали особено свойство – да се увеличават. Това означава: колкото малко да е Божественото благо, което човек приема в себе си, то има свойството да внася в човека вътрешно доволство.

Сега аз желая не само да ви срещне Христос, но и да бъдете поканени от Него на обяд. Когато Христос дойде втори път на земята, Той няма да казва, че му е жал за народа да не остане гладен, нито ще ги разпръсне по домовете им, но ще ги заведе по местата, които им е приготвил. Тогава хората не бяха готови за тия места, но сега вече са готови. За тия места именно Христос казвал: *Отивам да ви приготвя жилища. Дето съм аз, там ще бъдете и вие.* Питате: „Де е това място?“. Ако сте поканени на обяд в дома на някой ваш брат, той ще ви каже улицата и номера на къщата си, за да го намерите. Обаче, ако сте поканени в Божествения град на угощение, няма защо да ви казват улицата и номера на мястото, дето трябва да отидете. Щом отидете на това угощение, вие няма да се връщате вече в старите си къщи, но ще отидете в новите места, в новите си жилища, приготвени от Христа. Христос ще ви каже: *Оставете мъртвите да погребват мъртвите, а вие елате с мене, да бъдете носители на новата светлина.*

Казвам: сегашните условия изискват хора със силна вяра, със силна любов, без никакво колебание и съмнение. Вие ще имате мъчности, но сами трябва

ва да ги разтопите, да се освободите от тях. Вие сами създадохте мъчнотиите си, сами ще се освободите. Ако Бог ви е създал някакви мъчнотии, Той сам ще ви освободи от тях. Има мъчнотии естествени, необходими, които са в пътя на вашето развитие. Има мъчнотии ненужни, които вие сами сте си създали. Аз говоря за последните, а не за ония, които са от Бога дадени, и които представят за вас велико благословение. От Божествено гледище, от гледището на новата философия, всички противоречия в живота ви са на място. Защо? Защото всяко противоречие, всяка неприятност допринася нещо за вашата душа. По какво се отличава човек? По своя ум. По какво се отличава писателят? По красотата на своя стил. По какво се отличава музикантът? По чистотата и верността на своя тон. По какво се отличава певецът? По мекотата и чистотата на своя глас. По какво се отличава благотелният човек? По издръжливостта, по неуморността си. Когато се върне у дома си от усилената работа през деня, той не се оплаква, че е уморен. Работата му го обновява, а не го уморява. Ако някой се оплаква, че е уморен от работа, това показва, че неговите добродетели не са на мястото си. Когато някой работи и умът му се уморява, тази работа не е на мястото си. Когато някой говори и гърлото му пресъхва, това говорене не е на мястото си. На много от съвременните оратори гърлото пресъхва при говорене, затова те пият вода, да го понамокрят. Жива вода трябва на тия оратори! Ако пък искат да не пресъхва гърлото им, нека изпият няколко чаши гореща вода преди да са почнали да говорят.

И тъй, като извършите едно добро дело и се върнете у дома си, вие трябва да усещате в себе си прииждане на енергия. След това, ако разкажете на приятеля си какво сте работили през деня, той трябва да остане доволен от вас. Ако му кажете, че днес сте раздали десет хиляди лева, той трябва да одобри работата ви, но

същевременно да ви пожелае утре да дадете повече. Като увеличавате всеки ден по малко, и той ще се радва, и вие ще се радвате. Уплашите ли се от постоянно даване, то е все едно да се страхувате какво ще стане с един извор или с една чешма, които непрекъснато дават от своята вода. Не се страхувайте за извора! Докато той извира, няма опасност водата му да се свърши. Всеки човек, който живее по Бога, е също такъв извор. Докато този извор е свързан с Бога, водата му никога няма да престане. Щом се усъмни в Бога, водата му веднага ще престане. Божественият закон поддържа непрестанно даване. Ако днес дадеш 10, утре ще дадеш 20, после 30, 40, 50, 60, 1000 и така нататък. Толкова милиони са дадени на бедни, на страдащи! А колко милиарди се изхарчиха във всемирната война? Колко хора убиха, осакатиха и разориха в тази война? Който иска да изпълни волята Божия, той не трябва да бъде скържав. Щом е за Бога, и сто пъти повече ще дадем, отколкото досега сме дали. Жертвите, които се дадоха във войната, оправдаха ли се? А всяка жертва води човека към Царството Божие. Ако всички хора се обединят в живата Христова вяра, Царството Божие ще дойде в един ден. Защо съвременните религиозни хора не могат още да постигнат Царството Божие? Защото те не се интересуват толкова от въпроса кога и как ще дойде Царството Божие на земята, колкото от въпроса кой ще бъде пръв в това Царство. Христос разреши този въпрос със следните думи към своите ученици: *Ако не станете като малките деца, няма да влезете в Царството Божие. Който иска да бъде пръв, той трябва да остане последен.* Умният всякога заема последно място, но никога не остава на това място.

Ядоха и наситиха се. Защо се наситиха? Защото бяха с Христа. Според мен Христос е изпълнителят на великия Божи закон – на Любовта Божия, в която всички души съставят едно цяло. От гледището

на тази Любов, светът представя велик организъм, в който Бог живее и работи. Тук ще видите отношенията на Бога към хората. Ако мразите някого и мислите злото му, тук ще видите, че Бог обича и този човек като всички други. Тогава само ще разберете, че вашата омраза не допринася нищо, освен това, че противодействате на Великото, а с това заедно и на себе си. По този начин вие сами ще си попречите да влезете в Царството Божие. Много хора искат да влязат в Царството Божие по външен, т.е. по човешки път. Не, който иска да влезе в Царството Божие, той външно, по човешки, ще бъде отстъпчив, а вътрешно, по Божествено, ще бъде настойчив. Някои вървят точно по обратния път: по Божествено са отстъпчиви, а по човешки – настойчиви. Това не е никакъв морал. Ти ще бъдеш по човешки отстъпчив, като заек. Достатъчно е да се тропне някъде, и заекът е готов да бяга, да отстъпва. Няма по-отстъпчиво животно в света от заека. Като дойде някой до него, той веднага отстъпва, бяга, никому не се противи. Казвате: „Нали човек трябва да има свобода?“. Истинската свобода на човека седи в неговата отстъпчивост. И вълкът, и лъвът, и мечката, както и всички останали животни трябва да бъдат отстъпчиви. Какъв е резултатът, когато животните не отстъпват? Те плащат с живота си. Нима мечката, която не отстъпва, не плаща с живота си? Нима вълкът, който не отстъпва, не плаща с живота си? Нима кобрата, която не отстъпва, не плаща с живота си? Всички животни, които не отстъпват, плащат с живота си на общо основание. И след всичко това хората казват: „Човек не трябва да отстъпва!“. Не, човек трябва да отстъпва и то тъй, както светлината отстъпва. Когато пердетата на прозорците са спуснати, светлината отстъпва, не влиза в стаите, но щом пердетата се вдигнат и прозорците отворят, светлината веднага настъпва, влиза в стаите. Щом затворят прозорците, светлината пак отстъпва; обаче намери ли най-малката дупчица

някъде, тя веднага настъпва. Божественото учение, учението на Любовта седи именно в това – да влизаш и през най-малката дупчица и да осветяваш всичко около себе си. То не чака да му отворят голяма дупка, че тогава да влезе. Забележете, когато видят първия слънчев лъч, хората веднага отварят една малка дупчица, за да влезе този лъч. После постепенно отварят все по-голяма и по-голяма дупка, докато отворят всички прозорци, да навлезе светлината с всичката си сила. Първият лъч показва, че хиляди и милиони лъчи още чакат да влязат – всеки на свой ред. И ние сега казваме: отворете прозорците си! Отговаряте: „Не, прозорците трябва да бъдат затворени, болният да не се простуди.“ И действително – от обич към болния вие затваряте херметически и вратата, и прозорците, да не би да се простуди, но с това го задушавате. Оставайте поне горните прозорци отворени, да влиза повече чист въздух.

В прочетената глава Христос дава начини, методи, всеки да прави малки опити да познае Бога. В Писанието е казано: *Опитайте ме и вижте, че съм благ!* Вие трябва да направите няколко опита по новия начин, да опитате Бога, да го познаете, докато Той бъде доволен от вас и вие започнете да му служите по вътрешното ръководство, което имате в себе си. Под „вътрешно ръководство“ се разбира онова ръководство, което Бог е определил за всяка душа още от началото на нейния живот. Някой иска да възприема на право от Бога. Не е въпросът от кого човек ще приема; важно е всичко, което той приема, да излиза от Бога. Ако някой човек ми донесе един лист от научна книга, за мен е важен листът, а не това кой го е донесъл. Този лист може да е донесен от някое малко дете или от някой философ, или от някоя красива мома. Ако от този лист аз придобия нещо добро за себе си, той е важен за мен, а не онзи, който го носи. Следователно във всички случаи важно е съдържанието на донесеното. Кога-

то се прочете един лист от Божествената книга, трябва да се разбере написаното в този лист, както и неговото вътрешно съдържание. Християните препоръчват да се чете Библията и Евангелието. Мнозина четат, но не ги разбират. Защо? Защото нямат нужната светлина. Какво е нужно тогава? Който чете Свещената книга, той трябва да се свърже с един ангел, който да му помогне да внесе повече светлина в ума му. Този ангел носи в себе си коментарите на Свещената книга и дава обяснения на четеца. Като четете тази книга с новите коментари, всичкият шлак, всичката сгурия от нея отпада, и вие я виждате в истинската ѝ красота. При тази нова светлина на ума художникът започва да рисува верни картини; поетът започва да пише идейни стихове; майката започва да отглежда децата си с истинска любов и саможертвеност и т.н. Когато ангел слиза от небето да ви помага, обърканите ви работи се изправят, правите работи вървят напред и вие отивате от успех в успех, от слава в слава.

Христос казва: *Аз изпратих Духа си.* Този Дух не е в единствено число, но в множествено. Той е колективен Дух. Казано е: *Аз ще изпратя при вас всички напреднали братя, които ви мислят доброто, които ви обичат и са готови да ви посочат пътя, който аз съм им показал.* Тези братя са ангели, които седят по-високо от вас, но са готови да слязат на земята да ви помагат. Защо? Защото ви обичат. Вие имате връзка с тези ангели и затова те са готови да ви помагат. Вие досега не сте живели, само тухли сте правили. Колко камшици, колко страдания, колко мъчнотии, колко неволи сте преживели, но същественото не сте направили! Колко църкви сте имали, но всички сте съборили! Колко вярвания сте имали, на които сте изменили! Колко съмнения в Бога сте изживели, докато най-после сте дошли до новото верую, което не се събаря, до вечната Любов, с която сте познали Бога. Какво ще каже онзи професор със своите про-

тиворечия и съмнения, като дойде до великия извор на живота и пие от неговата вода? Той ще се обнови, ще въздъхне спокойно и ще каже: „Сега вече вярвам.“. Защо? Защото той беше жаден и уталожил жаждата си; той беше гладен и се наситил; той търсеше красотата и я намери. След това трябва ли да го питате доволен ли е? Когато дойде при нас, ние ще му предложим да си почине; като си почине, ще му дадем от нашата храна, от водата на нашия извор, без да му говорим нещо за миналото. Като си отпочине и нахрани, той ще въздъхне облекчен и ще каже: „Разбрах вече смисъла на живота.“.

Сега като казвам на всички, че трябва да отидете при великия извор на живота, това не значи, че нямате живот в себе си. Вие имате от този живот в себе си, но семето на този живот трябва да се посади в земята, да му се дадат условия да расте. То се нуждае от светлина, топлина и влага. С други думи казано: знанието, любовта и силата са условията, при които това семе може да израсте. Кога се радва човек? Човек се радва когато придобива знание, любов и сила; той се радва когато погледне на своите родители, на своите приятели, на своите господари и слуги, на всички хора, с които е във връзка. Като погледне на небето, осяяно с безброй звезди, той пак се радва. И най-после, като си помисли само за онзи живот, в който вижда не само една, но дванадесет отворени врати за Царството Божие, той пак се радва. За кого са отворени тези врати? За гладните, а не за ситите. Защото казано е: *Ядоха и наситиха се*. Кой? Гладните. Това, с което сме се наситили, е за наше благо, а онова, което остава, трябва да се раздаде по най-разумен начин на онези, които нямат.

Казвам: сега е най-доброто време за работа. Желая всички да се родите във Водолей, да сте носители на вода! Една баба от Варна, наша позната, разправяше един свой сън. Тя често се молила на Бога да вземе

душата ѝ, защото ѝ дотегнал тежкият живот на земята. Една вечер сънувала, че заминала за онзи свят и се намерила пред една голяма маса, около която били наредени двадесет и четири старци. Те преглеждали нещо в една голяма книга. Тя се приближила към тях. Един от тия старци я запитал:

— Бабо, какво търсиш тук? Искаш ли нещо?

— Е, синко, дойдох между вас да поживея малко по-спокойно, дотегна ми вече животът на земята със неговите теглила и страдания. — Знаеш ли да четеш?

— Не зная, синко.

— Щом не знаеш, вода ще носиш.

Това подразбира, че човек трябва да се роди във Водолей, във великото знание на миналото. Обаче не е достатъчно само да се роди човек във Водолей, но той трябва да съзнава това, да работи върху себе си, да работи за своите ближни и да изпълнява волята Божия. Сега сме в края на века. Ако човек днес не изпълни волята Божия, друг път няма да има тези добри условия. Сегашните условия са най-благоприятни за работа. Никога досега в християнската епоха не са наставали по-добри времена от сегашните.

Желая ви да бъдете носители на вода! Няма по-голямо благо за човека от това, да носи вода! Който даде една чаша вода никому в името Божие, и неговото име ще бъде написано в Божествената книга. Да се роди човек във Водолей, това значи да даде по една чаша вода на жадните, за да направи с тях вътрешна връзка. Ако Божията любов, мъдрост и истина не проникнат в сърцата, умовете и волята на хората, те сами ще станат причина да не влязат в Царството Божие.

Ядоха и наситиха се; и дигнаха остатки от укрухи седем кошници. Сега всички имате покана за едно велико угощение, за което трябва да облечете най-хубавите си дрехи. Да се облечете с най-хубавите си дрехи, това подразбира да се премените с най-хубавите си мисли и чувства, с всичко възвишено и благо-

родно, което живее в душата ви, и така да отидете на угощението. В каквото положение и да сте, вие трябва да имате съзнание, че сте царски синове, от нищо да се не срамувате. Докато човек работи, той е облечен в прости, в работнически дрехи; щом се върне от работа, ще се измие, ще се преоблече; и тъй пременен в новите, в хубавите си дрехи, ще се яви пред баща си, да вземе участие във великото угощение.

Съвременните хора имат ред противоречия, и като не могат да ги разрешат, оплакват се от живота, недоволни са от него. Казвам: достатъчно е да помислите за любовта на вашия баща и на вашата майка, за любовта на вашия брат и на вашата сестра, за да изчезнат всички противоречия и страдания в живота ви, а вие да се развеселите, че сте имали привилегията да бъдете поканени на този обяд. Вие ще се зарадвате, че Бог ви е удостоил с вниманието и любовта си да ви направи сънаследници, да ви въведе в Царството Божие. Идат вече Божиите блага! Досега хората не са имали такива благоприятни условия, каквито днес имат.

И тъй, желая сърцата ви да се изпълнят с Божията любов, а умовете ви – с Божията мъдрост и светлина. Пожелавам ви вашите напреднали братя да ви заведат при роднината ви Рагуил, да получите наследството, което Бог ви е оставил.

4 декември 1927 г., София

За приятелите си

*Никой няма по-голяма любов
от тази, щото да положи някой
душата си за приятелите си.*

Йоан 15:13

Сега ще говоря върху думите: *Да положи някой душата си за приятелите си.* Този стих подразбира вътрешно единство на нещата. Това единство се осмисля само в разнообразието. Разнообразието в природата пък е израз, проява на Божествената хармония. Под думата *проява* умните хора, адептите, мъдреците разбират разумното начало в живота. Като казвам *разумно начало*, аз нямам предвид студения човешки разум, който се проявява при 250 градуса под нулата, но говоря за висшия разум, който носи условия за човешката душа. При 250 градуса под нулата няма живот. Това не значи, че животът се е унищожил, но не може да се прояви. И при 5000 градуса под нулата животът не може да се унищожи. Тъй щото под думите *разумно начало* ние разбираме Любовта, която носи живот. Тази любов е наречена Божия любов. Обаче хората изявяват любовта по различен начин, вследствие на което се явяват ред противоречия в живота. Тия противоречия обезверяват хората. Някой казва: „Аз не вярвам в никого и в нищо.“ Да не вярвате в хората, били те ваши майка или баща, брат или сестра, разбирам; но да не вярвате в Онзи, който ви е създал, който ви е пратил на земята да се развивате, да учите – не разбирам. Да не обичате ония, които са ви направили ред пакости и злини – разбирам, това е човешко; но да не обичате Онзи, който ви е дал всички блага в живота – не разбирам.

ЗА ПРИЯТЕЛИТЕ СИ

Аз нахвърлям тия въпроси за разсъждение без да ги обяснявам, защото всичко, което се обяснява, губи своята чистота. Как може да се обясни великото в света? В това отношение ние постъпваме като музикантите: взимаме няколко тона, съчетаваме ги, образуваме от тях акорд, който влиза в хармония с цялото, без да обясняваме на хората как сме постигнали тази хармония. Следователно да пееш, да свириш, това е в реда на нещата, но да обясняваш на хората как пееш или как свириш, това не е нужно. Всякакви обяснения тук са излишни. На същото основание казваме и за любовта, че тя не е нищо друго освен Божествена симфония, за разбирането на която се изисква само тънко музикално ухо, което да слуша и да възприема; Любовта не се нуждае от обяснения. Тя съществува в душата на всекиго, но чака само момент да се прояви, както всеки музикален тон чака да дойде музикантът, да удари на клавишите, и той да прозвучи. Казваме, че някой човек не е взел чист тон. Това значи, че този тон не е в съгласие с друг някой от по-велика гама. Сам за себе си този тон може да бъде чист, правилен, но понеже той е попаднал в съзвучие с тон от някоя друга гама, с която не хармонира, се явява някакъв дисонанс. Обаче отделно и двата тона са чисти, правилни. В такъв случай един от двата трябва да отстъпи, да даде място на другия, само той да се прояви.

Като наблюдавам отношенията на хората, виждам, че много от техните мъчнотии и страдания се дължат на обстоятелството, че те не отстъпват едни на други. Смисълът, красотата на живота седи в постоянното отстъпване. Това вечно отстъпване природата нарича *вечно обновяване*. Вечно да отстъпваш, това значи вечно да се обновяваш. Кога човек отстъпва? Човек отстъпва, когато се намира под известно напрежение, под известен напор. Първите водни капки не отстъпват ли мястото си на вторите? Отстъпват. Вторите не отстъпват ли на третите? Отстъпват. Значи в

природата се извършва процес на вечно отстъпване. Питам: де е крайният предел на това отстъпване? То няма предел, то е вечен процес. Като идея на физическия свят, отстъпването е свързано със срама. Срам е за човека да отстъпва. Не, разумното отстъпване е свързано с процесите на възрастване и обновяване. Питам: де е краят на възрастването и на обновяването? На тези въпроси всеки сам трябва да си отговори. Всяка душа, която е слязла на земята, има по една съществена задача, която сама трябва да разреши. За тази цел тя започва с безформеното, с безсъзнателното във физическия свят, което постепенно се оформя. В процеса на оформянето се забелязват три последователни фази: първата фаза е на личността; втората фаза – на индивидуалността, а третата – проява на душата, или проява на Божественото начало в човека, което се стреми да сподели богатата с ближните си.

Един стар гостилничар имал всичко 30 клиенти месечно. За да ги удовлетвори, той имал на разположение 30 тенджери, за всеки клиент по една. Един ден по грешка той сипал ядене на един от клиентите си от чужда тенджера. Като забелязал това, клиентът взел шапката си и излязъл от гостилницата недоволен. Цял ден обикалял по гостилниците да намери гостилничар, който да му сипе ядене от тенджера, от която да не е сипвал на никой друг преди него, но не намерил такова нещо. Най-после той се принудил да се върне у дома си гладен. От този случай гостилничарят придобил по-голяма внимателност, но и клиентът поумнял – втори път не се решавал да прави обструкция на гостилничаря и да остава гладен. Казвате: „Лесна работа! Като не яде в една гостилница, ще отиде във втора, в трета, все ще намери ядене.“. Да, но този господин не иска само да се нахрани, той има правило в живота си – да не яде от чужда тенджера и не иска да нарушава това правило. Този човек искал да бъде последователен. На това основание всеки трябва да бъде последо-

вателен в своите възгледи за живота, особено ако тия възгледи почиват върху известни разумни закони. Само при това положение човек може да бъде щастлив. Който не спазва тия закони, той отлага нещата за в бъдеще, за друга някаква еволюция, но с това отлагане той губи благоприятните условия в живота. Този човек протака нещата във времето и пространството. Който разбира тия закони и ги спазва, той не отлага нещата, но взима цигулката си и свири, работи, още сега иска да придобие нещо, което да му послужи за вечността, за живота извън времето и пространството.

Да положи някой душата си за приятелите си. Какъв е вътрешният смисъл на този стих? Милтон е изказал следната мисъл: „Той за Бога само, а тя за Бога, който е в него.“. Какво означава тази мисъл? Ако я материализирате, тя ще изгуби своя вътрешен смисъл. То е все едно господарят да иска от слугата си да му се кланя. Да иска това нещо, значи да обърне нещата наопаки. Правилното положение е господарят да служи на Бога, а слугата – на Бога, който живее в господаря му. Мъжът трябва да люби Бога, а жената трябва да люби Бога в мъжа. Учителят трябва да се стреми към Божията мъдрост, а ученикът – към мъдростта на учителя си. Това подразбира правилни отношения между хората.

В съвременната наука се говори за издържане на трудностите в живота. Според Дарвин например, само онези индивиди продължават да съществуват, които могат да издържат на тежките условия, да се приспособяват към тях. Този закон се отнася за животните, но не и за хората. Той подразбира усъвършенстване на типовете, като се започне от най-ниските и се стигне до най-високите. За хората обаче съществува друг закон – закон за жертвата. Човек може да се прояви в жертвата. По това именно той се отличава от животните. Значи животното се бори да преодолее условията; човек се жертва, а свръхчовекът, Синът Божи полага

душата си за приятелите си, тоест той служи на Бога. Да положиш душата си за приятелите си, това е извън закона за жертвата. Съвременният човек е минал първата и втората фаза, и е дошъл вече до положението да положи душата си за приятелите си. Тази е последната, третата фаза в живота. За да преодолее всички мъчнотии в живота, да дойде до третата фаза, човек трябва да бъде смел, решителен, никога и от нищо да се не обезсърчава. Той трябва да има непреодолима вяра и надежда; неговата вяра трябва да бъде извън времето и пространството. Тази вяра наричам вечна вяра; вяра, която никога не престава. И надеждата на човека трябва да бъде вечна, никога да не престава. Някой казва: „Аз не вярвам, аз се обезсърчавам.“ Това е вяра във време и пространство. Ние говорим за вяра и надежда извън времето и пространството, дето живеят свършени същества, на които думата е закон. Ако думите на тия същества са закони, какво ще кажете тогава за Бога? Когато Бог каже или обещае нещо, думите му нямат обратна сила, те ще се реализират, както са казани. Външно, привидно, може да има измяна и промяна в Божиите думи и обещания, но това се дължи на нашите субективни схващания.

Сега ще предам накратко един разказ от книгата на Ведите. В този разказ се описва развитието, до което е достигнала индуската жена в старите времена още. В този разказ не се говори за обикновена жена, но за жена от високо произхождение. Тази жена била княгиня и се наричала Савитра. Всеки човек трябва да се прояви по някакъв начин на земята, а тя се проявила като княжеската дъщеря Савитра. Женитбата например е една от проявите на човешката душа. В този смисъл и музиката, и науката, и религията са особен род човешки прояви. Цигуларят например как ще се прояви? Той ще вземе цигулката си и ще свири. Значи знанието е проява на човешката душа. Когато се омъжва, жената ще изсвири една божествена

мелодия, след което индусите ще се разотидат по домовете си. Между индусите съществувал обичай, когато млада мома от царско произхождение се омъжва, извикват видни мъдреци и адепти да се произнесат върху съдбата ѝ; да изслушат мелодията, която тя ще свири, и от това ще определят нейната съдба. Според мен мелодията представя нейния възлюбен, за когото мъдреците ще определят ще може ли да живее в хармония, по божествен начин с младата мома, или не. Като изслушали това, което Савитра свирила, мъдреците казали, че нейният възлюбен ще бъде добър, способен, благороден човек, но ще живее само десет месеца след сватбата. Бащата казал на Савитра за предсказанието на мъдреците, но тя казала: „Каквото ще да става, но аз ще взема този момък, който ми е определен от съдбата. Десет месеца да живея с него, но той ще бъде моят избраник.“ Той се наричал Сативан, което означавало „душа на истината“. И действително десет месеца след женитбата дошла смъртта, наречена Яма, да задигне душата на истината, да я отнесе във вечността. Савитра тръгнала след смъртта и казвала: „Моля ти се, върни ми Сативана, не взимай тази душа, остави ми я! Ти имаш толкова много души около себе си, защо взимаш и тази душа?“. Смъртта върви по пътя си, не обръща внимание на Савитра, не чува думите ѝ, но и Савитра върви подир нея, моли се, настоява да ѝ върнат Сативан. Тя минавала гори и планини, долини и полета, качвала се, слизала и все настоявала на своето. Смъртта ѝ казала:

— Готова съм на всички услуги. Каквото пожелаеш от мен, ще ти дам, но душата на Сативан не мога да върна.

— Бащата на моя възлюбен е спял, върни му зрението.

Веднага зрението на дядото се възстановило. Савитра пак продължавала да върви след смъртта, да се моли за връщането на Сативан. Смъртта ѝ казала:

— Всичко каквото пожелаеш ще ти дам, но душата на Сативан не мога да върна.

— Щом е така, аз искам да имам синове, да царуват в бащиния ми дом, затова върни ми Сативан.

— Нека се сбъдне и това твое желание. Омъжи се за когото искаш.

— Ти казваш, че мога да имам синове, но забравяш, че според обичаите на Индия жената може да води само един мъж. Аз не мога едновременно да бъда жена на двама мъже. Ето защо върни ми Сативан.

Смъртта стигнала до Бога и разказала за страданието на Савитра; после се върнала при нея и предала следните думи от Бога: *Понеже си умна и добродетелна жена, ще се изпълни и това твое желание.* Сативан възкръснал и се върнал отново на земята да продължи живота си със Савитра.

Казвам: човешката душа е възвишена и благородна. Тя никога не се обезсърчава, никога не се обезверява. Тя е настойчива и смела. Като хване някой бог, тя тръгва подир него и настоява, докато постигне своите желания. За тази цел тя си служи със своите добродетели, които прилага на всяка крачка в живота. Да настояваш със своите добродетели – това е най-високото положение, до което човек може да дойде. Този е пътът, по който човек може да реализира своите желания, а не със съмнения, с колебания, с ред отрицателни качества.

Да положи някой душата си за приятелите си. Това значи: Човек трябва да даде възможност да се прояви любовта в него. Обаче, за да се прояви любовта в човека, Сативан непременно трябва да се върне. Без Сативан, без душата на истината, любовта по никакъв начин не може да се прояви в човека. Ако съмнението се вгнезди в човека като червей, който прояжда всички светли идеи, може ли той да постигне своите идеали? Може ли той да разбере целта на живота? Съмнението не може да унищожи божественото нача-

ло в човека, но то ще внесе облак в неговото съзнание, който ще му пречи да вижда нещата ясно. Временно Божественото може да отстъпи, но не и да се унищожи. Бог е всемоушен, всичко може да направи, но често заема последно място като съзнателно отстъпва от позиция в позиция. Той е готов на всякакви жертви. Понякога Той слиза толкова долу, както никой друг, но при това положение може да извърши такива дела, каквито никой човек в света не е в състояние да направи. Това значи, че началото и краят са свързани в Бога: Той е начало, Той е край на нещата. Който разбира проявите на Бога, той ще знае как да възприема и предава Неговата любов.

Съвременните хора искат да преустроят своя живот, но отде да започне това преустройство, не знаят. Те четат разни научни и философски книги, срещат се с учени хора, разговарят се по тия въпроси, но въпреки това пак нямат успех. Защо? На съвременните хора липсва нещо съществено, а именно: те трябва вътрешно да се подквасят с Истината. Те трябва да се свържат с всички разумни същества, да влязат в допир с тях. От тази връзка зависят много неща. От първата водна капка още, могат да се определят свойствата на всичката вода. За тази цел човек трябва да се свърже със слънчевата система, да разбере какви отношения имат Слънцето, Венера и Меркурий към самия него. Всички хора виждат Слънцето, Венера, но малцина виждат Меркурий. Само астрономите, които наблюдават вечер небето със своите телескопи, са виждали Меркурий. Обикновените хора не могат да го видят.

Мнозина казват: „Трябва да се молим на Бога!“ . Вярно е това, но как трябва да се молите? В какво се заключава истинската молитва? Когато ученикът отива при учителя си да добие знание, той трябва да се постави във възприемчиво състояние и да каже: „Учителю, моля те да ми дадеш малко от твоята светлина, за да разреши един труден въпрос.“ . Това е проща.

Често просбите се превръщат в молитви. Сегашните хора мислят, че молитвата изисква от човека да коленичи, да вдигне ръцете си нагоре и тихо да шепне някакви молитви. Не, това не е още молитва. Така се моли човек когато го бият. Той пада на колене, вдига ръцете си нагоре и започва да се моли да не го бият. И затворникът, и грешният човек се молят по същия начин, но как трябва да се моли свободният човек? Как трябва да се моли душата, която търси истината? Някои казват, че са намерили истината. Не, истината се търси вечно. Който търси истината само за един момент, той не е разбрал още какво представля тя всъщност. Който е разбрал Божията истина, той вечно ще я търси. Истината е подобна на светлината, която постоянно се разкрива пред очите на човека. Любовта, Мъдростта и Истината се разкриват постоянно, затова човек непрекъснато трябва да ги търси. Не е достатъчно човек само веднъж да вкуси от любовта Божия и да каже, че се е задоволил вече. Не, постоянно ще се стремиш към тази любов и постоянно ще я изживяваш, и то в различни направления.

Да положи някой душата си за приятелите си. Защо трябва човек да положи душата си за приятелите си? За да създаде в себе си възвишено и благородно сърце, светъл ум, здраво тяло, които да бъдат в услуга на неговата душа. За тази цел той трябва да започне от слънцето. Защо? Защото във физическия свят слънцето е представител на Бога. Подобър представител на Бога от физическото слънце за физическия свят засега няма. Като наблюдаваме слънцето, ние си представяме Бога светъл като слънце. Това не означава още, че слънцето е Бог, но донякъде само дава представа на хората от физическия свят за Бога. Ето защо хората трябва да започнат от слънцето, което носи сила. Стремешът на човешката душа е да бъде силна, мощна. Апостол Павел казва: *Когато съм слаб, тогава съм силен.* Това е парадокс, който се нуждае от

обяснение. Кое е силно в човека? Силно е разумното начало в човека, защото може да реализира копнежите на човешката душа, от които да се ползват и неговите ближни. В благото на ближните се крие благото на всеки човек поотделно. Който люби цялото човечество, той може да реализира и своя живот, защото човечеството представя тялото на Бога. Следователно да любиш всички хора, да любиш цялото човечество, това подразбира да любиш Бога, който се изявява в това тяло. Това е първата степен на любовта, най-високата, най-голямата любов, която човек може да прояви на земята. Да любиш Бога, това значи да любиш всички живи същества на земята, от най-малките до най-големите, както и всички ония същества, които не виждаш, понеже живеят в невидимия свят. Божията любов обхваща всички живи същества на земята и на небето. Да любиш всички тия същества, означава да имаш стремеж към Бога. Може ли такъв човек да бъде нещастен? Той всяка секунда, всяка минута, всеки час ще бъде свързан със сърцата и душите на ония, които обича и които го обичат. При това положение де ще остане място за обезсърчения и разочарования? Този човек ще получава толкова много подаръци, че трябва да има на разположение сандък, голям като земята, за да ги прибира. Затова е казано в Писанието, че човек трябва да се откаже да събира богатства на земята. Велико нещо е да положи човек душата си за приятелите си!

И тъй, човек трябва да започне със слънцето, да одухотвори слънчевата енергия, за да се ползва от нея разумно. Той трябва да приеме, че на земята Бог се проявява чрез слънцето, отдето черпи животворна енергия. Ако някой е болен, не може да диша добре, нека се обърне към слънцето и дълбоко в душата си пожелае да се свърже с него, да приеме от енергията му. Няма да мине много време, и той ще се обнови и засили. Мнозина ще му говорят, че трябва да лежи

на леглото си, че има опасност да се скъса някоя артерия в него, но той не трябва да се поддава. Това са външни внушения, които не съдържат истината в себе си. Който веднъж само е приел слънчевата енергия в себе си, той е опитал вече нейното благотворно влияние върху мислите и чувствата си, както и върху всички клетки на своя организъм. Той вижда наоколо си само здрави, силни хора и от нищо не се плаши. Ако някой се обезсърчи, нека се обърне към слънцето, да приеме от неговата енергия. Слънчевата енергия прави човека здрав, бодър, силен; тя му дава сили да понася мъчнотиите и трудностите в живота. Да възприемеш слънчевата енергия, това е равносилно да се разхождаш из хубави градини, пълни с разноцветни и ароматни цветя, с хубави и сладки плодове, и от време на време да опитваш някой от тях. Не е загуба на време, ако прекараш един – два часа от деня, за да се свържеш със слънцето и да приемеш от неговата енергия. Едно десетгодишно дете се изгубва от дома си, но един приятел на баща му го намира, хваща го за ръка и го развежда из най-хубавите градини в града. В дома на детето наставя голямо смущение, всички го търсят, тревожат се, а то се любува на красивите цветя и плодове, опитва техния вкус. Като се върне у дома си, всички се радват, че се връща здраво и читаво, но то започва да им разказва всичко онова, което е видяло и опитало. Такова е положението на всеки, който се ползва от слънчевата енергия. Преди да възприеме нещо от слънцето, човек е в положението на загубеното дете. Щом възприеме нещо от него, той е детето в градините с хубави цветя и плодове, от които може да се ползва. След това и то се радва, и другите се радват.

Казвам: по същия начин се разхожда и човешката душа. След като излезе от тялото на човека, тя започва да се разхожда по света, посещава най-хубавите градини, а той я търси, вика след нея, иска да я намери. Като се върне от разходката си, тя започва да

разказва на своите близки за великото, което е видяла и опитала. Когато някой отрича съществуването на душата, това показва, че душата е напуснала тялото и е отишла някъде на разходка. Някой баща се оплаква, че изгубил детето си. Де е детето му? То е излязло от бащиния си дом и е отишло да се разхожда из градините. Когато казват за някой човек, че е безверник, това значи, че този човек е отишъл с приятеля на своя баща да се разхожда, да разглежда и изучава великото в света. Като се върне от разходката си, този безверник става един от най-усърдните християни. Защо? Защото е придобил голяма опитност, познал е и е опитал великото в живота.

Сега ще разкажа един анекдот за двама англичани атеисти, които решили да представят на сцената две различни, напълно противоположни роли. Единият от тях ще поддържа идеята, че Бог съществува, а другият ще поддържа обратната идея, т.е. ще отрича съществуването на Бога. В определения ден и двамата излизат на сцената, и диспутът започва. Първият, който трябвало да играе ролята на вярващ, започнал да говори на другаря си, че Бог съществува, че всичко, което виждаме в природата е Негово творение, че всеки, който не вярва в Бога ще бъде хвърлен във вечния огън, изложен на мъки и страдания. Той говорил толкова пламенно, толкова вдъхновено, че вторият, който трябвало да играе ролята на безверник, като го слушал, забравил своята роля и започнал да си мисли: „Може да е така. Възможно е Бог да съществува.“. Като размишлявал върху това, той слязъл от сцената и отишъл у дома си. Първият изпълнил ролята си както трябва, но останал сам на сцената, нямало кой да му възразява. На другия ден той отишъл при другаря си и запитал:

— Ти защо не се противопостави на моите думи, но ме остави сам да се срамя пред толкова хора?

— Какво да правя? Като те слушах да говориш толкова убедително, аз повярвах напълно в твоите думи.

— Как ми повярва? Аз говорих измислици; говорих неща, в които сам не вярвам.

— Не зная дали си вярвал, или не в думите си, но аз не съм слушал такава убедителна проповед и от най-видни проповедници.

Казвам: за да може да обърне приятеля си към Бога, душата на този човек се е върнала от своята разходка, познала е великото начало в живота, и затова той могъл да говори толкова убедително. Тази е причината, поради която често се менят състоянията на човека.

Да положи някой душата си за приятелите си. Когато положим душата си за приятелите си, винаги настава никаква промяна; ако сме на физическия свят, ще усетим някакво малко страдание; ако сме в духовния свят, ще знаем, че правим малка жертва; ако сме в Божествения свят, това полагане душата за приятелите ще се изрази във вид на малка услуга. Следователно за ученика, който разбира вътрешния смисъл на Христовото учение, не само личните, но и социалните въпроси ще бъдат лесно разрешими. Като разбира начините и методите, с които природата си служи, той ще може да ги прилага в своя живот, и по този начин ще бъде полезен и за околните. Който обича Бога, и когото Бог обича, той всичко може да постигне. Такъв човек може да мине през най-опасни места и никой да го не забележи.

Един човек, който обичал Бога, бил преследван от неприятели и, за да се спаси, трябвало да мине през границата, дето на всеки сто метра имало по един добре въоръжен войник. Дошъл до това място, но се спрял, започнал да мисли как да мине през тази забранена зона. По едно време чул един глас отвътре да му казва: „Мини спокойно и не се безпокой, никой няма да те види.“ Той минал покрай тях въоръжени войници, но забелязал, че всички спят. Като извървял два километра път, неприятелите му стигнали при стражата и ги запитали:

— Не видяхте ли да минава покрай вас един човек?

— Кога?

— Преди половин час.

— Как може да mine покрай нас човек? Оттук птичка не може да прехвъркне, камо ли човек да mine.

Казвам: прави са тия войници. Покрай тях птичка не може да прехвъркне, но когато са будни. Обаче щом заспят, човек може да mine без да го забележат.

Всички съвременни хора се страхуват да не mine някой през тяхната граница, да им причини някаква пакост, но трябва да знаят, че докато съзнанието им е будно, никой не може да mine пред тях. Щом заспят, всеки може да mine покрай тях и да им причини много злини и пакости. Заспиването на човешкото съзнание не е нищо друго освен помрачаване, заоблачаване на съзнанието, вследствие на което се забелязват известни промеждутъци, празнини, през които нахлуват и злините, и добрините. Изпаднете ли в такова състояние, което някои наричат летаргия, задръжте в себе си мисълта, че Бог е във вас и след няколко часа ще се събудите. Ако не поддържате тази мисъл в ума си, никой не може да ви разбуди от това състояние. Някой казва: „От мен човек няма да стане.“ Кажете ли си така, вие се намирате под закона на внушението. Напротив — на всяка подобна мисъл вие трябва да въздействате с положителна. Ще си кажете: „В продължение само на няколко часа, докато спя, от мен човек не може да стане, но щом се събудя и започна да работя, от мен може да стане човек.“ Ако и при това положение работите ви не вървят добре, кажете си: „До един месец няма да имам успех, но след това всичко ще ми тръгне добре.“ Ако и след един месец работите ви не се оправят, продължете времето за още един месец, след изтичането на който очаквайте добри времена, добри резултати. Човек сам си внушава и добри, и лоши неща, вследствие на което от него зависи успеха или неуспеха в неговите работи. Всеки

трябва да знае, че Бог живее в него и да казва: „Господи, искам да изиявявам доброто, което си вложил в мен, както Ти го изиявяваш; искам да бъда добър и да постъпвам като Теб!“. Това подразбира: научи ме да изпълнявам волята Ти, както Ти искаш.

Никой няма по-голяма любов от тази, щото да положи някой душата си за приятелите си. Тази е най-великата любов, която човек познава в живота. Тази любов е в сила да промени сегашното общество; тази любов е в сила да подобри отношенията между хората; тази любов може да послужи като основа за съграждане на бъдещата наука, религия, музика, поезия, изкуство. Върху тази любов можем да съградим всичко възвишено и благородно. Който се стреми към тази любов, той трябва да се подкрепи, да се подтикне да върви напред. Какво правят днес хората? Като срещнат човек с такава любов или с някаква светла идея, те веднага казват: „Ти ли се намери единствен да замислиш такова нещо? Я се откажи от тази идея! Да не мислиш, че си втори Шекспир или някой велик човек?“. Казвам: днес този човек не е Шекспир, но един ден може да бъде нещо повече от Шекспир. Като говорим за човека, ние подразбираме неговото бъдеще, а не настоящето му. Щом Бог се проявява в душите на хората, значи във всеки човек все има нещо благородно и възвишено. Радвайте се на благородството в човека, защото то е Божествен елемент. Само по този начин можете да бъдете щастливи. Искате ли да бъдете здрави, щастливи, приемайте енергия от Бога. Как ще приемете тази енергия? Чрез слънцето на физическия свят. Излагайте се на слънчевите лъчи, за да се свържете с Бога.

Сега, имайте предвид следното положение: със слизането си на земята човек се е приспособил към този живот, като си е създал сърце и ум, чрез които да изпраща благата по цялото тяло. Благата на сърцето, това са неговите чувства, страсти и желания като

сили, които действат в тялото му. Според астролозите, сърцето с всички свои съдове представя Венера. Каква е задачата на Венера? Със своето грубо тяло, съвременният човек живее повече в низшите области на Венера, но един ден, когато си създаде божествено тяло, той ще навлезе във висшите полета на Венера, на любовта, и по този начин ще постави основа на бъдещата култура. Моралният и духовният живот се крият във висшите области на Венера. Веднъж слязъл на земята, човек трябва да обработва своя мозък, за да бъде силен, да побеждава мъчнотиите в живота си. За да развие мозъка си, в помощ му иде Меркурий. В някои отношения Меркурий и Сатурн си приличат. Меркурий приготвя стъпките на Сатурн, а Сатурн е свързан с разума на човека. Той е голям герой, не прави зло на никого, но отдето мине, всичко разтопява и казва: „Това е така, онова не е така и т.н.“.

Следователно човек трябва да започне с енергиите на Слънцето, на Венера и на Меркурий, т.е. с енергиите на разумността, на любовта и на мъдростта. Тези енергии съществуват в цялото пространство, в целия космос. Който иска да възприеме енергиите на любовта, той трябва да излиза рано сутрин, да наблюдава изгряването на Венера. Казвате: „Любовта иде от Бога, няма защо да ставаме рано сутрин, да наблюдаваме изгряването на Венера.“. Питам: по кой начин ще дойде любовта? Кой не е опитвал човешката любов? Някой човек, бил той мъж или жена, днес те обича, утре ти се сърди, недоволен е от теб. Ако наблюдавате Венера, тя поне няма да ви се сърди. Тя ще погледне и ще ви се усмихне. Знаете ли защо Венера е толкова малка планета? Тя е малка, защото работи с малки величини, с малките прояви на любовта. Днес Венера е толкова голяма, колкото голяма е човешката любов. Един ден, когато човешката любов се увеличи, и Венера ще стане по-голяма планета. И слънцето днес е толкова голямо, колкото е широко човешкото съзнание, колкото

голяма е човешката разумност. Един ден, когато хората се повдигнат, и слънцето ще стане по-голямо. Тъй щото, когато човешката любов се увеличи, Венера ще стане голяма като слънцето, а слънцето ще стане сто пъти по-голямо отколкото е сега. Тогава и звездите ще имат дискове, каквито днес нямат. Изобщо небето с всички светила по него ще стане хиляди пъти по-красиво и голямо от сегашното. Красиви и големи светове ще има в бъдеще. Тогава от небето, от слънцето ще пристигат такива звуци, такава музика, каквато не можете да си представите. Ако днес се осмели някой да каже, че е чул някаква небесна музика, която иде от слънцето, всички ще му се смеят. Обаче вие трябва да знаете, че засега културата на земята иде от Слънцето, от Венера и от Меркурий. Що се отнася до Марс, днес той е забъркал такава каша, от която нищо не може да излезе. Едно е спасителното: днес Слънцето влиза в нова фаза, а с него заедно и човечеството, което се издига едно стъпало по-нагоре.

Съвременните хора не са готови още за новия живот, за новата религия и наука, които бъдещето носи. Те още се занимават с дребнавостите на живота. Всеки човек иска да има подслон, да се храни добре. Това и животните търсят. Всеки човек иска да има здрави мускули, здраво тяло, да преодолява мъчнотиите в живота. Това желание е на място. Обаче не е физическата сила тази, с която човек може да преодолява мъчнотиите. Ако между мислите и чувствата на човека има хармония, той ще може да отбива всички онези влияния, които засенчват слънцето. Човек трябва да отбива от пътя си препятствията, лошите влияния така, както параходът отбива вълните, които се изпречват пред него. Никакво препятствие не трябва да остане на пътя между човека и слънчевите енергии. Всякакво препятствие нарушава хармонията на тия енергии. Когато пътниците се качват на някой морски параход, докато той не се е отделил още от пристани-

щето, те си подават букети, цветя, чуват се приказки, смехове между тях. Когато параходът започва да се отдалечава от пристанището, шапки, кърпи се махат и пътниците запяват, чувстват се весели, доволни, в пълна хармония. Щом параходът влезе навътре в морето, всички стават сериозни, замислени, оставят букетите настрана и започват да лягат кой дето намери. Какво е станало? Коя е причината за това положение? Някаква дисхармония е настанала във всеки пътник. Матросите обикалят между пътниците, утешават ги, но те казват: „По-добре щеше да бъде да не бяхме влезли в този параход.“. Параходът върви напред, продължава пътя си и казва: „Който влезе в мене, той трябва да знае, че люшкане го чака. Тук не е тъй спокойно, както на брега, да махате с кърпи и да ви дават букети.“. Такова е положението на всеки човек, който е влязъл вече в живота – необятният параход. Човек се намира всред бурните вълни на морето и се запитва какво да прави. Матросите го успокояват, казват му, че туй ще продължи само два – три деня и след това ще слязат на пристанището. И наистина – какво става с пътниците в парахода? След няколко дни те слизат на брега спокойни, дават вид, като че нищо не се е случило, но се чувстват малко изтощени от голямото пречистване, и започват да се хранят с апетит.

И тъй, имайте търпение, всички ще излезете от житейския параход и ще слезете на брега. Трябва ли да се обезсърчавате, че сте заболели малко? Не е лошо нещо обезсърчението, но човек трябва да знае причината защо се обезсърчава. Защо заболява човек? И за това трябва да знае причината. Ще кажете, че като заболее, човек престава да мисли правилно. Причината за всички тия неща се заключава в това, че в човека липсват известен род енергии, необходими за поддържане живота в него. Какво трябва да прави? Той трябва да вярва, че тия енергии ще дойдат от слънцето. Само слънчевата енергия е в състояние да възстанови

силата, здравето на човека. Енергията от Венера ще внесе любовта в човека, а енергията от Меркурий ще го направи гениален по ум. След като завърши това тройко развитие, човек ще мине в по-висока гама, т.е. ще влезе в друг ред на нещата.

Никой няма по-голяма любов от тази, щото да положи някой душата си за приятелите си. Когато астролозите говорят за Венера, те скриват много неща около нея. Те казват, че Венера е свързана с любовта, но какво представлява любовта – не казват. Няма по-велика сила в света от любовта. Няма по-здрава основа в живота от любовта. Не само любовта е сила, но и мъдростта. Няма по-велика сила в света от мъдростта. Няма по-голяма красота в света от истината. Обаче тази красота може да се схване само от добре организиран ум, който се занимава с велики и светли идеи. Ако един мъж си позволи да погледне някоя красива жена, веднага ще го запитат: „Защо гледаш тази жена?“. Значи този човек трябва да гледа крадешком, под клепачите си, да не смее да погледне красива жена в очите. Тъй щото, дойдете ли до някой красив мъж или до някоя красива жена, трябва или отдалеч да гледате, или като ясновидец. Турците обаче казват: „Привилегия е за човека да гледа красивото в живота.“. Човек ще може свободно да гледа красивите жени и красивите мъже, когато дойде до положение да положи душата си за приятелите си и да служи на човечеството. Тогава той ще може да вижда и Бога. Какво по-хубаво от това? Такъв човек ще вижда навсякъде Бога и ще се радва на човешката красота. Срепна някого, погледна го, зарадвам му се.

— Защо ме гледаш?

— Радвам се на красотата ти, радвам се, че Бог живее в тебе.

— Отде знаеш това?

— Виждам го. Щом аз виждам Бога, и ти трябва да го виждаш.

Казвам: вие трябва да приемете любовта за основа на живота. „Умът ни се обърка от любов.“. Любов, която обърква ума на хората, е физическа; тя минава и заминава. Физическата любов е първата дъждовна капка. Не плачете за тази капка. След нея иде втора, трета, четвърта, пета и т.н. Дръжте всяка последваща капка и не се бойте. Дръжте всеки слънчев лъч! Вие можете да задържите всеки слънчев лъч за секунда, две, или най-много за една минута, но колкото и време да сте го задържали, радвайте се, защото той скоро ще замине. След него иде друг, задържете го и пак се радвайте. Тези лъчи ние наричаме светли същества, които са положили душите си за приятелите си. Те са души, които излизат от Бога и минават през вас. Някой поет пише нещо, въодушеви се. Това се дължи на тия души, които го вдъхновяват. Бъдете смели, ако искате да придобиете силата от Слънцето, чрез което Бог се проявява. Търсете любовта от Венера, чрез която Бог се проявява. Търсете мисълта от Меркурий, чрез който Бог се проявява. Това е новото положение на нещата.

Сега аз говоря на учениците, които са дошли на земята като във велико училище. Който не е влязъл в това училище, той ще остави другите да учат, да наблюдават вместо него. Човек сам трябва да учи, да наблюдава. Видимият свят е създаден за нас: за нашите очи, за нашия ум, за нашето сърце и за нашата сила. Всички тия неща трябва да се развиват, да се подхранват. Как ще намерим най-добрата храна за тях? Като положим душите си за приятелите си. За кои приятели? За онези, които са пожертвали всичко за нас.

11 декември 1927 г., София

Твърдата храна

*А твърдата храна е за съвършените,
които по навикновение имат чувствата си
обучени, да разпознават доброто и злото.*

Послание към евреите 5:14

Една от главните способности на човека е да различава доброто от злото. Страданията в света са последствия на злото, а радостите – последствия на доброто. Принципно е така. От Божествено гледище обаче страданията на хората идат за тяхно добро. В безпределната си мъдрост Бог превръща страданията на всички народи, общества, хора и души в добро. Това е в интереса на Божието Царство. Бог не търпи дисхармония. Следователно, когато се говори за разпознаване на доброто от злото, това подразбира изучаване същината на Божествения живот. Дойде ли човек до този живот, той не може и не трябва да прави компромиси с доброто за сметка на злото. Ако направи нещо лошо, нищо не може да го оправдае. Доброто е добро, злото е зло. В Божествения живот те са строго разграничени. Който пита какво нещо е доброто и какво – злото, той може да чете по тези въпроси ред философски трактати. Ние обаче не считаме за нужно да обясняваме какво нещо е доброто и какво – злото. Според нас доброто е положителна величина, със знак плюс; злото е отрицателна величина, със знак минус. В това отношение злото и доброто, като величини, могат да послужат в математиката, както служат всички математически величини. Когато доброто и злото се употребяват като математически величини, на своето място и време, те са полезни. Обаче не се ли употребяват на своето място и време, те причиняват големи па-

кости, големи вреди на човечеството. За пример, приятно е да седиш зимно време около огъня, но страшно е да накладат огън на главата ти. Малко е неприятно да носиш цял кош с ябълки на главата си, но приятно е да носиш няколко ябълки в стомаха си. Приятен е огънят отдалеч, но опасен е огънят отблизо. В този смисъл, колкото и да е желано доброто, щом се приложи върху човека в увеличен мащаб, то става непоносимо.

И тъй, всяко нещо, добро или зло, взето в увеличена мярка, не на своето място и време, не може да ползва човека. Например знанието е храна за ума, но многото знание уморява човека, още повече, ако не е асимилирано. От божествено гледище умът е физическото тяло на духа; в него духът се облича, за да се яви пред Бога. Умът не представя още истинския човек, но той е негов отличен слуга, който разрешава всички житейски въпроси. Във физическия свят умът е един от главните фактори; освен него има още два фактора: сърцето и тялото. Следователно съществува физически, сърдечен и умствен свят, всеки от които се разделя на още три. Колкото и да се говори за тия светове, те представят за човека ненужно знание. Ако той не може да се ползва от него, в ума му ще се създаде голямо натрупване. И наистина, ако се проследят причините за човешките страдания, ще се види, че една от причините се дължи на натрупването на излишна енергия във физическото, умственото и духовното тяло на човека или в тъй нареченото астрално тяло. Натрупването на тези ненужни вещества в различните тела на човека произвежда аномалия в неговия живот. Например всички отрицателни чувства в човека като омраза, завист, гняв и др., се дължат на излишни вещества в неговото астрално, или звездно тяло. Гордостта, самосъзнанието, амбицията и ред още отрицателни прояви в човека се дължат на излишни вещества в неговото умствено тяло.

Вследствие на тия излишъци човек може да изпадне в някакво неестествено състояние, било във физическо, в умствено или в сърдечно отношение. Тъй щото, когато се говори за самовъзпитанието на човека, това подразбира да възпита той своето тяло, своето сърце и своя ум. Тялото, сърцето и мозъкът са трите главни фактора, които играят важна роля за развитието на човешкия дух и човешката душа.

В прочетената глава се казва, че на жените е забранено да говорят в църква. Питам: вечен принцип ли е този? Наистина, докато е болен, човек не трябва да говори, но като оздравее ще говори. Болният не трябва да яде всякаква храна, но като оздравее може да яде каквато храна пожелае. Значи във времето на Апостол Павел е било забранено на жените да говорят в църква, понеже не са знаели какво да говорят. Може да говори само онзи, който знае какво да говори, който дълго време се е учил. Той трябва да е свършил поне един факултет в университета, но не в университети като сегашните. Той трябва да се е учил във всемирния университет, че като излезе да говори, да знае къде, какво и как да говори. Говорителят не трябва да бъде като онези продавачи на симити по улиците, които купуват от фурните и ги препродават. Добре е да търгува човек, но да бъде сам и производител, и продавач. Покрай търговията човек се запознава с хората, но понякога се скарва с тях. Същото нещо може да се каже и за земеделието, и за науката. Докато не знаят още какво и как да говорят, хората ту ще се запознават, ту ще се карат помежду си. Следователно те трябва да дойдат до положение така да използват живота, че всички да бъдат доволни от него.

А твърдата храна е за свършените. Животът е твърда храна, но ако вие не разбирате отде е произлязъл той, трябва ли да се отказвате от него? Ако не можете да завършите университет, трябва ли да се отказвате от знанието? Ако никой не ви обича, трябва

ва ли да се откажете от любовта? Ако никой не ви е направил добро, трябва ли да се откажете от правене добро на другите? Казвате: „Понеже никой не ми е направил добро, и аз се отказвам да правя добро на хората. Понеже не съм свършил университет, не искам вече да уча.“. Не, така не се говори. Само децата могат да говорят така. Колко години са нужни на човека, за да завърши един факултет? На земята са потребни четири години, за да се завърши един факултет. Обаче, за да свърши човек един факултет в ангелския свят, нужни са 777 прераждания. Какво ще кажете на това? Туй е една математическа вероятност. Който е завършил ангелския университет, той знае много неща, минава за учен човек. Достатъчно е този учен да духне един житеен клас, за да узреят моментално зрънцата му. Ще дойде това знание, но за кои? За свършените. Казвате: Какъв е смисълът на живота? Вие можете да разберете смисъла на живота само след като сте се прераждали 777 пъти на земята, и то епохални прераждания, в които да сте извършили нещо велико. Знаете ли колко кардинални и колко обикновени прераждания трябва да мине човек на земята? Като не могат да отговорят на някои трудни въпроси, турците казват: „Седем ката нагоре, седем ката надолу.“. Значи повече няма какво да се мисли. Казано е в Писанието: *Знанието възгордява, а любовта назидава*. Какво означава тази мисъл? Знание без любов възгордява, а знание с любов назидава. Мнозина мислят, че знанието не се нуждае от любов. Вие трябва да знаете, че любовта именно носи знанието. Сам Апостол Павел казва: *Не отделяйте знанието от любовта*. Обаче знание без любов възгордява. В това отношение мъдростта представя най-мъчния път в живота на човека. По-труден път от мъдростта не съществува. И по-лесен път от любовта не съществува. Няма по-лека наука в живота от любовта. Следователно любовта е за децата, а мъдростта – за възрастните, за свършените.

В това няма никакво противоречие. И децата, както и възрастните, вървят в свой път. Като дете човек върви в пътя на любовта; като възрастен той влиза в пътя на мъдростта.

Казвам: в духовните хора трябва да се създаде силно желание към учене. Колкото малко знание да има, човек трябва да го знае така съвършено, че и на изпит да се постави, да издържи. Всички изпити, всички добри и лоши мисли, които минават през ума ви, не са произволни, те са числа, величини точно определени. Духът и душата вечно пътуват, вечно се движат в пространството, и по този начин се учат. Както духът и душата, така умът и сърцето са във вечно движение. Всичко в света се движи. Като се движите, вие виждате различни дървета, цветя, птички, звезди, изгряването и залязването на слънцето и т.н. Питате: „Дърветата, реките, имат ли някакво отношение към нас?“. Имат, разбира се, но вие не знаете какво е отношението им към вас. Вие знаете например, че дадена река тече към изток, друга – към запад, трета – към север и четвърта – към юг, но нищо повече не знаете. Какво е отношението на една река към вас, какво е нейното предназначение в природата – не знаете. Нищо в света не е случайно създадено. Всяко нещо има свое строго определено предназначение и съотношение към други неща. Някой казва: „Какво ме интересува въпроса за големината на Великия или Тихия океан?“. Тогава защо се интересувате колко пари е оставил баща ви в Народната банка? Както ви интересува въпроса за вашето наследство, така трябва да ви интересува въпроса за големината на Великия или Тихия океан, защото, според изследванията на някои учени, предполага се в него, както и в други океани и морета, да има около десет милиона тона разтворено злато. Десет милиона тона злато – голямо богатство е това. Де да имат българите сега това злато. Трябва да се интересувате от океаните, понеже те представят възмож-

ности, условия за вашето развитие. Те са девствена почва, която се приготвя за бъдещата култура. Водата на Великия океан например ще залее някои от съвременните континенти, а голяма част от сега живеещите хора на земята ще се преселят на неговата почва. Възможно ли е Господ да ни извади от Европа и да ни постави на почвата на Великия океан при съвсем нови условия за нас? В това няма нищо невъзможно. Както сте напуснали небето и сте слезли на земята, така ще се изселите и от Европа. Това не е нищо друго, освен преселване. Едно време бяхте на небето, веселихте се със Синовете Божии, но след това напуснахте небето и тръгнахте да странствате. Едно време хората живяха в Обетованата земя, но после я напуснаха и от хиляди години насам те непрекъснато странстват. Значи хората са излезли от една грамадна земя в космоса и са дошли на земята да работят, да учат. И в Притчите е казано: *И веселиха се в Обетованата земя.*

Съвременните учени казват, че слънцето на космоса е 75 милиона пъти по-голямо и с по-силна светлина от нашето слънце. Въз основа на това аз правя следното сравнение: в космоса също така съществува земя, която вие някога сте напуснали, за да дойдете на нашата малка земя. Космическата земя е също така 75 милиона пъти по-голяма от нашата. Помните ли, че някога сте живели на тази земя? Помните ли някои от нейните гледки? Ще кажете, че нищо не помните. Питам: как ще си обясните тогава някои ваши странни сънища? Сънувате например, че сте някъде, но нито на земята, на която днес живеете, нито на небето. Като не можете да си обясните тия сънища със знанията, които имате на земята, вие се отнасяте към тях с пренебрежение и казвате: „Фантазия е това!“. Не, в подсъзнанието на човека са складирани ред впечатления, ред спомени, които говорят за живот в далечно-то минало. Космичната земя, за която говорях, е жива. И досега още живеят върху нея свършени същества,

завършили своето развитие. Мнозина наричат тази земя *рай*, а някои я наричат *Царство Божие*. Тази земя има своя външна и вътрешна страна. За да дойде човек до тия възгледи за нещата, той трябва да участва в делата Божии, тоест да се свърже с Него. Ако вие не чувствате в себе си Божията любов, Божията сила и мисъл, де е тогава вашата човештина? Ако нямате прави отношения към Първата Причина, вие ще живеете под вечен страх и ще бягате от Бога, както животните бягат от човека. Защо животните бягат от човека? Защото той има оръжия, с които убива, ко́ли, унищожава. И земята се страхува от човека. Защо? Защото той върига ралото и започва да оре, да я обработва.

Съвременните културни хора са подобни на ралата, които, дето минат, всичко разорават. И след това те казват: „Ние орем.“. Ако на място орете, има смисъл това оране; ако не орете на място, ще причините повече вреда, отколкото полза. Ако искате да знаете каква е вашата работа, питайте дърветата, скалите, планините – какво ще кажат те за вас. Съвременните хора изсичат гори, пробиват тунели, но с това и рушат. Възвишените същества създадоха планините, горите, а хората ги разрушават. Кое е по-голямо изкуство: да приготвите една дреха без да прекарате игла през нея, или да я скроите, т.е. да нарежете плата на парчета и отгоре да минете няколко шева с машина. Първото изкуство е по-голямо от второто. Невидимият свят работи по първия начин, а хората – по втория. Те разрушават готовото и върху него минават с машини, наново го обработват, като казват: „Културата изисква това.“. Когато някоя шивачка ушие една рокля, всички се възхищават от нея и казват: „Голяма майсторка е тази шивачка! Тя е завършила в Париж.“. Казвам: докато през дрехите на съвременните хора минават железни игли и машини, нищо ново не може да се очаква от тях. Такова шиене на дрехите не може да окаже добро влияние върху възпитанието на човечеството. Само

ризите на болните хора могат да се шият с железни игли, за да им предадат здраве, сила. Обаче ризите на здравите хора трябва да се плетат или шият със златни куки, със златни игли. Железните игли внасят нещо нехармонично в характера на здравите хора. Съвременните хора често си служат с железни игли, с железни шила. Някоя жена живее добре с мъжа си, но дойде съседката ѝ при нея и започва:

— Както виждам, вие живеете добре с мъжа си.

— Да, разбираме се.

— Хубаво е това, но едно нещо ще ти кажа: виждам, че твоят мъж е малко игрив, обича да хвърля погледи натук-натам. Бъди внимателна, следи, да видиш какво прави. Мъж е той, няма защо да му се вярва напълно.

Поседи малко тази съседка, поразговори се и си отива. Остава тази млада жена сама и започва да мисли. Какво мисли? Шило е влязло вече в сърцето ѝ. Като се върне мъжът ѝ от работа, тя започва да го наблюдава дали не е станала някаква промяна в него. Мъжът се чуди защо жена му го гледа така изпитателно.

— Какво има, жена?

— Нищо.

Казвам: има нещо. Съседката е дошла на гости, скроила е нещо, турила е в него желязното шило, а заедно с това е вмъкнала и съмнението. Какво представя съмнението? Съмнението е известна нечистота, която влиза в астралното тяло на човека, и той изпитва завист, омраза, съмнение и казва: „Не зная какво става с мен, но изгубих мира си. Какво да правя сега?“. Не приемайте в дома си шивачки, които работят с железни игли. И ако отидете в дома на съседката ви, която е завършила шев в Париж, ще ѝ кажете: „Аз имам един болен съсед, на когото ще ви моля да ушиете една риза.“. Ако съседката ви се съгласи, ще я заведете при болния, да вземе мярка за ризата му. И наистина, ка-

зано е: „Болни утешавайте!“. На вас пък казвам: мислете върху железните игли и шила, и приложете тази аналогия в живота си, за да се ползвате от нея.

Казвате: „Какъв е смисълът на живота?“. Животът има трояк смисъл. Първо, смисълът на живота се отнася до физическото тяло на човека, да си създаде той здраво, добре организирано тяло, в което духът и душата да живеят, да извършат своята работа на земята. Второ, смисълът на живота се отнася до астралното тяло на човека – да подобри неговото състояние, да повдигне неговите чувства и желания в такава степен, че да уравни силите на неговото сърце. В тъй организираното сърце любовта ще влезе като енергия, като сила, която ще донесе живота. Иначе това тяло може да бъде пълно с отрицателни чувства и низши желания, които ще причинят смъртта му. И най-после смисълът на живота се отнася до менталното тяло на човека – да създаде в себе си здрав мозък, който да възприема само ония мисли, необходими за подхранването на неговия дух. Щом разбере смисъла на живота по този начин, човек се намира вече пред границите на Божествения свят, пред живота на душата, дето съществуват закони на пълна хармония, закони на вечна красота и единство.

Съвременните хора се натъкват на ред противоречия, вследствие на условията, при които живеят, както и на вярванията им. За да разрешат правилно тия противоречия, те трябва да знаят къде именно се явяват тия противоречия – дали във физическото, в астралното или в менталното им тяло. Те трябва да знаят де се заражда доброто, и къде – злото. Доброто и злото са сили, които работят както в природата, така и в организма на човека. Тези сили се предават чрез влияние от един човек на друг, както болестите. Когато в дома ви дойде някоя шивачка, която страда от заразна болест, в дрехата, която ще ви ушие, тя ще остави нещо и от болестта си. Добре ли е ушила

тази дреха? Външно дрехата може да е ушита добре, но вътрешно тя крие в себе си нещо не добро. Както се предават болестите, така може да се предаде и любовта. Как трябва да се шие за в бъдеще? За в бъдеще дрехите няма да се шият. Ако разберете тази мисъл буквално, вие ще се намерите в противоречие и ще кажете: „Как е възможно да не се шият дрехите?“. Като казвам, че за в бъдеще няма да има никакво шиене, подразбирам непрекъснатост в мисълта на човека. Мисълта на съвременните хора е създадена от отделни факти. Фактите са граници, които само потвърждават известни истини, но те не представят нещо цяло. Един факт може да показва признаци на живот, но той още не е самият живот. Фактът свидетелства само, че на известно място се проявява животът. Следователно животът има смисъл, когато се прояви в своята непрекъснатост. Това значи да изработва човек дрехите си по нов начин, без шевове, без кроене. Който иска да си изработи дреха по новия начин, той трябва да пази чистота в своето физическо, астрално и ментално тяло, и да държи връзка между тях. Така ще се разбере същината на живота. Сърцето е център на астралното тяло, а мозъкът – на менталното тяло на човека. Който не може да владее своето физическо, астрално и ментално тяло, той всякога ще бъде изложен на страдания, противоречия и несполуки в живота. Несполуките се дължат на известни колебания в ума. Умът на човека не трябва да се колебае. Несполуките се дължат още и на отлагане на нещата. Дойде някоя хубава мисъл в ума ви, или някое благородно чувство в сърцето ви, но вие отлагате тяхното реализиране. Дойде някой беден човек в дома ви, нещо ви пошепне да го приемете, но понеже сте свидлив, вие отказвате да го приемете като се оправдавате, че днес нямате тази възможност. Казвате си: „Днес не можах да го приема, но друг някой ден ще стане това. Той ще дойде и друг път в моя дом.“. Да, природата забавя,

но не забравя. Ще дойде ден, когато положението на този беден ще се измени и тогава вие ще се нуждаете от него. Умният човек трябва да бъде като мъдреца, да предвижда нещата и да гледа на всеки човек като на душа, излязла от Бога и дошла на земята да свърши известна работа.

Мнозина питат: „Душата има ли страдания?“. Колкото и да е възвишена, душата страда; и тя има свои мъчности, свои трудности. Умът и сърцето на човека често изпадат в смущения и колебания. Колкото възвишен и силен да е духът на човека, щом е дошъл на земята, и той носи известни тежести. Бог предвижда всичко това, вследствие на което е поставил всеки човек при условия, необходими за неговото израстване и повдигане. Той е решил да спаси човечеството, заради което изпрати сина си между хората. Но и при това положение хората са неблагодарни и казват: „Защо ни е този ум, щом страдаме толкова много?“. Този ум именно ще ви спаси, но вие трябва да го използвате разумно. „Защо ни е това сърце, да изпитваме толкова страдания?“. Това сърце именно ще ви спаси, но трябва правилно да използвате неговите сили. Единственото нещо, което ще спаси човека, това са страданията. Бог говори на човека чрез страданията, а ангелите – чрез радостите. Господ пита човека:

– Ти знаеш ли защо страдаш?

– Не знам, Господи.

Ти страдаш, защото си напуснал бащиния си дом, забравил си майка, баща, братя и сестри, скитаеш из света като чужденец. Върни се у дома си, дето всички те чакат. Вън е студено, 36 градуса под нулата, а ти си бос, със скъсани дрехи. Върни се в дома си, дето те чака топла стая и любящи същества!

Съзнае ли своето отклонение, човек влиза вече в небето, в своя дом, между същества, които го обичат. Ако срещнете едно от възвишените същества, които живеят на небето, първо ще се уплашите от него, но

после веднага ще се успокоите и ще разберете, че се намирате пред същество, което няма никакви отрицателни мисли и чувства в себе си. Когато Христос се яви на учениците след възкресението си, те първо се уплашиха от Него, но като им каза „Мир вам“, те се успокоиха. Разговорът, който Христос е водил тогава с учениците си, не е предаден в Евангелието. Той е един от най-красивите разговори, които учениците са имали със своя Учител.

Апостол Павел казва, че докато дойде новото знание, старото не трябва да се изхвърля. Защо? Защото човек минава от едно преходно състояние в друго, постоянно, но докато влезе в новото състояние трябва да има почва под себе си. Ако разруши старата основа преди да е съградил нова, ще увисне във въздуха. Ето – едно време Бог слезе в ума човека, за да го повдигне, но той имаше тогава за основа сърцето. И днес Бог слиза на земята да повдигне душата в човека, а едновременно с това ще повдигне и жената, т.е. девата. Бъдещите хора ще водят девствен живот. Някои искат да знаят трябва ли да се женят, или не. Не е въпросът до женитбите, но хората трябва да живеят в абсолютна чистота в мислите, чувствата и постъпките си. Когато някой мъж срещне жената – дева, в ума му ще се събудят светли и красиви мисли, а в сърцето – възвишени чувства и той ще бъде готов да ѝ послужи в нещо, но с пълна безкористност. Значи тази жена е внесла в мъжа нещо Божествено, което го е преобразило.

Казвате: „Това може да стане, но не в този свят на престъпления, в който ние живеем.“. Питам: могат ли да се вършат престъпления при температура десет хиляди градуса или даже пет милиона градуса? Значи днес се вършат престъпления, защото температурата на този свят е ниска. Ако живеете в един свят, в чиято атмосфера частиците се движат с бързина по-голяма от тая на светлината, можете ли да вършите престъпления? В този свят никакви апаша не съществуват.

Ако някой апаш влезе в такъв свят, той ще забрави за какво е дошъл. Ще гледа богатство около себе си, но мисъл няма да дойде в главата му да открадне нещо. Обаче като слезе на земята, той ще се събуди от дълбокия сън и ще си каже: „Съжالياвам, че не взех от богатството, което ме заобикаляше.“. Същото нещо става и с хората на земята: докато са млади, те минават за идеалисти, за чисти хора, но като остарееят, казват: „Съжالياваме, че не откраднахме нещо от богатството на господаря си! Какво да правим, когато моралът ни тогава беше друг, че не можахме да постъпим другояче?“. Причината за това не се дължи на твоя морал, но тогава ти си живял при един светия, който се движи в свят с голяма светлина и висока температура, при който всички нечисти мисли и желания изгарят. Който веднъж само е влязъл между чисти и святи същества, той беден не може да излезе; там ще му дадат една торба със злато, за да не го поставят на изкушение. Съвременните хора, били те религиозни или светски, не са доволни от живота и намират, че светът още не е свършен. Едно трябва да знаят хората: светът е замислен и проектиран в най-свършената си форма, но понеже хората не са готови още да го възприемат в тази форма, той се проявява дотолкова, доколкото те могат да го използват и разберат. В този смисъл Бог още не се е доизказал, не се е напълно проявил. Като изучавам съвременните учени, писатели, поети, художници и музиканти, аз ги разглеждам като носители на Божественото. Бог иска чрез тях да се проявява, но понеже те още не са добре организирани, не могат правилно да предават Божествените идеи. Това не е за упрек. Ще дойде ден когато те ще могат правилно да предават Божествените идеи и чувства. Следователно всички учени хора, всички хора на музиката и изкуствата са носители на Божественото, независимо дали те го съзнават, или не. Божественото в човека постепенно се разраства и дава добри резултати. То се

развива бавно, но сигурно. Срещате две неприятелски армии, и двете добре въоръжени: с най-модерни оръжия, топове, припаси, телеграфи, телефони, радио-апарати и т.н. Дето минат, внасят страх и трепет. Всеки се запитва коя от двете армии ще победи. Вървите по-нататък и срещате на пътя си един беден, прост колар, който отива някъде. Вие го запитвате:

Какво караш в колата?

Нося едно житно зърно на един господар, който иска да го посади. Вие се засмивате и си казвате:

„Трай, коньо, за зелена трева!“.

Как мислите, какъв ще бъде резултатът от сраженията на двете неприятелски армии, и какъв – от посаденото житно зърно? В скоро време ще чуете, че от двете неприятелски армии, тъй величествени в началото си, не е останало нищо, освен лошите последствия на разрушението: смърт, сиромашия и плач. Майки плачат за загубените си мъже и синове, бащи – за синовете си, сестри – за бащите и за братята си. Обаче при житното зърно имате точно обратен резултат: началото е скромно, незабелязано, но краят – грандиозен: най-много след 15 години това житно зърно ще се увеличи, ще даде велики резултати, от които ще се пресушат сълзите на всички страдащи по лицето на земята. Кое е за предпочитане: да срещнете в живота си една величествена армия, или един прост човек, който носи в колата си едно житно зърно на своя господар?

Сега пренесете тези два образа към своя личен живот, към обществения живот и към живота на душата. Чрез своите сражения армията може временно само да спаси отечеството си, но храна не може да му даде. Армията убива, унищожава, съсипва човечеството, а житното зърно носи живот, музика и песен за човечеството. Дето има жито, хляб, там ще чувате само песни и веселби. Следователно, когато небето изпраща при вас един обикновен човек, с житно зър-

но в колата си, не го връщайте назад, но благодарете на Бога за здравето, което ви дава. Вземете това зърно, посадете го в земята, та когато даде плод, съдвчете го и използвайте скритата сила, която то носи в себе си. Щом разберете силата, която се крие в житното зърно, вие ще почувствате какво е вложено в душата на всеки човек и ще разберете защо той е роден. Житното зърно е твърдата храна, която човек трябва да съдвче и изяде. В него е скрито нещо велико, което след време ще даде добри резултати.

При един от израилските пророци, на име Елисей, дошъл един от царските посланици, Азаил, да го запита за здравето на Сирийския цар. *Елисей устреми погледа си на него без да помръдне, докле се засрами той; и плака човекът Божий. И рече Азаил: „Защо плачеш, господарю мой?“. А той отговори: „Защото зная колко зло ще сториш на Израилевите синове.“. Що е рабът ти, та да направи това голямо нещо? И рече Елисей: „Господ ми показа, че ти ще се възцариш над Сирия.“.* Питам: защо плака пророкът? Той плака, защото видя твърдата храна, която се даваше на неговия народ. Израилският народ, към когото Бог имаше голямо благоволение, не можа да разбере Бога. Защо? Имаше някакви неблагоприятни стечения на условията. И Моисей работи между този народ, но най-после каза: „Не разбрахте Божиите закони.“. Ето, и съвременните хора са непризнателни към Бога, който иска да ги освободи, да им помогне като внесе подобрение в техните тела, сърца, умове, а после и в техните души и духове. Това може да се постигне чрез знанието. Никаква слава не може да се постигне без знание. Има знание на ума, знание на душата и знание на духа. Човек трябва да се домогне до знанието на духа. В това знание не съществува никакво съмнение. То е Божествено знание. Като се говори за различни видове науки, същото може да се каже и за религията. Религията е съществувала от най-стари времена, съществува

и днес. Най-добрата религия е съществувала още във времето на първия човек. Тогава е съществувала и особена наука. Първият човек още говори за небето, за звездите. По промените, които стават и са ставали на небето, се правят разни изчисления, от които се съди за културите, които са минали от това време до днес. Първият човек е разполагал с велика наука, която впоследствие се е забравила, изчезнала. Съвременните хора се силят чрез сегашната наука и религия да придобият онова, което в миналото са изгубили. Това усилие, този техен стремеж е на място. Затова казва Христос: *Кой е онзи пастир, който след като изгуби една от своите овце, няма да остави деветдесет и деветте настрана, за да отиде да търси изгубената?* Съвременните хора живеят в културата на този пастир, който изгубил една от своите овце, и казват: „Отлична е тази култура!“. Да, отлична е културата на изгубената овца. Трагедия има днес в съвременния свят; трагедия има в човешките души; трагедия има и в човешките вярвания! Днес Христос има 500 милиона последователи, които знаят заповедта *„Не убивай!“*, но въпреки това не могат да се повдигнат поне до положението брат брата да не убива. Каква култура е тази?

Казвам: всеки човек за себе си е тази загубена овца, вследствие на което резултатите на тази култура са повече отрицателни. Така седи истината. Когато се говори на хората истината, те се обиждат. Много естествено! Но човек трябва да знае какво го чаква в утрешния ден. Каквато основа поставиш на живота си, такъв ще бъде и по-нататъшният градеж. Да водиш порочен живот, това значи да съградиш сламен мост и по него да прекарваш тежка артилерия. Какъв ще бъде резултатът от този мост? Велика наука, велико знание се изисква за човечеството. И Апостол Павел казва: *Твърдата храна е за свършените*. Като знаеха това, древните учени поставиха знака на Овен

като символ за самопожертване. Днес всички знаят, че в месец март настъпва равноденствие. Второто равноденствие е през септември. Равноденствието, или знакът на Овена, представя Божествения принцип на самопожертване. Минаването на слънцето през северния полюс, през полюса на Истината, подразбира закон на самопожертване. За да се познае Истината, Божественото трябва да слезе в материалния свят при онези души, които са вече на земята. Когато казваме, че съществува драма, трагедия за човешките души, ние имаме пред вид оплитането на тези души в материята. Тези души трябва да се освободят! Те са потиснати от тежестта на едно голямо здание, каквото представя материалният свят, но никой не подозира това. Никой не знае отде е дошъл, защо е дошъл и де ще отиде. Съвременният човек е изгубил историята на своето минало, историята на своето битие. Като дойде до закона на самопожертването, той ще се върне към своето битие. След първото равноденствие, в месец април влиза знака на Телеца, или на Бика, който е принцип на майката, т.е. на онази сила, която съединява всички неща. После иде знакът Близнаци, който представя принцип на космическия, т.е. на Божествения ум. Той свързва всички същества в едно цяло. Тези три знака в зодиака представят една триада, която се повтаря четири пъти през годината. Те съответстват на четирите полета, през които човек е минал, докато дойде на земята: той е слизал от причинния свят в менталния; от менталния в астралния; от астралния – във физическия, дето най-после е спрял.

Казвате: „Това са трите месеца през годината – март, април и май, които всички знаем.“. Питам: вие разбирате ли значението на месец март? Ако разбрахте значението на този месец, вие бихте могли да оправите забърканите си работи. Как? Като изправите отношенията си към Бога. През месец април ще можете да изправите отношенията си към вашите ближ-

ни. През месец май пък ще изправите отношенията си към самите вас. Тъй щото достатъчно е човек да влезе в правилна връзка с силите, които влияят през тия месеци, за да може в един месец само да подобри живота си. Как ще постигнете това? Чрез усилена работа, чрез постоянство, а не по начина, по който постъпил един пияница на име Здравко. Той пил непрекъснато цели 20 години. По едно време му попаднали на ръка няколко книги за въздържанието. Прочел тия книги и си казал: „Здравко, ти не трябва да пиеш вече! Нека кръчмарят разбере, че си решил въздържател да станеш.“. На другия ден той минал покрай кръчмата, но не влязъл вътре и си казал: „Браво, Здравко, ти устоя на изкушението. Хайде сега да те почерпя за това.“. Влязъл в кръчмата и се напил. Това значи раздвояване на човешкото съзнание. Така постъпват и много от съвременните хора. Те казват: „Ние няма да се гневим, няма да завиждаме.“. На другия ден минават покрай кръчмата, въздържат се: не се гневят, не завиждат на никого. Едва минат няколко крачки, те си казват: „Браво, издържахме! Хайде сега да влезем в кръчмата да се почерпим.“. Влизат в кръчмата и се напиват, тоест гневът пак избухва в тях. Човек не може да се освободи от тия отрицателни прояви в себе си, докато не намери тяхното седалище. Те се намират в астралното тяло, затова върху него трябва да се работи. Казват за някой човек, че е тщеславен. Центърът на тщеславието се намира някъде в мозъка. Ако се отреже този център, човек пак ще прояви тщеславието си. Това показва, че тщеславието е пуснало дълбоки корени в човешкия мозък. Има случаи когато и умопобъркани хора проявяват тщеславие. Те се мислят за същества, които могат да заповядват на всички.

В София имаше една македонка, Султана, която беше малко умопобъркана. Тя често казваше: „Аз нося на ръката си целия свят – земята, слънцето, луната, звездите, както и всички хора. Каквото кажа, всичко

става.“. Да, каквото каже става, но за нея само, а не и за другите. Нейните предсказания са подобни на тия, които давал един знаменит астролог. Един от френските крале извикал този астролог при себе си и му казал: „Аз мисля да отворя война на Австрия, но искам да направиш изчисления ще бъде ли тази война сполучлива.“. Астрологът направил своите изчисления и казал на краля: „Според съчетанията на планетите ти можеш да обявиш война на Австрия. Условиата са благоприятни.“. Кралят отворил война, но претърпял голямо поражение. За тази цел той решил по някакъв начин да премахне астролога. Извикал го у дома си и го запитал: „Ти знаеш ли кога ще умра?“. Астрологът бил досетлив човек. Той веднага разбрал, че кралят е намислил нещо срещу живота му и казал на краля: „Ти ще умреш 24 часа след моята смърт.“. Кралят се замислил и си казал: „Щом е така, по-добре да пощадя неговия живот, за да запазя и своя.“. Това показва, че кралят е бил умен човек. Той повярвал в думите на астролога и си казал: „Ако моята смърт е във връзка с неговата, по-добре да пощадя живота му, за да спася и своя.“. Той знаел закона: „С каквато мярка мериш, с такава ще ти се отмери.“.

И тъй, вие трябва да поставите в живота си здрава основа, да не обвинявате съдбата си за вашите нещастия и несполуки. Човек сам пише съдбата си. Той пие, а кръчмарят прави както съдбата – записва колко дължи. Щом се обърне към законите на държавата, последната отива на страната на кръчмаря и казва: „Ще платиш!“.

Държавата е дала право на кръчмаря да изисква от своите посетители да плащат. Той казва: „Този билет ми дава право да си изисквам парите, които ми дължиш.“. Вие отивате при един търговец и днес взимате на кредит, утре взимате, докато един ден се съберат хиляди левове дълг и казвате:

– За Бога! – не бързай, почакай малко, ще ти платя.

– За никакъв Бог не чакам. Пари ми трябва, ще платиш, нищо повече!

Законът е на негова страна. Ако този търговец е мек, добър човек, той ще постъпи по човешки. Обаче, ако е жесток, суров човек, ще ви нагруби, ще ви огорчи, ще помните кога сте имали взимане-даване с него. Кой е крив за това? Умните хора дългове не правят. Казвате: „Какво да правим сега като и ние сме направили толкова дългове?“. Това именно желае сега невидимият свят – да ви освободи от дълговете. Той иска да ви покаже начин как най-лесно да се освободите от дълговете си. Казано е, че светът лежи в лукавия. Това значи, че светът е затънал в дългове, които трябва да се изплатят. С пребиваването си на земята Христос е показал на хората начин, по който те могат да изплатят дълговете си.

Съвременните хора казват, че Христос се е пожертвал за човечеството, т.е. изплатил е дълговете му. Наистина Христос изплати дълговете на хората, но в Божествения свят. Всички хора имат да плащат на Христа големи суми, които ще трябва да изплатят. Той ще повика длъжниците при себе си, за да платят дълговете си, но ако му се помолят да отложи плащането, защото нямат възможност да се издължат, Той ще ги прости. Ако онзи, на когото Христос е простил дълга, отиде да притеснява и да изтезава някой свой длъжник за нищожна сума, Христос ще каже на слугата си: „Върнете този при мене, да изплати дълга си!“.

Слугата отново ще го въведе при Христа, който ще го запита: „Ти готов ли си да простиш малкия дълг на брата си, както аз ти простих големия? Ако си готов да простиш на брата си, и аз няма да искам твоя дълг.“.

Питам: кой от вас е готов да прости на брата си? Простите ли дълга на брата си, няма да има вече оплаквания, няма да се пишат заявления да се дават под съд. Вие забравяте закона с каквато мярка мерите, с такава ще ви се отмери и постъпвате по ваше-

му. Какво по-красиво от това да дойде при вас някой ваш приятел, да поиска сто лева на заем с условие, че след десет дена ще ги върне? Вие му давате тия пари и виждате, че точно след десет дена приятелят ви носи парите. Това значи английска точност. Ако не може да ги върне навреме, приятелят ви трябва да дойде при вас, да се извини, че не може да върне парите навреме, и да ви помоли, ако можете да му дадете някаква работа – по този начин да се изплати. Когато англичанинът взима пари на заем, той ги връща точно на определения срок. Българинът обаче, вземе ли пари на заем, не ги връща лесно. Той постъпва също така и с книгите, които взима за четене; вземе една книга за четене от някой свой приятел, прочете я, а за връщане не мисли. Изобщо българинът не е точен. Точността е слабо развита в него. Срещате един български селянин и го питате:

– Моля ти се да ми кажеш, знаеш ли колко часа път има до това село?

– Като минеш този баир, после още един, ще повървиш малко по равно и ще стигнеш селото, нещо около един час.

Ти вървиш час, два, три, няма стигане. Това показва, че центърът на времето в него не е развит. Или пък той може да се ръководи от друга математика. Някой българин обещава някому, че ще дойде след половин час, а дохожда след няколко часа. Аз съм правил изчисления и съм намерил, че българският половин час се равнява на шест европейски часа. Значи, ако българин каже, че ще дойде след един час, трябва да го чакате приблизително 12 европейски часа. Следователно българинът се води по друго деление на времето, по-високо от това на обикновената математика.

Казвам: понеже българинът по естество е демократ, Божественото е изработило друга черта в него. Докато не вземе нещо от някого, той казва, че всичко, което човек сам е изработил принадлежи на него.

Обаче щом се домогне до желаното, той казва: „Всичко принадлежи на Бога.“. Така е, такъв е Христовият закон. Обаче, ако този закон се приложи в неговия живот, той ще каже, че това е анархия. Не, човек трябва да бъде последователен: ако това е анархия за него, трябва да бъде анархия и за другите. Турчинът казва: „Каквото давам, не търся, но и каквото взимам, не връщам.“. Когато не успее навреме да изплати дългa си, българинът се извинява, като излага ред причини: или че имал много работа, че не могъл навреме да дойде, или че имал гости, които го задържали, и т.н. Той казва: „Нали знаеш, човещина е, все нещо ще те спъне, но колкото време съм просрочил, ще платя лихвите си.“. Ако отидеш в дома му да му напомниш, че срокът наближава, той ще те посрещне добре, ще те нагости и пак ще ти се извини. Българинът обича да урежда работите си, но ако го сравните с англичаните, по отношение на тях той ще излезе неизправен. Тази е характерна черта не само на българите, но на всички славяни изобщо. Ако изпишете една книга от странство например, няма да мине много време и вие ще я получите. Ако изпишете някоя книга от Русия, дълго време ще чакате, докато я получите. Руснакът ще каже: „Ну, погледим, намира се тази книга здесь или нет.“. Едно трябва да знаете: природата не обича отлагането. В духовно отношение отлагането е лоша черта в човешкия характер. Бързането е лоша черта, но и отлагането не е по-добро. Човек трябва да извършва всяко нещо точно на определеното за него време: ни по-рано, ни по-късно.

Като наблюдавам развитието на съвременната наука, виждам, че тя готви човека за великото бъдеще. Тя не е нищо друго освен приготвяне. Велики същества, които ръководят съдбините на човечеството, взимат участие в това приготвяне. Тия същества носят различни имена: християните ги наричат ангели на ветровете, на горите, на водите, на моретата, на

житото, на обществата, на народите и т.н. Индусите ги наричат богове. Във връзка с тия ангели, разните народи създават ред традиции в своя живот, които обаче не са суеверия. Тези традиции показват, че в света съществува ред и порядък. Следователно, гдето има ред и порядък, там съществува законност, там има и разумност. Зад всеки закон седи едно разумно същество. Законът е признак на висша разумност. Законът изключва всякакво безправие. И когато ви се струва, че в света съществува безправие, привидно само е така. В света съществува абсолютна правда, която въздава всекому заслуженото. Това не значи още, че тази правда наказва хората; тя им посочва само закона за изпълнение волята Божия. Който не изпълни този закон, той попада под отговорност. Съществува Божествен план, според който трябва да станат всички неща в света. Колкото и да се отклоняват хората от този план, в края на краищата, те пак ще го изпълнят, но ще минат през големи страдания. Красив е Божественият план!

Питам: какво се изисква от човека, за да разбере Божествения план и да го изпълни добре? Той трябва да постави в хармония с душата си своето астрално и ментално тяло, а душата — с духа си. Само по този начин човек ще се домогне до възможностите, които се крият в него. Дойде ли до това положение, той ще се подмлади. Ето начинът, по който всички хора, които днес са на 80 годишна възраст, могат да се подмладят. Защо хората остаряват днес? Защото живеят в закона на ограничението, което причинява смърт. Смъртта е бирник, който услужва на кармичните духове. Тия духове са наречени още секвестори, стражари. Те присъстват при всеки умиращ и спорят за душата му. В Откровението се казва, че Архангел Михаил спорил със сатаната за тялото на Моисей. Щом имало спор за тялото на Моисей, това показва, че той дължал нещо. Кой е сатаната? Той е управителят на земята или тъй

нареченият „княз на света“. Той туря ред и порядък в света. За онзи, който не се подчинява на този ред и порядък, съществуват бесилки, куршуми, ножове, саби и т.н. Князът на земята казва: „Тук управлявам аз, затова вие трябва да ми се подчинявате; аз пък ще отговарям пред Бога. Какво мислите за мен, това не ме интересува.“. Има християни, които не знаят нищо за този княз, вследствие на което изпадат в противоречие. Писанието казва: *Никого не одумвайте* т.е. не говорете лошо за никого. Следователно, не говорете лошо и за този паднал дух, както мнозина го наричат.

Ще приведа един анекдот, от който се вижда, че наистина зле пати онзи, който си позволява да говори лошо за княза на земята, когото някои наричат Луцифер. Един беден човек говорил лошо за Луцифер, който веднъж го спрял на пътя, и му казал:

– Слушай, престани да се занимаваш с мене! Какво правя на земята, това е моя работа. Ти си беден човек и трябва да държиш езика в устата си. Аз мога така да ти напакостя, че да ме помниш завинаги, и да разбереш какво значи почит и уважение.

– Не искам да зная.

– Добре, аз ще ти докажа какво мога да направя с тебе.

Един ден Луцифер преобразил един от своите слуги на магаре, като му казал:

– Ще те изпратя на земята при един господар, който ще те заведе на пазара и ще те продаде евтино, за да може да те купи един беден човек, когото имам предвид. По-нататък ти знаеш вече какво ще правиш.

И наистина слугата слязъл на земята като магаре, което господарят му завел на пазара да продава. Като видял това магаре, бедният човек пожелал да го купи и запитал колко струва.

– Евтино го продавам, казал господарят му.

– Тъкмо това търся и аз; беден човек съм, не разполагам с много пари.

Пазарлъкът станал лесно. Бедният човек купил магарето и тръгнал за дома си доволен, че могъл да купи толкова евтино магаре. Турил юларът на магарето и го завел на чешмата да го напои. Като се навело да пие вода, магарето влязло в курната на чешмата и така се навряло вътре, че само ушите му се виждали. Седи беднякът пред чешмата, иска да извади магарето от курната, но не може, не излиза магарето. По едно време дошъл един човек да пие вода на чешмата и попитал бедния:

– Хубава ли е водата?

– Водата е хубава, но в курната има едно магаре, което не може да излезе. Погледнал човекът в курната, но нищо не видял.

– Защо лъжеш? Ударил му един бой и си отишъл.

Седи бедният човек пред чешмата, чуди се какво да прави. Дошъл втори човек да пие вода. Бедният казал и на него, че в курната на чешмата се е скрило едно магаре. Погледнал и той, но нищо не видял.

– Ще ти дам да разбереш как се лъже!

И той го набил добре, и си отишъл. Дошъл трети човек, но и той го набил за лъжата. Седи бедният и си казва: „Какво да правя? Ушите на магарето виждам, но по никой начин не се решавам вече да казвам на хората, че в курната на чешмата се е скрило магаре. Не мога повече да понасям хорските удари, не искам да ме бият. Страх ме е да разправам на хората за моето магаре.“

Сега и аз казвам: за никого не говорете лошо! Няма по-красиво нещо за човека от това да знае кога какво да говори. Всяко нещо трябва да се казва на своето време. Що се отнася до погрешките на хората, не се занимавайте с тях! Има кой да се занимава с погрешките на хората. Първо човек сам се занимава с погрешките си, а след него цяла йерархия от същества изучава неговите погрешки, като прави ред математически изчисления. Да се занимава човек с погреш-

ките на хората, това значи да се трови. За каквото човек мисли и с каквото се занимава, такъв става. Затова именно той трябва да се занимава, както със своето добро, така и с доброто на хората. Като срещнете някой човек, търсете в него доброто и красивото, а що се отнася до лошото, пожелайте Бог да му помогне, да го изведе от лошия път. Само съвършеният човек има право да се занимава с погрешките на хората, защото той е в сила да ги изправи. Понякога Бог изпраща един пророк при някой грешник, да му каже, че трябва да изправи отношенията си към Бога, към ближните си и към себе си. Ако не направи това, Той ще вдигне ръце от него и ще го остави да носи последствията на своя лош живот.

И тъй, като ученици на новото учение, вие трябва да се домогнете до Божествената наука, до съвършения живот, за които всеки има условия в себе си. За тази цел вие трябва да приложите знанието, което имате. Някои се страхуват, че са станали много чувствителни. Няма нищо страшно в това. За да може да учи, човек трябва да развие своята чувствителност. Един наш приятел заболял малко, вследствие на което чувствата му се префинили повече, и той започнал да вижда неща от невидимия свят, които по-рано не виждал. Като оставал сам в стаята си, той разговарял със същества от невидимия свят. Като не знаела причината за това нещо, жена му започнала да се безпокои да не е станало нещо с мъжа ѝ. Дохожда при мен уплашена, разтревожена, разказва ми цялата работа. Казах ѝ да не се безпокои, нищо лошо няма в тази работа. Мъжът ѝ е станал доста чувствителен, вследствие на което се съобщава по своето радио с жителите на невидимия свят, както хората на земята се съобщават по радио с всички градове и държави в света. Този човек има антена, чрез която се съобщава и с хората на земята. Един ден чул, че някои го карат да се качи на аероплан, но той отказал. В същност той може

да е чул разговор между други някои хора. Като заболяват, много хора започват да бълнуват. Какво нещо е бълнуването? Бълнуването не е нищо друго, освен общение с невидимия свят, но понеже тогава човек не е здрав, той не може правилно да възприема и предава тия съобщения. Човек трябва да бъде толкова чувствителен, да схваща неща, които ще се реализират едва след десетки години, а някога и след векове. Колкото по-чувствителен е човек, толкова по-големи страдания има. Обаче това не трябва да го плаши. Страданията са благо за човека. Те могат да го предпазят от известни изкушения.

При един светия, по народност руснак, от княжеско произхождение, отишла една красива жена с намерение да го изкушава. Като я видял, той турил пръста си в пламъка на запаления свещник и започнал да говори с нея. В това време пръстът му горял. Той си причинил тази болка съзнателно, за да отклони ума си от мислите на своята посетителка. Той си казал: „По-добре пръстът ми да гори, отколкото сърцето.“. И наистина по-добре е да изгори пръста на човека, защото той е един малък уд от тялото му, отколкото да гори сърцето, което съставя почти целия човек. Като видяла всичко това, жената се смутила от своето поведение и казала на светията: „Моля ти се, извини ме! Аз влязох в килията ти с лошо намерение, но разкайвам се, готова съм да изменя начина на живота си. Сваляй пръста си от пламъка! Тази твоя постъпка събуди в мен желание да водя чист живот, да служа на Бога, на ближните си и на себе си, както ти служиш.“.

Някой страда, пъшка, отчайва се и казва: „Няма вече живот за мен.“. Казвам: не бивайте толкова малочестни. Следвайте пътя към Бога и не се плашете. Страданията ви не са големи. Бог е турил пръста ви на пламъка на свещта, но ако вашият пръст може да спаси една ваша сестра или един ваш брат, страданието ви е на място. Вие смело можете да поставите пръста

си на запаления светилник и да се радвате на болките, които ще изпитвате. Малките страдания спасяват много души. В този смисъл страданията не са нищо друго освен изкупление, спасение на много души, които също така страдат. Вие можете да разглеждате думите ми в пряк или в косвен смисъл, но както и да ги разглеждате, трябва да знаете, че страданията могат да бъдат съществени, наложени от самия живот, а могат да бъдат и несъществени, наложени от вас. Същото може да се каже и за радостите: има съществени радости, наложени от живота; има несъществени радости, наложени от самите вас. Вследствие на това някои радости носят за човека злини, а някои страдания носят добрини.

И тъй, първо човек трябва да се занимава със своето физическо тяло, после – с астралното, или звездното си тяло, и най-после – с менталното си тяло. Тъй щото влезе ли в сърцето ви чувство на омраза или завист, хванете го внимателно с клещи и го разгледайте научно, както естественикът изучава разни пеперуди, насекоми, животни и дава своите обяснения за тях. Някой казва: „Много се разгневих.“. Това не си ти. Гневът е чуждо състояние. Смешно е да дойде някой отвън и да ви напръска с гюлова вода, с някакъв парфюм или пък с някаква нечистотия, и да кажете, че приятната или неприятната миризма излиза от вас. Причината, било за приятната, било за неприятната миризма, седи вън от вас. Някой човек извън вас ви е напръскал. Следователно временно само от вас може да излиза някакво благоухание, но това още не сте вие. Временните промени, които се извършват в човешкото сърце и в човешкия ум, не са в сила да оказват влияние върху човешката душа. Временните промени, временните състояния са преходни; те се дължат на сегашния живот на хората. За тях не сте отговорни само вие – много фактори има, които трябва да се държат отговорни. Вие не сте отговорни за всички

ония камъни, за онази кал, която хората могат да нахвърлят върху вас. Като се върнете у дома си, родителите ви могат да се карат за дрехите ви, че са изцапани и окъсани, но това не е само ваша вина. Когато родителите ви се карат за скъсаните и изцапани дрехи, кажете им: „Елате вие на моето положение, при същите условия, да видите как ще се върнете у дома си.“ Има възможност да избегнете тия нападения от страна на хората, но условията трябва да се изменят: вие трябва да вземете някой автомобил или аероплан и с бързината на птица да прелетите пред тях, нито един от техните камъни да не ви засегне. Иначе при условията, при които сега живеете, и по начина, по който сега добивате храната си, грешки всякога ще правите. Ако не се превъзпитате, вие не можете да се освободите от всичко онова, което родителите ви са внесли във вас.

Твърдата храна е за съвършените. Щом твърдата храна е за съвършените, отделяйте я от храната, която употребявате всеки ден. Като се натъкнете на известно страдание, разгледайте съществено ли е това страдание, или не. Като плачете за нещо, спрете се да разберете коя е причината за вашите сълзи. Не казвайте, че сте нещастни, но бъдете доволни, че можете да плачете. Ако ви пита някой защо плачете, кажете му, че сте извор, който трябва да даде малко от своята вода на някои тъжни, скръбни души. От водата на изворите много жадни души могат да уталожат жаждата си; много скръбни души могат да измият очите си. Така трябва да се гледа на човешките сълзи. Сълзите на човека крият в себе си едно от великите блага за неговата душа. Знаете ли колко сълзи сте пролеели от детинството си досега? Наблюдавали ли сте в продължение на един час колко сълзи сте пролеели? Някога бях ви казал да попивате сълзите си с чиста, хубава кърпичка, но сега ви казвам да събирате сълзите си в малки шишенца, и на етикетчета, залепени върху тях, да пишете: „Еди-кой си ден плаках един час и през

това време събрах в това шишенце еди-колко си сълзи.“. Сега оставяте сълзите ви да падат на земята, но за това нещо небето не гледа с добро око на вас. Мнозина считат плача за слабост. Питам: кой от вас не е плакал? И за Христа, един от великите Учители в света, се казва, че е плакал. Не само Христос, но и всички богове, които са слизали на земята, са плакали. Няма същество на земята, което да не е плакало. Не е лошо да плаче човек. Плачът е добър признак; той показва, че в света има ред и порядък. Плачът показва, че човек е разбрал Божественото, което говори в него. Той казва: „Господи, имам желание да изпълня твоята воля и да изправа всичко онова, което съм нарушил.“. Когато човек си поплаче малко, бил той мъж или жена, господар или слуга, учен или прост, все ще олекне на душата му. Ако човек цял ден плаче, това вече не е плач, но рев, който показва, че морето на този човек е силно развълнувано. Красиво е когато видиш да блеснат в очите на някой скръбен човек две – три сълзи, които после да се търкулнат по лицето му. Благородство има в този човек! А тъй, да викне някой, да ревне, колкото гласът му държи, това още не изразява дълбока скръб. Това е израз на нещо, което мъчи човека. Този израз се определя от характера на човека.

А твърдата храна е за свършените. Въпросът за твърдата храна е един от най-важните. Ако се заемете с разрешаването на този въпрос, пред вас ще изникне друг, по-близкостоящ, а именно: как ще поправите сегашния си живот? За да се поправи този живот, първо той трябва да се преустрои. Това ще се постигне, когато човек използва благата, които сега му се дават. Светът се нуждае от умни хора, които знаят как да използват тия блага. Бъдещите възпитатели трябва да са запознати с физическия, астралния и менталния живот на човека, да знаят де седят добродетелите и де – недъзите му, и да изберат добри, правилни методи, чрез които ще могат да му помогнат. Казвате, че хора-

та трябва да се обичат. Любовта е един от най-добрите методи за изправяне на човечеството.

Сега на онези от вас, които искат да бъдат свършени, препоръчвам да употребяват твърдата храна, да разбират своя живот и да не се ожесточават. За тази цел те трябва постоянно да се молят. Молитвата не подразбира само да говорите на Бога и да му четете писани молитви или красиво наредени послания. Няма защо да се оплаквате на Бога, нито пък да му се хвалите. Молитвите към Бога трябва да са естествен разговор като между души. Щом започнете да се разговаряте с Бога по този начин, работите ви ще се оправят, характерът ви ще се смекчи и вие ще гледате на всички хора като на души, излезли от Бога. Това значи служители на новото учение, служители на новото верую. Това верую не дели хората на народности, на класи, на бедни и богати, на учени и прости. То гледа еднакво на всички души. Това значи да бъдем снизходителни едни към други; това значи да желаем доброто на цялото човечество. От хиляди години насам хората се молят да дойде Царството Божие на земята, но за да дойде това Царство, те трябва да бъдат свършени. Докато ние не отворим душите си за Бога и не му дадем място да работи в нас, и ние в Него, Царството Божие няма да дойде на земята.

Главната мисъл от тази беседа, която трябва да останете в ума ви, е да изучавате състоянията си и да знаете кои от тях се отнасят към физическото ви тяло, кои – към астралното и кои – към менталното. След това занимавайте се с главния стремеж на вашата душа – стремежът ѝ към любовта. Не се спирайте от това кой какво говори за вас; но гледайте всичките ви чувства да бъдат искрени. Гледайте всеки нов ден да проявявате все повече и повече любов. Любовта ви трябва да се разширява, да обхващате все повече същества в сърцата и душите. Свързвайте се с добри хора, като изучавате доброто в тях. При това трябва да знаете,

че във всеки човек има нещо добро. И в най-лошите моменти в живота си човек пак може да прояви някакво божествено чувство. Божественото съществува във всички хора, само че в едни е по-силно развито, а в други – по-слабо. Дайте място на божествените чувства в себе си, в които няма никаква завист и омраза! Дайте място на божествените мисли в себе си, в които няма никаква гордост! Не мислете, че който отстъпва, е слаб човек. В съзнателното отстъпване се крие благородството на човека. Ако един лъв или вълк отстъпи пред вас, това не показва слабост, но благородство на характера му. С един скок само лъвът или вълкът може да ви нападне, но от благородство той може да отстъпи.

И тъй, всички трябва да бъдете свършени или поне да се стремите към свършенство, към правилно разбиране на живота. Докато не разберете живота, няма да получите онези блага, които очаквате. Защо? И да дойдат тия блага при вас, вие не можете разумно да ги използвате. Казано е в Писанието: *Ето, хлопам на вратата ви.*

Кой хлопа в човека? Духът, възвишеното в човека хлопа.

А твърдата храна, тоест възвишеното знание, е само за свършените. Всички можете да бъдете свършени. Това не значи, че онова, което досега сте вършили, нищо не представлява. Всички усилия на човека към доброто са дали нещо, но вие можете да създадете още по-хубаво нещо. Не туряйте граници на вашите възможности! Съвременните хора страдат от един недъг, че на всичко турят граници: на знанието, на музиката, на добродетелите, на живота и т.н. И в края на краищата те казват: „Свърши се нашата работа!“. Те са прави само в това отношение, че само дадени неща могат да се свършат. Обаче същите неща в друго отношение не се свършват, а отново започват. Има области в човешкия живот, които само на стари

години човек може да обработи. Следователно правете всяко нещо на своето време. Работете в съгласие с душата си, да я освободите от всички ограничения и препятствия, които вие сами сте ѝ поставили. Това не значи, че трябва да напуснете този свят или окръжаващата среда, но трябва да използвате тия условия разумно. Желателно е докато сте още на земята, да ликвидирате с всичките си сметки, та един ден, като заминете от този свят, да не става нужда повече да се връщате на земята. Всички души ще тръгнат едновременно, групово, за мястото, отдето първоначално са излезли, затова именно те ще се чакат. Ония души, които по-рано са напуснали земята, ще чакат на определено място да се съберат и оттам тържествено ще се отправят към своите жилища. Ще кажете, че пророк Илия бил грабнат на небето с огнена колесница. Временно той беше на небето, но после го върнаха обратно на земята, както Йоан Кръстител. Колесницата, с която дигнаха пророк Илия на небето, беше огнена, червена, но има друга колесница, с която всеки човек трябва да се възнесе. Който напусне земята като праведен човек, неговият приятел ще дойде да го вземе. Той ще бъде облечен с бели, светещи дрехи. Двамата заедно ще полетят към невидимия свят.

Това е съвършенството, което очаквате. Постигнете ли това съвършенство, и мирът ще дойде във вас. Всички световни задачи, които днес ви смущават, тогава ще бъдат разрешени. Сега вие разрешавате тия въпроси по човешки: един се качва на власт, друг слиза; един разбогатява, друг обеднява; един се ражда, друг умира. Който мисли, че може да измени реда и порядъка в този свят, той не го познава. В това отношение ние не се готвим за света, но да завършим своята работа в света. Щом свършим работата си, ще оставим богатството си на света, и ще му кажем „сбогом“. Някои казват, че за да се оправи света трябвало първо да се разбърка. Няма какво още да се разбърква, све-

тът вече е разбъркан. Щом свършим работата си, ще вземем билет и ще си заминем.

А твърдата храна е за свършените. И знанието, за което ви говоря, е за свършените. Христос казва: *Бъдете свършени, както е свършен Отец ваш небесни!* Това значи: разбирайте нещата, както Бог ги разбира! Бъдете в съгласие с Бога, с ближните си и със своята душа! Този е смисълът на човешкия живот на земята.

18 декември 1927 г., София

Идат дни

*Ето, идат дни, говори Господ Йехова,
и ще проводя глад на земята; не глад за
хляб, нито жажда за вода, но за слушане
Словото Господне.*

Амос 8:11

Всяка форма или всеки предмет се оценява по неговите качества; красотата – по нейните накити; умът – по неговото знание; сърцето – по неговата добрина; душата – по нейното благородство; духът – по неговата сила.

Ето, идат дни, и ще проводя глад на земята. Често хората роптаят против глада като мъчително състояние за организма. Обаче съвременната култура се дължи на глада като велик подтик. Гладът подтиква хората към придобиване на знания, изкуства, музика и т.н. Днес хората се стремят към знание не толкова от любов, колкото от страх да не гладуват. Гладът е велик остен в живота и под напора на този остен хората учени стават, красиви стават, добри стават. Всички добрини в света са резултат на този велик остен – глада. Значи любовта още не царува в света. В света първо действа закона на този велик остен, който наричат „закон на необходимостта“, а после иде законът на любовта. Какъвто остен представя глада за хората, също такъв остен е злото. Следователно и злото е необходимо в света, за да подтиква хората към деятелност. Какви са схващанията на хората за злото не е важно за нас, но ние казваме, че злото, като сила в света, някога е било добро. Доброто на миналите векове е днешно зло, а днешното добро ще бъде зло на бъдещите векове. Значи само по себе си доброто ни-

кога не може да се оформи. Това, което всякога остава непроявено или неоформено, е добро; всяко нещо, което се проявява, е зло.

Така говорят за злото и доброто великите мислители; така говорят и великите учители в света. Това определение на мнозина ще се види странно. Питам: ако ти по невнимание хванеш сабята, която някой друг е направил и изострил, и се порежеш, жестоко ли е това? Че ти си се порязал, не е виновен онзи, който е направил сабята.

Ти трябваше да бъдеш внимателен. Казваш: „Защо този нож е толкова остър?“. Не е виновен ножа за твоето порязване, а твоето невнимание. Ти си изцапал с черно мастило бялата си дреха, а после казваш: „Кой направи това черно мастило?“. Не е виновно черното мастило. Всички поети, писатели, художници, учени, философи, свещеници, майки и бащи пишат все с това черно мастило, но по невнимание някой може да изцапа дрехата си с него, да остави такова петно на нея, което и с химически средства мъчно може да се изчисти. Както и да се чисти, все ще остане малко черно петно върху бялата дреха. Това не е ли противоречие? Хубави работи се пишат с черно мастило върху бяла хартия, а черни, нежелани петна остават върху бяла дреха.

Днес и философите, и учените хора се смущават от противоречията в живота. Няма същество, горе-долу съзнателно, което да не се смущава от противоречията, но въпреки това те съществуват в човешкия живот. Наистина, великият живот се проявява по особен начин, по особени закони, но същевременно и човешкия живот се проявява по свои особени закони. Въз основа на това между човешкия и общия живот се явява стълкновение; между човешката и общата мисъл пак се явява стълкновение. Хората и Бог не мислят еднакво. Бог мисли едно, а хората – друго. Питам: каква беше мисълта на Бога, когато създаде овцата? И каква е ми-

сълта на човека, когато хваща овцата? Човек трябва да знае дали неговата мисъл и постъпка са съгласни с Божиите. За да оправдае своята постъпка, човек може да даде различни обяснения според известни природни закони. За пример той може да каже: „Според едичкой си природен закон ние трябва да пазим овцете в кошари, за да не умират от глад и от студ; после, за да не окапе вълната им, от време на време трябва да ги стрижем; също така, понеже млякото им е много, ние трябва да ги доим, да ги облекчаваме; и най-после, за да научат закона на самопожертването, овцете трябва да ни дават и месото си. Какво лошо има в това, че сме взели малко от вълната, от млякото и от месото на овцете? Трябва ли за това нещо овцете да протестират?“. Има неща, в които хората са прави, но не във всичко. Философията на живота седи в това да знаем дали сме прави, т.е. дали сме в съгласие със законите на общия живот, или сме в противоречие с тях. Отде идат противоречията в живота?

Сега ще приведа един мит, който съм извлякъл от архивите на източните философи. Този мит съм облякъл във форма, понятна за българския ум. Значи той е малко побългарен, за да бъде достъпен за разсъждение. В царството на Ормуз-Дай живял един от най-видните, най-великите поети, който се наричал Адат-Махри. Той написал много съчинения, песни и поезия, за които целият народ го възхвалявал. Един ден, за негово нещастие, той написал някаква строфа, с която докачил боговете, и затова го осъдили на смърт. Каква била тази строфа? Аз няма да я предам цялата, а само отчасти. Тази строфа била следната: „На Божествената трапеза видните богове станали немирни духове.“. Събрал се велик съд да решава какво наказание трябва да се наложи на поета. Те единодушно решили да му наложат смъртно наказание, но въпросът бил какво именно да бъде това наказание, че всички поети да помнят как могат богове да обиждат. В съ-

И Д А Т

бора на боговете присъствали всички дървета, всички тревопасни и месоядни животни, дано могат и те да услужат с нещо на боговете при осъждането на поета. Тигри и лъвовете, чакали и хиени, слонове, акули, всички се интересували да видят по какъв начин ще бъде наказан поетът. Те разсъждавали помежду си: „Досега не сме имали такъв случай. Какво ли ще бъде месцето на този виден поет?“. Пред съда се явили представители от няколко медицински дружества със заявление, ако стане нужда поетът да се умъртви, да го дадат на тях, да изследват от научна гледна точка дробовете, сърцето, мозъка, както и всички останали органи на поета; да видят коя е причината, дето поетът се осмелил да обиди боговете. Поетът се видял в чудо. Той никога в живота си не бил виждал толкова страшни същества. Към когото и да поглеждал, всички му казвали: „Само да попаднеш в нашите ръце! Ние ще ти покажем как се пише поезия!“. Всички отправяли към него страшни, свирепи погледи. Той се чудил каква обида може да се крие в тази малка строфа. Като оставал сам, той четял и препрочитал тази строфа, сам да намери де седи обидата в тия думи, и си казвал: „Аз нямах никаква мисъл да обиждам боговете, но отде излезе тази обида, и аз не зная.“. Както и да е, настъпил определения ден, когато поетът трябвало да се яви в съда. Явили се боговете в съда и заседанието започнало. Едни от боговете казали да дадат поета на акулите, те да го разкъсат и изядат. Други пък настоявали да го дадат на лъвовете да го разкъсат. Трети решили да турят поета на гърба на един кон без право да се държи за него, и конят да прескача препятствия, да минава гори и планини, докато един ден поетът съвършено изнемогне и умре. Четвърти предложили жив да заровят поета в земята и отгоре му да посадят дървета, чиито корени да смучат сокове от очите на поета, да разбере най-после как се пишат обидни строфи за боговете. Последните богове предложили да дадат поета

Адат-Махри на някое научно медицинско дружество, то да разполага с него, както намира за добре. Като слушал всички тия наказания, поетът изпитвал ужас, страх и започнал да се моли: „Господи, кажи ми в какво седи моята вина? Когато писах тази строфа, ни най-малко не внесох никаква злоба или омраза срещу боговете. Всичко това писах с голяма чистота на сърцето. Според мен боговете ме осъждат несправедливо.“. Докато боговете разглеждали всички предложения за наказанието на поета, за да се установят върху едно от тях, в съда влязла най-красивата и на всички известна дъщеря на царя Ормуз-Дай, която също така се заинтересувала от съдбата на поета и дошла да предложи своето наказание. Като я видели, всички богове, както и всички животни, се обърнали към нея да я гледат и забравили за вината на поета. Царската дъщеря се обърнала към поета и го запитала:

— Искаш ли да ми станеш слуга?

— На драго сърце бих ти служил.

— Имам нужда от един прост слуга, който да полива цветята в моята градина.

Като чули това, боговете единодушно решили: „И ние сме съгласни да ти дадем поета да правиш с него каквото искаш. Нека полива цветята на твоята градина.“. Този бил единственият начин, по който поетът можел да бъде спасен. И сега, ако някой ви запитва кой ви постави на служба в света, вие трябва да отговорите: „Царската дъщеря ме постави на тази служба.“. Ако запитат поета кой го назначи на царската трапеза, той трябва да отговори: „Указът, с който бях назначен на служба при царската дъщеря, се дължи на моите няколко думи, поставени в строфата *На Божествената трапеза видните богове станали немирни духове*.“.

Сега аз ще оставя вие сами да разсъждавате по-нататък върху този мит. Той има дълбоко съдържание и смисъл. От една страна човек вижда, че само при страданията ще намери своите погрешки; от друга страна

той вижда, че само при трудностите и мъчнотиите в живота ще разбере доброто и ще го оцени. Значи ти ще дойдеш при доброто и ще го познаеш, само когато станеш слуга и се смириш. Друг изходен път в живота няма. Да станеш последен слуга в градината на царската дъщеря и да поливаш цветята ѝ, това е отлична служба. Какво представят тия цветя няма да обяснявам, но ако бих ви казал, че те са живи цветя, тогава само бихте разбрали красотата на живота. Често хората прекарват големи страдания, но те не са нищо друго, освен страданията на поета, които той преживява в деня, когато всички богове се опълчват против него. Тия богове се опълчват срещу всички хора, които не могат да се справят със страданията си, и казват: „Жестока е съдбата спрямо нас! Няма кой да се смили за нас.“. Привидно е така, но и при най-тежките моменти в живота на човека, при най-голямото му отчаяние, все ще се намери поне едно същество, което да укаже към него известно състрадание. Защо царската дъщеря именно се притекла в помощ на поета? Защото тя била единствената, която влязла в положението му. Защо осъдили поета? За една пропусната дума. Когато преписвали неговото стихотворение, станало едно опущение, една грешка, а именно: в цитираната строфа била изпусната думата *светли*. В същност строфата имала следното съдържание: „На Божествената трапеза видните богове станали светли немирни духове.“. Царската дъщеря сверила оригинала с преписа и намерила тази пропусната дума. Тогава боговете казали: „С тази дума строфата има смисъл.“. Значи смисълът на тази строфа се заключавал в това, че тия светли, немирни духове тръгнали по света да разнасят светлина.

*Ето, идат дни, говори Господ Йехова, и ще про-
водя глад на земята, не глад за хляб, нито жажда
за вода, но за слушане на словото Господне.* В този стих се говори за глада като вътрешен подтик, като

вътрешен стремеж на душата за развитие. Душата е подобна на семенце, което, ако не се посади в земята, остава самотно, без знание, без опитности. При това положение душата не може да има нито радост, нито скръб. Без радости и скърби животът на душата е потезък, отколкото с тях. Следователно, докато не мине през радости и скърби, човек не може да се повдигне. Само чрез скърбите и радостите той влиза в пътя на мъдростта. Само в този път той ще научи и ще разбере Божията любов. Без мъдростта, любовта винаги ще остане неразбрана. Тъй както съвременните хора разбират любовта, тя носи за тях най-големи разочарования. В първо време човешката любов носи радости, но свършва с разочарования. Понякога разочарованието на човека от любовта е толкова голямо, че никой не може да му помогне. Как ще помогнете на човек, който е изгубил окото си? Как ще помогнете на човек, който е изгубил паметта си? Как ще помогнете на човек, който е изгубил ръцете и краката си? Или как ще помогнете на човек, който е изгубил светлината на ума си, благородството на сърцето си, красотата си или някоя от своите добродетели? Колкото и да утешавате такъв човек, каквото и да му говорите, всичко това са празни думи. Да утешавате един човек, който е без око, без светлина на ума и без благородство на сърцето, в това няма никаква философия. Ако искате да утешите такъв човек, вие трябва да му покажете нов път, по който да върви. Този път трябва да води към съвършенство. Животът на съвременните хора е несъвършен, защото не е божествен. Някога той е бил божествен, но постепенно хората са го изопачили и днес във всички негови области е внесена поквара. Сам по себе си животът е добър, чист, но хората внасят в него своите лоши черти и наклонности. Ние виждаме, че още с раждането си децата носят своите криви, отрицателни прояви. На времето тези черти са били добри, но днес вече те са отживели своето. Време е обаче старият живот да се замести с нов.

И ще проведя глад на земята. Гладът е условие, което заставя човека да влезе в новия живот. Съвременните хора искат да бъдат богати, да прекарват тихо и спокойно, никой да ги не безпокои. Това е идеално положение, но засега никой човек не може да живее по този начин на земята. Има смисъл да бъде човек богат, но никой да му не завижда; има смисъл да бъде човек силен, но никой да му се не противопоставя. Какъв смисъл има да бъдеш богат и да живееш под вечен страх да не те оберат? Какъв смисъл има да бъдеш силен и постоянно да се страхуваш от засада? Ще кажете, че животът е борба. Аз отричам това твърдение. Какво ще стане с два остри камъка, които се търкат един в друг? В първо време те ще се изгладят, но ако още продължават да се търкат, те ще се изтрият. Така живеят съвременните хора и този живот те наричат борба. Това не е живот. Днес майката морализира детето си по един начин; утре – по друг начин. Днес учителите учат учениците си по един начин; утре – по друг начин. И в края на краищата това младо поколение се обезверява и казва: „В нищо не вярваме вече!“. Срещате един човек, който е прочел ред философски системи, но след това казва: „В нищо не вярвам вече!“. След като се влюби в една, във втора, в трета мома, и се разочарова от всички, младият момък казва: „Не вярвам вече в никоя мома!“. След като се влюби в няколко момци и се разочарова от тях, момата казва: „Не вярвам вече в никой момък!“. Питам тогава: в кого и в какво вярват съвременните хора? Майките вярват ли в дъщерите си? Не вярват. Дъщерите вярват ли в майките си? Не вярват. Учениците вярват ли в учителите си? Не вярват. Учителите вярват ли на учениците си? Не вярват. Поданиците вярват ли в своята държава? Не вярват. Ако поданиците днес се подчиняват на законите на своята държава, те правят това повече от страх, отколкото от съзнание. Оставете тия хора свободни, без никакъв закон, ще видите ка-

къв е техния вътрешен морал. Тази неустойчивост в морала на хората се дължи на факта, че са засегнати техните лични чувства, както и боговете се обидили, че някой поет написал в едно от стихотворенията си: „На Божествената трапеза видните богове станали немирни духове.“. Значи хората са обидили боговете, вследствие на което те са им наложили ред смъртни наказания. Който веднъж само е запитал Бога защо го е създал така, той сам вече се е осъдил на смърт. Такъв въпрос не трябва да се задава. Полковник казва на войника си:

— Редови, тази вечер в десет часа ще отидеш на Витоша да носиш храна.

— Слушам, господин полковник!

Ако войникът се осмели да запита полковника си защо толкова късно го праща на Витоша, той непременно ще бъде арестуван. Кой от съвременните хора не е запитвал Господа защо е създал света по този начин, защо праща страданията на хората? На това основание и вие трябва да бъдете арестувани от Господа, както полковникът арестува войника. Това са факти, а не голи приказки. Кой човек, като му се случи някакво нещастие, благодари на Бога за него? Кой човек, като е загубил някой от своите близки, се е обърнал към Бога с благодарност за постигналото го нещастие? Тезоретически всички сте готови да приказвате, че благодарите на Бога за нещастията, които ви сполетяват, но като дойде до практическата страна на живота, като дойде нещастieto до вас, казвате: „Не можа ли това страдание да ни отминe? Не можа ли този изпит да се отложи?“. Това показва, че съвременните хора се нуждаят от дълбоко знание, от положителна наука. Който е придобил това знание, той ще знае своя бъдещ живот, ще знае какво му носи всеки нов ден и ще бъде готов да посрещне всичко с радост. Който се е домогнал до божествената наука в живота, той ще може да определи по височината на човека какви дарби и способности се крият в него. За такъв човек

няма нищо скрито-покрито: както знае своя живот, така ще знае живота и на своите близки. Достатъчно е той да погледне човека, за да разбере какво се крие в него. Всичко е написано на лицето му. Питам: задавали ли сте си въпроса кога и при какви условия се е образувала човешката ръка? Знаете ли кога и как се е образувала дясната, и кога лавата ръка? Ръката е един инструмент, но тя още не представя целия човек. Животните например нямат ръце, вследствие на което у тях не се зараждат такива желания, каквито у хората. Човек желае да хване нещо, да направи нещо, да пише, защото той има ръка, в която са съсредоточени такъв род сили. Със създаването на писмеността пък се яви перото и мастилото.

Казвам: когато за пръв път човек е почувствувал красотата и пожелал да бъде красив, едновременно с това възникнал в него стремежът към красиво лице, към усъвършенстване линиите, чертите на своето лице. Също така човек трябва да се запита защо е доволен и защо е недоволен. Две причини има, за да бъде човек недоволен: понякога той е недоволен от преизобилие, а някога – от недоимък. За пример ситият може да бъде недоволен от голямото изобилие, в което живее, а бедният може да бъде недоволен от недоимъка в своя живот. Както недоволството има две страни, така и доволството, радостта има две страни. Човек може да се радва, когато не му се дават някои блага; той може да се радва, когато получава известни блага. Който иска да изучи дълбокия смисъл на живота, той трябва да го разглежда от две страни. Като разглеждаме живота от двете му страни, ние виждаме, че може да се живее и в тъмнина, и в светлина. Много добрини са създадени в тъмнина, и много злини са създадени в светлина. И обратното е вярно: най-големите добрини са създадени в светлина, и най-големите злини са създадени в тъмнина. Следователно всичко, каквото се случва в живота, умният човек го използва за добро.

В цитирания стих се говори за глада. Кои са причините, за да настане глад на земята? Всяко нещо има свои причини. Следователно, за да се яви глада има ред причини. Също така човек може да се запита кои са причините да се яви зрението в човека? Учените, философите често се запитват дали органът на зрението се е явил по-рано, или стремежът на човека да вижда? Едни от тях поддържат, че първо се е зародило в човека желание, стремеж към виждане, а после се е създал органът на зрението; други пък поддържат точно обратното: първо се е създал органът на зрението, а след това е възникнало желание в човека да вижда. По същия начин се явяват две мнения по въпроса – кое се е появило по-рано – желанието на човека да говори или говорните органи? Това са ред философски въпроси, с които учените са се занимавали и продължават и до днес да се занимават.

Съвременната наука не може да отговори на всички въпроси, които интересуват човешкия дух. Голям е стремежът на човешкия дух за знание, но този стремеж не може да се задоволи изведнъж. Всички научни факти, всички данни, до които науката се е домогнала, както и съчиненията на поети, писатели и философи, са резултат на усилията, които човешкият дух е правил, но един ден този материал ще се преработи, ще даде нещо по-велико, по-хубаво. Всяка мисъл и всяко чувство, които са минали веднъж през ума и сърцето на човека, са оставили свой отпечатък, който постоянно ще се формира, преобразява, докато дойде до своята съвършена форма. Напредналите същества постоянно коригират тия форми.

Казвате: „Какви са тия напреднали същества?“. Трябва да знаете, че не само ние живеем в света. Има същества, които живеят под нас, на които съзнанието е преплетено с нашето. Вследствие на това преплитане на съзнанията, всички същества се намират под взаимното влияние на съзнания, по-високи и по-ни-

ски от тях. И съзнанието има свои степени на развитие, както и умът, и сърцето. Засега ние знаем само четири съзнания: самосъзнание, съзнание, подсъзнание и свръхсъзнание. Освен тези четири, съществуват още шест степени на съзнанието, които обясняват неразрешените въпроси, както и противоречията в живота. Противоречията се дължат на степента на съзнанието, до което е достигнал даден човек. На съзнанието се дължат неправилните образи, неправилните отношения между хората. Понякога човек за нищо и никакво е радостен или скръбен. Следователно, колкото по-високо е съзнанието на човека, толкова по-малко са и противоречията в неговия живот.

Ето, идат дни, говори Господ Йехова, *и ще проводя глад на земята, не глад за хляб, нито жажда за вода.* Кога ще бъде това? В последните дни. Някои тълкуват, че последните дни са сегашните. Казвате: „Как могат тях хора да тълкуват?“. Наблюдавали са, правили са ред научни изследвания. Питам: как могат лозарите по пръчките на лозата да познават с точност коя лоза на колко години е? Те са се занимавали с този въпрос, правили са ред научни изчисления. Ако дадете в ръцете на лозаря една лозена пръчка, той ще я прегледа и ще ви каже, че тази пръчка е например от едногодишна лоза. Как познава? По устройството на тази пръчка. Всяка изтекла година слага особен отпечатък върху лозата, по който лозарят чете годините ѝ. На същото основание, когато човек говори, по неговата мисъл може точно да се определи възрастта му. На земята живеят млади и стари души: младите души се познават по това, че като са живели малко на земята, нямат много опитности. Старите души пък са живели много; те разполагат с много знания, с големи опитности. Следователно, ако една стара душа греши, тя съзнателно греши; ако прави добро, тя пак съзнателно прави добро. Тия стари души със знания, с опитности, ние наричаме още напреднали души.

Казвате: „Как ще изправим живота си?“. Преди всичко вие трябва да знаете, че вашият живот още не е духовен, а физически. Всеки човек носи по едно нещастие в себе си. Как можете да се избавите от това нещастие? Чрез великата божествена наука. Вие ще се избавите от нещастиято, от страданието, само когато при вас дойде царската дъщеря на мъдростта. Само тя е в сила да спаси човечеството. Ако хората се занимаваха с божествената наука, те сами щяха да регулират своя живот, щяха да знаят каква е волята Божия и щяха да я изпълнят. Който разбира тази наука и я прилага в живота си, той може да се справи с всички удове на своя организъм и да ги управлява. Такъв човек е господар на себе си. Изпълнението на волята Божия подразбира: всичко, което се върши в света, да е проникнато от такава красота и хармония, която да е в пълно съгласие с космоса. При това положение животът на човека ще бъде в хармония с общия живот на космоса. И оттам: всяко нарушение във вашия живот е по-малко или по-голямо отклонение от общата хармония на космоса. Срещате един добър работник, който живее добре, работи своя занаят и е доволен от живота си. Обаче направи ли някаква погрешка в живота си, отклони ли се от общия живот, той забелязва, че паметта му постепенно отслабва. Какво става с него? Той изгубва работата си и не може вече да я изпълнява.

Някой се хвали, че има силна памет. Щом има силна памет, нека си спомни де е бил преди 100, 200 или 500 години. Който е развил божественото съзнание в себе си, той ще помни миналото си, но ще предвижда и бъдещето. Съвременните хора вярват главно в науката и казват: „Каквото науката поддържа, това е истината, няма какво повече да търсим.“. Казвам: съвременната наука изучава главно миналото на човечеството, но това още не е наука. Истинска наука е онази, която изучава бъдещето и прониква в него.

Съвременната наука е силна главно в едно отношение – в разрушението. Какво ще кажете, силна ли е съвременната наука в религията, във философията, в поезията? Дойде ли въпрос до разрушението, там тя е силна, и при това толкова силна, че може да унищожи половината земя. Ако дойде до положение да разруши цялата земя, тя ще се прости и със себе си. Това се отнася до западната наука. И съвременната цивилизация е силна със своите разрушителни елементи. Не, това не е наука, не е цивилизация. Днес и религиозни, и учени спорят. Дето има спор, там истината отсъства. Православните казват: „Спасението е в нашата църква.“. Евангелистите казват: „Спасението е при нас.“. Може ли да има спор между църкви, които служат на един Бог?

Питам: може ли да има спор за живота кой живот е по-добър? Един е животът. Качествата на живота са красота, благоухание и простор. Ако вашият живот води към красота, към благоухание и простор, той е истинският живот и върху него няма защо да спорите. Човешкият характер пък се познава по издръжливостта. Поставете човека в мъчнотии, за да познаете силата на неговия характер, развитието на неговия ум и благородството на сърцето му. Вземете парите на човека, за да видите каква е вярата му. Ние говорим за хора, които са дошли на земята да учат и да се изпитват. Има души, които providението не е подложило на никакви изпитания. Тия души не се изпитват. Обаче, ако хората не искат да бъдат изпитвани, трябва да се изпратят в страната на вечния мир, дето няма тревоги, няма безпокойствия, но няма и развитие. Всеки човек иска да уреди живота си. И това може да стане, но трябва да се откаже от благата на живота. Който иска да се откаже от злото, той трябва да се откаже и от доброто. Обаче на този човек веднага подписват паспорта и го изпращат в света на вечния мир. А който иска да се ползва от благата на живота, той ще ос-

тане да живее на земята, но не като търговец, а като пчеличка, да работи неуморно и с постоянство.

Сегашният живот на хората зависи от тяхното минало. И за да се освободи човек от своето минало, Бог е вложил в него този вътрешен глад за изучаване Словото Божие. Словото Божие облагородява човека. Под думите *Слово Божие* разбирам целокупния живот. За тази цел човек трябва да изучава земята с всички живи същества по нея, и небето, с разните слънца и планети; той трябва да изучава хората, техните лица и целият им строеж; той трябва да изучава изворите, водите, минералите, растенията, животните. Като познава движението и посоката на водите, човек ще разполага с тях и ще ги прекарва през безводни места, да се ползват от тях ония негови братя, които са лишени от вода. Като познава законите и условията за развитието на растенията, човек ще разполага с тях, ще ги насажда на места, гдето растителността е слаба. Това значи да има човек знания! Той ще помага и на страдащи, и на бедни. Някой земеделец страда, гърчи се от мъка. Защо? Житото му не е станало. Как да му се помогне? Напълнете хамбара му с жито, и мъката му ще мине. Някой търговец страда. Защо? Дюкянът му се е изпразнил. Напълнете дюкяна му със стока, и той ще се зарадва. Някой ученик плаче. Защо? Не може да реши задачите си. Решете задачите му, и плачът ще престане. На всеки човек липсва нещо. Дайте му това, което му липсва, и той ще бъде доволен. Кой може да даде на хората това, което им липсва? Ето защо, когато вътрешният глад ви посети, благодарете на Бога! Когато страданието похлопа на вратата ви, дайте му едно угощение! Когато в живота ви се яви някаква спънка, поговорете с нея и я угостете! Научете се да давате угощения не за богатата в живота, както е било досега, но поне за малките страдания и мъчности, които ви сполетяват. Щом ви дойде някое малко страдание, поканете своите приятели на угощение и кажете: „Каня

ви да си хапнем заедно и да благодаря на приятелите си от невидимия свят за изпратения от тях подарък.“. Великите хора в света са се повдигнали, благодарение на това, че всякога са били доволни, признателни на Бога за малките страдания и нещастия, които са ги сполетявали. Големите нещастия в живота се дължат на това, че хората изказват недоволството си, задето ги постигнали някакви страдания. И тъй, бъдете внимателни, да не би като се оплаквате от малките страдания, да налетите на по-големи. Знание е нужно на хората, но в ръцете на невежия знанието е опасно. Някои хора не се ползват от своето знание на място. Ако някой от тях е добър френолог например, той използва това знание да търси дефектите на хората. Например няколко години наред Ломброзо е изучавал престъпните типове, вследствие на което, когото срещал, наблюдавал го дали няма на лицето му някаква черта на престъпник. Като ходил в Русия, той пожелал да види Толстой и през всичкото време го наблюдавал какви особени черти ще схване на лицето му. Толстой даже пише в своите бележки за това посещение на Ломброзо, като казва, че не се е чувствал свободен в негово присъствие. Защо? Наблюдавал го е Ломброзо. Няма защо хората да изучават престъпните типове. Те са отклонение от естествените, от нормалните типове. Ако е въпрос за наука, изучавайте нормалните типове. Например измерена е височината на човешкия мозък от центъра до периферията; тя е около 15 см. Всяко най-малко отклонение от тази мярка говори за едно анормално състояние в човека, т.е. за отклонението му от правия път. Ако пък дължината на линията от ухото до между веждите е приблизително 15 см., то всяко скъсяване на тази линия показва отклонение на човека от неговото правилно развитие. Казвате: „Как може да дойде човек до правите мерки? Как може да възстанови в себе си тия норми?“. За да дойде до първоначалното си положение, човек трябва да работи

върху себе си, да развива тия центрове, тия линии. Например, който е милостив и прави добрини, той развива челото си отпред, горе. Който усилено се занимава с умствена работа в продължение на десет години най-много, той ще развие специфични умствени центрове, които се намират на челото.

Следователно в развитието си, човек не се променя по форма, а по сложност. Ако разтеглим в плоскост човешките клетки или материята, от която е направено тялото му, ще видим, че то ще заеме по-голямо пространство, отколкото, ако по същия начин разтеглим най-големия мамут. Човешката материя е фина и разтеглива. В този смисъл, по форма човек е най-голямото животно на земята. Външно той представя една малка опашата звезда, но в идейния свят той е грамаден. Неговите идеи отиват до слънцето, до звездите. За какво може да мисли един мамут? Преди всичко неговата форма не е толкова голяма, пък и мисълта му се простира на около два – три километра, а най-много десет километра. Обаче човекът, с този голям простор на своя ум и с това голямо разширение на своето сърце, може да влезе във връзка с всички хора. Често съм казвал, че ние трябва да любим Бога. Как ще го любим? Ние ще любим Бога като дадем път на всяка благородна мисъл и на всяко благородно чувство в нас. Колкото малки да са тия мисли и чувства, те са божествени, не трябва да се отхвърлят. Няма човек в света, в когото тия мисли и чувства да не се явяват спонтанно. На него не остава друго, освен да ги приеме в себе си и култивира. И ако съвременните хора не успяват в много свои добри начинания, това се дължи на обстоятелството, че те отблъскват малките божествени мисли и чувства, а очакват да им дойдат грамадни, велики идеи и мисли. Ние наричаме такива хора грешници, защото те очакват само велики идеи. По този начин тези хора убиват в себе си Божественото, великото начало. В това именно седи нещастieto на

всички хора. Забележете – при най-скръбното състояние на човека, в ума му ще проблесне една малка мисъл, която ще му донесе необходимата светлина. След това състояние човек отново ще изпадне в тъмнина. Така се редуват в съзнанието на човека един светъл и един тъмен момент, докато най-после в съзнанието му се образува един светъл кръг и в него настанва пълно затишие, в което той чува тих глас да му говори: „Не бой се, всичко ще се оправи!“.

Един българин изпаднал в някакво тежко състояние и решил да се самоубие. Като размишлявал по какъв начин да свърши с живота си, той чул в съседната стая един тих глас да пее: „Аз всякога мисля за теб.“. Като чул този тих глас, съзнанието му се прояснило, и той казал: „Няма да се самоубия, аз имам достатъчно сили да преодолея мъчнотията, в която съм изпаднал. Ще се заломя за някаква работа, макар и най-проста, за да изляза от трудното положение, в което се намирам.“. Казвам: такава сила е вътрешният глас! Такъв преврат може да произведе той в човека! Сила е този глас – „аз всякога мисля за тебе“.

Казвате:

— Ние не сме толкова чисти, да долавяме и разбираме този глас.

— Ще бъдете чисти.

— Ние не сме толкова учени.

— Ще бъдете учени.

— Ние не сме толкова силни.

— Ще бъдете силни.

— Ние не сме толкова богати.

— Ще бъдете богати.

— Страданията ни са големи.

— Те са за ваше добро.

— Живота ни е непоносим.

— Ще го носите.

Ето, идат дни. И ще проводя глад на земята.

С този вътрешен глад именно Бог ни изпитва колко

го обичаме. Този глад е вътрешното начало. Бог ще проводи глад, но ще създаде условия да се задоволи този глад. Няма нищо в света, което Бог не може да направи. Той иска да ни направи съучастници в Неговото дело. Можете ли да се радвате на живот, в който не сте взели никакво участие? Бащата ще оре и копае на нивата, а синът ще се облече по последна мода, ще си тури лачени обуца, ще се намаже с най-хубава помада, ще вземе бастун в ръка и ще отиде при баща си да го пита как върви работата. Значи бащата ще работи, а синът ще яде и пие, и с цигара в уста ще се разхожда нагоре-надолу. Не, такъв син не трябва да се учи. Синът отива на училище и се връща, но на края на десетте години знае толкова, колкото и в началото на своето учение. Казвам: синът трябва да бъде наред със своя баща. Ученикът трябва да бъде наред със своя учител. Дето е учителят, там трябва да бъде и ученикът. Дъщерята трябва да бъде наред със своята майка. Слугата трябва да бъде наред със своя господар. Аз не говоря за обикновения господар или за обикновения баща. Аз говоря за такъв баща, който храни благородни и възвишени чувства към своя син. Кой баща не иска сина му да стане учен и благороден? Кой господар не иска слугата му да стане добър и благороден? Кой учител не иска учениците му да бъдат добри, учени и благородни? Добрият господар иска слугата му да бъде достоен за работата, която му е определил.

Казвам: вътрешният глад ще ви постави в положение да изправите живота си. За тази цел трябва да започнете с разрешаване на мъчнотиите в своя живот. Мнозина се спъват от страдания, от съмнения, от ревност, както и от своите тесни възгледи. Днес е опасно да се говори на хората. Ако им говориш за философия, ще се обидят философите; ако говориш за поезия, ще се обидят поетите; ако говориш за държавата, ще се обидят държавниците. Комуто каквото кажеш, все ще се обиди. Питам: кой държавник днес управлява,

както Бог изисква? Кой педагог е възпитал учениците си, както Бог изисква? Коя майка е родила децата си, както Бог изисква? Има такива майки, но те са малко, а за в бъдеще ще се срещат повече. Да вършим това, което Бог изисква, туй е идеалното, красивото в света. Това ще се постигне, когато всеки реши да живее като истински човек. Аз не разглеждам Бога като същество, което ни влияе отвън, но като същество, което живее дълбоко в нас, което при всички условия на нашия живот остава неизменно, и всеки момент изправя живота ни. Всеки може да опита Бога. Как ще го опита? Когато изгуби всякаква надежда и помощ отвън, когато животът му се обезсмисли, тогава Бог, вътре в него, му остава единствен верен и го крепи. Дали си на земята, или в другия свят, дали си в ада, или в рая, единствен Той остава с теб и те крепи. Твоята мисъл, твоето чувство, твоето съзнание е преплетено с Неговото. Псалмопевецът казва: *Никъде не мога да избегна от Твоето лице*. Затова именно трябва да се изучава разумното Слово, в най-голямото му разнообразие, във всичките му форми.

Има учени хора в света, които са посветили живота си в изучаване на човешката ръка; други – в изучаване на човешкото лице, сърце, човешкия мозък, човешките мускули, кости и т.н. Трети учени са посветили живота си за изучаване на растенията, животните и т.н. Всички тия науки са отлични, те показват на човека пътя към неговото правилно развитие; те са израз на разумното Слово. За в бъдеще баща, на когото се роди син, няма да философства как се е създало това дете, но ще извика един хиромантик, който по ръката или по някой от пръстите му, ще каже какви способности се крият в него, какви добри и лоши черти има, и най-после какво може да излезе от него. Хиромантикът ще даде методи за възпитанието на това дете. Ако пък бащата пита нещо за себе си, той ще му даде начини как да изправи живота си и как да се освободи

от противоречията. Днес и тази наука е опасна. Защо? Защото и съвременният хиромантик, като Ломброзо, търси дефектите в човешката ръка. Като види някой свой познат, ще погледне ръката му и ще каже: „Виж колко е изкривен средният пръст на лявата ти ръка. Виж какви дефекти има ръката ти!“. Всяка линия на ръката има своето значение. Например, когато човек свива ръцете си в юмрук, това означава: „Трябва ли да пусна от ръцете си това, което веднъж съм хванал здраво?“. Някой човек поставя палеца си върху цялата ръка, свита на юмрук, а друг поставя палеца си вътре, между пръстите на ръката. Какво означава едното положение на палеца, и какво – другото? Това са образи, фигури, с които си служим в речта, за изяснение на нещата. Когато някой отваря юмруците си, това означава: „Аз пуцам всичко, каквото съм придобил.“. Когато някой крие ръцете си, с това заедно той скрива и своето лице. Когато някой отвори ръцете си и покаже дланите си, този е истински човек. Той иска да каже: „Ето ме, гледайте, четете по мен, това съм аз.“. Когато римлянинът поздравява, той вдига ръката си нагоре и прикляка малко на едното си коляно. Римлянинът се отличава по своята честност; европейците се поздравяват с ръкуване. Всяка сутрин, като ставате, вдигнете ръката си към небето и кажете: „Господи, погледни ръката ми и кажи какво трябва да направя днес. Ако имам някакъв дефект, кажи ми какъв е и дай ми начин да го изправа.“. Когато вдигнем ръката си нагоре и я отворим, едновременно с това и мъдростта в нас се разтваря и изпуска светлина навън. Ясновидецът вижда тази светлина и изпитва голяма радост.

Следователно истинското знание седи в това да схванем идеята, че всички наши удове, както и цялото ни тяло, са проекции на Божията любов, на Божията милост и Светлина. Когато лицето на човека е чисто и светло като на светия, от сърцето му излиза пламък, светлина. От мозъка и от сърцето на много учени

излиза също такава светлина. Приятно е на човек да среща хора, на които главите, лицата и сърцата светят. Това значи култура! Аз бих желал и вие така да светите. Щом светите, няма да имате нужда от никаква лампа. Такива братя и сестри, такава публика, на които главите, очите, ушите, устата, сърцата и мозъците светят, са всякога добре дошли. Това значи хора на новата култура! Не е достатъчно само да се говори за новата култура, но трябва да се знае, че хората от новата култура светят. Когато всички хора придобият тази светлина, те ще си подадат ръка и всички заедно ще светят, ще показват пътя на ония, които са се отклонили от него. Само по този начин ще се създаде великото братство в света.

И ще проводя глад на земята. Този глад подразбира стремеж към Божественото. Когато Божественото съзнание в човека се пробуди, той свети. Неговото сърце и неговият ум са запалени с Божествения огън на любовта. Когато се стреми към Божественото, човек ще се домогне и до новата, положителната наука, според която нещата имат съвсем особени тълкувания. Например според тази наука, Хималаите представят средния пръст на човешката ръка. Там живее Сатурн, падналият бог. Следователно, който търси правдата, трябва да обърне погледа си към Хималаите, и когато се решава някое важно дело, съдиите трябва да отидат на върха на Хималаите, на връх Еверест, на Сатурн, там да го решат. Значи средният пръст на човека се намира на връх Еверест. В Америка се намира Меркурий, малкият пръст на ръката. На Монблан се намира Юпитер, показалецът. Де се намира четвъртият пръст, Аполон? На този въпрос вие сами ще си отговорите. Като разглеждам ръката на човека от гледището на хиромантията, мога да кажа какво положение заема той в света и какво може да излезе от него. Когато някой иска да развие в себе си достойнство, той трябва да се качи на Монблан. Ако пък иска да развие в себе

си справедливост, той трябва да се качи на Хималаите, на връх Еверест. Англичаните предприеха няколко експедиции до Еверест, но не можаха да се качат на него. Там стават големи бури, големи въздушни течения. Някои казват: „Какво ни интересува връх Еверест?“. Трябва да ви интересува. Когато искате да бъдете справедливи, мислено ще се качите на Еверест и там ще размишлявате за него. Когато искате да развиете в себе си благородство и достойнство, ще се качите мислено на Монблан и там ще размишлявате. Когато искате да уредите материалните си работи, ще се качите на най-високата планина в Америка.

Ето, идат дни, говори Господ Йехова, и ще проводя глад на земята. Чрез този глад се придобива знанието. Този глад събужда вътрешните сили в човека, които го заставят да изучава целия органически свят. Идат дни, когато всички напреднали души от целия свят ще си подадат взаимно ръка, и знанието, което се е изучавало от хиляди векове в миналото и бъдещето, ще изпълни цялата земя. Казано е в Писанието: *Цялата земя ще се изпълни със знание за Господа. И ще бъде едно стадо и един пастир, една майка и един баща, едно семейство, един учител и едно училище.* Какво по-красиво от това? Красивото иде вече в света!

И тъй, не се обезсърчавайте, но изучавайте нещата! Знанието е за ума, доброто – за сърцето, силата – за духа, благородството – за душата.

Желая на всички да бъдете умни, добри, силни и благородни!

25 декември 1927 г., София

ИДАТ ДНИ

В образ Божии

*Който, в образ Божии като
бе, не го помисли похищение,
да е равен Богу.*

Филипийни 2:6

Който, в образ Божии като бе. Това изречение има външен и вътрешен смисъл. Мнозина са разглеждали този стих, но са се спирали върху външната му страна, защото изобщо външното най-много апелира към хората. Аз ще разгледам вътрешната страна на този стих. Думите *в образ Божии* подразбират вътрешните условия, вътрешните възможности, дадени на човека. В това отношение само царският син има външни и вътрешни благоприятни условия да учи, да се развива. Той може да си избере каквито другари иска; той има възможност да си вземе каквито професори иска. Под думите *царски син* разбирам онзи, в жилите на когото тече царска кръв. Всеки друг, който не е царски син, няма тези благоприятни условия, вследствие на което той трябва да се бори със сиромашията, да преодолява мъчнотиите и лишенията.

Сега, като се спирате върху живота при дадените условия, вие разглеждате временните блага, които той носи, без да се спирате върху факта, че временните блага създават големи нещастия на хората. Ако проследите историята на човешкото развитие, както и това на целия органически свят, ще видите, че този факт е верен. Няколко зрънца, дадени на една птичка, могат да костват живота ѝ. Тази птичка е гладна, търси някъде храна, но в това време няколко немирни деца ѝ устройват капан. Те я примамват с няколко житни зрънца, които отнемат живота ѝ. Тя иска да задоволи глада си, но едновременно с това животът ѝ се

отнема. За да изкара плод от земята, земеделецът работи месеци наред, изразходва енергия, материални блага, докато най-после получи едно временно благо. Младата мома изразходва време, енергия, средства, за да се облича хубаво, да се гизди, за да се хареса на някой момък. Най-после тя се домогва до това благо, но цял живот носи последствията на това благо. С ред страдания и мъчности тя изкупва придобитото благо.

Мнозина запитват: „Трябва ли да учим?“. Според мен този въпрос съвсем не е на мястото си. Да се задава такъв въпрос, то е все едно да се пита трябва ли да гледаме, трябва ли да слушаме, трябва ли да ходим, да се храним, да пием, да спим и т.н. На живия човек такива въпроси не могат да се задават. Всички тия действия – гледане, слушане, хранене, ходене – са присъщи на един велик, разумен живот. Когато този живот престане да се изявява, тогава сами по себе си и тези действия ще изгубят смисъл. Умрелите спят ли? Ще кажете, че умрелите почиват. Може да почиват, но те не спят. Умрелите ядат ли? Не ядат. Умрелите виждат ли? Не виждат. Умрелите чуват ли? Не чуват. Вие можете да плачете на гроба на умрелия колкото искате, но той нищо не чува. За него вашият плач е безпредметен. Слушал съм как някоя жена плаче на гроба на умрелия си мъж, и казвам: колкото и да плачеш, той няма да те чуе. Какъв смисъл има тогава този плач? При това положение трябва ли майката да плаче на гроба на умрялото си дете? Има смисъл майката да плаче за живото си дете, но да плаче за умрялото си дете няма никакъв смисъл. Да четеш някаква книга пред един разумен човек, има смисъл в това; но да четеш книга пред някой глупав човек или пред някое животно, в това няма никакъв смисъл.

Религиозните хора, както и хората на новите идеи, на новите течения, имат амбиция да докажат на хората, че тяхното учение, техните идеи са прави и насила искат да ги убедят в това. Казвам: убедете себе си, а не другите. Който носи в себе си новите идеи,

той трябва да бъде толкова пластичен, че каквото и да му се случи в живота, на каквато мъчнотия да се натъкне, да е готов да се справи. Дайте най-мъчното музикално парче на някой виден музикант, той ще го погледне оттук-оттам и веднага ще се справи с него, ще го изсвири отлично. Дайте същото парче на някой посредствен музикант, той ще го свири цели месеци и години, и в края на краищата ще направи ред грешки. Като го слушате да свири, казвате: „Мъчи се човекът да свири.“ Не е лесно да изсвириш нещо от Бетховен. Не е лесно за посредствения музикант, но за опитния музикант не е мъчно. Щом става въпрос за мъчение, казвам: мъчение има в ада; трагедия има в ада. Следователно мъчението е за ада; драмата – за човешкия живот; поезията – за рая. Човешкият живот не е трагичен, но драматичен. Ако питате какво има вън от ада, казвам: вън от ада е раят. Значи дето свършват трагедията и драмата, там поетът туря начало на своята поезия. Обаче само онзи поет може да пише истинска поезия, който е минал през фазите на трагедията и драмата. Какво нещо е трагедията, знаете вече; какво нещо е драмата, пак знаете. Отсега нататък трябва да изучавате поезията. Тя отскоро е започнала да се изучава. Следователно поезията е нова наука. Първият човек, който е писал поезия, е Адам. Обаче поезията на Адам остана недовършена, защото го изпъдиха от рая. Господ му даде най-хубавата жена, каквато светът познава. Адам толкова се възхити от своята жена, че се вдъхнови и започна да пише. Той мислеше да напише нещо особено хубаво, което да остане за вечни времена, но и той, както някой си турчин, казал: „Отиде нашата дуня*.“ Един турчин слушал как български съдия решавал едно дело, и като чул решението на това дело, казал: „Отиде нашата дуня!“ И сегашните хора като този турчин казват: „Дойде грехът и всичко изгубихме.“ Не е достатъчно само да се констатира

* Дуня – диал. – дюля

това, но човек трябва да потърси причините за греха и начините как да се освободи от него. Ако грехът днес е дошъл, и утре има възможност да дойде. Грехът не е нещо случайно. Той представя накопления на желания, които всеки момент могат да се изявят и да спънат човека в неговото развитие. Тези желания имат далечен произход.

Сега аз искам да насоча мисълта ви към един велик закон, който организира идеите. И в този смисъл, казвам: няма сила в света, която може да противодейства на идеите. Идеята, сама по себе си, е мощна. Един от пророците казва за Бога: „Няма оръжие в света, което може да Ти противостои.“. Който разбира този закон, той може да избегне много нещастия. Колкото и малка да е една божествена мисъл, тя е мощна. Кога ще се реализира, не е важно, но тя непременно ще даде своите добри резултати. Ако доброволно не приемете една божествена идея, тя ще влезе в подсъзнанието ви, дето сама ще се организира. Как ще се организира? Тя постепенно ще привлича към себе си подобни на нея идеи и един ден, когато види, че съзнанието ви е най-слабо, тя ще ви се наложи и ще изнесе това, което крие в себе си. Божественото не държи на времето: могат да минат месеци, години, но в края на краищата Божественото пак ще се прояви. По този закон може да се обясни защо някои идеи са материалистични, а други – идеалистични. Това се дължи на широтата на човешкото съзнание, на кръговете, които се образуват в него. Въпросът за кръговото организиране на идеите е философски и изисква съответен ум за разбирането му. Да допуснем, че някой човек живее в идеален век и по едно време през ума му минава мисълта, че трябва да поправи някои свои погрешки или някои погрешки в обществото. Обаче той отхвърля тази мисъл от ума си, счита, че е ненавременна. Мисълта влиза в подсъзнанието му и работи там, организира се, чака времето да се прояви. Като се отказват от иде-

ите с широките кръгове, хората дават предимство на своите мисли, т.е. на мислите с тесни кръгове, докато постепенно стеснят кръга на своето съзнание и създадат ново течение в света, обратно на идеалистичното, а именно – материалистично. По този начин хората казват: „Всичко в света е материя.“. Значи, когато хората се отказват да изправят погрешките си, в света настанва ново течение – материализъм. Освен материята, материалистите не признават нищо друго. Когато се натъкват на големи противоречия и страдания, хората започват да търсят някакъв изход от положението, в което се намират, докато неусетно се домогнат до идеята за Бога. Това показва, че Божествените идеи са се организирали вече и от подсъзнанието слизат в съзнанието на човека. Така се създава в света идеалистично течение и хората започват да възприемат Божествените идеи. Следователно, когато хората не искат да изправят погрешките си, се ражда материализмът. Когато в тях се яви готовност да възприемат божествените идеи, ражда се идеализмът. Обаче нито материализмът, нито идеализмът са в сила да изправят живота на хората. Който не иска да стане материалист, той трябва да разбира закона, по който може да изправи погрешките си. Който иска да стане идеалист, той трябва да възприема божествените идеи. Когато хората станат идеалисти, тогава ще дойде истинската поезия.

Който, в образ Божии като бе. Този стих показва, че апостол Павел е предвиждал не само тогавашните възможности на живота, но и бъдещите. Които не разбират тия неща, те искат в един ден да преживеят всичко, но това е невъзможно. Някой иска слава. От кого иска тази слава? Кой може да му я даде? Ако вие сте музикант и искате мнението на някой виден музикант, той да ви похвали – това разбирам. Мнението на този музикант е ценно за вас. Обаче, ако вие искате мнението на някой човек, който седи по-долу от вас

като музикант, в това няма никакъв смисъл. Затова именно Христос казва: *Не търсете слава от хората, но от Бога*. По-нататък аз казвам: не търсете знание от хората, но от Бога. Хората могат да бъдат носители на знанието, но извори не могат да бъдат. Божественото създава идеите, а не човешкото. Божественото е носител на всички възвишени идеи и мисли, които вълнуват човешката душа. Днес хората говорят за нови идеи, за ново учение, но в същност схващанията им са свършено различни. И българите казват „ново учение“, и американците казват „ново учение“, но и едните, и другите разбират различни неща. Под думите „ново учение“ американците разбират нов начин за лечение. Онези, които поддържат този начин на лечение, казват, че никакви болести не съществуват, защото те отричат материята, а признават само духа. Това е едностранчиво разбиране. Защо? Защото човек не може да отрича това, което не съществува. Може да се отрича само това, което съществува, но не и това, което не съществува. Ако отричате съществуването на материята, това показва, че тя съществува. Щом отричате съществуването на духа, това показва, че той съществува. Човек може да отрича само тия неща, за които има известни понятия и с енергията на които става известна промяна. Например денят и нощта се обясняват с промени, които стават със слънчевата енергия. Значи денят се определя от изгряването на слънцето. Дето има слънце, там е ден; дето няма слънце, там е нощ. Когато казваме *Божествен ден*, разбираме присъствието на Бога в човешкото съзнание, като изгряващо слънце, което го озарява и внася в него светли, велики мисли. Нощта в съзнанието пък подразбира залязване на това слънце.

Запитвате:

— Какво нещо е любовта? – Изгрев.

— Какво представя отсъствието на любовта? – Залез.

- Какво нещо е мъдростта? – Изгрев.
- Какво нещо е глупостта? – Залез.
- Какво нещо е истината? – Изгрев.
- Какво нещо е лъжата? – Залез.
- Какво нещо правдата? – Изгрев.
- Какво нещо е безправието? – Залез.
- Какво нещо е милосърдието? – Изгрев.
- Какво нещо е жестокосърдечието? – Залез.

Това са две категории състояния. Всеки човек трябва да определи в даден момент в кое от тия две състояния се намира, без да се стреми да доказва защо е така. При залез слънце човек усеща в себе си дълбока скръб, като че е изгубил нещо ценно. При изгрев слънце човек усеща едно повдигане на духа и тогава той лесно изправя погрешките си. Казвате: „Каква погрешка може да се изправи при изгряването на слънцето?“. Представете си, че сте имали един приятел, който ви е обичал и който е бил готов на всякакви жертви за вас, но вие не сте преценили неговата любов. Така се случва, че този човек умира и вие оставате натъжен, скръбен, че нищо не сте направили за него. Как ще изправите тази погрешка? Такава е грешката на цялото човечество по отношение на Христа, който искаше да повдигне еврейския народ, да даде светлина на цялото човечество. Той искаше да събере всички народи под крилете си, както квачка събира пиленцата си. И как постъпиха с Него? Разпнаха го на кръст. Но ето, две хиляди години вече, откакто евреите носят последствията на своята грешка. Те и до днес не могат да се изправят. Защо? Защото Христос не е между тях. Знаете ли колко скъпо плащат евреите за своята грешка? Няма друг народ в света, който тъй скъпо да изкупува своята грешка. Казвате: „Ако Христос дойде днес между нас, ние няма да постъпим като евреите.“. Не е въпросът как днес ще постъпите. Сега вие се чудите как са могли евреите да постъпят така с Христа! Всеки човек може да постъпи като евреите. Ако раз-

пне своята велика идея, както евреите разпнаха Христа, не прави ли и той същата грешка? Но тази грешка носи след себе си голяма катастрофа.

Някой казва: „Аз не мога да се откажа от удоволствията в живота; не искам да живея като отшелник.“. Питам: какво удоволствие има в това да прекара човек цяла нощ в едно кабаре? Какво удоволствие има в това да седиш цяла нощ в кабарето и да дишаш пращен, нечист въздух? Кое е за предпочитане: да дишаш отровния въздух по кабаретата или да дишаш свежия въздух на Рила, или на друга някоя планина? Питате: „Как живеят хората в кабаретата?“. Живеят те, но в себе си носят отровата на тамошната атмосфера. Те са заразени хора.

В първите времена на християнството, във времето на Нерон, един виден римски патриций се влюбил в една християнка и пожелал да я целуне. Тогава жената е заемала ниско положение, а не като сегашното, затова този патриций мислил, че може да постигне всичко, каквото пожелае. Тогавашните нрави били много разпуснати. Обаче християнката се противопоставила на желанието на този патриций. Той се почудил на смелостта на тази християнка и казал:

— Аз искам да те целуна.

— Не само ти трябва да искаш, но и аз трябва да искам това. Още повече, аз трябва да зная защо искаш да ме целунеш.

— Не мога да живея без теб. Животът ми без теб е свършено безсмислен.

— Щом е тъй, аз искам да те поставя на изпит, да проверя дали говориш истината.

— Готов съм на всякакъв изпит.

— Тогава ще те пратя при една моя приятелка, да я целунеш. Като се върнеш оттам, тогава ще ти позволя да ме целунеш. Обаче ще донесеш едно писмо от моята приятелка, от което да се уверя, че наистина си я целунал.

Той много се зарадвал за този изпит и веднага тръгнал да изпълни дадената му задача без да знае, че приятелката на неговата възлюбена била прокажена. След три дена той се върнал от приятелката на своята възлюбена, но вече заразен; на устата си имал струпеи, които му причинявали големи болки. Като го видяла, младата християнка му казала:

— Сега вече можеш да ме целунеш.

— Не е време за целуване. Имам големи болки на устата си, първо трябва да се излекувам.

— Тогава аз да те целуна.

— Не, още не може. Когато изчистя устата си от проказата, тогава ще ме целунеш.

Отишъл той при лекар в Рим да се лекува; минавали ден, два, три, месеци, но щастливият ден за целувката не настъпил.

Сега ще обясня значението на целувката. Целувката подразбира красивото, възвишеното, което човек търси в живота си. Аз не разглеждам целувката в нейната външна, физическа страна, но имам пред вид нейния вътрешен смисъл. При допирането на устните всякога взимат участие известен род сили. Например горната устна представя извор, от който изтичат струи на Божествената Мъдрост. Ако погледнете на човека с разбиранията на ангела, ще забележите, че от горната му устна изтичат някакви струи като от извор, а долната му устна представя коритце, в което тия струи се изливат. Следователно, ако от устата на някой човек изтича нектар на живота, тази целувка има смисъл; обаче, ако от устата му изтича отрова, тази целувка е нещастие. Целувка от такава уста е целувка на прокажен човек. Тъй щото не е безразлично кого ще целуваш. Има ли смисъл да целувате умрели хора? Докато човек е жив, вие го хокате, карате се с него, но като умре, казвате: „Хайде да го целунем, да загладим работата.“ Ако искате да целунете някой човек, целунете го докато е жив, а не след като умре.

Който, в образ Божии като бе. Христос дойде между хората в образ Божии, да им покаже начин как да приложат Божията любов и мъдрост в света. Силата на знанието се заключава в приложението. Казват за някого: „Този човек се държи като слепец за тояга в своите вярвания, в своите възгледи.“. Питам: кой математик не се държи като слепец за тояга в числата от 1 до 10? Той носи тия числа със себе си, те представят за него мерки, без които не може. Ако някой го накара да се откаже от тия числа и букви, той ще му отговори, че тези числа представят за него пътища, чрез които възприема и предава математическите истини. Следователно всяко число е метод, чрез който може да се предаде една математическа идея. Всяка буква е метод, чрез който може да се оформи дадена математическа идея.

Като говорим за Божията любов, трябва да знаем едно от главните ѝ качества. Първото качество на тази любов седи в желанието на човека да постави своя любим на същото положение, на което той сам се намира. Следователно, когато казваме, че Бог ни люби, подразбираме, че Той иска да ни приравни със себе си. Ако горделивият почувства тази любов, той казва: „Ти знаеш ли кой съм аз?“. Обаче с тази гордост човек си създава големи страдания и неусетно пада от положението, в което Бог го е поставил. Любовта на Бога към нас е с цел да ни издигне, да ни даде добри условия за развитие. Ето защо тази любов трябва да смири човека, а не да го възвеличи. Да любиш някого, това не значи да слезеш по-долу от него или на неговото положение, но да го поставиш наред със себе си, за да го разбереш. Както се стремите към божествените мисли и чувства, така трябва да зачитате мислите и чувствата на онзи, когото обичате. Който има прави отношения към Бога, към своя ближен, той разбира смисъла на числата и буквите, и може да ги прилага в новия живот. Днес всеки човек се стреми към нау-

ка, всеки иска да бъде учен. Този стремеж е на място. Всеки трябва да се стреми към наука, но към божествената наука.

Казвате: „Съвременната медицина божествена наука ли е?“. Всяка наука, която е резултат на Духа, е божествена, но хората, които се занимават с нея, не са още божествени. Например, дойде лекарят при болния, постави го на операционната маса, извади червата му, чисти, прави, струва, зашие ги и казва: „Платете сега десет хиляди лева!“. Срещне ви някой апаш в гората, посочи ви револвера си и казва: „Дайте парите си!“. Както виждате, и единият иска пари, и другият иска пари. Значи и лекарят, който си служи с божествена наука иска пари, както и апашът, който не си служи с никаква божествена наука. Казвате:

— Може ли да се лекува човек без пари?

— Може.

— Как?

— Ако лекарят излекува болния както трябва и по този начин го избави от страдания, болният ще даде не само десет хиляди лева, но и сто хиляди.

Какво по-приятно за лекаря от това да знае, че е помогнал на някой страдащ, без да иска никакво възнаграждение за това? От друга страна пък, така излекуваният болен по никой начин не може да не се чувства задължен да благодари на лекаря. При най-оскъдните средства даже той ще търси начин да изкаже своята благодарност доброволно, а не по външно задължение. При това положение между лекаря и болния се създават красиви отношения. Иначе, в очите на болния, лекарят ще бъде като търговец. Дето има търговски сделки, там няма трайни отношения. Светът се нуждае от разумни лекари, които да лекуват хората по нов начин. Такъв лекар ще лекува болния според законите на любовта, и болният ще му плати според законите на любовта. Тогава и лекарят ще бъде доволен, и болният ще бъде доволен. Бъде-

щите лекари ще лекуват не само физическите, но и психическите болести. В съвременния човек има една страшна вътрешна проказа, която го разяжда. Погледнете някой човек – изглежда здрав, но сърцето му се гърчи от болките на тия вътрешни струпеи. Погледнете мозъка му, който също е под влиянието на струпеите в неговите мисли.

И тъй, човечеството се нуждае от медицина, която да освободи човешкия ум и човешкото сърце от проказата, която ги разрушава и разяжда. Съвременната медицина изучава свойствата и състава на цветята, на разни треви, и ги използва като лечебни средства. И божествената медицина извлича от цветята на божествения свят лечебни вещества, с които лекува психическата проказа, която съвременните лекари не могат да лекуват. Добре е да се направи опит с божествената медицина и с човешката, и да се видят резултатите от едната, и от другата. Например при един сериозно болен, почти на смъртно легло, викат двама лекари: единият лекува по обикновен начин, а другият – по божествен. Първият предписва някакви лекарства на болния, но минава ден, два, три, положението не се подобрява. Вторият лекар взима една чиста хартия и написва на нея една дума. След това изгаря книжката, събира пепелта, туря я във вода да се разтвори, дава от този разтвор на болния да пие по няколко лъжички на ден. Не се минават ден или два, положението на болния се подобрява. Казвате: „Това са илюзии.“ Не, в света илюзии не съществуват. Драми и трагедии също не съществуват. Хората сами си създават илюзиите. Те сами създават драмите и трагедиите. Как? Мъж бие жена си – ето една драма. Мъж убива жена си – ето една трагедия. Бог никого не бие. Той никого не убива. Вината не е само в онзи, който предизвиква. Някой писател написал една пиеса и наредил там да бият един от героите. И гледате, излизат актьорите на сцената, така се предизвикват едни

други, че се създава повод да бият един от героите. Също така и в живота се създават поводи между хората да се бият. Някой казал на някого една обидна дума. Последният казва: „Аз ще му дам да разбере!“. Той се заканва да го бие. Тази мисъл влиза в подсъзнанието му, гдето се организира и след известно време се проявява във физическия свят; той набива този човек. Обаче след два – три месеца най-много ще се намери друг човек, който пък него ще набие. Никой не може да избегне закона на възмездиято. Казано е в Писанието: *С каквато мярка мерещ, с такава ще ти се отмери*. Този закон работи и с положителните, и с отрицателните мисли и чувства в човека. Следователно, дойде ли в ума ви някаква добра идея, колкото и малка да е, не я отблъсвайте. Тя ще влезе в подсъзнанието ви, където ще се организира и един ден ще даде плод. Вложете тази мисъл като подкрепа в живота си! Вие сте художник; идва в ума ви една малка идея да нарисувате нещо, но казвате: „На мене ли остана да направя тази работа?“. Реализирайте тази идея и не мислете повече. Вие сте музикант; идва в ума ви идеята да изсвирите нещо. Казвате: „До мене ли остана да изпълня този номер?“. Изпълнете този номер и не мислете. Ако вложите в ума си идеята да станете милосърдни, ще станете. Тази идея работи в подсъзнанието, гдето се организира, и незабелязано се проявява и във физическия свят. Приложете този метод при самовъзпитанието си. Каквато добра мисъл мине през ума ви, приемоте я. Тя ще влезе в подсъзнанието ви и там ще работи. Един ден ще даде своите плодове във физическия свят. Защо съвременните хора не успяват с този метод? Защото те или не вярват в него, или наполовина вярват. В заключение – всеки ще получи толкова, колкото е вложил.

Сега, като се ползвам от опитностите на цялото човечество, аз вадя следния закон: който иска да успява в работите си, той трябва да бъде абсолютно чист!

Великите работи растат само при абсолютна чистота. Ако искате да станете виден човек, ако искате да станете учен човек, ако искате да станете силен човек, да създадете нещо, вие трябва да бъдете абсолютно чисти! Когато човек добие тази чистота, той схваща своето предназначение като душа, като носител на велика божествена идея.

Сега ще приведа един пример из живота на християните, във времето на Нерон. Един от римските благородници приел християнството, но като християнин бил подложен на големи гонения, заради което се принудил да напусне Рим и да отиде в Африка. Там той се скитал из горите и се криел в една пещера. По едно време той видял, че един лъв се приближил към пещерата. Като видял вътре човек, лъвът спрял спокойно пред входа на пещерата и вдигнал лапата си нагоре. В първо време християнинът помислил, че лъвът ще го разкъса, но като видял спокойствието му, разбрал, че друга някаква причина го е заставила да спре пред пещерата. Той се загледал в лапата на лъва и забелязал в нея един голям трън. Приближил към лъва, извадил тръна, превързал го внимателно и го оставил да си отиде. Лъвът се отдалечил, а римлянинът започнал да си мисли: „Каква полза, че съм направил едно добро на лъва? Извадих тръна му и нищо повече.“ След известно време този римлянин се върнал в Рим, когато християните отново били подложени на преследвания. Като християнин и той бил уловен, и осъден на смърт, да бъде разкъсан от лъвовете. Когато го извели на арената и пуснали срещу него един лъв, всички останали поразени като видели, че този лъв не се хвърлил върху него да го разкъса, но коленичил и започнал да ближе нозете му. Цялата публика се изказала в полза на този римлянин да бъде помилван, защото такова нещо може да се случи само с Бога, но не и с човека. Този лъв бил същият, на когото римлянинът извадил тръна от лапата.

Оттук вадим следният закон: доброто, което човек прави, се връща към него. Велико, мощно е доброто! Съвременните хора трябва да се занимават с доброто. Те разглеждат външната страна на живота и спорят върху въпросите: „Има ли Бог, или не; съществува ли друг свят, освен физическия; що е душа, що е дух; какво нещо е материализъм и какво – идеализъм.“. И това е добро. Тези разисквания развиват ума, но не разрешават въпросите на живота. Всяка идея е мощна в приложението си. Например срещате един човек, който ви обижда, каже ви някаква обидна дума. Ако се поддадете на влиянието на тази дума, тя ще влезе в подсъзнанието ви и там ще почне да се организира, докато един ден даде своите лоши резултати. Ако искате да се освободите от обидата, не бързайте да се поддавате на нейното влияние, но спрете се за малко и потърсете някоя божествена мисъл или божествено чувство, с които да ѝ се противопоставите. Кажете си: „Ако Христос беше на моето място, как щеше да постъпи?“. Божествената мисъл е средство, което може да ви помогне. В един разказ за Христа се разправя следното. Детето на една бедна вдовица било зле болно и тя решила да го занесе при Христа, Той да му помогне. По пътя още то издъхнало в ръцете ѝ. Тя продължила пътя си с мъртвото дете на ръце, за да търси Христа. Най-после ѝ казали, че Христос е разпнат вече, не може да ѝ помогне. Въпреки това тя отишла на лобното място сама да види Христа, да го помоли да съживи детето ѝ. Като видяла Христа на кръста, тя започнала отчаяно да плаче, че единствената ѝ надежда е изгубена. Христос помолил един от войниците да извади гвоздея от дясната му ръка, да помогне на тази нещастна вдовица и след това отново да го закове. Войникът изпълнил желанието на Христа. Тогава Христос положил ръката си върху мъртвото дете и то оживяло.

И тъй, вземете пример от Христа. Що се отнася до правене на добро, и на кръста да сте, помолете да отковат ръката ви само за момент, да направите последното добро. Това е геройство! Ако искате да бъдете такива герои, идеята за доброто трябва да стане във вас плът и кръв. Такива трябва да бъдат младите хора! Ако младото поколение стане образец на такова геройство, между младите ще има и учени, и гении, и свети хора. Едно се изисква от човека: и при добрите, и при лошите условия на живота да е готов като Христос да направи последното добро. Христос каза на войниците: *Освободете дясната ми ръка от гвоздеите, да помогна на тази жена. После пак я заковете.* Така е предадена идеята в разказа, но аз казвам: Христос не се обърна към войниците с молба те да извадят гвоздеите от ръката му, но Той сам ги извади. По какъв начин? Той силно съсредоточи мисълта си към Бога и гвоздеите сами паднаха от ръката му. Щом имаше сила да възкреси умрялото дете на вдовицата, още по-лесно беше за Христа с мисълта си да извади гвоздеите от ръката си. По този начин Христос даде добър урок на човечеството, като каза: *Според законите на римското право вие можете да ме разпнете, но аз ще ви покажа един метод, чрез който можете правилно да разрешавате всички спорове в света.*

Питам: кое беше по-добро – да пострада Христос или да не пострада? Страданието обезслави Христа на земята, но на небето, пред Бога, Той доби слава. Той изгуби своята слава, но възвеличи Божията. Ако Христос не беше се обезславил пред хората, човечеството щеше да бъде изложено на големи страдания. Христос каза: *По-добре аз да пострадам, отколкото цялото човечество.* Следователно по-добре е да пострада физическият човек, отколкото неговите идеи. Идеите в човека представят цялото човечество. Имаме ли идеи, ние сме човеци; нямаме ли идеи, ние не сме човеци. Какви идеи трябва да има човек? Благо-

родни и възвишени идеи, благородни и възвишени желания. Без такива идеи и желания, човекът е мъртвец, той не живее.

Казвате: „Дано дойде Христос на земята!“. Ако дойде Христос на земята, хората пак ще го разпнат, не по стария, но по нов някакъв начин. Защо? Защото Христос люби Бога. Много кръстове е имало и ще има за ония, които любят Бога. Ако някой набръчка малко лицето си и запита Господа защо му дава толкова страдания, Господ ще каже: *Изпъдете този навън! Той не е за сегашните времена, нека остане за бъдещите дни и години!* За онзи, който е готов, Бог ще каже: *Заковете този!* Той ще изпита голяма радост, че са го удостоили с такива страдания. Той ще благодари за привилегията, с която се ползва. Който е готов да служи на Бога, той гледа на страданията като на велико благо, на велика привилегия. Мнозина запитват защо са страданията в света. Казвам: страданията идат, за да научат хората да правят добро. Днес хората поддържат мисълта, че с доброто не може да се живее, с истината не може да се живее. Как ще се живее тогава? Ако с доброто и с истината не може да се живее, още по-невъзможно е да се живее със злото и с лъжата. Тъй, поне малко да се изкриви истината. Не, никакво изкривяване на истината! Животът на съвременните хора е пълен с изкривявания, вследствие на което идват нещастията и страданията. В личния, в семейния, в обществения, в религиозния живот на хората има изкривявания, които трябва да се изправят. В начините, по които хората днес се лекуват, пак има изкривявания. Когато заболяе някой, първата му работа трябва да седи в това да се обърне към Бога с молба да му даде някакъв правилен метод за лечение, да му изпрати човек, определен за него. Като намери този човек, той ще му каже: „Братко, моля те да ми помогнеш. Аз ще ти платя, според колкото разполагам, но ще те моля и ти да останеш доволен. Ако разполагам, ще ти дам и сто хиляди лева, за да изкажа своята

благодарност.“. Ще има ли нужда този лекар да ходи от къща в къща, да лекува болни?

Който, в образ Божи като бе. Възможно ли е човек да бъде образ и подобие Божие? При сегашното положение на човека, с този ум и с това сърце, които днес има, той не може да бъде образ и подобие Божие, но един ден, когато умът и сърцето му се изменят, това е възможно. Нова епоха иде, с нови хора, с нови постижения, когато всички ще имат опитността какво значи божествен живот. Новата епоха ще разполага с нова наука, с нови изкуства, с нови начини за живот и лечение. Казвате: „Защо тия неща не дойдат сега?“. За всяко нещо има определено време. Например човек не може да изучава философията или поезията когато и да е – има определено време за това. Поезия се пише на млади години, а философия – на стари години. Когато стане на 15 годишна възраст, човек започва да пише и да чете поезия; на 21 годишна възраст се занимава с музика; на 33 годишна възраст – с изкуство. Стане ли на 120 години, той вече трябва да се занимава с философия. Само 120 годишният може да изказва здрави, положителни мисли, чрез които да поучава младите как трябва да живеят. А на каква възраст човек може да стане духовен? Човек трябва да се е родил духовен, отпосле той не може да стане такъв. Човек става поет, музикант, художник, философ на земята, а религиозен и духовен става преди още да се е родил. За в бъдеще, когато някое дете се готви да се роди в някой дом, майката ще го пита:

— Имаш ли свидетелство за духовност или религиозност?

— Нямам.

— Щом нямаш, търси друго място; аз не мога да те приема в моя пансион.

Аз взимам думата *религиозен* или *духовен човек* във висок смисъл. От такъв човек всичко може да стане. Той може да стане и поет, и музикант, и художник, и философ. Който не е духовен, никакъв не може

да стане. Истински духовен човек е онзи, който може да се пожертва за човечеството. Под думата *жертва*, разбирам такава, каквато Христос е направил за човечеството. Той даде живота си за човечеството и този живот послужи за подкваса на новия живот, който днес иде в света. Идеята, която Христос внесе в света, и до днес още продължава да работи в подсъзнанието на хората. Христос не е вън от нас. И досега още Неговите идеи продължават да се организират. Няма да мине много време и тия идеи ще се проявят. Явяването на тези идеи представя новата епоха. Когато дойде тази епоха, учените ще почнат да се занимават с въпроси, които днес всички отхвърлят. По същия начин учените от миналите векове отхвърлиха спиритизма, който много от съвременните учени вече приемат. Ще кажете, че спиритизмът не може да се докаже научно. Това е друг въпрос. Факт е, че духовен свят съществува. Като дойде времето, и това ще се докаже. Факт е, че слънцето, звездите изгряват и залязват. Защо е така, как се доказва това изгряване и залязване, то е друг въпрос. Има ред факти, ред явления в природата, които ние трябва да приемем, а доказването им ще дойде на своето време при специални за тях условия. Например всяка истина съдържа известно число факти, но тия факти могат да бъдат достъпни за човешкия ум само при светлината на слънцето.

Казвам: за да се добере до ония истини, които днес се отричат, човек трябва да изучава окултните науки. Сегашните хора гледат на окултизма като на нещо мистериозно, като на магия. Бъдещето е на окултната наука. И сегашната наука е окултна. Нима химията не е окултна наука? Нима философията не е окултна наука? Тия и много науки още се занимават с отвлечени въпроси. И окултните науки се занимават с такива въпроси, които ние наричаме не отвлечени, но велики въпроси, велики загадки за бъдещето на човечеството. Окултната наука ще ни покаже правия

път за разрешаване въпросите на живота. Дохожда един от тия учени и започва да измерва пръстите на двама души. Първият пръст, показалецът на единия е дълъг 9 сантиметра.; вторият, т.е. средният пръст е дълъг 10,5 сантиметра; безименният – 9,5 сантиметра, а малкият – 6 сантиметра. После измерва пръстите на втория и намира, че показалецът му е дълъг 10 сантиметра; средният – 12.; безименният – 10; малкият – 8 сантиметра. След това той сравнява тия данни и казва, че първият човек е слънчев тип. Той обича музиката, изкуството; обича красивото, великото, но е колеблив, нерешителен. Той седи на плета и казва: „Да скоча или не? Да направя ли това нещо, или не?“. Бутнете ли го веднъж, той тръгва вече, но всичко е докато го бутнете. И радостите, и скърбите приема еднакво. На всичко в живота се радва. Това се вижда от отношението, което съществува между показалеца и безименния. По същия начин може да се определят качествата и способностите и на втория човек. Ще кажете: „Как може да се знае това?“. Аз пък питам: отде знаят учените, че разстоянието от слънцето до земята е 92 милиона мили? Ще кажете, че учени, авторите-ти са доказали това. И аз ще кажа, че учени хора са определили характера и способностите на човека по дължината на неговите пръсти. Това е наука, която е съществувала още в древността. Вторият човек, според дължината на пръстите си, показва човек с високо мнение за себе си. Той не е нито поет, нито музикант, но държавник, който обича да заповядва. Ако е мъж, обича да намери всичко готово в дома си, а жена му да стои пред него като войник. Той обича да се облича хубаво, да има пари, слуги на разположение и като дръпне звънеца, всички да са на услугите му. Който познава окултните науки, той ще се ползва от тях, но ще помага и на другите. Човек първо трябва да се справи със своите мисли, чувства и желания. Същевременно той трябва да знае какви сили се крият в него. Щом

знае това за себе си, той ще го знае и за другите, и ще може да им помага. Има някои баби, които познават науката за ръцете и си служат с нея за лекуване. Като отиде някой болен при една от тези баби, тя измерва пръстите му, написва числата на чиста, бяла хартия, която после изгаря. Пепелта от тази хартия разтваря във вода и дава на болния да пие. След това болният оздравява. Други баби измерват главата на болния и го лекуват по същия начин, както при измерването на пръстите. Ще кажете, че това са суеверия. Суеверия в света не съществуват.

Който, в образ Божи като бе. Значи има възможност човек да бъде образ и подобие Божие. Например какво по-красиво нещо има от човешкото лице? Каква светлина се крие в човешките очи! По светлината на очите се съди за милосърдието, за любовта, за истинолюбието и за ред още добродетели в човека. Тази светлина показва, че Божественото работи в него. Някой иска да развие добродетелта в себе си. Какво трябва да направи? Той трябва да намери човек, в когото добродетелта е силно развита и да спре вниманието си върху него така, че да отпечата този образ в своя ум, в своето сърце, в своята душа. Нова наука е нужна на съвременните хора.

Новата наука трябва да се приложи както при самовъзпитанието на човека, така и при възпитанието на бъдещето поколение. Бъдещите учители няма да проповядват на децата, нито ще ги морализират, но ще ги нареждат по такъв начин, че взаимно да си въздействат: ако някое дете върви по женска линия, до него ще се постави друго, което върви по мъжка линия, у което е развито чувството за справедливост, за съвест. Първото дете е колебливо, а второто – смело, положително. Обаче, ако наредите едно до друго две деца, които имат еднакви черти, те ще се спънат. Двама петли на едно бунцище не пеят. Един петел и една кокошка лесно се спогаждат. Когато намери една кокошка, петелът

цял ден пее. Той казва: „Дайте ми една другарка, да видите какъв певец съм!“. Когато един петел запее, и другите петли се провикват, но той се спуща към тях и казва: „Как смеете да пеете с мен заедно?“.

И тъй, всичко каквото виждаме в природата, представя някакви идеи, но те още не съставят наука. Тия идеи, тия факти трябва да се обобщят. За пример, ако разглеждате петела и кокошката като форми само, те много не могат да ви ползват. Тези форми трябва да се осмислят. За вас не е важно, че петелът кукурига, но трябва да знаете какво означава това кукуригане. Някои са забелязали, че когато петелът кукурига пред вратата на господаря си, това показва, че гост ще дойде. Отде знае петелът това? Има ли някакви факти, или това е някакво съвпадение? Обаче 10 – 15 минути след кукуригането на петела гостът пристига. Това не значи, че петелът е причина за идването на госта, но той предвижда нещата. Значи има известни факти, известни явления в природата, които често се случват, и на нас предстои да ги обобщим, да извадим разумната страна от тях.

Който, в образ Божии като бе. За да дойде човек до положение да възстанови своя първичен образ, той трябва да използва божественото, което е вложено в него. За тази цел той трябва да се домогне до онази свещена наука, която е в него. Тази наука отвън не се преподава, тя се изучава отвътре. Според мен и науката за пръстите е свещена. Природата е създала човека по строго определени математически и геометрически отношения. При отклонението му от правия път стават отклонения и в тия числа. Ако разгледате научно добрия и лошия човек, ще видите, че те коренно се различават: главата, лицето, ръцете, даже и космите на главата на добрия човек отговарят на свършено особени числа в математическо и в геометрично отношение от тия на лошия човек. Ако вземете косъм от престъпник и го прекарате между пръстите си по цялата му дължина, ще забележите, че той не е гладък,

но има много възли. Ако вземете косъм от главата на един добър, благороден човек, ще забележите, че по цялата си дължина той е гладък и приятен на пипане. Защо съществува това различие? Защото мислите на човека се отразяват върху космите му: добрите мисли правят космите меки, гладки, тънки. Лошите мисли ги правят корави, неравни и дебели. Ако пипнете космите на престъпник, който е убил няколко души, ще изпитате много неприятни чувства, от които с месеци не ще можете да се освободите. Ако попаднете в някоя област, дето са убити много хора, вие ще изпитате ужас, страх, отвращение – чувства, които са изпитвали убитите в момента на отнемане на живота им. Ще кажете, че тези места са орисани. Не, на тези места са убити хора, които не могат да се примирят с положението си. Като дойдете до тези места, нещо отвътре ви казва: „Не минавайте оттук!“. Вие трябва да послушате този глас и да се върнете назад. Ако не послушате, ще се натъкнете на лошите чувства на убитите и можете да заболееете. Всяко място носи свои специфични мисли и чувства, според това за какво е служило. Ако минавате покрай някоя черква, ще изпитате мислите и чувствата на богомолците от тази черква. Ако минавате покрай някоя скотобойна, ще изпитате тежки чувства, като че нещо ви стяга, притиска душата ви.

Казвам: чисти мисли, благородни чувства и възвишени постъпки се изискват от съвременните хора. Какво виждаме днес? Тъкмо обратното. Четете вестниците и виждате, че те са пълни с неверни факти. За този ще пишат нещо, за онзи ще пишат нещо, за да настроят хората. Каква полза от това? Какво ще спечели българският народ или друг някой народ като четете новини? Христос казва: *Всяко царство, разделено против себе си, не може да устои*. Значи, за да устои едно царство, изисква се сплотеност, единство между всички негови членове. За тази цел между всички хора, между всички народи трябва да се внесе любовта, мъдростта, истината, като елементи за спояване,

за съграждане на новото, на великото. Само при това положение можете да гледате на всеки човек като на Божие създание. Ще кажете, че в Писанието се говори, че всяка власт е дадена от Бога. Да, всяка справедлива власт е дадена от Бога, но не и несправедливата. Всяка несправедлива власт ще бъде съдена. Всеки дом, всеки народ, които постъпват несправедливо, ще бъдат съдени от Бога като личности. Учените доказват това чрез закона за наследствеността. Много примери из живота потвърждават този закон. Такива примери има в Америка: един мъж от бялата раса имал отношения с една негърка. В първите три поколения се раждали черни деца, което показва, че майката имала надмощие, затова децата били черни. В четвъртото поколение обаче се родило едно бяло дете. Всички се чудили, отде е дошло това бяло дете между черните. И обратно: една бяла жена имала отношения с един негър. В първите три поколения се раждали бели деца, но в четвъртото поколение се родило едно черно дете. Всички останали учудени как е възможно от почтени, добри родители, да се роди черно дете.

Значи природата е безпристрастна, тя всичко хроникира. Няма престъпление, последствията на което да не се проявят поне в четвъртото поколение. И днес, когато се проповядва на хората добър живот, това има за цел да ги освободи от бъдещото зло. Строг е великият закон на живота! Никой не може да избегне този закон. Няма защо да съжaliaвате, че сте под този закон, но трябва да знаете, че ви предстои да изправите погрешките си, т.е. да се избавите от материализма. Като изправите погрешките си, вие ще станете идеалисти, ще можете да възприемете Божественото. Някой казва: „Материализмът трябва да се премахне.“ Да, но нито с думи, нито с аргументи можете да го премахнете. За да се освободите от материализма, трябва да изправите всички погрешки, които сте направили. А за да придобиете идеализма, трябва да възприемете

божествените идеи. Докато не се изправят грешките на материализма, той винаги ще съществува; докато не се възприемат божествените идеи, идеализмът няма да дойде.

Поздравявам ви сега с новата година, която наричам година на двете отворени очи. Тази година е богатата, тя носи пълен чувал със злато и със скъпоценни камъни. Като мине покрай умните, тя ще им остави големи богатства. Като мине покрай глупавите, нищо няма да им остави. Глупавият ще се намери в положението на онзи българин, който срещу Йорданов ден пъхнал главата си през прозореца, но не могъл да я извади. Между българите съществува едно предание, според което, ако някой пъхне главата си през някой прозорец срещу Йорданов ден, когато се отваря небето, и в този момент пожелае нещо от Господа, всичко ще му се даде. Един българин решил да направи този опит. Една вечер, срещу Йорданов ден, той пъхнал главата си през железата на един от прозорците и чакал до 12 часа, когато небето се отваря, за да поиска от Бога една крина злато. Като видял, че небето се отваря, в бързината, вместо да поиска една крина пълна със злато, той казал: „Господи, дай ми глава, голяма като крина!“. Каквото пожелал, това станало: главата му се увеличила, станала голяма като крина, но не могла да излезе през решетката.

Казвам: голямата глава представлява човешката лакомия – лакомия за богатства, за знания, за слава. Сега и вие се обърнете към Господа, и пожелайте от Него да ви даде за новата година от изобилието на своята Любов и Мъдрост. Пожелайте от Бога да прогледате тази година, да виждате света през очите на великата Любов и на великата Мъдрост; сърцата ви да бъдат винаги радостни и весели, а умовете ви – чисти и свободни, да носите и на другите хора от своята радост, от своята чистота и свобода.

1 януари 1928 г., София

Жлебът

*Аз сам изтърках жлеба; и
никой от народите не бе с мен.*

Исайя 63:3

Езикът, на който са писали древните, библейски хора или, както някои ги наричат, мъдреците, не се дължи на тяхното външно знание. Техният език е особен, повече в символи, в образи. Ако го сравните със западноевропейския, той би представлял буквално предаване на фактите. Предаването на нещата по буква губи своя дълбок вътрешен смисъл. Кой не знае какво нещо е стъпкването на жлеба? Каква е целта на лозаря, когато обира гроздето? Той има предвид да стъпче гроздето, да извади от него виното и да го продаде. Има ли нещо лошо в стъпкването на гроздето? Какво представят зрънцата на гроздето? Те представят сили в природата, които трябва да се трансформират.

Съвременните хора живеят в свят, подобен на този, в който живеят лозените пръчки. В първо време лозените пръчки се радват, че растат; радват се, че господарят им е разумен, благороден човек, който по три пъти на ден чете молитви, ходи на църква, пали свещи, но един ден дохожда при тях с нож в ръка и ги изрязва по всички правила на модерното лозарство, като оставя чуканите им голи. Питам: ако лозата има съзнание, какво ще помисли за своя господар? И лозата има съзнание, но не като човешкото. Тя ще си каже: „Неразумен бил моят господар!“. Не, разумен е този лозар, той иска да направи нещо хубаво от тази лоза, затова ѝ оставя само по едно или по две очи. Колкото очи да остави на лозата, тя все плаче. Добре е да събирате този сок от лозите и да го употребявате

против очеболие. След рязането лозата започва отново да расте и радостта ѝ се възвръща. Тя се радва, че ще цъфне, ще върже и плод ще даде. Не се минава много време, господарят ѝ пак дохожда при нея с нож в ръка и започва да реже един след друг гроздовете ѝ, докато наново се окастри, оголее. Ако бяхте вие в положението на тази лоза и ред години имате същата опитност, какво разбиране ще придобиете за живота? Ще кажете, че сте културни хора, че не сте в положението на лозата. Наистина, вие не сте като лозата, но не сте в по-безопасно положение от нея. И вас всяка година ви режат на общо основание, взимат плодовете ви, докато ви окастрият. Следователно и на човека предстои същото като на лозата – година след година да расте, да цъфти, да връзва, да дава плод.

Всички хора си задават въпроса за смисъла на живота. Когато задават този въпрос, това ни най-малко не значи, че те ще го разрешат, но поне ще се домогнат до някой конкретен въпрос, който в дадения случай ги интересува. Всеки иска да знае своята задача като разумно същество във вселената, за да се нагласи в хармония с нея, да свърши дадената му работа и да вземе дял от общото благо на тази вселена. Какво ще ви ползва богатството на някой милионер, ако вие нямате пет пари в джоба си и гладувате? Какво ще ви ползват стотиците хлябове на някой фурнаджия, ако вие нямате пари да си купите парче хляб и гладувате? Богатствата и благата в света интересуват човека дотолкова, доколкото той може да вземе участие в тях. Благата на живота се осмислят за човека дотолкова, доколкото той може да се ползва от тях. Вие можете да получите само една ябълка или круша, само един грозд или само една монета, но поне сте получили нещо. Иначе всички блага остават за вас безсмислени, безпредметни.

Като четете шейсет и трета глава от Исая, виждате, че той се намира в някакво противоречие и казва, че Бог сам създава противоречията. Той сам реже с

ножа си, но разумно реже. В един от стиховете на Исаия се казва: *Защо си ни допуснал, Господи, да се отклоняваме от пътищата си, да ожесточаваме сърцето си, да Ти се не боим? Върни се заради рабите си, племената на Твоето наследство.* Значи, когато дойде при лозата, истинският лозар я погледне оттук-оттам и казва: „Ти имаш 20 пръчки, а ти трябва само една или две.“ Той взима ножа, изрязва всички пръчки на лозата, като оставя само ония, които са ѝ нужни. Като погледне сълзите ѝ, той казва: „Сега можеш да плачеш колкото искаш, но след време ще видиш доброто, което съм ти направил.“ Добрият, разумният лозар е свързан с лозената пръчка. Значи между лозаря и пръчката има вътрешна връзка. Това показва, че между всички явления в природата има тясна, неразривна връзка. Това се обуславя от великия закон на Любовта. Когато Любовта срещне човека, тя му казва:

— Качи се на гърба ми да те нося!

— Не, аз не искам да те измъчвам. Човекът се показва учтив, внимателен. Тогава Любовта му казва:

— Щом не искаш да те нося, не искаш да ме измъчваш, аз ще се кача на гърба ти. Тъй щото или ти трябва да се качиш на гърба ми, или аз трябва да се кача на твоя гръб. Друго положение не съществува. Или аз нося, или мен носят. Аз не обичам да ме придружават.

Сега аз питам съвременните хора: какво предпочитате – любовта да ви носи на гърба си, или вие да я носите? Както виждам, сегашните хора са много деликатни. Те ще кажат на любовта, че не искат да я измъчват, не искат тя да ги носи на гърба си. Тогава не остава друго, освен любовта да се качи на гърба им и те да я носят. Качи ли се любовта на гърба им, те ще имат големи мъчности и страдания. Много естествено е това! Колкото лека да е любовта, все има някаква тежест. Кой човек на земята не е бил наскърбен от любовта? Кое същество в света не е останало огорчено от любовта? Следователно, ако питате защо човек скър-

би, казвам: човек скърби, защото е отказал на любовта да го носи, а се е наел той да я носи. Закон е: силният трябва да носи слабия, а не слабият да носи силния. Правилно е силният да носи слабия на гърба си. Тогава ще има щастие на земята. Става ли обратното, идат нещастия и страдания в живота на човека. Качи ли се веднъж любовта на гърба на човека, тя вече не слиза. Това е велик закон, който всеки трябва да знае, за да се справи с трудностите в живота. Тъй щото, който не иска да бъде носен от любовта, той ще я носи на гърба си. Той ще я носи, а тя ще го учи. Като слезе от гърба на човека, тя казва:

— Благодаря ти, задето ме носи. Ти си отличен човек.

— Ти си благодарна, но аз не съм благодарен.

— Щом не си благодарен от това положение, аз съм готова да изправа всичко. Сега ще направим обратното: ти ще се качиш на мене и по този начин ще придобиеш всичко, каквото имам. Моето знание, моето богатство, моето щастие ще бъдат и твои. Тогава ще разбираш живота, както аз го разбирам.

Съвременните хора страдат вследствие неразбиране на живота. Това неразбиране се дължи главно на недостатъчното светлина на ума. Тази светлина пък е в зависимост от тяхното умствено развитие. Много майки се радват, че децата им се развиват добре, че се интересуват от въпроса за слънцето, за звездите и от много още велики въпроси. Казвам: тия ваши синове и дъщери, които се интересуват от велики въпроси и загадки в живота, един ден ще носят любовта на гърба си, вследствие на което много ще страдат. Истинската философия на живота седи в това, да не се занимава човек с разрешаване на великите въпроси. Оставате любовта да ви качи на гърба си и тя да се занимава с великите въпроси, а вие – с малките въпроси. Който е придобил безсмъртието, само той може да се занимава с разрешаване на велики въпроси, а обикновеният, простосмъртният човек може да се занимава с малки,

дребни въпроси. Той е силен в науката на страданията, в науката на разрушенията. Вземете например колко хубаво е описан адът от Данте. Колкото по-нагоре се качва той, описанието бледнее. Човек не може да описва нещо, което не е видял и опитал. Това е достъпно само за истински гениални хора.

Аз сам изтърках жлеба. Като изтъркал жлеба, той пръснал и боядисал дрехата си в червено. Следователно всички хора, на които лицата са малко червени, са здрави. Защо? Защото, който тъпче, той яде. Да тъпчеш нещо, това подразбира да владееш нещата, да излезеш от пасивното си положение. Да бъдеш пасивен, това значи да седиш на едно място и да решаваеш въпросите: защо съществува грехът, защо едни хора са богати, а други – бедни. Ние се нуждаем и от богати, и от бедни хора; ние се нуждаем и от пълни, и от празни торби. За условията, при които сега живеем на земята, ние се нуждаем от планини и от долини, от гори и от пустини, от реки и от морета. Според вас какъв трябва да бъде животът на земята? Представете си, че при сегашните условия нямаше страдания между хората. Знаете ли какъв щеше да бъде животът? Не, живот без страдания не може. Страданията са необходимо благо за живота на земята. Чрез страданията хората изкупват прегрешенията си. Страданията са необходими още и като условия за повдигане и развиване на човечеството. Докато е на земята, човек трябва да развива всички свои центрове и способности, вследствие на което той трябва да мине през разни положения и изпитания: той трябва да бъде и богат, и беден; и учен, и прост, и красив, и грозен. Човек трябва да мине през всички положения на живота, за да достигне пълно усъвършенстване. Когато е богат, човек развива само един център в себе си – стремеж за събиране, за трупане на богатства. Този център не е никак развит в кокошката. Оставете една крина жито пред кокошката и вижте какво ще прави. Тя ще се качи на крината, ще хапне няколко зрънца жито и останалото ще разпръс-

ка с краката си. Защо? Защото кокошката не мисли за утрешния ден.

В това отношение много хора мязат на кокошката; те ядат и пият, не мислят за утрешния ден. Като се свърши крината, те казват: „Лоши времена настанаха.“. Да, настанали са лоши времена, но само за тези хора, а не и за целия свят. Дайте повечекко орехи на някоя катеричка и гледайте как тя ще постъпи. Катеричката ще хапне колкото трябва, а останалите орехи ще скрие някъде за бъдещето. Защо кокошката постъпва по един начин, а катеричката – по съвсем друг начин? Кокошката произлиза от висок род, тя има царско произхождение. Баща ѝ бил цар. Тя яла и пила, живяла в изобилие, и за утрешния ден никога не е мислила. Катеричката обаче произлиза от бедно семейство; тя е живяла в оскъдни условия, в големи лишения, вследствие на което всякога имала грижа за утрешния ден. Като говоря така, богатият ще каже: „Аз кокошка ли съм?“. Кокошката и катерицата са символи, но вие не трябва да разглеждате нещата буквално, да не изпаднете в противоречие. Бог се обръща към Яков с думите: *О, червей, Якове!* Това не значи, че Яков е червей, но червеят се взима за символ. В червея няма никаква злоба, никаква омраза. В това отношение червеят е в елементарно състояние. По характер кокошката е щедра. Като дойде някой при нея, тя веднага го поканва на ядене, като казва: „Хайде днес да ядем и да пием. Като свършим, Бог ще даде още една крина.“. Казвате: „Може ли да се живее с такава вяра?“. Не е въпросът там, но важно е кой е на правия път – кокошката или катеричката. Ако питате бедните, те ще кажат, че кокошката е на прав път, защото е щедра и обича да дава и на бедните. Ако питате богатите, те ще кажат, че катеричката е на прав път, защото мисли за утрешния ден. Кокошката може да жертва. Тя жертва не само крината си, но и животът си дава за другите.

Аз сам изтъпках жлеба. Когато се ражда човек, всеки се интересува каква ще бъде неговата съдба. И българите се интересуват от съдбата на своите деца или от онова занятие, на което те ще се предадат. По тази причина те имат обичай, когато малкото дете проходи, да му мътят питка, а заедно с това да поставят на една малка маса ножче, перо, монета и рало, и гледат към кое от тези четири неща детето ще пристъпи. Ако детето посегне към ножчето, военен ще стане; ако вземе перото, писател ще стане; ако вземе монетата, търговец ще стане; ако вземе ралото, земеделец ще стане. И в действителност този закон е верен. Щом се роди човек, той е хванал вече нещо. Докато не хване нещо, човек не може да се роди. Щом хване нещо, той вече се ражда. Ако наблюдавате развитието на детето в утробата на майката, ще видите как постепенно се сформират костите, мускулите, кръвоносната система, храносмилателната система, докато най-после се сформира и дихателната система. Щом се образува дихателната система, детето излиза от утробата на майка си, т.е. от бащиния си дом. Тогава майката казва на детето си: „Понеже ти бутна едно свещено място, което не трябваше да пипаш, затова ще излезеш вън.“. Това бутане е съгрешаване, заради което детето излиза от утробата на майка си. Щом се роди, детето започва да плаче, че трябва да напусне рая. Майката казва: „Няма защо да плачеш. Като живееш по Бога, ти пак ще се върнеш в рая.“.

Мнозина питат: „Защо човек плаче?“. Казвам: човек плаче, защото е пипнал едно свещено място. Той е пипнал без позволение едно свещено място от дървото за познаване на доброто и злото. Затова именно майката казва на детето си: „Докато си в утробата ми, само аз имам право да дишам. Ти ще дишаш чрез мене. Щом искаш да дишаш самостоятелно, ти си бутнал вече свещеното място на дървото за познаване на доброто и злото, и трябва да излезеш вън от

рая. Такъв е законът.“. Този закон има приложение и в цялата природа. Само Бог има право да диша. Ние ще дишаме чрез Него. Обаче, недоволни от това положение, ние искаме да станем като Бога, вследствие на което се докосваме до дървото за познаване на доброто и злото, заради което излизаме от рая.

Запитват: „Не сме ли свободни да правим каквото искаме?“. Който иска да бъде свободен, да прави всичко по свой ум, той трябва да напусне рая, да излезе в широкия свят. Като излезете от рая, вие ще се намерите на онзи жлеб, дето Бог тъпче хората. Защо ги тъпче? За да извади от тях онези сокове, които са необходими за поддържане на великия живот.

Изтъпканият жлеб представя народите, които са минали под Божията нога. Кои са тия народи? Всички ония, които не са живели в съгласие с Божиите закони. И съвременните народи са поставени в този жлеб да се тъпчат. Ето защо всички сегашни държави, общества, управници, учени, философи, свещеници, се замислят по този въпрос и се запитват: „Какво трябва да се направи, за да се подобри положението на човечеството? Каква трябва да бъде новата култура, която ще донесе мир и разбирателство между народите?“. От хиляди години насам са съществували безброй култури, но в края на краищата всички са изчезнали. Де остана египетската култура и цивилизация? И тази култура изчезна. На какво се дължи това? В Египет дохождаха хора от различни народности – асирийци, вавилонци, гърци, с цел да се запознаят с египетските тайни, но злоупотребиха с тях. По този начин те внесоха едно отслабване в египетската култура.

Следователно човек е в правия път само тогава, когато изучава великите Божии закони и върви съобразно с тях. Човек е на прав път само тогава, когато изучава небето, слънцето, звездите, планетите, планините, реките, изворите, растенията, както и устройството на земята. Щом се откаже от тази наука и пожелае да си поживее малко, той вече е на крив път. Египтяните не

трябваше да издават тайните си. Те продадоха своите тайни. При тогавашните жреци идваха ученици от разни школи, които по различни начини ги подкупваха, за да издадат тайните си. И днес много англичани отиват в Индия с цел да се домогнат до знанията на индусите, но те срещу никакви подкупи и заплашвания не издават знанията си. Те знаят законите и строго ги пазят. Онези англичани, които искрено търсеха знанието, трябваше да се откажат от своите традиции, да влязат като ученици в тези тайни общества, за да придобият най-малкото знание. Индусите не изнасят своите знания навън. Един англичанин станал член на един индуски орден, който го заставил да прави такива неща, които били против английските традиции. За тази цел англичаните в Индия го затваряли три пъти при строга охрана от десет души стражари, за да не избяга, но като влизали в затвора, не го намирали там. Как ставало това и те не могли да разберат, но предполагали, че индусите му помагали по някакъв начин. За да се освободят от всякакво подозрение, те го завели в Лондон, дето го затворили, но и там се повторила същата история. Тогава този англичанин казал на своите съотечественици: „Моля ви се, престанете да ме затваряте. Мене затвор не ме хваща. Оставете ме свободен да свърша работата, за която съм изпратен.“. Това може да изглежда като приказка от *1001 нощ*, но фактът е на лице.

Казвам: едва сега хората са се докоснали до великите мистерии в света. Животът на цялото човечество представя област, която трябва да се изучава. Вие трябва да изучавате законите, на които почива животът, както и ония, които го управляват. За да бъде човек беден или богат, има ред причини; за да бъде човек учен или невежа, пак има причини; за да бъде човек силен или слаб, за да бъде философ, поет или художник, и за това има причини. Нищо в света не е произволно. Следователно, ако човек е нещастен, нека пази душата си от огорчения, да не мисли, че

съдбата му е виновна. Съдбата на всеки човек е такава, каквато той си я е създал. Човек сам кове съдбата си. За да бъде някой поет, музикант или художник, това се дължи на факта, че мнозина го обичат. Този човек е любимец на много хора, които с любовта си му помагат да се издигне. За да бъде човек учен, пак същото положение. Учен човек, в прав смисъл на думата, е онзи, който разбира живота и знае как да приложи своята наука. Значи щастието на човека зависи от това той да бъде обичан. Щом изгуби тази любов, той е вече нещастен. И наистина най-голямото нещастие за човека се заключава в това, когато той преставя да обича и когато другите не го обичат. Когато някой се оплаква, че никой не го обича, казвам: щом никой не те обича, ти ще обичаш. Едно от двете положения: или тебе ще обичат, или ти ще обичаш.

— Защо никой не ме обича?

— Защото ти носиш любовта на гърба си.

— Защо хората ме обичат?

— Защото любовта те носи на гърба си.

— Защо страдам?

— Защото ти, слабият човек, искаш да носиш любовта на гърба си.

— Какво да направя, за да се освободя от страданията?

— Като дойдеш до последния възел, ще свалиш любовта от гърба си и ще ѝ кажеш: „Аз съм доволен, че те носих дотук. Сега обаче искам да ме поносиш ти; не ми се ходи вече пеш.“ А тя ще отвърне:

— На драго сърце ще сторя това. И аз искам малко да те понося на гърба си.

И тъй, ако разбирате великите закони на живота, вие ще придобиете онова знание, което ще ви помогне да се справите с мъчнотиите в живота. Много от вашите мъчнотии ви спъват да вървите напред. И въпросът за храненето представлява понякога спънка в живота ви. Чрез храната човек може да трансформира енергиите си, но тъй, както днес се храни, той може само

да се спъне. Например преследват някой човек за идеите му, затварят го и му казват: „Ако не се откажеш от идеите си, ще те оставим да умреш гладен.“. Силният, който разбира дълбокия смисъл на яденето, ще каже: „Гладен ще умра, но от идеите си не се отказвам.“. И наистина този човек издържа пред глада. С осемдесет дневен пост един ирландец направи това, което Гладстон с волята си не можа да направи. След осемдесет дневния пост на този ирландец, Англия се изпълни с ангели, със светли и разумни същества, които издъно разклатиха умовете на англичаните, като им казаха: „Или ще дадете свобода на ирландците, или ще понесете последствията на вашето упорство.“. Англичаните са умни хора. Като разбраха този закон, те веднага отстъпиха и дадоха свобода на Ирландия. Който не разбира тия неща, той ги обяснява по свой начин, обаче това показва, че разумни закони действат в света. Животът се управлява от ред закони, които човек трябва да спазва, за да може да извърви своя определен път.

Един руснак разправяше една своя интересна опитност. Една вечер, срещу Рождество, няколко души се събрали на гости в едно семейство да си хапнат и пийнат. След яденето попели, поразговорили се малко, но пропуснали определения час за прибиране по домовете си. Според тогавашните наредби, всеки закъснял пътник трябвало да пролежи останалото време от нощта в полицията и на сутринта го пуцали да отиде у дома си. Това положение не се харесвало на закъснелите пътници и те били готови да дадат някаква сума на стражарите, само да могат да се върнат по домовете си. Това лесно им се удало, защото стражарите имали малки заплати и срещу известна сума те оставяли пътниците свободно да си вървят. Като закъснял, този господин бил готов да даде на стражаря 10 –15 рубли, за да продължи пътя за дома си. На първия стражар той дал десетина рубли и могъл да продължи пътя си, но за да не стане нужда да дава и

на другите стражари, които могли да го срещнат, първият стражар му казал: „Колкото стражари срещнеш по-нататък, на всички ще кажеш думата „кукуригу“. Тя означава, че ти си платил веднъж и можеш свободно да се движиш по улиците.“ В случая думата „кукуригу“ е символ, който служи като пропуск в живота на човека. При слизането си на земята невидимият свят е дал на всеки човек по един пропуск, с който да може свободно да пътува. Ако забрави своя пропуск, той е осъден на големи мъчности и страдания. Казвате: „Не сме толкова прости хора, че да употребяваме думата „кукуригу“.“ Като показвате личната си карта на този и на онзи стражар, тя не е ли същото това „кукуригу“? Ако на пет –шест места ви спрат да искат личната ви карта, вие ще изгубите много време. А тъй, ще кажете „кукуригу“ и ще си заминете. С едно „кукуригу“ лесно ще свършите работата си. Който разбира смисъла на това „кукуригу“, той разбира и вътрешния смисъл на живота. Вътрешният смисъл на живота се заключава в любовта, в нейното приложение като пропуск, като динамична сила.

Аз сам изтъпках жлеба. Само онзи може да тъпче вашия жлеб, който ви обича. Значи, който ви обича, само той може да тъпче. Няма по-страшен и по-велик човек от този, който ви обича. Защо? Защото той всичко тъпче. Любящият вади нож и излиза на среща ви. Всички работи в света стават все от любов. Зад всичко в света седи великата, мощната сила на Любовта. Бог тъпче всички хора, за да ги освободи. Българите разбират смисъла на тъпкането и често го практикуват. Когато някой човек страда дълго време от треска, накарат го да легне на земята и оставят мечка да го тъпче. Мечката е много магнетична и като потъпче малко човека, с това тя му придава от своята магнетична сила. Не само болни хора оздравяват от мечка, но тя се отразява благоприятно и върху лоши, своенравни хора. Една благородна дама отишла с мъжа си

на курорт в някое планинско място, но понеже не живеели добре, постоянно се карали, нищо не разбрали от почивката си. Един ден се спречкали толкова лошо, че жената казала: „Дотегна ми вече този живот! Предпочитам да отида в гората, там да живея, отколкото да остана при теб!“. Една вечер тя напуснала дома си и избягала в гората. На пътя ѝ се изпречила една мечка и започнала да я хока: „Ти не знаеш ли, че аз имам малки мечета, които грижливо пазя, та си тръгнала по това време да ги плашиш?“. Тя се уплашила от мечката и се върнала при мъжа си.

— Защо се върна?

— Мечка срещнах в гората.

Значи и мъжът е лош, но има нещо по-страшно от него. Тази жена казвала: „Пази, Боже, мечка да те хока!“. С хокането си мечката искала да ѝ каже: „Защо бягаш от дома си? Защо напускаш мъжа си? Вземи урок от мен. Виж как аз се грижа за своите малки! Върни се у дома при своя мъж и се грижи за него, както аз се грижа за малките си.“. Жената се върнала у дома си с един велик урок от мечката и си казала: „Сега разбрах смисъла на живота. При това положение и аз мога да живея добре със своя мъж.“.

Следователно да ви срещне мечка и да ви гълчи, значи да ви постигне някое нещастие. И тогава не бягайте от нещастieto, но вземете урок от него. То непременно ще ви научи нещо. Нещастията носят добри уроци за хората. Зад мечката, зад нещастията се крие велика наука. Те представят свещената книга на живота, която всеки сам трябва да чете. Зад тази книга пък седят миналите поколения, хиляди разумни същества, които са взели участие в написването ѝ. Когато обикновен човек я чете, тази книга е обикновена, проста форма. Когато просветен, разумен човек я чете, тази книга пробужда съзнанието му и той се свързва със съзнанията на всички разумни същества, които са живели преди него. Силата на книгата се крие в онези

същества, които са я писали. Те и до днес са живи. Съвременните хора не признават това и както и да им се обяснява, те казват: „Духове не съществуват.“. Духове не съществуват, но съзнания съществуват. Ако влезете в духовния свят ще видите, че съзнанията на хората от физическия и духовния свят са така преплетени, както се преплитат дърветата във физическия свят. Ако тия съзнания са хармонично преплетени, хората живеят добре; ако съзнанията не са хармонично преплетени, хората не живеят добре. Съзнанията на хората са преплетени, както нишките на чорапите. Следователно от тях зависи как тия съзнания ще се оплетат и как ще се разплетат.

Аз сам изтъпках жлеба; и никой от народите не бе с мене. Това значи, че всички хора, които не са разбрали този закон, не са били с Господа. Следователно вие можете да разчитате на любовта на ония велики души, които всякога са с Господа. Те ви обичат и взимат участие във вашия живот. Тези велики души ще срещнете из целия свят: и в Англия, и в Америка, и в Германия, и във Франция, и в Япония и Китай – навсякъде. Те са истинските човеци и от тях светът се нуждае. Велик е онзи човек, който взима участие в страданията на своите ближни и желае да им помогне. Връзката между хората се дължи на Божия Дух и на Божественото съзнание, които работят върху ума, сърцето и волята на човека с цел да го пробудят, да вземе участие както в радостите, така и в страданията на ближните си. Участието седи в помощта, а помощта се изразява даже и в една блага дума. Ако ученикът отиде при учителя си, и последният му каже, че от него нищо няма да излезе, тази дума може да спре развитието му. Обаче една блага дума от страна на учителя може да повдигне духа на ученика. Учителят може да каже на силния ученик, че от него нищо няма да излезе, за да провери доколко силно е желанието му да учи. Обаче на слабия ученик той ще каже, че от него може да стане нещо. Ако при учителя дойде ня-

кой богат ученик, натоварен с много теории, с много знания, той ще вземе чука и ще почне да изглажда, да шлифова знанията му. Тогава той ще му каже: „Натоварени камили в училището не се приемат. Ти ще оставиш навън всичките си теории, всичкото ненужно богатство, и ще влезеш в школата празен, за да възприемеш новото, което се преподава. Като излезеш от училището, пак можеш да се натовариш със своите знания и да отидеш с тях в света. За света тия знания са необходими, но за школата са излишен товар.“. Когато влиза в добре организиран свят, пълен с храна, с облекло, с всички необходими пособия за поддържане на живота, богатият непременно трябва да се разтовари. Засега ние носим вода, защото няма кой да ни носи; носим храна и си готвим, защото няма кой да върши тази работа. Но ако влезем в един добре организиран свят, в който има всичко необходимо за живота, трябва ли да водим своите натоварени камили? Този свят не се нуждае от нашите багажи, от нашите криворазбрани теории. Когато казвате, че човек трябва да се роди, а после да умре, ето какво разбирам: да се роди човек, това значи да стане богат. Смисълът на раждането се заключава в забогатяването. Да умре човек, това значи да осиромашее, т.е. да раздаде богатството си на бедните. Смисълът на умирането се заключава в осиромашаването. Раждане и смърт представят две смени в живота на човека. Следователно в даден случай, при дадени условия, едни хора ще бъдат богати, а други – сиромаси. Който разбира този закон, той правилно ще се развива. Който не го разбира, той ще разглежда богатството отделно от сиромашията или сиромашията отделно от богатството, и по този начин ще води ненормален живот. Ако някой е богат без да е бил сиромас, това е само една идея; или, ако е сиромас без да е бил богат, това е друга идея. Обаче с една идея само човек не може да съществува. За да съществува, той непременно трябва да има две идеи. Двойствеността се среща навсякъде в природата. На-

пример човек има две очи, две уши, две ноздри, два крака, две ръце и т.н. Казвате за някого, че е оглушал. Това е друг въпрос вече. Това е анормално положение за човека. Вие ще познаете човека по това как слуша той. Ако е добър, умен човек, той насочва дясното си ухо напред, с него слуша. Ако не е добър, не е умен, той слуша с лявото си ухо.

Питам: защо сегашните хора се поздравяват с дясната, а не с лявата ръка? В лявата ръка, в лявата страна на човека е скрито всичкото му богатство, всичкият му капитал, който трябва да се пази. В такъв случай дясната ръка на човека служи за охрана на това богатство. Тя го пази. Затова именно дясната ръка излиза налице, а лявата се крие. С дясната ръка се поздравяват грешните хора, а с лявата – праведните. С десницата си Бог хваща грешните хора. Един ден, когато човек стане праведен, с лявата ръка ли ще хваща, ще поздравява? Човек подава едната си ръка, само когато иска да спаси някого. Разбойникът също тъй хваща с една ръка. Когато приятелят хване едната ти ръка, и това има своите причини. Как ще се поздравяват хората в бъдеще? В бъдеще умът, сърцето и душата на човека трябва да взимат участие в поздравленията на хората. Следователно правилно поздравление е това, в което умът, сърцето и душата на човека взимат участие. Вън от него всяко поздравление е временно и подлежи на промяна. Значи в бъдеще хората няма да се поздравяват с ръкуване. Защо? Защото любовта изключва всякакво докосване, всякакво пипане. Да се усмихнеш на любовта – позволено е; да говориш на любовта – позволено е. Дойде ли обаче да я пипнеш, това тя не позволява. Защо? Защото невъзможно е да пипате любовта. Когато някой пожелае да пипне любовта, с това той нарушава чистотата и красотата на любовните отношения. Любовните отношения между хората се развалят, вследствие тяхната невъздържаност. Няма нищо лошо в докосването, но съвременни-

те хора не са готови още да пипат любовта. За да пипне някой любовта, ръцете му трябва да бъдат абсолютно чисти, да не остане нещо от тях върху нейната дреха. Обикнеш ли някой човек, не го пипай. Обикнеш ли някой човек, кажи му онази истина, която да му донесе светлина и да го направи свободен! Дай му парче от онзи хляб, който може да го нахрани. По-нататък нищо не му говори. Това подразбира истинска свобода. А тъй, да нахраним само човека и да го заставим да мисли като нас, това не е обич. Да обичаш човека, това не значи, че той трябва да има ум, сърце и душа като твоите, и да мисли като теб. Няма два еднакви момента в природата; няма двама еднакви хора в света, които да мислят, чувстват и действат по един и същ начин. Ако два еднакви момента се срещнат в природата, те непременно ще нарушат нейната хармония. Този, когото обичаш, по характер трябва да бъде противоположен на тебе, за да се допълват взаимно. В това седи свободата на хората.

Що е свобода и какво изисква свободата? Свободата подразбира всеки човек да се проявява така, както се подтиква отвътре. И при този вътрешен подтик свободата изисква от човека придобиване на любовта, мъдростта и истината. Няма по-голямо нещастие за човека от това, за момент само да зърне любовта и после да я изгуби. Няма по-голямо нещастие за човека от това, да срещне онзи, когото го обича, и той да отвори за момент само очите си пред него, да пролее няколко сълзи и след това отново да ги затвори. Какъв смисъл има в затворените очи? Щастието на грешните хора седи в затворените очи, а на праведните – в отворените. В живота очите ни всякога трябва да бъдат отворени. Великото в живота седи в отворените очи. Само онзи човек може да върши волята Божия, очите на когото са отворени. Значи задачата на човека не седи в това да бъде той добър или да бъде праведен, но да върши волята Божия, да изразява Неговата любов.

Казвате: „Ама не можем да не правим грешки.“. Това е друг въпрос. Ако някой подаде ръка на брата си, за да го спаси, може да направи някаква грешка в това; важно е обаче доброто желание, което го подтиква да помогне на по-слабия от себе си. Важно е как човекът схваща и изявява нещата в даден случай и какво е неговото разположение: има ли единство между мислите, чувствата и постъпките му. В този смисъл праведен, добър човек е онзи, в когото всички най-разнообразни енергии хармонират. Докато енергиите на човека не са в единство помежду си, той не може да се нарече праведен.

Сега като засягам без да искам различни въпроси, някои се обиждат. Например за кабаретата аз имам особено мнение, а не както мнозина мислят. Аз знам, че там влизат хора, които работят, по цели нощи свирят, за което им плащат. Благодарение на тяхната музика много убийства, много скандали, спорове и недоразумения се избягват. Но има хора, които прекарват там времето си леко, безгрижно. Не е ли същото и в живота? Едни хора работят, а други се веселят, наслаждават се. Тъй щото, ако си беден, влез в кабарето да свириш и да спасяваш хората. Ако си богат, излез вън от кабарето, отвори кесията си и започни да раздаваш. Около теб моментално ще се съберат безброй хора, между които и бедни музиканти, които ще свирят, ще те веселят. Дай едно богато угощение на тия хора, да те помнят за вечни времена. Какво по-голямо кабаре от това? Питате: „Може ли светът да се спаси по този начин?“. Може, разбира се. Добрата воля, доброто разположение на хората един към друг е в сила да им помогне. Страданията на хората са на място и трябва да се носят. Който е поканил веднъж любовта да се качи на гърба му, той трябва да я занесе до края на нейния път. Колкото и да тежи, не правете опити да я хвърлите от гърба си, защото тя ще ви създаде по-голямо нещастие. Ще я носите, ще почивате, пак ще я носите, докато най-после тя сама слезе от гър-

ба ви. Докато краката ви държат, ще я носите. Щом свършено изнемогнете, тя сама ще ви освободи. Любовта ви разбира, тя влиза в положението ви и никога няма да остави да паднете под нейната тежест. Един ден, когато тя ви тури на гърба си, ще ви изнесе до край без никакво недоволство и роптание. Любовта никога няма да ви хвърли от гърба си. Тъй щото, ако сте направили една погрешка – да турите любовта на гърба си, не правете втора погрешка – да я хвърлите от гърба си. Издържете до край.

Това е една отвличена теория, която трябва да се приложи. Щом я приложите, животът ви ще се подобри. Не я ли приложите, никой не може да ви помогне. Любовта е най-важният въпрос в живота. Разрешите ли него, ще разрешите всички останали въпроси, от какъвто характер и да са те – личен, семеен, обществен или общочовешки. С разрешаването на този въпрос човек ще намери и своето място в природата. Значи човек първо ще разреши своите лични въпроси, а след това ще дойде до семейните, обществените и общочовешките. Според мен геройство се изисква от човека, който се наема с разрешаването на въпроси от семеен, обществен и общочовешки характер. Този човек трябва да бъде един от най-учените, най-чистите и най-богатите хора в света. Човечеството се нуждае именно от такива хора. Слабият пък, за да заякне, да се засили, първо трябва да се занимава с въпроси от личен, индивидуален, душевен и божествен характер. Само по този начин той няма да влезе в стълкновение с никого.

Казвам: когато някой се оплаква, че е нещастен, причината за това е, че той носи любовта на гърба си и ще я носи дотогава, докато тя желае. Когато се умори, изгуби съзнание, изгуби надежда в живота и мисли, че всичко с него е свършено, любовта ще слезе от гърба му, ще му направи превръзка, ще му даде от нектара на живота и ще каже: „Достатъчно вече! Видях твоята добра воля, но толкова можеш да ме носиш. Качи се

ти сега на моя гръб, аз да те понося!“ . Той ще се качи на гръба на любовта, сърцето му ще се отвори, а душата му ще разцъфти като роза, която никога не вехне. Това наричат индусите „лотос“. Лотосът цъфти само на гръба на любовта. Всеки човек трябва да се качи на гръба на любовта, за да цъфне. Любовта е едно от най-великите и светли същества. Тя познава дълбочините на душата, разбира стремежите на духа. Каквото пожелаете в нейно име, ще придобиете. Тя казва: „Аз ще ви дам всичко, каквото умът, сърцето и волята ви желаят.“ . В това именно се заключава животът. Не е въпросът да се откаже човек от живота, но той трябва да живее правилно, да има прави разбирания.

Следователно съществуват две категории хора. Първата категория хора се занимава с въпроси от личен, индивидуален, обществен и божествен характер. Втората категория се занимава с въпроси от семеен, обществен и общочовешки характер. Повечето хора се намират в последната фаза на първата категория. Божественият живот ще ги свърже с втората категория. Време е вече да влязат в тази категория. Ако пропуснат това време, много още има да чакат. Някои ще кажат, че не се интересуват нито от обществени, нито от религиозни въпроси. Не е въпросът клерикали* да стават, но те трябва да носят любовта в душата си. Друг ще каже, че не иска да бъде военен. Той може да не бъде военен, но непременно трябва да носи светлината в ума си. „Ама не искам да цъкам с пушка.“ . Ако не искаш да цъкаш с пушка, ще цъкаш с огнивото си да запалиш огъня. И това е военщина. Който цъка

* Клерикали – хора, изповядващи клерикализъм – политическа доктрина, пропагандираща християнски ценности и възстановяване водещата роля на църквата в светския и духовен живот на обществото. Клерикалите не са духовници, а светски лица и организации, включително различни християндемократически партии, съюзи, профсъюзни, културно-просветни и др. организации.

огнивото, за да запали огъня си, той е военен; който пали свещ, той е военен; хирургът, който прави операции, пак е военен.

— Аз не съм военен.

— Как да не си военен? Толкова хора промуши със сабята си.

Вие трябва да бъдете такива военни, че като замахнете с ножа си срещу човека, нищо да не засегнете в него: нито един кръвоносен съд, нито една артерия, нито един капилярен съд да не прережете. Военният трябва да прави операциите си, както природата ги прави. За всеки хирург, който разкъсва кръвоносни съдове при операциите си, казваме, че е новак в своята област. Ние трябва да бъдем носители на любовта и пак да сме военни. Когато трябва да правим операции, майсторски ще ги правим. Някой казва: „Аз направих една погрешка, но искам да я изправам.“. Това значи: „Имам един абсцес в себе си, който искам да пробия; всичката нечистотия от него да излезе вън от тялото ми.“. И наистина, всяка направена погрешка не е нищо друго, освен абсцес в организма на човека. За да изправи погрешната си, той трябва да вземе нож, да направи една хирургическа операция, да изхвърли всички нечистотии вън от тялото си. Правете операции, но не като онзи хирург, който извадил сърцето на един болен и с това го уморил.

Сам изтъпках жлеба си. Когато любовта дойде в човека, тя сама ще стъпче жлеба. Всичко егоистично, всичко користолюбиво, което е създадо нещастията и страданията в съвременната култура, трябва да излезе навън! По този начин хората не могат да влязат в Царството Божие. Този егоизъм, това користолюбие създава противоречията в живота. За да се освободят хората от тия противоречия, любовта тъпче днес всички народи, да излязат соковете им навън. По този начин всички хора трябва да отслабнат, за да може любовта да ги поеме на ръцете си и да ги тури на гърба си. Този

ЖЛЕБЪТ

е начинът, по който светът може да се оправи. Иначе, докато хората носят любовта на гърба си, в света всякога ще има противоречия: едни ще бъдат богати, други – бедни; едни ще бъдат учени, други – невежи. Когато любовта тури човек на гърба си, той се намира вече в хармонични условия на живота.

Аз сам изтъпках жлеба. Тъпкането подразбира страдания. Страданията в живота могат да се разрешат само чрез закона на любовта, а той е най-разумният начин за разрешаването им. От хиляди години насам хората разрешават въпроса за страданията, но и до днес още не са го разрешили. Защо? Защото те още носят любовта на гърба си. Вследствие на това цялата земя е покрита с гробища. Гробищата говорят за неразрешените въпроси в живота. Някой човек е богат, но неговото богатство става причина да го убиват на бойното поле. Някой е учен, но като прави опити със задушливи газове, става жертва на тия газове. Някой е виден архитект, гради къщи на хората, но като не спази един от законите на архитектурата, една от тия къщи се събаря и той пада под нейните развалини. Добре е да се градят големи къщи, но да не се събарят. Добре е човек да бъде богат, но богатството му не трябва да се губи. Богатството представлява артериалната кръв на човека. Всички клетки на организма трябва да се ползват от тази кръв. Следователно всички хора трябва да се ползват от богатството. Що се отнася до сиромашията, тя представя едно от приятните състояния в живота на човека. Сиромашията е почивка. От сиромаша нищо не се иска; той няма никакви задължения, спокоен е, затова седи и почива. Като почине добре, той казва: „Господи, досега бях в почивка. Можеш вече да ме натовариш с нещо.“. Казват: „По-добре е човек да бъде богат, отколкото сиромаш; по-добре е да бъде учен, отколкото прост.“. Така е, но трябва да знаете, че скръбта предшества радостта. Да ореш, да сееш, това е скръб; да събираш житото

от полето и да го туряш в хамбара, това е радост. Две скърби предшестват една радост.

И тъй, човек първо трябва да разбере индивидуалния живот, за да не се спъва. Казвате: „Ние сме правилно много усилия.“. Усилията, които човек е правил и прави, допринасят нещо за него. Всичко, каквото е изработил, е негова придобивка. Богатството, знанието, силата, които човек е придобил, остават за него. Излишъкът, който не може да прибере, не може да обработи, е божествен капитал, който ще му се вземе. Следователно, за да се справи с положението до което е достигнал, човек трябва да се стреми към вътрешното разбиране на живота. Хората искат да се освободят от заблужденията си, но те не знаят, че при дадени условия тия заблуждения са благо за тях. Например добре е никога човек да не знае, че е изгубил богатството си; добре е понякога да не знае, че е болен. Защо? Защото той няма знания, с които да изправи положението си. Обаче разумният човек трябва да има правилни разбирания за живота. Той трябва да разбира моментите и условията, в които живее.

Сега аз ви оставям на последната спирка, дето любовта ще дойде, ще ви вземе на ръце, ще ви прегърне в обятията си, както майка прегръща детето си, и ще ви тури на гърба си да ви носи. Оставете любовта да ви носи и ще видите колко лесно ще се разрешат всички злободневни въпроси, които ви смущават. Посейте семето и го оставете само да расте. Помогнете на извора да си пробие път и го оставете свободен. По-нататък той сам ще проправи пътя си. Следователно оставете Божественото във вас само да се развива. Не пречете на развитието му. По този начин вие ще добиете свободата, която търсите.

8 януари 1928 г., София

ЖЛЕБЪТ

Заветът

*Господ Бог ваш направи
завет с нас в Хорив.*

Второзаконие 5:2

Петата глава от Второзаконието представя един скъпоценен камък, заровен дълбоко някъде в земята. Всичко, което е писано в Стария Завет, не е валидно за всички времена и епохи; обаче в него има истини, които са надживели времето си, вследствие на което, когато и да се четат или казват, те имат своята цена и своето значение. Те са валидни за всички времена и епохи, за всички хора и народи.

Господ Бог ваш направи завет с нас в Хорив. Няма по-велик акт в света от този да се направи завет, договор между две разумни същества. Това, което осмисля живота, което внася радост и мир в човешката душа, са разумните отношения между всички живи същества. Аз взимам думата *разумност* в широк смисъл. Разумният човек е свършен в постъпките си. И ако понякога се забелязва някакво несвършенство в него, това се дължи на материалите, с които работи. Когато вещицят писар пише и дойде някой отвън, бутне ръката му, той направи някаква погрешка; но вината не е в него. Причината за погрешката е външна. Някое неразумно същество е бутнало ръката му. Обаче този вещ писар е в състояние сам да изправи погрешката си. Следователно разумният човек всякога изправя нещата, а глупавият – разваля. Каквото и да дадете на глупавия човек, в края на краищата той все ще го развали: и най-хубавата дреха да му дадете, той ще я развали; и най-доброто управление да му дадете, той ще го развали; и най-разумната религия да му

дадете, той ще я развали; и най-добрата наука да му дадете, той ще я развали. И обратно: каквото дадете на разумния човек, той ще го запази и усъвършенства.

Господ Бог ваш направи завет с нас в Хорив. От времето на Моисей до днес са изминали повече от три хиляди години. Какво представят тия три хиляди години? Те са три Божествени дни. Значи от времето на Моисея до днес са изминали три Божествени дни. Тъй щото за Бога хиляда години са като един ден, но колко интензивен трябва да бъде този ден, в който може да се внесе опитността на тия хиляда години! Това показва, че пътят на човешкото развитие е дълъг. Питам: какво се разбира в съвременната наука под думата „развитие“ или „еволюция“? Под думата „еволюция“ се разбира изминаване на дълъг път с цел да се придобие нещо. Обаче от придобивка до придобивка има разлика. Ако някой човек в своя еволюционен път е успял да развие едно грамадно тяло като това на предпотопните животни, де ще се ползва от тази придобивка? Или, ако в своя еволюционен път човек успее да намали тялото си толкова, че да се превърне в микроб, който съвременната наука едва с микроскоп може да разглежда, какво се ползва от тази придобивка? Какво ще се ползва човек, ако има грамадно или пък, ако има малко тяло? Ако тялото на някое животно е грамадно, но същевременно е разумно, това разбирам. При това положение то ще принесе голяма полза на човечеството. Обаче, ако тялото на някое животно е микроскопично, но същевременно неразумно, то ще принесе голяма вреда на човечеството. Вземете например бубонната чума. Микробът на тази болест е много малък, но причинява големи пакости и вреди на хората. Това микроскопично същество е в състояние да вдигне на крак цяла култура като съвременната: всички лекари, всички учени, всички религиозни хора се въоръжават – навсякъде поставят карантина. Де се крие силата на това малко същество? И след

всичката тази тревога, хората ще се примирят и ще кажат, че болестите били за тях. Не, болестите не са за всички хора, но само за онези, които се отклоняват от Божия път. В този смисъл лекарите са необходими само за грешните хора, но не и за праведните. Праведният е лекар сам на себе си, а грешният се нуждае от много лекари около себе си и то все специалисти. Ще кажете: „Когато хората станат праведни, няма да има вече нужда от медицина, от никакви лекари.“. Не, и тогава ще има лекари, и тогава ще съществува медицина, но за праведните, за добрите хора.

Наскоро дохожда при мене един наш приятел, който ме запитва: „Какво да правя, за да сполуча в живота си?“. Ако искаш да сполучиш, не ставай нито нож – да те точат, нито точило – ти да точиш другите, нито пък да носиш голям чук в ръцете си. Защо? Ако си нож или точило, от дългата употреба един ден съвсем ще се изхабиш, нищо няма да остане от теб. Ако носиш голям чук в ръцете си и не можеш да си служиш с него както трябва, този чук ще стане причина един ден да те пребият с него. Какво ще спечелиш от тези положения? Нищо няма да спечелиш. Аз наричам съвременната култура „култура на ножа, на точилото и на големия чук“. Казвате: „Точилото трябва да се върти, ножът трябва да се точи, а чукът трябва да се вдига и слага.“. Точилото се върти, но се изхабява; ножът се точи, но се изтрива; чукът се вдига и слага, но и пакости върши. И човешкият живот се върти като точило, но със своите мисли и чувства човек изхабява мозъка и сърцето си, и като достигне 80 годишна възраст, казва: „Остарях вече, свърши се моят живот, но не разбрах смисъла му.“. Какво разбираме под думата „старост“? Тъй, както хората разбират старостта, тя е резултат на напразно изразходване на божествената енергия в човека. Който пилее тази енергия безразборно, той преждевременно остарява. Какво остава на този човек? Не му остава нищо друго, освен да излезе

от тялото си, т.е. да съблече старата си дреха и да облече нова, както змията съблича старата си кожа и се облича в нова. Щом се види гол, съблечен, този човек ще каже: „Всичко се свърши с мен!“. Да, с грешника всичко се свършва.

И тъй, съвременните хора трябва да се домогнат до правата философия на живота. Само тази философия ще им даде истински разбирания за живота и за смъртта. Когато водата в някоя река замръзне и се превърне в лед, тази река може да каже: „Свърши се моят живот!“. До кога? Докато дойде пролетта. Щом пролетта дойде и слънцето започне по-силно да пече, животът на реката отново дохожда. Тогава пък ледът ще каже: „Всичко е свършено с мен!“. До кога? Докато дойде зимата. При ниска температура водата има свойството да замръзва, а от лед да се превръща в течност при слънчевата топлина или при висока температура. Какво лошо има в това, че водата може да замръзва, да се превръща в лед, ледът пък да се разтопява, да се превръща в течност и после течността да се превръща в пара? Когато тези процеси са физически и стават само с материята на телата, те са добри, никой не се оплаква от тях. Обаче, когато тези процеси стават в психиката на човека, тогава не е добре. Тези промени причиняват известни болки на човека. Причината за тези болки се дължи на външните енергии, които нахлуват в организма, но срещат известно вътрешно съпротивление. Това съпротивление именно причинява болезнено състояние в организма. Когато външните енергии влизат свободно в човешкия организъм, без никакво вътрешно съпротивление, човек изпитва в себе си пълна хармония. При това положение никакви болки не съществуват.

Господ Бог ваш направи завет. Значи най-важното в живота на човека е договорът, заветът с Бога. Този договор не е нещо като четиринайсетте точки на

Уилсън.* Когато Уилсън излезе пред света със своите 14 точки, всички казаха: „Ето една сигурна работа!“. Колко сигурна излезе тази работа? Колко от тия точки се приложиха? И германският император даде някакви обещания на българите, но колко от тия обещания се изпълниха? Какво показва това? Това показва, че договорите, които двама души си дават на земята, не са нищо друго, освен сапунени мехури. Колкото сапуненият мехур може да живее, толкова и обещанията на тия хора ще се реализират. Аз бих желал да знам, откак светът съществува, колко от договорите между разните държави са оцелели.

Египет е правил договори, Асирия е правила договори, но де са тези държави днес? Не само договорите им са изчезнали, но и самите държави вече не съществуват. Не само Египет и Асирия, но и държавите в новите времена са правили и правят договори, които също така не са оцелели. Обаче установи ли се договор между Бога и човека, той непременно оцелява. Силата на еврейския народ се дължи на договора, който Бог е направил с тях в миналото. Този договор лежи дълбоко някъде в неговото подсъзнание. И ако може да се почерпи един добър пример от еврейския народ, той се заключава в това, че основата, ядката на еврейския живот се опира здраво върху принципите, които Моисей им е дал. Тази е една от добрите черти на еврейския народ. Колкото лошо да се говори за еврейския народ, статистиката обаче показва, че развратът между този народ е само 5 процента. От друга страна, при каквито и климатични условия да го поставят, той издържа. Евреите не са много напредни-

* Четиринадесетте точки на Уилсън – проект на САЩ за принципите за договаряне на всеобщ мир след Първата световна война. Огласени са от президента на САЩ Удроу Уилсън на 8 януари 1918 г. в послание, отправено към воюващите държави през Първата световна война.

чави, но са много издръжливи. Издръжливостта им се дължи на това, че спазват всичко онова, което Моисей им е оставил. В това именно седи тяхната сила. Докато човек остава верен на идеала на своята душа, дотогава той ще запази своята издръжливост. Щом измени на този идеал, с него заедно ще изгуби и своята издръжливост. Следователно, ако еврейският народ изгуби някога своите вярвания, той ще изгуби и своята издръжливост.

Въз основа на това казвам: всеки човек трябва да има известни възгледи, известни убеждения, на които никога да не изменя. Какви ще бъдат тези възгледи, какви имена ще носят, не е важно. За човека е важно неговите убеждения да го повдигат, да му дават сила правилно да расте и да се развива. За пример: ще срещнете в живота разбойници – материалисти и религиозни хора – също материалисти. И едните обират и крадат, и другите обират и крадат. Каква полза от това, че първите не вярват в Бога, а вторите вярват? Ще срещнете безверници, които колят говедата, овцете и ги ядат; ще срещнете и вярващи, които правят същото. Ще кажете, че по-добре е за вола да го заколи и изяде вярващ човек, отколкото безверник. Вие казвате това, но я запитайте вола какво е неговото мнение по този въпрос. Волът ще отговори: „Аз бих желал никой да не пипа кожата ми – нито религиозните, нито материалистите. Нека и едните, и другите да ме оставят на свобода и да уважат моите идеи.“. Казвате за някой човек, че е материалист. Питам: вие какви сте?

— Ние сме религиозни, набожни, вярваме в Бога.

Вярвате в Бога, но колите вола по същия начин, както и материалистите, които не вярват в Бога. При това религиозните знаят, че Бог е казал: *Не убивай!* Който коли вол, прави същото, както онзи, който убива човек. Съвременните християни, които от преди две хиляди години са тръгнали след Христа, а от преди три хиляди години знаят заповедите Божии, каз-

ват за вола: „Вол е той, животно е, не чувства нещата като човека.“. С тези думи те се успокояват и продължават да колят воловете. Не е само това. Днес хората са дошли до положение да се убиват едни други като мухи и после казват: „Няма нищо, избиха се много хора, но други ще се родят.“. Значи нека майките раждат и отглеждат деца, а другите да ги убиват. Не, това не е правата философия на живота.

Едно трябва да се знае: има един вътрешен закон, който държи отговорни всички народи, общества и хора за техните постъпки. Има един вътрешен договор, сключен в живота, за неизпълнението на който всеки човек ще бъде съден. Един ден, когато човек напусне земята, ще дава отчет за всички свои дела. Невидимият свят е определил два вида ангели, които да посрещат хората от земята. Едните ангели са светли, а другите – тъмни, черни. Делата на човека определят кои ангели да го посрещнат. Светлите ангели водят човека в двореца, при царя, дето му дават богато угощение. Тъмните ангели го водят в „Обществената безопасност“*. И в „Обществената безопасност“ угощават човека, но само след като го прострат на земята с лицето надолу. Като стане от земята, той казва: „Втори път не искам да помисля за такова угощение.“. При всички престъпления хората пак ще намерят нещо, с което да се оправдават. Те казват: „Такава е културата!“. Не, това не е култура, нито цивилизация. Това е греховно състояние, в което хората са изпаднали и от което малцина могат да излязат. Ако е въпрос за култура, хиляди години преди падането на човечеството е съществувала такава, но тя е била култура на радост и

* Обществена безопасност – отделение на полицията за разправа с политическите противници. Създадена през 1907 г. по Закона за столичната полиция. От 1925 г. е преобразувана в отдел „Държавна сигурност“ към Дирекция на полицията.

веселие. Всички живи същества са се къпели в радост и веселие, всички ангели са пеели и хвалели Господа.

Коя е причината, че тази култура днес не съществува? В тези времена е станала някаква вътрешна катастрофа, вследствие на което всички планети в слънчевата система са изменили своята ос. И земята е изменила оста си, наклонила се е на 23 градуса. Числото 23 е символ на размирие. Значи земята е място на размирие. В никоя друга планета не съществува такова размирие, каквото в нашата земя. Когато същества от други планети искат да разберат какво нещо е размирието, те слизат на земята. Който иска да научи тия специфични разбирания, нека дойде на земята, да изкара един курс по правни науки. Само на земята може да се изучи размирието във всичките му подробности и вариации. Съвременните учени констатираят само, че земята е наклонила оста си на 23 градуса, но повече нищо не казват. Как се е отразило това отклонение на земната ос върху живота на хората, по това нищо не говорят. Обаче между наклонението на земната ос към нейната еклиптика и моралния живот на хората, съществува известна зависимост. Това наклонение на земната ос е създало един упадък в моралния живот на хората. На какво се дължи този упадък? Той се дължи на обстоятелството, че при това отклонение на земната ос, земята се намира в такова положение, че чрез особена събирателна леща привлича само отрицателните космически енергии от пространството, а отблъсква положителните. Според наклона на своята ос, земята днес няма възможност да привлече положителните, възходящите космически енергии. Тази е причината, поради която хората днес са повече лоши, отколкото добри. Един ден, когато земната ос се изправи, земята ще има друга събирателна леща, чрез която ще привлича положителните енергии на космоса.

Сега, ако разглеждате лицето на вълка и това на овцата, ще видите, че ъглите на лицата им са свър-

шено различни. Вълкът е груб, жесток, защото ъглите на неговото лице събират отрицателните сили в природата. Ъглите по лицето на овцата пък са такива, че събират главно положителните сили в природата, затова тя е кротка. Казвате: „Бог създаде вълка и овцата; следователно те не са виновни за ъглите на своите лица.“. Това не е вярно. За сегашното устройство на главите на вълка и на овцата има ред вторични причини, които са във връзка с развитието на битието. Като се разглеждат тия неща, ще се разбере защо вълкът е станал вълк, а овцата — овца. Вълкът и овцата впоследствие са станали такива, каквито днес ги срещаме. Когато искат да кажат нещо лошо за някой човек, казват: „Той е цял вълк.“. Значи в увълчването има нещо разумно, което е работило в противоположност на божествените закони. Когато казват, че някой човек е цяла овца, това показва, че и в овчедушието има нещо разумно. Казвате: „Човек не трябва да бъде овца.“. Да, не трябва да бъде овца, но още повече не трябва да бъде вълк. Ако имате общества само от вълци, каква култура ще бъде тяхната? Тези вълци трябва да се хранят с нещо, но с какво? Те не обичат трева, месо обичат, и то главно овче. Какво ще правят тия вълци, ако няма достатъчно овце за всички?

Съвременните хора са дошли до една дилема, до един кръстопът и нито напред вървят, нито назад се връщат. Евангелистите казват: „Повярвайте в Господа Исуса Христа, и ще бъдете спасени.“. Питам: какво се ползва вълкът от своята вяра, че за да измени характера си трябва да се храни с овце? Тази вяра не може да го спаси, не може да го видоизмени. За да не бъде вълк, лицето му трябва коренно да се измени. Ако срещу някой човек насочите една пушка, той непременно ще пострада от нейните куршуми. Дали знае действието на пушката или не, тя не се интересува от това. Веднъж направена, нейната задача е да убива. И вълкът е построен така, че дето срещне овце, напада. Тъй

щото, ако в дадено общество се проповядват известни принципи, които подтикват хората към правене на пушки, на разни огнестрелни оръдия, за това има ред причини. Пушката крие в себе си известна динамична сила, която всеки момент може да се изяви навън, както бомбата – при най-малкото сътресение може да експлодира. Също такава динамична сила се крие и в човека. Тази сила е гневът. По-разрушителна сила в човека от гнева няма. Гневът е неестествена сила, която руши. Гняв и негодувание не са едно и също нещо. Негодуванието е естествена сила, която не руши, но изправя работите. Обаче като се разгневят, човек моментално кипва и е готов да разруши всичко, което се изпречи на пътя му. Ако някой човек е причина за неговия гняв, той казва: „Аз ще ти дам да разбереш кой съм!“. Какво ще направи? На кого ще напакоти? На себе си. В самия него се предизвиква пожар, експлозия, след която със седмици не може да дойде на себе си. Питам: защо тази сила, гневът, не се впрегне на работа, да извърши нещо полезно? Ако човек се гневи по един път през годината – както и да е, но ако се гневи по десет пъти на ден, този гняв не е на мястото си. Съвременните хора са станали неврастеници поради това, че често се гневят. И след всичко това те търсят лек против неврастенията. Лекарите препоръчват инжекции и разни лекарства против неврастенията, но в края на краищата нищо не помага. Казвам: ако искате да излекувате неврастенията си, престанете да се гневите!

— Как?

— Ще приложите волята си.

— Не можем с воля да преодолеем себе си.

Думата „не мога“ е илюзорна. В разумния свят тя не съществува. Казвам някому: преплувай тази река и мини на отсрещния бряг.

— Не мога да я преплувам.

— Ще видиш, че можеш.

По едно време се образува хайка срещу този човек и десетина души започват да го преследват. Той хуква да бяга, дохожда до същата река, хвърля се във водата, преплува я и веднага се намира на другия бряг. Значи това, което в първия случай беше невъзможно, във втория случай стана възможно.

И тъй, понеже Господ вижда, че доброволно хората няма да влязат в Царството Божие, затова е турил разбойници да ги гонят, да ги заставят насила да влязат в Царството Божие. Днес и праведният служи на Бога не толкова от голяма любов към Него, но защото разбойници го гонят. Като премине реката, той казва: „Слава Богу, че можах да мина на другия бряг на реката. Бог ме спаси от тия разбойници.“. Според мен праведният преплува реката благодарение на разбойниците, които го гонеха. Той повярва в тяхната сила и можа да преплува реката. Казвате: „Без страдания не може ли да се служи на Бога?“. Без страдания не можете да преплувате реката. Страданията правят хората смели и решителни. В първо време страданията ги правят малодушни, но като пострадат повече те уякват и стават герои. Такъв пример имаме в борбата на нашата лоза с филоксерата. В първо време филоксерата изсушаваше лозата, но в 12 годишната ѝ борба със своя неприятел – филоксерата, лозата придоби имунитет, уякна и днес вече не се поддава на нейното действие. Дълго време нашата лоза се бори с филоксерата на научна почва, докато най-после си изработи серум против нея. При това положение филоксерата се отказва да преследва лозата. Българите направиха грешка като замениха нашата лоза с американската. Те трябваше да почакаат 12 години, докато лозата мине през процеса на страданията, през което време тя щеше да уякне и да се приспособи към трудните условия на живота. Обаче те прибързаха, заместиха я с американска лоза, която наистина много грозде дава, но и много труд и работа изисква.

Съвременните културни хора се намират в положението на американската лоза, присадена на българска почва; но щастieto, блаженството и здравето по този начин не могат да дойдат. И като не могат да постигнат това, което желаят, те казват: „Като отидем в другия свят, там ще придобием всичко, каквото ни трябва.“. Кой е другият свят? И този, и другият свят са все Божествени светове. Щом тук не можете да придобиете това, което търсите, и на другия свят не ще можете. Веднъж сте дошли на земята, вие трябва да направите опит да видите можете ли да живеете добре на земята, в този грешен свят. Ако на земята живеете добре, и на онзи свят ще живеете добре. За да живеете на другия свят, вие трябва да имате органи, съответни за онзи свят. Ако влезете в този щастлив свят без съответните за него органи, вие непременно ще умрете. За изяснение на мисълта си ще приведа следната аналогия. Наблюдавате живота на рибите и казвате: „Страшен е животът на рибите във водата! Те са изложени на самоунищожение, на пълно безправие, на отсъствие на всякакъв духовен живот. Те нямат никаква писменост, никаква книжнина.“. И най-после решавате да извадите една от тия риби извън водата, да я поставите при условия, при които човек живее. Какво ще стане с рибата? При щастieto, което ѝ давате, тя непременно ще умре. Защо? Тя няма органи, с които да използва новите условия. Следователно, ако влезете неподготвени в другия свят, както рибата – в човешкия, вие непременно ще умрете в своето щастие.

Първото нещо: ако искате да влезете в новите условия и да се ползвате от тях, вие трябва да разполагате с органи, съответни на тези условия. Тъй щото, като говорите и се стремите към един свят по-висок от физическия, вие трябва да сте го опитали, да знаете какво ви е нужно за този свят. Не е достатъчно само да вярвате, че там по-добре се живее, но трябва да знаете какво се изисква от вас, за да влезете в този свят и да

се ползвате от него. Ще кажете, че баба ви и дядо ви са вярвали. Не, това не е достатъчно. Щом отивате в този свят, вие предварително трябва да сте го изпитали и проверили.

— Там ще ни ръководят.

И това не е достатъчно. Опити се изискват. Следователно онзи свят, или задгробния живот, както мнозина го наричат, е живот на опити. Щом е опитал нещата, човек може вече да вярва. Без опити никаква вяра не може да съществува. Щом е опитал нещата, човек може да вярва и на хора с по-големи опитности от своите.

Мнозина поддържат мисълта, че в света живеят същества по-напреднали, по-културни от хората на земята. Че това е така, виждаме от ред примери в живота. За пример: за да се води разумна политика, на първо място е необходима висшата математика. А ние срещаме в живота видни, добри политици. В това отношение хората не подозират даже какво голямо значение играе математиката в политическия живот. Ако не е така, как ще си обясните защо сполуката, победата във войните се движи ту към една, ту към друга страна? Вземете например Наполеон. Защо той, който във военно отношение беше гениален политик, изгуби своето главно сражение? Той изгуби, защото не издържа на обещанията, които беше дал пред невидимия свят. Те го изпратиха на заточение на остров Св. Елена, там да размишлява, да намери погрешката си. В този случай англичаните бяха само изпълнителната власт, а невидимият свят — законодателната. Невидимият свят издаде закон, по силата на който Наполеон трябваше да отиде на остров Св. Елена. Невидимият свят заповяда на англичаните да определят такова място на Наполеон, дето той да размишлява върху неизпълненото обещание. Мислите ли, че ако дадете някакво обещание пред невидимия свят и не го изпълните, няма да се намерите на остров

Св. Елена? Наполеон имаше познания за съществуването на невидимия свят и за отговорността за делата си пред него, и затова казваше: „Само прадедите ми могат да ме съдят за постъпките – дали правилно съм постъпил, или не.“. Казвате: „Гениален беше Наполеон!“. Наполеон беше гениален преди да отиде в Русия, но след това той изгуби своята гениалност, след което настана голям обрат в действията. Кой човек не храни в себе си идеята да отиде в Русия, да побеждава. Защо отиде Наполеон в Русия? Той искаше да победи цяла Европа и да застави руския цар да му се поклони. Такива и ред още неща станаха причина войната да вземе нежелан край. Наполеон искаше да покаже на руския цар кой е той и какво може да направи. Руският цар не се поклони на Наполеон, заради което последният навлезе в Русия. По този начин Наполеон научи следния закон: когато военачалникът се отдели от базата на прехраната си, неизбежно го очаква катастрофа.

Питам: ако и ние се отделим от Бога, какво ни очаква? Катастрофа. Някой казва: „Аз не вярвам в Бога.“. Каква нужда има Бог от твоята вяра? Дали вярваш, или не, това е за теб; ти или ще се ползваш, или ще губиш. Друг казва: „Аз не искам да ям.“. Твоя работа, ти ще губиш от това. Обаче като изгладнееш, щеш не щеш ще ядеш. Като влязоха в „Обществената безопасност“, дето ги биха на общо основание, много материалисти, безверници, станаха вярващи. Как станаха вярващи? Като ги биха толкова много, те се обърнаха към тия хора с молба да ги не бият, но никой не ги послуша. Обаче като не можаха повече да издържат боя, те се обърнаха към Бога с молба да заповяда на тия хора да ги не бият. За тях това щеше да бъде доказателство, че Бог наистина съществува. Те се обърнаха тогава към онези, които ги биеха, помолиха да не ги бият повече и този път молбата им беше чута. Така повярваха те в Бога и се обърнаха към Него. Който вярва в Бога, и в

„Обществена безопасност“ да попадне, и там няма да го бият. През последните години в Русия имаме един такъв силен пример. За някаква измяна болшевиките осъдили 250 офицери на смърт. Като дошъл определеният ден за изпълнение на присъдата, всички тия офицери, един след друг излезли пред екзекутивната комисия, която ги застреляла. Като дошъл ред на последния, той излязъл пред комисията, прекръстил се и казал: „В името на Господа Исуса Христа...“. Те му казали: „Ти ли единствен се намери да вярваш в Бога? Щом имаш такава вяра и упование в Бога, ние не можем да дигнем ръка върху теб. Бъди свободен!“. Този офицер е запазил своя договор с Бога. Който пази договора си с Бога и не го нарушава при каквито и изпитания да се намери, той благословен ще бъде. Вярата в Бога не е достойние само за богати и учени, но и за сиромаси и прости. Всички хора могат да вярват в Бога. Както слънцето еднакво грее за богати и за бедни, за учени и за прости, така и Божията любов, Божията мъдрост и Божията истина са еднакво достъпни за всички.

Много религиозни хора изпадат в лековерие и казват: „За нас ли изгрява слънцето наистина? И като изгрява, мисли ли за нас?“. Не, слънцето ни най-малко не изгрява специално за вас, но като изгрява, то ще даде и на вас, и на всички същества толкова, колкото искате, и колкото можете да възприемете. Като изгрява и залязва, слънцето иска да изпълни своята длъжност. Покрай това то казва на всички: „Който е слаб, скръбен, недоволен, нека дойде при мен; аз ще му дам колкото иска.“. Да се запитвате дали Слънцето ви обича, то е все едно да питате дали Бог ви обича. Като се обърнете към Него, дали ви обича Той, или не, не е важно. Той ще ви даде толкова, колкото ви е нужно.

Слънцето дава еднакво и на овцата, и на вълка. Тъй щото не е важно дали Бог мисли за вас, но дали вие мислите за Него. Бог е съвършен, но важно е дали

вие сте свършени. И религиозните, и светските хора се съмняват. Донякъде вървят добре, но после се сепнат, спрат се и казват: „Дали сме в правия път?“. След това започват да разискват върху въпроса за създаването на света. Казвам: този въпрос е второстепенен. Ако мислите първо да разрешите този въпрос, а после да повярвате в Бога, нито в едното ще успеете, нито в другото. Вие искате първо да разрешите този въпрос, а после да повярвате в Бога. Това е невъзможно. То е все едно първо да вземете от приятеля си пари назаем, а после да повярвате в него. Не, ще вярвате в приятеля си преди още да сте взели от него пари назаем. Защо? Защото като вземете пари от него, вие вече сте пред свършен факт, няма какво повече да вярвате. Впрочем един факт, една постъпка, добра или лоша, не определят още човека. Някой може да ви даде пари назаем, а след това да ви обере. В какво ще вярвате тогава?

Сега ще приведа един случай из действителния живот, който е станал някъде в Европа. Един първокласен апаш обрал няколко банки и избягал. Тайната полиция влязла в следите му тъкмо когато той се готвел да обере друга банка. Преди да дойде до касата на тази банка, тайната полиция решила да му устрои една примка: тя турила на всички банкноти в касата особени белези, по които да го заловят. Като напипал парите, апашът веднага забелязал знаците по тях и затова като излязъл на улицата започнал да раздава парите на бедни хора, без да задържи нещо за себе си. Като гледали как щедро раздава пари, тия хора си казвали: „Чудно нещо, колко щедър човек!“. Да, но не след много време всички тия хора били разкарвани от полицията да дадат сметка отде имат тия пари. Казвам: и вие можете да се натъкнете на такъв благодетел, който да ви даде пари да си направите къща, но когато полицията види, че тези пари са белязани, ще ви разкарва по участъците да пита отде сте ги взели. Както виждате, съвременните хора лесно се лъжат.

Обаче апашът бил умен човек. Като забелязал знаци по банкнотите, той щедро ги раздал на бедни хора и по този начин лесно се изплъзнал от ръцете на полицията. Той избягал от нея, както заекът бяга от хрътката.

Мнозина искат да знаят какво ще стане със заека като достигне по-високо развитие. Най-високата форма, до която заекът може да достигне, е магарешката. Между магарето и заека има известна прилика. Забележителното в заека е, че може да бяга много, а в магарето – способността му да реве. Във времето на Христа магарето беше на почит. Христос изказа почитта си към магарето заради хулите, обидите и оскърбленията, които светът му създава. Той му каза: *Аз ще ти покажа смисъла на страданията, за да се домогнеш до великата истина, че обезчестеният от света, ще се благослови от Бога.* „Господи, всички ми се смеят.“ *Няма нищо, дерзай, напред върви! Аз ще докажа на света, че и от тебе може да излезе нещо. Моите бъдещи проповедници ще проповядват като тебе: и навреме, и без време.* Това са тълкувания, но може да е така, може и да не е така. Факт е обаче, че хората предпочитат едни животни пред други. Магарето има една лоша черта – упоритост, но то има и добри черти в себе си. Първата буква от името на магарето – „м“ означава закон на жертва. С качването си на магаре Христос искаше да каже на света, че трябва да се даде някаква жертва. Буквата „а“ показва, че тази жертва трябва да бъде разумна. Буквата „г“ означава закон на вечността, по който се сменят, трансформират силите. Като спазва този закон, човек ще преодолее всички страдания. Когато магарето стигне крайния предел на своето развитие, всички гонения, всички преследвания срещу него ще престанат. При каквито и условия да го поставите, магарето винаги ще намери пътя си. Затова именно то води и овцете, и камилите. Ако искате да знаете где има хубава вода, оставете магарето

да води. То винаги пие чиста вода. Покрай упоритостта си, заради която черта е станало за посмешище, магарето крие в себе си известни добродетели.

И тъй, който иска да се повдигне в живота, той непременно трябва да има завет с Бога. Този завет е връзка на човека с Бога. Той е тил в живота му. Българската поговорка казва: „С какъвто дружиш, такъв ще станеш.“. Значи, ако искаме с Бога да дружим, непременно трябва да направим завет с Него. За да направим този завет, трябва да бъдем разумни.

Сега ще приведа една случка из живота, станала пак в Европа някъде в последно време. Един княз поканил един селянин на гости като му дал богато угощение. Като седнал пред трапезата, селянинът, като всички свои братя селяни, турил настрана вилицата и ножа, и започнал да си служи с трите пръста според техния обичай. Като видял това, князът веднага заповядал на слугите си да вдигнат от масата всички вилици и ножове, и започнал да яде като селянина с трите си пръста. Защо? Благоразумието изисквало това. Князът може да каже на селянина: „Слушай, братко, ти си поканен в моя дом на гости и трябва да се подчиниш на реда в моята къща.“. Обаче това щеше да бъде съблазън, изобличение за селянина. Затова князът си казал: „Ние ще ядем по правилата и обичаите на нашия гост, защото пръстите предшестват вилицата и ножа.“.

Питам: трябва ли да употребявате вилици и ножове, или не? Нещастията на съвременните хора се дължат на това, че те режат хляба с нож. Здравият човек не трябва да реже хляба с нож. Защо? Когато човек реже хляба с нож, желязото, от което е направен ножа, пък и самият нож, предизвикват в него желание да клъцне, да пореже някого. Той казва: „Както мога да режа хляба с нож, така мога да мушна някого с този нож.“. Значи вилиците и ножовете не оказват възпитателно въздействие върху здравите хора.

Тъй щото, когато дойдете до положение да служите на Бога, вие трябва да изберете разумен метод, който да съответства на това служене. Следователно, ако трябва да си служите с ножове и вилици, те трябва да бъдат златни, а не железни. Чиниите, в които ядете, трябва да бъдат от най-фин порцелан, а тенджерите, в които готвите – от чисто злато. Калайдисаните съдове, в които днес се готви, не са за препоръчване. Калаят е допринесъл големи злини на човечеството. Хората от новата култура ще си служат със златни или поне със сребърни тенджери, вилици, лъжици и ножове. Желязото ще бъде заместено със злато или със сребро. Само ралата ще бъдат железни. Кога ще дойде това време? Когато хората направят завет с Господа. Не е въпросът, че вилиците и ножовете трябва да бъдат златни, но това подразбира, че в човека трябва да се внесат нови чувства, които да имат устойчивостта на златото и на среброто. Устойчив човек е онзи, който при най-големите страдания, изпитания и мъчности не губи присъствието на духа си. Представете си, че някой е внесъл 500 хиляди лева в банка „Гирдап“* и както се храни, съобщават му, че тази банка е фалирала. Ако запази присъствието на духа си, благодари на Бога за станалото и продължи да яде, като че нищо не е било – той е устойчив характер – човек с велик морал.

Казвам: в света има науки, едни от които издигат хората, а други ги снижават. Също така има и числа, положителни и отрицателни: едни от тях издигат хората, а други ги убиват. За пример: някой човек изгуби голяма сума, отчае се, иска да се самоубие. Среца го един негов приятел и го запитва:

— Де отиваш? Защо си толкова отпаднал духом?

* Банка Гирдап – Акционерно спестително дружество „Гирдап“ е първата частна банка в България, основана в Русе през 1881 г.

— Остави се, изгубих всичкото си богатство, дошъл съм до самоубийство.

— Чакай, не бързай! Ето, вземи тази торба, в нея има две хиляди златни монети, оправи работата си с тях!

Той взима торбата с парите и веднага се отказва от намерението си да се убива. Значи в първия случай едно число поставя човека в положение да се убива. Във втория случай числото две с три нули накрая го спасява от смърт. Това показва, че числата имат смисъл; те играят важна роля в живота на човека. Ако едно число е в низходяща степен, може да убие човека. Ако е във възходяща степен, същото число може да съживи човека. Също така една дума може да убие човека, може и да го възкреси. Ако някой каже, че ви обича, че е готов на всякакви жертви заради вас, вие ще си въздъхнете спокойно, ще се зарадвате и ще кажете: „Значи има човек в света, който ме обича.“. Срещате друг човек, който казва, че ви мрази и вие веднага се наскърбите. Защо трябва да скърбите? Какво лошо има в това, че някой произнесъл буквите „м“, „р“, „з“? Дали някой казва, че ви обича, или че ви мрази, вие трябва еднакво, с едно и също разположение да приемете и едното, и другото. Благодарете на Бога и когато ви обичат, и когато ви мразят. Ако и при двете положения благодарите на Бога, вие сте здрави хора. Докато правите разлика между омразата и любовта, вие сте между точилото и ножа, и пред вас стои един голям чук, с който всеки момент могат да ви ударят. Устойчив човек е този, който еднакво приема и омразата, и любовта. В някои отношения омразата ражда любов, а любовта ражда омраза. Омразата към едного ражда любов към другото; любовта към едного ражда омраза към другото. Следователно, ако някой ви мрази, кажете си: „Омразата към мене ражда любов към друг някой човек.“. Когато пък някой ви обича, ще знаете, че тази любов произвежда омраза към

другого. Значи, когато вие страдате, други се радват; когато вие се радвате, други скърбят. Страданието на едного е радост на другото; радостта на едного е страдание на другото. Това е Божествен закон, който всеки ще опита.

Следователно като разсъждавате по този начин, вие ще се домогнете до новата, до положителната наука, която ще ви покаже нов начин за създаване на общества; тя ще ви донесе нова религия, без форми, без външни обреди. Всичко ново може да се опита. Как ще се справим със старото? Както дърветата през есента се справят с изсъхналите листа, така и вие ще се справите със старото. Старите, изсъхналите листа окапват и остават около корените на дърветата като тор, а напролет излизат нови, млади листа. Значи старите идеи ще турите около корените, за тор, а новите ще поставите на дървото на живота като листа, чрез които ще дишате. Всичко старо в света трябва да се замести с ново! Следователно старата любов ще турим при корените, на мястото на окапалите листа, а новата любов – на дървото, на мястото на новите, млади листа. Това показва, че има стара любов, има и нова любов; има стара мъдрост, има и нова мъдрост; има стара истина, има и нова истина. Ние не вярваме вече в старата любов, в старата мъдрост и в старата истина, но вярваме в новата любов, в новата мъдрост и в новата истина. Любовта, мъдростта и истината на миналото не са за нашия век. Вярванията на миналото не са вярвания и за нашия век. Нима учението на вълците може да бъде учение на хората? Нима учението на вълците може да бъде учение на растенията? Ние трябва да знаем как да посаждаме растенията. Нови начини се изискват за посаждане, за култивиране на растенията. Смешно е да дойде днес човек, да ви учи да живеете като овцете! Вие сте надрасли живота на овцете, няма защо да се връщате назад. Няма защо да се оставяте да стрижат вълната ви и да доят млякото ви. Веднъж сте влезли в

човешкия живот, нов път ви чака – път с нови методи, за ново разбиране и прилагане.

Сега от всички хора се изисква будно съзнание, да разберат, че омразата и любовта са две сили, с които Бог еднакво си служи. Бога можете да опитате и в омразата, и в любовта, но по съвършено различни пътища. Нима хирургът, който туря болния на операционната маса и тегли ножа по тялото му, го мрази? Не, той не мрази болния, но като му причинява страдания, мисли за неговото добро. В случая страданията ще спасят болния. Това не е ли любов? Любов е, защото спасява живота на човека. Срещате на улицата човек, който е тръгнал да убива някого, да му отмъсти за нещо. Удрят този човек с бастуна си през крака му и го счупват. Лошо ли направихте на този човек? Вие му дадохте добър урок, да знае какво значи да убива. Ако той жали за своя счупен крак, колко повече трябва да жали за живота на един човек! Ако беше извършил убийството, той щеше да изгуби не само единия си крак, но и живота си; той щеше да погуби не само живота си, но и душата си.

И тъй, ако разглеждате нещата по този начин, ще разберете, че всичко, което става в света, е разумно. Нямате ли това разбиране, ще мислите, че животът върви назад. Когато някой казва, че работите му не вървят добре, той не разбира нещата право. Само той мисли така – всъщност животът му върви напред. Както мисли, така излиза. За доказателство на това, че вървим напред служи факта, че всички ядем и растем. Казвате: „Как ще познаем, че Бог съществува?“. Когато умрелите започнат да гният, това показва, че Бог съществува. На водата казвам: когато се размразиш, от лед се превърнеш във вода и започнеш да течеш, ще познаеш, че Бог съществува. На растенията казвам: когато започнете да растете, това показва, че Бог съществува. На животните казвам: когато живеете и не умираете, това показва, че Бог съществува. Най-

после и на човека казвам: когато мислиш право, това показва, че Бог съществува. Да мислиш право – ето истинското веруя в света! Да мислиш право и да прилагаш своята мисъл право – ето новата наука, новата философия, новата религия в света! Новото във всички области, във всички направления осмисля живота. Старата култура трябва да падне при корените на дървото и да изгние. Същото това дърво трябва да изсмуче соковете на окапалите листа, да ги преработи и напролет да се накичи с нови листа, с нови цветове, с нови плодове, по-сладки и по-красиви.

Време е вече всички да възприемем новото, което иде отгоре! Жалко ще бъде, ако чувате някой да казва, че новото разрушава. Старото разрушава, а не новото. Малките деца разрушават ли живота? Малките деца съграждат живота. Реките, които текат и прииждат, съграждат живота. Старият живот, старият човек е пресъхнала река. Новият живот, новороденото дете е река, която постоянно приижда и носи със себе си Божествената енергия, Божиите блага. Затова Христос казва: *Ако не станете като малките деца, не можете да влезете в Царството Божие.* Съвременните хора и досега още не могат да разберат смисъла, който Христос е вложил в този стих. Детето представя новия живот, новия човек, който носи в себе си Божествените елементи. Вие трябва да имате такова понятие за Бога, каквото детето има за своите майка и баща. Ако така се свържете с Бога, тогава можете да очаквате и Неговото благословение. Божието благословение ще дойде и без да искате. Кога? Когато се свържете с Бога. Това подразбира стиха: *Идете да повикате всички слепи, куци, хроми, да насядат на царската трапеза.* Ще дойде ден, когато куци, слепи, хроми ще насядат на царската трапеза и ще се благословят. Канините ще се откажат, а неканените ще насядат заедно с Бога около Божествената трапеза.

И тъй, всички трябва да направите тази нова връзка, този нов съюз, нов договор, нов завет с Бога! Новият завет с Бога ще бъде заветът на Божията любов. Тази любов ще обедини всички хора в едно общо братство.

15 януари 1928 г., София

ЗАВЕТЪТ

Никодим

*Имаше някой човек от фарисеите
на име Никодим, началник юдейски.
Той дойде през нощ при Исуса.*

Йоан 3:1, 2

Съвременната наука, специално съвременната философия разглежда условията, при които известни мисли могат да се развиват, т.е. да се изясняват. Значи за изясняване на известни мисли, за различните хора се изискват различни условия, защото не всички хора се намират на еднакво умствено и духовно развитие. В цитирания стих например се казва, че Никодим отишъл вечер при Христа, вследствие на което не могъл да разбере това, което Той му говорил. Никодим сам се чуди, защо не може да разбере Христовите думи. Ако беше отишъл при Христа през деня, той непременно щеше да разбере какво му говори Христос.

Мнозина запитват що е добро и що е зло; що е светлина и що е тъмнина. Всяко нещо, което дава условия за растеж, е добро; всяко нещо, което спъва растежа в живота, е зло. Всяко нещо, което разкрива доброто, е светлина; всяко нещо, което разкрива злото, е тъмнина. Следователно всеки трябва да избира такива условия, при които да има ясни схващания за живота. Всички нещастия в миналия, както и в сегашния живот на хората, се дължат на факта, че те искат да живеят добре, да придобиват блага без да знаят начина, по който могат да постигнат тия свои желания. Умните светски хора като по-практични от религиозните и духовните, казват: „Човек трябва да се мъчи, да се труди, да приложи волята си, за да постигне своите желания.“. Питам: какво особено са придобили светските хора при своите големи усилия и труд? Каквито

и усилия да правят, в края на краищата, те ще се намерят в положението на онези англичани – лодкари, които цяла нощ гребали с веслата си и на сутринта видели, че не са се мръднали от брега. Защо? През деня тези млади англичани посетили един египетски град, а през това време вързали лодката си на брега, та като се върнат, да продължат пътуването си. Като влезли в града, те пийнали повечко от всеки друг път и закъснели малко. В бързината си забравили да развържат лодката, влезли в нея и започнали усилено да гребат, да стигнат навреме за парахода. Какво било учудването им, когато се видели сутринта пак на същото място! Коя е причината за тяхното закъснение? Тъмнината. В тази тъмна нощ те не забелязали, че лодката им била вързана за брега. Ако пътуваха през деня, на светло, те щяха да видят, че лодката им е вързана, щяха да я развържат и да стигнат навреме за парахода.

И тъй, когато някой казва, че воля е нужна на съвременните хора, питам: тия лодкари нямаха ли воля? Те имаха воля, но лодката им беше вързана на брега. Освен това те пътуваха вечер, в тъмнина, и не знаеха условията, при които се движат. Религиозните хора пък казват: „Господ ще ни даде всичко, Той ще оправи работите.“. Вярно е, ние сме съгласни с първото положение, че хората трябва да правят усилия, да се трудят, да приложат волята си; съгласни сме и с второто положение, че Господ ще даде всичко. Обаче, ако отидете в някоя банка, когато тя е затворена, какво ще вземете от нея? Или, ако зимно време влезете в плодна градина, когато всички плодове са обрани, какво ще намерите там? Значи човек трябва да вземе предвид времето, когато ще предприеме някаква работа. Когато религиозният или светският човек не постъпва съобразно законите на природата, това показва, че той е неразумен човек, има високо мнение за себе си и казва: „Ще се наредят работите! Няма защо да се безпокоим, добър е Господ!“. Да, работите се нареж-

дат, но как? Направиш една къща без да предвидиш доколко средствата ти ще стигнат; объркаш сметките си и се виждаш принуден да я продадеш. След това казваш: „Нареди се работата!“. Нареди се работата, но след като хората взеха къщата ти. Качваш се на една кола, която сред пътя се счупва; ти оставаш на половината път и казваш: „Нареди се работата.“. Тръгваш на път, но разбойници те хващат и обират – нареди се работата. Обаче има и друг начин за нареждане на работите. Имаш да даваш никому голяма сума. Дойде при тебе приятелят ти, отвори кесията, плати дълга ти вместо теб – нареди се работата. Значи работите могат да се наредят по два начина. Ти си слаб, отиваш при лекар. Той ти препоръчва да се храниш добре. Ти изпълняваш съветите на лекаря, но затлъстяваш. Хване те някоя болест, държи те четири – пет месеца, докато се освободиш от излишъците и после казваш: „Нареди се работата.“. Тази болест е дошла да те научи как да спазваш законите на природата. Щом не спазваш нейните закони, тя дохожда като бирник, взима половината тегло на тялото ти и олекваш, ставаш като дете.

*Имаше някой човек от фарисеите, на име Никодим. На времето си Никодим беше един от учениците хора, началник юдейски; и днес да беше жив, пак щеше да бъде учен човек като Кант, като Лайбниц или поне като някой от сегашните учени естественици. Той познаваше естествените науки, знаеше закона за странстването на душите, но запитваше Христа: *Може ли човек да се роди изново?* Човек само един път се ражда и умира. През това време той расте и се развива. Когато някой умре, хората казват: „Всичко се свърши с този човек!“. Да се говори, че със смъртта на човека всичко се свършва, това подразбира, че след като е учил например десет години в някое училище, той завършва това училище. Дали се е учил зле или добре, той излиза от това училище. Разликата седи в*

това, че ако е учил добре, получава диплом; ако е учил зле, никакъв диплом не получава. И двамата ще имат познания, но техните познания ще се различават. В това отношение животът е училище. Хората могат да свършат това училище по два начина: първият начин седи в получаване на диплом и докторат. Той се отнася до добрите ученици. Вторият начин седи в излизане от училището без диплом и докторат. Този начин се отнася до слабите ученици. Като не учат, професорите им казват: „Достатъчно.“. Сега можете вече да излезете в света, там да учите. Значи, който е дошъл на земята да живее, той трябва да знае условията на този живот. Някой казва: „Аз искам да живея – нищо повече!“. Право е това. Този е най-важният въпрос. Да живееш, това значи да учиш. Питам тогава: уверен ли си, че ако следваш философия например, всичките ти работи ще вървят добре? Ако философията обърка ума ти, не ти даде подтик да вървиш напред, учи тогава естествените науки. Ако естествените науки не просветят ума ти, изучавай правни науки и дипломация. Ако и те не могат да ти помогнат при разрешаване въпросите в живота, стани земеделец. Ако и като земеделец не можеш да успееш, стани слуга. Ако и при това положение не научиш нищо, влез в някоя болница, при най-видните лекари, и пожелай да те лекуват. За тази цел обаче трябва да приготвиш пълна кесия със злато. Така лекуват лекарите, които са завършили с диплом и с докторат. Могат да те лекуват и лекари без диплом и докторат, но главата ти ще види и ще пати.

Той дойде през нощ при Исуса. Много от съвременните хора се намират в положението на Никодим: търсят истината вечер, в тъмнината. Щом се намерят в голямо затруднение, те започват да търсят смисъла на живота. Да се търси смисъла на живота, това е последната фаза, последното стъпало. Първо човек трябва да мисли върху почвата на живота; после – върху формата на живота; след това – върху съдър-

жанието на живота и най-после – върху смисъла на живота. Преди да дойдете до смисъла на живота, вие трябва да знаете формата и съдържанието на живота. Защо? Защото животът без форма и съдържание няма никакъв смисъл. Същото нещо ще забележите и при писането и говоренето. Когато някой пише нещо, той първо трябва да познава елементите, с които ще си служи. Тези елементи са буквите. След това той трябва да знае как да съпостави тия букви, да знае как да ги нареди. Това зависи от любовта, която съществува между буквите. Той не може да ги нареди една след друга, по войнишки, а, б, в, г... – така и децата постъпват. С а, б, в, нищо не става. Това не е наука. Който пише, той непременно трябва да познава законите, по които буквите се съчетават. Основният закон, който ги съчетава, е законът на любовта. Според този закон те се съединяват две по две. Следователно човек трябва да знае кои букви се съединяват помежду си и така да ги нарежда. Съгласните, или меките букви, наречени още женски букви, показват, че жената има преобладаващо влияние в писмената реч. Гласните букви пък са наречени мъжки. Най-добро съчетание между буквите е, когато съгласни се съединяват с гласни. Това показва, че те имат помежду си по-голяма любов, отколкото когато се съединяват две съгласни или две гласни. Когато между две букви има любов, те започват да си пишат писма, да разговарят, а това създава условия за тяхното израстване и развитие. Резултат от растежа е образуването на слоговете, на думите, на изреченията, а най-после и на цялата реч. Достатъчно е две думи да се наредят правилно, по един вътрешен закон, за да образуват мисъл. Мнозина мислят, че за да говорят правилно трябва да изучават граматика. И граматиката е нужна, но съществува и природна, естествена граматика. Ако човек спазва законите на тази граматика, мислите му ще се нареждат правилно и хармонично. В това отношение ще срещнете много

учени хора в света, които не се ръководят от правилата на обикновените граматики, но пишат и говорят правилно. Те нареждат мислите си според законите и правилата на природата, които са неизменни. Какво виждаме в граматиката на човешките езици? Там постоянно стават промени. В българския език например често се сменя правописът: днес една дума се пише с „ъ“, утре – с „е“.

Сега ние не се спираме върху формата на буквите, но казваме, че буквите, тоест звуковете представляват скрити сили в природата. Тъй щото за нас не е важна само външната форма на буквата, но имаме предвид още и вътрешното усилие, което се прави, за да се произнесе дадена буква. Това вътрешно усилие пък говори за съдържанието на буквата, което иска да се прояви навън. Това усилие крие в себе си известно течение на сили. И ако в даден случай не може да произнесе известна гласна или съгласна буква, човек ще си създаде някакво нещастие. Ако не знае как да съчетава буквите в думи и в изречения, той пак ще си създаде някакво нещастие. Ако някой човек отиде в участъка и се изповяда пред властта, че е откраднал някаква сума, ще го похвалят ли за тази му изповед? Според мен изповядват се само гениалните, а не глупавите хора. Някой казва, че не обича да се изповядва. Като дойде време за изповед, и без да обича ще се изповядва. Тогава на сила ще го накарат да се изповядва. Да се изповядва човек, това подразбира да осъзнае той в себе си, че не е постъпил според законите на природата. Защо трябва да отива по участъците да се изповядва, че обрал някого, когато може да срещне този човек и да му каже: „Приятелю, аз откраднах от теб еди-каква си сума. Съзнавам погрешката си и съм готов да върна парите ти заедно с лихвата. След това ще имаш ли нещо против мен?“. Някой казва, че не вярва в Бога, а друг казва, че вярва. Каква нужда има да се изповядваш пред хората, че вярваш или, че не вярваш

в Бога? Да вярвам в Бога, това значи да запаля свещта си и да отида с нея между хора, които се намират в голяма опасност, да им помагам. Това не значи, че ще нося тия хора на гърба си, но ще осветявам пътя им.

Често съвременните хора говорят за жертвата и казват: „Човек трябва да се жертва!“. Какво разбират те под думата *жертва*? Двама приятели вървят по един и същ път, но единият от тях по невнимание пада в кладенеца. Трябва ли и другият да се пожертва за него като се хвърли в кладенеца? Не, вторият трябва да каже на приятеля си: „Слушай, аз ще притърча до близкото село да взема едно здраво въже, за да те извадя от кладенеца. През това време ти се позанимавай малко, изследвай дъното на кладенеца, виж дали няма някакво богатство заровено в него. Аз скоро ще се върна.“. Питам: има ли смисъл и вторият да се хвърли в кладенеца? Какво ще се постигне с тази неразумна жертва? Ако и той се хвърли в кладенеца, трябва да се чака дълго време да мине някой човек, да донесе въже, и да извади и двамата. Някой плаче и казва на приятеля си: „Ти не ми съчувстваш, не плачеш с мен заедно.“. Единият страда от болки в крака и плаче. Този плач има смисъл за него, но какво ще се ползват, ако и двамата започнат да плачат? С плача си вторият няма да помогне на болния крак на своя приятел. Плачът на втория е подобен на услугата, която един минавач предложил на един турски кафеджия, но нито той спечелил нещо, нито кафеджията.

Един турчин излязъл пред дюкяна си, който бил близо до джамията, да чука кафе. Турците имат обичай да чукат кафето си с дървен чук в големи, специални камъни; като вдигал и слагал чука, той се задъхвал и при всяко слагане на чука в камъка издавал някакъв особен звук „ха“. В това време покрай дюкяна минал един познат на турчина, спрял се пред него и му казал: „Слушай, приятелю, хайде да разделим работата. Ти вдигай и слагай чука, пък аз ще казвам

„ха“. Турчинът се съгласил: вдигал и слагал чука, а другият казвал само „ха“. Като правил кафета на клиентите си, най-после съдружникът му казал: „Сега ние трябва да разделим печалбата си. Нали и аз ти помагам?“ Турчинът отговорил: „Слушай, аз ще взимам парите за кафетата, ще ги турям в тенекиена кутия. Като падне парата в кутията и чуеш звука „дзън“, това ще бъде твоята заплата. За твоето „ха“ достатъчно ти е това „дзън“.“

Много от съвременните хора постъпват като този случаен минувач, искат лесно да прекарат живота си. Като кажат „ха“, те искат всичко да се нареди добре. Не, ще вдигате и слагате този чук по всички правила на изкуството, и ще чукате кафето, както природата изисква. Ако не изпълните природните закони доброволно, животът на сила ще ви застави да ги изпълните.

Той дойде сред нощ при Исуса. Разговорът между Христа и Никодим е бил един от кратките разговори. Обаче Никодим не е разбрал думите на Христа, понеже не е избрал благоприятен момент за посещение. Той отишъл сред нощ при Христа, който му казал: *Ако не разбирате земните, материалните работи, как ще разберете духовните?* Никодим вътрешно разбрал Христа, но бил заинтересуван от нещо лично, материално, та не искал да даде вид, че го разбрал. Преди години един евангелски проповедник попаднал в едно общество на младежи, които разисквали върху въпроси от новите течения. Проповедникът казал: „Аз не вярвам в идеите на новите течения.“ Между младежите имало един от неговите слушатели. Като се разотиили всички, проповедникът се обърнал към своя познат и казал: „Аз вярвам в новите идеи, но не мога гласно да се изкажа пред това общество, да не би моето началство да чуе отнякъде и да ме уволни от служба.“ Следователно, когато човек не иска да изкаже своето вътрешно убеждение пред хората от страх да не изгуби положението си или доброто мнение на

обществото, той се отнася към категорията на Никодимовците. Всеки, който върви по пътя на Никодим, а същевременно иска да разбере живота, той непременно ще фалира. Не е достатъчно само да кажете, че имате добри условия в живота, но вие трябва да знаете, че в света съществува велик закон, който регулира всички неща. Не мислете, че великите хора на земята са велики и на небето. Колко от великите писатели и поети на земята са последни на небето! Много от нашите велики поети не са приети в невидимия свят даже и в първи клас на гимназията. На колцина видни философи на земята ще срещнете името записано между философите в невидимия свят? Там никой не познава философията на тия учени хора от земята. Колко светии, признати от хората за такива, пред лицето на Бога не минават за никакви светии! Другояче гледа Бог на работите. Ще кажете, че някой човек е благодетелен, защото пожертвал 20 милиона лева за бедни. Бог гледа другояче на тази работа. Този човек одрал кожата на хиляди животни, събрал наготово житото на десетки и стотици земеделци, ползва се от техния труд, а след това ще прави добрини с чужди пари. „С чужда пита помен не се прави.”

Ще приведа един пример за подобни благодеяния, които правил един милионер американец. Един ден този американец умрял и като се видял в онзи свят, първата му работа била да потърси Рая. Посочили му Рая и той започнал да търси вратата, която води в райската градина. Намерил вратата и се запътил направо за там. Пред вратата на Рая стоял свети Петър, който го спрял, като му казал: Не можеш да влезеш в райската градина.

— Как да не мога? В един американски град съградих една църква.

— Записано ли е името ти за това благодеяние?

— Записано е.

— Щом е така, платено ти е вече.

— В еди-кой си град построих голямо училище за сирачета.

— Записано ли е името ти там?

— Записано е.

— И за това ти е платено. Помисли си, направил ли си някакво добро дело, за което никой да не знае, нито пък името ти да е записано в книгата на добродетелните хора на земята. Иначе ще бъдем заставени да те върнем в ада.

Той се почесал по врата, позамислил се и по едно време се сетил, че един ден като отивал за бърза работа в града, срещнала го една бедна вдовица, спряла го и започнала да му разправя положението си, че имала няколко деца, слаби, гладни и боси, и няма кой да ѝ помогне.

— Понеже бързах за работата си, аз се обърнах към нея с молба да не ме спира в пътя ми, но тя вървеше след мен и настояваше да ѝ помогна, защото децата ѝ умирали от глад. Най-после, за да се освободя от нея, бръкнах в джоба си, извадих един долар и ѝ го подхвърлих. Този е единственият случай на малко благодеение, за което никой вестник не е писал.

— Тази работа е малко по-особена, не зная как да я реша, затова ще отидем и двамата при Господа – да видим какво Той ще каже. Само Бог може да разреши правилно този случай.

Свети Петър разказал всичко това на Господа, който му отговорил:

— Дайте два долара на този човек и го пуснете да си върви. Той още не е готов за Рая.

Казвам: условията, при които живеете днес, представят нещо велико за вас. И ако не схванете тези условия, този момент на живота, и не ги използвате разумно, много нещо ще изгубите. На всяка стъпка в живота си вие ще срещнете философи, учени, религиозни, които залъгват хората, както лекарят залъгва

болния. Лекарят дойде до леглото на болния, прегледа го, предпише лекарства и си излезе. Близките на болния задържат лекаря и го питат за положението му. Той казва, че болният ще оздравее, благополучно ще мине кризата. Но като излезе вън, лекарят си казва: „Я оздравее, я не.“. Викат втори, трети лекар – всички казват едно и също нещо, но положението на болния не се подобрява. Какво трябва да се прави? Лекарят трябва да каже на болния истината. Той трябва да му каже: „Слушай, приятелю, ако в продължение на 24 часа не изправиш своите мисли и чувства, ти непременно ще заминеш за онзи свят.“. Само истината ще освободи човека от ограничителните условия на живота. Какво по-голямо ограничение от смъртта?

Ще приведа един пример, за да видите как действва истината върху човека. Една богата американка заболяла сериозно и всички лекари се произнесли, че болестта ѝ е неизцерима. Някои от лекарите, които я лекували, били по-смели и направо ѝ казали да се готви за другия свят. Тя извикала мъжа си да се прости с него и почнала да плаче, да го милва, да го целува. Най-после се обърнала към него с думите:

— Слушай какво ще ти кажа. Досега съм те обичала много, живяла съм добре с теб и сега искам само едно обещание; готов ли си да ми дадеш това обещание? Мъжът отговорил:

— Докато не чуя какво искаш от мен, нищо не мога да ти обещаю. Ако е нещо, което влиза в кръга на моите възможности, обещавам ти, че ще го изпълня; ако не е в кръга на възможностите ми, никакво обещание не мога да ти дам.

— Слушай тогава какво обещание искам от теб: дай ми честната си дума, че след смъртта ми няма да се ожениш за друга.

— Виж, такова обещание не мога да ти дам. Ти знаеш, че аз обичам истината и затова казвам: след твоята смърт аз ще се оженя.

Болната била много ревнива. Като чула думите на мъжа си, събрала последните си сили, скочила от леглото си и казала:

— Тъй ли? Да знаеш тогава, че аз няма да умра!

В този момент в организма ѝ станала някаква вътрешна реакция, един подем на силите, и в продължение на 24 часа тя се почувствала по-добре. След една седмица била напълно здрава и се движила из стайте, изпълнявала задълженията си. Идея имала тази жена! Тя не позволявала друга жена да влезе в нейния дом, макар и след смъртта ѝ. Понякога една негативна мисъл може да спаси човека.

Съвременните хора казват, че истината не трябва да се говори. Има една истина, която не трябва да се говори, но тя не е Божествената истина. Божествената истина спасява, освобождава човека. Тя носи светлина за човешката душа. Следователно от тази истина човек не трябва да се плаши. Божествената истина оживява, възкресява човека. Тя е нещо велико, следователно и непостижимо. В живота си човек трябва да се домогне до онзи метод, който ще го доведе до тази велика истина. Само онзи може да дойде до тази истина, в душата на когото цари любовта. Любовта е огнената колесница, с която може да се достигне света на великата истина. Значи без любовта и без мъдростта не можете да приближите до царството на истината. Само по този начин човек ще разбере отношенията между всички живи същества.

Ако се не роди някой изново, не може да види Царството Божие. И аз поддържам мисълта, че човек може да се роди изново. Това зависи от неговите мисли и чувства. Всяка мисъл, която се ражда в ума на човека, може да бъде положителна или отрицателна, вследствие на което води след себе си известно течение на сили, положително или отрицателно. Ако е отрицателно, то може да бъде толкова гъсто, толкова отровно, че да поквари кръвта на целия организъм.

Няма да минат пет – шест месеца и тази мисъл ще окаже своето вредно влияние върху организма. Ако мисълта е положителна, по същия начин тя ще окаже благотворно влияние върху организма. Всяка светла, положителна мисъл, може да се отрази благотворно даже и върху туберкулозен човек. Тя е в сила да го спаси. Като знае това, човек трябва да се пази от отрицателните мисли и чувства. Той трябва да се пази и от религиозните вярвания. Защо? Защото религиозните вярвания са подобни на стари, скъсани дрехи, които непременно трябва да се сменят с нови.

Сега аз говоря за истини, които могат да се приложат. Например говоря за любовта, за доброто, за братството. При какви случаи двама души могат да бъдат братя? За да се нарекат двама души братя, първото условие е да имат една и съща кръв. Второто условие е да бъдат родени от един баща. Значи те могат да бъдат родени от една или от две майки, но непременно от един баща. Тъй щото най-важното условие, което определя братството между двама души, е кръвта да бъде еднаква и чиста. Щом кръвта на двама души е еднакво чиста, това показва, че тя е произлязла от един извор; това условие вече определя братството между тия двама души. Ако кръвта им не е еднакво чиста, това показва, че е произлязла от два различни извора, вследствие на което тия двама души не могат да се разбират помежду си като братя. Нечистата кръв носи нечисти мисли. Разгледайте кръвта на някой престъпник, да видите колко отрови се съдържат в нея. Лицето му е деформирано, представя неправилна геометрична фигура. Обикновено лицата на престъпниците са широки. Лицето не трябва да бъде нито много широко, нито много тясно. Що се отнася до лицето, природата е определила една нормална мярка, която всички трябва да имат предвид. Същото нещо може да се каже и за очите, и за носа на човека. Дали очите на човека са по-далеч или по-близо до носа, това по-

казва живот, поставен по два различни начина. Широко отворените очи на някой човек показват, че той се е родил през нощта, вследствие на което възприема много впечатления. Затова именно умът на този човек се разсейва. Той е зает с много неща, с много мисли. Въпреки това обаче, всички тия мисли, всички тия идеи не могат да се реализират.

Христос каза на Никодим: *Ако се не роди човек изново, не може да влезе в Царството Божие*. Новораждането подразбира второ раждане, т.е. раждане по дух. Когато се роди по първия начин, т.е. по плът, човек не познава майка си и баща си, и ги търси; когато изново се роди, по дух, той познава вече своята майка и своя баща, и по име ги зове. При първото раждане и майката, и бащата, и сестрите, и братята умират. При новото раждане никой не умира. Там и майката, и бащата, и сестрите, и братята на човека вечно живеят. Това се разбира от стиха, който Христос е казал: *Роденото от плътта, плът е; роденото от Духа, дух е*.

Никодим дойде през нощ при Исуса. Питам: кога трябва да отиде човек при Христа? Много християни отиват вечер при Христа. Казвам: по този начин истината не може да се намери. Като наблюдавам небето вечер, не виждам никакъв трен за пътуване, не се продават никакви билети, няма отворени дюкяни. Изобщо навсякъде ще намерите затворени врати. Който попадне по това време там, той ще се намери в чудо, няма да знае какво да прави, де да отиде. Обаче, ако денем влезе в небето, и то не в празник, а делник, той ще разбере и научи много неща. Казвате: „Дотук всичко беше добро, но защо трябва да се говори за онзи свят?“. Вие не знаете, че онзи свят е пак около вас и затова се плашите. Когато съзнанията на поети, художници, музиканти, учени, писатели се съединят в едно и влияят върху съзнанието на хората, не е ли това пак онзи свят? Онзи свят представя красивия, великия свят около нас. Физическият свят е свят на формите,

а духовният – свят на съдържанието. Кое е по-важно: формата или съдържанието? Съдържанието е по-важно, но де ще се постави това съдържание, ако няма форма? Значи за физическия свят формата е толкова необходима, колкото е необходимо съдържанието за духовния свят. Не е лошо, че формите съществуват, но всяка форма трябва да бъде толкова голяма, колкото е нужно; ни по-голяма, ни по-малка от определената ѝ мярка за даден случай. За пример тялото на човека не трябва да расте много, защото ще погълне силите на ума. Човек трябва да бъде здрав, силен, но тялото му по никой начин не трябва да поглъща енергиите на ума. Такъв човек прекарва повече растителен, отколкото умствен живот. Какво печели този човек? Той ще се мъчи повече. Като дойде смъртта при него, той ще се превива, ще охка, ще плаче, не може да предаде душата си на Бога. И той ще се измъчи, и близките наоколо му ще се измъчат, и смъртта ще се измъчи с него. Обаче, когато смъртта дойде при някой слаб човек, ще го мушне с ножа си на две-три места и ще го отнесе със себе си.

Човек с голямо тяло е голям сом; човек с малко тяло е малка рибка. Обаче и големият сом, и малката рибка излизат от житейското море и отиват в друг, непознат за тях свят. Съществата, които са над нас, си служат с въдици и ни вадят от морето на физическия свят по същия начин, както ние ловим рибите. Понякога е опасно човек да се разхожда покрай бреговете на духовното море, да не го уловят преждевременно и да не може да се върне на земята. Като ходеше край морето, апостол Петър хвърли няколко пъти мрежата във водата, но не можа да улови нито една риба. Христос му каза: *Хвърли още веднъж мрежата си!* Той хвърли мрежата във водата и улови много риби. Питате защо трябва да се ловят рибите. Трябва ли хората да ги ядат? Мнозина казват, че рибите, които Петър уловил, били определени да станат в бъдеще

хора. Ако това е вярно, не струва ли днес една риба да се пожертва, за да стане някога човек? Истината се заключава в това, че и като хора, и като риби, всички са осъдени на изяждане. Обаче има начин, по който човек може да се освободи, да не бъде изяден. Тогава се явява въпроса за месоядството: трябва ли човек да се храни с месо, или не трябва? Въпросът за месоядството не е само за земята. Този въпрос съществува и в духовния свят, дето има напреднали същества, ангели, които някога са паднали, и днес, като месоядци изсмукват соковете на хората. Когато някой от тия ангели хване детето ви, той ще изсмуче кръвта му и ще си заmine. Казвате: „Защо Бог позволява на тия същества да уморяват хората?“. Ако е позволено на комара да забива хобота си в телата на хората и да смуче кръвта им, защо да не е позволено същото и на падналите ангели? Днес един ангел ще смуче от кръвта ви, но утре, когато сте на смъртно легло и се обърнете към Бога, ще дойде друг ангел, който ще ви даде от своя чист и светъл живот, няма да забележите как ще преминете кризата и ще влезете от смърт в живот.

Днес всеки човек живее на земята, но животът му още не е правилен. Защо? Защото не е дал място на любовта в живота си. Например някой е вегетарианец, но същевременно дава пари с лихви. Наистина, той не трови кръвта си като месоядецът, но затова пък трови душата си. Истинският вегетарианец трябва да се храни освен с чиста храна, още и с чисти мисли, чувства и постъпки. Едно трябва да знае месоядецът: каквото и да напише като поет или писател, или каквото приеме като общественик или държавник, всичко ще бъде нещо обикновено. Той не може да даде на света нещо гениално, нещо безсмъртно. Всички велики хора, имената на които са написани на небето, са се хранили само с плодове. В нектара на плодовете се крие великото, красивото и възвишеното. Като говоря за плодната храна, аз нямам предвид начина, по който

съвременните хора се хранят. Да опечете една ябълка, това още не е плодна храна. Начинът, по който я печете, не е толкова препоръчителен, защото хранителните ѝ сокове намаляват. Преди всичко вие не знаете как са живели, как са се хранили великите хора. За Кант например се казва, че в действията, в проявите си той е бил точен като часовник: всеки ден излизал и се връщал по едно и също време. Обаче как се е хранил, не се знае. Едно е вярно: всички поети, писатели, учени, които са създали нещо велико, са били хора на Божествената любов. Физическа храна те са приемали малко, понеже са владеели един особен закон, според който са приемали храна чрез порите си направо от въздуха. Като не владеят този закон, да се хранят чрез порите си, съвременните хора употребяват много храна, вследствие на което много се трудят и работят. Много от страданията и мъчнотиите на хората днес се дължат все на липса на храна. Всички работят, трудят се и се мъчат все за едното ядене. Ето защо, ония хора, които искат да напредват и да се развиват правилно, трябва сериозно да се заемат с изучаване на разумния живот.

Съвременната наука върви по един правилен път, но много бавно. Двама учени американци се заели да претеглят земята, защото според тях в първоначалното число, което било дадено за земята, имало малка грешка. Според изчисленията на учените земята тежи шест хиляди трилиона тона или шест квадрилона килограма. Представете си, че земята трябва да се пренесе от едно място на друго. За колко време ще се пренесе? От изчисленията, които са направени, намерено е, че тя може да се пренесе след четири хиляди милиона години. При това, ако за пренасянето на материалите, от които е направена земята, се впрегнат всички тренове по света и всеки трен да е съставен от сто вагона, които да работят непрекъснато цели сто години, едва ли щеше да се пренесе земята от едно

място на друго. Това показва, че земята е тежка, голяма, не се поддава на местене. Оттук може да се види какви са били тия същества, които са взели участие при създаването на земята. Те имали ум, имали мисъл, имали воля и мощен дух. Тия разумни, гениални същества работили под ръководството на Бога. Ние наричаме тия същества ангели, архангели и всички заедно съставят космичния човек. Тъй щото, когато човек се ръководи от някаква амбиция в живота, нека тази амбиция не се отнася до постигането на някой министерски пост, но да дойде човек до положение да взима участие в създаване на вселената. В това само ще се види великата слава Божия. Какво по-красиво желание от това, да види човек славата Божия! А тъй, да се стреми човек да стане пръв министър в своята държава и няколко години след това да бъде оплют и подигран, то е равносилно на игра с кукли. Какъв смисъл има това желание? И след всичко това казват, че религиозните хора не били умни. Колкото са умни светските хора, толкова са умни и религиозните. Разликата между едните и другите седи в това, че религиозните хора искат да спасят душите си, а светските искат да спасят телата си. Душата няма нужда от спасение, тя е безсмъртна. Ако се оставите на душата си свободно, тя ще ви ръководи. Що се отнася до тялото, то е направено от такъв материал, който в края на краищата, ще се разруши. Следователно не мислете, че можете да задържите тялото си на земята повече, отколкото има възможност да издържа. Вие ще живеете в тялото си като в курортна къща, за четири – пет месеца само. Щом дойде зимата, ще напуснете тази къща и ще отидете да живеете на друго място. Значи смъртта не е нищо друго, освен зимата в живота.

Когато Никодим запита Христа за смисъла на живота, Той му отговори: *Докато не се роди изново, човек не може да разбере смисъла на живота.* Следователно, докато не се роди изново, човек не може да раз-

бере великия идеал, който трябва да следва в живота. Мнозина си поставят за идеал в живота желанието да влязат в Рая и да слушат там песента и музиката на ангелите. И това е хубаво, но не е висок идеал. То е все едно да слушате някой велик музикант, на когото липсва нещо. Казват за някой музикант, че имал техника и добро изпълнение, но дълбочина нямал. Така е, на земята моретата са плитки, нямат голяма дълбочина. За да бъде някой истински музикант, от него се изискват особени органи, особени инструменти; душа се изисква от музиканта, за да разбира и чувства музиката в нейната пълнота. Докато музикантът свири за хората, той още не е истински музикант. Истински музикант е онзи, който свири идейно, за божественото в себе си. Който не е музикант, той не може да влезе в небето. Щом отидете в рая, там непременно ще ви накарат да изпеете някаква песен. Ако не можете да я изпеете както трябва, няма да ви приемат. Като българи, ще ви накарат да изпеете *Цвете мило, цвете красно* или някаква народна песен. Ако искате да бъдете приети в Рая, вие трябва да бъдете готови да изпеете някаква идейна песен и то добре, по всички правила на музиката. Българските народни песни крият известна идея в себе си. Дали разбирате това, или не, то е друг въпрос. Каква е идеята в песента *Стоян мама си думаше*? Когато синът се разговаря с майка си, това показва, че той иска да сподели нещо с нея. Синът се е влюбил в някоя мома и я описва на майка си като я пита харесва ли я за снаха. Майката отговаря: „Стояне, синко, Стояне, понеже вечер си харесал момата, не е, синко, булка за тебе. Ти трябва денем да видиш своята избраница, да видиш как вода носи, как хляб меси, как лозе копае и как се с майка и с татка обхожда. Твоята избраница, синко, от род знатен и богат трябва да бъде.“. Такъв е бил разговорът между майката и сина. Следователно народните песни първоначално са били идейни, одухотворени,

но след като са слезли във физическия свят те са изгубили своята духовност. Първоначално хората са живели в пълен мир и съгласие помежду си, но станала е някаква голяма катастрофа между тях, вследствие на което те са се отклонили от истинския живот. И днес навсякъде, от най-малките до най-големите същества, виждаме само войни и изстребления.

Питам: как ще се разреши тази война? Тъй както военните разрешават този въпрос, те са се отклонили от правия път. Тъй както духовенството изпълнява своята служба, и то се е отклонило от правия път. Тъй както учените разбират науката и ѝ служат, и те са се отклонили от правия път. Тъй както поетите пишат, и те са се отклонили от правия път. Днес всички хора са се отклонили от правия път. Защо? Защото оста на нашата земя се е отклонила на 23 градуса. Не е малко това отклонение! При това отклонение на земната ос е станало голямо раздвижване. И всеки, който се е отклонил на 23 градуса от правия път на своя живот, изпитва също такова разклащане в себе си. Числото 23 е число на размирие. Числата две и три, взети по отделно, са добри числа, но едно до друго като числото 23, това е число на разклащане, на раздвижване, на размирие.

И тъй, не е въпросът как започваме нещата, но какъв е техният краен резултат. Значи важен е резултатът, който ще стабилизира положението на нашето тяло, на нашите кръвоносна и нервна системи. Всичко това дава условия за засилване на нашия ум, за облагородяване на нашето сърце, за развиване на нашата душа и за укрепване на нашия дух. Всеки трябва да носи тази идея в себе си! За да реализира тази идея, човек се нуждае от знания. В това отношение хората могат взаимно да си помагат. За тази цел съвременната наука трябва да се постави на друга база: тя не трябва да се занимава с недъзите, с отрицателните страни на живота и на хората, но като им посочва отклонени-

ята от правия път, да ги напъти към онези сили, закони и принципи, чрез които те могат да се изправят и да се върнат към първоначалния си живот. Например някой човек се е родил там, дето не е трябвало или се е родил 23 дена по-рано, или по-късно. Такова раждане не може да изведе човека на добър край. Той е трябвало да се роди точно в момента, който природата му е определила. При това положение той трябва да намери в науката такъв метод, който да му покаже как да изправи това нарушение на законите. Не изправи ли това нарушение, той е осъден на смърт. Същият закон се отнася и до идеите. Ако някоя идея се роди 23 дена по-рано или по-късно от определеното за нея време, тя ще донесе нещастие за човека; обаче, ако една идея се роди точно навреме, тя ще внесе в ума и в съзнание-то на човека нова светлина, от която той ще разбере, че се е родил наново, тоест точно на определеното за него време. Това подразбира силен човек, с характер, подобен на Христовия. Той ще носи кръста си само до едно място, после ще го захвърли и ще каже: „Не искам повече да нося този кръст!“.

Сега като говоря за страданията, не мислете, че съм за тях. Аз поддържам страданията дотолкова, доколкото човек може да прояви чрез тях своето героичество. На кого дават страдания? На кого дават кръст? На героя. На малодушния не дават никакви страдания, него оставят спокоен, докато се засили. Щом се засили, и той минава през страданията. Когато Христос дигна кръста си, 500 милиона хора го последваха. Голямо влияние е упражнил Христос върху човечеството! Питам: колко души днес могат да носят този кръст? Лесно се носят кръстове по вратовете, но мъчно се носи кръста на страданието. Това не е за обида, но човек трябва да разбере вътрешния смисъл на кръста, както и вътрешния смисъл на страданието. Христос казва: *Който не вдигне кръста си и не ме последва, той не може да наследи вечния Живот.* Аз

взимам кръста като символ, като буква от азбуката на великия живот. Всеки трябва да знае де е този кръст в неговия живот и как да го носи. Една баба казала на един млад човек: „Синко, ако искаш, нека ти бая, че като те срещне мечка да не се плашиш. Ще ти кажа как да направиш кръст срещу нея, да не те напада.“. Младият човек казал: „Бабо по-добре ми бай да ме не среща мечка, а не да ме не напада. Аз не съм герой, да устоя на такава среща. Не искам нито кръст да правя, нито мечка да ме среща.“. Какво показва това? Това показва, че вие искате да бъдете здрави, силни, богати, щастливи и всичко това да постигнете по лесен начин, без мъчнотии и страдания. Това е незаконно желание. Само законните желания могат да се постигнат. Ако законните желания не се постигнат, животът на човека е изгубен.

Христос казва: *Ако се не родите изново, не можете да влезете в Царството Божие. Ако се не родите изново, подразбира ако се не родите от Дух и вода.* Никодим не разбра Христовите думи, защото си послужи с отрицателния, а не с положителния метод. От друга страна той отиде при Христа вечер, а не през деня. Следователно при събирането и изваждането две отрицателни величини не дават една положителна. Или два отрицателни метода не дават един положителен. И да измените знака в положителен, методът не е положителен.

Казвам: вярванията на съвременните религиозни и светски хора трябва да се изменят. Вярата на хората в науката също трябва да се измени. Аз нямам нищо против религията, нито против науката, по те не са в сила да помогнат на хората. Защо? Защото един ден, когато отидете при Бога в невидимия свят, вие ще бъдете съвсем сами. Всички ония хора, в които сте вярвали до това време, няма да дойдат с вас. Всички теории, в които сте вярвали, ще останат на земята. Какво ще правите тогава? Затова именно Христос е казал:

НИКОДИМ

Който се отрече от мене, и аз ще се отрека от него. Който ме последва, аз ще бъда с него до скончанието на века. Ето защо, следвайте Христа, за да не бъдете сами нито в този, нито в онзи свят. И след всичко това хората ще говорят за гонение на сектантите. Гонение ли? Дайте светлина на хората и тази светлина сама ще прогони това, от което се плашите. Трябва ли да се плашите от вълка? Трябва ли да го стреляте? Щом видите вълка, светнете му и той ще избяга. Вълкът бяга от светлината. Нищо друго не е в състояние да го прогони. Нямате ли светлина, плашите ли се от него, той ще ви нападне. Каквото човек мисли, това става: той мисли, че вълк ще го изяде, и наистина вълк го изяжда; той мисли, че сиромаш ще стане, и става сиромаш; той мисли, че ще се разболе, и се разболява; той мисли, че не може да свърши училище, и не свършва. Обаче, ако разумно вярва, Бог ще благослови всичко, в което вярва, и то ще стане. Всички живи същества имат свой идеал, който те преследват. Ако вярват в своя идеал, те ще го постигнат. Ако Бог украсява дърветата, които са временни, с красиви цветове и плодове, колко повече би украсил и благословил хубавото, благородното и възвишеното в човека!

Като говоря по този начин, аз искам само да ви осветля без да очаквам нещо от вас. Казвам ви, че пътят, по който вървите, ще ви натъкне на известни мъчности, на хора, с които ще изживеете ред неприятности и т.н. Вие трябва да знаете всичко това, за да избегнете ония неща, които ще ви спънат в живота. Ако срещнете един хиромантик или физиогномист, той ще ви каже всичко, което ще ви се случи в живота, от най-малките до най-големите неща. Трябва ли да съжалявате за това? По линиите на ръцете и по чертите на лицето те ще ви кажат, че еди-кой си ден, час и минута, като минавате покрай някое здание, ще падне някоя гредка от него и ще ви нарани силно. Или еди-коя си година, като пътувате с трен ще стане дерайли-

ране на трена и ако вие не слезете на някоя по-предна гара, ще пострадате. Лошо ли е да знаете всичко това предварително? Ако сте разумни и държите връзка с Бога, всичко това може да се избегне.

Ще приведа един пример за такова предсказване. Преди години в околността на Бургас, във водите на Черно море потъна един параход. Същият ден един каракачанин, придружаван от кучето си, отивал на пристанището да си купи билет за пътуване с този параход. Обаче кучето му го хванало за дрехата и започнало усилено да го тегли. Той погледнал към кучето си, позамислил се, но направил няколко крачки към гишето и си купил билет. Кучето пак започнало да го тегли за дрехата. Най-после той си казал: „Ще послушам кучето, може би чрез него ме предупреждават. Възможно е да ми се случи някакво нещастие.“. Той отложил пътуването си за друг ден. И наистина същият този параход потъна. Каракачанинът и кучето му избегнаха катастрофата, която сполетя парахода и неговия екипаж. В дадения случай кучето беше астролог. То казваше на господаря си: „Господарю, послушай ме, аз съм ясновидец. Виждам, че този параход ще потъне. Ако влезем в него, и ти, и аз ще потънем. Вярвай в моята астрология! Не се срамувай от формата ми!“. Каракачанинът послуша кучето си, но после постоянно казваше: „Моето куче спаси живота ми.“.

Казвам: ние трябва да слушаме всеки, който може да ни спаси, независимо това дали той ще бъде човек, или някое животно. И като ни спаси, ние трябва да му благодарим, че е имал добро желание да ни помогне. Сега и аз казвам: не се качвайте на този параход, защото ще потъне, а заедно с него и вие ще потънете. Не се качвайте на този параход, защото той ще потъне толкова навътре и далеч от брега, че никой не ще може да ви помогне. Отложете пътуването си за друг ден, за следния параход, който се нарича параход на Божията любов. Капитанът на този параход се нарича

капитан на Божията мъдрост. Качете се на този параход, ако искате да преминете океана и да отидете в своето отечество. С този параход косъм няма да падне от главата ви. Мислете върху тези въпроси, за да си изясните всичко онова, което става в живота. При най-малкото свободно време, мислете върху Божията любов, върху Божията мъдрост и върху Божията истина. Мислете върху отношенията, които съществуват между всички живи същества. Всеки трябва да знае, че Бог го е пратил на земята, и затова всеки ден трябва да прави по едно малко добро, от никого невидяно и незабелязано. Всички добрини, които не се виждат, се отбелязват в невидимия свят. Те се отбелязват не само в невидимия свят, но и върху човешкото лице, както и на очите, и на устата на човека. Не мислете, че това добро не се вижда и не се отпечатва. Всичко е отбелязано на човека: на главата, на лицето, на ръцете, на краката, на цялото му тяло, както и в движенията му. Това е наука, която трябва да се изучава.

Казвам: който иска да изучава живота, той трябва първо да изучава себе си, а едновременно с това и хората, техните движения, техните прояви. Има учени, които изучават хората по лицето, по ръцете, по краката, по движенията им. Например апашите, разбойниците се познават по това как се обличат и събличат, как турят и свалят шапката си, как обуват и събуват обувката си и т.н. По тези неща вие ще различите апашът от благотелния човек. Учени хора са посветили десетки години от живота си, за да изучават хората по техните външни движения и са се добрали до ценни данни из тази област. В това отношение съвременните хора имат по-голяма светлина от тази на миналите поколения. Бъдещите хора пък ще разполагат с още по-голяма светлина от сегашните, докато дойде ден, в който няма да има скрито-покрито. Хората на бъдещето няма да вършат престъпления. Защо? Преди да извършат престъплението, ще дойдат при тях добри

хора, които ще виждат мисълта им, и ще кажат: „Това, което сте намислили да правите, не е добро. Трябва да се откажете от мисълта, която храните, защото ще носите нейните тежки последствия.“. Следователно за всяко зло дело човек ще бъде предупреден. За всеки човек е определено какво трябва да направи и кога трябва да го направи. Например, когато някоя мома стане за женене, започват да се явяват кандидати за нея. Дойде един момък, работата не става; дойде втори, трети, пети – пак не се нарежда работата. Изредят се десетина момци, докато най-после момата се съгласи да се ожени за един от тях. Родителите ѝ се чудят какво става, че не се нарежда работата. Казвам: не е дошъл още онзи момък, който е определен за момата. Той няколко пъти е минал покрай нея, но тя не е обърнала внимание на него, защото е чакала друг някой. Тъй щото, който иска да се жени, той ще чака деня и часа да дойде онзи, който му е определен. Който иска да вземе министерски пост, той ще чака деня и часа, който му е определен за това. Доколкото знаая, нито един от българските министри не е дошъл на своя определен ден и час. Всеки министър е заел поста си 23 деня по-рано или по-късно. Като се проследи живота на България в политическо отношение, виждаме, че тук, както в никоя друга държава, са избити много от нейните държавници. Също така, нито един свещеник, нито един учител не е дошъл на своя определен ден и час. И след всичко това ще християнизират младежта. Не, не е този пътът, по който трябва да се работи върху младото поколение. С това аз не нападам религията. Преди всичко религията не е нито българска, нито на кой и да е народ. Религията е божествено нещо. Следователно да нападам религията значи да не я считам божествена. Обаче, когато видя, че нещо не е нито божествено, нито човешко, аз го изнасям на разглеждане.

И тъй, помнете следното нещо: човек дава малко, дяволът — много, а Бог — нищо или всичко. Като даде много, дяволът сменя и двете кожи от гърба на човека, а след това го заробва за три — четири поколения. Бог или нищо няма да му даде, или всичко, но го оставя свободен като царски син. И затова казвам: не се заблуждавайте от малкото, което човек дава! Не се подкупвайте от многото, което дяволът дава! Дръжте се за нищото или за всичкото, което Бог дава! Това са правила, които трябва да спазвате в живота си. Освен тях, пазете и следните правила: не ставайте точно! Не ставайте нож! Не ставайте и голям чук в живота си! Направете си по едно малко чукче и по едно малко ножче, с което да режете хляба си, и го носете в левия си джоб, а не в десния. Носите ли го в десния, може да се разгневите някога и да мушнете с него някой човек. Като го носите в левия джоб, вие сте въвн от тази опасност, защото лявата страна представя мекия, женския принцип. Едно време жените носеха на шапките си големи игли. Те трябваше да ги носят на лявата си страна, да не мушкат хората с тях.

Той дойде през нощ при Исуса. Какъв урок трябва да вземем от посещението на Христа от Никодим? На онзи, който отива при Христа, душата трябва да е изпълнена с единственото желание да се учи. И Никодим трябваше да отиде при Христа като ученик и да каже: „Учителю, аз съм учил нещо, но идвам при Теб за нова светлина, за ново знание. Каквото ми кажеш, ще приложам в живота си.“. Обаче Никодим отиде при Христа като големец и започна да му задава философски въпроси. На всички негови въпроси Христос отговори: *Ако не се родите изново, няма да влезете в Царството Божие.* И вие понякога отивате при Христа като Никодим, и казвате: „Господи, не знаеш ли, че аз страдам?“. Когато страдате, отивате при Христа да се оплаквате. Когато благувате, не отивате при Христа да споделите благата си. Благородството

на човека изисква да отива при Христа и в единия, и в другия случай. При това страданията на хората още не са много големи. Един ден отивам на Витоша и правя наблюдения върху всичко, което се изпречва на пътя ми. Достигна ме един селянин, препасан с пушка през рамо; върви и мисли нещо. Както вървеше, спъна се в нещо, падна на земята, охлузи единия си крак. В този момент той съзря някъде в шубраците заек; скочи веднага, прицели се и го рани в двата крака. Казвам: и той пострада, и заекът пострада, но не е право да се убиват зайците. Ще възразите, че заекът е животно, не чувства като човека. Ако направите едно статистическо изчисление, ще видите, че никой стрелец или ловджия не е придобил никакво благо със своята пушка. Който умишлено счупи крака на заек или на друго животно, той ще получи своето възмездие до четвърто поколение. Нито едно престъпление не е останало безнаказано. Това е доказано с ред примери из живота.

Едно дете от габровските села видяло пет малки лястовички в едно гнездо и решило да си поиграе с тях. Качило се на дървото, взело лястовичките в ръцете си и слязло на земята. После му дошло на ум да отреже езичетата им. Извадило ножчето си и извършило каквото намислило. Като се върнало у дома си, детето разправило на майка си какво направило с лястовичките. Майката се засмяла и нищо не каза. Като видяла една от комшийките си, тя каза: „Знаеш ли какво направи днес моят Иванчо? Намерил пет малки лястовички в едно гнездо и на всички отрязал езичетата. Отде му дойде на ум да направи това нещо?“. Майката разправила този случай на съседката си и се засмяла на геройството, което нейното дете проявило. Обаче това дете расло, порасло, станало голям момък. Един ден този момък се оженил и му се родили пет деца. Каква била изненадата и отчаянието на този баща, когато всичките му деца се родили неми!

Ще попитате защо са неми тези деца. Защото преди години техният баща отрязал езичетата на пет малки лястовички. Това показва, че съществува един велик закон, велик морал, който регулира всички явления в живота и в природата.

Един кръчмар от село Чатма разправяше следната случка. На една от гредите в кръчмата му две лястовички си правили гнезда. Едната от тях в продължение на две недели ходела да събира кал, сламки, да направи гнездото си. Отивала, връщала се, но забелязвала, че материалът ѝ все не достигал. Какво ставало, кой взимал материала от гнездото ѝ – не могла да разбере – все продължавала да събира и да пренася кал за гнездото си. Обаче другата лястовичка дебнела: когато първата отивала да търси материал за гнездото си, в това време се отправяла към гнездото ѝ, взимала от готовия материал и го занасяла в своето гнездо. Един ден, като се върнала първата лястовичка със сламки в устата си, заварила другата лястовичка в нейното гнездо да краде от нейния материал. Едва сега тя разбрала кой бил крадецът. Хвърлила се върху нея и се започнала борба. В тази борба двете лястовички паднали на земята. Като видяла това нещо, котката на кръчмаря се спуснала към лястовичките и задушила едната от тях. Кръчмарят следил цялата история и какво било неговото учудване, когато видял, че задушената лястовичка била онази именно, която наготово взимала кал и сламки от другата лястовичка.

Следователно законът на великата правда следи за всичко, което става в света, и според делата въздава всекиму заслуженото. Никой няма право да си играе с този Божествен закон! Никой няма право да реже езичетата на лястовичките! Нито лястовичката има право да краде материала, който друга лястовичка събира за гнездото си. Какво ще кажете тогава за онези, които крадат не кал и сламки, но много по-големи неща? Ново възпитание трябва да се даде на младото

поколение! Само новата мисъл, новата светлина може да направи човека здрав, да събуди в него великото, идеалното, което е вложено в душата му. Как ще постигнем това? Към старото прилагайте новото и както растенията превръщайте мъртвата материя в жива. Бъдете творци на бъдещите форми. Ние сме творци в света; ние градим, създаваме великото, красивото в света. Докато ние сме в България и работим, българите могат да бъдат сигурни за своето съществуване и благоденствие. В който ден напуснем България, от нея нищо няма да остане. България ще се превърне в пустиня. Това всички трябва да знаят! Нека се напишат тия мои думи в Божествената книга. Всички трябва да знаят, че това дело е Божие. Ако българите не изпълнят волята Божия, те ще изпитат на гърба си закона на непослушанието. Мнозина искат да докажа това. Няма какво да доказвам. Вие ще бъдете свидетели на това време, ще видите какво ще стане и тогава ще си спомните, че моите думи са били верни. Тогава всички ще разберат, че Божиите закони не се изменят. Всеки трябва да служи на висок идеал! Като служи на този идеал, той ще приложи закона на любовта и към своя народ. При това положение всеки може да бъде патриот, всеки може да бъде министър или какъв и да е, но като човек с власт той няма да убива, няма да беси, няма да затваря хората в „Обществената безопасност“, няма да изнасилва никого. Който още продължава да върши тия неща, той сам ще носи последствията им. Никой да не се лъже с мисълта, че както някога Христос понесе греховете на хората, така и днес ще бъде. Не, сега законът е друг. Днес всеки сам ще понесе последствията на своите грехове и престъпления. За тази цел ще му се дадат условия да изкупи своите грехове и престъпления. Как? Като възприеме Божията любов. Това значи: само Божията любов е в сила да заличи греховете и престъпленията на човека, но при условие, че в душата му е станал преврат

и той бъде готов в името на тази Любов да се прости и примири с всички хора. В името на Божията любов всички хора – мъже, жени, деца, учители, свещеници, държавници трябва да си подадат ръка. Тогава всички хора ще бъдат здрави; на земята ще настане плодородие и заемът ще дойде. И сега може да се направи заем, но как? Америка ще даде заем на Англия, която ще задържи известна комисионна. Англия ще го даде на България, която също ще задържи известна комисионна. Кое е по-добре за България: да получи заема направо от Америка или опосредствено? Следователно между Бога и човешката душа не трябва да застава никакъв човек, никакъв посредник. Това значи свобода. Обаче, ако някой пожелае да вземе със себе си даден човек, той трябва да го постави или наляво, или надясно от себе си, но по никой начин пред себе си. При това, ако е жена, трябва да я постави от лявата си страна; ако е мъж – от дясната си страна.

Едно трябва да знаете: вие сте дошли на земята да вършите волята Божия. Който върши волята Божия, той може да разчита на помощта на всички добри и разумни същества. Който не върши волята Божия, той не може да разчита на ничия помощ. Това не значи, че никой не иска да му помага, но стомахът на този човек е слаб и не може да носи. Ако му дадете да пренесе няколко килограма жито, той не може сам да ги пренесе, ще търси или човек, или кола, или някое товарно животно. Не, всеки трябва да върши това, което е по силите му. В света съществува един вътрешен, велик морал, който всеки трябва да спазва в живота си. Например впрягам коня си и излизам на разходка. Като дойда до някаква височина, слизам от коня си и тръгвам пеш. Не е божествено да измъчвам коня си да ме носи по височините. Като дойда на равно място, аз пак се качвам на коня и продължавам пътя си. Като ме заведе до определеното място, слизам от коня, потупвам го и му благодаря за услугата, която ми е на-

правил. Казвам: ако трябва да благодарим на коня, на вола за сторената ни от тях услуга, колко повече всеки момент трябва да благодарим в душата си и за най-малкото добро, което някой човек ни е направил! А колко повече трябва да благодарим на Бога за всичко, което ни е дал и направил за нас! Който възприеме Божията любов, той ще оправи всичките си работи – лични, семейни, материални; той ще има помощта на добрите хора не само в България, но и от невидимия свят. Божията любов изключва всички недоразумения, всички обиди, всички огорчения. Трябва ли да нападат хората? Ама някой казал нещо лошо за вас. Какво от това? Когато говорят за мене лоши работи, казвам: това са комари, които кацат върху носа ми. Ще махна с ръка и ще се освободя от тях. Вървя из улиците и насреща ми иде един вол, който маха опашката си наляво-надясно. Какво трябва да направя? Ще се отбия от пътя си. Животно е той, ще му сторя път да мине.

Разумният човек не трябва да си служи с метода на Никодим, на този горделив дух.

Той дойде през нощ при Исуса. Значи не трябва да се отива при Христа вечер, както Никодим направи. Идете при Христа през деня и не му разправяйте страданията си, но помолете го да ви помогне. Обърнете се към Христа като към някой богат и добър човек с молба да ви помогне. Следователно не разправяйте на хората за своите страдания, но помолете се, ако могат да ви помогнат. „Ама ще могат ли да ни помогнат?“. Оставете съмнението настрана, то няма да ви помогне. В много хора съмнението е пуснало дълбоки корени; те нека сами се разправят със съмнението си. Въпросът е до онези хора, които имат жива вяра. Те са младите хора, за които е дошло вече време да се повдигнат. Под думата *млад* аз разбирам всеки човек, бил той млад или стар, който мисли по новия начин, и на когото сърцето е пълно с топлина, умът – със свет-

лина, а волята – с живот. Днес времето тече бързо, а с него заедно и мисълта. Според новите разбирания на хората Бог не живее вън, на небето някъде, както едно време са мислили, но Той живее в сърцата, в умовете, в душите и в духа на хората. Един е Той! Философите казват: „Не търсете Бога на небето! Той не е там.“. Не го търсете и на звездите. И там не е. Не го търсете в силните и в учените хора! И там не е. Не го търсете и във физическите сърца на хората, които постоянно се променят! И там не е. Търсете го обаче в онова сърце и в онзи ум, които се намират в човешката душа! Там е Той. И когато ви проговори само една дума, тя е толкова мощна, толкова велика, че ще бъде в сила да ви възкреси.

И сега, на онези хора, които са наскърбени, които са изгубили смисъла на живота, казвам: направете един малък опит с Божията любов, да видите какви резултати ще имате. Ще срещнете хора отчаяни, които отиват да се давят, да се бесят, да вършат престъпления. Спрете ги и поговорете с тях. Запитайте ги защо искат да се самоубият. Един ще ви каже, че дължи някому пари и не може да изплати дълга си. Друг ще ви каже, че жена му го напуснала. Спрете се при единия и му помогнете, както и с каквото можете. Спрете се при другия, поговорете му малко, кажете му да се помоли.

Най-после помогнете му и вие с нещо. Ще видите, че тия хора ще се насърчат, ще се откажат от мисълта за самоубийство. По този начин вие печелите приятели, създавате красиви връзки помежду си. Това изисква новото учение. Този е Божественият път. Обаче никой не трябва да знае какво сте направили. Досега аз съм имал само един подобен случай в живота си. Срещнах одного, който отиваше в гората да се беси. Спрях го и го запитах:

— Де отиваш?

— Остави се, много ми е тежко, дошъл съм до пълно отчаяние, решил съм да туря край на живота си.

— Защо?

— Жена ми избяга от мен и ме напусна.

— Не бой се! Ти си добър човек; искаш да направиш нещо много силно, да се обесиш от любов към жена си. Не се безпокой, тя ще се върне. Тя се е пошегувала с тебе. Аз разбирам тази работа и зная, че ще се нареди добре.

След това срещнах жена му и я посъветвах да се върне при мъжа си, при децата си, да гледа къщата си.

Днес Божествената любов ви среща и казва: „О, Израилю, хора на 20 век, върнете се от кривите си пътища! Каквото пожелаете в името Божие, ще ви се даде.“. Откажете се от кривите си мисли и чувства, от неправилните желания да се самоубивате! Откажете се от стария си навик да се одумвате! Дайте място на Божията любов в душите си и ще приемете Божието благословение!

22 януари 1928 г., София

НИКОДИМ

Синове на възкресението

*Защото не могат вече ни да
умрат, понеже са равноангели;
и като са синове на възкресението,
синове Божии са.*

Лука, 20:36

Животът на съвременните хора е пълен с ред противоречия, големи и малки. Големите противоречия се дължат на специфичното виждане, което хората имат за отделните области на живота. И наистина, ако проникнете дълбоко в живота на хората, ще видите, че те разглеждат специфично всеки лист, всяко клонче, всеки цвят и плод на дървото, както и живота на всеки човек, и казват: „Защо един човек е щастлив, а друг – нещастен; защо един е учен, а друг – прост, невежа; защо един е богат, а друг – сиромаш?“. Не, по този начин животът не може да се разглежда. Въпреки това, и най-видните учени и философи на миналото и днес, са разглеждали и продължават да разглеждат живота по същия начин. Малцина са онези, които са търсили и са намерили вътрешна връзка между всички явления и прояви на живота. Ако изучавате строежа на някоя пирамида от древността или на някое от съвременните здания, и запитате защо едни от гредите, които влизат в постройката са тънки, а други – дебели, ще ви отговорят, че има ред причини за това. Ако запитате защо едни от железата са дебели, а други – тънки, защо едни от стените са отворени, а други – затворени, и за това има ред причини. Инженерите, архитектите и техниците, които предприемат строежа, знаят причините защо материалите при строежа не са еднакво дебели. Едно е важно при строежа: и тънките,

и дебелите греди да бъдат тясно свързани помежду си. Следователно, ако се разглежда от друга гледна точка, животът би могъл да се уподоби на грандиозно здание. В това здание богатият човек би представлял дебела греда, поставена на своето място. Сиромасът би представлял тънка греда, също тъй поставена на своето място. Тънката греда може да бъде поставена на някой прозорец и там да извърши своята работа. Службата не се заключава в големината на удове. Някой уд може да е голям, но да извършва малка служба. И обратно: някой уд може да е малък, но да извършва голяма служба.

При всички тия положения съвременните хора отделят човека от цялата природа. Например те не помислят даже върху въпроса, че между човека и растенията от една страна, както и между човека и животните от друга страна, има тясна връзка. Те поставят себе си като център на вселената. Като погледнат към слънцето, към звездите, те намират, че всичко е създадено само за тях. Ако наистина всичко е създадено за хората, тогава нека се запитат те за кого са създадени. Обаче като се натъкнат на този въпрос, хората казват, че по-висши същества от човека няма. Те считат човека за божество, над което нищо друго не съществува. Това твърдение е залегнало дълбоко в умовете на учените и на философите. Като четете и най-отвлечените философии, ще видите, че и там, като се говори за Бога, пак човека разбират. Като се молят на Бога, съвременните хора пак себе си разбират. Те се молят за знание, за богатство, за сила и казват: „Господи, ако ни дадеш повече сили, повече знание и богатство, ще видиш как можем да преустроим света.“ Това показва, че хората правят ред опити за преустройството на света, а после се питат защо светът е толкова разбъркан. Светът е разбъркан, понеже хората правят опити сами, без да се допитват и подчиняват на великите Божии закони. И след като направят ред погрешки в

това направление, те се запитват защо Господ не оправи света. Този е единственият въпрос, на който не може да се отговори. Запитали един негърски проповедник какво е правил Господ преди създаването на света. Проповедникът отговорил, че преди създаването на света Господ сякъл пръти, с които да бие неразумните деца. Кой са неразумните деца? Те са хората, които като не разбират живота, правят опити с експлозивни вещества. За тези деца именно Бог е сякъл пръти. Обаче това обяснение още не разрешава въпросите на живота.

В прочетената глава от Евангелието на Лука се засягат много въпроси, между които и този за женитбата. Женитбата на съвременните хора представя преходна фаза, край на нещо. Докато хората се женят и за мъж отиват, те всякога ще умират. Който се жени, той трябва да знае, че ще умре. Ако безсмъртният се ожени, и той ще умре. В романа „Занони“ се говори за безсмъртния Занони, който като се оженил, заедно с жена си били осъдени по времето на френската революция да бъдат гилотинирани. Занони е бил член на Бялото Братство, но за отклонението, което направил в живота си, трябвало да умре заедно с жена си. Отклонението на хората от правия път се заключава в тяхното погрешно разбиране на женитбата. Те мислят, че като се оженят ще бъдат щастливи. Обаче работата не излиза така. С женитбата именно започват най-големите изпитания на хората. Като засягам този въпрос мнозина ще възразят, че бракът е свещен акт, установен от Бога и от самата природа. Ако бракът наистина е установен от Бога, какъв е бил първичният брак? Ако бракът е установен от Бога, защо хората се развеждат? Щом хората се развеждат, щом се разлюбват, това показва, че бракът не е институт, установен от Бога. Днес хората само се влюбват и разлюбват, женят и развеждат. Значи това са човешки, а не божествени работи. За оправдание на всичко това хората ту-

рят на своите постъпки по един божествен етикет за по-голям авторитет, но и това не ги спасява. Тук именно е тяхната грешка. Те трябва да знаят, че женитбата е последната фаза на земния живот. Когато свърши всичките си работи и стане философ, най-после човек се оженва и с това завършва учението си на земята. В това отношение женитбата е диплом, с който хората отиват на гилотината. Това става не само с мъжа в дома, но и с жена му, и с децата му.

Сега ще приведа един разказ, чийто дълбок смисъл трябва да се разбере от всички. Един от индийските богове се отегчил да живее на небето между боговете и пожелал да слезе на земята, да види как живеят хората. Като решил да дойде на земята, предложили му да си избере каквато форма хареса и в нея да се въплъти. Той започнал да наблюдава многобройните форми, в които животът на земята се проявява, и най-после се спрял върху тази на свинята. Слязъл на земята и започнал да живее като свиня: ходил от гора в гора, лягал, ставал, ядял каквото намирал из горите, радвал се на свободата си, докато един ден се сдружил с една другарка и се оженил за нея. Наскоро му се родили малки прасенца и той се почувствал доволен, щастлив от положението си като баща и съпруг. Година след година минавали, но той не помислял да се върне обратно на небето. Другарите му се затъжили за него и пратили посланици да го викат. Те му казали:

— Слушай, приятелю, твоята шега продължи повече отколкото трябва. Ти реши да слезеш за малко време на земята, а ето, толкова години вече изминаха и не мислиш да се връщаш. Мястото ти на небето е свободно, всички очакваме с нетърпение да ни разправиш какво си научил на земята.

— Не ме безпокойте, на мен ми е добре тук. Ходя свободно из горите, живея както разбирам.

Другарите му започнали да мислят какво да направят, да го свестят, да излезе от тази форма и да

се върне на небето, дето го чакала работа. Най-после намислили да умъртвят прасенцата му. Каквото намислили, това направили: отнели прасенцата му. Той поплакал малко, потъгувал за тях, но скоро се утешил. Като видели, че и това не помага, приятелите му решили да отнемат и другарката му. Той видял, че и другарката му умряла, и пак поплакал, но и това не го опомнило, не искал да се върне на небето; толкова бил увлечен от земния живот. Тогава другарите му решили и него да вземат на онзи свят, да се върне в първото си положение. Като се събудил от дълбокия сън и се видял на небето между своите приятели, той се засмял и казал:

— В какво голямо невежество бях изпаднал! Благодаря, че ми помогнахте да се освободя от своето голямо заблуждение.

Сега и аз казвам на съвременните хора: докато живеете в тези ограничени форми, не мислете, че ще разрешите въпросите на живота по-добре от индийския бог. Под формата на свинята се разбира грубия материален живот, животът на материята, на плътта, а не на душата и духа. Следователно само материята се жени, т.е. свързва, а душата и духът не се женят. За материята женитбата, свързването е необходим закон, но временен. Затова именно Христос казва: *Които се сподобят с Вечния живот, с живота на възкресението, те нито се женят, нито за мъж отиват.* За такива хора е казано: *Те не могат вече да умрат, защото са равноангели; и като са синове на възкресението, синове Божи са.* Като засягат въпроса за женитбата, окултистите казват, че се женят само онези, на които им липсва нещо. Следователно, който се жени, той непременно ще мине през изпитания, които водят към смъртта. Това е първата фаза на живота. След нея се влиза във втората фаза. Това не значи, че брак съществува само в смъртния живот. Бракът постепенно минава в по-високи форми,

докато дойде най-после до фазата на възкресението. Значи бракът в смъртния живот се замества с възкресението във вечния живот. Условието, при което ще живеят хората на възкресението, ще бъдат ангелите, ангелският свят. Великото, с което ще се занимават, ще бъдат синовете Божии. Обаче това положение не се отнася за хората от сегашния век.

Като се говори за женитбата, мнозина казват, че не искат да се женят. Докато се намира в първата фаза на живота, човек непременно ще се жени; той не може да бъде свободен от този закон. Докато в сърцето на човека се ражда съмнение, безверие и ревност, той, ще не ще, се жени. Всички противоречия, които съществуват и между растенията, и между животните, и между хората, се дължат на мъжете и на жените. Мъжете и жените са причина за всички противоречия, които съществуват, както в живота, така и в цялата природа. Адам и Ева, първите човеци, създадоха противоречията. За да се освободят от противоречия, хората трябва да живеят в закона на любовта. Но понеже криво разбраха този закон, те изоставиха любовта. Днес обект на човешкия живот не е любовта, но силата, знанието и богатството. Днес всички хора се стремят към сила, знание и богатство. Днес всички хора се стремят към външното, към това, което мами, привлича очите. Затова Христос казва: *Не търсете слава от хората, но търсете слава от Бога!* На земята славата е временно, преходно нещо. Тя е толкова постоянна, колкото е постоянно царското положение, което заема актьорът на сцената. Щом слезе от сцената, той става пак обикновен човек. Каквото положение да заема човек в света, по отношение на вечния живот то трае толкова, колкото живота на еднодневката.

Сега като засягам този въпрос, ни най-малко нямам пред вид да ви обезсърчавам, но искам да ви покажа правата посока на живота, която води от смъртта към безсмъртието. Смъртта служи като звено на без-

смъртието. Тя представя окапалия лист от дървото. Сегашният живот на хората в сравнение с вечния или с Божия живот, е живият лист на дървото, който, ако не днес, утре ще окапе. Следователно, докато са листа, хората непременно ще изживяват първата фаза, т.е. фазата на смъртта. По-напредналите същества представят клончета от дървото, а най-напредналите, Синовете Божии, представят плодовете на дървото. Христос казва, че за онези, които се сдобият с възкресението, се изисква велика наука. Хората на възкресението са смели, решителни. Смел човек е онзи, който влиза в парахода и преминава океана в най-голямата буря. Отвън вълните удрят парахода, но вътре е тихо и спокойно. Смелият човек се приближава към равновесието на живота. В такова положение беше апостол Павел, когато пътуваше с параход по морето. Параходът се разрушаваше, а той даваше храна на пътниците, като ги заставяше да си хапнат, да подкрепят силите си, защото ще стигнат до брега. И вие трябва да вярвате, че параходът, с който пътувате по божествения океан, ще стигне благополучно до брега. Всички ще бъдете спасени, а параходът само ще стане жертва. Кой е този параход? Човешкото тяло. Следователно каквото и да правите, само тялото ви ще стане жертва. Каквито учени капацитети да дойдат, каквито теории да измислят, нищо не могат да направят. Тялото трябва да се пожертва за повдигане на човешката душа.

И тъй, бъдещият обект, към който хората ще се стремят, е възкресението. Ако всички мъже и жени се стремят към възкресението, те ще се свържат с вечната любов, а с тази любов мъчнотиите в живота се разрешават поне 5 процента по-лесно, отколкото без нея. С любов всичко се върши по-лесно, отколкото без любов. Ако се вгледате в семейния живот на сегашните хора, ще забележите, че жената почти не взима участие в работите на мъжа. Дали трябва да бъде така, или не, това е друг въпрос, но фактът е такъв.

В някои случаи е добре жената да не взема участие в живота на мъжа, но има случаи когато жената непременно трябва да участва в живота на мъжа. Ако мъжът е кръчмар, по-добре е жената да не взема участие в неговите работи, за да не деградира. Често и мъжът не взема участие в живота и работите на жената. Това показва, че мъжът и жената са чужди един за друг. Казвате: „Ние не се разбираме помежду си.“. Вие се разбирате дотогава, докато сте здрави, докато можете да си дадете нещо, но щом заболяете, щом изгубите красотата, силата и богатството си, вие преставате вече да се разбирате, не се интересувате едни от други. Болният отделяте от вашата среда, поставяте го в особени институти, в особени учреждения и почти го забравяте. Сиромашът изолирате, не го посещавате, защото нищо не можете да получите от него. Болният предоставяте на учените хора, те да го лекуват, да правят опити с него. Сиромашът предоставяте на грижите на богатите или на милосърдието на минавачите. Той ще простира ръка пред един или пред друг минавач и ще си мисли, че Бог е наредил живота така, едни да бъдат бедни, а други – богати. Днес просят не само стари, но и млади хора, които могат да работят. Какъв смисъл има такъв живот? Да живееш с просия, това значи да гледаш на живота като на нещо временно и да живееш ден за ден. Този живот не носи щастие. Той само отделя човека от общия, от целокупния живот. Който разбере смисъла на целокупния живот, той ще се свърже с души по-напреднали от него, между които ще има учени, богати, силни хора. Подобното привлича подобно: ако обичаш, ще те обичат; ако учиш, ще те учат, но първото условие за това е любовта. Ти трябва да обичаш учителя си, за да учиш и той да те учи. Днес ученикът иска само да получи знание от учителя си и с това мисли, че всичко е свършил. Като получи известно знание, той престава да се интересува от учителя си, престава да го почита и уважава. Питам: как-

во знание може да има един уд? Ако отсечете ръката на един човек, можете ли отново да я създадете? Вие можете само изкуствена ръка да му направите, но тази ръка не може да му служи. Нито пък отсечената ръка може да служи на господаря си. Всеки уд може да се учи, да възприема, докато е свързан с цялото, с целия организъм. Ученикът може да учи, докато е свързан с учителя си.

Следователно целта на всеки човек, който следва божествения път, е да разбере смисъла на целокупния живот, смисъла на възкресението и към него да се стреми. В това се заключава новата наука, която ще хвърли светлина в умовете на хората. Който тръгне в божествения път и пожелае да се ожени, той непременно ще се спъне. Защо? Защото и жена му, и децата му ще го заставят да се грижи първо за тях, да ги осигури, а после да мисли за нещо велико. Ако мъжът тръгне в божествения път, жена му ще го ограничава. Който изпадне в такова положение, бил мъж или жена, той непременно ще се натъкне на ред вътрешни противоречия. Вътрешните противоречия могат да се избегнат само тогава, когато човек се свърже с по-напреднали същества от него. Кой са по-напреднали същества от хората? Ангелите. Те са същества от по-висока култура и еволюция от тази на хората; те са живели при по-благоприятни условия от тях и са ги използвали разумно. Ето защо ангелите могат да бъдат в услуга на човечеството. В свободното си време ангелите слизат на земята да помагат на хората, понеже считат, че те са удове, които взимат участие в целокупния живот. Щастие е за ангела, ако може да обърне една душа към Бога. Казано е в Писанието: *Голяма е радостта между ангелите на небето, когато един грешник се обърне към Бога*. Сега каквото и да говорим за ангелите, те са щастливи; важно е как могат хората да изменят живота си така, че и те да станат щастливи. Какво е нужно на болния, на невежия,

на обезсиления, на сиромаша? Болният се нуждае от здраве, той трябва да се освободи от болестта си; невежият се нуждае от знание, той трябва да се освободи от невежеството си; който е изгубил силата си, той се нуждае от сила; сиромашът пък се нуждае от богатство.

Питам: ако богатството е цел в живота на човека, как може той да го придобие без да накърни с нещо живота на другите хора? Всеки човек може да бъде богат. Как? Като разработи, като развие своите таланти. Ако успее да разработи само един от своите таланти, той ще може да подобри живота си. Ако някой може да развие в себе си дарбата да познава лечебните свойства на растенията, и по този начин да лекува хората, той би станал виден лекар в света. В природата има много лечебни растения, които, употребени на място, освобождават човека от всякакви болести. Ако пръста на някой човек започне да бере, достатъчно е да се употреби едно от тия растения, за да отвори на това място естествена дупка, през която всички нечистотии да излязат навън. Пред силата на тия лечебни растения всякакъв хирургически нож пада. Тези растения правят най-добри операции. Човек може да развие в себе си таланта да познава кои храни са най-добри. Всеки организъм се нуждае от специфична храна, която, ако човек познава, може да помогне за развитието му не само физически, но и ментално, сърдечно и духовно. Това показва, че не е достатъчно човек само да яде, за да задоволи глада си, но от голямо значение за него е каква храна ще употребява. Здравето, както и правилното развитие на човека, не седи само в неговата дебелина. Казват за някой човек, че бил много поправен, надебелял. Често такива напълнявания носят нещастия за хората. Надебеляването е процес на натрупване, а не на растеж. Когато камъните се натрупват един върху друг, това не е растеж. Растежът се отличава по следните три признака: тялото се развива симетрично; чувствата – хармонично, а мисълта става светла и

обхваща всички области на живота. Такъв човек всякога постъпва разумно. Каква е разликата между разумния и неразумния човек? И двамата са поставени при еднакви условия на живота, но единият постъпва разумно, а другият – неразумно. Значи причината, за да постъпват и двамата по два различни начина, е вътрешна, а не външна. Може ли времето отвън да се измени за праведния? Праведният и грешникът пътуват при едно и също време, но праведният знае законите, чрез които да акумулира топлината и студа, вследствие на което не усеща студа, нито пък се измъчва от горещината. Този акумулатор е в мисълта му. Неговата мисъл е положителна. Също така той лесно се справя и с вятъра. Чрез мисълта си той може да спре вятъра. Ако пък му е приятно вятърът да го вее, той се оставя на неговите вълни. Когато Христос беше с учениците си по морето, излезе вятър, който започна да люлее лодката. Този вятър беше приятен на Христа и Той се остави да го полюлее малко, но учениците му се уплашиха, събудиха го и казаха: *Учителю, ще потънем!* И заповяда Христос на вятъра да престане.

Съвременните учени се интересуват как вятърът е престанал. Вятърът не е нищо друго, освен въздушно течение, което може да се усилва и отслабва, както железарят чрез меха усилва или отслабва огъня, на който ще топи желязото. Значи разумни същества със своите мехове усилват или намаляват движението на въздуха, теченията на ветровете. Докато тия разумни същества натискат меха има вятър, има и горене; щом те престанат да натискат меха, и вятърът престава, и горенето престава. Всяко по-разумно същество от тях може да спре тия въздушни течения. Обаче това обяснение за ветровете и за спирането им не е научно, то не може да задоволи умовете на учените хора. Ако е въпрос за научно обяснение, днес всички знаят, че причината за образуване на ветровете е различната температура на въздушните слоеве; вследствие на това,

когато се срещнат два въздушни пласта с различна температура, те се стремят да уравновесят плътността си и между тях започва движение, което наричаме вятър. И това обяснение е вярно, но всеки духовен човек, който се стреми към възкресението, сам може да провери тия неща. Той може например да излезе вън в най-големия студ и да не замръзне. Защо? Невидимият свят е снизходителен към праведния човек и му помага. Как му помага? Големи и много са възможностите, с които той си служи. Забелязано е, че в ония места, дето пътуват праведни хора, се образуват топли течения. И обратно, в места, през които минават грешни хора, се образуват студени течения. Дето стъпи добър човек, всичко тръгва на добре. Тъй щото, когато казват за някои хора, че са щастливи, това показва, че те са по-близо до Божиите закони. Това са хора, които живеят според законите на великата природа и никога не ги нарушават. Слушате някого да говори за тия закони, за волята Божия, но щом се натъкне на известна мъчнотия, казва: „Човек може понякога да бръкне и в чужда каса, няма какво да чака всичко да се нарежда по честен начин.“. Не, краденото и на Великден се взема. С кражби не може да се живее. Съвременните хора живеят повече с кражби, затова и животът им е пълен с нещастия и страдания. Кражби има и в храненето. Някой заколи един вол или една овца и ги изяде – това е кражба. Лесно е да се заколи едно животно, но тежко се плаща за него. Имало е случаи, когато за заколването на един вол човек плаща с живота на някой от своите близки, с една от своите дъщери или с един от синовете си. Разумно ли е тогава да си позволи човек такъв разкош, за парче волско или агнешко месо да плати с живота на своята дъщеря? Днес вече не се позволява да се колят животни и месото им да се яде. В това отношение се прилага Мойсеевия закон: *Око за око; зъб за зъб. Или, с каквато мярка мериш, с такава ще ти се отмери.*

И тъй, за онези, които влизат в новия живот, в новите разбирания, не е достатъчно само да разбират волята Божия, но те трябва да я изпълняват. Трябва ли тия хора именно да казват, че Господ е създал животните, за да ги колят и ядат хората? Бог създаде животните по съвсем други причини, като им определи служба да бъдат в услуга на човека, да помагат в работата му, но не да се колят и ядат от него. Много от растенията като жито, царевица, ръж и други, Той определи да служат за храна на човека. А това, че хората ядат месото на много от млекопитаещите и птиците е случайно явление, вмъкнало се в живота след грехопадението. За да се освободи от тия вметнати явления в живота си, човек трябва да бъде умен, силен, да разполага със знания. Например някой се оплаква от сърцебиене. Като няма знания, той ще извика един лекар, ще се остави на него да го лекува. Лекарят му прави инжекции, но сърцебиенето не престава. Който има знания, той ще разбере, че причината за сърцебиенето се крие другаде, вследствие на което не може да се лекува с инжекции. Причините за сърцебиенето са психически. Следователно тези причини са образували ред отрови, които са влезли в кръвта на неговия организъм. А природата не търпи никакви нечистотии, никакви отрови, никакви чужди вещества. Тези чужди елементи са полуорганични вещества и непременно трябва да излязат вън от човешкия организъм. Значи сърцебиенето се дължи на ред противоположни мисли, чувства и желания, които са непотребни за ума и сърцето на човека. За да се лекува, за да се освободи от тия чужди вещества, съществуват различни методи. Например един от новите начини за лечение на хората е музиката. Има болни, които се лекуват като им се свири на цигулка; други – като им се свири на китара; трети – на флейта и т.н. Различните инструменти указват специфично влияние върху отделните хора. Ако болният обича да слуша цигулка, ще му пос-

вириите нещо, но с възходящи вибрации, а не миньорни песни. Сърцебиенето например се лекува с песни, които започват с тона *до*, обаче не взет по камертон, а естествения тон *до*.

Малцина от съвременните музиканти вземат вярно основния тон *до*. Ако вземете този тон вярно, веднага ще почувствувате в себе си успокояване, малка радост, като че сте придобили нещо. Колкото малка да е тази радост, тя внася в душата ви светлина, проблясък, като че слънце е изгряло. Основният тон *до* е ключ за живота. Всеки може да прави опити в това отношение, да провери тази истина. За българина тези опити не са мъчни, понеже той е музикален. Всеки тон има определено число вибрации по сила и по височина. Когато иска да пее, човек предварително трябва да се настрои, за да попадне в естествения тон, в естествения ключ. Той ще се изправи, ще постои спокоен 10 – 15 минути, докато се освободи от всички мъчнотии и противоречия, които съществуват в ума му, ще помисли за разумността в живота и ще запее. Това значи, че този човек е успял да завърти правилно един от музикалните ключове, който му е даден. Това значи още да изгрее слънцето в него и разумната енергия да потече в организма му. От него се изисква да знае как да използва тази енергия. Ако тонът *до* е правилно взет, човек може да възприеме животворната енергия от слънцето и да я предаде на всички удове в своя организъм. При това положение той може и цял ден да пее вдъхновено, и без умора. Когато болният пее, той има условия в себе си да се лекува и да оздравее; когато не пее, той е сериозно болен, лишен от условия да се лекува. Ето защо, когато сте духом неразположени или болни, помъчете се да възпроизведете истинския тон *до*. Как ще познаете, че сте взели истинския тон *до*? Ако сте взели вярно тона *до*, но сте болни, веднага ще станете от леглото си и ще направите малка разходка из стаята. На другия ден ще излезете вън от стаята си.

Така ще продължавате ден след ден, докато в продължение на една седмица най-много ще можете да правите разходки вън от къщата си, на разстояние един – два километра най-малко. За това се изисква воля, а не усилие. Сегашните хора се лекуват по пътя на науката. И този път е добър, само че науката си служи с миньорната, а не с мажорната гама. Горчивите хапове, с които медицината си служи, са миньорните гами в музиката. Който не приема мажорната гама – гамата на живота, той ще дойде до миньорната гама – гамата на болните хора; ако не иска да приеме и миньорната гама, той ще се натъкне на друга гама – гама на умиращия човек, гама на смъртта. Миньорната гама е гама на сърцето. Тя има две степени: низходяща и възходяща. И мажорната гама има такива степени. Низходящата степен ограничава, а възходящата – освобождава, разширява.

Казвам: музиката е необходима в живота като метод за растеж, за развитие, за лечение. Като четете живота на великите хора, ще видите, че всички са били музикални. Давид знаеше да свири. Същевременно той пееше. От него има много псалми – псалмопевец беше. Саул не знаеше да свири, но когато го нападаха лоши духове, той викаше Давид да му свири и по този начин ги укротяваше. Тъй щото и вие се нуждаете от музика. Вие трябва да знаете поне най-елементарните правила на музиката. Който пее, той всякога ще бъде здрав. Който пее и свири за себе си, без да мисли за окръжаващите, той ще може да въздейства добре върху тялото, върху чувствата и мислите си. Това значи здрав човек. Да пееш за себе си, това не подразбира да те чува цял град. Това не е пеене, то е шум, вик. Бученето на вятъра още не е пеене. Истинското пеене съдържа в себе си мекота. Такова пеене е в състояние да спре всеки минувач, да го застави да слуша. Преди години във Варна живееше една туркиня, която пееше толкова хубаво, с такъв мек и проникателен глас, че

всички хора, които минаваха по улицата, спираха се да я слушат. Хората от съседните къщи отваряха прозорците си да слушат. И вие трябва да изливате душите си така, че ангелите от небето да отворят прозорците си, да слушат кой пее толкова хубаво. Кога пеят хората? Когато са млади. Тогава те пеят най-хубаво. Когато очаква своя избраник, младата мома пее; щом го срещне, тя престава вече да пее. Там е погрешката. Това е користолюбие, това е материализъм. Хората се интересуват от живота, от богатството, от силата, от знанието, докато ги придобият. Щом ги придобият, те престават да се интересуват от тях. Какво им остава тогава?

И тъй, възкресението, безсмъртието трябва да бъдат цел в живота на човека. Всеки трябва да си зададе въпроса може ли да възкръсне и при какви условия може да стане това. Казват някои, че са немили-недраги, че нямат дом на земята. И аз съм съгласен с вас, че по-хубаво нещо в света от дома няма; по-хубаво нещо в света от майката и бащата няма; по-хубаво нещо от брата и сестрата няма. И наистина братството и сестринството е идеал за човешката душа. На земята обаче братството и сестринството още не съществуват. Брат или сестра са онези, които са готови всякога от тях да заминем, а не от другите. Брат е онзи, който е готов да се жертва за другите, както за себе си. Сега всички говорят за братство, за сестринство, за дом, но разбиранията им по тези въпроси са както тия на светските хора. И религиозните хора говорят за любов към Бога, но не са готови да се жертват за Него. Те живеят за себе си само. Това не е никаква любов, никаква обич. Понеже Бог е Любов, Той жертва всичко за хората, но те не са готови да дадат косъм от главата си за Него, макар че говорят за любов. Това е човешка религия, човешко разбиране, според което съвременните хора водят живот, несъвместим с Божията любов. По тази причина именно днес всички хора страдат.

Първото правило: човек трябва да пее. За кого? За брата си и за сестра си. За кого пее майката? За сина или за дъщеря си. Има майки, които пеят много хубаво. Те пеят от любов към своите деца. Христос казва: *Които се сподобят с възкресението и се свържат с ангелите, те са Синове Божи.* Да възкръсне човек, това значи да се върне у дома си, да разбере какво нещо е братство и сестринство, какво нещо е музиката. Да възкръсне човек значи да се свърже с Бога. Тази връзка се очаква от всички хора. Тя не може да стане изведнъж. Без нея обаче не може да се влезе във вечния живот. Които са завършили своето развитие, те са направили вече тази връзка. Те имат свобода или да се върнат отново на земята, или да останат да живеят в дома си. Един ден, когато хората разберат този закон, те ще влязат да живеят при Бога и ще бъдат щастливи. Днес хората са нещастни по причина на това, че са далеч от своя дом. Затова именно те се съмняват в Бога и се запитват обича ли ги Бог, или не. Щом се съмняват в Първата Причина, те се съмняват и в своите ближни. Те казват: „Ако еди-кой си ни обичаше, той нямаше да постъпи с нас така.“. Прави са те, но същевременно са и криви. Когато нещо се отнася до тях, те много добре разбират, много добре разсъждават. Щом дойде нещо до другите хора, там вече те не разбират и започват криво да разсъждават. Как трябва да ги обичат другите – те разбират; как те трябва да обичат – нищо не разбират. Тази е погрешката в хората. Колко от съвременните хора като градят къщи, ще предвидят една стая с едно или с две легла за някой свой брат или за някоя своя сестра, бедни странници? Това предвиждат само хотелджиите. Единствените хора, които мислят за своите братя и сестри, са хотелджиите. В това отношение те са добри хора. Като влезе някой в техния дом, те го приемат любезно, свалят шапката, палтото му, завеждат го в добре мебелирана стая, но на другия ден като рече да

си отива, те го спират пред вратата и му казват: „Да видим сега сметката!“. И ако е някой беден, този гост се вижда в чудо. Хотелджиите са научили добре закона за влизането, но не и закона за излизането. Лесно се влиза при тях, но мъчно се излиза. Като влезе някой при тях, те му казват: „Добре дошъл!“. Щом излезе, те му казват да плати. Така постъпват всички хора помежду си: като дойде някой в дома им, те му казват „добре дошъл“, а като си отиде, казват му да плати. Какво щастие може да се очаква при такова разбиране на хората? Значи влезеш ли в един дом, ще си платиш честно и почтено. Ако не можеш да платиш, помежду им ще се създадат горчиви чувства. Горчивите чувства са дисонансът в живота. Следователно дисонансът в живота на хората се дължи на това, че те не могат да плащат своите задължения. Този дисонанс съществува не само външно между хората, но и в самия човек; той постепенно го разяжда.

Днес всеки се бори в себе си. Защо се бори? Защо се съмнява? Защо се омъчнява? Защо е недоволен? Писано е, че всичко е създадено за човека. Щом е така, защо човек е недоволен? Дъщерята е недоволна от майка си, че я ограничава. Майката е недоволна от дъщеря си, че не я слуша. Едно трябва да знаете: човек е дошъл на земята не като баща или майка, нито като син или дъщеря, но като брат или сестра. Само че някои братя и сестри са съзнателни, а някои не са съзнателни. На земята бащи и майки не съществуват. Христос казва: *Един е вашият Отец*. Един Баща съществува и всички останали трябва да бъдат в единство с Него. Тази мисъл трябва да свърже всички хора в едно цяло. Така ли е всъщност? Бедните искат богатите да им помагат. Богатите намират, че са работили, спечелили са си богатства и сега трябва да си поживеят свободно, от никого не ограничавани. Ако искат да бъдат щастливи и богати, и сиромасите трябва да живеят по новия начин. Ако живеят по стария

начин, никой не може да бъде щастлив. Смисълът на живота не е в многото ядене, но в благодарността, която сърцето изказва за това, което е получило. Не е беден онзи, който като повдигне очите си към небето, благодари за всичко, което му е дадено, за живота, който Бог му е дал. Такъв човек разбира смисъла на звездите, на слънцето, на растенията, на животните, на цялата природа около себе си и благодари за всичко, което му се случва. Той е щастлив човек, защото разбира целокупния живот. Който е недоволен, нека започне да рисува. Нека започне от най-малкото, от някое цветенце и постепенно да върви нагоре. Всеки ден отделяйте по половин час за рисуване. Това е един добър метод за възпитание.

Сегашното възпитание на човечеството трябва коренно да се измени. И възпитателите на човечеството трябва основно да се преобразят. За да се създаде ново поколение, възпитателите трябва да знаят какво да внесат в умовете и в сърцата на хората. Понеже невидимият свят се интересува от хората, затова чрез сънища той им показва какво трябва да правят. Някой едва се събудил от сън и започва да разправя: „Снощи сънувах, че се качих на една висока планина и оттам хвъркнах.“. Защо се качвал на планината, защо хвъркнал и той не знае, но трябва да мисли. Друг разправя, че сънувал някакво голямо угощение. Трети разправя, че яздил на бял кон със знаме в едната ръка и със сабя в другата. Сънищата са символи, които показват на човека какво трябва да прави в будния си живот. Качването на планината символизира високото място – Бога. Значи човек трябва да мисли за Бога. После ще мисли за коня. Конят символизира практичния ум на човека. Сабята означава Словото Божие. Ако сънуваш, че си офицер, това не значи, че офицер трябва да станеш, но да възседнеш практичния ум, да се препашеш със Словото Божие и да започнеш да го прилагаш в живота си. Щом започнете да мислите по този начин,

ще видите, че светът е разумно създаден. Тогава ще видите, че не сте сами. Около вас стоят вашите деди и прадеди, вашите близки. Ще кажете, че това са халюцинации. Според мен неразбраните неща са халюцинации, а разбраните – реалност. Всяка идея, която внася в ума на човека светлина, а в душата му – любов, радост и мир, тя е реална. Всяка идея, която няма тези качества, тя е халюцинация. Първата идея помага на човека в борбите му, а втората го спъва. Докато тези две идеи се борят помежду си, човек не може да се справи с положението си. Щом се присъедини към една от тях, той или ще падне, или ще се издигне. Всякога давайте ухо на светлите идеи в себе си.

Съвременното човечество е дошло до положение, дето ангелите и напредналите същества му посочват пътя, по който трябва да върви. На него не му остава друго, освен да ги послуша, а с това и да се благослови. Това показва, че никой в света не е сам. Вашите близки, които са заминали за онзи свят, са живи. Всички, които ви обичат, не са далеч от вас. Вие трябва да се стремите към същества по-напреднали от вас, които са завършили развитието си. Те са ангелите, светиите, гениите. Щом се свържете с тях, вие ставате Синове Божии. А като Синове Божии вие разполагате вече с Божията любов. Да бъдете Синове Божии значи всички съзнателни същества да ви служат, да имате богатство, знание, сила. Дето отивате, всички ще ви приемат с радост и ще казват „Добре дошли“!

Като са Синове Божии, Синове на възкресението са. Тази е първата задача на човека – да бъде Син Божи. Да бъдеш Син Божи, това значи още при най-големите бури в живота си да запазиш мекотата на чувствата си. Отвън морето може да се вълнува, но вътрешно, в съзнанието си, човек трябва да остане тих и спокоен, да не загасва светлината на своето кандилце, за да може всякога на нея да чете. Докато човек мисли за Бога, и Той ще мисли за него. Докато обича

Бога, и Той ще го обича. Казано е в Писанието: *Понеже вие се отказахте от мене, сега ще носите лошите последствия на този отказ*. На друго място е казано: *Обърни се към мене, о, Израилю!* Обръщането към Бога подразбира възприемане на Божията любов и възстановяване на прави отношения между човека и Бога, отношения на син към баща. Това обръщане към Бога води към възкресение. За стария живот не трябва да се съжاليا. Новият живот иде сега и вие трябва да го приемете. Всички ще минете през океана, но щом излезете на другия бряг, в новия живот, в новата култура ще срещнете ония, към които се стремите. Кракът на много от съвременните хора няма да стъпи на другия бряг на океана. Ако влязат в новата култура, те ще бъдат по-нещастни, отколкото са сега. Те ще влязат в новия живот в бъдеще, когато земята се реформира. При новите условия могат да живеят само ония, които са готови да изпълняват волята Божия. Между тези хора ще царства пълен мир, пълно разбиране и съгласие.

Засега важният въпрос е, че всеки трябва да се стреми към възкресение. Не е достатъчно само да се стремите към възкресението, но трябва правилно да го разбирате. Първо трябва да сте равноангели; и като синове на възкресението да бъдете Синове Божии. Значи първо човек трябва да се освободи от клещите на смъртта; после да бъде равен на ангелите и най-после да има велик идеал, да стане Син Божи. Първо – освобождаване от смъртта; второ – връзка с ангелите и трето – създаване на правилни отношения с Бога. Това е красивото в живота. Този е смисълът в живота – придобиване на безсмъртието, на възкресението, после – връзка с ангелите и най-после да станете Синове Божии.

29 януари 1928 г., София

Дерзай, дъще!

*А Исус, като се обърна и я видя, рече:
„Дерзай, дъще! Вярата твоя изцели те.“
И от онзи час оздравя жената.*

Матей 9:22

Благата в живота не са за великите хора, а за децата. Никой баща не съгражда къща за себе си, но за своите деца. Птиците не градят гнездата за себе си, а за своите малки. Поетът не пише за себе си, но за хората. Художникът не рисува за себе си, а за хората. И гладният не яде за себе си; жадният не пие за себе си; ученикът не учи за себе си. За кого се върши всичко това? За малките същества, които живеят в човека.

Какво представлява човекът? Човек представлява колективно същество. Следователно, когато някой казва, че е сам в света, това е криворазбрана идея. Никой човек не е сам в света. И най-малките същества, едва видими под микроскоп, са съставени от безброй по-дребни от тях същества. Ако вземете едно малко същество и го разгледате под микроскоп, който увеличава 10 – 20 пъти от нормалната големина, ще видите, че то има доста обемисто тяло. Как щеше да изглежда това малко същество, ако го наблюдавате под микроскоп, който увеличава телата милион пъти повече от тяхната големина? Ние не знаем докъде достига предела на най-малките величини и докъде – предела на най-големите величини. Най-малките и най-големите величини са двата полюса на битието, за които се казва, че и най-великите улове не могат да проникнат в техните предели. Толкова необятни са тия два полюса – великото малко и великото голямо! Следователно онова, което може да радва човека, това са малките работи. Който може да се радва на малки-

ДЕРЗАЙ, ДЪЩЕ!

те работи в живота, той е велик човек. Този закон се проверява навсякъде в живота. Първата хапка, която човек взима при яденето, е най-сладка. Всички последващи – втора, трета, четвърта хапка, не са вече толкова сладки. И затова често чувате някой да казва: „Първата хапка, която взех, ми даде нещо. Останалите не можах да ми дадат това, което тя ми даде. Първата дума, която чух от устата на еди-кой си проповедник или оратор, беше най-важна. Много още думи чух от неговата уста, но първата остана завинаги паметна.“.

Дерзай, дъще! Вярата твоя изцели те. С тези думи се обърнал Христос към жената, която страдала цели дванадесет години от кръвотечение. В този стих изпъкват две важни положения: вярата на страдащата жена, и вниманието, с което Христос се отнесъл към нея. Покрай великите въпроси, които занимавали ума му в този час, Той се спрял върху този толкова маловажен въпрос, че някаква жена вървяла след Него и се допряла до дрехата му. Той се обърнал назад и казал: *Дерзай, дъще!* Да кажеш на човека нещо, да го насърчиш навреме, това е едно от великите качества, на което може да се разчита. Тъй щото не е достатъчно да се каже нещо на човека, но тази дума трябва да се каже на място и навреме. Тази дума се отпечата и във вековете. Христос каза на страдащата жена: *Дерзай, дъще!* По-хубава дума от тази няма. Тези две думи представляват пръчката, с която Христос проби дупка, за да протече през нея вода, тоест живот. Важно ли е за случая от какво е направена тази пръчка? Пръчката може да бъде дървена, оловна, медна, желязна, сребърна, а дори и златна, но важно е не от какво е направена тя, а какво е произвела. Пръчката, с която Христос си послужи, проби дупка, през която потекоха изворите на живота. След това се казва, че от онзи час жената оздравя. Какво ще ни ползва някоя сребърна или златна пръчка, ако тя не може да пробие дупка, през която да потече вода? Значи не е важно човек само да говори сладки думи, но тия думи да

имат силата на Христовото Слово, да пробият дупка в душата на човека, да протекат през нея изворите на живота. Заради вярата, която имаше, тази жена трябваше да бъде здрава.

Дерзай, дъще! Твоята вяра те изцели. Здравето е необходимо условие за ученето. При здравословното състояние на съвременните хора, и въпрос даже не може да става за високо познаване на света. Мнозина твърдят, че за да придобие знания, човек трябва да страда. Това отчасти само е вярно, но истинското знание не се добива по пътя на страданията. Страданието е само подготовка за знанието. Който мисли, че след големи страдания ще придобие много знания, той е на крив път. И обратно: който мисли, че след големи радости и сполуки ще придобие много знания, и той е на крив път. Радостта и скръбта са временни обстоятелства, при които хората се забавляват само. Следователно, за да може да придобие знание и да го разбере, човек се нуждае от здраве и спокойствие на духа. И наистина ние виждаме при какви условия са поставени учениците в съвременните училища, за да могат правилно и добре да учат и да се развиват. Бащите и майките понасят всички тегоби, за да могат децата им да учат. Децата, които са родени от здрави и разумни родители, успяват повече в живота. Казваме, че трудните условия в живота създават велики хора. Това е вярно, но то се отнася до външните, а не до вътрешните условия. От хилави, болни родители не могат да излязат здрави и способни деца. Хилави, болни хора, били те мъже или жени, не могат да родят велики идеи. Тогава какъв е смисълът на временния живот на хората? Съвременните хора се занимават с дребни идеи, които не могат да им допринесат нещо особено. Срещате някой, работи за отечеството си или за известна партия, или за дома си, или за себе си, но какво представят тия идеи в сравнение с небето и звездите по него? Всички тия идеи са временни, а небето и звездите – вечни. Ако вземете един народ, колкото и

ДЕРЗАЙ, ДЪЩЕ!

голям да е, и го сравните с една от звездите на небето, той представлява малко яйце. Ако цял народ е едно малко яйце, какво ще бъдете вие като личност? Кой ще ви обърне внимание на небето? Ако вие, като българин, отидете някъде в Европа и сте пренебрегнати от всички, заради което мнозина се принуждават да крият името си, какво остава като влезете в небето? Когато отиват в странство, много наши видни музиканти се принуждават да турят чужди окончания на фамилияте си, да не се издават, че са българи. Ако някой българин се покаже по-смел да мине със своята фамилия, ще види и пати, ще бъде изложен на ред изпитания. Европейците често се надсмиват над българите. Когато някой се гордее с името българин или англичанин, или германец, и това не може да го повдигне. Ако отидете на небето като англичанин, там никакво внимание няма да ви обърнат. От каква нация сте, това не е важно за небето. Какъвто и да сте на земята, щом отидете на небето, там ще бъдете ангел без крила. Много хора носят името Христо, но това не значи още, че имат ума на Христа.

Сега трябва да се върнем при условията, при които човек трябва да живее, за да може правилно да расте и да се развива. Човек трябва да живее при най-благоприятни условия, които той сам може да си създаде. В това именно седи величието на човека. Щом се натъкне на известно изпитание, душата на човека веднага се смущава, вижда, че условията ѝ стават неблагоприятни и започва усилено да работи, да възстанови нормалните условия за развитието си и за постигане на знания. Какво правят съвременните хора? Те изяждат всичко, каквото имат. Често ще срещнете родители, които изяждат всичко, каквото са спечелили, като оставят децата си в крайни лишения. В края на краищата те виждат децата си в положението на просяци и казват: „Нека бъдат способни сами да пробият пътя си.“ Действително много деца сами си пробиват път, но много деца загиват.

Христос каза на страдащата: *Дерзай, дъще! Вярата твоя изцели те.* Това значи: ти криеш в себе си велика сила – вяра, която е благоугодна на Бога. *Заради тази сила ти се задоволи с най-малкото – да се допреш до дрехата ми. Ти не поиска никакво голямо благословение, но се задоволи с най-малкото. За тази твоя вяра и за твоето смирение, бъди благословена! И от онзи час жената оздравя.* За да постигне известно благо, за да придобие някакво знание, човек все трябва да има в душата си някаква сила, която да го насърчава. Това, което има човек в себе си, в своя ум и в своето сърце е добро, но е временно. За него е важно какво може да занесе със себе си от своите опитности като замине за другия свят. Ето например – кой от вас помни нещо от своите минали съществувания? Кой може да предвиди какво го чака след заминаването му в онзи свят? Кой от вас може да каже дали и в онзи свят ще запази любовта си към тия хора, които и на земята е обичал? Много неща ще се изменят още докато сте на земята, а още повече като отидете на другия свят, при съвършено различна обстановка от тази, в която сте живели. Например слушали сте, че някои хора умират един за друг, не могат да живеят един без друг. Не се минава много време, чувате, че тия хора умират един от друг, не могат да живеят заедно. Значи докато любовта има материални подтици, които са временни, и тя е временна. Когато подтиците на любовта са идейни, тя е вечна. В любовта си човек трябва да бъде смел! Смелостта е красивата страна в човешкия живот. Тя е в сила да събуди в човека и писателя, и поета, и музиканта, и художника, и скулптора. Това показва, че има условия в човека, които могат да го направят велик. Всеки ден той трябва да изписва по един лист от своето съчинение. Написаното ще се предава в картини и музика. Ако разгърнете книгата на вашия живот, какво ще прочетете в нея? Вие искате да бъдете велики, видни хора. Кой писатели са видни? Видни писатели са тия,

ДЕРЗАЙ, ДЪЩЕ!

езикът на които е проникнат с любов. Видни музиканти, художници, скулптори са тия, произведенията на които са проникнати от любов. Само в такива произведения има изящество, пластичност, мекота.

В живота на хората се случва и обратното. Те слизат надолу, по ниските стъпала на своя живот, вследствие на което всеки ден заличават по една страница от своята книга. Значи някои хора пишат, а други заличават. Кой от двете категории хора печелят? Представете си, че вие имате сила в себе си всеки ден да загасвате по една звезда от небето. Какво ще стане най-после? Ще дойде ден, когато ще изгасне и последната звезда на небето. Тогава животът ви напълно ще се обезсмисли. С каквато сила и да разполага, човек никога не може да изгаси звездите на небето; обаче той може да изгаси звездите в своята душа. Кой е най-красивият момент през двайсет и четирите часа на денонощието? Най-красивият момент е изгряването и залязването на слънцето. Вторият красив момент е изгряването и залязването на Венера. Трети красив момент е изгряването и залязването на Сириус. Това са трите най-важни момента в живота на човека. Слънцето представлява Божественият живот, който постоянно изгрява в човешката душа. Венера представлява Божествената любов, която търси път да проникне в човешкото сърце. Сириус символизира Божията мъдрост. Който мисли, че може да придобие Божествения живот без да наблюдава изгрева на Слънцето, той се самозалъгва; който мисли, че може да придобие Божията любов без да наблюдава изгрева на Венера, той се самозалъгва; и най-после, който мисли, че може да стане учен човек или да придобие светли, поетични мисли без да наблюдава изгрева на Сириус, и той се самозалъгва. Като наблюдавате Слънцето, Венера и Сириус, вие ще се домогнете до красивата страна в тях. Друга красива звезда е Юпитер, която турците наричат *Керван*.

Защо турците наричат Юпитер „Керван“? Понеже Юпитер прилича на Венера, една сутрин, като видели на небето Юпитер, камиларите помислили, че Венера е изгряла, значи съмнало се е вече, и керванът тръгнал на път. Дълго време трябвало керванът да ходи докато се съмне, вследствие на което се изморил. Оттам турците наричат Юпитер „Керван“, понеже изморил кервана. Затова именно казват, че който върви по пътя на Юпитер, той умира. Следователно вървете по пътя на Венера, която носи за човека любовта Божия. На земята Юпитер представя аристократичното, благородното в човека. В съвременния обществен строй аристократите представляват външната страна на управлението.

Казвам: три важни неща трябва да интересуват човека – Слънцето, Венера и Сириус. Това не значи, че другите звезди и планети не са важни, но те са толкова много на брой, че ако човек се впусне да ги изучава, той ще изгуби същественото. Изобщо звездите показват условията за човешкото развитие. Който разбере небето и смисъла на всичко онова, което е на него, той ще бъде истински мислещ човек. Като говоря за слънцето, за звездите, вие ще се чудите каква връзка съществува между тях и думите: „Дерзай, дъще!“. Като погледнете към небето, вие няма да казвате, че то не е за вас, но ще бъдете смели като тази страдаща жена. Ако тази жена имаше смелост да се докосне до дрехата на Христа, когото не познаваше, и повярва, че ще оздравее, защо и вие да нямате смелост да се докоснете до дрехата на божественото знание и да вярвате, че можете да го придобиете? Сутрин, когато Венера изгрява, излизайте да я посрещате. Достатъчно ви е само да я зърнете. Тя е скромна богиня, която пътува далеч от вас. Достатъчно е само да се доближите до нейната дреха, без да я прегръщате. Мнозина имат желание като обичат някого да го прегърнат. Не, любовта не се изразява чрез прегръщания. Когато хората

ДЕРЗАЙ, ДЪЩЕ!

се прегръщат, това още не е любов. Бащата да прегърне блудния си син, разбирам. Обаче и в този случай бащата не прегръща блудния си син, но Бог го прегръща. Той знае какво може да даде на онзи, когото прегръща. Както хората се прегръщат, така и мечката прегръща с лапите си, но какво може да даде тази мечка? И змията може да прегърне човека, но какво може да му даде тя?

Казвам: човек трябва да разбира какви желания се крият в него. Той трябва да се придвижи, да разбере живота. Казвате: „Ние трябва да живеем!“. Отлична е тази идея, но трябва да знаете за кого да живеете. Които са женени, те ще кажат, че живеят за децата си. Ами децата им ще живеят ли за тях? Не, първо човек трябва да се обърне с душата си към Бога, към видимото в света. Бог има безброй видими форми, чрез които се проявява. Когато се казва, че Бог е невидим, това подразбира, че Той е невидим за грешните хора, които нищо не виждат. За тези хора е казано, че Бог никои никога не е видял. Ангелите, светците, праведните, добрите хора виждат Бога. Като казвам, че Бог е видим, това не значи, че можете да видите Абсолютния, Безграничния Бог, но можете да видите Неговите най-малки проявления в живота.

Дерзай, дъще! Христос показва голямо внимание към страдащата жена, като похвали постъпката ѝ. С това Той искаше да каже на хората, че всички имат страдания, мъчнотии, всички имат непостигнати идеали, но нека последват примера на тази жена и в положителните, и във възходящите си състояния, в отрицателните и в низходящите си състояния, и като болни, и като здрави. Тази жена страда цели 12 години, но тя не легна на легло, тя не търсеше лекари. В нея имаше нещо здраво, на което се подчиняваше. Тя се бореше с болестта си, докато най-после оздравя. На същото основание всеки човек има по една болест, било от физически, сърдечен или умствен характер. Тъй щото всеки има с какво да се бори в живота си. В

тази борба именно човек се калява и развива. В тази борба той има възможност да се прояви, да види какво живее в него. И тогава той ще разбере, че в него живее някаква велика божествена идея, някакво велико чувство или желание, които го стимулират. В този стимул, в този подтик той ще види Бога. Това показва, че Бог се проявява в безброй форми. Понякога Той се проявява и чрез децата. Ако едно дете може да ви донесе някоя хубава книга, четете я. Хубавите книги не се носят от велики хора. Великите хора ги изпращат, а малките деца ги носят. Великите учени, великите адепти изпращат книгите на хората чрез децата. Който иска да срещне някои от тия учени, той сам трябва да отиде при тях, както учениците на древността са ходили в един от храмовете на Египет, там да четат една от свещените книги, за която се казва, че била завързана с верига; тъй щото никой не могъл да взима книгата у дома си да чете от нея, но трябвало да отива в храма, там да я чете. Страниците на тази книга били направени от тънки, неразрушими металически пластинки. Учениците, които се удостоявали да я четат, трябвало да отиват в храма, гдето се намирала тази свещена книга. Според едно предание и Библията някога е била вързана с верига. Обаче това не е важно. Важно е да се знае, че Библията, свещеното писание, не е създадена само от евреите. Част от нея е писана от египтяните; те пък са взели много неща от другаме и т.н. Ако речем да разглеждаме произхода на тази книга, ще напишем цял роман. След това пък трябва да дойдат писатели като Виктор Юго или Достоевски, за да опишат вътрешния смисъл на този роман. Сред примери от живота Достоевски е описал добре какво се крие в сърцата на хората.

В един свой разказ той описва следния пример. Един руски княз, богат чифликчия, обичал често да ходи с кучетата си на лов. Един ден, когато отивал на лов, по невнимание, едно малко дете ударило с камък хрътката на този княз и тя изквичала. Князът се обидил

ДЕРЗАЙ, ДЪЩЕ!

от това и веднага изпратил слугите си да разберат чие е това дете, което се осмелило да удари неговата хрътка. Като намерили детето, той заповядал да му го доведат. Съблекли детето голо и го пуснали да бяга; същевременно той насъскал кучетата си подир детето. Кучетата се спуснали след него и започнали най-безмилостно да го хапят, докато най-после го разкъсали. Това ясно говори за сърцата на съвременните хора. И наистина за една обίδα, подобна на тази, която детето нанесло на княза, днес могат да осъдят човека на смърт.

Следователно съвременните хора са дошли до такава фаза на живота, че за да излязат от нея те непременно трябва да четат Библията, да пишат онова, което са научили. Ако само четат без да пишат, те нищо няма да научат. Който едновременно чете и пише, само той се учи, само той прониква във вътрешния, дълбокия смисъл на живота. И забележете, всички хора, които пишат, са обиколили библиотеките на целия свят. Те са ходили в Англия, в Америка, в Париж, във Ватикана и след като са събрали голям, ценен материал, едва тогава са могли да напишат нещо и да го пуснат в света. Значи, който пише, той трябва да се ползва от книгите на живата природа, от тях да чете и да се развива. Минералите, растенията, рибите, птиците и всички останали животни са книгите на природата, от които всеки може да чете и да се поучава. Знаете ли каква култура имаха рибите в миналото? Дълго време трябваше да мислят те, докато създадат тази форма, която днес виждаме. Много от тях си направили лампички, било на хрилете или на опашката, но останаха без език, без писмена реч. Те съзнаваха, че при условията, при които живеят, не може да се говори. За да развият говора си, те трябва да придобият нови органи, присъщи на новия живот. От хиляди години насам те се стремят към земята, която е също такъв рай за тях, какъвто е раят, към който хората се стремят. Едва се отвори вратите на техния рай, и хо-

рата започнаха да ги пекат като им казват: „Щом искате любов, елате в нашия рай да ви опечем.“. Но и при това положение рибите нищо не губят. Ако човек изяде една риба от любов, тя влиза в неговия рай, а засега това е достатъчно за нея.

Христос казва: *Дерзай, дъще! Твоята вяра те изцели.* Това значи: вяра, в която има стремеж, любов към Бога, е в сила да те изцели. Съвременните хора живеят в края на века и положението, в което се намират, е подобно на това, в което се намираше Йоан Кръстител. Той минаваше от Стария завет в Новия, а ние – от Новия завет – в Завета на Синовите Божи. Под *Завет на Синовите Божи*, някои разбират епохата, когато светиите ще дойдат да управляват света. Те ще турят ред и порядък в света. Този ред и порядък е започнал вече да се прилага в живота. Предвиден е вече планът на новата регулация. Тя ще мине навсякъде, във всички държави: в Америка, в Англия, в Германия, във Франция, в Русия, в България, и по този начин ще преустрои земята. Това означават думите, които някога Христос е казал: *Съборете този храм, и в три дни аз ще въздигна от него нов!* Той е подразбирал своето тяло, но същевременно с това разбирал и стария свят. В Откровението се говори за новия храм. И наистина, когато се събаря нещо старо, едновременно с него се гради нещо ново. И в страдащата жена се събори нещо старо, и на негово място се съгради нещо ново, здраво, което се постави като основа на бъдещето.

Питам: трябва ли хората още да се придържат в старата култура? Има хубави неща и в тази култура, но тя носи за човечеството повече страдания, отколкото радости. Ако отидете в крайните квартали на Лондон, Ню Йорк, или някой европейски град, ще намерите голяма мизерия. Ако речете да посетите един от тия квартали в Лондон, непременно стражар трябва да ви придружава. Там ще видите една от страни-

ДЕРЗАЙ, ДЪЩЕ!

те на съвременната култура и цивилизация; там ще видите какво нещо е ожесточение. От една страна ще видите човешкия рай, а от друга – човешкия ад. Онези, които са задоволени, осигурени, ще кажат: „Слава Богу, осигурихме се.“. Че са се осигурили, добре е това, но тези хора трябва да помислят за онези, които не са се осигурили. Според мен и тия, които мислят, че са се осигурили, не са напълно осигурени. Докато придобият вечния, новия живот, те трябва да заинтересуват със себе си много още разумни същества от невидимия свят. Ще кажете, че Христос, че разумните същества трябва да ви обичат. На какво отгоре? Имате ли нужната вяра? Аз говоря за онази положителна, абсолютна вяра, която пред нищо не се разколебава. Тъй щото, докато придобие тази вяра, човек непрекъснато ще бъде изпитван. За тази цел той трябва да пази равновесието си. Това се постига само с беззаветна любов. При това той абсолютно трябва да приеме в ума си мисълта, че в света всичко е или добро или зло, т.е. че светът е или добър, или лош. Обаче да се мисли така, това говори за човешките възгледи. Първоначално, когато Бог създал света, той е бил съвършен. Също така и душите са били съвършени. Това показва, че човек има възможност да бъде съвършен; човек има възможност да прояви своите добродетели; и най-после човек има възможност да разбира живота на небето. Великите адепти имат метод, по който могат да четат всичко, което е написано на небето. За да се ползва от този метод, човек първо трябва да разбира какво се крие в изгряването на слънцето, в облаците, във ветровете. Той трябва да разбира всичко това. Велика е книгата на небето! Щастлив е онзи, който може да чете по тази книга. Съберат се двама души и разговарят. Може ли единият от тях да проникне в душата на другия и да види какво се крие в него? Може ли единият от тях да прочете в очите на другия, като в книгата на небето, да види скръб или радост се таи

в душата му? Не, през очите на човека вие не можете да проникнете в неговата душа. През очите на човека може да се проникне само в неговия живот и то за известен период от време и пространство.

Вие трябва да изучавате погледа на човешките очи, да видите какво голямо разнообразие се крие в него. Например в очите на някои хора, родени в събота, наречени съботняци, има нещо лошо. Такъв човек, като мине покрай някой вол и го пожелае, волът ментално пада на земята и умира. Българите наричат това нещо *уроки*. То не е нищо друго освен отрицателно влияние. Например някой човек намислил да направи някакво добро и тръгва да го изпълни. По пътя го среща друг някой, който долавя мисълта му, и пак мислено започва да му въздейства: „Какво си тръгнал сега да правиш добро? Друга работа нямаш ли, ами си губиш времето?“. Този човек започва да се колебае и се отказва от намерението си. Колко пъти хората се спъват в своите добри намерения! Те казват: „Наистина празна работа е да върши човек добро.“. Казвам: лесно се лекуват такива хора. Вземете едно яйце, ударете го в челото му да се пукне, да потече по лицето му, и ще видите колко скоро ще се върне в правия път. Като се дава този метод за изправяне, хората се смеят, защото не е научен метод. Ние се смеем на всяко невъзможно нещо. За невъзможните работи турците казват: „И да видиш, пак не вярвай!“. Има хора, които по влияние са точно обратни на съботняците. Те са родени при най-благоприятни планетни съчетания, при пълна вътрешна хармония и затова, когото срещнат, работите му тръгват напред. Такива хора ще ти кажат само една дума: „Дерзай!“. Тази дума дава подтик, импулс на хората. С тази дума се влага доверие, надежда, че от теб човек може да стане. Отправете тази мисъл към другите хора, за да я отправят и те към вас. Закон е: човек сам себе си велик не може да направи. Тази мисъл може да ви се вижда чудна, но е така.

ДЕРЗАЙ, ДЪЩЕ!

Например, ако Толстой стана велик, това се дължи на хората. Хората направиха Толстой велик, а не той сам. Това, което човек мисли за себе си, не може да го направи велик. Кой направи пророците велики? Еврейският народ. Един народ сам не може да стане велик, ако другите народи не го признаят за такъв. Никой музикант не може да стане велик, ако народът му не го обича. Щом народът му го обича, той става велик.

Съвременните хора живеят в такава епоха, когато невидимият свят постоянно изпраща към тях своите поздрави и добри желания. Това са последните дни и години, последните времена, които те преживяват. Мнозина, като чуят думите *последни времена*, ще се уплашат, ще мислят, че светът се свършва. Под думите *последни дни* се разбира последен срок на падежа. Който просрочи падежа, той пак ще плати, но с лихвите заедно. Който плати навреме, той ще се освободи от лихвите. При сегашната еволюция на хората, за да се повдигнат, за да видоизменят живота си, те трябва да спазват известни условия. Само по този начин те ще могат да се освободят от влиянието на окръжаващата среда; само по този начин те ще бъдат независими от водата, от въздуха, от огъня. Страшно нещо е човек да зависи от окръжаващата среда! Страшно нещо е човек да зависи от водата, от въздуха, от огъня! Мислите ли, че ако човек влезе в огъня, ще може да се спаси? Обаче има начин, по който човек може да се спаси от огъня. Какъв е този начин? Като повдигне вибрациите на своя организъм по-високо от тия на огъня. Тогава той може да влезе в огъня, да стане почти невидим и да излезе от него невредим. Има един начин, по който човек може да влезе и в най-дълбоката вода, без да се удави. Кой е този начин? Да направи тялото си по-обемисто и с по-малка тежест. Следователно има начини, по които хората могат да се издигнат над мъчнотиите и страданията в живота. Иначе колкото и да работите, нищо няма да свършите.

Един от видните български писатели, докато бил в странство, писал на един от своите приятели: „Дотегна ми вече животът! Дотегнаха ми изпитанията! Да имах револвер, бих свършил с живота си.“. Защо му дотегнало? Защото си въобразил, че никой не мисли за него, че никой не го обича. Не, има същества, които ви обичат, за които вие даже не подозирате. За потвърждение на тази мисъл ще приведа следния пример. Един велик адепт в древността се разхождал в една гора. По пътя той настигнал ловец със стрела в ръка, чийто връх бил намазан с отрова. Той отивал на лов, придружаван от няколко хрътки. По едно време между шубраците зашавал заек, който се криел от ловеца и от хрътките му. Като видял адепта, заекът се обърнал към него с молба: „Моля ти се, спаси ме от тия хрътки! Ако ме нападнат, нищо няма да остане от мен.“. Адептът се спрял пред ловеца и наблюдавал какво ще прави. В това време ловецът забелязал заека и приготвил стрелата си да го удари. Адептът веднага извадил своята пръчица, насочил я срещу стрелата на ловеца и тя моментално се стопила. Ловецът извадил втора стрела, но и нея постигнала същата участ. В това време заекът избягал и скрил следите си от погледа на ловеца.

Така постъпват и с нас ония, които ни обичат. Ще кажете, че това е невъзможно. Не; всичко това е възможно. Как? Чрез мисълта. Мисълта на съвременните християни трябва да бъде толкова силна, че да е в състояние да стопи всички щикове, всички оръдия и топове на неприятеля. В това се заключава изпълнението волята Божия. В това се заключава идването на царството Божие в човека. И тогава, ако някой каже, че трябва да воюва, това подразбира да воюва за Господа. Хората не трябва да воюват, но трябва да работят за Господа. Ако много хора днес са готови да се жертват за народа си, защо да не могат те по мирен начин да разрешават споровете? Какво спечелиха на-

Д Е Р З А Й , Д Ъ Щ Е !

родите от войната през 1914 година? За в бъдеще могат да видят, че са спечелили нещо, но днес тази война донесе голям разврат, големи разрушения в съвременната култура. Войната и днес още не е свършена. Хората и до днес още не са взели поука от тази война. Ако двама души делят нещо, не могат ли да разрешат този спор по любовен начин? Ако двама души са гладни и спорят помежду си кой повече трябва да получи, не могат ли да разрешат въпроса за глада по мирен начин? Могат, разбира се. Гладът, жаждата, невежеството, страданията, са условия, дадени на човека да научи закона на любовта. Като научи този закон, той ще може да го приложи. Само при трудните условия на живота си човек може да се докосне до дрехата на своя Учител и всички несподи моментално ще изчезнат. Тогава той ще чуе гласа на своя Учител, който му казва: *Дерзай, твоята вяра те спаси!* Ако се съмнява, човек ще си каже: „Този ли е Учителят, или не? Дали се докосвам до Неговата дреха, или до друга някоя?“. Това е човешкото честолюбие. Нали е въпрос да се спасиш, да се излекуваш, какво от това, че си се докоснал до чужда дреха? Малко пъти ли си бутал ту на тази, ту на онази врата? Малко пъти ли си взимал пари на заем оттук-оттам? Сега ще се съмняваш, ще се въздържаш, да не падне достойнството ти, да не се урони престижа ти. Твоето достойнство отдавна е паднало. Да тропаш по вратите на банкера – това не уронва твоето достойнство, а да се докоснеш до връхната дреха на някой човек, това уронва достойнството ти. Докосни се до дрехата и не мисли; поне опит ще направиш. Представи си, че като се докоснеш до дрехата на този човек, всичките ти страдания, недоразумения, болести, ще изчезнат. Какво показва това? Това показва, че дрехата, до която си се докоснал, е дрехата на твоя Учител.

Следователно, ако ти вярваш, че първите лъчи на изгряващото слънце идат от Бога, в живота ти непременно ще стане някаква промяна. Ако не вярваш, че

тези лъчи идват от Бога, ти ще се лишиш от тяхното благословение. Значи, ако вярваш и се докоснеш до първите слънчеви лъчи, ти ще получиш Божието благословение и ще оздравееш. В това седи тайната на живота. Казвате: „Нямам търпение всеки ден да чакам изгрева на слънцето.“. Щом нямаш търпение, иди при някой дъб и го запитай от колко време седи в земята. Той ще ти каже, че цели 200 години вече е заровен в земята и много още има да седи. Само от дърветата човек може да разбере какво нещо е търпението. Търпение се изисква от всички хора! Търпение се иска, за да се постигне една свещена, една велика идея. Дървото съзнава, че му е дадена някаква задача, която трябва да реши, и то търпеливо седи, чака времето, докато я реши. В това отношение дърветата са разумни същества. Учените не признават това. Питам: ако дърветата не са разумни същества, отде и как е дошла в ябълката, в крушата и в другите плодни дървета идеята да създадат такива сладки, вкусни плодове? Ще кажете, че в плодовете се извършват ред химически процеси, вследствие на което се образува сладостта и вкуса в тях. Съгласен съм с това. Съгласен съм и с твърдението на учените, че първоначално слънцето е било някаква каша, която после се е втвърдила. Съгласен съм и с мисълта, че и вашите къщи първоначално са били направени от каша, която отпосле се е втвърдила. Как? Взимате кал, глина, замесвате я, правите от нея каша, тесто, на което придавате разни форми. От това глинено и циментово тесто правите керемиди, плочи, които после се втвърдяват и така втвърдени употребявате за строеж. Има ли нещо лошо в кашата? Въпросът е да знаете как да опечете кашата. Казвате: „Забъркахме една каша, не знаем как ще я оправим.“. Не е там въпросът. Важно е като сте забъркали кашата, да знаете как да я опечете. Който не знае да забърква каша, той нищо не може да направи. Грънчарят първо забърква кашата, а после прави от нея грънци. За да направи хляб, домакия-

ДЕРЗАЙ, ДЪЩЕ!

та първо прави каша от брашното, която после пече. Тази каша именно дава живот на човека. Следователно без каша нищо не става.

Казвате: „Животът е цяла каша.“. Не, не е така. Ако животът на отделния човек е каша, той трябва да знае какво да направи с тази каша. Той ще опече тази каша, ще направи от нея тухли, керемиди и после мнозина заедно ще се съберат да направят едно голямо здание, в което ще живеят и приятелски ще разговарят. Следователно човек трябва да бъде смел, искрен в себе си, да признае как са поставени нещата в самия него. Той не трябва да се съмнява дали е на правия път, или не. За всеки даден случай човек трябва да знае в каква посока върви. Пазете следните правила в живота си: Не се поставяйте на високо място! Не се сравнявайте нито с онези, които седят по-високо от вас, нито с онези, които седят по-ниско от вас, за да не изпаднете в противоречие. Знанието не прави човека философ. Гостилницата не прави гостилничаря. Университетът не създава учениците и професорите. Напротив, учениците и професорите създават университета. Църквата не създава богомолците, но богомолците създават църквата. Животът създава теориите, а не теориите – живота. Животът е над всичко. Един ден възгледите на хората за живота, за света, сами по себе си ще се изменят. Един ден всички възгледи и понятия на хората за водата, за въздуха, за огъня, за растенията и животните, за химическите и физическите сили ще се променят. Затова именно апостол Павел е казал: *Отчасти знаем, отчасти мъдруваме*. В това отношение колкото повече живи, разумни частици живеят в дадено същество, на толкова по-висок етап се намира то. Значи хората се различават едни от други именно по количеството и качеството на разумните клетки, на разумните частици или на разумните живи души, които живеят в тях. Това показва, че не всички хора имат еднакво количество от тия разумни души в себе си. Гениалните, великите хора съдържат в себе

си най-голямо количество от тия разумни души. Нека всеки от вас се запита колко от тия разумни души живеят в него.

Мнозина от вас сте чели романа *Клетниците* от Виктор Юго. Каква идея е имал авторът, за да напише този роман? Той е искал да покаже на хората, че външните условия развърщават хората. Ние виждаме как главният герой, Жан Валжан, за открадването на един хляб е трябвало да лежи в затвор цели 19 години. През останалото време е трябвало да бяга, да се крие, за да не го хванат. Днес срещате хора, които са откраднали хиляди левове, но не бягат, никой не ги преследва, ходят спокойно от град на град. В действителност съществувал ли е Жан Валжан като реална личност? Той е съществувал, но не във физическия свят. Това показва, че идеите, които съществуват в умовете на хората, постепенно се изразяват и във физическия свят. Като се вглеждат в живота, хората казват: „Почестен начин не може да се живее, но да станем поне учени хора, да открием нещо, че да забогатеем.“. Какво искате да станете? Искате да станете химик, да превръщате елементите едни в други. Наистина крайната цел на химията е да превръща елементите един в друг, да впряга на работа силите, които се намират в тях. В този смисъл всеки човек може да бъде виден химик, да впрегне силите в своя организъм, да превърне неблагородните елементи в себе си в благородни. За това се изисква разумност, а тази разумност е в зависимост от количеството и качеството на разумните души, които живеят в човека. Мнозина страдат от това, че имат малко злато в организма си; други пък страдат от излишък на желязо в организма си. За да не страдате, купете си отнякъде злато, а продайте някому от излишното количество желязо. Тази е химията, с която духовните хора трябва да се занимават. Духовните хора трябва да бъдат добри, опитни химици.

Съвременните религиозни, духовни хора казват, че тук не им трябва никаква наука. Като отидат на

Д Е Р З А Й , Д Ъ Щ Е !

небето, тогава ще учат каквото им трябва. Това е подобно на положението, в което се намирал един българин, който прекарал младините си в Багдад. Като се върнал в България, той разправял на приятелите си:

— Знаете ли, като бях в Багдад, аз прескачах трапове по 20 метра широки?

— Ами защо и тук не прескачаш такива трапове?

— Не мога, тук въздухът не ми благоприятства. В Багдад въздухът беше съвсем друг, по-лек, та ми помагаше.

Казвам: божественият въздух в природата помага на всички да прескачат. Който в младини е прескачал, той и в старини ще може да прескача. Учените казват, че ако човек тежи 250 грама, ще може да се качва на луната; той лесно ще минава разстояния от четири – пет километра. Когато слушат да се говори за луната, за слънцето, туриетите казват: Кой е ходил там, че да знае какво е разстоянието от слънцето до земята или от луната до земята? Така и вие ще кажете, че много от тия неща, за които говоря, са измислени. Може да е така, но питам: разните теории на учените не са ли измислици? Били ли са те на слънцето например, да са видели с очите си петната, за които тъй положително говорят? Ще кажете, че те са наблюдавали небето с телескоп. Това е друг въпрос. Те и с телескоп могат да се излъжат. Едно е важно: учените искат да докажат на хората, че в слънцето има известна разумност. Видните адепти пък отдавна са доказали, че слънчевите петна указват влияние върху живота на земята. Слънчевите петна започнаха да се явяват на земята, след като хората започнаха да грешат. Тия петна предупреждават хората да изправят живота си. Щом хората изправят живота си, и слънчевите петна ще изчезнат. Слънчевите петна се отнасят не само до земята, но и до другите планети. Има петна на слънцето, които показват греховния живот на Венера, на Юпитер, на Марс, на Сатурн. Тия петна се различават едни от

други. Щом дойде въпрос до петната, които показват живота на земята, те са особено черни, като въглини.

Сега, като говоря за слънчевите петна, това не значи, че вие непременно трябва да ми вярвате. За мен това е факт, това е научно обяснение. С тия петна главно учените хора се предупреждават. По тия петна се определя не само живота на хората изобщо, но по тях може да се познае кои народи грешат най-много. Големите грехове на българите, на французите, на англичаните, на италианците, на всички народи изобщо, се отбелязват на слънцето. Няма нищо скрито-покрито по лицето на земята. Ще кажете, че това са детински работи. Те са толкова детински, колкото могат да се нарекат детински разните теории за устройството на земята. Според едни учени земята е създадена от каша. Според други – вътрешността на земята представлява огнена, нагорещена маса, а отвън е студена, твърда. Според трети във вътрешността на земята имало една твърда топка, а между нея и кората на земята имало празно пространство около две хиляди километра, в което тази твърда топка се въртяла. При това цялата земя се върти отляво на дясно, а тази топка – в обратна посока, отдясно на ляво. На коя от тези теории трябва да вярва човек? Казвам: всички тези неща са вероятни; и огън има в земята, и твърда топка има вътре, и празно пространство има.

Като проследим всички тези теории, най-последни дохождаме до положението на един от турските султани, при когото дошъл един от големите шутове да го забавлява. Султанът му казал: „Хайде, кажи ми една голяма лъжа.“ Той започнал:

— Един ден баща ми отскубна един косъм от брадата си и го постави за мост на Дунав. През този мост минаха всички московски войници.

— Ола-билир!

— Един ден майка ми насади едно паче яйце и от него излезе една камила.

— Ола-билир!

Д Е Р З А Й , Д Ъ Щ Е !

Шутът разказвал една, втора приказка, султанът все изказвал одобрение, намирал, че всичко това било възможно. Чуди се той каква лъжа да му каже. Пак започнал:

— Един ден твоят баща взе назаем от баща ми един голям кюп със злато и с тия пари отвори война на русите. В този момент вратата се отворила и четирима хамали внесли в стаята един голям празен кюп.

— Ето, този е кюпът, с който баща ми даде назаем пари на стария султан. Тогава той беше пълен със злато.

— Не, това е невъзможно! — извикал султанът.

И тъй, едно нещо се изисква от вас: при великите идеи, които занимават ума ви, и при великите желания на вашето сърце, да имате характера на Христа. Като срещнете човек, който се нуждае от нещо, да спрете вниманието си върху него и да кажете: *Дерзай, дъще! Дерзай, братко! Дерзай, сестро!* От вас не се изисква да помагате на хората с пари или да ги храните. Това са последни неща. От вас се изисква само едно: при всичките работи, които занимават ума и сърцето ви, да обърнете внимание на онзи, който се нуждае от нещо, и да му кажете само две думи: *Дерзай, братко!* Няма защо да му говорите, че Господ ще промисли за него. В думите „*дерзай, братко!*“ се съдържа идеята, че Бог, който живее във всички души, се грижи и промисля за тях. Който вярва в това, той ще изпита силата на своята вяра. Христос вярваше в Божия промисъл и в силата на този принцип. Той нахрани няколко хиляден народ с пет хляба и две риби. Който вярва в този принцип, той може да направи опит, какъвто Христос направи. Отиваш в едно бедно семейство и в джоба си носиш един малък хляб. Разчупваш хляба и всички присъстващи сядат около масата, ядат и после събират остатъците от хляба. Това значи благословен от Бога хляб! Крайните вегетарианци питат защо Христос е пекъл риби? Христос никога не е пекъл риби, но Той благословил печените риби. С това Той им отвори път към по-висша форма. Когато хората ядат рибите,

с това последните изплащат своята карма и минават в по-висша фаза на развитие.

Казвам: смелост, благородство, саможертва се изисква от човека по отношение на неговите убеждения. При това всеки човек има сили на разположение, с които може да изправи своя живот, без да очаква на другите хора. Това не значи, че хората трябва да се презират едни други. Не, те трябва да се обичат, да си помагат, но да не очакват един на друг. Докато се уповават един на друг, те всякога ще се разочароват, ще страдат, ще се обезверяват. Следователно страданията на съвременните хора се дължат на факта, че те живеят в греха, в безверието. Когато повярват в Бога и го поставят за основа на своя живот, те ще имат помощта на всички добри, разумни хора. Законът е такъв. Щом в душата на човека проникне любовта, всички хора ще изявят любовта си към Бога. Затова от човека се изисква жертва, готовност за служене. Тъй щото, когато някой казва, че еди-кой си е виновен за неговите нещастия, той не говори истината. Човек сам кове съдбата си. Това всички трябва да знаете. Христос казва: *О, Израилю, обърни се към мене!* Значи всеки трябва да съзнае, че сам той е виновен за своите неуспехи и страдания, и сам той трябва да се обърне към Бога. Щом е така, той никого не трябва да обвинява, в никого да не се съмнява, на никого да не завижда и да знае, че в него са вложени велики блага, велики способности. За разработването на тия дарби и способности се изисква работа. Всяка сутрин ставайте рано и посрещайте първите слънчеви лъчи. Тези лъчи ще ви обновят, ще ви дадат разположение да гледате на човека като на свой брат. Както и да ви погледне някой човек, не казвайте, че погледът му е страшен, но вижте какво Бог иска да ви каже чрез този поглед. Срещне ви някое куче и започне да ви лае. Това куче иска да ви каже, че чисти трябва да бъдете. Щом вярвате в Бога, вие ще можете да превърнете противоречията в благословения. Сегашните хора се страхуват

Д Е Р З А Й , Д Ъ Щ Е !

от всичко. Добро нещо е страхът, но кой страх? Само онзи страх, който е начало на всяка мъдрост. Обаче страх, който ограничава човека да проявява доброто в себе си, е спирачка, която му създава ред страдания.

Следователно, ако е въпрос за страх, заместете този страх с мъдрост. При всякакъв друг страх бъдете смели, проявете дързост, както страдащата жена, и се докоснете до вътрешната дреха на своя Учител. Само по този начин човек може да бъде носител на Божията любов, на Божията мъдрост, на Божията истина. Само така човек ще стане проводник на Божията правда и на Божията добродетел. Направете опит, за да проверите моите думи. Един българин от Южна България, религиозен човек, ми казваше:

— Аз мога да направя всичко.

— Можеш да направиш, не се съмнявам в това.

Действително, каквото му дохождаше на ум, той всичко правеше. Един ден му дошла идеята да вземе кадилница в ръка и да тръгне из града да кади. Казвам му: направи нещо по-велико от това. Друг път пък, като минавал край едно село, срещнал един бик, който тичал бързо. Той стигнал бика и започнал да му вика: „В името на Господа Исуса Христа, заповядвам ти да спреш!“. Бикът се обърнал към него, повалил го на земята и започнал да го натиска, да го тъпче. Той започнал да вика за помощ. Селяните от близките ниви чули вика му, притърчали на помощ и едва го спасили. Казвам му: ти трябваше да се бориш първо с малки бичета, а после с голям. Освен това като видя, че вярата ти е слаба, трябваше да бягаш, да не се залавяш с такъв бик. Не бъдете като този българин, да се борите с бикове, и като видите, че ви тъпчат, да викате за помощ и да бягате. Правете опити с малки бичета, а после с големи. Вие направо започвате борба с големите бикове и като видите, че ви тъпчат, бягате и казвате: „Не струва човек да прави опити.“. Не, човек трябва да прави опити, но разумни, по силите си.

Сега аз искам да оставя в ума ви мисълта: велики-

ят в света минава покрай вас и всеки човек, болен или здрав, нека се докосне до Неговата мантия. Не само болните трябва да се докоснат до Неговата дреха. Голямо нещастие беше за Христа това, че до Неговата дреха се докосваха само болни хора. Нито на един от високопоставените равини не дойде на ум да се докосне до дрехата на Христа. Те казваха: „Ние нямаме нужда от Исус, от неговото учение.“. По тази причина именно те останаха невежи. Сърцето и ума на човека трябва да се докоснат до дрехата на Господа, за да се очистят. Душата на човека трябва да се докосне до дрехата на Господа, за да се повдигне. Само по този начин човек може да живее и да работи правилно и да бъде винаги радостен и весел. Трябва ли човек постоянно да говори за своите страдания и нещастия? Ако говорите за нещастията, вие живеете в ада. Ако говорите за радостите, вие живеете в рая.

Дерзай, дъще! Тези думи Бог отправя към всички хора. Който е малодушен, страхлив, той сам гради съдбата си. Затова Христос казва: *Който люби, той всичко може да направи. Всяка пръчка, която пребъдва на лозата, дава плод много. Всяка пръчка, която не пребъдва на лозата, отсича се и в огъня се хвърля.* В това отношение всеки трябва да вярва, че е пръчка от лозата и трябва да седи на нея, ако иска правилно да расте и да се развива. Мислете всички така, ако искате да се освободите от наслояванията на миналите векове. Хората се обвиняват едни други. Ако има някой, който трябва да съди света, това е само Бог. Що се отнася до хората, те имат право само да учат, за да разберат великия божествен път и да използват великите Божии блага.

5 февруари 1928 г., София

ДЕРЗАЙ, ДЪЩЕ!

До край

*А който претърпи докрай,
той спасен ще бъде.*

Матей 10:22

Днес милиони хора четат Евангелието, защото мислят, че в него ще намерят спасението си, в него ще намерят пътя за повдигане на душите си. Този е първият импулс, първият тласък, който кара хората да четат Евангелието. Всеки човек трябва да има някаква идея, която да го подтиква да върви напред. Не само в човека, но и във всяко растение и животно има също такъв подтик. Първият подтик на житното зърно или на какво и да е семе, е да поникне. Но това семе още не знае условията, при които ще поникне: то не знае на каква топлина, светлина и влага ще бъде изложено; то не знае в каква почва ще бъде посадено; то не знае още каква ще бъде обкръжаващата среда. Всичко това не е известно на семето, но въпреки това то се стреми да поникне. В същото положение на неизвестност се намира и човекът; и той не знае при какви условия ще расте и ще се развива. Хората едва сега са поникнали и срещат големи съпротивления, на които се учудват; не знаят какво да направят, как да се справят с тия условия.

Христос призова дванайсетте си ученици и даде им власт над нечестивите духове, да ги изпъждат и да изцеляват всяка болест и всяка немощ. Защо Христос имаше 12 ученика, а не двама или трима? Числото 12, числото на апостолите, представя дванайсетте зодии или дванайсет домове на слънцето. При движението си през годината слънцето минава през 12 домове. Ако се намира под влиянието на един от дванайсетте дома

на слънцето, човек се отличава със специфична дарба. В това отношение дванайсетте апостоли се намираха под влиянието на тия 12 слънчеви домове, за което ги наричаха властители или служители на тия домове. Всеки човек иска да има способността да лекува, както правеха това апостолите. Обаче може да лекува само онзи, който разбира зодиите, който разбира естеството на слънцето, защото земята се движи под влиянието на слънчевата енергия. Като говорим за слънчевата енергия, ние имаме съвсем друго разбиране за нея от това на съвременните учени и физици. Апостол Павел казва: *Като бяхме деца, разсъждавахме по детински, а като станяхме мъже, напуснахме детинското*. Например някои учени казват, че светлината се състои от трептения. Наистина трептенията влизат в светлината като елементи, но самата светлина не е трептение. Други казват, че светлината е движение. Вярно е, че движението е елемент на светлината, но самата светлина не е движение. Казват още, че светлината разкрива нещата. Да, разкриването е елемент на светлината, но самата светлина не е разкриване. Така че, ако започна философски да обяснявам какво нещо е светлината, нужни са цели часове. Въпросът за светлината е теза за високо учени хора, които са устроени съвсем другояче в сравнение със сегашните хора. Дълго време още се изисква, докато телата на съвременните хора дойдат до такова развитие, че могат да възприемат живите явления в природата в тяхната истинска светлина.

Сега като слушате да ви се говори по този начин, някои казват, че това са празни приказки. Според мен всичко в света е празно, т.е. нещата лесно се изпразват. Срещате един богат човек, но утре касата му се изпразва. Друг пък днес се хвали със силата си, но утре я изгубва. Трети се ползва с голямо влияние между хората, но утре губи влиянието си. Някой е пръв министър в своето отечество, всички му се кланят, поз-

ДО КРАЙ

дравяват го, но щом изгуби властта и силата си, никой вече не иска да го знае. Тъй както стават нещата в света, това е добре, то е възпитателен метод за хората, но ако мислят, че това е реалност, те са на крив път. Ако мислят, че извън този свят, извън тези прояви на живота няма други светове, други прояви, това са детински схващания. Нашият свят представлява микроскопична частица от великия обширен свят. Като четете живота на пророците, които са живели преди три – четири хиляди години, виждате, че те говорят за свят по-голям от нашия, тоест за небето, който свят и днес още не е познат на хората. Този свят е осеян с безброй малки и големи лампи, които ние наричаме с различни имена: Слънце, Луна, Венера, Марс, Юпитер, Сатурн и т.н. Ако лампите на този свят са толкова големи, какво остава за самия свят? Ако за една лампа само, каквато е слънцето, безброй учени днес напругат умовете си, за да разберат каква е тази лампа, какъв е съставът ѝ, дали е населена или не, можете да си представите тогава какви гениални същества са били тия, които са създали тази лампа. Какъв ли е фитилът на тази лампа? Ще кажете, че тази лампа няма фитил. Не, всички лампи имат фитил, само че фитилът на някои лампи е видим, а на някои – невидим. Фитилът на азота например много мъчно се пали. Той е невидим и затова казват, че азотът не гори, нито поддържа горенето. Затова казват още, че азотът мъчно влиза в реакции, но въпреки това са известни много азотни съединения.

Казвам: който иска да развие някои свои дарби, той трябва да се свърже с разумната природа, да разбере нейните закони и да върви съобразно с тях. Всеки закон крие в себе си известни методи, а зад всеки закон пък има по един принцип. Някой иска да стане търговец. Това не е произволно. За да станеш търговец, трябва да отговаряш на известни условия. Ти искаш да станеш учен – химик, естественик, лекар – и

това не е произволно. За тази цел се изисква нещо от човека, на което той трябва да отговаря. Това не се отнася за хора без дарби, без способности. Ние говорим за хора с дарби, надарени с живот, понеже тия хора коренно се различават от животните. Така и животните се различават едни от други: животът на млекопитаещите се различава от този на птиците; животът на птиците се различава от този на рибите и т.н. Някои учени казват, че животът бил един и същ. Ако е въпрос за живота по отношение на Първата Причина, така е, но понеже всички живи същества са следствие от тази причина, тогава животът на всички същества е различен. Следователно законите на природата, които познаваме, още не са същинските, те са следствия от истинските закони, но между тях има още много следствия. При това учените са забелязали, че в законите, които те познават, има изключения. Там, дето има изключения, това вече не е закон, това е причина. Причина, в която има изключения, не е същинска причина, но е следствие. Така разсъждават истински учените, така разсъждават великите хора, които нито книги пишат, нито за авторитети минават, нито имената им са известни, но те направляват света. Тия учени не се интересуват от това дали имената им са познати в учения свят, защото считат това нещо за временно. Някой бил търговец; смисълът на живота не е в търговията. Търговията е само метод как да прекара човек на земята. Някой бил свещеник, учител или лекар – това са методи за работа. Това показва, че има хиляди методи, по които човек може да живее, да работи или да се прехранва. Оттук може да се извади следното разсъждение: Първичната Причина или великото, разумното начало, което е създало цялата вселена, което е наредило всичко в живата природа, е предвидило нещата, вследствие на което в тези наредби не може да се допусне никакво изключение. Там, дето се забелязва най-малкото отклонение, най-мал-

ДО КРАЙ

кото нарушение, най-малкото изключение, това говори, че този свят не е чисто божествен, в него не оперира само Бог, но и някакви други същества. Това, което Бог е създал, е свършено. Понякога и ангелите, които по отношение на хората са много учени, правят малки погрешки. Защо? Защото по отношение на Бога те са несвършени, а грешките са присъщи на несвършените същества. Например като четете Евангелието, виждате, че там се излагат принципите на Христовото учение. Като четете Деянията на Апостолите виждате вече малко отклонение от Христовото учение; там се явява спор, нещо присъщо на човешкото. Значи в живота на Апостолите, даже и на светците има вече примес от човешки елемент. Като дойдете до живота на обикновените хора, това отклонение се забелязва още повече. Значи съвременното християнство малко прилича на първото. Това не е за осъждане, но казвам, че от научна гледна точка между първоначалното християнство и сегашното има голямо различие. Първоначалният извор се е размътил, в него са влезли много чужди елементи, по които хората днес не се познават. Причината за това е почвата. Тя е била чернозем, вследствие на което, когато минавала водата през тази почва, взела със себе си много примеси, чужди на нейното естество. За да може сегашното християнство да се изчисти от всички примеси, от всички нечистотии, трябва да дойде някой велик алхимик, да го тури в колбата си, да го нагроява, докато най-после остане чистото Христово учение, което има пряко отношение към Бога. Но понеже се страхуват от истината, хората избягват това нещо. Те се страхуват от истината, както болният – от лекаря. Като дойде лекарят при него, той му казва: „Господин лекар, лекувайте ме, давайте ми каквито лекарства искате, но моля ви се, нож не туряйте на мене.“. Това е така, но то се отнася само за здравите части на тялото. На здраво място нож не трябва да се туря, но на гнило място ножът непременно трябва да оперира.

Христос каза на Апостолите: *Когато тръгвате да проповядвате, не взимайте нито злато, нито сребро, нито мед в поясите си, нито тържик за път, нито две дрехи, нито обуца, нито тояга; защото работникът е достоен за своята прехрана.* Като не разбират смисъла на този стих, много християни се излагат на големи изпитания. Те мислят, че като раздадат богатството си, ще постигнат това, което желаят. Една богата баба от варненско изгубила мъжа си и дъщеря си. Отчаяна от тази двойна загуба, тя ходила по черкви, по манастири, дано намери някъде утеха. По едно време някои ѝ казали, че на Божи гроб имало един прозорец, през който всеки можел да види своите заминали. Тя се решила да направи така, както я посъветвали: продала всичките си имоти, част от парите задържала за себе си, за път, а останалите раздала на свои роднини. Тръгнала за Божи гроб. Стигнала на определеното място и започнала да търси прочутият прозорец, но не могла да го намери. Върнала се най-после от Божи гроб, станала хаджийка, но близките си не могла да види. Защо? Прозорецът не могла да намери. Питам: кой хаджия досега е намерил този прозорец? Наистина е имало някога такъв прозорец в Ерусалим, но са го запушили. Кой е запушил този прозорец? Фарисеите и садукееите са го запушили. За тях именно Христос казва: *Запушили са прозореца, отдето иде светлината, взели са ключа от него, и днес нито те поглеждат през него, нито на другите дават.*

Който претърпи до край, той спасен ще бъде. Търпението е качество, необходимо за всяка велика, разумна душа. Не е достатъчно само да се говори за търпението, но то трябва да се разбира и прилага в неговия широк смисъл. Търпеливият е човек със силен характер, издръжлив. Няма мъчнотия в света, която може да сломи неговата воля, неговия характер. Търпеливият е твърд в своите убеждения. В една приказ-

ДО КРАЙ

ка се разказва за твърдия характер на една жена, който стигал до упоритост. Един ден тази жена отишла с мъжа си на ливадата да косят сено. Като го окосили, мъжът казал:

— Жена, събери окосеното сено!

— То не е косено, а е стригано. Ако се съгласиш с мен, че е стригано, ще го събера. Иначе не мърдам от мястото си.

Като всеки мъж и той пожелал да покаже силата си над жена си: хванал я за ръката и я повел към близката река с намерение само да я потопи във водата, да се намокри добре, за да отстъпи от своята твърдост. Като я потопил в реката, оказало се, че водата била доста дълбока и жената започнала да потъва. И като потъвала, тя извадила двата си пръста над водата, с което показвала, че сено то било стригано, а не косено. При това положение мъжът се убедил в твърдостта на жена си и тръгнал да я търси нагоре по течението, да я спаси от удавяне. Като го видели, че търси удавена жена, хората го запитали:

— Защо не я търсиш надолу по течението, а вървиш нагоре?

— Моята жена никога не върви надолу; тя всякога върви нагоре.

И като се давела, тя пак настоявала, че тревата била стригана, а не косена. Това значи убеждение! Ако една българка може да настоява на едно свое обикновено убеждение, колко повече вие можете да устоявате на убежденията на вашата душа!

Съвременните религиозни и вярващи лесно отстъпват от своите убеждения. Каквото им се каже, те на всичко вярват и лесно се залъгват. Минаха времената на залъгванията! На развлечения, на концерти, на театри може да се ходи, но дойде ли до Истината, тя не търпи вече никакви залъгвания. В селата момите и момците се забавляват често като образуват хубави, оригинални хора: хващат се около 30 – 40 моми

и момци на кръг, а в средата влиза гайдарят. Всяка мома се хваща между двама момци. Гайдарят започва да свири, а хорото се върти бързо, игрово. От време на време момците клякат, а момите стоят прави. В тази игра се крие някаква идея. Когато момъкът кляка пред момата, с това той иска да каже: „Когато аз падна, ти трябва да бъдеш права да ме подкрепяш, да не отида далеч в своето падане. Това показва, че при сегашните условия жената е по-устойчива в чувствата, в любовта си от мъжа. Щом стане въпрос за ума, там законът е друг. Обаче върху този закон няма да говоря. В случая, когато говоря за хорото, важно е, че от него може да се съди за миналото на българина – защо като играе мъжът кляка, а жената стои права. Следователно, ако си мъж ще клякаш и ще ставаш. Това не значи, че като клекнеш ще чакаш да дойдат да те вдигат. Ще клекнеш без да спънеш хорото и после ловко, пъргаво сам ще скочиш. Ще клекнеш, ще станеш, но всичко това ще бъде така, че едва забелязано ще се движиш по земята. След свършване на хорото ще имаш добро разположение на духа. И най-големият песимист да се хване на хорото, като се пусне от него, нищо няма да остане от песимизма му. Като се пусне от хорото животът му ще се осмисли и ще каже: „Струва си да се живее!“. Тази е причината, заради която момите и момците не пущат на хорото нито женени, нито стари хора. На това хоро могат да се хващат само здрави моми и момци – болни по никой начин не се допускат. Щом дойдете до приложението на Христовото учение, бъдете и вие като тия здрави моми и момци, да не допускате в себе си нито една болна мисъл, нито едно болно чувство.

Който изтърпи до край. Търпението не е качество само на човешката душа. Ако знае как да постави търпението като идея в своя ум, посредством него човек ще може да пробуди всички заспали енергии, дарби и способности в ума си и ще ги впрегне на рабо-

ДО КРАЙ

та. Търпението е богатство, което щом се предизвика в човека, с него заедно идват разумни същества да му помагат. Забележете, когато някой велик музикант дойде между хората, веднага около него се групират още много даровити музиканти. Около учения се групират пак учени. Около добрият се групират добри хора. Закон е това. В това отношение всеки трябва да има вяра в Бога, да знае, че е изпратен на земята да изпълни известна мисия. Когато и да е, той трябва да завърши тази мисия. Нима малкото дете още с раждането си започва да ходи, да пише, да чете? Не, ден след ден то расте и се развива, докато дойде до онази възраст, когато може да прояви своите дарби и способности.

И тъй, когато влезе в духовния свят, човек трябва да знае, че този свят коренно се различава от физическия. Така че всички отрицателни прояви в човека като съмнение, омраза, злоба и други, са паразити, които се прилепват към същинския живот и всеки момент могат да се отстранят от него. Ако се оставят за дълго време в живота на човека, тия паразити ще внесат в него особено разлагане. Когато човек допусне в себе си паразити като неверието, злобата, съмнението, достатъчно е само да помирише ръката си, за да усети неприятната миризма на гниене, предизвикана от тия паразити. Щом се освободи от тях, ръката му вече започва да мирише приятно – особено благоухание се отделя от този човек. Значи, когато органичните вещества се разлагат, те издават лоша, неприятна миризма. Такова нещо представляват всички отрицателни качества и прояви в човека. Цветята обаче издават приятна миризма. Има цветя, от които се разнася особено благоухание. Следователно в лошия живот, който е изиграл вече своята роля, става разлагане, каквото и в органичния свят. Обаче това разлагане показва, че в този живот започват да прииждат нови енергии, нови сили – условия за новия живот.

Като знаете това, вие не трябва да се обезсърчавате. Лошият живот на хората, в който се образуват гниещи вещества, не е нищо друго освен това, което индустриите наричат карма. В кармата има такива елементи, които веднъж употребени, повече не могат да се използват. Ако по някакъв начин се използват, те създават нещастията на хората. Има страдания в живота на човека, които се дължат на факта, че той иска да постигне неща, които за него, при дадените условия в които се намира, са невъзможни. Например някой иска да стане милиардер и като не успява, чувства се нещастен. Знаете ли колко е малка вероятността българин да стане милиардер? Има американци милиардери, но те са умни хора. Да станеш милиардер, това не зависи от късмета, както го наричат турците. За късмета например те казват: „Ако нещо ми е на късмет, да дойде при краката ми!“. Знанието само никога няма да дойде при краката ви. Вие трябва да учите. Първо основно училище, после прогимназия и гимназия, най-после и университет, за да придобиете поне малко знания. Късметът, щастието никога няма да дойде само при краката ви; вие трябва усилено да търсите, за да го придобиете. Слънцето няма да дойде при вас, вие трябва да отидете при него. Също така и доброто няма да дойде при вас, вие трябва да отидете при него.

Христос казва: *Който претърпи до край, той спасен ще бъде*. Търпението е резултат на любовта. Дето има любов, там има и търпение; дето няма любов, там и търпение няма. Следователно, когато любовта дойде в света, с нея заедно иде и знанието. Знанието пък е резултат на Божията мъдрост. За да се постигне това знание, необходими са ред усилия, с които да се преодоляват всички мъчности и препятствия на пътя му. Светът е така създаден, че в него непременно ще се срещнат мъчности и препятствия, които могат да се преодолеят само чрез търпение, тоест чрез закона на любовта. Сега като говоря за вяра, за търпение, за

ДО КРАЙ

знание, това не значи, че е достатъчно за човека да ги има само, но той трябва да знае как да ги използва в живота си, как да ги приложи за свое благо, както и за благо на своите близни.

За изяснение на тази мисъл ще приведа следния пример. Един от древните царе искал да тури нов ред и порядък в света, но не знаел как да намери хората, с които да работи, и кои ще бъдат тези хора. Той имал нужда само от петима души, но за да види кои ще бъдат те, намислил да постави всички хора в царството си на едно сериозно изпитание. За тази цел той извикал всички видни мъдреци в царството си и им казал: „Направете един истукан от злато, т.е. едно старовремско божество, накичете го с различни скъпоценни украшения и предмети и го поставете на пътя, отдето ще минават хората. После турете един надпис на това божество, че всеки, който пръв мине покрай него, може да си вземе какъвто предмет или украшение пожелае.“. Предметите, поставени на това божество, били следните: една диамантена пръчица, две хиляди златни монети, една мастилница с перо, една сабя и една свещена книга. Първият пътник, който минал покрай божеството, спрял се, разгледал предметите и казал: „Ще взема тази диамантена пръчица за спомен от божеството.“. Вторият пътник взел двете хиляди златни монети. Третият взел мастилницата и перото. Четвъртият взел сабята. Петият пътник взел свещената книга. След това тия пътници отишли при царя да се похвалят с предмета, който взели от божеството. На първия пътник, който взел диамантената пръчица, царят казал: „Назначавам те за министър председател в царството ми.“. На втория, който взел двете хиляди монети, казал: „Назначавам те министър на финансите в царството ми.“. На третия, който взел мастилницата и перото, казал: „Назначавам те министър на просвещението в царството ми.“. На четвъртия, който взел сабята, казал: „Назначавам те министър на вой-

ната в царството ми.“. На петия, който взел свещената книга, казал: „Тебе пък назначавам министър на вероизповеданията.“.

Питам: изборът, който петимата пътници направили на предметите, отговаря ли на службите, които царят им дал? Българите имат обичай, когато малкото дете за пръв път прохожда, месят му питка и по този случай нареждат на масичка няколко предмета, подобни на тия, които били около божеството, и оставят детето да отиде към масичката. През това време родителите и роднините на детето гледат към кой от тия предмети ще посегне. По това гадаят какъв стремеж има детето и какво ще стане в бъдеще от него. По това се определя кой е най-силният стимул или кое е най-силното желание в човека. И наистина онова, което най-силно желае човек, то е всякога постижимо. Първата и най-силна идея, с която човек се ражда, може да се постигне още в сегашния му живот. Втората идея вече е непостижима. Ако първата идея на човека е да стане богат, ще стане; ако първата му идея е да стане министър, ще стане. Ако тия идеи се родят впоследствие, те ще останат непостигнати.

Казвам: като знае това, всеки човек трябва да отдели от себе си своята първа идея. Ако първата идея в човека се отнася до религията, той трябва да знае кое е основното качество на неговата религия. Религията не се заключава само в кръстене, в ходене на черква и в палене на свещи. В това отношение вие не трябва да бъдете като онзи българин, когото един ден срещнала една мечка, и той започнал да се кръсти срещу нея. Този българин пътувал в една гора и срещу него излязла мечка. Толкова много се уплашил той от мечката, че от страх започнал да се кръсти срещу нея. Мечката го погледнала и си казала: „Щом ми се молиш, нищо няма да ти направя.“. Питам: защо се кръстил той срещу мечката? Мечката разбрала ли до кого се отнася кръстенето? Как мислите, по какъв начин човек може да смекчи едно голямо страдание или нещастие?

ДО КРАЙ

Казвам: да се кръсти човек, това значи да мисли, да чувства и да действа. Кръстът представя ножа, сабятата, която създава всички страдания в света. Може ли кръстът да умири света? Не само че няма да го умиротвори, но ще му създаде още по-големи страдания. Тази мисъл Христос е изказал в стиха: *Който иска да ме последва, нека вдигне кръста си и тръгне след мене*. Значи кръстът е символ на страдания, на воюване. Докато сме на земята, ние трябва да воюваме. Под *воюване, война*, аз не разбирам убийства, разрушения, но преодоляване на мъчнотиите в живота.

Който претърпи до край, той спасен ще бъде. Значи човек трябва да търпи, за да бъде спасен. Ще дойдат дни на скърби и страдания в неговия живот, когато нито майка, нито баща, нито приятели ще могат да му помогнат. Ако в дадения момент той може да повярва, че в света съществува едно висше съзнание, което прониква през умовете на хората и ги озарява, и отправи своята мисъл към това съзнание, всичките му мъчнотии и страдания ще изчезнат. Не мислете, че като се обърнете към Бога, всичките ви мъчнотии ще се разрешат изведнъж. Не, мъчнотиите ви ще се разрешат постепенно, както слънчевите лъчи постепенно разтопяват леда и снега, като го превръщат първо във вода, а после във водни пари. Щом всички мъчнотии се разрешат, тогава човек влиза в истинския живот. Докато дойде това време, той трябва да се въоръжи с велико търпение, да издържи докрай. Ето защо сегашните условия и нуждите на хората изискват от тях дълбоко разбиране на живота, да знаят как да постъпват. Ако някой човек е гладен, морал ли трябва да му се проповядва? Ще кажете, че гладът ще го застави и да краде, и да убива, и да върши ред още престъпления. Трябва ли гладът да заставя човека да убива? Ако гладът заставя човека да върши престъпления, тогава и вълкът има право от глад да краде овце и да ги задушавя. Ако това е право, защо хората преследват

вълците? Не, въпросът за хляба почива на съвсем друг закон. Как ще разберете Христовите думи, че който яде плътта и пие кръвта му, ще има живот в себе си? Човек може да яде само от този, когото обича. Кое дете не е бозало мляко от майка си? Ако вземете думите на Христа в буквален смисъл, какво заключение ще извадите от тях? В света съществуват хора чисти и свети, които излъчват от себе си особена вътрешна сила, която храни човека, както физическата храна. Той може да седи при някой от тия хора няколко деня, без да помисли за ядене и пиене. Това подразбирал Христос в стиха: *Ако ядете плътта ми и пиете кръвта ми, ще имате живот в себе си.* Това показва, че съществуват разни начини, чрез които хората могат да се хранят.

Съвременните хора задоволяват глада си чрез физическа храна. Те могат да се хранят и с въздух, но по особен начин. Как ще приемат въздуха – чрез устата ли? Чрез порите. Обаче порите на съвременните хора са запушени, вследствие на което те не могат да използват въздуха като храна. За да се отворят порите им, те трябва да постят. Когато порите им са отворени, въздухът влиза през тях и храни тялото. Тогава с малко храна, те добиват голяма сила. Съвременните хора ядат по три пъти на ден, вследствие на което усилено работят, дългове правят и все гладни остават. Колко от хората, които ядат по три – четири пъти на ден, са здрави? Следователно, за да се отворят порите на човека, да се храни с въздух и да бъде здрав, той трябва да има светъл ум, да съзнава отношенията си с Първата Причина, с всички разумни същества и да ги спазва. Например кое е най-важното нещо в главата на човека? Мозъкът. Кое е най-важното нещо на лицето? Очите, ушите, устата и носът. Кое е най-важното в гръдния кош? Дробовете и сърцето. Кое е най-важно в коремната област? Стомахът и червата. Кое е най-важното за цялото тяло? Ръцете и краката.

ДО КРАЙ

Казвате: „Ние знаем тия неща. Те са много елементарни.“. Според мен само онзи човек знае нещата, който може свободно да оперира с тях. Например можете ли така да владееете удове на тялото си, че да не усещате никаква болка? Който може да владее своите удове, той е знаещ човек и прилича на онзи светия, който можел от тухлата да изкара огън и вода. Един ден като присъствал на един от съборите на учените, където се разисквали разни научни въпроси, той казал: „Аз не разбирам нищо от това, което тук се говори, но едно нещо само мога да направя. Взел една тухла, стиснал я в ръката си и от нея излязло огън и вода. Питам: трябва ли да се нарече истински християнин онзи, който не може да стисне една тухла в ръката си и от нея да излезе огън и вода? С други думи казано: Трябва ли да се нарече истински християнин онзи, който не може да стисне една мъчнотия в ръката си и от нея да потече огън и вода? Ако от вашите малки мъчнотии не можете да изкарате огън и вода, де е вашето знание, де е вашата сила? Ученият, силният всякога помага на по-слабия от него. Ако държите в ума си някаква идея, която не можете да реализирате, и отидете при някой учен да споделите мъчнотията си, той непременно ще ви помогне. Който мисли, че е учен, че е силен човек, нека се опита дали може да превърне една своя мъчнотия в нещо друго и да потече от нея огън и вода. Българите мислят, че знаят много неща, че са силни хора. Някой си въобразява, че знае много, а ме пита какво мисля за Бога. Нищо не мисля за Бога.

— Кой го е създал?

— Не зная.

Казвам: смешно е създаденото да мисли за създателя си. Защо? Човек не може да има ясна представа за нещата, ако върви от последствията към причините. Да разсъждавате от последствията към причините, то е все едно параходът, който е направен от човека, да пита кой е създал самия човек? Както параходът е

сглобен от дъски, човекът не може да бъде направен така. По същия начин и човек не може да мисли, че Бог е създаден като него. В това разсъждение няма никаква логика. Бог се ограничава, но никога не може да бъде като човека. Бог е безграничен. Безгранично в живота е това, което дава мощ, сила на човека да мисли, да се развива. Забелязано е, че човек обича да му се говори за неща, които не знае, за да може чрез мислене да ги обясни.

Съвременните хора са дошли до положение да желаят здраве, богатство, сила да уредят работите си. Два начина има, по които човек може да уреди работите си: човешки и божествен. Ако ги урежда по човешки начин, той постоянно ще се натъква на мъчнотии и разочарования; ако ги урежда по божествен начин, той ще изпитва щастие и блаженство, ще съзнава, че Бог прониква навсякъде и във всичко. При това положение, дето и да отиде, той ще се чувства господар на положението. Така са се чувствали едно време старите римляни в своята държава. Така се чувстваха англичаните преди войната във всички държави. Дето отиваха, навсякъде ги приемаха с почит. Ако българинът отиде в странство и каже какъв е, ще го приемат ли с почит? С какво може да се похвали българинът на земята? С какво ще се похвали и в невидимия свят? Ако не вярва в Бога, с какво ще се похвали? Всеки народ трябва да се похвали с нещо! С какво може да се похвали? Или с любовта, или със силата, или с ума си. Българинът с любовта си не може да се похвали; със силата си – също не може да се похвали, макар да има пехливани българи; и с поведението си, с обходата си не може да се похвали. Остава му само едно: да се похвали със своя ум. И действително, дето и да се яви, българинът се отличава по своя ум. Следователно спасението на българина е в неговия ум. Той трябва да бъде умен! За да бъде умен, човек трябва да бъде вътрешно търпелив. За тази цел в ума на чове-

ДО КРАЙ

ка трябва да проникне идеята, че в света съществува едно висше съзнание, което свързва съзнанията на всички хора, и по този начин създава вътрешна, интимна връзка между тях. При тази връзка, на каквото и разстояние да се намират двама приятели, те могат да чуват гласовете си: ако единият говори, другият ще слуша какво му говори.

За потвърждение на тази мисъл ще приведа следния пример. Един американец, като отивал на лов в Африканските гори, срещнал на пътя си един лъв, който се готвил да се хвърли върху него. В този момент той чул гласа на майка си от Америка, която му казала: „В джоба на палтото си имаш една кутия кибрит. Драсни няколко клечки кибрит срещу лъва, за да се спасиш.“. Той постъпил така, както майка му казала: драснал няколко клечки кибрит и ги хвърлил срещу лъва. От запалените клечки пламнала и сухата трева около него; лъвът се уплашил и избягал. Американецът записал точно часа и минутата на своето спасение и като видял майка си, запитал я какво е почувствала по това време. Майка му казала, че в този момент, когато той се намирал в опасност, тя имала някакво лошо предчувствие за него и се обърнала с молитва към Бога да му помогне по някакъв начин. Какво ще кажете за това явление? Ще кажете, че това е някаква илюзия или халюцинация. Не, в света илюзии не съществуват. В света съществуват само реалности, посредством които човек може да възстанови своите отношения към разумния свят.

Който изтърпи до край, той спасен ще бъде. Обаче търпението изисква разумност. Понеже всички хора са пряко отговорни към Бога, когато искат да разрешат някаква мъчнотия помежду си, те трябва като разумни същества да се отнесат към Бога и да кажат: „Господи, Ти уреди тази работа.“. После те трябва да чакат с търпение да се реализира молбата им. Учениците на Христа знаеха това нещо, но Той се обърна

към тях с думите: *Който изтърпи до край, той спасен ще бъде.* С това Христос искаше да ги предупреди, че те ще имат големи мъчности, ще бъдат гонени и презирани, но трябва да издържат до край. Който не може до край да изтърпи мъчнотиите и гоненията заради Христа, той не може да бъде Негов ученик. В това отношение всеки ще бъде гонен, презиран заради някаква своя идея, но той трябва да се въоръжи с вътрешно спокойствие, с търпение, за да издържи до край. Такива примери имаме и в Библията, когато Аврам изпъди своята робиня Агар. Агар роди дете от Аврам. Но Сара не искаше тя да остане при нея, да ѝ се подиграва за дето е бездетна, затова каза на Аврам да я изпъди от нейния дом. Агар взе детето си и отиде в пустинята, дето прекара големи изпитания. Тя не можа да намери вода за пиене и за да не гледа страданията на детето си, хвърли го на земята да умре, за да не страда повече. В това време ангел Господен се яви и ѝ показа де има вода за пиене, да спаси детето си. Има безброй примери из живота, от които се вижда, че Бог се грижи за всички живи същества. Затова не се обезсърчавайте, не падайте в отчаяние, но щом се намерите в някаква мъчнотия, обърнете се към Бога, Той да ви помогне, да ви освободи. Казвате: „Не е ли унижително да се молим?“. Питам: кой човек не се моли? И ако е вярно, че като се моли се унижава, нека поне се унижава пред Господа, отколкото пред равните си. Какво по-голямо унижение за човека от това, като се намери пред някаква мъчнотия или пред някакво страдание, да се самоубива? Страшно е положението на самоубиеца! Години и векове трябва да минат, за да изправи той тази неразумна постъпка. Трябва ли майката, която е изпратила детето си за вода с шише от два килограма тежест, да види това шише счупено на земята? Защо се е счупило това шише? Детето казва: „Мамо, дотежа ми шишето и аз го хвърлих на земята.“. Тогава майката ще вземе пръчицата и ще го

ДО КРАЙ

удари няколко пъти. Нищо на света не остава безнаказано. Когато самоубиецът отиде в онзи свят, ще го питат: „Защо счупи шишето?“. В това отношение просяците дават добър пример за постоянство. Просякът не се самоубива. На сто врати ще потропа, тук го изпъдят, там го изпъдят, но той не се отчайва, постоянства, напред върви. Защо има просяци в света? Просяците съществуват, за да дадат пример на хората за търпение и постоянство. Като се върнат у дома си, те са доволни от това, което са изпросили, колкото и малко да е то. И след всичко това казват за някого: „Той е виден човек.“. Кой е виден човек? Всеки може да бъде виден, при условие, че има отличен ум, отлично сърце, отлична воля. Виден човек е онзи, на когото бъдещето може да бъде разчетено.

Казвам: хората на новата култура трябва да престанат да се занимават с миналото. Ако има нещо хубаво в миналото им, нека се изнесе; но ако няма такова нещо, нека се остави настрана, нека се забрави. Казано е в Писанието: *Бог ще заличи всичките им грехове и никога повече няма да ги спомене*. Засега обаче Той още не ги е заличил, но намислил е да ги заличи. Как ще ги заличи? С Божествения огън. След заличаване на греховете, в живота на хората ще остане само хубавото, красивото: всички спорове, недоразумения ще изчезнат. Хората на новата култура ще живеят помежду си като братя.

И тъй, в умовете на съвременните хора трябва да проникне идеята да намерят в себе си ония пет души, които онзи цар на древността търсил. Тази идея може да се представи и в друга форма. Представете си, че на дъното на един дълбок кладенец има един тон злато. Как ще извадите това злато? С въже. Хвърляте едно въже, на което окачвате златото, но то се оказва слабо: издига златото на височина едва два метра и се скъсва; хвърляте второ въже, и то слабо – издига златото на височина три метра и се скъсва; хвърляте

трето, четвърто въже – всички се оказват слаби. Едва с петото въже можете да извадите златото от кладенеца. Какво заключение можете да извадите от тази работа? Разумният човек щеше да постъпи по друг начин: той щеше да свърже петте въжета в едно и още при първото му хвърляне в кладенеца златото щеше да бъде извадено навън. Сегашните хора правят ред опити, за да успеят в нещо, да видят кой ще бъде най-големият юнак. Умният човек прави само един опит, и той излиза сполучлив. Глупавият прави много опити и повечето излизат несполучливи. Учените правят много опити, много вивисекции, но всички тези опити са подобни на опитите на слабите въжета, които лесно се късат. И най-после, след много опити, те дохождат до някакъв резултат. Обаче ние няма да правим много опити, а изведнъж ще хвърлим здравето въже в кладенеца и ще извадим златото навън. Същото може да се каже и за морала на съвременните хора. Моралът на някой човек е толкова устойчив, че по здравина се равнява на първото въже, което могло да издигне златото само на два метра височина. На друг човек моралът се равнява на якостта на второто въже и т.н.

Един български инженер казваше за себе си: „Аз съм честен човек. Ако е въпрос да бъда подкупен с 10 000 златни лева, не се подкупвам; за 100 000 златни лева – пак не се подкупвам. Дойде ли до 200 000 лева златни, там не отговарям вече. За тия пари мога да бъда подкупен и да отида с тях да поживея в странство.“ Много от съвременните християни казват, че са честни, че са морални. Доколко може да издържи техният морал? За умния човек обаче съблазни не съществуват. Той ще мине през мястото на съблазънта, но тя няма да го засегне. Умният и ученият човек не изкушават Бога. Те минават през изкушенията, както Христос мина през тях без да го засегнат. Христос беше изкушаван от сатаната, който му казваше: *Нали си Син Божи, направи тези камъни на хляб!* Христос

ДО КРАЙ

му отговори: *Не само с хляб може да живее човек, но и с всяко Слово, което излиза от устата на Бога.* След това той го качи на храма и му каза: *Хвърли се от този храм, за да покажеш, че е вярно писаното: „На ръце ще те повдигат, да не би да препънеш в камък ногата си.“* Христос му отговори: *Няма защо да изкушавам Господа. Както си ме качил, така ще ме свалиш. Няма защо аз да се хвърлям от храма.* Най-после той го качи на планината и му каза: *Ако ми се поклониш, всички тия царства ще бъдат твои.* Христос отговори: *Аз не се нуждаю от тия царства. Моето Царство не е от този свят. Махни се оттук, сатана, защото е казано да не изкушаваш Господа Бога твоего.*

И след всичко това учените разправят, че химиците щели да открият някакви особени хапчета, които да задоволят напълно глада на човека, вследствие на което въпросът за храненето щял напълно да се реши. Да, ще открият някога, но днес още не могат да успеят в това направление. Други пък разправят, че в бъдеще аеропланите щели да заместят другите средства за съобщения. Някога може да бъде това, но днес аеропланите взимат много жертви. Казват: „Тия хора са станали жертва за науката.“ Когато човек става жертва за науката, това било в реда на нещата; когато някой става жертва за религията, казват за него, че бил луд. Щом науката изисква жертви, и религията изисква жертви. Не, това не е право. Според мен жертвата не подразбира смърт, а самоотричане от известни блага, с които човек се ползва на земята.

Който изтърпи до край, той спасен ще бъде. Размишлявайте върху думата „търпение“ и извлечете дълбокия смисъл, който се крие в нея. В българския език тази дума е много силна. Всяка дума крие в себе си известна сила. Ако концентрирате вниманието си върху дадена дума, вашият мозък ще се свърже със силата, която е вложена в нея, и ще изпитате едно

ободряване или отпадане според характера на думата. Има думи, които веднъж изговорени, човек втори път не може да ги произнесе. Защо? Те указват вредно действие върху човешкия мозък; те го отслабват. Например, ако няколко пъти произнесе думите „ще се разболея“, човек ще изпита тяхното лошо действие върху организма си, няма да мине много време и той може да се разболее. И обратно: ако някой туберкулозен повтаря няколко пъти на ден думите „ще оздравея“, той наистина ще оздравее. Как лекуват днес туберкулозните? Турят ги на легло, да не се движат нито наляво, нито надясно, хранят ги по особен режим и нищо повече. Не, нека оставят болния свободен – ако иска да лежи, да лежи; когато иска да се разхожда, да се разхожда, но да започне да произнася много пъти на ден думите „ще оздравея“ като постепенно увеличава и стигне до 1000 – 2000 пъти на ден: първия ден да произнесе тия думи сто пъти; втория ден – 120 пъти; третия ден – 150 пъти и т.н., докато дойде до хиляда или две хиляди пъти. Така може да се лекува всяка болест, всяко обезсърчение. По този начин тежката, тъмна атмосфера около болния се разведрява, става светла, приятна, и той от ден на ден се усеща все по-добре, по-разположен. Тогава всички здрави хора ще почнат да посещават този човек. Докато е бил болен почти всички са го избягвали. Защо? Защото всеки човек се стреми към красивото, приятното в живота.

И тъй, когато изпаднете в някакво трудно положение, обърнете се към Бога и кажете: „Господи, Ти си ме изпратил на земята, Ти ще ме извадиш от това трудно положение, в което се намирам.“. И в ада да изпаднеш, той трябва да има вяра в Бога, че и оттам може да излезе. Нека всеки се запита кой го е извадил от гроба, кой го е поставил на почит и уважение след като е бил от всички презрян и поруган? Не е ли Бог, който направи всичко това? Ако е така, трябва ли да се съмнявате в Неговата сила? Обаче хората постоянно из-

ДО КРАЙ

падат в съмнения дали съществува Бог, или не. Едно трябва да знаете: Бог във вас съществува, но малък, а не голям някакъв, и Той тихо ви говори: *Вие живеете, вие съществувате, а не аз.* Какво разбирате от тия думи? Под думата „живеене“ се разбират скърби и радости. В този смисъл хората живеят, защото те се радват и скърбят. Бог нито се радва, нито скърби, Той само се весели. Щом Бог ви говори по този начин, вие казвате, че Той не съществува. Обаче при първото престъпление от ваша страна, Той ви хваща и казва: *Понеже ти си господар на своето престъпление, ще го храниш така, както аз те храня.* Това е една отвлечена мисъл, която мъчно може да се разбере. Обаче Бог, който не живее и не мисли като нас, се интересува много от нас и постоянно следи какво правим. Апостол Павел казва: *В миналото Бог остави хората да живеят, както разбираха, но сега, понеже повече го разбират, Той изпрати Сина Си, Любовта да им покаже как трябва да живеят, как да придобият Вечния Живот.*

Който изтърпи до край, той спасен ще бъде. В търпението е скрита Божията любов, а в радостите и скърбите се крият Божиите блага. Днес хората не разбират това нещо, но един ден ще разберат. Апостол Павел казва: *Днешните страдания не могат да се сравнят с бъдещите блага, с бъдещата слава, която се готви на човечеството.* Значи има нещо по-велико от страданията, което ще дойде в бъдещата фаза на живота. Засега няма живо същество на земята, което да не е страдало и да не страда. Който има страдания, нека по много пъти на ден произнася в себе си думите, че ще минат страданията, и ще види, че наистина ще преминат. Страданията са необходимо условие за развитието на човека. Ако проследим историята на развитието на човечеството, ще видим, че най-великите хора са имали най-големи страдания и изпитания. Те са прекарвали по цели дни, месеци и години в затво-

ри, дето са написвали най-великите си произведения. И Христос прекара едно велико страдание на кръста. Всички апостоли, всички велики хора са минали през големи изпитания и страдания. Няма велик човек в света, който да не е минал през големи изпитания и страдания. Следователно, който иска да бъде велик, той непременно трябва да мине през големи страдания. Добрият, гениалният човек е минал през големи страдания. Само разумните страдания правят човека велик. Да срещнете добър, учен, умен, гениален човек, това значи, че този човек е минал през велики изпитания и страдания. Това значи този човек да ви разбира, да разчитате на него като на свой брат. Да разбираш човека и той да те разбира, това значи да имате взаимно уважение и почитание.

Питам: какви са отношенията на много от съвременните хора? Като срещнат човек, който не мисли като тях, те веднага се произнасят: „Глупав е този човек, умът му не стига.“. Не, не говорете така. Нима рибата, която не може да говори, е глупава? Рибата не е глупава, но няма условия да се прояви. Ако растението не може да мисли като човека, причината за това е, че главата му е заровена в земята и няма условия да се прояви. Извадете главата на растението от земята, прекарайте го през ред фази на развитие и ще видите, че и то може да мисли. По същия закон много от човешките мисли мязат на растения, на риби, на птици, на разни животни като мечки, вълци и други. Но каквито и мисли да минават през ума ви, не се сърдете, не се плашете, не казвайте, че са ужасни. И най-лошите, и най-страшните мисли могат да принесат някаква полза. Какво по-страшно за лозето от това, когато лозарят дойде със своя нож и започне да реже пръчките му? Страшно е това за лозата, но пръчките ѝ трябва да се режат. Как трябва да се режат? Разумно. Не е ли ужасно положението на камъните, когато ги трошат? Не е ли ужасно положението на желязото, когато го

ДО КРАЙ

турят на огъня да се топи? Не е ли ужасно положение то на хората, когато минават през големи страдания и изпитания? Ужасни са тия неща, но човек минава през всичко това съзнателно, подкрепен от мисълта, че тялото главно страда, а душата се освобождава от ограничителните връзки и придобива богатства. Следователно, каквито и да са нашите страдания, те не могат да се сравнят с онези големи богатства, които душата придобива. Един ден, когато душата се освободи от всички връзки, като ангел ще разпери крилата си и ще пропътува всички слънчеви системи, като се ползва от всички блага. Ще помни ли тогава човек своя живот на земята, че бил беден, че нямал какво да яде, че нямал нови дрехи? Всичко това ще потъне в дълбока забрава.

Сега като слушате да говоря така, мнозина ще мислите, че ви залъгвам. Не, това не са никакви залъгвания. Днес хората не могат да се залъгват, както залъгвали онази стара жена, че като отиде на Божи гроб ще намери един прозорец, който се отварял от време на време само и през него можела види всички свои заминали за онзи свят. Аз зная само един начин, по който този прозорец може да се отвори. Който иска да се отвори за него този прозорец, той трябва да бъде абсолютно чист. Никаква друга философия не се изисква за това. Чисти трябва да бъдете! Не се спирайте върху това дали можете да бъдете чисти. Всички можете да бъдете чисти. Чистотата е качество на човека. Животните не могат да бъдат чисти, но човек всякога може да бъде чист. Аз говоря за вътрешна чистота – чистота в мисли, в чувства, в желания. И затова, когато казвате за някой човек, че е глупав, вие трябва да го опитате. Как ще го опитате? По живота му. Като видите как живее, дали можете да научите нещо от него, ще го разберете. Не бързайте в своите заключения. Преди години, като наблюдавах българското хоро, аз не се произнесох за него, че е глупава работа, че е мла-

дежка лудория, но се спрях да наблюдавам как играят и научих много неща. Като запитах момите и момците от кога играят това хоро, те ми казаха, че не знаят, защото се предавало от едни на други. Значи още техните деди и прадеди са играли това хоро. Те не можаха да ми дадат никакви данни, но аз сам направих ред заключения.

Казвам: ние трябва да имаме взаимно доверие помежду си, да не се съмняваме едни в други. Трябва ли да се съмняваме в честния човек? Достатъчно е да погледнете на човека, за да видите неговата честност написана в очите, на ушите, на носа, на устата, на ръцете, на краката, на цялото му тяло. Няма нищо скрито-покрито в човека. Той е написана книга, по която можете да четете. Тъй щото на вас сега се дава нова задача – да имате добро мнение за всички хора. Да гледате на тях като на добри, разумни същества, каквито Бог някога е създал. Ако и аз бях гледал на хората, както вие гледате, не бих дошъл да им проповядвам. Защо трябва да проповядвам на хората? Аз гледам на човека от друго положение. Аз гледам на човека като на душа, излязла от Бога, и дошла на земята да учи. Един ден, като ме срещнете, ще благодарите, че ви извадих от кръстопътя, на който бяхте застанали, и ви показах правия път. Не мислете, че ще се освободите от мен. Един ден ние пак ще се срещнем и аз ще благодаря, че думите ми са паднали на добра почва и са дали плод. За нас не е важно кой какъв е, дали е българин, германец, англичанин или друг някакъв. За нас е важен човекът като душа. На едно място Бог казва: *Аз не съм човек*. Какво разбирате от тия думи? Често хората казват за някого: „Той не е ли човек, няма ли поне малко човештина в себе си?“. Значи за съвременните хора думата „човештина“ е нещо високо. Такова е тяхното разбиране. Засега добре е да бъдем човеци, но Бог иска да каже, че има нещо по-висше от човека.

ДО КРАЙ

Сега вие се намирате на кръстопът, а моето желание е да напуснете този кръстопът и да влезете в правия път. Онези от вас, които още не сте влезли в пътя, вземете дясната посока, дето ще намерите и богатство, и слава, и знания, и почести. Ако вземете левия път, там ще намерите безчестие, безславие, страдания, смърт и т.н. Следователно, който иска спасен да бъде, той трябва да е търпелив, чист, да има непоколебима вяра, да търси божествената наука като храна за душата си. Знанието, науката трябва да бъде храна не само за ума на човека, но и за неговото сърце, както и за неговата воля. Само по този начин можете да се повдигнете, да разберете великите тайни, които се крият в разумната природа, в която днес всички живеем. *Който изтърпи до край, той спасен ще бъде.*

12 февруари 1928 г., София

Дванадесетте племена

*Ще седнете и вие на дванадесет престола,
да съдите дванадесетте племена Израилеви.*

Матей 19:28

За да се създаде положителна философия за живота, не каквато учените разбират, нито каквато пессимистите разбират, човек трябва да дойде в положението на дете, с детска чистота и вяра. Има един истински начин за разбиране на живота, който се състои в постепенно откриване на фактите и явленията в живота, както на детето постепенно откриват азбуката в училището. Има нещо, с което човек се ражда и върху него трябва да гради. Например човек се ражда с добре устроен организъм, който постепенно расте и се развива; той се ражда с известни дарби и способности, които с времето постепенно се развиват. Обаче има неща, с които не се ражда, но после ги придобива. Например той трябва да придобие знанието и живота. Животът, знанието, са дадени на човека даром, но той трябва да ги придобие. Това значи: ако иска да задържи, да развие живота и знанието, човек трябва да работи. Погрешката на съвременните хора се заключава в това, че те имат желание да наследят всичко даром от баща си и майка си. Много неща могат да се наследят от майка и баща, като богатство, сили, дарби и способности, но за да се развият те, изисква се работа. Как може да се задържи живота, ако човек не работи?

Сега ще изясня тази мисъл със следния пример. Когато в царското семейство се роди едно дете, то носи царска кръв в жилите си, но тази кръв сама по себе си не носи нито живот, нито знание. Това дете е родено от майка царица и от баща цар, но може да е хилаво;

това дете е от царски род, но може да не е надарено с особени способности. Значи, ако това дете иска да развива своите жизнени сили, да придобие живота, то трябва да работи; ако това дете иска да развива своите умствени способности, също така трябва да работи. И обратно: ако някое дете е родено в овчарска колиба от бедни, но здрави и разумни родители, то ще има повече живот в себе си, повече дарби и способности. Така че, когато някой казва, че вярва в Бога, че Духът Божи пребивава в него, това значи, че в жилите му тече царска кръв; въпреки това той трябва да работи, да придобие живота, да придобие знания. Следователно и като светски, и като духовен, човек има нещо, което още не е придобил и за което трябва да работи; и като прост, и като учен, човек трябва да работи, за да придобие онова, което му липсва. Какъвто е бил човек като светски, такъв ще бъде и като духовен; например, ако като светски човек лесно се гневи и се поддава на гнева си, и като духовен запазва тази черта в характера си, само че се въздържа. За такъв човек казват, че отвън е светия, а отвътре – обикновен човек. В това отношение човек трябва да се превъзпита, да дойде в него истинското знание, истинския живот. Щом придобие това знание, този живот, той ще може да пресъздаде, да облагороди необработената почва в себе си. Един французин, шегобиец, е казал нещо хубаво за холандците: „Когато Бог създавал света, само Холандия не създал.“. Холандците сами създали своята страна. Защо? Защото цяла Холандия е създадена от стени и шлюзи. Те с години работили, за да създадат своята страна.

Казвам: и вие като холандците трябва да създадете в себе си нещо самостоятелно. Някой казва: „Баща ми не ми е дал еди-какво си.“. Много неща е дал баща ти, но ти трябва да работиш. Или: „Обществото не ми е дало онова, което е нужно за развитието ми.“. И обществото ти е дало много неща, но ти трябва да се впрег-

неш на работа. Следователно, когато казвате, че родителите, че обществото, не са дали нужното за вашето развитие, че условията ви са неблагоприятни, това са хипнотични мисли, вложени в умовете ви от хиляди години насам чрез разни научни теории, чрез разни религиозни и философски системи, от които днес вие трябва да се освободите. И когато някой казва, че нищо не може да направи, той не говори истината. Който живее, той всичко може да направи. Който има живот, знания в себе си, той всичко може да направи. Който няма живот и знания в себе си, той нищо не може да направи. И наистина болният нищо не може да направи. Той лежи по цели дни и чака някои да дойдат отвън – един да го хване за главата, друг – за краката и така да го пренасят от едно място на друго. Болният се нуждае от чужда помощ, но здравият сам ходи, той сам отваря и затваря вратата. Следователно дойдете ли до истинския живот, вие трябва да бъдете абсолютно здрави. Здравето е качество на човешката душа, на човешкия дух. В това отношение човек трябва да пази здравето си като рядка скъпоценност.

И тъй, когато говорим за великата наука и религия на живота, ние имаме пред вид онези методи, чрез които пазим равновесието на душата, да не изпада човек в отчаяние, в обезсърчение. Човек трябва да има правилно разбиране за живота, да знае, че животът не е създаден изключително за него. Животът е определил известен дял за всеки човек. В този смисъл всеки ще използва живота дотолкова, доколкото му е даден, но затова пък от него се иска разумно и правилно използване силите на този живот. Ако някой вярва, че може да живее хиляда години, и това може да бъде, но с условие да не злоупотребява със силите на живота. Щом се усъмни, той внася в своя живот безсилието. Турите ли в ума си мисълта, че можете да живеете много години, ще видите как действа тази положителна мисъл. Когато Бог постави Адам в рая, Той

не определи колко ще живее, но му даде своя завет, от изпълнението на който зависеше продължителността на неговия живот. Бог му каза: *Ето, дървото за познаване доброто и злото е граница на друг свят, в който няма живот, няма знания. Той е място на смъртта. Ако хапнеш един плод от това дърво, ти ще влезеш в тази граница, в държавата на смъртта, и ще опитаеш нейните закони.* Някои казват, че познават това дърво, че то не било такова, каквото е предадено в Писанието. Не, много неща могат да се кажат за дървото на смъртта, но въпросът сега не се отнася до него. Който иска да знае нещо повече за това дърво, той нека посети гробищата. Целият свят е пълен с паметници, върху които са написани нещастията и страданията на хората, вкусили от плодовете на това дърво. Гробовете на вашите близки и далечни, заминали за онзи свят, не са нищо друго, освен окапалите, изсъхналите листа на това старо, великолепно дърво на смъртта. Всички паметници с красиви надписи, са окапалите листа на това старо дърво.

Като говорим за дървото на смъртта, в контраст изпъква дървото на вечния живот. Христос казва: *Това е живот вечен, да позная Тебе Единнаго, Истиннаго Бога.* Питам: коя майка и кой баща желаят детето им да умре? Следователно, когато казвате, че сте родени от Бога, как е възможно Бог, вашият Баща, да ви е родил хилави, болни и недъгави? Как може роденият от Бога да умира? Човек някога се е родил от Бога, но се е отклонил от Него, вследствие на което в живота му е проникнал греха, страданието, кривите разбирания, болестите, смъртта. След всичко това хората се запитват защо Бог е създал такъв свят? Когато някой си поръча нови обуца и те излязат тесни, че образуват мозоли на краката му, Бог ли е виновен за това? Като си поръчвате обуца, платете сто лева повече, отколкото обущарят ви иска, но с условие, че ще му платите след като ги носите една седмица, за да видите добре ли ви

седят, не правят ли мазоли на краката ви. При най-малкото стягане ще ги върнете назад. Същото условие правете и с шивача, при когото си поръчвате дрехи. Днешните шивачи, като направят някаква погрешка, нямат желание да я изправят и започват да ви убеждават, че модата е такава. Оставете модата настрана! Каква мода е тази – едва да влизате в дрехите си, да ви стягат, като че сте в калъп! Той не може да скрои дрехата ви както трябва, а после ще ви говори за модата. Това е мода на невежеството. Щом сте отишли при някой обущар или шивач, той е длъжен да ви ушие обуща или дрехи според изискванията на природата. Това е мода.

Ще седнете и вие на дванадесет престола да съдите дванадесетте племена Израилеви. Какви са тези дванайсет престола? Те означават дванайсет стола, на които ще седнат дванайсетте апостоли. Значи апостолите, които последваха Христа, седнаха вече на тия дванайсет стола. Понеже тия дванайсет престола днес са заети вече, за вас, които също следвате Христа, няма столове. Следователно вие ще стоите прави. Обаче друго разбиране има за тия дванайсет престола. Тия престоли ще се заемат във второто битие, когато човешкото съзнание дойде до най-високата степен на развитието си. Днес за никакъв престол не може да се говори. От осем хиляди години насам, след грехопадението, цялото човечество е потънало в гъстата материя, дето опиянено от греха още живее в едно наркотично състояние. Грехът е особен упоителен газ, особено вещество, под влиянието на което хората са заспали и до днес още не могат да се събудят. Съвременните учени, философи се събуждат само за момент, погледнат наоколо си и отново заспиват. Тази е причината, поради която много от техните философски системи представляват каша, забъркано тесто, от което един ден ще се създаде нещо велико, стройно. Някои от тия философи казват, че в света съществу-

вала някаква зла воля, която имала за цел само да пакости на хората. Религиозните пък обясняват тази зла воля със съществуването на зли духове. Други отричат съществуването на каквито и да са духове. Трети говорят, че хората са добри и лоши, но никакви духове не съществуват. Според мен хората с добри. По-добри от тях няма. Обаче, за да имате ясна представа какво нещо е човекът, ще приведа следния пример.

В старо време имало един богат земевладелец, който притежавал голямо количество говеда, камили, овце, свине, кокошки и др. Той обичал да дава угощения на приятелите си, вследствие на което в двора му често се правели жертвоприношения. Тия животни забелязвали, че всеки ден изчезвали по няколко от тях, затова един ден изпратили делегация до господаря си, с молба да не прави толкова често тези угощения, защото всичко това се трупало на тяхната кожа. Господарят им отговорил: „Не мога да удовлетвори молбата ви, защото обичам угощенията. Колкото и да не желая да ви причинявам страдания, все пак кожата на някои от вас трябва да отиде жертва.“. Като не успели по този начин, животните изпратили същата делегация при Бога, с молба да умилистави по някакъв начин сърцето на техния господар, да не ги коли толкова много, да не прави толкова често тези богати угощения. В отговор на тяхната молба Бог изпратил един ангел до господаря на този богат чифлик и му казал: „Ето каква вест ти нося отгоре. Определено ти е в най-скоро време да станеш вегетарианец. Ако не станеш вегетарианец, до десет години и ти, и чифликът ти ще хвъркнете, нищо няма да остане от вас. Обаче, ако станеш вегетарианец, ще живееш още хиляда години.“. Той се съгласил на това предложение и от този ден станал вегетарианец и заживял с всички животни в чифлика си в мир и съгласие. Животните му се зарадвали, че господарят им станал вегетарианец и престанал да ги коли, затова дали помежду си голям

банкет за благодарност и хвала към Господа, че послушал молбата им. Като дошли приятелите на гости в чифлика, земевладелецът ги посрещнал и казал: „Получих от небето послание да стана вегетарианец, да не коля животните, а да се ползвам само от млякото, от сиренето и маслото, което мога да получа от тях. Ето защо преустановявам вече угощенията, които досега ви давах.“.

Сега и вие трябва да станете вегетарианци, но в духовен смисъл, да престанете да се занимавате със злото. Това е толкова възможно, колкото е възможно за човека да се откаже от месото. Според мен месоядството е злото в света, дошло отвън някъде и се присадило върху доброто в човека. Вегетарианството е доброто в света. То е основата на живота, върху която трябва да се гради. В този смисъл добра, чиста, здрава храна е тази, която продължава живота. В природата съществуват два процеса, които се извършват от два вида клетки: едните клетки са от божествен произход и служат за създаване на живота, за създаване на организмите, като започнете от най-малките и свършите с човека. Вторият вид клетки нямат божествен произход, вследствие на което не могат да създават, но рушат, внасят противоречия, развиват болести и т.н. Следователно, който употребява храна, съставена от първия вид клетки, които внасят живот, той ще придобие безсмъртието, ще минава от живот в живот, от слава в слава. Който употребява храна, съставена от втория вид клетки, той ще изгуби живота си и ще минава през ред противоречия и нещастия. Такава е храната, която и досега хората употребяват. Ако още продължават да употребяват тази храна, те ще останат в положението, в което сега се намират: ще ядат и вечно недоволни ще бъдат; ще ядат и ще изпитват омраза, завист и ред отрицателни състояния. Неестествената храна, която хората днес употребяват, внася в тях тия неестествени състояния и пороци, които ги

уморяват и разрушават. Ако черният дроб в човека се разстрои, през ума му минават отрицателни, неприятни мисли; щом черният дроб се изправи, през ума на човека започват да минават светли, чисти мисли. Когато дробовете се разстроят, човекът се натъква на песимистични мисли; щом дробовете се подобрят, и мислите на човека стават светли, чисти. Разстройството на черния дроб развива жестокост в човека. Черният дроб е свързан с низшите чувства. Като знае това, човек трябва свещено да пази здравето си, което Бог му е дал. Запазването на здравето почива на един реален, а не илюзорен, фантастичен закон.

Значи има един начин, по който човек може да постигне щастие, към което се стреми. Обаче докато не преустрои, не пресъздаде своя вътрешен свят, човек не може да приложи този начин. Когато някой казва, че светът не може да се пресъздаде, той не разбира основните закони на живота. Божественото в човека е в сила да пресъздаде неговия вътрешен свят. За това обаче човек не трябва да поддържа в себе си песимистичната философия, но да гледа с вяра, с надежда на великите закони, които работят в целокупния живот. Той не трябва да бъде като ония пътници в Африка, които вдигат голям прах около себе си и мислят, че целият свят е потънал в прах. Не, прах има само 10 – 20 метра около тях. Този прах се вдига от движението на пътниците, на колите. Щом движението спре, и прахът се уталожва. Също така, много хора вдигат прах около себе си и казват: „Тази работа е невъзможна.“ В божествения речник думата „невъзможно“ не съществува. Кога нещата са невъзможни? Когато скъсате въжето на кладенеца, невъзможно е да извадите от него вода. Когато въжето е здраво, можете да извадите вода от кладенеца. Кажете ли някой, че не може да извади вода от кладенеца, аз зная, че въжето на кофата е скъсано.

— Какво трябва да правя тогава?

— Купи ново въже!
 — Колко струва новото въже?
 — Стотина лева.
 — Отде ще намеря тези пари?
 — Хвани се някъде на работа и за два дни ще из-
 караш тия пари.

— Ама пришки ще се образуват на ръцете ми.
 — По-добре да се образуват пришки на ръцете ти,
 отколкото да жадуваш.

Всички трябва да имате такова въже. Това въже
 символизира вярата. Приложете вярата в живота си.

— В какво да вярваме?

— Вярвайте в живота, а не в смъртта. Вярвайте в
 доброто, а не в злото.

Вярвайте в милосърдието, а не в жестокостта.
 Вярвайте в благородството, а не в грубостта. Вярвайте
 във всичко положително! Вярата е велика сила, с коя-
 то човек трябва да работи. Тя е условие за развитие на
 човешкия ум. Без вяра не може да се създаде никаква
 наука. Без вяра физическият живот не може да се зак-
 репи.

И в Писанието е казано: *Без вяра не може да се
 угоди на Бога*. Както виждате вярата се взима като
 необходим елемент в живота. Ако човек не вярва на
 майка си и на баща си, на брата си и на сестра си, на
 приятелите си, на своите учители и професори, на ре-
 лигията, на държавата, в която живее, какъв е този
 живот? Вярата е важен фактор в живота. Следовател-
 но тя трябва да се приложи на практика. За тази цел
 човек трябва да храни мозъка си с красиви, светли
 мисли, а не с илюзии. Какво означава думата „илю-
 зия“? Всички неразбрани неща са илюзорни. Щом
 се разберат, те престават да бъдат илюзорни. В това
 отношение илюзията е част от божествения живот,
 която хората още не разбират. На английски език ду-
 мата „илюзия“ означава Бог. Значи, който не прилага
 нещата по божествено, той живее в свят на илюзии.

Например някой млад момък се влюбва в една богата, красива и добре възпитана мома, но не знае как да се отнася с нея. По прояви, той е малко „бай Ганю“ и се страхува да не постъпи грубо, не деликатно, да не я изгуби. За да спечели вниманието ѝ, този млад момък трябва да изучи добре нейния характер и да бъде крайно деликатен, да не сгреша нещо. Той трябва да постъпва с нея като с царска дъщеря.

И тъй, съвременните хора трябва да възстановят своята вяра не външно, каквато е вярата на някои религиозни хора. Положителна, непоколебима вяра се изисква от хората. Някой казва, че е вярващ, че е православен, но сам не знае съществува ли Бог, или не. Това показва, че неговата вяра не почива на божествена основа. Той е православен, а не вярва в Бога, не вярва в безсмъртието. Кое е по-добре: да бъдеш православен или да бъдеш безсмъртен? Да бъдеш философ, да бъдеш богат човек или да бъдеш безсмъртен? От всички положения в живота, за човека е най-важно да бъде безсмъртен. Докато не придобиете безсмъртието, вие ще се излагате на ред страдания и нещастия.

Моята беседа днес има за цел да покаже на хората начин как да пресъздадат своя живот. Те трябва да пресъздадат своя живот съобразно първичния живот, който е вложен в тях. Само при това положение можем да станем безсмъртни. Това е желанието на Бога. Затова именно Той изпраща гении, велики хора, велики учители в света, които да работят за обединението на човечеството. Кои са гениите на човечеството? Който може да направи живота си красив, той е гений; който носи великата Истина в себе си, той е гений; който носи великата Любов в себе си и може да я предаде на хората, той е гений; който носи великата Наука в себе си, той е гений. В тази наука влизат три важни елемента: любовта, мъдростта и истината. Любов без вяра не може. Значи любовта ще се постави като основа на живота, а вярата ще бъде един от

съставните елементи на тази основа. Защо любовта се взима за основа на живота? Защото тя носи безсмъртието, а безсмъртието е закон на вечното обновяване. По обновяването, по подмладяването на клетките са писали разни автори на различни езици. Клетките, които съставят човешкия организъм, сами по себе си са безсмъртни. Обаче, когато смъртта дохожда за човека, причината за това е, че той влиза в разрез с Божествения организъм, с Божественото в самия човек, вследствие на което го детронират, свалят от власт. При това детронирание организъмът на човека се разрушава, клетките се разпръсват из пространството, а душата му отива при своя Създател да даде отчет защо е напуснала тялото преждевременно, защо не е завършила работата си на земята.

Питам: знаете ли колко години трябва да живее човек на земята? Той трябва да живее 120 години. При сегашните условия на живота, когато някой умре на 60 годишна възраст, държат го извън земята още 60 години, и след това отива при Бога да даде отчет за делата си. През тези 60 години той работи между хората и когато стане на 120 години, тогава се явява на аудиенция при Бога. Той ще му каже: „Добре дошъл, синко! Ти дойде преждевременно тук, без да свършиш работата си на земята.“

Казвате: „Кой ще ни гледа цели 120 години на земята?“. Като задавате този въпрос, вие мязате на Архангел Михаил, който запитал Бога защо му дава длъжността да взима душите на хората и по този начин да си навлече омразата им? Бог му казал: *Ти не мисли за това. Слез на земята да вземеш първата душа, да видиш как ще те посрещнат хората.* Той слязъл на земята и първата душа, която взел, била душата на един колар, който паднал под колата си. Конят му го ритнал и той издъхнал. Архангел Михаил веднага взел душата му, но спрял да чуе какво ще говорят хората. Те казвали: „Горкият колар, собственият му кон

го ритна и той умря!“. След това той отишъл да вземе душата на една бедна вдовица с три хубави деца, която постоянно молила Бога да я прибере при себе си. Тя казвала: „Господи, прибери ме при теб, моля ти се! Както виждаш, беднотията ми е голяма; освен това и децата ми не ме слушат. Като останат без майка, ще намерят някоя по-добра; аз не мога да издържам вече на тия условия.“. Като дошъл близо при нея, Архангел Михаил се нажалил и казал: „Как мога да взема душата на тази хубава жена? На кого ще остави тези малки деца?“. Като разсъждавал по този начин, той се отказал да изпълни възложената му от Бога мисия, затова се върнал при Него и му разказал историята на бедната вдовица. Тогава Господ му казал: „Слез на дъното на океана, вземи оттам един камък, разчупи го и виж какво ще намериш в него.“. Архангел Михаил направил както Бог го посъветвал: слязъл на дъното на океана, взел един камък, разчупил го и останал учуден, когато видял вътре един червей. Бог го запитал: „Знаеш ли кой храни този червей? Аз го храня. Аз храня всички живи същества. Аз призовавам хората към добро.“.

Следователно, когато някой казва, че няма кой да го гледа, да го храни, той не говори истината. Бог го храни. Той внася в умовете на хората великите идеи, Той внася в сърцата им възвишени чувства и желания да вършат добро, да помагат на своите ближни. Често някои се оплакват от живота си, искат да отидат на онзи свят, да поживеят между ангелите. Те не могат да живеят на този свят, че ще живеят на онзи! Те не могат да живеят между хората, че ще живеят между ангелите! Ангелите са възвишени, учени същества. Те изпълняват законите както трябва. Те служат на един велик ред и порядък. Това не значи, че нашият строй, нашият ред и порядък не е добър. Добър е и нашият строй, но голяма разлика има между хората и ангелите. Какъвто и да е нашият живот на земята, ангелите

се интересуват от него. Много ангели слизат на земята като на представление. Когато видят някое погребение, те се смеят, защото знаят, че човек не може да умре. Като видят, че някой страда, защото изгубил парите си, те пак се смеят, понеже знаят, че нищо в света не се губи. Едно трябва да знаете: това, което Бог е дал в услуга на човешката душа, никой не може да ѝ го вземе. Допуснете ли, че можете да изгубите парите си или ума си, или живота си, вие се лъжете. Много неща могат да ви повлияят отвън, но те са временни. Някой влезе в една сладкарница, изяде няколко сладкиша, но няма пари, не може да плати. Какво е положението му? Трудно е положението му. Той седи, гледа натукнатата, търси някакъв изход. Докато не плати, не може да се успокои. Кой е виновен сега: сладкарят или този, който е влязъл в сладкарницата без пари? Сладкарят иска да му се плати – нищо повече.

— Ама за Бога! Няма ли във вас никаква човешчина?

— Ако е въпрос за човешчина, щом нямаш пари, ти не трябваше да влизаш в сладкарницата. Като човек, аз трябваше да те нахраня, но и ти, като човек, трябваше да си платиш.

Чия е вината – на сладкаря или на гостилничаря? Ако дървото не цъфти, слънцето ли е виновно за това? Ако цветето не отваря чашката си на слънчевите лъчи, слънцето ли е виновно за това?

Ще седнете и вие на дванадесет престола, да съдите дванадесетте племена Израелеви. Дванадесетте престола представят дванадесетте зодии на слънцето, дванадесетте метода, чрез които животът на земята може да се прояви. Всяка зодия представлява начин, по който могат да се придобият, да се използват силите, които се крият в човека. Всеки човек крие в себе си известни сили, известни дарби и способности, които трябва да се подхранват. Грамадни сили са складиранни в човешкия организъм! От изчисленията, които

съм правил, дошъл съм до заключение, че във всяка клетка на човешкия организъм се крие толкова много енергия, че може да премести земята на разстояние един метър от нейния път. Оттук можете да си представите каква грамадна енергия съдържа целия човешки организъм, съставен от милиарди клетки, съединени в едно цяло! Представете си тогава какво щеше да стане със земята, ако всички тия клетки работят в съгласие и хармония помежду си! Те биха отклонили земята от нейния път.

Питам: защо съвременните хора не успяват в своите стремежи, щом разполагат с такава грамадна сила в себе си? Причината за неуспехите на съвременните хора се дължи на това, че те впрягат своите сили за разрушение. За потвърждение на тази мисъл ще приведа следния пример. Преди години във Варна, в морската градина, поставиха хубави, железни пейки за сядане. Кой как ги видя, каза: „Здраво нещо са тия пейки! И след сто години няма да се развалят. Какво беше учудването ми, когато едва две години след това винтовете на пейките бяха развинтени. Седя на една от тия пейки и размишлявам. По едно време до мен седна един господин, мой познат, и аз го запитях:

— Можете ли да ми кажете коя е причината, че тия пейки толкова скоро се развалиха?

— Не зная.

Според мен ето коя е причината: в българите има разрушителна сила, вследствие излишъка от електричество, което те съдържа в себе си. Като сядат на тия пейки, електричеството действа върху желязото и разхлабва винтовете. И действително електричеството има сила да развърта метални винтове. Следователно, ако човек успее да отправи силата на мисълта си в нова посока, тя ще произведе грамадни резултати. Обаче, ако я впрегне за разрушение, тя ще произведе убийствено влияние върху неговия организъм.

Казвам: не преставайте да обичате! Обичайте всичко без разлика! Минете ли покрай някой извор или покрай някое малко растение, покрай някоя круша, спрете се пред тях, вижте хубавото, което е дълбоко някъде скрито в тях, и ги обикнете! Виждате змия, мечка, вълк – обикнете ги заради хубавото в тях! Срещате беден или богат, прост или учен човек – обикнете го заради хубавото, заради божественото в него! От нищо не се страхувайте! Пред любовта страхът е безпредметен. Правете опити с растения и животни, които са около вас, да видите как всички се нуждаят от любовта ви и я разбират. Ако известно време се грижите за някое растение като го поливате, наторявате, то ще вирее добре. Щом го изнесете вън и го оставите на произвола на съдбата, то започва да скърби и след известно време увяхва. Също така и животните се привързват към човека. Достатъчно е да даде малко от любовта си на някое растение или животно, за да я почувства то и разбере. Един американец отгледал една катеричка, която толкова се привързала към него, че никога не се отделяла. Той я турял 20 метра настрана от себе си, но тя веднага се спускала към него и се скривала в палтото му. Питам: ако една катеричка може да се облагороди и да се привърже към човека, не може ли същият този човек да облагороди своите съмнения, своите скърби, своите лоши черти? Задачата на човека не седи в това да разрушава своите мисли, но той трябва да ги превръща: на всяка лоша и отрицателна мисъл, той трябва да постави друга някаква, антипод на нея. Същото се отнася и до чувствата. Мислите и чувствата трябва да се превръщат, но не и да се разрушават.

И тъй, поставете любовта като главен фактор в живота си. Като казвам, че трябва да обичате всички без разлика, това не значи, че ще обичате всички еднакво. Законът за обновяването изисква да обичате непрекъснато и идейно, а не материално. Материалната

любов носи големи страдания. Някоя майка обича детето си много, но случва се, че това дете умира. След няколко години и майката умира, не може да понесе раздялата с детето си. Законът на обновяването, законът на безсмъртието изисква от човека да се запознае с живата светлина, която храни и ума, и сърцето му. Тази светлина създава разни краски, разни цветове в човешкия ум. Дойдете ли пред някаква мъчнотия или пред някакво страдание, впрегнете въображението си на работа. При тези трудни моменти въображението е в сила да създаде рай за човешката мисъл. Представете си, че някой има да дава сто хиляди лева, но няма възможност скоро да ги плати. Какво трябва да прави? Нека започне да си въобразява, че е милионер, че предприема направата на шосета, железници и параходи и се разхожда с тях. Ще кажете, че това са илюзии. Ами положението на касиера в някоя банка не е ли илюзорно? Едно трябва да знаете: това, в което човек вярва, всякога става. Всичко, каквото човек желае, става. Някой беден, прост човек иска да стане писател. И това ще стане, но всяко нещо на своето време. Друг някой иска да стане силен, богат, красив, но не може да постигне желанията си. Защо? Защото не са навременни. Щом не са навременни, всякога се явява известно закъснение. Закъсненията не са от Бога, но от хората. Когато човек пожелае нещо, Бог веднага записва неговото желание и казва: *Дайте на този човек това, което иска!* Обаче докато се удовлетвори желанието му минават понякога дни, месеци и години, защото разстоянието от небето до земята е голямо. Освен това при реализирането на всяко желание се изпълняват ред процедури, които също така отнемат време. Бог има следната отличителна черта: Той дава ход на всички молби, отправени до Него. Няма нито един случай, когато Бог да е оставил без последствие желанието на човека. Всичко, каквото хората желаят, дава им се, и то преизобилно.

Казвате: „Как да вземем тези думи – в буквален или в преносен смисъл?“. И в буквален, и в преносен смисъл. Ако има някакви изключения в живота ви, това се дължи на самите вас, че сте скъсали въжето на кофата, с която черпите вода от кладенеца. Ако гледате един хубав плод, а не можете да го опитате поради болки в стомаха, пак вие сте причина за това. Ако искате да опитате вкуса му, трябва да възстановите здравословното състояние на стомаха си. Как ще възстановите онова, което сте разрушили? Като водите мирен, тих живот. Вие никога не трябва да воювате със своите съседи. В ума ви никога не трябва да влиза мисълта да бъдете господари на другите хора; нито пък трябва да бъдете техни слуги. Ако поддържате в ума си мисълта, че трябва да бъдете господари на другите, само по себе си се разбира, че трябва да им бъдете и слуги. Защо? Защото господарят винаги води след себе си слугата, но и слугата винаги води след себе си господаря. Кажете ли някой, че не иска да бъде слуга, това подразбира, че не иска да бъде господар; и обратно: щом не иска да бъде господар, няма да бъде и слуга. Ако иска да бъде господар, непременно ще бъде и слуга.

— Искам да бъда богат.

— Щом искаш да бъдеш богат, ще бъдеш и сиромас.

Богатството влече след себе си сиромашията, а сиромашията влече след себе си богатството. Това е закон на контрасти, на противоположности. Този закон се явява като естествено последствие на живота, защото хората не се стремят да приложат божественото в живота си, да поставят своите отношения на разумна база. Какво виждаме в живота? Един работи, а друг иска да живее охолно и вследствие на този неправилен живот се явяват противоречията.

На второто битие, когато седне Син Человечески на престола на славата си, ще седнете и вие на дванадесет престола. Значи Христос е поучавал уче-

ниците си на вътрешното битие на живота – как трябва да живеят, за да бъдат здрави, щастливи и богати. Богатството, за което Христос е говорил, е вътрешен, духовен закон в човека. Богат може да бъде само истински здравият човек. Този човек има връзка с Бога и неговата молитва е всякога приета. Неговата молитва е разговор на душата с Бога. Защо трябва да се молят на Бога? За да разговаря душата ви с Него. В този смисъл няма човек в света, който да не се е молил. И най-крайните материалисти, които вярват в себе си, в своята воля и работят за нейното усиляване, пак се молят. На кого? На себе си, на своята воля. Слушате някой да казва: „Хайде, Иване, стягай се, че работа те чака!“. С кого разговаря този човек? Със себе си. Един евангелист, мой познат, ми разправяше, че всяка сутрин си казвал: „Хайде, Иване, стягай се, работа те чака!“. С кой Иван разговаря? С някой друг Иван, който е вътре в него. Той може да има и друго име, а не непременно Иван. Значи двама души живеят в човека: един от Новия и един от Стария Завет. Тези двама души разговарят помежду си. Докато сте Ивановци, вие всякога ще имате две мнения за живота: едно според Стария Завет, а друго – според Новия Завет. Щом станете Исусовци, ще имате само едно мнение за живота. Докато сте Ивановци, вие ще търсите начин как да примирявате противоречията в живота, а когато станете като Христа, ще придобиете истинския живот. Първо ще бъдете Иван от Стария Завет. Като влезете в Новия Завет, главата ви ще отрежат, а с нея заедно ще изчистите живота си от всички ония стари разбирания, които са ви спъвали. И най-после, когато ви дадат ново име, името на истинския човек, ще почувствате вътрешна сила в себе си. Името на човека съдържа известна сила. Щом не ви върви нещо в живота, променете името си! Променяйте името си един, два, три и повече пъти, докато най-после ви провърви.

— Външно ли да променяме името си?

— Вътрешно, само вие да го знаете. Ако сте нервен, сприхав, променете името си и вижте дали е станало някакво смекчаване в характера ви.

Ще седнете и вие на дванадесет престола, да съдите дванадесетте племена Израилеви. С това Христос искаше да покаже на учениците си, че те могат да живеят на небето, могат да бъдат безсмъртни. *Да наследят дванадесет престола*, в мистичен смисъл подразбира, че те могат да наследят цялото човечество. Дванайсетте престола подразбират още всички ония заложби, които са внесени в човешката душа. Когато изучавате астрологията, виждате, че за да придобие известна дарба, човек трябва да се роди в съответна на нея зодия. Голямото разнообразие в хората се дължи на това именно, че всеки човек е роден при съвършено специфични за него планетни съчетания, различни от тия на другите. Всеки градус на зодиите съдържа в себе си известни дарби и възможности. Всяка възможност пък съдържа известни принципи. За да се развива добре мозъчната система, човек трябва да се роди около 22 март, денят на равноденствието. При това майката трябва да бъде при особено повдигнато състояние на духа и на душата. На дете, родено при такива условия, цялото небе се радва. Никой не е сираче на земята. Целият невидим свят се грижи за него. Вие не знаете и не подозирате колко много приятели имате в света!

Мнозина се интересуват от въпроса как да подобрят живота си, как да променят своята съдба. Много лесно. Как? Художници станете! Под думите *художество, изкуство*, аз разбирам метод, чрез който човек може да видоизмени своите душевни състояния. Който не знае да рисува, да пее, да свири, той мъчно ще прекара живота си. Когато сте неразположени духом, започнете да рисувате нещо хубаво или да свирите, или да пеете някоя хубава песен. Това не значи, че човек може да рисува, да пее, да свири външ-

но само. Той може и вътрешно да изпълни това. И в космоса има вечна хармония, вечна музика и песен. Гениите на човечеството, които управляват космоса, постоянно слушат тази хармония, тази музика. Вижте например как са изрисувани крилцата на пеперудите! Велики художници със своите четки са рисували крилцата на пеперудите. Когато някой човек изпадне в песимизъм, нека наблюдава живота на пеперудите, както и краските на техните крилца. Красиви са пеперудите! Като ги наблюдавате отдалеч, те се докарват като моми; щом приближите при тях, те се усмихват, подскачат и хвъркват далеч от вас. Пеперудите са много подвижни. Вие ще кажете, че няма нещо особено в живота на пеперудите. Умни са те, но трябва да ги разбирате. Това, че не виждате нещо особено в пеперудата, показва, че не знаете как да гледате на нея. Че и в ябълковата семка няма нещо особено. Но я посейте тази семка в земята и след две – три години ще видите какво се е криело в нея. И пеперудата, като ябълковата семка, сега се развива. Имайте търпение да я видите в следващата ѝ фаза. И човекът е едва в началото на своето развитие. Същият този човек се стреми към блага, към богатства, без да знае, че той не може да носи тия блага и богатства.

Ще седнете и вие на дванадесет престола да съдите дванадесетте племена Израилеви. Всеки ще седне на един от тия престоли и ще се спогажда с приятелите си разумно. Какво означава числото 12? Първите десет числа представят великите вечни сили, които работят в човека, а числото две представя разумния принцип в живота. Значи числото 12 показва методи, сили, чрез които човек може да работи, да развива своя живот. Ако някой боледува, той трябва да се лекува с един от елементите на тия сили. Той ще се лекува с вяра. Как? Ще употреби водата, светлината и храната като елементи за своето лечение. Понякога човек може да прибегне и до лекарска помощ. При-

родата разполага с безброй методи за лечение, но в живота на човека тия неща са вметнати. Важното за човека е здравето, щастието, към тях той се стреми. Никой не иска да види лекар в дома си. И това ще бъде, но кога? Когато той стане безсмъртен. Когато хората придобият безсмъртието, те ще станат сами на себе си лекари и учители, и проповедници. Днес има проповедници за хората, защото има грешници. И аз днес ви проповядвам. Защо? За да знаете, че трябва да вършите волята Божия. Един ден, когато всички хора станат праведни, когато всички придобият безсмъртие, тогава няма да има нужда от проповедници; тогава хората няма да стават майки и бащи, няма да се прераждат. Един ден, когато всички хора станат богати, тогава няма да се говори за сиромаси, за страдащи. Нуждите на сегашните хора са ги поставили в положение да живеят като богати и бедни, като учени и прости. Обаче всички хора имат един и същ стремеж: всички хора искат да бъдат здрави и щастливи, да постигнат идеалите на своята душа. Те искат да развият ума си. Има ред методи за това. Един от методите е да чете човек съчиненията на такива писатели, които да не внасят никаква отрова в умовете им. Мисълта на такива писатели е светла, чиста. Каквото са писали, те всичко са опитали.

Казва Христос: *На второто битие*. Второто битие е започнало вече да се създава. Мъчнотиите и страданията на хората показват това именно, че второто битие се твори. Под второто битие се разбира живота на небето. Съвременните хора мислят, че като влязат в небето ще живеят добре, понеже имат вече разбирания за живота. Така и турците мислят. Турците казват, че като влязат във второто битие, в небето, там ги чака голяма планина от пилаф – варен ориз със захар и полят с масло, и стотици години наред ще бъдат осигурени, за нищо няма да мислят. Ще седят с лъжица в ръка пред тази планина от пилаф и само ще ядат. Та-

кова е разбирането на ония хора, които мечтаят само за богатство. Защо трябва да отидете на небето, за да се наядете на пилаф? Ако е въпрос за ориз, и на земята има достатъчно ориз. Купете си колкото искате. Който знае правилно да яде, той може с един килограм ориз да прекара цяла седмица. На човека са достатъчни сто грама ориз на ден. Учените обаче казват, че човек се нуждае от разнообразна храна и изчисляват точно по колко грама от всеки елемент трябва да приема организъмът всекидневно. Да, съвременните учени казват така, но бъдещите казват, че сто грама ориз дневно са достатъчни на сто души. Значи на всеки човек по един грам ориз на ден. Какво ще кажете за това? Този един грам ориз съдържа толкова енергия, че напълно задоволява нуждите на организма, но човек трябва да знае как да използва тази енергия. Въз основа на това твърдение учените казват, че в бъдеще щели да се изнамерят такива хапчета, които да съдържат в съгъстено състояние всички ония елементи, които са необходими за храна на човешкия организъм. По едно такова хапче на ден ще бъде достатъчно на всеки човек. Като вземе сутрин едно от тия хапчета, цял ден ще работи без да огладнее. Тези хапчета съществуват в природата. Следователно те съществуват и в организма на човека, но той трябва да знае как да ги извади оттам и как да се ползва от тях.

И тъй, в човека има скрити сили, които той трябва да развива, за да се ползва от тях. За тази цел човек първо трябва да се освободи от мисълта, че обкръжаващата среда го възпрепятства. Тази мисъл е обхванала съзнанието му като кошмар и той трябва да се освободи от нея. Хората се препятстват, само когато не се обичат. Щом се обичат, те нямат препятствия. Вие трябва да приемете, че божественото съзнание прониква навсякъде – и в хората, и в животните, и в растенията. И когато хората не живеят разумно, съобразно този принцип, той се опълчва против тях. Ко-

гато някой мисли, че може да върши каквото желае, той ще опита силата на този принцип. Ако не живее разумно, човек се опълчва срещу божествения принцип и без да подозира влиза в стълкновение със силите на природата, които му показват, че той не може да живее както иска. Той може и трябва да живее разумно! За да живее разумно, човек трябва да мине специална школа, каквато е школата на Христовото учение. Тя разполага с методи, които помагат за развитие на способностите в човека. Ако някой със слаби музикални способности прилага тия методи в продължение на четири години, той ще има някакви резултати. Достатъчно е в продължение на тия четири години да работи само по два часа на ден, за да има вече известни резултати. Днес хората нямат големи резултати, защото не постоянстват, а искат да завладеят света, искат да блеснат пред хората. Колко може да блесне човек, даже и гениален да е? Може ли човек да блесне повече от слънцето? Може ли човек да огрее целия свят? Кой гениален човек досега е успял да завладее и да огрее целия свят? Даже и най-великите хора като Буда, Кришна и Христа не са могли да огреят целия свят, както слънцето го огрява. Защо не са могли? Защото като са разбирали законите, те не са се стремили към завладяване на света. Те са проповядвали на хората любов към Бога. Те са казвали: „Който иска да бъде свободен, той трябва да люби Бога.“. Това е един от принципите, чрез който хората могат да се споразумяват. Отстъпвайте си взаимно и всеки геройски да носи страданията си.

Сега и аз ви казвам: носете геройски страданията си! Кои страдания? Разумните. Когато в крака ви влезе трън, а вие не правите нищо, за да го извадите и считате, че геройски трябва да го носите, това не е разумно страдание. Хванете този трън с щипците си и кажете му втори път да не влиза в крака ви. Обаче, ако при неразбиране на нещата вие направите една

погрешка, трябва да я изправите. Не се осъждайте, че сте я направили, но се заемете да я изправите. Докато я изправяте, вие ще страдате, но разумно трябва да страдате: без самоосъждане, без роптание и протест. Казвате: „Не мога да изправя грешката си.“. Не, има един начин, по който можете да изправите всичките си погрешки. Той се заключава в думата „мога“. Казвайте: „Мога да бъда търпелив, милостив; мога да обичам, мога да правя добро, мога да уча, мога да услужвам на хората и т.н.“. В това направление, в положителното, човек всичко може да направи. Когато той казва, че може да направи всичко добро, умът му се усилюва, защото всички велики, напреднали хора му оказват съдействие.

Казвам: за да може да работи, човек непременно трябва да обича някого. Този закон съществува в цялата природа. Ако слънцето не ни обича, и ако ние не го обичаме, можем ли да имаме живот? Когато някой посреща изгрева на слънцето, за този човек казват, че е идолопоклонник. Кой не поглежда всяка сутрин към слънцето и не се пече на неговите лъчи? Между слънцето и човешкия организъм съществува такава връзка, каквато между Бога и човешката душа. Без тази връзка, без тази взаимност, човек не може да се развива. Също така има връзка и между Божия Дух и човешкия ум. Умът на човека може да се развива само под влиянието на Божия Дух.

Съвременните хора не могат да се развиват правилно, защото от малодушие прекъсват тия връзки и остават сами. Например някой казва:

- Аз съм голям грешник.
- Колко голям грешник си? Като слон ли си голям?
- Много грехове направих.
- Претегли ли колко тежат греховете ти? Според мене, твоите грехове тежат най-много десет грама.
- Как ще изплатя греховете си?
- Ще направиш за 20 грама добро; с десет грама

добро ще изплатиш десетте грама зло и в резултат пак ще имаш десет грама печалба.

Божественото е в състояние да изплати и най-големите грехове на човека, затова той трябва да работи с него. Като направите някаква грешка по отношение на някой ваш приятел, влезте дълбоко в себе си и кажете: „Приятелю, извини ме, че те ощетих. Аз ще поправя грешката си, ще платя двойно за щетата, която ти причиних.“. При това положение може ли приятелят ви да се сърди? Един беден студент влиза в дома на един богат човек, взима палтото му – скъпо, хубаво палто със самурена кожа на яката, и му оставя следната бележка: „Господине, аз съм беден студент, нямам възможност да завърша образованието си, а имам силно желание да завърша. Взех палтото ви, за да го продам и спечеля нещо от него, с което да завърша университета. Един ден, когато започна да печеля, двойно ще платя за палтото ви.“. Питам: какво лошо има в това, ако този млад човек продаде палтото на богатия и с парите от него завърши образованието си? Представете си, че от този човек излезе някой гениален, някой велик учен? Този човек не заслужава ли едно палто? Казвате: „Той го е взел без позволение.“. Ами когато хората колят животните, взимат кожата им и правят от тях обуца, дрехи, искат ли от някого позволение? Това, което хората вършат с животните, не е ли престъпление? Когато някой беден човек вземе палтото ви, за да завърши образованието си, благодарете, че сте му дали тази възможност; благодарете, че и вие имате възможност да се облагородите, да погледнете по-широко на нещата, да придобиете по-голямо снизхождение към погрешките на хората. Когато брат ти направи някаква грешка, кажи: „Братко, грешката ти не е толкова голяма, лесно ще се изправи.“

Съвременните хора имат навик да преувеличават нещата, вследствие на което не могат да определят, доде се простира отговорността им за техните постъпки. Когато детето взима сладко от гърнето без позво-

ление на майка си, от какъв характер е това престъпление? В случая престъплението на детето зависи от това как ще погледне майката: ако майката обича детето си, тя няма да приложи пръчицата върху него; ако не го обича, пръчицата ще играе на общо основание върху гърба на детето. Едно трябва да пазите: нито добродетелите си да преувеличавате, нито погрешките си. Хората са застанали на фалшива база. Те трябва да знаят, че човек е създаден добър. Когато той се проявява зле, причината за това е неговата леност. Човек е мързелив, не иска да учи, не иска да работи. Кажете ли някой, че работите му не вървят добре, аз зная, че той не иска да учи. Той знае само български език, а е способен, може да научи още три – четири езика: френски, немски, английски. Казва: „Ще изгубя времето си в учене на езици.“ По-добре учи езици и губи времето си с тях, отколкото да се гневиш и пак да губиш времето си. Вместо да се гневиш, вземи четка и бои и започни да рисуваш. Ден след ден ти ще придобиеш техника и ще започнеш добре да рисуваш. Изкуствата действат възпитателно върху човека. Някой мъж се разгневи, започва да вика, да се сърди на жена си, на децата си, хвърля това-онова из стаята, чупи, никой не може да се приближи до него. Как може да се помогне на този човек? Има един магически начин, чрез който за няколко минути състоянието му може да се смени. Какъв е този начин? Както се сърди, вика, покрай него минава една млада, красива мома, но нищо не му казва. Той я погледне, замисли се. След малко минава втора красива мома. Той и нея погледне, спре да вика, позамисли се. Така се изреждат десет млади, красиви моми. Той вече забравя гнева си и дълбоко се замисля. Значи красивите моми съдържат в себе си особена сила, която е в състояние да трансформира гнева на човека. Тъй щото, когато мъжът се разсърди, нека си представи десет красиви моми, които минават мълчаливо пред него. Когато

жената се разгневи, нека си представи десет красиви момци, които минават мълчаливо пред нея. Божествено ли е това? Защо да не е божествено? Бог създаде красотата за възпитание и облагородяване на хората. Следователно, когато през ума на човека Бог прекара десет красиви ангела, те събуждат в него великото, възвишеното и красивото, и той се пренася на третото небе. Красотата събужда възвишени и благородни чувства в човека. Красивата мома и красивият момък представят светли души, които като минават покрай човека, събуждат в него нещо възвишено и благородно. Тези души са в състояние да сменят енергиите на човека от нисши във висши, от отрицателни в положителни. Светът се нуждае от красиви моми и момци, а не от стари баби и дядовци. Някои се оплакват, че са остарели вече. Не, за старостта не трябва да се мисли. Който иска да го пенсионират, той има право да мисли за старостта; който иска да живее, той трябва да мисли за красивите моми и момци. Под „красиви моми и момци“ разбирам онзи велик божествен елемент, който е неопетнен и носи безсмъртието в себе си. На какво може да се уподоби красивата мома? На студа. Студът представлява красива, здрава, спретнатата мома, която като минава покрай вас, усмихва се малко и заминава, отива да върши работата си. Студът е сериозна мома. Когато вълн е студено, тогава имаме най-здрavo време. Ако ви боли някога глава, не се затваряйте в стаята, но излезте вълн, на чист въздух, даже и при най-голям студ. Не казвайте, че времето вълн е лошо, но кажете, че времето е отлично и житото ще израсте добре. Ако вълн има силен вятър, кажете, че времето е отлично и радиото работи навсякъде. Вятърът разнася човешката мисъл. Благодарете за всичко, което природата дава. Някой казва:

- Ама вятърът ще скъса палтото ми.
- Палтото на праведния никога не се къса.

Ще седнете и вие на дванадесет престола, да съдите дванадесетте племена Израилеви. Значи, за да се сформира човешкият мозък, на всеки 12 години от живота си човек трябва да променя зодията си. И като мине през 12-те зодии, той ще е развил вече всички свои дарби и способности, ще е развил най-добрите качества на мозъка си. Мнозина изучават астрологията, но не се спират върху ония възпитателни методи, които тя съдържа. Както изкуствата влияят възпитателно върху човека, така и астрологията оказва своето възпитателно действие върху него. Днес не може да се говори за тия методи. Защо? Хората не са готови още да възприемат новото. Ако художникът иска да нарисува една хубава картина, той трябва да знае как да държи четката. Има нов начин за държане на четката. Не е достатъчно човек да бъде музикален, за да свири на цигулка. Той трябва да знае как да държи цигулката, как да държи лъка. Има нов начин, по който може да се държи лъка. Казвате, че лъкът може да се държи както и да е. Не, така говорят само невежите. За всяко нещо, което искате да правите, трябва да знаете отде да започнете и как да завършите. Когато отивате при някоя жена banker или при някой мъж banker, ще си послужите с два различни метода. Като отидете при жената, ще апелирате към сърцето ѝ. Като отидете при мъжа, ще апелирате към ума му. Ако постъпите по този начин, пътят ви ще се отвори. Щом объркате методите, пътят ви ще се затвори. Защо е така? Защото като говорите за силните качества на човека, с това вие ги закрепвате, повече ги усилвате. Жената е силна в сърцето, а мъжът – в ума. Следователно жената работи повече със сърцето, защото има по-малко любов. Мъжът работи повече с ума, защото има по-малко мъдрост. И наистина, който иска да стане богат, той има малко пари, затова се стреми към богатство. Когато той люби жената, работи, защото иска да забогатее. Жените любят повече, защото само по

този начин ще станат богати. Мъжете мислят повече, защото само по този начин ще станат богати. С това не казвам, че жената е по-любяща от мъжа, нито пък че мъжът е по-умен от жената, но искам да обърна вниманието ви на методите, с които работят жените и мъжете. Любовта и мъдростта, тоест сърцето и ума, чрез които работят жените и мъжете, са методи, пътища, направления, по които те се движат, работят, за да постигнат идеалите на своята душа. Един ден мъжът и жената ще донесат придобитото пред своята душа и ще го оставят в наследство на своите деца, на бъдещето поколение. Този закон трябва да приложи човек и върху себе си. Той трябва да работи и с лявата, и с дясната страна на мозъка си, за да разпределя еднакво неговите енергии.

Съвременните хора не спазват този закон, вследствие на което страдат от друг физиологичен недостатък, а именно: кръвта не се разпределя еднакво из всички органи на тялото им. В здравия организъм кръвта се разпределя еднакво по всички органи на тялото. Не само това, но и енергията, която излиза от мозъка, трябва да се разпределя равномерно из всички органи на тялото. Също така и мисълта на човека трябва да прониква през всички клетки на организма. Само при това положение човек може да бъде здрав. За да запазите здравето, което ви е дадено, всяка сутрин като ставате, казвайте: „Бог ме е благословил, дал ми е здраве, дал ми е един талант, върху който трябва да работя, за да го развия.“. Вие трябва да развиете таланта си така, че неговата светлина да обърне внимание на всички хора и те да разберат, че срещу тях седи наистина талантлив човек. Понякога вие мислите, че сте талантливи, но хората не ви признават за такива. Вие трябва да работите така, че добрите хора да ви хвалят. Щом те започнат да ви хвалят, вие вървите вече в Божествения път, а този път е правият.

Много от съвременните хора са болни, не само физиологично, но и в ментално, и в сърдечно отношение. Тези болезнени състояния в тях се дължат на някакво отклонение от правия път. Достатъчно е да се върнат в правия път, да започнат да мислят по новия начин и те ще бъдат здрави. Според старите религиозни разбирания на хората, съществуват ад и рай – първият за грешните, а вторият – за праведните хора. За тази цел са представени различни картини, които рисуват мъченията на хората, а от друга страна – тяхното блаженство в рая. Това са човешки разбирания. Адът и раят са места, които съществуват в съзнанието на човека. На едно място в Откровението е казано: *Чух цялото създание да хвали Господа*. Това показва, че един ден Бог ще премахне всички противоречия между хората и тогава всички същества на небето и на земята ще хвалят Бога и ще видят, че Мъдростта му е безкрайна. Питате:

— Какво ще стане тогава с грешните хора?

— Ще се спасят.

— Какво ще стане с дяволите?

— Ще се научат да служат на Бога и всички хора ще бъдат истински братя и сестри помежду си.

— Възможно ли е това?

— В Бога е всичко възможно. Всички ще опитате този закон, ще видите, че Бог работи навсякъде.

Не се съмнявайте, не унижавайте Бога в себе си и вярвайте, че всичко, каквото душата ви желае, можете да постигнете. Щом дадете ход на божественото в себе си, вие можете да станете и поет, и писател, и художник, и добродетелен човек. С една дума, каквото желаете, можете да станете.

Казвате: „Всичко това можем да постигнем, но в друго прераждане.“. Не, влезте още днес в новия живот и кажете: „Господи, благодаря ти за светлината, която си ми дал. Аз искам да вляза в тази светлина и да ти служа по нов начин.“. Тогава един ваш приятел от невидимия свят ще ви пошепне:

- Вземи четката и боите и започни да рисуваш!
- Нима отсега нататък ще ставам художник?
- Да, вземи четката и боите и започни!
- Ама аз съм вече 45-годишен човек.
- Ти сега именно можеш да работиш.

Ако всички хора, били те учени или прости, станат художници, светът ще се оправи. Желал бих всички хора да станат гениални художници. Песимистите ще кажат, че за тях няма да има работа. Не, те ще отидат на слънцето и като се върнат ще разправят на простите хора какво са видели там. Казвате:

— Тези работи не ни интересуват, ние живеем и работим за хляба.

— На слънцето не се говори за хляба.

На земята всички говорят за хляба, но за да го придобиете, вие трябва да бъдете разумни, гениални хора. Храната казва: „Който ме яде, той трябва да стане гениален човек.“ Казвате:

— Докажи всичко, което говориш.

— Има два начина за доказване на въпросите. Ние си служим със силния начин. Дохожда някой и ме пита:

— Как може да се развива живота? Аз изваждам едно житно зърно и питам:

— Какво искаш да направя с това житно зърно – в земята да го посея или на воденичния камък да го туря?

— Не ме интересува житното зърно; аз искам да намеря истината.

— Щом търсиш истината, трябва да бъдеш подложен на ред изпитания: ще те посадят в земята и ще те засипят отгоре с пръст. След това ще дойде влагата, топлината и слънцето и ти ще изникнеш, ще цъфнеш и плод ще завържеш. Ако не искаш този метод, ще те турят на воденичния камък, дето ще побелееш. След това ще те турят в чували и ще попаднеш в дома на някоя домакиня. Тя ще вземе част от тебе, ще те пресее, ще те постави в топла вода, ще те помачка, ще ти при-

даде форма и после ще те опече. След това ще попаднеш в устата на човека, между зъбите му, в кръвта, в мозъка му, дето ще разбереш какво нещо е мисъл. След това ще изникнеш отново в красива, стройна форма, във формата на някое възвишено същество, богато с опитности и знания. Тези са двата метода, по които животът се развива. От двата метода за предпочитане е да бъде човек посят в земята, както житното зърно се посажда и след време пониква. Сегашното човечество е избрало втория начин – то минава през воденичния камък. Хората се нуждаят от нови, божествени идеи. Мнозина казват, че новите идеи били празна работа. В живота няма празни работи. В живота всяко нещо има свой строго определен смисъл. От вас зависи как ще използвате живота и богатата, които са ви дадени. Вие имате здраво, добре устроено тяло, здрав мозък, здраво сърце и нищо друго не ви остава, освен да работите с тях и да се ползвате от енергията им.

Ще седнете и вие на дванадесет престола, да съдите и вие дванадесетте племена Израилеви. Значи на всеки престол ще седи по един от дванайсетте апостоли, които представят дванайсетте зодии. Помислете кой апостол на кой престол седи. Всеки престол представя божествен принцип, в който се включва Божествената любов, Божественото знание и мъдрост. Велики работи са тези, но за да се домогнете до тях, трябва да бъдете млади, с надежда, че можете да напредвате и да се развивате. Светът, в който живеете, предоставя възможности за вашето развитие. Когато се казва, че светът ще се свърши, това е в преносен смисъл. Божественият свят е вечен, той никога не може да се свърши. А това, което човек е създал, предстои на вечни промени. За да видите как се развива божествения живот, трябва да се съединят безброй картини, които да се движат бързо, една след друга. Само така можете да имате малка представа за целокупния живот. Когато животът на човека се изменя, това показ-

ва, че картините на неговия живот се променят и той трябва внимателно да следи, за да намери вътрешната връзка между тях. След време, когато пожелае, човек отново може да тури тия картини, да види през какъв път е минал. Нищо в света не се губи, не изчезва. Всичко в живота има смисъл.

Следователно, докато сте на земята, радвайте се на живота! Радвайте се на изгряващото слънце! Радвайте се на цветята, които растат и цъфтят! Радвайте се на птичките, които пеят! Радвайте се на здравето си, на разположението си! Всичко, което ви е дадено, струва повече от милиони. То с нищо не може да се сравни, с нищо не може да се откупи. Когато милионерът не разбира живота и не го цени, неговото богатство е товар, който го спъва. Той трябва да изгуби своето богатство и да стане пълен сиромас, за да разбере какво богатство се крие в живота.

Ще изясня тази мисъл със следния пример. Вървят двама души: единият носи на гърба си чувал с 20 килограма злато, а другият – в ръцете си един килограм хляб. В първо време те разговарят, радват се на природата. Като вървят няколко километра, първият пътник започва да остава назад, да пъшка, да се обезсърчава. Вторият се обръща назад и продължава да му говори. Първият нищо не му отговаря.

— Защо мълчиш? Защо не кажеш мнението си, какво мислиш по дадения въпрос?

— Сега нищо не мога да мисля.

— Защо?

— Чувал имам на гърба си, тежко ми е.

Свалям чувала от гърба на първия и го турям на втория. Сега той не може да ходи, не може свободно да мисли. Но като сваля чувала и от неговия гръб, и двамата вървят добре, мислят свободно и се разбират.

И тъй, въпросът не седи в това да бъдем сиромаси или богати. Важно е и като сиромаси, и като богати да имаме правилни отношения към Първичната

Причина, към душата си и към своя ближен. Ако е за богатство, всички хора са синове на богати родители, а при това искат още да забогатяват, но смисълът не е в богатството. Христос казва: *Това е живот вечен, да позная Тебе Единнаго, Истиннаго Бога*. Значи две неща са нужни на човека. Живот, който постоянно да се придобива, и знание, което също така постоянно да се придобива. Първичната Причина изисква от хората не само да придобиват знания, но и да участват в радостите и скърбите на живота. Човек трябва да се стреми към живот, към светлина, към любов, към мир, към радост, която поддържа всички тия стремежи.

Сега пред вас се разкрива широко поле за работа. Които вярват, те ще се ползват; които не вярват, те трябва да работят, да развиват вярата си, за да могат чрез нея като необходим елемент да постигнат Божествения живот, който иде вече в света.

26 февруари 1928 г., София

ИЗНОВО

*Истина, истина ви казвам:
Ако се не роди някой изново,
не може да влезе в
Царството Божие.*

Йоан 3:3

Сега ще говоря само върху думата *изново* от прочетения стих. Вие можете да поставите ударението върху тази дума или само върху сричката *из*, или върху сричката *но* – както искате. Важно е, че се говори за новото в живота. Силата на човешкия живот не седи в новото; силата на знанието не седи в количеството външни знания, които човек има; силата на богатството не седи в многото пари и къщи, които човек има; силата на човека не седи в изкуствата, които той владее. Сега като определям тези неща, вярвам, че като учени хора вие добре ще ме разберете. Като разсъждавате върху новото, вие ще се домогнете до нов начин на мислене. Вие ще дойдете до заключение, че многото неща носят нещастия за хората. Многото богатства правят човека нещастен. Многото знания представят товар за човека. Колко от своите знания човек може да приложи в живота си? Какво ви ползва знанието на цялата Библия, знанието на много стихове от нея наизуст, ако не ги прилагате в живота? Срещате двама души, единият от които знае цялата Библия и Евангелията, но не ги прилага в живота си, а другият знае само стиха *Бог е Любов* и го прилага в живота си. Как мислите, кой от двамата се ползва повече от знанието си? Кой от двамата е по-силен човек?

Ще представя други две положения. Имате пред себе си човек, който знае теорията на музиката отлич-

но, с всичките ѝ тънкости в съчетание на тоновете, с всички знаци за изпълнение, с всичката хармония; но няма ръце и не може да свири. Казвате: „Може да пее добре.“. Представете си, че и гласът му е гъгнив, има някаква повреда в ларинкса, вследствие на което не може и да пее. Какво се ползва този човек от многото знание на музиката? Срещате след това друг човек, който не знае теорията на музиката, но има усет и какъвто инструмент хване, може да свири. От друга страна и гласът му е хубав, пее добре. Кой от двата случая представя по-щастливо съчетание на възможности и сили в себе си? Това не значи, че теорията не е нужна. И теорията е необходима, но животът започва първо с факти, с практика, а след това иде теорията. Дългият живот създава теорията. Теориите в живота представят нещо старо, архаично, изостанало. Те предполагат минал живот на хора, които са живели преди хиляди години. Всяка теория илюстрира минала история на човечеството. Има нови теории, които определят бъдещия живот на хората. Как се създават тези теории? Тези теории говорят за някакъв бъдещ живот на хората и затова предвиждат как ще живеят тези хора на своето време. Теории за настоящето обаче не съществуват. Значи има теории на миналото и теории на бъдещето. Когато изучава и едните, и другите теории, и не може да разбере нито миналото, нито бъдещето, човек изпитва недоволство от живота; той започва да спори коя от тия теории е права и коя не. Според мен за всеки даден случай, за всяко дадено време съответна теория е права. Достатъчно е един човек да поддържа дадена теория, за да мине тази теория за права. Следователно щом една теория има един последовател, тя е права и може вече да съществува поне в неговия ум. Тази теория е права, но не е реална.

Сега ще определя какво нещо е реалност. Коя е мярката на реалността? Мярката на реалността е правата линия. Правата линия има две граници, тя се

ограничава от две точки. Ако турите и трета точка на една линия, тази линия вече не е права, но крива линия. Дали тези две точки заемат пространство или не, това е друг въпрос, обаче правата се ограничава само от две точки. Едната точка представя Първичната Причина, а втората – човека. Оттук казваме: правата линия определя отношението между Първичната Причина и човека. С други думи казано: правата линия определя отношението между Първичната Причина и последствията, които тя е произвела. Значи връзката между Първичната Причина и последствията, които тя е произвела, наричаме права линия. Правата линия подразбира абсолютния Божествен свят, за който съществуват много теории. Какво представлява Божествения свят? Божественият свят е свят на вечна радост, свят на вечна красота, свят на вечно богатство, свят на вечна сила, свят на вечна разумност. И много още може да се говори за Божествения свят. Когато човек изгуби правата линия, правия път в живота си, той нарушава отношенията си към Първата Причина и в ума му влиза съмнението като трета точка на правата линия. Щом се яви тази точка, правата взема друго направление, изкривява се и ние имаме вече нова линия, която наричаме крива. От тази крива линия може да се образува триъгълник, обърнат с върха надолу. Задачата на съвременната философия и наука се заключава в това, да обърне този триъгълник с върха нагоре и да го превърне в равностраничен. С равностраничния триъгълник учените искат да покажат, че трите лица на Бога са еднакви. От която и страна на правата да се яви третата точка, наляво или надясно, всякога ще се образува крива линия, от която впоследствие ще се образува триъгълник. Триъгълник, образуван от крива линия, представя затворен, ограничен живот, от който човек черпи опитности.

И тъй, от гледището на новите положения в живота, вие трябва да имате строго определена мярка

– какво нещо е правото. Правото се определя само от две точки. Щом говорите за правото, вие трябва да имате идея за Бога и за себе си. Нямате ли определена идея за Бога като носител на красота, радост, сила, богатство, разумност, вие не можете да имате идея за правото, за правата линия. Мнозина имат идея за Бога като за някакво отдалечено същество, което изпълва пространството, но което няма никакви отношения към хората. Не, едната точка на правата линия е Бог, а другата точка – човек. Значи Бог и човек образуват права линия. При това положение, дето и да се намира, човек трябва да мисли, да чувства и да постъпва като Бога. Кажете ли, че не знае как да постъпва, човек създава вече условия за образуване на крива линия. Правата линия влиза в устройството на цялата слънчева система, във всички слънца и планети, в целия космос. Кометите обаче се движат по криви линии. В цялата вселена се забелязва стремеж на всички движения да вървят по права линия. В този смисъл еволюцията на човека не е нищо друго, освен стремеж на човешката душа да върви по права линия, да дойде до познаване на правата линия или до отношенията, които съществуват между Бога и самата нея. Дойде ли до тези отношения, човек ще придобие онова щастие, онова здраве, към което се стреми. Човек не може да бъде щастлив, нито здрав, ако няма истинска идея в себе си за Първата Причина. Истинска идея е онази, която при никакви мъчнотии, при никакви страдания и изпитания не се изменя. Тя всякога остава една и съща. Върху тази идея именно се гради живота на душата. Ето защо ние казваме: умът мисли, докато държи в себе си идеята за Първата Причина. Сърцето чувства, докато държи в себе си идеята за Първата Причина. Душата се разширява, докато държи в себе си идеята за Първата Причина. Духът се просвещава и укрепва, докато държи в себе си идеята за Първата Причина. Който изгуби тази идея, той умира.

Какво нещо е смъртта? Смъртта е врата, която води в друг свят, различен от този, в който сега живеете. Същевременно смъртта определя точките на човешкото отклонение. Човек трябва да умре, за да види где се е отклонил от правия път. Само смъртта е в състояние да върне човека към първото му състояние като му обясни причината, заедно той умира. Тя ще му покаже точно мястото, дето той се е отклонил от правата линия. И теориите на съвременните учени доказват, че всички тела, в движението си се стремят да се приближат към правата линия. Някои от авторитетите на науката казват, че при движението си орбитата на земята постепенно се стеснява, при което се очаква един ден земята да образува права линия със слънцето. И при това положение земята ще продължава да живее. На мнозина се вижда чудно как е възможно при такава промяна със земята, тя пак да продължава да съществува. Да се задава такъв въпрос, то е все едно като кажа на мравката, че ще живее дълъг живот, тя да ме пита дали ще живее по същия начин, както днес живее. Някога в далечното бъдеще мравката ще живее като човек. Колкото и да говоря на мравката за човешкия живот, тя няма да ме разбере. За мравката човешкият живот е толкова разбран, колкото и духовният живот – за обикновения простосмъртен човек.

Духовният живот е неразбран за човека; религиозният живот е неразбран за човека; моралният живот е също неразбран за човека. Докога този живот ще остане неразбран? Докато дойде до положение той да го живее, а не само да говори за него. Когато някой говори за морален живот, а не го живее, това показва, че този живот за него е неразбран. Някой говори за морален живот, а при това краде; той говори за духовен живот, а го изключва от себе си; той говори за сила, а като го срещне мечка бяга, крие се от нея. Де остава силата на този човек? „Ама мечката беше много голяма, с рунтава козина и ме изгледа много страшно.“. Пи-

там: на какво се дължи страха? Кога се е явил страхът за пръв път? Акробатът, който върви по въже, е смел и решителен докато пази равновесие под краката си. Това значи: докато се образува перпендикуляр от главата към краката му, акробатът е смел. Равновесието му се дължи на този перпендикуляр. Щом перпендикулярът се наруши, равновесието изчезва и акробатът започва да губи своята смелост. Следователно страхът е резултат на някаква вътрешна причина в човека, която го отклонява от правата линия на неговия живот. Страхът показва, че човек е изгубил своето равновесие. Съмнението, неверието е довело човека до положение толкова много да опорочи своя живот, че да заприлича на стар лихвар. Едно време полици не съществуваша и хората нямаха толкова страдания колкото днес имат. Сега някой подписва една полица и се нагърбва цял живот да я изплаща. И след всичко това хората казват: „Да се осигурим!“ . Как ще се осигурят? Като плащат полици цели 20 – 30 години наред, докато косата им побелее? Сутрин като ставате и вечер като си лягате, все полицата носите в ума си и казвате: „Няма какво, трябва да се плаща!“ . И след това някой учен пише как сгрешил първият човек. Богословът пък пише колко време трябвало да се изплащат греховете на първите човеци. В Англия на всички учени, завършили философия, право, богословие, прибавят към името им частицата *дий*, като отличие на ученост. Българинът пък, когато оре нивата, казва на коня си: *Дий!* С това той подтиква коня да върви напред, да не спира да върши работа. И продължават философът и богословът да разискват по-нататък какво наказание предстояло на всеки, който сгрешил пред Бога. Не само това, но те третират въпроса колко години трябва да се изплаща това наказание. Някои от тия учени са изчислили, че за големите наказания човек трябвало да плаща толкова години наред, колкото са нужни за изпаряването на водата от океана, като се приеме, че

всяка година се изпарява по една капка вода от океана. Страшно е това наказание!

Питам: отде знаят учените тия неща? Те били ли са при създаването на божественото право? Това са човешки измислици. Тия учени се спират върху стиха от Писанието, дето е казано: *Ще ви изхвърля от пред лицето си.* Да, но по-нататък е казано: *О, Израилю, обърни се към мене, и аз ще те помилвам!* Следователно с какво право тия учени определят такова грамадно число години за изправяне на човечеството? Само Бог има право да наказва и да прощава грешника. Той го създаде и Той ще го прости. Който люби, само той има право да наказва и да прощава. Който не люби, той няма право нито да наказва, нито да прощава. Псалмопевецът казва: *По правда си ме наскърбил.* Аз казвам: по любов си ме наскърбил. Когато човекът на безлюбието наказва, казвам: Божията любов не допуска кривите линии.

Ще приведа един малък разказ за изяснение на тази идея. Един светски господин уловил в гората едно хубаво славейче и го турил в кафез, за да му пее. Всяка сутрин той му давал вода, храна, наглеждал го, радвал му се. Всичко имало славейчето в този кафез, но свобода нямало. Един ден в ръцете на този господин попаднали Библията и Евангелието и той започнал редовно да ги чете. Под влияние на тази книга той се обърнал към Бога и започнал да размишлява върху главните принципи, които се съдържали в нея. Като размишлявал върху истината, която носи свобода, той си казал: „Наистина всяко живо същество трябва да се ползва от свободата, която му е дадена от Бога. Щом е така, аз ще пусна и моето славейче на свобода. Понеже свободата на това славейче зависи от мен, аз ще изпълня този велик Божи закон.“. Взел кафеза в ръцете си, изнесъл го навън, закачил го на един гвоздей и го отворил. В това време една сълза се търкулила по лицето му: дожаляло му за славейчето, което тъй хубаво

го веселило със своята песен, но казал: „Ти прекара при мене скръбни дни, лишено от свобода и простор. Бъди щастливо от този момент и радвай се на свободата, която ти е дадена.“. Като видяло кафеза отворен, славейчето радостно подскочило и хвъркнало на свобода. След два – три дена славейчето дошло пак при своя господар, но с другарка. Влезли в кафеза и там прекарвали нощта. На сутринта пак напуснали кафеза. На другата вечер славейт пак влязъл в кафеза на господаря си. С това той искал да му каже: „Понеже ти ме обичаш, аз ще дохождам всяка вечер с другарката си да ти пея, а сутрин ще излизам в гората на свобода.“.

Питам: не можете ли и вие като този светски господин да отворите кафезите със своите стари възгледи и да ги пуснете в гората на свобода? Не можете ли и вие като този славей, който обичал господаря си, да идвате всяка вечер да му пеете, а сутрин да излизате на свобода? Тъй щото не унищожавайте своя кафез, но закачете го на стената, да седи там отворен, за да може в него всеки певец свободно да влиза и да излиза. Ако славейт можа правилно да разреши своя въпрос, не можете ли и вие да разрешите своя по същия начин? Доволен от господаря си, славейт решил всяка вечер да дохожда в кафеза да пее, да изкаже благодарността си от него. При това разрешение и славейт, и господарят му останали доволни.

Изново. Вие трябва да започнете живота си изново. Под думата *изново* разбирам онова чисто, възвишено, благородно, божествено начало в човека, което осмисля всичко. За тази цел казвам: не внасяйте в чувствата си никаква киселина! Киселините трябва да служат само за стимул, но не и за храна на чувствата. Чувствата в човека трябва да произтичат от самия живот. Това значи: чувствата се пораждат само към живите същества; тия чувства трябва да бъдат фини, възвишени и благородни. Дето има такива чувства, там има условия за любов. Значи любов може да съ-

ществува само между две разумни същества, на които съзнанията представят двете точки на правата линия. От правите линии на техните съзнания ще се образуват две успоредни прави. При тази паралелност на правите не може да става никакво стълкновение. Ако искате да дадете право на някой човек, оставете го да върви паралелно с вас, не спущайте към него никакви тангенти, никакви криви линии. Това значи да оставите човека свободен. Свободата е нещо относително. Който не разбира Божиите закони, както и законите на своята душа, нито той може да бъде свободен, нито на другите може да даде свобода. За да бъде свободен, той трябва да има ясна представа за Първата Причина, а след това и за себе си. Това не подразбира, че човек трябва да обхване нещата със своя ум. Човек може да обхване с ума си само тия неща, които разбира. Хората не разбират Бога, защото искат да го обхванат с ума си. Те не го разбират, защото му дават форма, подобна на тяхната. На Бога не може да се даде никаква форма. Когато мислите за Бога, за Първата Причина, представете си го като необятна интелигентност, като безгранична любов и мъдрост, която едновременно обхваща всичко в света, разбира нуждите на всички живи същества и им помага.

Казвате: „Докажи това нещо!“. Мога да ви го докажа, но искам да зная по кой начин желаете да ви го докажа: по закона на посаденото житно зърно в земята или по закона на меленето на житното зърно на воденицата? Понеже развитието на сегашното човечество върви по втория закон, т.е. меленето на житното зърно, за това доказване се изискват хиляди години. Ако имате търпение да чакате хиляди години, готов съм да ви донеса факти не само от 99 кладенци, но от хиляди кладенци още. И тогава вие ще употребите още толкова години, докато прочетете всички тия факти и се убедите в моите доказателства. Като се ровите между тези научни данни, някои от тях ще ви отправят за

сведения към еди-коя си слънчева система и вие трябва да блъскате главата си от една система в друга, докато най-после кажете: „Нищо не разбрах по този въпрос.“ След това ще ви изпратят в друго някое учено общество, което живее на звездите, да видите как там разрешават този въпрос.

Като ме слушате да говоря по този начин, ще се запитате отде дойдоха тези учени общества? Как се пренесоха от пространството на земята? С това искам да кажа, че ако е въпрос за съмнения и противоречия, аз мога много такива да ви създам, но интересно е, че след като твърдите, че Бог ви е създал, отде дойдоха толкова много съмнения и противоречия във вашия живот? Според мен никакви причини нямаше, за да дойде във вас съмнението и противоречието. Как е възможно да се роди от вас това, незаконородено дете – съмнението? Как е възможно при вашата чистота и святост, да се роди от вас съмнението и подозрението? Всеки трябва да си зададе този въпрос и да се помъчи да си отговори. Част от енергията на желанията, които не могат да се изпълнят, произвеждат в ума на човека някаква отрицателна мисъл. Тази отрицателна мисъл впоследствие произвежда съмнение в човека. Например срещате своя приятел, разговаряте се и той обещава, че еди-кой си ден, на определено място и в определен час ще се срещнете пак, за да се уговорите за някаква важна работа. Дохожда определеният ден. Вие отивате на определеното място, но приятелят ви не е там. Чакате час, два, три, той все още не дохожда. Започвате да се съмнявате, да търсите причината за неговото закъснение. Коя може да бъде причината за това? Или той се е размислил да дойде, или му се е случило нещо важно, което е попречило да изпълни обещанието си. Вие считате, че приятелят ви трябва да устоява на думата си, да бъде като божество. Действително чистият и светият човек трябва да устоява на думата си. Такъв човек с нищо не може да

се оправдае: че тренът закъснял, че параходът прекарал някакво малко крушение или че сам той заболял – нищо не го оправдава. Не може да се яви причина, която да му противодейства. Ако срещне физически препятствия най-после, той от тялото си навън трябва да излезе и пак да се яви навреме в определения ден. Когато някой ангел обещае на човека нещо, той ще се яви навреме: дали вън ще има буря или земетресение, дали ще бъде окован във вериги и в букаи*, той трябва всичко да преодолее и да се яви навреме. Не направи ли така ангелът Господен с Петър? Той влезе точно на определения час при Петра, сваля оковите от краката му и каза: *Стани и излез вън!*

Днес всички хора се намират в положението на Апостол Петър: хвърлени в тъмница, краката им в букаи и чакат, за да дойде някой да ги освободи. Ангелът се моли сега за вас и слиза от небето да ви освободи. Той влиза в затвора, сваля букаите от краката ви и казва: *Излезте вън!* Излезте вън, не мислете за своите стари затвори, идете при своите братя и сестри, и заедно с тях благодарете на Бога, че ви е избавил.

За да постигнете това, за да дойде ангел Господен от небето да ви избави, вие трябва да имате разбиранията на онзи забележителен американски генерал, който като вървял един ден из улиците, минал покрай една казарма, в двора на която видял малка дружина войници, около 10 – 15, които се мъчели да вдигнат една голяма гредата. Той се приближил към тях и наблюдавал какво ще стане. Войниците се мъчели да вдигнат гредата, но не могли. Генералът погледнал към взводния им и попитал:

— Защо не помогнете на войниците заедно да вдигнете гредата?

— Аз съм взводен, а те – обикновени войници. Моята работа е да заповядвам, а те трябва да изпълняват.

* букаи – окови, вериги за кон

Тогава генералът се навел, турил рамото си под гредата и помогнал на войниците да я вдигнат. След това той се обърнал към взводния, подал картичката си и казал:

— Господине, ти си началник на тази малка дружина; аз пък съм генерал Вашингтон.

По същия начин и Бог изпрати Сина си сред човечеството, да го научи на закона на служенето. Затова Христос казва: *Не дойдох да ми послужат, но да послужи.* Син Божий дойде да помага на хората, а те, обикновени простосмъртни, обикновени взводни началници на малки дружини, капрали*, искат да заповядват на света. Питам: от какво страда светът? От капрали. Светът е пълен с капрали, с взводни. Дето да се обърнете, все капрали ще срещнете: и в науката, и в изкуствата — навсякъде в живота. Щом дойде въпрос да се помага някому, ние трябва да бъдем готови да подложим рамото си под гредата, под мъчнотията и да я повдигнем. Мъчнотиите и благата са общи за цялото човечество.

Ще приведа още един пример за правилни разбирания. Един ден американският президент Вашингтон вървял из града и спрял малко на пазара. В това време той видял, че един богат човек се озъртал, като че търсел нещо. Той го запитал:

— Господине, какво търсите?

— Търся някой човек, който да занесе пуйката ми до дома.

— Аз мога да ви услужа.

— Добре, вземете пуйката.

Тръгват двамата: богаташът напред, президентът след него. Стигнали най-после до дома на богаташа. Последният се спрял, бръкнал в джоба си, извадил от кесията си четвърт долар и го подал на носача. Носачът погледнал към парите, погледнал към богаташа и мълчал.

* капрал — рус. — ефрейтор

— Защо не вземеш парите? Не си ли доволен от това, което ти давам? Ето, вземи още четвърт долар! Той пак мълчал. — Защо мълчиш? Навярно си недоволен нещо. Че пуйката не струва колкото възнаграждението, което ти дадох!

Тогава Вашингтон извадил от джоба картичката си, подал я на богаташа, като му казал:

— Приятно ми е, че можах да ви направя една малка услуга — президент на републиката — Вашингтон.

И съвременните хора, като този богаташ са научени да извадят от кесията си четвърт долар, да го дадат на носача, който носи пуйката им, и с това разрешават въпроса. Да, ами ако този носач е президентът на републиката? Какво ще правят тогава? Съзнание и разбиране се иска от хората.

Изново. В какво се заключава новото? Кое е новото в българския народ? Кое е новото в духовенството? С какво ще се похвалят те? Може би ще се похвалят с това, че обявили гонение против религиозните секти в България. И това не е лошо, но казвам: ако духовенството е на прав път, българският народ трябваше да бъде в добро положение. Освен това държавите от целия свят трябваше да вземат пример от България. Така ли е всъщност? Какво виждаме ние в България? Тя е потънала в дългове, навсякъде се вършат насилия; тук-там чувате, че се извършили убийства. Така е в България, така е и в целия свят. Но казвам: този не е правият път. Така не може да се живее. Това не е новото в света. Новото седи в божественото. То изисква между хората да се създадат искрени отношения, които да почиват на истината, а не на лъжата. Престъпление е да живееш с човека, а да поддържаш в ума си мисълта да го ухапеш някъде, да го изнасилиш или да смутиш духа му. Благородството на човека се заключава в това, да покаже на брата си пътя към свободата, към знанието и радостта. Намери ли веднъж този път, той ще бъде силен, здрав и богат. Всеки човек, в когото божественото се е събудило, може да покаже

на хората пътя към забогатяване; но те разбират друго богатство. Божественият човек обаче не се спира пред външното богатство. Той знае, че това богатство е причина за всички нещастия в света. Сегашното богатство е богатство на неправда, на насилие; властта, която цари по целия свят, е власт на насилие; управляващите в света си служат повече с неправда и насилие.

— Ама ти не вярваш ли в държавата?

— Аз не вярвам в държава, която се крепи на насилие и неправда.

— В каква държава вярваш?

— Аз вярвам в държава, в която съществува правда; аз вярвам в държава, в която съществува любов.

Когато такива държави се основат в света, те няма да затварят престъпниците по цели 20 години в затвор и да ги държат там с вериги на ръцете и на краката, но ще потърсят причините за техните престъпления. Щом намерят причините, ще потърсят начин да премахнат тия причини, за да не поставят тия хора при условия да повтарят грешките или престъпленията си.

Казвате: „Защо Бог е създал света така, че едни хора са богати, а други – сиромаси?“. Вие не знаете причините, които са заставили Бога да постави едни хора при богати, а други – при бедни условия. Ако Той би поставил богатия при условията на бедния, богатият би извършил големи престъпления. За да не прави грешки, престъпления, Бог му даде власт, сила, богатство. Това не значи, че богатите хора са лоши, но понеже не разбират законите на живота, те не могат да използват бедните условия и вместо да се повдигнат, ще се провалят. На сиромасите Бог казва: *Понеже имате силна воля и светъл ум, вие ще можете да използвате условията, при които съм ви поставил, за вашите растеж и развитие. Един ден, когато преодолеете тези условия, и вие ще станете богати.*

Тъй щото намерението, желанието на Бога е да направи всички хора щастливи и богати. Затова именно Той е поставил всеки човек при специфични условия, благоприятни за неговото развитие.

— Ама защо днес съм останал неук, прост човек?

— Има причини за това, които един ден ти ще разбереш. Иначе желанието на Първата Причина е да бъдеш и учен, и богат, и праведен. Всичко това ти ще постигнеш на своето време и място.

В света, в който сега живеете, съществува пълен ред и порядък, който вие, поради непознаване на Божествения план не разбирате. За неразумните хора по-лош свят от този, в който живеят, не съществува. За разумните обаче, по-добър свят от сегашния няма. Съвременните хора живеят в свят, подобен на забавачница, в която всички части на предметите са разхвърляни и децата се поставят на работа да турят всяка част на нейното място. Децата в тази забавачница се учат да творят. Там частите не са безразборно нахвърляни, но всяка част има свой номер и по реда на номерата децата ги поставят на съответни за тях места.

Следователно, за да изправи живота си, човек трябва да постави всяко противоречие на неговото място. Какво правят съвременните хора като се натъкват на някои противоречия? Като не могат да ги поставят на съответните им места, те казват: „Бог не ни обича, хората не ни обичат, никой не мисли за нас и т.н.“. Каква е тази философия? Къде може да заведе човека тази философия? Няма защо да очаквате на хората да ви обичат, да се молят за вас. Всеки сам трябва да се моли за себе си, всеки сам трябва да работи. Когато положението ви е много затруднено, можете да се помолите заедно с приятеля си, но всякога трябва да разчитате първо на себе си. Като се помолите двамата, молитвата ви ще бъде приета. Казано е в Писанието: *Дето са двама или трима, събрани в мое име, там съм и аз.*

Синът трябва да отиде при баща си, да отвори сърцето и душата си пред него и да се помоли да му даде това, от което се нуждае. Той не трябва да изисква баща му да отиде при него. Ако синът или детето не може да отвори душата си пред своя велик Баща, да му каже, че е изпаднал в тъмнина, в съмнения, в подозрения, пред кого ще отиде? Нека иска светлина от своя Баща, за да оправи работите си, и ще получи. Когато детето краде от сладкото, което майката е скрила от него, а после отрича, че е пипало сладкото, не знае ли, че лъже? То познава своята погрешка, познава и лъжата, но не си признава, защото се страхува от тоягата. Ако детето знаеше, че като каже истината няма да бъде наказано, щеше да признае погрешката си. Страхът от наказание, който хората изпитват, става причина те да лъжат, да крадат, да вършат ред още престъпления. В това се крие лошата страна на възпитанието.

Много от съвременните възпитатели казват, че тоягата е благословено нещо, понеже е излязла от рая. Вярно е това, но докато тоягата беше в рая, имаше паници, пълни с мед и масло. Щом тоягата излезе от рая, нищо не остана в паниците, но по гърбовете на хората останаха следи от нея. Като казват сега, че тоягата е излязла от рая, едновременно с това те трябва да си спомнят, че и човек излезе от рая. Докато беше в рая, и тоягата беше чиста и свята като човека. Щом той излезе от рая, и тя се опетни. Тъй щото, ако човек е грешен, тоягата е десет пъти по-грешна от него. Тогава защо ще ви бият с една грешна тояга? Какъв смисъл има в това? Ако трябва да ви бият, по-добре да вземат една райска тояга, която още не е опетнена, и с нея да ви бият. Така поне праведни ще станете. А тъй, да ви бият с грешна тояга, това не се позволява. Който бие, с любов трябва да бие. Престъпление е да биете без любов. Що е престъплението? Всяко наказание, нанесено без любов, е престъпление. Всяко наказание, нанесено без мъдрост, е престъпление. Всяко наказа-

ние, нанесено без истина, е престъпление. Всяко наказание, нанесено без правда, е престъпление. Всяко наказание, нанесено без добродетел, е престъпление. На това основание, питам: как можеш да съдиш брата си? Всеки човек, когото съдиш, е твой брат, роден от една и съща майка. Ще кажете:

— Ако хората не се съдят, може ли светът да се поправи?

— Може.

— По какъв начин?

— Чрез любовта, мъдростта, истината, правдата и добродетелта.

Тогава казвам: право е това, което има две точки. Ако държите в ума си първата точка, първичното съзнание, че Бог царува навсякъде и изпълва цялата вселена, вие сте намерили смисъла на живота. Всякога дръжте в ума, в сърцето и в душата си това висше съзнание, за да разберете колко е велик Бог, когато от своето високо положение слиза до най-малкото същество и го облива със своята любов. Когато обичате някого, вие взимате неговата форма. Така и Бог прави. Като слиза при нас, Той взима човешка форма. Като отиваме при Него, ние взимаме Неговата форма. Значи сега Бог става като човека, а някога, когато отидем при Бога, ние ще станем като Него. Това не значи, че ще станем в буквален смисъл като Бога, но ще имаме Божиите мисли, чувства и постъпки.

Мнозина се смущават от това, че имат много неразрешени въпроси в живота си. Това не трябва да ги смущава. Не очаквайте света да се оправи, но знайте, че той е оправен. Защо? Защото Бог царува в света. Ако виждате някаква аномалност в света, тя се дължи главно на особените схващания на хората за света. Някой казва, че вълн е студено, а друг, че вълн е топло. Студът и горещината не са абсолютни неща. Когато на едного е студено, на другото е топло; и обратно: когато на едного е топло, на другото е студено. Има микроби,

които и при 500 градуса горещина не умират; а човек не издържа и до 50 градуса температура.

Изново. Това не значи, че трябва да отхвърлите старото, но трябва да поставите ново начало, да започнете да чертаете бъдещето на вашия живот. Днес всеки иска да го обичат. Коя трябва да бъде основната черта на вашия характер, заради която хората могат да ви обичат? Преди всичко човек трябва да бъде готов на услуги. Това говори за щедрост на характера. По този начин близките около вас ще разберат, че има добри и разумни хора в света. Не е достатъчно само да желаете да бъдете добри, но трябва да докажете, че сте такива. Ако искате хората да ви признаят за добър цигулар, трябва да свирите добре на цигулка. Ако искате да ви признаят за добър пианист, трябва да свирите добре на пиано. Ако искате да минавате за художник, трябва да рисувате добре. Ако искате да минавате за виден учен, трябва да имате знания. При това вашето знание трябва да се приложи в живота ви, да бъде в полза както на вас, така и на ближните ви. Лекарят е необходим на хората дотолкова, доколкото може да ги лекува. Моралистът е необходим на хората дотолкова, доколкото може да им помага, да ги повдига в живота. Духовният човек е необходим на хората дотолкова, доколкото да им даде направление в живота, да ги подтикне към великото начало. Днес между всички народи и общества се явяват нови хора, с нови и светли идеи, които подтикват човечеството напред. Тези хора се срещат навсякъде по света: в Америка, в Англия, в Германия, във Франция, в Китай, в Япония, в Русия, в България и т.н. Те носят нов морал, нови разбирания, които служат като звено, като условие за привличане към земята на енергиите, които идат от духовния свят. И ако хората днес са недоволни от себе си, причината за това се дължи на факта, че много от небесните извори са затворени за тях и те не могат да ги използват. Много от енергиите, необхо-

дими за пресъздаването на техните мисли и чувства, не достигат до сърцата и умовете им. Защо? Те сами са прекъснали тия съобщения и сега трябва усилено да работят, за да ги възстановят. Някой е недоволен. Защо? Липсва му нещо. Голяма липса има сега в света! За да се набави тази липса, изискват се нови хора, нови общества, които да привличат духовните блага към земята. Съвременните хора мязат на моряците из моретата, които понякога вода газят, жадни ходят. Солена е морската вода, не е добра за пиене. Трябва да се намери начин да се пречисти тази вода, да се извади солта от нея. Сегашният свят е осолен повече, отколкото трябва.

Едно българско семейство, което се състояло от свекър и свекърва, от син, снаха и зълва, варили един ден боб. Свекървата вдигнала капака на тенджерата и като видяла, че бобът е готов, турила малко сол и го вкусила – намерила, че е добър. Подир малко дошла снахата: погледнала боба, видяла, че е време да се тури сол. Взела лъжицата, турила сол и го вкусила. Добър е! – казала снахата. Дошла зълвата. И тя си спомнила, че този ден се вари боб: „Чакай да туря малко сол, да се каже, че и аз нещо съм направила.“. Турила солта и си отишла. Сядат на обяд да се хранят. Хапнал свекърът, хапнал синът – невъзможно е да ядат боба.

— Кой тури сол в боба? Свекървата се обадила:

— Аз турих. Снахата казала:

— И аз турих. Зълвата:

— Че и аз турих.

— Затова бобът е толкова солен!

Има ли нещо лошо в това? Лошото не е в боба, но в пресоляването: турено му е сол повече, отколкото трябва. И в живота на съвременните хора има сол повече, отколкото трябва; и то не онази сол, която дава живот, но сол, която прибавят към храните, за да не се развалят. Не слагайте повече сол, отколкото трябва. Пресолените неща са развалени. Месото, веднъж за-

клано и то е вече развалено. Като го посоляват, хората успяват донякъде само да спрат процеса на разлагането в него, но щом месото не е живо, този процес е започнал вече. Колкото и да се соли, процесът не може да се преустанови.

Изново. Под думата *изново* Христос разбира вечен процес – процес на вечно обновяване. Като става сутрин, докато изгрее слънцето, човек трябва да се промени, да бъде нов човек. Това е закон на вечно подмладяване, на вечно обновяване. Изхвърляте старите идеи от ума си! Новото учение не позволява да носите една и съща дреха два дена наред. Казват: „Възможно ли е това?“. Възможно е. В 365 дена ще промените 365 костюма. Новото учение не позволява костюмите ви да имат еднообразни цветове. Всеки костюм ще има различен цвят. Практично ли е това? При сегашните условия не е практично, но при новите условия, когато ще има много шивачи, това ще бъде в реда на нещата. И днес има много шивачи. В бъдеще тази професия ще представлява нещо завидно. Ако днес това външно разнообразие в цветовете е невъзможно, вътрешно поне е възможно. Какво струва на човека всяка сутрин като става, да си прави по един костюм от лен или от коприна и различни по цветове? Какво струва на човека всяка сутрин като става, да си каже, че е богат, че разполага с десет милиона лева в банката? Щом повтаря това всяка сутрин, кредит ще му се даде. Каквото мислите и желаете, това ще стане. Казвате, че ще бъдете богати – богати ставате. Страхувате се да не осиромашеете – осиромашавате. Турете в ума си мисълта, че ще станете богати – и ще ставате богат. Човек е наистина богат, но засега източниците на богатствата, източниците на живота за него са затворени.

Няма да доказвам това нещо, но ще приведа следния пример. Един млад, интелигентен, но много беден човек, имал силно желание да стане богат, да

осмисли живота си. Той искал да стане богат, но по честен начин. Обаче имал големи противоречия в живота си. Един ден, като вървял из града, срещнал един господин, на вид добре, богато облечен; но на лицето му било очертано голямо отчаяние и безнадеждност. Този господин бил много богат, но не живеел добре с жена си. Всеки ден те имали големи недоразумения помежду си, които го докарвали до безумие, до пълно отчаяние и готовност да свърши с живота си. Този ден именно той тръгнал из улиците с намерение да се отбие в някое безлюдно място и там да тури край на всички мъчности. Младият момък обаче погледнал богатия господин с такова съчувствие, с такава топлина и нежност, каквито той никога в живота си не бил срещал. Затова богатият спрял младия момък и започнал да го разпитва: отде е, какъв е, какво работи и останал учуден от неговата интелигентност. Богатият господин се разположил към младия момък, поканил го у дома си и решил в себе си да го осинови, защото те били бездетни.

Кой подтикна момъка да спре погледа си върху този богат човек? Това е новото в живота. Източниците на богатството, които били определени за младия момък, се криели в сърцето на тия богати хора. Ключът на това сърце пък бил в погледа на момъка. По този начин всеки човек трябва да проявява божественото, което се крие в него. Всеки ден носи определени божествени блага за всеки човек, но той трябва да знае как и де да ги намери. Когато слънцето изгрява, знайте, че то изгрява за всеки един поотделно. Това не значи, че човек трябва да се изолира, да се отдели от другите, но трябва да съзнава, че един от слънчевите лъчи е определен за него. Всяка сутрин човек трябва да излиза, да посреща изгряването на слънцето с вяра, с интелигентност и с разумност, че в този момент именно той ще приеме определената за него енергия. Сегашните хора са подложени на вътрешен

тормоз вследствие на съмнения, на подозрения, на които често се натъкват. Те казват: „Възможно ли е слънцето да има предвид всеки човек поотделно?“. Възможно е. Преди хиляди години още псалмопевецът е казал: *Господи, на ранина ще Те потърся*. И Моисей е казал, че Бог е създал слънцето, луната и звездите за времена и години. Интересно е днес да се изчисли на колко хиляди години се равнява времето откак божествените блага са дошли на земята и откак божественият лъч е огрял целия свят. Откак божественият лъч е влязъл в душата на човека, той е дошъл за времена и години, затова човек щом пожелае, ще го има. Това подразбира идване на Царството Божие на земята. Там всичко става като с магическа пръчица. Царството Божие седи в това: да бъдат задоволени всички копнежи и желания на човешката душа. Това не може да стане при сегашните условия, но може да стане, когато човек се роди от вода и дух, от новия живот и от любовта. Това, което отделният човек желае, е желание на цялото, на всички хора по лицето на земята. Достатъчно е да пожелаеш да бъдеш богат или красив – в този момент още някой е станал богат или красив. Законът е такъв. Искаш да бъдеш учен – някой е станал учен. Радвайте се, че желанията ви се изпълняват. Щом един човек реализира желанията си, всички могат да ги реализират. Значи всички желания са реални и постижими; въпросът е само до времето.

И тъй, новата философия на живота се заключава в постигане на щастието, било индивидуално, било общо. Следователно човек не трябва да търси щастието изключително за себе си, но като общ закон, който се отнася до цялото човечество. Също така той не трябва да схваща светостта като лична привилегия, но като общ закон за всички. Всеки човек може да бъде щастлив, учен, чист, силен, истинолюбив, разумен и т.н. Новата мисъл се заключава в следното: каквото

мисли човек, това става. Следователно не допускайте отрицателното в себе си! Борете се с него, докато положителното във вас вземе надмощие. Когато падне в някоя дълбока река, философът няма да разсъждава върху философията си, но ще гледа да се спаси. Ако знае да плува, философията му е права. Не знае ли да плува, от него и от философията му нищо няма да остане. Ако той може правилно да се справи със законите на водата, като излезе оттам наново ще продължи философията си. Казвате, че животът е море. Ако животът е море, тогава каква философия е нужна първо на човека? Философията на плуването. Щом излезе на брега, той ще изучава науката на ходенето; плуването вече не го интересува.

Мнозина са недоволни от живота поради това, че някои неща остават за тях тъмни, необяснени. Според мен всички неща са обяснени; въпросът е да намерите онези хора, които знаят истината по тези въпроси. Тези хора можете да ги намерите навсякъде: и в България, и в Германия, и в Англия, и в Китай, и в Япония, и в Индия. Има само един начин, по който можете да ги намерите. Кой е този начин? Когато похлопате на всички врати по лицето на земята и никъде не ви удовлетворят, най-после ще намерите последната врата, отдето ще излезе човекът, който носи Истината в себе си. Характер се иска за това! Някой още на първата врата може да попадне на човека на Истината. Друг ще хлопа на стотина врати и едва тогава ще намери Истината. Трети пък ще обиколи всички врати в света, докато най-после попадне на онази, която с векове е търсил.

Първото нещо: от вас се изисква постоянство и вяра, която не се огъва. Казвате: „Все трябва да се поогъне човек.“. Правата линия не търпи никакво огъване. Моралът, духовния живот търпят малки или големи изменения, но не търпят никакви огъвания. Недъзите, които хората имат, са техни специфични черти,

те не са качества на живота. Какви са хората, това не е важно. Дали са добри или лоши, това са техни качества. Животът обаче не е като тях. Животът е красив. По естество, по първичен произход, като души, всички хора са красиви; но поставени при груби условия в живота, лишени от любов, те изглеждат лоши. Някоя мома се влюбила в един момък и го намира красив. Всички се чудят какво е намерила момата в него, че го обича. Понеже го обича, тя е видяла в него божественото. Следователно вие не можете да познаете Бога, докато не го любите.

— Как ще го любим, щом не го виждаме?

В това седи изкуството: да любите Бога без да го виждате. Новото общество люби Бога без да го вижда. В стария живот хората искаха първо да видят Бога, а после да го любят. Новият живот изисква от хората да любят Бога без да го видят. Някой казва на приятеля си:

— Вярвай в мене! Аз съм честен човек, ще ти дам десет хиляди лева.

— Я дадеш, я не.

Друг обаче, без да му е приятел, вярва, че ще му даде десет хиляди лева. Кой от двамата седи по-високо? Вторият. Той вярва без да е видял нищо. На такъв човек може да се разчита. Тъй щото и вие трябва да вярвате на Бога абсолютно, преди още да са дошли до вас Божиите блага. Дълбоко в себе си всеки трябва да си каже: „Аз вярвам във всичко, което Бог е казал!“.

Изново. Сега и аз ви желая да започнете изново с новата философия: всеки ден да се обновявате, всеки ден да се обличате с нови костюми.

Изново. Това не е в противоречие с вашите разбирания. Всеки ден трябва да имате по едно ново разбиране за живота. Тогава радостта, веселието, мирът, любовта ще се вселят в душата ви в своята пълнота. Само при това положение човек може да бъде доволен. Една наука съществува в света. Тази наука седи в

това: да виждате хубавото във всяка душа! Като срещнете един човек, потърсете хубавото в него и кажете: „Този човек има еди-каква си хубава черта.“. Като не знаят тази наука, съвременните пророци започват да търсят недостатъците на хората и вместо да им помогнат, те ги осакатяват. Дойде някой при мен, иска да му гадая. Погледна го в лицето и му казвам: след десет години ще направиш една голяма погрешка, за която ще лежиш в затвор. В затвора ти ще се добереш до великата истина, която ще те направи вътрешно свободен. Като излезеш от затвора, ти ще станеш велик човек и ще принесеш нещо в услуга на човечеството. Запомни добре това, което ти казвам. Един ден ще провериш истинността на думите ми.

Сега и на вас казвам: вие ще направите някакво престъпление, за което ще ви турят в затвор. Там ще се домогнете до великата истина, която ще ви направи свободни. След това ще станете велик човек, полезен на себе си, на ближните си и на човечеството.

4 март 1928 г., София

Баща си и майка си

*Почитай баща си и майка си, и
люби ближния си, както себе си.*

Матей 19:19

Почитай баща си и майка си! Това е стара истина – толкова стара, колкото и самият човек. *Люби ближния си, както себе си!* Тези две идеи са се родили със самия човек заедно, още когато той е дошъл на земята. Този закон не се отнася само до човека, но и до растенията. И растенията почитат баща си и майка си, и те имат близни. Също така и рибите, и птиците, и животните, и минералите; и кристалите даже почитат баща си и майка си, и те обичат своите близни. Ще кажете, че много пъти е казано това. Българската пословица казва: *От много глава не боли*. Значи щом главата ти не може да побере това, което се съдържа в някоя книга, остави го за после. Обаче старите истини трябва да се изясняват, да се намерят съотношенията между тях. Между истините има известно съотношение, както и между числата. Всички числа в математиката са важни, само когато имат известни съотношения помежду си; всички геометрични форми са важни, когато имат известни съотношения помежду си; всички линии са важни, когато имат такова съотношение помежду си, че образуват различни фигури. На това основание можем да кажем, че математиката представлява духовен закон, защото в нея има съотношение на разумни идеи. Идеите живеят като хора. Това, което наричаме разумни идеи, това са отношения между същества, които имат отражения върху нас.

Според твърденията на съвременната философия съществуват два начина на разбиране: единият е математически, а другият – духовен. Това поражда в науката спор. Този спор е приятен, защото дава възможност на хората да мислят. Значи светът може да се изучава от две гледища: обективно или външно, и субективно, вътрешно. Външният начин е видим, а вътрешният – невидим, по-далечен. Когато казваме, че виждаме човека, ние виждаме само обективния, външния човек и по него съдим за субективния, за вътрешния. Виждаме, че някой човек свива веждите си или затваря очите си, или маха с ръката си, или се криви на една или на друга страна и от тези движения искаме да знаем каква мисъл ги предизвиква. Защото има разумни, има и неразумни движения. Неразумно движение например е изкъртването на една канара и търкалянето ѝ надолу по наклон. Някой философ може да каже, че в търкалянето на тази канара действат някакви разумни причини. Според мен в търкалянето на канарата няма никакви разумни причини, защото като срещне човек на пътя си, тя ще го смачка, ще го направи на каша и след това ще спре. Канарата казва: „Дотук мога да се движа; оттук нататък ще спра. Аз се движа само докато има наклон; щом дойда до равно, излизам от своето поле на деятелност, оставам на почивка.“

Почитай баща си и майка си! Какво се разбира под думата *почитай*? Колко пъти е казано *почитай баща си и майка си и люби ближния си, като себе си*, но какво се е постигнало? Ще кажете, че тази идея е понятна. Ако действително тази идея беше понятна, положението на съвременното човечество, както и на всички риби, птици, млекопитаещи, щеше да бъде много по-добро, отколкото е сега. Въпросът за почит към майката и бащата никой не може да разреши. Растенията не можаха да го разрешат и затова го предадоха на рибите; рибите не можаха да го разрешат, предадоха го на птиците; птиците не можаха да го

разрешат, предадоха го на млекопитаещите; млекопитаещите не можаха да го разрешат, предадоха го на хората; хората не можаха да го разрешат, предадоха го на ангелите; и ангелите не можаха да го разрешат. Какво ще стане най-после? Този въпрос ще се предаде на Бога, Той да го разреши.

Почитай баща си и майка си! Да почиташ, това е акт, прилив в природата, прилив от човека към Първичната Причина. Да почиташ някого означава да му дадеш простор, да го поставиш на почетно място. Да почиташ някого, това не значи, че трябва да го приемеш в себе си вътре, но да го оставиш вън от себе си и да съзнаваш, че си приел от него много добрини. Заради тези добрини ще го почиташ, ще го наречеш свой баща и своя майка. И наистина всеки, който ви е направил добро, той може да се нарече ваш баща или ваша майка.

Почитай баща си и майка си, и люби ближния си! Да любиш ближния си, това е вътрешен процес, това е божествена идея, която прониква в самия човек. Обичта към майката и бащата се проявява навън, а тази към ближния – навътре. Когато почитаме и обичаме ближния си, ние го приемаме в дома си, угощаваме го, даваме му стая да ношува. Когато изказват почитта към ближния си, хората ще му направят паметник и ще се съберат около него да му изкажат почитта си. И законът казва: *почитай!* Младежът, който отиде при Христа да пита какво трябва да направи, за да наследи живот вечен, не можа да разбере думите на Христа защо трябва да продаде имането си и да го раздаде на бедните. Той не разбра защо трябваше да стане търговец. Той не разбираше, че като отиде между хората да продава имането си, ще научи какви са хората. Той не познаваше още хората и каза на Христа: *Аз не искам да ставам търговец, да се занимавам с търговия.* Казвам: човек трябва да разбира всичко в света. Той трябва да разбира от всяко занятие, от всяко изкуство. Колкото повече занятия и из-

куства човек знае, толкова по-добър и по-учен става. Еднообразието убива човека. Христос каза на младия човек: *Иди, продай всичкото си имане, раздай го на сиромасите и ела та ме последвай!* Значи първо ще намериш богатите хора, на които ще продадеш имането си, защото сиромасите не купуват скъпи неща. От това как ще разпродадеш имането си на богатите, ще се види доколко умът ти струва; после ще го раздадеш на бедните и ще тръгнеш след Христа. И бедните хора са родени от майки и от бащи. Като раздадеш имането си на бедните, ти ги почиташ. На богатите пък няма да раздаваш и подаряваш, а ще продаваш. Това значи да почиташ баща си и майка си. Като продадеш имането си и го раздадеш на бедните, ела при мене да се учиш. Аз ще ти стана ближен. Аз ще те уча, а ти ще ме обичаш. Следователно, който отиде при Христа, при Учителя си да се учи, Той ще му стане ближен. Ако човек не е готов да продаде имането си и да го раздаде на бедните, той не може да отиде при Христа. Не е въпросът в раздаването, в това, че някой имал къща или няколко декара земя, но законът е такъв. Според този закон човек ще има възможност да влезе във връзка с разумните същества, богати и бедни. Богатите представят бащата, а бедните, сиромасите – майката. Тъй щото богатите хора са вашите бащи, а бедните – вашите майки. Значи богатият, бащата трябва да продаде имането си. На кого трябва да го продаде? На богатите, на хората, които имат. След това той трябва да го раздаде. На кого? На сиромасите. Най-после ще отиде при своя Учител, да се учи на закона да люби ближния си. Тази е една органическа истина, която трябва да се осъзнае от всички, понеже тя е необходима като основен елемент при сегашното ви развитие. Тя е необходима и за вашето щастие, защото човек трябва да гради в живота си.

Щастието не почива на механичен закон, но на жив, органически закон, в който има растеж, развитие, както всички живи същества. Щастието не седи

в това да има човек къщи, ниви, лозя, дрехи, пари и т.н. Щастието се заключава в това, да има човек здрави дробове, здрав стомах, здраво гърло, здрави ръце и крака. Защо са краката на човека, ако няма стомах? Защо са мислите му, ако няма мозък? Каква работа може да свърши той без ръце? Значи съотношения има между всички удове на човека. Ние наричаме работа всичко онова, което се отнася до нашето повдигане. Защо? Защото ние представяме частици от един велик организъм в битието. В това отношение всеки човек има задължение да извърши известна работа. Дали съзнава каква е тази работа, или не я съзнава, това е друг въпрос. Дали съзнава своето предназначение, и това е въпрос; важно е, че човек осъзнава в себе си известен подтик, известен импулс да живее. Желанието на човека да живее негово ли е, или не? Не е негово. Въпреки това човек има желание да живее. Този импулс за живот съществува във всички същества. Всички живи същества искат да живеят. Това е импулс на самата природа. Тя има свои методи, с които разполага. Съвременните хора се намират в една фаза, когато щастието не може да се реализира. За щастието са работили много хора, много велики учени и философи, но не можаха да го постигнат. Напротив, нещастие ги е постигнало. За щастието са работили кристалите, после растенията, животните, хората, но никой не разреши този въпрос. Растителното царство някога е претърпяло един катаклизъм, вследствие на което растенията се превърнаха в зрелища. От тях остана само част, която и до днес съществува. На времето си и рибите имаха отлична култура, но и те не можаха да разрешат въпроса за щастието. И те претърпяха криза, която унищожи почти всички. От тях остана една малка част, която и досега съществува. По-рано са съществували такива големи риби, които са гълтали цели китове. Дойде ред и до хората да разрешат въпроса за щастието, но и те не можаха да го

разрешат. Съществува един закон, според който, когато не може да постигне една своя идея, човек трябва да се смали. В закона за смаляването взимат участие два процеса: процес на горене и процес на стопяване. Има и трети процес – процес на съграждане. На тези процеси са подложени и органичният, и психичният свят. Ако се даде простор на първия и на втория процес в органичното царство, всичко ще изгори и ще се стопи. Колко и какви ли мъчения не са прекарвали съществата от органичното царство, за да преодолеят тези два процеса! Някога, в далечното минало, е станал голям пожар в слънчевата система, вследствие на което всички планети са били разтопени. Трябвало е след това да дойдат разумни същества със своите помпи, които да ограничат това голямо опустошение. След това е започнал процесът на съграждането. Светът, в който живеем, не е направен още както трябва. Учени и религиозни хора казват, че светът, който Бог е създал, е направен много добре. Да, Бог е създал света много добре, но след като го оставил на своите работници, те объркали малко работите. Казано е в първа глава на Битието: *Земята беше неустроена и пуста, и Дух Божий се носеше върху водата. И рече Бог да бъде виделина, и стана виделина.* Онези, които не разбират дълбоките закони, които са взели участие при създаването на света, се стремят към бързо развитие, към бързо придобиване на щастие. Като не могат да постигнат това, те казват: „Защо светът е създаден така?“. Човек трябва да бъде разумен, да разбира законите, за да види, че при създаването на света е взела участие висша разумност. Двама души живеят около океана и не могат да го преплуват, не знаят какво се крие зад него. Единият от тях е човек със слаби интелектуални способности, а другият е с особени ментални способности и високо интелектуален. Първият поглежда към океана и въздъхва, не намира изход да го преплува. Вторият обаче знае законите за плаване-

то, знае механика, познава методите за движението и решава един ден да построи параход, с който да преплува океана. Той предвижда всичко, каквото може да срещне на пътя си, но въпреки това пак се явяват известни положения, които той не е могъл да предвиди. Качват се на този кораб, но се явява голяма буря и той започва силно да се клатушка. Казвате: „Как така този учен човек не можа да предвиди това нещо?“. Той е предвидил всичко, което се отнася до устройството на кораба, до неговите машини, но що се отнася до външните условия – бури, ветрове и други стихии, той не могъл да предвиди, а още по-малко – да ги избегне.

Следователно ония същества, които взели участие в създаването на земята, били разумни, високо учени и интелигентни, но все пак не могли да предвидят всичко. Земята е голям параход, който пътува във велик океан. Този океан пък е безбрежно пространство, изпълнено с течност, вследствие на което и съвременните учени не могат да изчислят колко милиарда години са нужни, за да може земята да спре на своето първо пристанище. Те не могат да определят кога първият випуск хора ще слезат на първото пристанище на земята, дето тя ще вземе нови пътници и ще тръгне към второто пристанище. Когато земята спре на първото си пристанище, както параходите спират, нищо няма да остане от нея. Като казвам, че от земята няма да остане нищо, имам пред вид движението ѝ около нейната ос. Тя ще престане да се движи около себе си. Колкото и вещи да са нейните техники, както и да я управляват, те не могат да предотвратят това явление. Тогава земята ще бъде в положението на луната, която вече е спряла на своето първо пристанище, вследствие на което не се върти около своята ос. След няколко хиляди години и луната отново ще предприеме своето пътешествие.

Това е само за обяснение на идеята. Въпросът не се отнася нито до пристанището, нито до кораба, но до факта, че съществуват непредвидени случайности в

нашия живот, които и най-разумните същества не могат да предвидят. Светът е сбор от разумни същества в различни степени на развитие, и като резултат на тяхната деятелност се явява голямото разнообразие в живота. Всички тия същества приемат, че съществува една висша интелигентност, но понеже не разбират законите, с които тя си служи, нито пък познават формите, чрез които тя се проявява, много неща остават за тях неизвестни. И най-напредналите, и най-разумните същества абсолютно нищо не знаят за тази висша интелигентност. Скрита е тя от погледите на всички същества. И наистина всеки е забелязал, че това велико, безбрежно, божествено начало, което остава непознато, често разваля планове на хората. Тъкмо някой е намислил да направи нещо, но изведнъж някаква външна причина дойде и развали всичко. Кой не е имал подобни опитности в будно или в сънно състояние? Например някой сънува, че го коронясват, правят му голям палат, избрали му царица, всичко е готово вече, но дойде един негов приятел отвън, хване го за крака и му казва: „Скоро ставай, къщата гори!“ Стресне се, стане изведнъж, но нищо няма – нито цар ще става, нито къщата гори. Казвате, че това са илюзии на човешкия ум. Не, това е реалност, която не може да се реализира, понеже събудиха този човек преждевременно, не го оставиха да завърши съня си. Ако бяха го оставили да спи още, сънят щеше да се реализира. Когато някой цар от земята замине за другия свят, не се ли намира пак пред подобен сън? Той на земята е бил цар, но в невидимия свят никой не го признава за такъв. Истински учените хора знаят тия неща много добре и те изобщо не се съмняват. Обикновените хора не вярват в тия неща; те не вярват и в задгробния живот, в това, че умрелите са живи, че продължават да живеят на онзи свят. Умрелите живеят, но по друг начин; те мислят, но по друг начин от този на живите хора на земята. И те имат свои закони, свой ред и порядък, свои съдилища. Когато някой от тях сгреша, те

го изпращат на земята, там да изправи погрешката си. И обратно: когато някой сгреша на земята, изпращат го на онзи свят, там да изправи погрешката си. Когато осъдят някого на земята на смъртно наказание, това показва, че не могат да намерят метод за изправянето на този човек и затова казват: „Хайде да го изпратим на онзи свят, там ще се намери начин за неговото изправяне.“. Вярно ли е всичко това, или не? Зависи от вашите разбирания. Обаче всяко нещо трябва да се опита. Как всъщност седи работата, никой нищо не знае. Колцина от вас сте били в онзи свят, за да знаете това? Или колцина от вас могат да се върнат в самата вечност, да видят как е бил създаден светът, как е бил създаден първият човек? Съвременните учени казват, че човек е произлязъл от клетка. Така е сега, но първият човек е бил високо културен; той е бил от високо произхождение, но впоследствие тази култура се е изродила и тогава човек е произлязъл от клетка. Значи първият човек е слязъл и след това отново е започнал да възлиза. Първият процес наричат инволюционен, а вторият – еволюционен. При втория процес се предполага, че човек е произлязъл от клетка. По този въпрос са писани много книги, които можете да четете, да дойдете до известно убеждение.

Сега, каквото и да ви се говори, каквото и да четете по този въпрос, не се смущавайте, не се колебайте в съществуването на Бога. Мнозина се спират пред този въпрос и си казват: „Дали съществува Бог, или не?“ Има ли друг свят, или няма?“. Бог изпълва цялото пространство и всички светове се поддържат от Неговата сила. Че един или втори философ отрича неговото съществуване, с това нито му се дава, нито му се отнема нещо. Не е въпросът дали съществува Бог, или не, но кардиналният въпрос е да живеем съобразно Неговите закони, ако искаме да бъдем здрави по ум, по сърце, по тяло. Затова, дали вярвате, или не вярвате в Бога, не е важно. Как живеете, това е важно. Ако вярвате пък, вярата ви трябва да има съзнателен израз.

Съвременните хора трябва да започнат с изучаване на своя организъм. За тази цел те трябва да се запознаят с живота на низшите същества и да се качват нагоре, докато дойдат до себе си. Сегашните хора минават за много учени. Щом са толкова учени, знаят ли от колко милиарда клетки е съставен човешкият организъм? Някои от вас сте завършили един факултет, други – два факултета, но надали могат да отговорят на този въпрос. Човешкият организъм е съставен приблизително от 60 трилиона клетки, които се отличават с голяма интелигентност. Всички тези клетки включват в себе си качества и способности на същества от различна култура и интелигентност. Например някои от клетките на човешкия организъм носят в себе си културата на растенията. Растенията се отличават с голяма наука. Някои от тях познават добре химия, физика. Други са отлични агрономи, те избират условията, при които трябва да се развиват, знаят коя почва е добра за тях и коя не е добра. Има клетки, които познават законите за кристализирането. Трети пък са минали през културата на рибите, на птиците, на млекопитаещите. Най-после има клетки, които са минали през културата на високо напреднали, разумни същества. Тези клетки днес образуват мозъка на човека. Следователно мозъкът, това е човекът. Човек се отличава по своята глава. Ако снемете главата на човека, от нея надолу той прилича на животно. Благодарение на главата, човек постепенно се е отделял от останалите животни. Ако разгледате дробовете и стомаха на човека, ще видите, че те се различават коренно от предшестващите култури. Например дихателната система на човека се различава много от тази на рибите, на птиците и на ред още култури, които са живели преди него.

Задачата на съвременния човек е да започне да изучава своя организъм, да изучава себе си. Въпросът не е какво той може да направи индивидуално, в обществото, но да изучава своя организъм, да изучава

силите и законите, които действат в него. Ако не балансира силите в себе си, човек не ще може да издържа на противоречията, които съществуват в живота. Някой преживява голяма буря, голямо отчаяние и дохожда до положение на самоубийство. Той трябва да знае причините на това отчаяние, на тази стихия. Ако познава себе си, той ще разбере, че произходът на тази стихия е вън от него и ще може лесно да се справи с нея. Понякога човек изпитва в себе си чувство на омраза, на завист, на съмнение, а някога изпитва и положителни чувства – любов, пълна вяра и т.н. И в единия, и в другия случай той трябва да знае причините как са се родили тия чувства в него. Те не са се родили сега. Съмнението води началото си още от културата на термитите, които са съществували милиони години преди човека. Каква борба са водили термитите, докато стигнат това развитие, което е застрашавало човешката култура! Те са достигнали висока култура, но днес нищо не е останало от нея. Те имат слаби тела, но са много опасни. Ако провидението беше допуснало още да се развиват, те щяха да опустошат цялата земя. В топлите страни цели области са опустошени от термитите. Термитите са големи майстори в опустошението. Ако отидете на мястото на някоя къща, която е била нападната от термити, ще видите само останките ѝ, цялата е превърната в прах. Те са големи химици, знаят да разяждат стъклото, металите, дървото. Цели гори са опустошавани от термити. Цели параходи са били разрушавани от термити. Няма място, в което термитите не са могли да проникнат.

Сега може да се зададе следния философски въпрос: каква е била целта на природата, като е допуснала съществуването на термитите? Тя ги е допуснала с цел да икономиса част от своята енергия. Навремето си те са разрешили един важен социален въпрос. Те разрешиха един от въпросите на природата, но техният въпрос остана неразрешен. Термитите нямат гробища. Те изяждат мъртвите си. Всичко, каквото излезе от тях,

те го оползотворяват. Учените, които изучават живота на термитите, и досега още не могат да разберат каква е целта на природата като ги е създала. Те действат като тайна сила в природата. Отде вземат разпорежданията си, не се знае. Обаче в две – три седмици те са готови да унищожат цели квартали, защото много бързо се размножават. Царицата на термитите снася 30 милиона яйца през годината. Те почитат царицата си, която е 20 – 30 пъти по-голяма от един голям термит. Ако един обикновен термит е от 3 до 5 милиметра голям, царицата е голяма около сто милиметра. Какво е целяла природата като е дала възможност на термитите да се размножават толкова много? Човечеството дължи спасението си от термитите на мравките. Те му дойдоха в помощ. Мравките казаха на термитите, че Царството Божие не е за тях, но за човека. Термитите не могат и не трябва да наследят земята. Авторът, който пише за термитите, казва, че голямо нещастие би било за човечеството, ако термитите успеят да влязат и в Европа. Някога, когато Европа е била тропическа зона, термитите са се развивали и там, но благодарение на студената епоха, която настанала в Европа, те били унищожени. От това време насам бялата раса е започнала свободно да се развива.

Сега да се върнем към въпроса за вътрешното проучване на себе си. Няма по-красив обект, от обекта за изучаване на човека. Тъй както е създаден организъмът на сегашния човек, той съдържа в себе си всички предшествващи култури, изразени в една или в друга форма. Всички предшествващи култури и цивилизации, през които са минали растенията, животните и човешките раси, са складирани в потенциално състояние в клетките на човешкия организъм. Следователно, ако някой човек иска да се домогне до изучаването на някое растение, той трябва да разбира законите на своя организъм, както ученият отива в някоя библиотека или в някоя лаборатория и започва да борави с познати съчинения, с познати елементи.

По този начин и съвременните хора трябва да разгърнат гънките на своето тяло и по него да четат, както в книгите на познатата за тях библиотека четат своето минало, настояще и бъдеще. Само тогава ще може да се създаде по-разумен живот от този, който сега съществува. Какъвто и строй да дойде днес, той не може да бъде идеален. Преди всичко хората трябва да бъдат свободни. Ако хората се стремят към богатство, те трябва да знаят, че не всички могат да бъдат богати. Всички хора не могат да бъдат и сиромаси. Целта на природата не е да направи хората богати, нито пък да ги направи сиромаси. Целта на природата е свободата на човешката душа. За да бъде свободен, човек трябва да разбира законите на живота, както и тези на разумната природа. В света има разумни сиромаси, има и неразумни сиромаси; има разумни богати хора, има и неразумни богати. Ние имаме предвид разумните богати и разумните сиромаси, които са дошли в света да работят, а не да критикуват защо светът е създаден така, а не иначе. Колкото и да критикуват, нищо няма да постигнат. Когато Шопенхауер казва, че в света съществува една зла воля, какво се постига с това? Не е достатъчно само да се констатира нещата, но те трябва да се изправят. Представете си едно лошо управление, което е взело всичко в ръцете си. Какво може да се направи срещу това управление?

Христос е казал: *Не противи се на злото!* Това значи: ако на злото отговориш със зло, с това ти повече го засилваш. Следователно на злото не отговаряй със зло! На доброто обаче отговаряй с добро. Законът за доброто е обратен на този за злото. На любовта отговаряйте с любов; на доброто – с добро; на мъдростта – с мъдрост; на истината – с истина. На злото пък не отговаряйте със зло; на лъжата не отговаряйте с лъжа. Ето една отлична философия! Казвате: „Как може без лъжа?“. Може без лъжа. Вие трябва да знаете, че лъжата е изобретение на низши същества, а не на човека. Низшите същества са виртуози в лъжата. Мно-

го растения чрез лъжа, чрез измама привличат към себе си насекомите, като ги използват за храна. Тези растения изработват особени капчици течност, която отдалеч свети, привлича насекомите. Щом насекомото се приближи към растението, последното се отваря и го поглъща. В продължение на 24 часа растението изсмуква соковете на насекомите и след това се отваря. От насекомото не е останало нищо, освен неговия скелет, който се изхвърля навън. Растението отново се отваря и чака нова жертва, като че до това време не е извършило никакво престъпление. Ще кажете, че Господ е създал тези растения. Бог ги е създал наистина, но Той няма никакво отношение към капчиците, с които насекомите се привличат. Те са изобретение на самите растения. Този въпрос има друго обяснение. Той е във връзка с икономията в природата. Природата иска да опита разумността на това растение; тя иска да опита може ли да се подкупи, или не може. По същия начин тя изпитва и насекомите дали са умни, или не. Когато някое насекомо се приближи към едно от тия растения, то погледне вътре, а природата го пита: „Как ще разрешиш сега тази задача?“. Ако насекомото е умно, ще погледне към растението и ще избяга далеч от него. То казва: „Аз разбирам тази работа.“. Които не разбират, нека влязат вътре, да научат един урок.

Питам: ако и вие, с вашите мисли и чувства, влезете в такова цвете, какво ще бъде положението ви? Външността мами, привлича хората. Тя поражда в ума на човека неправилни, изопачени мисли и чувства. Например един беден, неук човек, облечен с прости дрехи, върви по улицата и среща един богат, хубаво облечен, със скъпи дрехи, с нова шапка, с нови обувки. Погледне го и си въздъхне. Обърне се насам-натам, вижда, че всички го поздравяват, почитат го. Погледне дрехите си, въздъхне и си каже: „Ех, да имах и аз такива дрехи, и мене щяха да почитат! Но сега никой не ми обръща внимание.“. Много от съвременните хора са дошли до убеждението, че за да бъде почитан и ува-

жаван, човек трябва да бъде богато облечен. Това не е право. Дрехите не правят човека. Неправилността на това положение е изнесено от един анекдот за Настрададин Ходжа. Един ден той се облякъл в най-простите си дрехи и отишъл в едно кафене да пие кафе. Влязъл в кафенето, но никой не му обърнал внимание. Поръчал си кафе, изпил го, платил за него и си излязъл пак тъй, от никого незабелязан. След няколко деня той облякъл новите си дрехи, турил си нова шапка, нови пантофи, напръскал се с гюлова вода и отишъл в същото кафене. Още с влизането му започнали да го канят да седне ту на една, ту на друга маса. Поръчали му едно кафе. Той взел чашката с кафе в ръка и излял кафето върху кюрка* си, като казал: „Заповядай, пий това кафе! Тази чест се пада на тебе!“. Почерпили го второ кафе, но той пак го излял на кюрка си.

Казвам: дрехите са си дрехи, но да се мисли, че външността изменя човека, това е унижение за него. Достойнството на човека се заключава в неговия ум, в неговото сърце, в неговата душа и в неговия дух, а не в дрехите. Дрехите са резултат на човешкия ум.

Разумният човек може да бъде хубаво, богато облечен, а може да бъде и просто облечен, но дрехите не определят неговата разумност. Сега в света има много костюми. Ако отидете в Америка, в Англия, в Германия, във Франция, в Китай, в Япония, навсякъде ще видите най-разнообразни костюми. Всеки народ си има своя специфична носия. И българите имат свои носии. Ако изучавате техните носии, ще видите, че шопите например и лятно, и зимно време носят по два кожуха. Това е остатък от живота на пещерния човек. Кожусите, които шопите носят, са остатъци от ледената епоха, през което време те са живели. В подсъзнанието си те носят спомени за тази епоха и очакват тя пак да дойде. Като обличат двата кожуха, те си казват: „Нека ни е топличко, да не се простудим.“.

* Кюрк – дълга горна дреха, подплатена с кожи

Почитай баща си и майка си! Почитай Първичната Причина, която ти е дала подтик да се проявиш на земята. Почитай и онази съществена идея в себе си, която те отличава като човек! Това наричаме ние баща и майка. Почитай Бога във външната форма на своите баща и майка! Като почиташ баща си и майка си, ти се повдигаш. Ако баща ти се повдига, и ти се повдигаш. Ако царят се повдига, и неговите синове и дъщери се повдигат. И обратно: когато майката и бащата губят, заедно с тях губят и синовете, и дъщерите им.

Люби ближния си, като себе си. Аз свързвам този процес с друг процес в природата. Да любиш ближния си, това е процес, свързан с яденето. Любовта към ближния и процесът на храненето са едно и също нещо. Когато човек може да избира храната си и да я дъвче добре, той може да обича ближния си. Лакомият не може да обича ближния си. Любовта към ближния е благородство на характера. Това е храна за душата. Хората остаряват, защото не любят ближните си. Който не люби ближните си, той е осъден на старост. Когато престане да люби, човек престава да се храни, вследствие на което остарява. Някой казва: „Този не заслужава моята любов, онзи не заслужава моята любов.“ Кажеш ли така, настъпило е вече скончанието на твоя век. Ти напълно изсхващаш и животът губи вече за теб смисъла си.

Почитай баща си и майка си, люби ближния си, както себе си. Това са два велики закона, първият от които е свързан със закона на вдишването и издишването, а вторият – със закона на храненето. Само високо интелигентният човек, който е разбрал законите на природата, може да почита баща си и майка си. Като изучавате живота на растенията, на птиците, на млекопитаещите, ще видите, че ония от тях, които са по-интелигентни имат уважение към баща си и майка си. Вечер, когато се нареждат да спят, онази птичка, която повече обича майка си, отива близо до нея; онази пък, която повече обича баща си, отива близо

до него. Всички се нареждат така, че между тях не се създава никакво противоречие. Едните се нареждат отляво на майка си, а другите – отдясно на майка си; едните – отляво на баща си, а другите – отдясно на баща си и между тях не се явяват никакви противоречия. Питам: отде дойде тази идея у птиците – да знаят как да се нареждат и какво да правят? Ще кажете, че това е инстинкт. Това, което наричате инстинкт, още не обяснява проявите в природата. Разбира се, че по интелигентност хората не могат да се сравняват с никакви животни. По интелигентност човек седи хиляди, милиони пъти по-високо от кристалите, от растенията, от рибите, от птиците, от млекопитаещите и т.н. Хората не проявяват даже цялата своя интелигентност, която им е дадена. Ето, много религиозни, духовни хора, които служат на Бога, често се обезсърчават и казват: „Какво трябва да правим сега?“. Вие, които сте хиляди пъти по-интелигентни от растенията, идете при тях и ще видите, че те знаят какво да правят. Чудни са хората! Слугата знае какво да прави, а господарят не знае. Ученикът знае какво да прави, а професорът, който му преподава, не знае какво да прави. Когато някой казва, че не знае какво да прави, той се натъква на една архаична мисъл, останала от миналото, която днес се явява като препятствие в живота му. Какво трябва да прави? Да я заобиколи. Някой казва: „Животът няма смисъл.“. Това е друга архаична мисъл, която трябва да се заобиколи. Ще си кажете: „Било е време, когато животът не е имал смисъл, но днес има смисъл.“. Каквато и архаична мисъл мине през ума ви, вие трябва да я заобиколите така, както инженерите при пробиване на тунели заобикалят онези канари и скали, които ги възпрепятстват.

Почитай баща си и майка си! Когато говорил на учениците си, Христос им обяснявал вътрешния смисъл на онези закони, които седят зад разумната причина. Той им обяснявал далечните причини и по-

следствия на нещата. Има неща, които днес не можете да постигнете, понеже сега им поставяте основа. Ако искате преждевременно да постигнете известни неща, вие сами ще си попречите. За да постигне своите желания, всяка сутрин, като става, човек трябва да изправя отношенията си към майка си и баща си. Ако сега дойде някой реформатор в света, първата му задача ще бъде да накара хората да оправят отношенията си към своите майка и баща, не на сила, но по съзнание. След това той ще ги застави да оправят отношенията си към своите близни. Аз наричам ваш близен този, който, при всички условия на живота ви може да служи като лост за вашето повдигане. Вие трябва да любите близния си, понеже без тази любов не можете да се повдигнете. Любовта към Бога е капиталът, който човек трябва да възприеме от Него, за да се повдигне. Любовта към близния пък представя човешката воля, човешкия лост, с който хората взаимно трябва да си помагат. Следователно дали ще работите за близния си, за дома си, или за Бога, законът е един и същ. Вашите деца не са тела, а души, от които не можете да изисквате да ви гледат на старини. Ако те доброволно пожелаят да ви гледат, това е друг въпрос, но първото им отношение е към Бога. Те са интелигентност, която работи заедно с интелигентността на всички души. Защо? Защото законите на природата се кооперират, работят заедно. Който иска да проучи първия закон – любовта към Бога – той трябва да продаде всичкото си имане, да го раздаде на сиромасите и да почне отново да печели. Това значи да очисти човек сърцето си от всичко старо, от всичко непотребно. Това значи да се приготви човек за божественото разбиране. Няма по-красиво нещо от това да придобие човек божественото разбиране, божествения мир. А тъй, да се теоретизира само, че човек трябва да се самоотрече – това нищо не значи. Човек може да се отрече само след като дойде до онова вътрешно, божествено разбиране. Когато

бият някого, той може да се отрече от нещо, но това още не е съзнателно отричане. Отричането подразбира да употреби човек всичкото изобилие, което има в себе си, за повдигане на баща си и майка си, т.е. за онази свещена идея, която носи в душата си. По обратен път тази идея ще работи и за неговото повдигане.

Сега от всички хора се изисква дълбоко проучване на законите в природата. Скърбите и радостите също така трябва да се проучат. Като казвам, че човек трябва да страда, това не значи, че съм за страданията. Аз не съм нито за страданията, нито за радостите. Защо? Има радости, които не почиват на здрава основа. Например разбойникът, който убива, който краде се радва, че е придобил нещо, но радостта му не е дълготрайна. Тази радост не е истинска. Неговата радост е скръб за другите. Такава радост не е божествена. Когато радостта на едного е скръб за друго, и когато скръбта на едного е радост за друго, това показва, че хората живеят още в един преходен свят. Светът, в който хората живеят, не е разумен свят, те трябва да дойдат до взаимно разбиране. Разумният човек трябва да накара доброто и злото в него да се скарат, а той да стои настрана и да наблюдава. Само така могат да се разрешат въпросите. Затова е казал Христос: *Не противи се на злото!* Няма адепт, няма учител в света, който да е казал на хората да се борят със злото. Който се е опитал да се бори със злото, той всякога е бил побеждаван. Злото е мощна сила, пред която цели светове са изчезвали. Злото е космическа сила, пред която трябва да се пристъпва с благоговение. То е поток от лава, пред която нищо не можете да направите. Апостол Павел е казал: *Побеждавайте злото с добро!*

Съвременните учени искат да убедят хората, че злото може да се ограничи. Днес това е невъзможно. Злото е космическа сила, която може да се ограничи само с векове. Опитността на миналите векове, както и

тази на миналите народи, са довели хората до заключение, че злото се побеждава само с доброто. Човек трябва да носи доброто в себе си като оръжие против злото. Злото не е определено само за вас, то съществува независимо от всичко друго, но защо съществува – никой не знае. Няма философ или учен, който да е обяснил причините за съществуването на злото. Досега са дадени хиляди обяснения от и старите, и от новите времена, но нито едно от тях не е самата истина. Факт е, че злото и доброто съществуват. Защо и за какво, това не е важно. Важно е, че тези две сили са станали причина човек да съществува, да се прояви. Ако злото изчезне, човек не може да се прояви; ако доброто изчезне, човек пак не може да се прояви. Следователно злото и доброто съществуват, за да се прояви човек. Обект на доброто и на злото в космоса е човекът. Това обяснение още не е научно и то представя известни догадки, известни предположения.

Почитай баща си и майка си! Това значи: не презирай баща си и майка си, не им отвърщай със зло, не гледай час по-скоро да се освободиш от тях, не гледай на баща си като на неук. Почитай баща си и майка си, макар и четири факултета да си завършил. Баща ти, който те е родил, е по-учен от теб. Колкото факултета да си свършил, баща ти има един факултет повече от теб. Баща ти не обича да се хвали. Когато синът покаже своя диплом на баща си, последният поклати главата си и казва: „Синко, аз разбирам, че много има да учи човек още. Един ден, като дойдеш на моето положение, ще видиш, че с това учение нищо не става.“. Ти мислиш, че днес всичко е идеално, но един ден, когато се обезсърчиш, когато живота изгуби за тебе смисъла си, тогава ще търсиш друг път, докато най-после дойдеш до разумното в света, до познаване вътрешния смисъл на живота. Как ще познаете живота? Като се обезсмисли и после отново се осмисли. Казано е в Писанието: *Това е живот вечен – да позная Тебе Единнаго Истиннаго Бога.*

Почитай баща си и майка си! Люби ближния си, както себе си! Това са два психически процеса, тъй необходими за човека, както е необходима дихателната система за него. Който не разбира тези закони, той ще се осакати. Приложете тези закони и ще видите, че те ще внесат известно подобрение в живота ви. Когато Христос е казал на богатия да продаде имането си, с това Той искал да го застави да влезе в отношение с хората, да се обмени, да създаде връзка с тях. Това може да се постигне с двата психически закона – почит към майката и бащата, и любов към ближния. Тези два закона трябва да се осмислят и приложат в живота. Това са истини, които досега не са приложени както трябва, вследствие на което в съвременната култура те се явяват в нова фаза.

Всички говорят за любов към отечеството, за свобода на народите, но как ще дойде тази любов, отде ще дойде тази свобода – и те не знаят. Всички говорят за равенство и за свобода, но отде ще дойдат това равенство и тази свобода? Докато човек не почита баща си и майка си, никаква свобода и равенство не може да придобие. Докато човек е гладен, докато не се е нахранил, за никаква свобода и равенство не може да се говори. Всички говорят за „папото“. Важен е въпросът за храненето, за хляба специално. Въпросът за хляба не е само външен, физически или материален, но той е и вътрешен, духовен въпрос.

Съвременните хора носят в себе си голямо богатство и при това богатство не знаят какво да правят: вайкат се, плашат се, че ще умрат и всичко ще изгубят. Жалко е, че те съзнателно оставят тялото си да умре, да се разпръсне по четирите краища на света. Те не знаят, че клетките на техните тела попадат в телата на другите хора при съграждането им и там, съединени с други клетки, влизат в мозъка на някой човек, дето служат при предаване и възприемане на мислите. Често клетките на някой виден философ попадат при съграждане мозъка на обикновен човек и там за-

почват да работят, да помагат за неговото развитие. Това се потвърждава от важния закон в природата, че нищо не се губи, нито създава. Всички велики мисли очакват да попаднат в умовете на някои хора, които да ги възприемат и реализират разумно. Някои мисли пък не се реализират правилно, вследствие на което се създават противоречията в живота. Някой човек се лута насам-натам, не знае какво да прави. Дойде при него приятеля му и казва: „Ожени се и работите ще се уредят.“. Друг му казва да не се жени. Ако е женен и живее добре с жена си, казват му да я напусне или да я набие и т.н. Това са механични мисли, които не почиват на здрава основа. И да се реализират, те няма да дадат добри резултати. За да могат тия мисли правилно да се реализират, преди всичко човек трябва да почита майка си и баща си. Който не почита майка си и баща си, и да се ожени, той пак ще бъде нещастен. Това всички трябва да знаете. Защо? Ако той не почита майка си, как ще почита жена си? И жена му ще бъде подобна на майка му. Жената е крайно възискателна към мъжа си. Първото нещо, което тя ще изисква от него, е справедливост. Той трябва да бъде спрямо нея тъй справедлив, както и спрямо себе си. Тя не държи толкова за любовта му, колкото за справедливостта. Любовта идва на второ място. И затова, в който момент тя почувства, че той е несправедлив към нея, всичко е свършено. След това той може да се докарва пред нея, да ѝ купува разни неща, но въпросът е свършен вече. Мъжът пък от своя страна изисква от жена си уважение. На първо място седи уважението, а после любовта. Че жената щяла да му направи баница или нещо друго – това не хваща място, ако тя не го уважава.

Следователно, ако хората искат да живеят добре, те първо трябва да поставят за основа на своя живот закона: *Почитай майка си и баща си!* Този закон има значение и в социалния, и в семейния, и в индивидуалния живот на хората. От прилагането или не прила-

гането на този закон зависи щастieto или нещастieto на хората. Затова казваме, че хората сами градят своето щастие и сами го разрушават. Ако някоя жена ме пита защо не може да живее с мъжа си добре, ще ѝ кажа: ти не живееш добре с мъжа си, защото не почиташ баща си и майка си. Ти не ги постави на нужната висота. Ти избяга от тях, ожени се без тяхно позволение като помисли, че седиш по-високо от тях. Съвременните хора казват, че дъщерята е свободна от влиянието на родителите си. Според мен именно защото е свободна, тя трябва да поиска съвета на баща си и на майка си. Аз взимам майката и бащата в тяхната идеална форма, не в обикновената форма и проява на майка и баща.

Сега аз не искам да възприемате нещата на вяра, но направете поне един малък опит върху това, което ви говоря, и ще видите дали съм прав, или не. За себе си аз съм прав, защото всичко, което говоря, съм опитал, но ако и вие се уверите, че съм прав – печелите. Ще кажете, че може да има изключения. Възможно е и това. Някой път изключенията биват 25 процента, някой път – 50, а някой път – 75 процента. Когато говоря, даже и 75 процента да има изключение, пак ще спечелите. Ако имате резултат 25 процента, това е максима, с която, ако работите, животът ви ще бъде десет пъти по-добър, отколкото е сега. Затова именно Христос е казал: *Почитай баща си и майка си като разумен човек! Люби ближния си като разумен човек!* Само при това положение ще имате Божието благословение, понеже почитта към родителите е закон, основан от Бога. Христос казва: *Който има Божието благословение, той ще има слава и почести, и каквото душата му пожелае, ще има.* Който спазва този божествен закон, той всичко ще придобие, не само за един или за два дена, а за цялата вечност. Той ще придобие повече, отколкото е очаквал. Това не значи още, че ще дойде ден, когато всички въпроси ще се

разрешат. Не, това никога няма да стане. Едно трябва да знаете: в сегашната еволюция на космоса нещата нямат край. Защо няма да дойде край на нещата? За хората няма начало, няма и край, но за Бога има начало, има край. Той е и в началото, и в края. Какво могат да говорят хората за начало и за край? Началото и краят са достойни само на Бога, затова Той казва: *Аз съм начало, аз съм край. Аз съм алфа, аз съм омега.*

Някой казва:

- Какъв ли ще бъде краят на моя живот?
- Никакъв край нямаш ти.
- Какво ли е било началото на моя живот?
- Никакво начало нямаш ти.

Тази е правата философия. Като проследите цялата история на човечеството, ще видите, че нито един държавник, който е турил начало на някоя държава, не е останал до днес жив. Коя от старите велики държави е останала да съществува до днес? Де е Асирия? Де е Вавилон? Де е стара Индия? Де е велика Персия, която едно време е заповядвала на света? Де е велика Франция на Наполеон? Де е велика Германия? Де е велика Русия? Има нещо, което липсва на съвременните хора, за да разберат законите, по които обществата могат да се развиват. Развитието на обществата и народите не върви по никакви произволни закони. Велики закони управляват развитието на обществата и народите, но хората трябва да познават тия закони и да им се подчиняват. Когато разрешавате духовните въпроси в себе си, тогава и социалните въпроси се разбират в по-голяма светлина. Тогава хората разбират и своите отношения към обществото. Това не значи, че те трябва да се изолират. Хората знаят, че не живеят за себе си, но живеят за някого. Като не разбира великия закон на Битието, бащата казва, че живее за дома си; домът казва, че живее за обществото; обществото – за народа; народът – за човечеството, а човечеството – за целия космос. Еволюцията може да върви и по

този начин, но човек все трябва да живее за някого. Ако схващате живота така, ще видите, че имате мощ в себе си.

Почитай баща си и майка си! Забелязано е, че всички народи, в които майката и бащата са заемали почетно място, са имали по-дълга култура. Като народ, египтяните се отличавали с голяма справедливост, но когато изгубили това качество, те пропаднали. Когато евреите влязоха между египтяните, последните пропаднаха, защото не можаха да се справят с тях. Най-после Бог трябваше да изпрати Моисей между евреите. Фараонът се бори с Бога и не пусна евреите, заради което в невидимия свят се взе решение Египет да не съществува като държава за хиляди години, за да изкупи греховете си. Когато научи урока си, той отново ще възкръсне. Не е позволено на един народ да мъчи друг народ! Не е позволено на господаря да мъчи слугата си, нито на слугата да мъчи господаря си. Не е позволено на мъжа да мъчи жена си, нито на жената да мъчи мъжа си! Не е позволено на брата да мъчи сестра си, нито на сестрата да мъчи брата си!

Попитай баща си и майка си! И люби ближния си, както себе си! Тези два закона трябва да ги спазвате. Това е човешината, това е възвишеното и благородното у вас. Това трябва да проникне във вас, за да покажете, че сте хора от новата култура. Новите писатели трябва да пишат в този дух. Това са думите на Христа, на великия Учител, който дойде от невидимия свят. Той казваше: *Както ме е Отец научил, така и аз ви уча. Аз зная, че всичко, каквото имам, е от Отца ми дадено.*

Сега и аз ви оставям с тия два закона и вярвам, че като дойдете втори път, вашите бащи и майки ще бъдат на почетно място, а ближните ви ще бъдат тъй галени, както майката гали своите възлюбени деца.

11 март 1928 г., София

Помаза ме

*Духът на Господа е върх
мене, защото Господ ме помаза.*

Исайя 61:1

Съвременните хора мислят, изказват и записват мисълта си, но мисълта им може да бъде понятна, само когато има свое средоточие. Всички сте изучавали геометрия, изучавали сте кръга и знаете, че всички точки на окръжността се намират на еднакво разстояние от центъра на кръга. Това показва, че всички тия точки имат стремеж към центъра. Следователно, когато се говори за човешкия живот като за кръг, ние разбираме един разумен процес. Като казваме, че животът представлява разумен процес, това ни най-малко не означава, че животът има някаква цел. Никаква цел няма животът. Това са човешки схващания. Каква е целта на философа? Да стане философ. Каква е целта на крадеца? Да открадне нещо. Каква е целта на красивия човек? Да стане още по-красив. Каква е целта на силния човек? Да стане още по-силен. Каква е целта на музиканта, когато изучава някакъв инструмент? Да стане виден музикант. Всеки човек има някаква цел, но каквато и да е неговата цел, тя не определя същината на живота. Животът е нещо по-висше от целта. Целта може да оправдава средствата и средствата може да оправдават целта, но целта и средствата не оправдават самия живот. Животът седи по-високо и от целта, и от средствата, които могат да се употребят.

Едно изисква животът от всички хора: правилно разбиране. Какъвто и да е човек – философ, музикант, художник, държавник, свещеник – на каквато и степен на развитие да се намира, той вечно трябва да

коригира своите възгледи, вечно трябва да ги разширява. Който не разбира така живота, той ще се намери в голямо затруднение. При лесната задача разрешаването е лесно, но при трудната задача мъчнотията веднага иде. Малките дългове лесно се изплащат, но щом дойде до големите дългове, от стотици милиони и от милиарди левове, изплащането е трудно. Ако сте обикновен чиновник, но имате да изплащате сто милиона лева, за колко години ще ги изплатите? В същото затруднение ще се намери човек не само когато има да изплаща големи дългове, но и когато се стреми да постигне копнежите на своя дух, на своята душа, на своя ум и на своето сърце. Човек се състои не само от един кръг, но от хиляди кръгове, които имат свой център. Някой учи музика – това е един кръг със свой център. Друг учи художество – това е друг кръг със свой център. Това са отделни области, отделни възможности в живота, които съставят една цел. За постигането на тази цел, човек трябва да разбира вътрешната връзка на живота – онзи велик закон, който ръководи човешката душа. Онези, които не вярват в душата, нека вярват в своя ум и него да следват. Онези пък, които не вярват и в ума, нека следват пътя на своето сърце. Безразлично е в какво вярва човек, но той все вярва в нещо. Какво е веруването например на водата, която се спуска от някой планински връх? И с вяра, и без вяра, водата слиза по един наклон надолу. Когато говорим за стремежа на някой човек, ние знаем, че и с вяра, и без вяра, той все ще постигне нещо, но по два различни начина: когато постига своя стремеж с вяра, човек олеква и каца на земята; когато постига своя стремеж без вяра, той се разбива на хиляди парченца като бъчва. И това е хубаво. Нима детето, което никога не е плакало, като счупи шишето на безброй парченца няма да плаче? Ще плаче разбира се. Извори ще бликнат от очите му. Какво означава счупването на шишето? Шишето е символ на нещо, затова

детето плаче. Хубаво е, когато при счупване на шишето, изворите бликат от очите на детето. То е изгубило нещо, за което трябва да плаче. Ако детето плаче за едно шише, колко повече трябва да плаче човек, когато изгуби своята свещена идея! Има хора, които сълза не проронват при изгубване на своята свещена идея. Те казват: „Изгубихме своята свещена идея, но няма нищо.“. Не; и вие, като детето, трябва да плачете за своята свещена идея.

Велика работа предстои на съвременното човечество! Всички хора трябва да се заемат с изучаване еволюцията на човечеството, развитието на народите, развитието на расите, но не повърхностно, а в тяхната дълбочина. Да изучавате нещата повърхностно, то е все едно да имате желание да станете поет, философ, учен и т.н. Хиляди желания може да има човек, но философът има за цел да обясни причините и последствията на нещата в човешкия живот. Той не може да бъде философ, ако не се вдълбочава, ако не издирва причините и последствията на нещата. Поезията, музиката и изкуството имат за цел да създадат условия за красота и щастие в живота. Който иска да бъде щастлив и красив, той непременно трябва да бъде музикант, поет и художник. Няма ли тези три качества в себе си, той нищо не може да постигне. Щастieto и красотата се постигат само чрез музика, чрез художество и чрез поезия. Когато искат да се веселят, светските хора спазаряват музиканти и певци, да им пеят и свирят. При това те не викат стари музиканти, баби и старци да им свирят, но викат млади, жизнерадостни моми и момци. Това не е ли престъпление? Питам: какво престъпно има в това, че искате млади хора да ви свирят? Не е ли по-престъпно да видите как някой човек се е изоставил, напуснал, вследствие на което лицето му се е набръчкало? Нима художникът не страда, когато види своята картина, която с години е рисувал, цяла набръчкана? Коя е причината за

нейното набръчкване? Според мен, картината на истинския художник трябва да остане красива, без никакви набръчквания през всички времена и епохи. След всичко това хората казват, че ще остареят. Как ще остареят? Кожата им щяла да се набръчка, веждите, косите им щели да побелеят, от живота щели да бъдат недоволни, в себе си щели да се усъмнят. Това значело старост. Питам: какви са тези идеи? Каква е тази философия на остаряването? Остаряването е неестествен път в живота. Старостта е най-опасната болест в живота. Тя е най-ужасната патология. Най-ужасните микроби са тия на старостта. Когато се заразят от тия микроби, хората остаряват, изгубват всичко възвишено и благородно в себе си. Тия микроби, като термитите, изяждат всичко свещено в човека и от него остават само сухи кости. И тогава всички казват: „Остаря този човек.“. Философите казват, че в старостта си човек поумнявал, а в младостта си бил глупав. Според мен е точно обратното: в старостта си човек оглупява, а в младостта си е умен. Поискайте от детето това, което държи в ръката си, то ще го даде; поискайте от стария това, което държи в ръката си – той няма да го даде. Кой от двамата е по-благороден? Изворът, който тече ли е по-благороден, или щерната? Изворът е по-благороден, защото постоянно дава.

Сега аз говоря за нещата в техния прав смисъл. И разумният живот трябва да бъде извор, който постоянно да изтича навън. За да бъде човешкият живот щастлив, той трябва да се наторява, но не по начина, по който сегашните хора торят нивите си. Разправят за един опит на наторяване, който Франклин направил. На известно място, насадено с трева, той посипал гипс, но така, че написал с него думите: „Това място е наторено с гипс.“. Когато тревата под тези букви израснала, тя била два пъти повече и по-буйна от съседната, която не била наторена с гипс.

И тъй, всички хора, които имат идеи, са хора, наторени с божествения Дух. Онези пък, които нямат идеи, те не са наторени с божествения Дух, те са киселини и основи. Ако поливате някое цвете с азотна или с друга киселина, какво ще стане с него? Ако наторяват градини и ниви с киселини и основи, всичко ще се превърне в пустиня. Какво може да расте в пустинята? Какво може да расте в Сахара например? Знаете ли кои са причините за образуването на Сахара? Две теории съществуват за образуването на Сахара. Според някои учени Сахара се образувала от отбиването на реката Нил. Според други учени Сахара се образувала след отбиването на Гълфстрийм. Тук се натъкваме на противоречие, че благо то на едного носи нещастие за друго. Значи за повдигането на Европа е трябвало да се създаде пустинята Сахара. Ако днес се отбие Гълфстрийм от Европа, целият ѝ климат ще се промени.

За развиване на човешкия дух трябва да се обърне внимание на единството на нещата, което съществува в човешката еволюция. В такъв случай всички науки имат смисъл само при здрав, разумен човешки дух. Мислите ли, че богатите търговци в света, които са вложили всичкото си внимание в своите тефтери, в сметките си за взимане и даване, разбират нещо от философия или от астрономия? В това няма никаква наука, никаква търговия. Мислите ли, че младият момък, който седи пред тефтерите на красивите моми и се чуди коя от тях да избере, разбира живота? Мислите ли, че философът, който има голяма библиотека от книги и прочете ту една, ту друга от тях, се е добрал до смисъла на живота? Смисълът на живота може да се разбере само при дълбоко вътрешно вглеждане в нещата. Казвате: „Смисълът на живота е в храненето.“ И аз съм съгласен, че трябва да се храним, но храната, която употребяваме, трябва да бъде толкова пълна, че да не остава никакви излишъци. При това, при

храносмилането не е достатъчно само да се образуват хранителни сокове, но те трябва правилно да се окисляват, за да предадат на кръвта чист червен цвят. Чистата кръв съдържа в себе си всички жизнени елементи, както и потенциална, и кинетична енергия, които са причина за образуване на мисълта. При кръвообращението става и обратно течение на кръвта, което може да се върне към духовното тяло на човека. Сложен е процесът на кръвообращението. Той не е само физически, но и духовен. Под физически процес, под физически живот разбираме само това, което е видимо и което може да се подложи на опит. Значи има неща, които с обикновено око не могат да се видят и не могат да се подложат на опит.

Процесите, които се извършват в човешкия организъм, трябва да бъдат нормални. Когато са аномални, в човека се явява вътрешно недоволство. По-голямата част от времето на съвременните хора е заето с неправилни мисли и чувства. Това е патологично състояние. Някой се оплаква, че е неразположен. Защо е неразположен! Богат е, силен е, защо е неразположен? Някой има десет милиона лева на разположение, друг има двадесет милиона, но и първият, и вторият са недоволни от живота. Много дъщери и синове на богати американски милионери са недоволни от живота, самоубиват се като казват, че животът няма смисъл. Мнозина казват, че ако биха имали пари, съвсем друг щял да бъде техният живот. Парите са средство, което трябва добре и на място да се употреби. Храната е средство, което трябва добре да се употреби. Силата е също средство, което трябва на място да се употреби. Ако всички тия неща се употребят добре и на място, те ще допринесат нещо за съграждането на човешкия характер. Хората от двадесети век, на първо място, трябва да се научат да съграждат своето тяло. В този смисъл истинска религия е онази, която дава методи за съграждане на човешкото тяло, за изправя-

не на всички недъзи в него, както и за освобождаване на човека от съмнението, от злобата, от неверието, от разногласието в живота му. Това са патологични състояния, от които човек трябва да се освободи. Всички болести, които съвременната медицина познава, се дължат все на живи същества, на тъй наречените микроби. Например безверието се дължи на един род микроби, злобата – на друг род микроби. Тези отрицателни състояния в човека се дължат всъщност на микробите, които образуват в организма му ред отрови и киселини. И затова, когато казваме, че злото се побеждава с добро, разбираме, че в доброто съществува един принцип, чрез който тези микроби могат да се отстранят. Злото е живот, подобен на нашия. Следователно и злото е на мястото си. Злото представя красива, мощна сила, която невидимият свят използва на време и на място. Момците обикновено търсят красиви моми, но те не знаят, че красивите моми са зло в живота. Това не значи, че красивата мома сама за себе си е зло, но тя иска хубави дрехи, обувца, удоволствия – неща, за поддържането на които са нужни хиляди и милиони. В този смисъл красивата мома е зло в света. За тази красива мома момъкът може да лежи в затвор. Тя ще бъде щастлива, а той – нещастен; тя ще иска това-онова, ще има приятели, ще живее както иска, а той ще се измъчва. Този момък ще каже: „Господи, защо ми даде това зло?“. Не, красивата мома е благо, което момъкът е получил преждевременно. Идея има красивата мома! Тя казва на момъка:

— Ти можеш ли да изпълниш сърцето ми с красиви чувства?

— Не мога.

— Тогава аз ще си намеря друг момък.

— Можеш ли да изпълниш ума ми със светли мисли?

— Не мога.

— Тогава аз ще си намеря друг момък.

Питам: какво зло има в това? Следователно, ако не искате да се измъчвате, не ограничавайте красивите моми и момци! Какво виждаме днес в света? Красивите моми и момци ги затварят, ограничават; богатите и силните хора ги връзват, турят букаи на ръцете и краката им. Слабите никой не връзва, никой не ограничава, но те сами са вързани на леглата си.

Сега, за да се избегнат аномалиите, патологичните състояния в живота, трябва да се приложи Божественото учение. Като се заговори за това учение, и най-великите писатели се изказват едностранчиво. В някои отношения те разсъждават добре, но щом дойдат до този въпрос, веднага мисълта им се отклонява от правия път. Тези велики писатели приличат на онзи човек, който казвал за приятеля си: „Когато срещнете моя приятел, можете да му говорите за всичко – за музика, за изкуство, за поезия, за наука, но дойде ли въпрос до месечината, дума не отваряйте.“. Защо? Защото, като заговорите на този човек за месечината, той изгубва цялото си равновесие.

Казвам: всеки от вас има такава една месечина. Докато не му говорите за месечината, той е добър, но щом го бутнете за месечината, той става лош, изгубва разположението си. Месечината подразбира слабостите в хората. Всички хора имат слабости, до които като дойдат, те изгубват своето равновесие. Тъй както се развива животът на съвременните хора, той им показва къде са техните слабости, до които като дойдат, те изгубват своето равновесие. Той има предвид да им покаже где са техните слабости, т.е. где е тяхната месечина. Чрез страдания, чрез изпитания, провидението иска да покаже на хората къде са слабите им страни. Всеки човек има слаби страни. В това няма нищо лошо. Аз считам гениален човек онзи, който изправя една своя слаба черта. Талантливите, гениалните хора идат в света, за да изправят своите погрешки, както и погрешките на другите хора. Хората трябва да изпра-

вят ред погрешки, докато дойдат до истинското знание. Иначе, ако днес, при слабостите и погрешките, които имат, придобият истинско, положително знание, те ще злоупотребят с него. Например красотата е необходима в живота на хората, но те трябва разумно да се ползват от нея. Без красота животът не може да съществува. Тя дава подтик на хората. Като видите един ангел, вие получавате импулс. Как си представяте ангелите – като стари, набръчкани баби и дядовци? Не, красотата не се заключава в бръчки. Красивото лице няма бръчки, но и мумия не е. Красивото лице не е гладко, опнато, без никакви бръчки. Красивото лице не трябва да има бръчки, но трябва да има долини и планински върхове, поля и градини, реки, морета и извори. Който погледне такова красиво лице, той трябва да види в него велик, обширен свят.

Пророкът преди хиляди години е казал: *Духът на Господа е върху мене*. И наистина няма по-хубаво нещо от това, Духът на Господа да бъде върху човека. Когато Божественият Дух дойде върху човека, в него се явяват необикновени състояния. Няма по-красиво състояние от присъствието на Божествения Дух върху човека! Той чувства в себе си онова вечно благо, което внася радост и веселие. Съвременните хора имат различни понятия за присъствието на Духа. Велико нещо е присъствието на Божествения Дух в човека! Съвременната наука нарича това състояние *пробуждане на съзнанието*. Думата *съзнание* обхваща само едната страна на понятието *дух*. Думата *дух* в българския език е силна дума. Другата страна на понятието *дух* подразбира великото в света, което осмисля вътрешния живот, което поставя всичко в права посока, което туря в контакт човека с всички живи, разумни същества, повдига го и го обезсмъртява. Духът е източник, носител на живота. Дето се явява силата на човека, там се явява духът. Значи силата на човека зависи от Духа. Дето се явява Духът, там се явява животът. Когато Духът напусне човека, той губи съзнанието си, т.е.

губи Духа. Ако проследите пулса на човек, в когото Божественият Дух работи, ще видите, че има голяма разлика в сравнение с пулса на друг, в когото Божественият Дух не работи. Там, дето Духът работи, пулсът е ритмичен, хармоничен. Там, дето Духът не работи, пулсът е дисхармоничен.

И тъй, първото нещо: човек трябва да създаде божествен ритъм на своето сърце. Как ще се образува този ритъм? Когато Божественият Дух започне да работи в човека, той неусетно придобива този пулс, този божествен ритъм на своето сърце. Ритъмът на човешкото сърце е ритъмът на неговия живот. Този ритъм, този пулс е божествен. Той иде в света, за да ритмува всичко. Животът на хората върви именно според този пулс. И затова с право можем да кажем: дето има пулс, там и живот има. Ние сме дошли до пулса на кръвоносната система, който се изразява чрез сърцето, но и сърцето само по себе си има свой пулс.

Сега главното качество, което характеризира човека като мислещо същество, е неговата мисъл, неговата разумност. Разумният човек се отличава с любовта си. Любовта на разумния човек е толкова широка, че при каквито и условия да го поставят, както и да се изменят тия условия, тя е постоянна и обхваща всичко. Разумният човек е готов да даде хапката от устата си; той е готов на всякакви разумни услуги. Да услужите на човека, това не значи само да го задоволите, но да му услужите разумно, т.е. на място и на време. Да обичате човека, това значи разумно да отговаряте на някакви негови вътрешни стремежи. Няма по-красиво нещо от това, да отговорите на стремежите на душата на някой човек или да реализирате някоя негова мисъл, или да способствате за някое негово чувство. Това може да направи само онзи, в когото Духът работи. В това отношение, да възпитавате някого означава да отстраните всички онези лоши, неблагоприятни условия, които пречат на неговото развитие.

Съвременните културни хора на двайсети век, които имат опитността на хилядите поколения преди тях, които носят в себе си знанието на вековете, често изпадат в известни слабости, вследствие на което изгубват красивото, хубавото в себе си. И трябва да минат ред години на работа, на усилия, за да го придобият отново. И наистина, благодарение на някаква своя слабост, за нищо и никакво, човек изгубва своя красив живот. Например някой иска да стане чиновник, но с това чиновничество той ще изгуби своя идеал. Щом е така, чиновничество не му трябва. Той не е роден за чиновник. Друг иска да стане учител. Обаче, за да стане учител, той трябва да има в себе си нещо възвишено и благородно, което да вложи в душите на децата. Той не трябва да гледа на учителството като на професия и да заблуждава децата. Също така, който иска да стане свещеник, той трябва да има в душата си велик, възвишен идеал, който да внесе и в душите на своите пасоми. Свещеничеството не е професия, не е занаят. Учителството, свещеничеството са отговорни служби. Всички ученици и всички хора, които минават през ръцете на учителите и на свещениците, един ден ще ги държат отговорни за всяко отклонение, за всяко заблуждение, в което те са ги поставили. Техните възпитаници ще ги питат: „Защо не ни казахте истината?“. Какво правят съвременните хора? Те се стремят към високи служби, без да имат предвид какви отговорности носят, и казват: „Днес за днес.“. Ако под думите *днес за днес* те разбират божествения живот, и аз съм съгласен с тях. Но ако под думите *днес за днес* разбират човешкия живот, който трябва да прекарат както и да е, те са на крива посока, на крив път.

Сега вие трябва да се стремите да възприемете Божествения Дух. Той иде днес в помощ на човечеството. Някога, в далечното минало, човечеството е паднало в тъмна зона, в която се намира и до днес. Само Божественият Дух е в сила да го извади оттам. Защо и за

какво е станало това, върху него са писали мнозина; вие можете да четете всичко, което е писано по този въпрос. Това слизание на човечеството в тъмната област се дължи на грехопадението, вследствие на което той се е озверил. В естеството на човека има нещо низше, нещо животинско, зверско, вследствие на което той може да извърши най-страшните престъпления. И наистина няма същество в света по-страшно от човека, който може да извърши такива ужасни престъпления! Едновременно с това няма друго същество на земята, което може да извърши такива добрини, каквито човек върши. От една страна виждате човек да проповядва любов към Бога, любов към ближния и към цялото човечество, а от друга страна го виждате да осакатява своя ближен, да убива брата си. След това пък виждате тия двамата се примиряват, прощават си. Виновникът се обръща към пострадалия с думите: „Ще ме извиниш, че те нараних. Съжалявам за всичко това, което ти причиних. И аз не зная какво ми дойде в главата, че без да мисля много ти причиних такова зло.“.

Много от съвременните хора без да съзнават какво правят, изпадат в положението на онзи разбойник, който убил брата си. Този разбойник бил главатар на една банда. Докато вървял из гората, срещнал един пътник: без да мисли много, взима пушката си и го прицелва, удря го в крака и го поваля на земята. След това отива към пътника да види какво може да вземе от него, навежда се близо до лицето му и остава ужасен, когато в лицето на непознатия пътник вижда своя роден брат. Тогава започва да се извинява на брата си, че не го познал. Извинява се, съжалява, но късно. Като извършат някое престъпление, тогава всички хора, като този разбойник, започват да съжаляват, да се извиняват, че не са знаели, че не са видели, че не са познали и т.н. Те седят готови със своите пушки и който мине покрай тях, стрелят.

Страданията и нещастията на съвременните хора се дължат на безлюбието. Те не се познават едни други. Ако някой каже на някого най-малката обида, той е готов да изсипе върху него огън и жупел. И започва след това: „Аз познавам този човек, той е такъв и такъв.“. Ще изхвърли по негов адрес ред нелепости, но като види, че се е излъгал, ще отиде при него да се извинява, че бил излъган, че го подвели и т.н. Това не е нищо друго, освен състоянието на разбойника, който вдига пушката си, наранява своя брат, за да го обере, но като го познае – извинява се и съжалява за направеното. Питам: в какво седи сегашният живот? В какво седи сегашната култура? Ще кажете, че сегашната култура се заключава само в ядене и пиене. Каква философия е тази? Какво отношение има тази философия към бъдещия ви живот? Какво отношение има това изкуство към бъдещия ви живот? Все има някакво отношение. След време вие не трябва да бъдете баби и дядовци с набръчкани лица. Вие трябва да дойдете до онова съзнание, при което повече да не остарявате. Като дойдете до 33 години, повече не трябва да остарявате. Щом дойдете до 33 годишна възраст, ще се задържите такъв, какъвто сте в този момент, и ще останете млад колкото време искате. Ако разполагате с наука, с изкуство, трябва ли да се страхувате от сиромашията? Аз наричам истинска наука онази, която може да се бори със сиромашията, с болестите, с недъзите, със злото, с греха. Който няма тази наука, той ще види какво нещо е сиромашията и ще разбере как постъпва природата. Ако някой има да дава някому 20 – 30 хиляди лева, природата ще дойде в името на закона, ще го хване, ще го тури в затвор и там ще се разправя с него както разбира. Строга е природата! Строга е, но за кого? За онзи, който не я разбира. Коя майка, като получи писмо от сина си, че е гладен, няма да му изпрати пари? Същото може да се каже и за вас. Ако разбирате законите на природата и ѝ пишете пис-

мо, че сте гладни, тя веднага ще ви изпрати толкова, колкото искате. Но трябва да пишете на нейния език. Не пишете ли на нейния език, тя ще ви каже: „Синко, забравил си ме. Който пише на моя език, аз го познавам и му давам колкото пожелае. Който не пише на моя език, не го познавам и нищо не му давам.“. Наистина, доколкото съм проверявал този закон, аз не съм срещнал син или дъщеря, които да са писали на своята майка писмо и тя да не е изпълнила още на момента желанието им. Това е вярно и в буквален, и в преносен смисъл.

Питам: щом е така, какво по-хубаво за вас от това да познавате езика на природата? Какъв е езикът на природата? Ще кажете може би, че любовта е езикът на природата. Не, любовта е човешки език; за нея всички народи имат различни думи. Обаче трябва да се знае кой е първичният език, от който и нашият е произлязъл. Едно е важно да се знае: когато любовта заговори в човека, всички го разбират: и растенията, и животните, и хората – всички разбират езика на любовта. Следователно човек трябва да се стреми към истинската наука, която може да придобие от природата. Ако някой, след като е завършил един факултет, каже, че е завършил науките си или че е намерил пътя, той е на крива посока. Ученикът, който е влязъл в природния университет, трябва да има предвид да следва най-малко четири години философия, четири години по естествените науки – зоология, ботаника, минералогия, анатомия, четири години право, пет – шест години медицина и т.н. За да се специализира, той трябва да учи най-малко сто години, за да мине през всички области на науката. Кой човек днес е завършил всички факултети? Някои от вас едва са свършили два – три факултета. На учените хора в Америка турят по няколко титли и ги произвеждат почетни граждани.

Съвременните хора са дошли до един кръстопът и за да излязат от него те трябва да започнат от великата божествена наука. Съвременните учени, които работят в науката, са асистенти на великите учени, които ускоряват или помагат на човечеството да върви в божествения път. Аз не отричам светската наука. Без нея никъде не можете да отидете. Някой казва: „Ама математика не ми трябва.“. Не, без математика, без естествените науки, без астрономия никъде не можете да отидете. Астрономията е красива наука. Тя развива въображението на човека. Ботаниката го запознава с основите на човешкия живот. Минералогията го запознава с първичния живот. Човек не трябва да изучава нещата повърхностно. Децата изучават всичко повърхностно, но онзи, който е дошъл до положение да се занимава с философия на науките, той трябва да се вдълбочава в нещата. При изучаване на минералогията – кристалите, минералите, те имат и друга страна, не само външна, но и вътрешна. Също така и растенията имат съзнателен живот, който трябва да се изучава. Човек трябва да започне от минералите, да мине през растенията и животните, и тогава да дойде до антропологията. Сам по себе си човек е един извод, зад който седи цялата природа. Той е като фон, зад който изпъква цялото. На този фон човек изпъква като главно лице. Всички минерали, растения, риби, птици, млекопитаещи, са сенки на човека, а самият човек е божественото в него. Казвате: „Ние не се нуждаем от сенки.“. Не, без сенки не може да се даде израз на образа. Без сенки животът не може да се прояви. Ако не познавате животинското, не можете да познате и човешкото. Ако не познавате животните, не можете да познате растенията. Ако не познавате растенията, не можете да познате минералите и т.н. Ако не познавате разумното, не можете да познате и себе си, т.е. Бога, Божественото начало в себе си. Ако човек не познава Бога, това велико, необятно начало, нищо

не може да познае. Бог е обширна идея, за която най-малко трябва да се говори. Според мен човек трябва само един път в живота си да произнесе това свещено име. Впрочем това не е още същинското име на Бога. Аз произнасям същинското име на Бога само един път в годината и когато го произнеса, душата ми се отваря като през месец май и се изпълва със свещен трепет.

Само при това положение човек придобива сила и живот в себе си, и е готов да работи, както за своето благо, така и за благо на своите ближни. Загубено е днес името на Бога и всеки трябва да го намери. В това седи смисъла на живота. Хората не знаят името на своя баща. Ако попитате съвременните християни за името на своя баща, и те не го знаят. Някой казва, че го знае. Ако е така, радвам се, но не искам да го изкушавам, да го изпитвам. Друг казва, че е забравил това име. Ако синът е забравил името на баща си, може ли да очаква някакво наследство от него? Когато хората казват, че името на техния велик баща е Бог, те се лъжат. Никакво име не е това. Казано е в Писанието: *Призови ме в ден скръбен*. С какво? С Неговото име. Ако знаете името на Бога, всякога можете да го призовете, а не само в ден скръбен. Когато избират някого за министър-председател, не трябва ли той, преди да заеме властта, да призове името на Господа? Ако го призове, той ще управлява сто пъти по-добре, отколкото сега. Ако един цар призове името на Бога, той ще управлява сто пъти по-добре, отколкото сега. Ако един учител призове името на Бога, и той ще преподаде своята наука десет пъти по-добре, отколкото сега я преподава.

Мнозина се спират върху въпроса как трябва да вярват, в коя църква да отидат? Тези неща са остарели вече. Преди всичко вие трябва да знаете имената на баща си и на майка си. И тогава, като кажете на майка си, че имате нужда от 50 хиляди златни лева, да разчитате, че ще ги получите. И наистина – не се минават

десет дена и вие получавате тези пари. Не заслужава ли тази майка да бъде обичана? Когато способният ученик се интересува от нещо и отиде да запита учителя си, той не отваря ли специално за него библиотеката си? Той започва да му говори по въпроса, от който се интересува. За неспособния ученик, за ученика, който няма любов в себе си, учителят е затворен.

Човек трябва да работи с вдъхновение, ако иска да има успех. Не е въпросът за онова временно вдъхновение. Има едно вдъхновение, което е непрестанно при всички условия на живота, независимо от това дали човек е скръбен, или радостен. Каквото и да прави той, това вдъхновение в него е непрестанно. То е божественото, с което човек постоянно трябва да гради. Докато е в света, човек ще се гневи, ще пада, ще става, но при всички условия той трябва да се държи за божественото. Щом се справи със злото в будния си живот, човек трябва да се справи с него и в сънния си живот. Забележете, някой човек не върши никакво зло през деня, но по време на сън върши кражби, убийства и ред други престъпления. Значи на човека предстои задачата да се справи със злото и в сънния си живот, да дойде до положение да вижда пред себе си само красиви, хубави образи. Човек е онзи, който е придобил чистота и в будния, и в сънния си живот. Не само това, но неговата душа трябва да бъде широка, чиста и благородна, без никакво петно, без никакви утайки, без никаква кал. Най-малката нечистота в него докарва вече злото. От хиляди поколения насам злото се е наслоило в човека и той трябва усилено да работи, да се освободи от него. Чистене е необходимо.

Като говоря по разни въпроси, някои от моите слушатели бързат, искат да схванат изкуството да живеят. Те сами знаят това изкуство от преди хиляди години насам, но не трябва да се бърза. Бързането е лош признак. Постоянство се изисква от човека. Той трябва да има един център в себе си, една постоянна

идея, към която да се стреми. За тази цел той трябва да започне с положителната страна на знанието – с божествената наука. Опасността за човека седи в това, че той иска да придобие знания по механичен начин. Знание по механичен начин не се добива. В един от старите романи се разказва, че един от героите на този роман живял при една вълшебница, която можела да се преобразява в каквото животно иска: птица, риба, червей, лъв, мечка и т.н. Тя имала различни шишенца с течности и каквато форма искала да приеме, от съответното шишенце вадела по няколко капки, с които се намазвала. Главният герой на романа видял какво правела вещицата и решил да вземе формата на лъв. Една вечер той се отправил към шишенцето, в което имало течност, с която ще може да приеме лъвска форма, и се намазал с нея. Обаче в бързината, вместо да вземе от шишенцето със съответната течност, той взел от друго шишенце. Каква била изненадата му, когато вместо да приеме формата на лъв, той станал магаре. Заключение на автора, който пише този роман, е че старите възгледи на хората, т.е. възгледите на техните баби и дядовци са такива, че ги правят или лъвове, или магарета.

Следователно, когато дойде до положителната наука, човек трябва да бъде внимателен към възгледите, които възприема. Има хора в света, които служат на истината във всички области. Тия хора могат да бъдат философи, художници, музиканти, свещеници, проповедници, държавници, царе и ред други, но всички служат на истината. Това показва, че има добри хора в света. Днешните условия са най-добри, най-благоприятни, за да намери човек истинския път и да се приближи към истината.

Духът на Господа Йехова е върх мене, защото Господ ме помаза. Първото нещо, което се иска от човека, е да повярва, че е помазан. Той трябва да повярва, а не да чака да му доказват. И с доказване

може, но да чакате да ви се доказват нещата, изисква се дълго време. При доказването и вярването резултатите са едни и същи; разликата е само във времето. При доказване на нещата се губи много време, а при вярването всичко става веднага. Един познат господин ми разправяше как се убедил, че трябва да вярва. По едно време той си направил хубава, двуетажна къща и търсил наематели за един от етажите. Явил се един господин като наемател, но нещо отвътре му казвало: „Не давай къщата си на този човек, той не обича да плаща.“. Обаче външно този човек бил добре облечен, благовиден, внушавал доверие и затова той не послушал гласа си и дал под наем етажа си именно на него. Гласът отвътре пак му нашепвал: „Този човек в първо време плаща, но после не плаща.“. Не, аз ще го заставя да плаща редовно. Както и да е, влязъл този господин в къщата му и платил само два – три месеца. Останалото време вече не плащал. Какво ли не правил, докато най-после го извадил от къщата си. Така се научил той да вярва на божественото в себе си. Така проверил, че този господин не бил за неговата къща. Първите два месеца платил наема си, а цели две години след това живял без наем, не плащал нищо.

Много от съвременните хора мязат на хазяина на двуетажната къща, искат всичко да им се докаже. Може да им се докаже, но дълго време ще мине и къщата им ще седи празна. През времето докато чакате доказателства, умът ви ще бъде празен.

Някой иска да му докажат, че Бог съществува. Докато чака да му се докаже, много време ще мине. Хората обичат да им казват приятни неща, макар и да не са верни. Един турчин от Делиорман отишъл по работа в Цариград. Като се върнал, ходжата го запитал:

— Какви новини има в Цариград?

— Последната новина е, че са взели решение да те направят Шейх юл-ислям.

— А, не говори такива работи. Не вярвам в това.

След две седмици ходжата пак отишъл при този турчин и му казал:

— Я кажи нещо ново от Цариград!

Макар че не било вярно, все било приятно на ухото му да чуе, че щели да го правят Шейх юл-ислям. Даже и за утеха да е, все някога е приятно на човека да го позалъжат, че в друго някое прераждане има възможност да стане Шейх юл-ислям.

Сега и на вас казвам: не търсете доказателства, да ви убеждават хората, че сте помазани. Като повярвате, не ходете да разправяте на хората, че сте помазани. Преди да им разправяте, направете един, два или повече опита, докато сами дойдете до истината. И за опитите не говорете нищо, докато не придобиете един верен резултат. След това ще намерите някой ваш добър приятел, който отдавна ви очаква, който има същата опитност и ще му кажете:

— Аз съм помазан.

— И аз съм помазан.

Единият ще разказва своите опитности и другият ще разказва своите; и двамата заедно ще правят опитите си. По този начин ще се съберат трима, четирима, петима и повече помазани, и ще образуват общество от помазани. Значи, ако в някоя местност извира чиста, хубава вода, в скоро време тя ще стане една от най-хубавите местности.

Защото Господ ме помаза. Помазаните хора, това са гениалните хора в света, които дават подтик на цялото човечество да върви напред, да се развива. Когато ангел Господен посети Аврам и му каза, че ще отиде да изгори Содом и Гомор, Аврам го запитал: *Ако там има поне пет души помазани, ще отмени ли Бог решението си?* Значи силата в света иде от помазаните. Повярвайте и вие, че сте помазани, но след като повярвате, гледайте да не се промените. Има една опасност за помазаните, че след като повярват, че са помазани, надигат се, възгордяват се, а с това заедно

се изсушават. Знаете ли каква е диагнозата, по която се познава кой човек е помазан? Помазаният заема най-долното положение. Заемаш ли най-долното положение, ти си помазан. Защо? Защото, който заема най-долното положение, той може да се качи и на най-горното. Който може да слезе най-долу, той може да се качи и най-горе. Това значи силен човек! Силен е онзи, който може да слезе долу и да вдигне товара. Той не се плаши от нищо. Той е човек, който може да воюва. И Христос казва: *Аз съм помазан*. Христос не мязаше на Петър, който един ден му каза: *Учителю, я да бягаме ние оттук! Тъй както си започнал, тази работа няма да излезе на добър край*. Христос му казва: *Махни се, сатана, оттук!*

Сега мнозина от вас, като се намерят на тясно, казват: „Защо ни трябваше това учение? Я да избягаме оттук!“. Апостол Петър говори във вас. Вие трябва да му кажете: „Махни се, сатана!“. Христос обаче казва: *Затова дойдох аз в света, за този час, да изпълня волята Божия. Онзи, който ме е пратил в света, Той ще покаже своята сила*. Не е било време Бог да не е изпълнил своите обещания. На помазаните се дължи всичката наука в света, тоест всичко възвишено и благородно. Това значи, че на помазаните се дължи всичката наука в своята пълнота. В помазването всички трябва да бъдем добри, весели, радостни, да пеем и да се веселим. Помазаният е красив човек. Когато срещне, той е готов да го насърчи. Като види някой отчаян, обезсърчен, той му казва: „Махни обезсърчението от себе си! Ти си способен за велики работи.“. На художника казва: „Хубави са твоите картини, но можеш да рисуаш още по-хубаво.“. На музиканта казва: „Хубаво свириш, но още по-добре можеш да свириш.“. Какво правят съвременните хора? Когато станат на 45 – 50 години, те се обезсърчават и казват: „Нашата работа се свърши вече. Каквото не можахме да постигнем в този живот, ще го оставим за другото преражда-

не.“ Не, те трябва да работят сега, в този живот още да свършат онази работа, която им е определена. Днешната работа не трябва да се отлага за утре. Оставете ли днешните работи за друго прераждане, нищо няма да излезе. За тази цел първо ще се справите с баба си, с дядо си, като им кажете, че не искате да остарявате като тях. Ще работите върху себе си, за да придобиете изкуството на змията, да събличате старите си дрехи и да обличате нови. По този начин ще покажете на хората, че сте помазани. Ще хвърлите старата маска на баба си и на дядо си. От старата дреха на вашата баба и на вашия дядо ще излезе един млад, 33 годишен момък. Който го види, ще каже: „Ето го помазаният!“ . Всеки да си каже: „Аз мога да съблека старата дреха на баба си и на дядо си, и на всички да покажа, че не съм стар.“ . Старата баба и старият дядо едно знаят да говорят: „Синко, и ти като нас ще остарееш, пари ще трябва, да има кой да те гледа, да ти шета на стари-ни.“ . Вие трябва да им отговорите: „На стари години ние ще шетаме на другите. Остане ли те да ни шетат, нашата работа е свършена. Ние сами ще си работим, сами ще си услужваме.“ .

Духът на Господа Йехова е върх мене. Духът на Господа, това е Божественото в човека. Христос казва: Не дойдох да ми послужат, но да послужи. Затова и на вас казвам: нека във всички се яви желание да работите. В малките работи бъдете възвишени и благородни. Дайте място на Духа, на възвишеното в себе си, и ще видите, че благородното, възвишеното, което е вложено във вас първоначално още, ще започне да се развива. Преди две хиляди години още беше казано на младия човек, който искаше да придобие вечния живот, да продаде имането си, да го раздаде на бедните и тогава да посвети живота си на Бога. Сега аз няма да повтарям същото, но ще кажа: служете на Бога, служете на човечеството, служете на Божественото в себе си! Това е едно правило за живота, което трябва

ва да приложите. Давайте ход на всичко възвишено и благородно в себе си, ако искате да нямате противоречия. Насърчавайте всеки човек, в каквото и да е направление. Нека има радост и веселие в света! Щастieto е постижимо, но не с разбиранията на баба ви и на дядо ви. Докато вървите в техния път, с техните разбирания, щастие няма. Ако можете да съблечете баба си и дядо си през главата, щастieto е постижимо.

Защото ме помаза Господ. Първото нещо: повярвайте, че сте помазани! Щом повярвате, знанието, което имате, ще вземе друг обрат у вас. Душата ви ще се разшири; в нея ще влезе новият мир, новата радост. Хубавото, което имате сега, това е вашата радост, това е вашето богатство. Сега вие имате капитал от сто хиляди златни лева, но богатството, което ще придобие-те чрез помазването на Духа, ще струва милиарди. Когато спечелите това богатство, занесете на Бога своя десятък.

18 март 1928 г., София

Остани с нас!

*Остани с нас, защото е
привечер, и денят преваля.*

Лука 24:29

Има учени хора в света, които от един малък скъпоценен камък създават цяла история: произходът и образуването на този камък, условията на създаването му и т.н. Има учени хора в света, които от една малка кост на някое предпотопно животно възстановяват цялото животно: скелетът му, неговата големина, условията, при които е съществувало това животно и т.н. Онези, които имат картината на това животно, се чудят как е дошло на ума на тия учени да възкресяват мъртвите животни от миналите векове. Те се запитват защо трябва да изучават това предпотопно животно. Химикът пък ще запита защо е трябвало да се знае състава и разположението на земните пластове, когато се е образувал този малък скъпоценен камък. Кой как се спре върху историята на скъпоценния камък, ще каже: „Ние можем да носим скъпоценните камъни на главата, на ръцете, на вратовете си, без да знаем тяхната история.“. Това е наполовина право. Ако черноземът, в който са посети плодните дървета, не беше обработен, той щеше да поквари техните цветове и те нямаше да вържат, нямаше да дадат добри плодове. Значи хубавите цветове се крият в канарите, затова трябва да ги изучаваме. Следователно кажете ли, че миналите форми не са ви потребни, вие изпадате в друга крайност. Всички предпотопни животни, които са изчезнали вече, са оставили своята плът, своите кости на земята, и досега още ние се храним от изобилието на това, което те са ни оставили. Благодарение

на това, че те са измрели, съществува сегашното човечество. Иначе то не би могло да съществува. Ето – съвременните хора считат за свой дълг да турят на гроба на някой виден покойник, герой за отечеството си, държавник или някое духовно лице, бюста му. Защо турят бюстовете на видните хора върху гробовете им? Да покажат на хората, че в света нищо не умира. Също така се доказва, че и с изчезването на тези грамадни, предпотопни животни и растения, които някога са съществували, те не са изчезнали окончателно. След като са завършили своята работа на земята, те са отишли някъде другаде да работят – влезли са в човека. Нима машините, които са взели участие при съграждането на някоя голяма стена, след свършването на стената изчезват? Те не са изчезнали, но са отишли другаде да работят.

В природата съществува непрестанен процес, непрестанни действия. Ученият, в широк смисъл на думата, трябва да познава непрекъснатостта в процесите на природата. И всякога, когато се прекъсват процесите, идват страданията. От такива прекъсвания на бентовете американците често страдат. Американците, които минават за най-културни, за умни, цивилизовани и практични хора, често поради някаква несъобразителност от тяхна страна, пострадват от своите бентове; не знаят де да ги поставят. Те са големи любители на бентове. Преди години над един от своите градове те подпушили една голяма река, направили бент, за да заградят едно езеро, в което да могат зимно време да се разхождат с шейни и с кънки. Този бент представлявал грамадна стена, висока 25 – 30 метра, за да събира голямо количество вода. Инженерите, които строили тази стена, мислили, че тя ще издържи на напора на водата. Обаче един ден тази стена се съборила и водата заляла града. Хиляди къщи били залети с вода и хиляди хора удавени. На няколко места в Америка са се случили подобни

ОСТАНИ С НАС!

скъсвания на бентове, от които хиляди хора са пострадали. Ще кажете, че тези американци са излезли глупави, като не са взели предвид всички възможности за станалите нещастия. Казвам: колко бентове днес не са поставени на място! Нима вашите бентове са поставени на място? Досега аз не съм срещнал нито един човек, на когото всички бентове да са на място. Много от вашите бентове са над града, а много са под града и всякога се очаква да дойде някаква опасност в живота. По този начин именно, аз обяснявам моралното падане на някои хора. Когато казват, че някой човек е паднал морално, казвам, че някой бент над града на този човек се е прекъснал някъде и залял голяма част от този град. Това е криза в неговия живот. Този човек не е могъл да устои на едно свое силно желание. Той не е могъл да устои пред известна съблазън, пред касата на своя господар. Отворената каса на неговия господар е сила, която нахлува в сърцето му, събаря бента и завлича всичко, което е под него. С бента заедно отива и човекът.

Следователно човек трябва да гради върху ония здрави основи, на които първоначално още животът е бил поставен. Затова той трябва да знае какво е необходимо за този живот. Не е въпросът за задгробния живот. Като процес, задгробният живот представя цъфтеж, но преди цъфтежа е растежът. Преди да цъфне, дървото ще расте ред години. Значи всеки трябва да се запита кое е най-същественото за деня. Същественото за всеки ден е онова, което можем да постигнем. Значи при съзнателното развитие, съществено е онова, което може да ни достави необходимите материали да свършим работата, която ни е дадена за деня. След като свършим тази работа, ще имаме едно малко удоволствие, едно малко възнаграждение. Това наричаме ние постигане на нашите идеали. За всеки ден е предвидено едно малко постижение. Ако постигнете това, което желаете, волята ви се усилява, сърцето ви

се усилва и умът ви се усилва. Ако не постигнете това, което желаете, във вас насажда отслабване на силите. На това основание ударите, които идат отвън, хората наричат съдба. Не, това не е нищо друго, освен разкъсване, разпадане на бентовете им. Ударите, които идат отвън, са разумни актове. Когато чукът удря добре, и гвоздеят пада на място. Но когато гвоздеят се забива повече, отколкото трябва, той става непотребен. Всеки гвоздей трябва да отиде на своето място.

След възкресението си Христос се яви на учениците си, и те му казаха: *Остани с нас!* Защо? Защото е вечер, не е ден, когато слънцето изгрява, но е вечер. Изгряването на слънцето подразбира изгрев на божественото в човека. *Остани с нас! Остани с нас тази вечер, да ни разправиш нещо от Божественото, което носиш със себе си.* Значи Христос трябва да ни остави най-хубавото, което носи със себе си. Защо рударят промива златния пясък? Той иска да отдели златото, а пясъкът да тури настрана. Какво е желанието на търговеца, който се занимава с клиентите си? Той има желание всичките му клиенти да влязат в неговия дюкян, да купят нещо, да му оставят част от парите си, а после той да остане сам със своето съкровище. Всеки човек най-после, все иска да остане с някого.

И тъй, основната идея трябва добре да се разбере. Защо? Защото понякога хората разбират нещата, но не знаят тяхното приложение. Значи всяко нещо има свое теоретично разбиране, както и свое практическо приложение. И наистина вие можете да срещнете двама лекари, единият силен в теорията, а другият – в практиката. Викат първия лекар при едного, кракът на когото е счупен. Той преглежда крака на болния, констатира на кое място е счупен и на колко парчета е надробена костта. Питат го:

— Какво трябва да се направи сега? Той казва:

ОСТАНИ С НАС!

— Аз констатирам само, че кракът на еди-кое си място е счупен, а вие трябва да намерите човек, който може да го намести.

Викат втория лекар. Той веднага пристъпва към работа: туря ръцете си на счупената кост, разбира положението на болния и започва да поставя всяка част на нейното място. След това той казва на болния:

— Ще държите крака си неподвижно, 40 дена няма да го местите никак.

Питам: кое е по-хубаво — да познаете коя кост е счупена и на колко части или да поставите всяка кост на нейното място. По същия начин, при съграждане на вашия живот, вие трябва да разбирате онези вътрешни процеси, според които да знаете де да поставяте всяко ваше чувство. Във всеки даден момент в съзнанието на човека се зараждат известни мисли, идеи, желания, които занимават неговия ум. Той се решава да действа, да реализира тия свои желания, но няма план, не знае как и де да ги постави. Например някой става пръв министър, иска да внесе известни реформи, известни подобрения, но няма определен план отде и с какво най-напред да започне. Ако някой стане министър, първата му работа е да уволни всички чиновници, всички стражари, които не са от неговата партия, и на тяхно място да назначи свои хора. И това е добре, но кога? Когато новоназначените чиновници са по-способни, по-благородни от първите. Обаче, ако не са по-способни от първите, тази смяна е безпредметна. Ако новите чиновници са хора без морал, без култура, без наука, каквито често се срещат, учени-недоучени, те не могат да помогнат на отечеството си. Те са хора, които обират на общо основание, за което ще ги видите в затвор, уж несправедливо осъдени за някакви злоупотреби. Такава реформа на място ли е? Даже и на място да е, с нея не трябва да се започва. Когато един министър дойде на власт, той първо трябва да се помири с враговете си, да ги извика и да им каже:

„Вие имате такива и такива възгледи, с които някога можете да ми бъдете полезни; когато не постъпвам добре, искам от време на време да ми напомняте.“.

Сега ще приведа един случай из живота на един американски проповедник, който обичал да преувеличава нещата. Веднъж той чул някои от слушателите си да се произнасят за него: „Нашият проповедник не говори всякога истината.“. Като чул това, проповедникът казал на своя приятел: „Слушай, приятелю, ще те помоля, когато се увлека в проповедта си и започна да преувеличавам фактите, дай ми знак с пръста си да се коригирам.“. Един ден, когато проповядвал на слушателите си, трябвало да спомене за един еврейски герой, който хванал 300 лисици, вързал на опашките им по една запалена свещ и така ги пуснал. При това трябва да се знае, казвал той, че опашките на тези лисици били по три метра дълги. Приятелят му го погледнал, дал му знак с пръста си, че преувеличил. Тогава проповедникът продължил:

— Като преглеждах писаното от различни автори за тия лисици, намерих, че е невъзможно да са имали по три метра дълги опашки. Пък и ми се струва, че е невъзможно това. Опашките им са били дълги от два до два метра и половина.

Приятелят му пак дал знак, че и това е много.

— Ще ме извините, драги слушатели, струва ми се, че и два метра не са били дълги опашките на лисиците. Те ще са били най-много метър и половина. Приятелят пак дал знак, че и това е много.

Проповедникът казал:

— Впрочем повече от един метър не са били.

Приятелят пак дал знак с пръста си.

— Вижте какво, няма защо да говоря за ония времена. Тогава опашките на лисиците може да са били и по един метър дълги, но според мен най-вероятно е да има грешка в тия данни, повече от половин метър не могат да бъдат дълги. Приятелят му пак дал знак.

— Не, от половин метър надолу не слизам!

Казвам: трябва да се знае, че дължината на опашката на лисицата е точно определена. Ако този проповедник беше си дал малко труд да изучи лисицата, щеше да види, че е невъзможно от 2500 години насам дължината на лисичата опашка да се намали от три метра на половин метър. По същия начин един английски проповедник изненадал слушателите си като им казал, че овцете пият вода, само когато са болни. Знанието на много хора, които разискват върху известни обществени въпроси, се простира не по-далеч от това на английския проповедник, който казал, че овцете пият вода, само когато са болни. Всъщност, когато са болни, овцете или никак не пият вода, или малко пият. Понеже съвременните хора са бързи в своите разисквания, в своите заключения, темите, които те развиват, стават безинтересни. Те мязат на ония хора, които обичат да разиграват лотария. Взимат един билет и с нетърпение чакат деня да се тегли лотарията, да спечелят нещо. Това говори за голямото суеверие на съвременните хора. Като не спечелят с първия билет, те купуват втори, трети, с надежда, че този път ще спечелят нещо. Аз познавам един господин, който от 15 години насам постоянно купува лотарийни билети, но и до днес нищо не е спечелил. Той все вярва, че ще спечели първата премия. Преди няколко години дохожда при мене един българин иманяр, да ме пита не зная ли де е имането, което преди две хиляди години някой виден римски адмирал заровил някъде. В Бургас се е образувало едно дружество, което търси това злато. Интересно е на какво именно се съгражда тази вяра, че човек може да спечели. На какво отгоре се крепи вероятността, че може да се спечели нещо, било на лотария, било да се намерят заровени пари в земята. Един мой познат твърдеше, че ще живее 120 години. Не се минаха една – две години и той замина за онзи свят на 70 годишна възраст; значи с 50 годи-

ни по-рано. Казвам: изчисленията на този човек не са били верни. Човек може да живее 120 години, но той трябва да има такова разположение на духа, че отдето и да дойдат вълни, каквито и страдания, и удари да му дойдат, да не предизвикат в него никакво сътресение. Ако страданията в живота произвеждат сътресения в човека, той едва ли ще може да доживее 50 години.

Остани с нас! Великото, красивото в живота трябва да остане с нас. Думите *остани с нас* могат да се отнесат до Христа, а могат да се отнесат и до някоя наша основна идея. Идеите не са само форми. Всяка свещена идея е идея на някое живо, разумно същество, което е тясно свързано с нас. Неговият живот е преплетен с нашия. Следователно всяка идея, която живее в нас, и от която не можем да се освободим, е преплетена с нашия живот и върви паралелно с него. Ето защо ние трябва да поддържаме разумни отношения с всяка наша идея, като с живо същество. Вземете например идеята, която всеки човек поддържа в себе си – да бъде обичан. За да бъде обичан, човек трябва да има нещо в себе си, за което да го обичат. Всеки иска да му дойде един приятел да го нагости. Отлична идея е тази. Но за да ти дойде някой, трябва да има с какво да го нагостиш. Друг е въпросът, ако той сам ти дойде на гости и донесе нещо за ядене. Обаче, ако ти го поканиш да дойде и нямаш с какво да го угостиш, а той донесе всичко, ти ще се почувствуващ унизен, че не си бил в състояние да приемеш един гост както трябва.

Остани с нас! Този е важният въпрос, който трябва да се разреши на земята. Този въпрос трябва да се разреши днес, а не в бъдеще. Ако тази идея *остани с нас* я разрешите още днес и вървите паралелно с нея, за вас всичко ще бъде възможно. Когато учениците пожелаха Христос да остане с тях, Той остана ли? Остана. Казва се в Писанието, че Христос им отворил умовете, и те го познали. След като си заминал, те

ОСТАНИ С НАС!

били радостни и весели и се върнали при приятелите си да им разправят, че срещнали Учителя си, който им разправил велики работи за бъдещето, за плановите на небето, на невидимия свят и т.н. Когато говорим за невидимия свят, вие разбирате свят, който няма никакви отношения към вас. Не, невидимият свят е реален; той има отношения към вас. Той е Божественият свят, който се проявява и в най-малките неща на живота. Този свят ви упътва, той ви дава посока, направление. Понякога искате да кажете някоя лоша дума, но нещо ви казва: „Въздържай езика си, защото лошите думи носят лоши последствия.“. Някога допуснете някоя лоша мисъл в ума си, но отвътре нещо ви казва: „Не оставяйте тази мисъл в ума си, защото лошите мисли оставят след себе си нечистотии, от които мъчно ще се освободите.“.

За потвърждение на тази мисъл ще приведа следния пример. Игуменът на един манастир заминал за онзи свят без да успее да даде отчет на заместника си за това, което вършил до негово време. Новият игумен дълго време се молил – дано се яви по някакъв начин старият игумен от онзи свят, да му разправи де оставил парите, какво да прави с тях и т.н. Най-после старият игумен могъл по някакъв начин да излезе от ада, дето се намирал след заминаването си от този свят, понеже не бил от праведните, но с присъствието си в манастира внесъл такава неприятна миризма, че служителите били принудени да преместят целия манастир другаде. Новият игумен забравил и манастира, и парите, не помислил вече да се връща назад. Никой не смеел да влезе в този манастир. Игуменът си казвал: „Защо ми трябваше да викам този старец да ми казва де са парите на манастира?“. Манастир с пари не се поправя. Общество с пари не се поправя. Ако новият игумен беше истински служител на Бога, той сам трябваше да намери парите; не трябваше да се обръща за съдействие към умрелите. Той трябваше да

има достатъчно вода на разположение, че като извика стария игумен, да го посрещне във някъде, там да го измие, изчисти и после да го пусне да влезе в манастира. Как постъпи той? Като съдия, който съди някой престъпник. Такива са разбиранията на съвременните хора. Те викат един престъпник и казват: „Да дойде невежият, простакът.“. Казвам: ако е въпрос за простацина, всички хора са простаци. Защо? Защото, ако не бяха простаци, те щяха да бъдат щастливи, щяха да бъдат безсмъртни. Ако кажат днес някому, че е простак, той ще се обиди. Питам: защо трябва да се обижда? Ако майка му и баща му са умрели, той е простак – нищо повече. Ако и той умре, и той е простак. Няма защо да се обиждате. Едно ще знаете: който умира, той е простак. Като умре някой, няма защо да пишете, че тук почива млад и зелен момък, не вкусил още от живота. По-добре пишете: Тук почива един простак, който не разбираше Божиите закони.

Казвате, че така не се говори. Какво прави лекарят като прегледа някой болен и намери в него нечисто, заразено място. Той изважда ножчето си, изрязва заразеното, нечистото, и започва да стърже. А когато види на дървото някой красив, узрял плод, той внимателно го хваща с двата си пръста и го опитва. Следователно, който иска да бъде обичан, той трябва да има идея в себе си, да бъде искрен човек. Днес рядко се срещат искрени хора в света. Повечето хора са турили маски на лицата и мислят, че с този морал, който имат, ще могат да спасят себе си, ще могат да спасят света. Това не значи, че светът не е спасен, но вашият свят не е спасен. Съвременният морал е бент, който един ден ще се прекъсне някъде и ще залее целия град под него. Какъв морал е този, когато приятел ти едно говори пред тебе, а друго зад тебе? Какъв приятел е този, който преди да е познавал твоите слабости те е обичал, а щом научи слабостите ти, изменя мнението си и чувствата си към тебе? Какъв приятел

ОСТАНИ С НАС!

е този, който ти дава пари с 30 – 40 процента лихва? Хората се търсят днес, за да се хвалят едни-други, да си бъдат полезни, за да си помагат, а не защото се обичат. Още във времето на Христа беше казано, че когато някой е нещастен, не трябва да влиза в дома на приятеля си. В Стария Завет още е казано, когато някой е заразен от чума, от проказа или от друга опасна болест, той не трябва да влиза в дома на приятеля си. Свещено трябва да се пази приятелското чувство. Тъй щото, ако някой има известна слабост, той трябва да знае, че тези стари форми, тези стари навици и недъзи и при новите убеждения, и при новия живот пак ще се явят, но с нови форми. Значи старото ще върви паралелно с новото.

Остани с нас! Идейното трябва да остане с нас. Идейното в живота носи радост и веселие за душата. Щом идейното изчезне, страданията дохождат. Който не разбира този закон, той се оплаква от живота, от страданията, и казва, че братята и сестрите му го измъчвали. Това е невъзможно. Никъде в историята на човечеството не се е срещнал случай, в който братя и сестри, които те обичат, да те измъчват. Онзи, който измъчва някого, той няма нищо общо с братството. И Христос беше измъчван, бит. Кой би Христа? Кой измъчваше светиите? Все грешните хора. Съвременните християни не са си обяснили още кои са причините, задето хората се измъчват едни-други. Ще кажете, че някои хора имат слабост да бият, да измъчват другите. Това не може да бъде обяснение. Едно трябва да се знае – че човешкият дух е по-силен от всякаква слабост. Ама някой имал настроение, че се проявил по един или по друг начин. Човешкият дух е по-силен от всякакво настроение. Ама обществото, условията са лоши. Човешкият дух е по-силен и от обществото, и от условията. Ако вярвате, че човек е произлязъл от Бога, който е великото начало на живота, тогава трябва ли да се влияете от обществото? Обществото е част от това велико начало.

Има два възгледа за обществото и неговото влияние върху човека. Едното мнение е на един английски писател, който казва, че героите създават обществата. Толстой казва обратното: обществата създават героите. В една своя критика за Наполеон, Толстой казва, че Наполеон нищо не е направил сам. Ако той правеше всичко сам, защо при Бородино издаде една заповед, която после отмени? Кой го накара да издаде заповедта и после да я отмени? В приложенията си и двата възгледа са прави. Според първия възглед, обществото е слама, а героят е искрицата, която запалва тази слама. Не, обществото не може да бъде слама. Защо? Защото, ако обществото е слама, като изгори сламата нищо не остава от нея. Така ли е в същност? Обществото е почва, а героят е семето, което се посажда в тази почва. Ако семе имате, а почва нямате, как ще израсте това семе? Зърното само ли се произвежда, или почвата го произвежда? Толстой поддържа, че почвата създава семето, а английският писател поддържа точно обратното. Ако почвата не съществуваше, семето нямаше отде да черпи сокове. И ако семето не е близо до почвата, тя не ще може да го издържа. Това са външните страни на тези два възгледа.

Външните условия са само служби. Например някой е герой: герой в яденето, герой в борбата, герой в носенето и т.н. За всеки даден случай геройството е служба. Геройство е, когато някой човек иска да освободи един народ. Има нещо по-висше от геройството. Не е въпросът във външното освобождение. Съвременните хора и без това се намират в епоха на вътрешно освобождение, когато се създават условия за друг живот, в който хората трябва да бъдат щастливи. И тогава всеки човек ще бъде на своето място.

Сега, като говорим за положението на съвременния живот, веднага си спомняме за създаването на човека от пръст. Казано е, че Бог взе пръст и направи от нея първия човек. Тази пръст представлява някак-

ва смес, т.е. конгломерат от всевъзможни елементи, свързани с различни сили. На научен език казано: първият човек бил създаден от най-фини елементи, свързани помежду си с различни сили. Всеки от тези елементи има свои специфични качества, на които човек още не може да бъде господар. Понеже не разбира законите, по които се управляват тези елементи, човек още не е дошъл до положение да ги владее. Например в някой човек се явява някаква страст или някакво желание за слава, но той не знае как да се справя с тази страст или с това желание, понеже не знае кой е елементът, който е във връзка с тази страст или с това желание. Какво лошо има в желанието на човек за слава? В Писанието е казано: *Славете Господа!* Следователно щом сме излезли от Бога, и ние се стремим към слава. Щом Бог иска хората да го славят, и ние искаме да ни славят. В това няма нищо лошо. Лошото е, когато човек иска да го славят без да заслужава. Някой направи една малка услуга или едно малко добро, и веднага иска да го славят. Обаче, ако някой се хвърли във водата да спаси някого с риск на живота си, той заслужава слава. Когато давате някому средства да учи, това заслужава слава. Ако някой откаже да подаде някому ръката си, да го спаси, той е загубен човек. И ако спасеният откаже да благодари на онзи, който го е спасил, и той е загубен човек.

За изяснение на последната мисъл ще приведа следния пример. Един варненец, адвокат в Горна Оряховица, стои един ден на горнооряховската гара, чака трена, който отива за Варна. В това време един селянин отива да си купи билет до една от близките станции, но оказва се, че само 30 стотинки не му достигат за билета. Обръща се той натук-натам, да види някой познат да му услужи, но като не вижда никакъв познат около себе си, приближава се към адвоката и му казва: „Господине, услужете ми, моля ви, с 30 стотинки, защото не ми стигат за билет.“. Адвокатът го

погледнал, направил се, че не го чул и се обърнал на другата страна. Той счел за обидно даже да се спира, за да вади пари от кесията си и да услужва на този селянин. Щом тренът пристигнал, адвокатът веднага се качил и тръгнал за Варна. Селянинът погледнал към отдалечаващия се трен, въздъхнал си и казал: „Какво струваше на този господин да ми услужи с 30 стотинки?“. Поогледал се пак на една и на друга страна, метнал торбичката си на рамо и поел пътя си пеш. Няколко години след това този адвокат попаднал в Англия и трябвало да пътува от един град за друг. Отишъл на гарата да си купи билет. Извадил пари от кесията си да плати билета, но каква била изненадата му, когато видял, че 30 стотинки не му достигат за билета. Понеже нямал никакъв познат, от когото можел да поиска услуга, той се принудил да вземе багажа си на рамо и да тръгне пеш. Едва сега в паметта му изпъкнал образът на селянина в Горна Оряховица, на когото той не пожелал да услужи само с 30 стотинки. Ако беше му услужил, щеше да се намери човек, който и на него да услужи с 30 стотинки.

Съвременните хора често пропускат хубавите, великите моменти в своя живот, като този горнооряховски адвокат. Ако някой човек влезе в известно общество с цел да работи за неговото повдигане, веднага ще му прикачат различни епитети, че той бил славолубив, че имал някаква користна мисъл и т.н. И това е възможно, но проверете първо дали е така. Всеки, който работи за дадено общество или за един народ, трябва да бъде изслушан. Който иска да каже една добра дума, той трябва да бъде изслушан. Същото се отнася и за вас. Кажете ли някому една добра дума, повече не я повтаряйте. Ще му кажете, че времето ви е скъпо, не можете да повтаряте. И когато някой ви говори, също така трябва да му кажете, че времето ви е скъпо и следователно нека ви каже само това, което не е казал.

ОСТАНИ С НАС!

Съвременното общество се нуждае от развиване на божествените идеи и прилагането им в живота. В това отношение човек е дотолкова важен, доколкото е носител на божествените идеи в света. Същото може да се каже и за отделните удове на човешкия организъм. Ръката например е важна дотолкова, доколкото е носителка на нещо хубаво, велико. Окоето е важно дотолкова, доколкото възприема светлината. Много хора ослепяват по единствената причина, че не четат и не учат. Умът на много хора се осакатява по единствената причина, че се отказват да мислят. Ето защо, когато се натъкват на ред противоречия и страдания, хората не мислят право и считат, че всичко това става произволно. Всичко, което се случва в света, не е произволно. Но човек трябва да мисли, за да разбере, че това е действително така. Един ден хората ще разберат, че всичко, което се случва в живота им, е за тяхно добро. Ако човек вярва в това, няма да минат много години и ще се убеди в този закон. Ако не вярва, той ще опита обратното. Обаче дали вярва, или не вярва, законът работи. Който се храни съобразно законите на своето тяло, той се ползва; който не се храни съобразно законите на своето тяло, той не може да се ползва от тия закони, той се осакатява, безразлично дали вярва, или не вярва. Изобщо, който работи разумно, той вярва в законите.

В природата съществуват три важни неща: права мисъл, прави чувства и прави действия. Без тези три неща няма вяра. Когато в ума ви проникне една права мисъл, ще я приемете без никакво съмнение. Ще правите ред опити, ще проверявате нещата без да падате духом. Щом се убедите в правотата на нещо, ще издържате докрай. Христос направи този опит. Много тояги се сложиха на гърба на Христа, но Той не попита защо Бог го постави на този изпит. В ударите, които се сложиха върху гърба на Христа, се крие някаква тайна. Ако тия удари не бяха се сложили върху гърба на

Христа, човечеството нямаше да върви напред. Същевременно от енергията, която се съдържаше в тия удари, се помете и цялата Римска империя. Въз основа на същия закон, ще знаете, че при страданията действа божествена енергия, която един ден ще помете препятствията от вашия живот и ще ви освободи. Страданията, които хората преживяват, са ударите, тоягите, чрез които Божествената енергия се излива върху тях. Ударите, страданията представят инсталация, по която тече божествената енергия. В такъв случай, който веднъж само те удари, той ще ти стане най-добър приятел. Ако 50 души те ударят, ще имаш 50 добри приятели. От Божествено гледище, Бог така е наредил света, че каквото и да се случи на онези, които вярват в Него и го любят, всичко ще се превърне в добро.

Остани с нас! Остани с тази мисъл в душата си! Каква е тази мисъл? Не че моят приятел ми е направил някаква пакост, но че Бог мисли заради мене, за моето добро. Бог е изпратил моя приятел до мене, но като не го е разбрал, той е направил една погрешка. Аз няма да се сърдя на приятеля си, но веднага ще взема телефона и ще запитам Бога как седи въпросът. По този начин ще видя де е погрешката. Следователно, когато някой постъпва неправилно по отношение на вас, вие ще знаете, че той не е разбрал това, което му е предадено. Така именно вие ще се домогнете до истината в живота. Казвате: „Ами, ако отида до телефона и нищо не ми отговорят?“. Ако имате права мисъл, прави чувства и прави действия, непременно ще ви отговорят. Има ред факти в живота, които показват, че божественото работи, но не чрез детински умове, но чрез философски умове, които мислят право. И чрез детски умове може да работи божественото, но умове на разумни деца, които по сърце са деца, а по ум – мъже. Такова дете, такъв син знае, че баща му никога не лъже. Той знае, че баща му е честен и никога не го поставя на изкушение. Той изисква от баща си толко-

ва, колкото в дадения момент може да му даде. Който постъпва по този начин, той ще разбере, че великата Истина се проявява в живота и обединява всички разумни хора в едно. Ако се допитате до тази Истина, вие ще разберете защо и за какво стават всички неща в живота. Как ще се допитате до тази Истина? Чрез някоя разумна душа. Обаче, ако подложите нейните знания на критика, тя веднага ще се оттегли и ще ви остави сами да носите последствията си. Всички трябва да знаете, че светът не е създаден от нас. Този свят е съществувал преди нас, а ние сме съработници в него. Ако допуснете, че нещата в света стават и по един, и по друг начин, вие сте на крив път.

Питам: може ли да се нарече герой онзи, който не е проявил никакво геройство? Трябва ли да се украси онзи, който не се е проявил като герой? В съвременното общество, когато млада мома се жени, турят венец на главата ѝ, букет в ръцете ѝ, огърлица на врата ѝ, без да е проявила никакво геройство. Какво геройство ще прояви тя? Че ще роди няколко деца. Не е достатъчно само да роди няколко деца, но тя трябва да ги възпита и то така, че да внесе в тях прави мисли, прави чувства и прави действия. Тя трябва да ги възпита така, че един ден те да бъдат признати за герои от цялото човечество. Ако направи това нещо, тя заслужава венци, букети, огърлици; ако не го направи, нищо не заслужава. Венци, букети се дават само на герои. Огърлици, пръстени се турят само на герои. Докато не е станал герой, човек може да носи пръстен и огърлица, но ще знае, че това е по задължение само, а не по заслуга. Пръстен се дава на човека само за геройство, да се знае, че той е извършил нещо велико в света. Всички хубави работи в света се дават само на ония, които са готови при всички условия на живота да устояват своите идеи и да работят не само за себе си, но и за общото благо. Те знаят, че общото благо е и тяхно благо.

Христос остана с учениците си да им разправя за Царството Божие, за бъдещето общество, за вярата в Бога, за правилните отношения между хората и т.н. Какви са отношенията между съвременните хора? Съберат се двама приятели, поживеят няколко дена заедно и любовта им през това време изчезва. Каква любов е тази, която в няколко дена изчезва? Това не е любов, това е само заблуда. Вие не можете да обичате някого и любовта ви да се измени. Такъв закон не съществува. Казвате, че сте обичали някого, но днес не го обичате. Ако е вярно, това показва, че никога не сте обичали този човек. Някой говори за своята първа любов. Щом говори за първата си любов, значи той има втора, трета любов и т.н. Първата любов се отнася до хора, които отчасти знаят, отчасти разбират. Апостол Павел казва: *Отчасти знаем, отчасти разбираме*. Когато дойде Божествената любов в света, тя не може да се мени. Тя изключва всички съмнения, всички подозрения. Докато отчасти знаем, ние сме в положението на младенци. Тогава и любовта ни ще бъде такава. В кого можете да се съмнявате? В слабите хора, а не в силните. В силните хора никога не можете да се съмнявате. Следователно, когато хората се съмняват в Бога, това показва, че и Той е като тях. Понеже те са пълни с недъзи, със слабости, казват, че и Бог се е объркал като тях. Значи както петелът се обърква в кълчища, така и хората могат да се объркат. Не е така. Така могат да мислят само хората на старото учение, но хората на новото, на божественото, на идейното учение трябва да развият в себе си висшето, божественото съзнание. В човека едновременно вървят два живота, две съзнания: божествено и човешко. В божественото съзнание той се чувства свързан с всички хора на земята по мисъл, по чувства и по действия. Ако при това положение срещнете двама души с различни професии, с различно обществено положение, това не е пречка за техните отношения. Добрите хора

ОСТАНИ С НАС!

се познават помежду си по своите правилни възгледи и всякога си съдействат. Ако на един добър човек поискате някаква услуга, той не се замисля да послужи или не, но веднага пристъпва към действие. Той не чупи ръцете си, не се колебае. Когато човек се намери в голяма скръб и не знае какво да прави, тогава само започва да чупи ръцете си. Когато изгуби богатството си, богатият започва да чупи ръцете си, да се оплаква, да съжалява за изгубеното. Когато имате нужда от пари или от друго нещо, идете при човек, който не чупи ръцете си. Той веднага ще ви каже: „Приятелю, заповядай колкото искаш.“. Ще извади от кесията си 20 – 30 хиляди лева и ще ви послужи. Онзи, който се нуждае, той ще вземе само толкова лева, колкото му трябва. Това са новите хора, които разбират и прилагат онези принципи, върху които се гради бъдещето общество. Що се отнася до стария живот, всички го познават, няма защо да се критикува този живот.

Остани с нас! Какво трябва да остане с нас? Онзи вътрешен метод за работа. При сегашните условия човек може да придобие толкова много знания, че да стане сух. При това положение в него се развива гордостта. Сухотата показва, че мислите на човека са неестествени. Това е лош признак. Обаче голямата влага в човека е друга крайност. Тя образува в него много отлагания, вследствие на което той напълнява, става по-тлъст, отколкото трябва. Сухотата и дебелината в човека са две болезнени състояния. Нормалното състояние в човека е, когато той е изтъкан само от мускули и от нерви. Тялото на нормалния човек е пластично, а движенията му са хармонични и се предават по всички удове на неговия организъм.

Да работим за Бога – това е веруято, което всички трябва да носим в себе си. Да работим за Бога, това значи да преустроим своето физическо тяло. Когато работи за Бога, човек може да възкръсне, да придобие безсмъртие. Той може да възкръсне и докато е

на земята още. Някои евангелисти казват, че са възкръснали. Те възкръсват, но после пак умират. За да бъде възкресението постоянен процес, човек никога не трябва да греши. Ако греши, той пак ще се върне назад. В този смисъл възкресението подразбира закон за възпитанието на душите, правилно да разбират и прилагат божествените закони. Казано е в Писанието: *Който яде от забранения плод, той непременно ще умре*. Това може да се потвърди с ред примери от живота. Например има случаи, когато някой мъж по някой начин не трябва да се жени за дадена жена. Ако пристъпи този закон, той непременно ще умре. И обратното се случва: ако някоя жена се ожени за мъж, с когото не хармонира, тя непременно ще умре. Защо? Силите на единия или на другия са подобни на динамита и произвеждат взрив в организма. На обикновен език казано: тези хора не са един за друг. Те представят взривни съчетания. Какво виждаме в живота? Някой момък се влюбил в една мома, с която не хармонира, но иска да се ожени за нея. Ще се ожени, но ще умре. И така става. Това значи неразбиране на великия закон, който работи в света. Този момък трябва да се ожени за такава мома, с която може да живее, а не след една, две години да умре. Който иска да умре, той се движи по закон, вън от правилата, които Бог е поставил в живота.

Като не разбират тия закони, хората казват: „Каквото и да се говори, животът другояче се развива.“. Тъй както сегашния живот се развива, това са неправилности. Ако искате да знаете какъв е правилният начин на живот, четете съчиненията на автори, които изнасят новите идеи, и ще видите какви лесни пътища препоръчват те на човечеството. Кой е най-лесният път на движение? Той е пътът на най-малките съпротивления. Наистина, когато садите някоя градина, няма да я поставите на място, дето духат силни ветрове и бури, но ще я поставите на тихо, спокойно място,

ОСТАНИ С НАС!

където едва лъха ветрец. Когато правите воденица, няма да я турите в някоя долина, но ще я поставите на такова място, дето има голямо течение, че постоянно да се върти. Също така ще внимавате теченията да не бъдат много големи, че да я задигнат. Когато ловите риба с малка въдица, ще знаете, че с тази въдица можете да хващате риби най-много от 5 – 6 килограма. Попадне ли на въдицата ви някой сом, тежък 50 – 60 килограма, ще оставите въдицата си свободна, да излезе сомът вън. Иначе и вие, заедно със сома, ще отидете във водата. Понякога вие сте от тези герои, които хващат със своята малка въдица големи сомове, от 50 – 60 килограма, но сомът е пехливанин, не излиза вън. В края на краищата вие теглите, той не излиза, докато ви завлече във водата. Не, приятели; за големите сомове се изисква голяма наука. За да се извади от водата голям сом, трябва да дойдат най-малко десет души и заедно да теглят.

Сега всички хора искат да се занимават с големите мъчнотии в своя живот. Казвам: оставете големите мъчнотии за после. Като ви дойде някоя голяма мъчнотия, извикайте десетина ваши разумни приятели и започнете да разисквате философски върху въпроса защо и за какво е дошла тази мъчнотия, защо и за какво е дошло известно страдание. И когато ви посети някое голямо благо, пак извикайте няколко ваши добри приятели, да разисквате върху въпроса защо и за какво е дошло това благо. Какво правят съвременните хора? Като задлъжнеят, те викат своите приятели да говорят с тях защо и за какво им е дошло това страдание и какво трябва да правят, за да се освободят от него. Когато спечелят някаква голяма сума, те скриват това благо от своите приятели. Според мен, като получат известно благо, например сто хиляди лева, те също така трябва да извикат приятелите си, да се разговарят с тях, да се посъветват какво да правят с това благо. Следователно, щом викате приятелите си

при стоте хиляди лева загуба, ще ги викате и при стоте хиляди лева печалба. Въз основа на същия закон, когато трябва да се произнасяте за някой човек, вие се спирате главно върху неговите недъзи, върху лошата страна у него. Да, но този човек има и добра страна. Представете си, че някога този човек ви е обрал. Обаче няколко години след това той осъзнае грешката си и се нагърбва да издържа сина ви в странство. Той е върнал вече парите ви, но вие трябва да измените мнението си за него и да кажете: „Герой е този човек! Той изправи грешката си.“. Това именно обича Бог в нас. Сега ние идваме до една фаза, според която всеки трябва да бъде справедлив – не само да не говори за лошото, но ако говори за лошото, да говори и за доброто. Всеки трябва да държи в себе си тези два принципа паралелно. Те работят само при това положение. Когато чуете, че някой лош човек е направил добро, говорете за това добро. Това е един начин за изправяне на погрешките в човека. Ако не се спрете върху доброто в човека, колкото и да се извинявате, че сте говорили за него лошо, той няма да ви извини. Обаче ако чуе, че сте говорили за него добро, той ще се зарадва и ще ви извини.

Остани с нас! Кое трябва да остане с нас? С нас трябва да остане божественото, което да ни обясни начина, чрез който можем да придобием вътрешен мир. Някои искат да си направят къща с две – три стаи, но нямат пари и се чудят какво да правят. Те съжаляват за своя идеализъм, който са имали на младини, че не са използвали условията да се оженят за някоя млада и богата мома, че днес и къща щели да имат, и деца щели да имат, а сега? Седят сами, ходят по чужди къщи, наеми плащат – двата края не могат да свържат. Друг казва: „Едно време бях началник на министерство, имах възможност да стана министър, но като идеалист, отказах се от всички тия блага. Голям глупак излязох!“. Трети пък съжалява, че пропуснал условията да стане владика. Красиви неща са тези, но

ОСТАНИ С НАС!

те представят само външни условия на живота. Разрешаването на важните въпроси не седи във външните условия.

Остани с нас! Когато Любовта минава покрай мен, ще кажа: „Моля ти се, остани при мен тази вечер!“. Когато Мъдростта минава, ще ѝ кажа: „Моля ти се, остани при мен тази вечер!“. Когато Истината минава, ще ѝ кажа: „Моля ти се, остани при мен тази вечер!“. На всяка добродетел, която минава покрай мене, ще кажа: „Моля ти се, остани при мен тази вечер!“. Този е великият смисъл на живота. Няма по-хубаво нещо за човека от това, когато той направи едно добро дело. Колкото микроскопично да е това дело, човек изпитва вътрешно доволство в себе си. В този момент сякаш всички разумни същества по лицето на земята виждат това нещо и одобряват постъпката му. Този е пътят, по който човечеството може да се поправи. Във всички хора трябва да се вкорени мисълта, че те могат да направят това. Като минат добродетелите покрай тях, да ги поканят в дома си поне за дадената вечер. Минава покрай дома ви някой беден човек – поканете го. Външно е беден, но в същност той е велик адепт или светия, който носи любовта в себе си. Казвате: „Ние не вярваме в суеверия“. Аз не казвам да вярвате в суеверия, но обръщам вниманието ви на следното: докато е идеалист, човек е щастлив. Щом стане материалист, едновременно с това става нещастен. Що е материализмът? Материализмът е река, която постоянно тече и завлича всичко, каквото срещне на пътя си. Хубаво нещо е реката, но тя тече и завлича. Ако тази река минава през вашите градини и оставя своята влага на житото, на овеса, на царевицата, на дините, на пъпешите и на всички останали растения, тя е на мястото си. Докато реката пои градини, ниви и бостани, тя е на мястото си; щом тече и само завлича каквото срещне на пътя си, тя е „Луда Яна“. Ако енергията на „Луда Яна“ се впрегне разумно, тя може да извърши хубави работи.

Остани с нас! Тази беседа е само за онези от вас, на които съзнанието е високо повдигнато и за които е наближило времето да цъфнат. И затова казвам: ставайте рано сутрин, за да видите как изгрява божественото слънце. И като видите първия лъч на това слънце, кажете му: „Остани с нас тази вечер!“. Когато в материалния свят е вечер, в божествения свят е сутрин. Ако божественото остане при вас, настанал е вече за вас новият ден. Ако остане при вас божественото, ще направи с вас непрекъсната връзка. Тогава и вие, както учениците на Христа, ще слушате да ви се говори за великите Божии закони.

Сега, като имате свободно време, прочетете сами цялата глава на Евангелието, от която взех само стиха *Остани с нас!* В нея има много недоизказани работи, върху които вие сами трябва да мислите. Когато цъфнете, вие ще дойдете до ред божествени мисли, които ще определят какъв е великият смисъл на живота. Така само ще разберете защо сте дошли на земята и какво можете да постигнете. Така само ще станете съучастници в общите блага на човечеството. Ще дойде ден, когато всички единодушно ще кажете: „Всичко, каквото Бог е внесъл в нас, и всичко, каквото ние сме внесли в Него, няма да се загуби. Това именно подразбира стиха, в който Христос е казал: *Събирайте съкровища за небето, дето нито крадец, нито молец може да влезе!*

Остани с нас, защото вечер е, а денят превали! Така и вие трябва да кажете на Божията любов, на Божията мъдрост, на Божията истина, на всички добри хора по лицето на земята, които минават покрай вас. И българите казват някому: *Остани с нас за две сладки думи!*

25 март 1928 г., София

ОСТАНИ С НАС!

Славата човеческа

*Защото вие възлюбихте
славата човеческа повече,
нежели славата Божия.*

Йоан 12:43

В цитирания стих се изнася контраста, който съществува между човешката слава и славата Божия. Славата е външен израз на нещата. Този израз апелира към човешкия ум, към човешкото сърце и към човешката воля. Човешката слава сама по себе си не е нещо фиктивно, но тя не може да се сравни със славата Божия. Защо? Защото човешката слава подразбира човешкия живот, а Божията слава – Божия живот. А понеже човешкият живот произтича от Божия, то човешката слава по никой начин не може да бъде по-голяма от Божията. Славата на един уд, на една част от тялото, не може да бъде по-голяма от славата на цялото тяло. Следователно разумният човек, който разбира дълбокия смисъл на съпоставянето на явленията в живота и в разумната природа, ще постави всяко нещо на своето място. Само по този начин човешкият живот може да бъде сносен. Същевременно той трябва да бъде разумен и разбран. Всеки човек се стреми животът му да бъде сносен. Тъй както днес се проявява животът на хората, в него се включва и животинското. И наистина повечето от съвременните хора не правят подбор в своите мисли, чувства, постъпки и в своите идеали. За тях не важи това, че затворили някого или че го обесили, или че умрял някой. В обикновения живот, когато овцата има агънца или когато свинята има прасенца, всички се радват, защото има какво да ядат. Когато някоя жена роди дете, момче или момиче,

че, всички се радват, защото един ден тези деца ще им бъдат полезни в нещо. Момчето ще порасне, ще стане войник, ще вземе участие в някоя война. Момичето ще порасне, ще помага на майка си. Такива са основанията на хората, които ги заставят да се радват.

Вие възлюбихте славата човеческа повече. Тази слава мами, привлича хората, но тя е външна. Тази слава подразбира временен порядък. Тя трае толкова, колкото трае ролята на някой виден актьор. Той излиза на сцената, представя цар, облечен с хубави, великолепни дрехи, с царска мантия и корона на глава; всички му се подчиняват, той дава заповеди, които после отменя, но всичко това продължава най-много три – четири часа. Като изиграе ролята си, актьорът слиза от сцената, облича се в своите дрехи и влиза в обикновения живот. Временна е тази слава. Щом слезе от сцената, актьорът се усеща уморен, измъчен. Този актьор играе ролята на цар, но в умовете на хората седи авторът, за когото всички се произнасят, че е написал нещо гениално. Той си мисли, че е цар, радва се на славата, но всъщност славата принадлежи на автора, който е скрит някъде. Казвате: „Ние не искаме да бъдем автомати.“. Автомати няма да бъдете, но всички сте актьори. Всички играете чужди роли. Същото може да се каже и за писателите. В света не съществува нито един виден писател. Който и автор да цитирате, който писател и да си спомните, всички са преписвачи. Истинският писател никога не умира. Той заминава за онзи свят без да остави гроб на земята. А всички ония писатели, поети, държавници и учители, които са оставили костите си на земята, те са обикновени преписвачи.

Сега, като слушате да говоря така, вие не трябва да вадите прибързани заключения. Това показва, че човешкият живот не е завършен. Вие едва сега сте влезли във великото училище на земята да учите. Хиляди поколения са минали преди вас и хиляди поколения

ще дойдат след вас – всички със свои определени идеали и стремежи. Питате: „Каква ще бъде крайната цел на този живот?“. Един ден, когато всички се съберете заедно, тогава ще разберете каква е била крайната цел на живота. Докато частите на едно тяло са пръснати по четирите краища на земята и една с една не се виждат и разбират, дотогава не може да се говори за никакъв край. Забележете например: днес астрономите се занимават с петната, които се явяват на слънцето, правят най-щателни наблюдения, проучвания и каквото видят, всичко отбелязват – какви и по колко петна се явяват, големината им, формата им, бързината и направлението на тяхното движение и т.н. Те дават свои тълкувания, свои обяснения на всичко, което виждат със своите телескопи, но нито един астроном досега не е обяснил причините за явяването на тези черни петна в слънцето, както и тяхното предназначение. Слънчевите петна имат свое дълбоко предназначение. Обикновените учени наблюдават тия петна и казват, че имало петна на слънцето и изучават тяхната външна страна.

Истински учените, които минават за безсмъртни, навлизат в дълбокия смисъл за явяването на тия петна, изучават вътрешната страна на въпроса и вадят съвсем други заключения от тези, до които се домогват първите учени. По положението, по посоката на движението на слънчевите петна, истински учените вадят заключение, че жителите на слънцето разговарят с жителите на земята. Вместо да изпращат съобщенията си чрез тренове, чрез аероплани или по друг някакъв начин, жителите на слънцето, от икономически съображения, си служат с тия петна като сигнали, да предупредят за нещо земните жители. Тези петна са толкова големи, че в тях могат да се вместят десетина земи като нашата. За разумния човек слънчевите петна са някакви сигнали, съобщения, и те се вслушват в тях. За обикновения човек обаче, слънчевите

петна са някакви природни явления без особен вътрешен смисъл. Ето защо, докато хората не разбират проявите на живота и явленията в природата в техния външен и вътрешен смисъл, дотогава крайната цел на живота ще остане за тях скрита.

Казвам: ако съвременните хора знаеха какво означават слънчевите петна, главите им преждевременно биха побелели от ужас. Мнозина пък биха изгубили ума си от ужас. Те щяха да се намерят в положението на един турчин, хамалин в Цариград, който спечелил на лотария един голям английски параход. Като го завели да види парахода, той не могъл да повярва, че наистина е негов, и запитал:

— Мой ли е този параход?

— Твой е. От радост, той започнал да играе пред хората ключек.

Дълго време бил в такова опиянение, че всички го помислили за луд. Мисълта за парахода влязла в ума му и той не могъл да издържи славата на този голям параход.

От това гледище, за да разбере живота, човек трябва да започне с изучаването на своя живот. За да изучи своя живот, той трябва да се занимава с три науки главно, които обаче не са признати от официалната наука. Тези три науки се обобщават от четвърта наука, която също така не е призната. Това нищо не значи. Един ден тия науки ще се признаят за официални. Първата от тия науки се нарича *хиромантия*. Тя се занимава с човешката ръка. Аз наричам тази наука *наука за физическия или за волевия човек*. Който иска да изучава силата на човешката воля, способностите на човека и възможностите, които му се откриват чрез силата на волята, той трябва да се занимава с хиромантия. Втората наука наричам *физиогномия*, или наука за човешката душа, за човешките чувства, или за това, което човек преживява. Тази наука е най-достъпна за изучаване. По промените на лицето може

да се съди за вътрешния живот на човека. Може да се каже, че физиогномиката е наука за преживяванията на сърцето. Третата наука е френологията. Тя се занимава изключително с устройството на мозъка. По промените, които стават с човешкия череп, може да се съди за умствените му способности. Значи френологията е наука за ума.

И тъй, хиромантията е наука за волята. Физиогномиката – наука за сърцето. Френологията – наука за ума. Астрологията пък е четвъртата наука, която обобщава външните условия, при които човек се развива. Тя изучава влиянията на планетите върху човека. Значи човек едновременно се проектира в три свята. Главата му спада към един свят, който не принадлежи на земята. Тя е устроена по съвсем други правила и закони от тия, които съществуват на земята. По никой начин човешката глава не може да се създаде при условията на земята. Ако се отреже главата на човека, невъзможно е вече да се създаде нова глава на земята. Някой казва: „Защо да не снемем главата на едикого си?“. Най-страшното престъпление е да се снемем главата на човека. Главата е създадена в божествения свят още в далечното минало. За създаването ѝ са работили разумни, гениални същества, каквито на земята не се срещат. При това човешката глава е построена въз основа на ред математически и геометрични начала, каквито и най-способният математик на земята не може да направи. Тази геометрия, която се занимавала с устройството на човешката глава, се нарича божествена геометрия. Тя борави със строго определени пропорции и форми, всяка от които представя строго определена величина, не само физическа, но още и сърдечна, и ментална. Например, ако вземете числото 37.5, което представя дължината на глава на човек със среден ръст, то означава нещо. За мнозина, които не разбират божествената геометрия, това число не означава нищо, то е някаква необяснена

величина. Обаче за онзи, който превежда величините на божествената геометрия в обикновени величини, тази мярка говори за човек със силно развита съвест или чувство за справедливост. Такъв човек мъчно може да се подведе, да направи някакво престъпление. Числото 37.5 е отсечка от крива линия, отсечка от кръга. Ако същата отсечка е 39 см., тя говори за твърд човек, който при никакви условия на живота не отстъпва. Твърдостта е силно развита в българина, за когото се казва, че за своите интереси той пред нищо не отстъпва. Всичко наоколо му може да пострада, но пред своите интереси той не е готов за нищо да отстъпи. При сегашните условия на живота, човешката глава вместо да расте, да се увеличава, тя намалява. Мозъкът на съвременния човек е станал по-гъст, гънките му са по-гъсто набръчкани, вследствие на което не е тъй пластичен, не може правилно да възприема и предава идеите. И действително човешкият мозък расте повече в основата си, отколкото по периферията си. Той става по-твърд към центъра си.

Следователно, когато казваме, че човек трябва да живее възвишен, благороден, тоест божествен живот, имаме пред вид неговата глава. Който иска да има добре устроен мозък, той трябва да живее чист, морален живот. Моралността в човека е свързана с неговия мозък. Който не води морален живот, той има зле устроен мозък; като последствия на своя живот, той ще бъде изложен на чести заболявания. Няма да мине болест, която да го не засегне. Тогава можем да кажем и обратното: моралният живот изключва всички болести. Когато кажем, че светът е пълен с болести, подразбираме, че този свят е неморален. Когато се говори за Божествения свят, за по-висока култура, имаме пред вид човешкия мозък. Божественият свят е организиран свят, вследствие на което в него почти не стават промени. Същото може да се каже и за човешкия мозък. Най-малките промени стават в мозъка

на човека. Той не се изтощава, не се изразходва като тялото. Веществото на човешкия мозък се отличава с голяма устойчивост. Най-големият капитал е вложен в мозъка. Мозъкът пък е създал лицето. От лицето познаваме състоянията на мозъка. Също така и от очите, от ушите, от обонянieto, от вкуса познаваме състоянията на мозъка. Щом знаем състоянията на мозъка, ще знаем състоянията на цялото тяло.

Следователно при най-малката анормалност в кое и да е от сетивата – зрение, слух, обоняние, вкус и осезание – причината се крие в известно неразположение на човешкия мозък. В такива случаи казваме, че силите или способностите на човешкия мозък не работят хармонично. Човешкият мозък може да се свърже с почвата. Само в добра почва могат да растат, да се развиват правилно плодни дървета. Ако в тази почва виреят паразити, те ще изядат листата, както и клончетата на плодните дървета, ще образуват в тях каналчета, дето ще снасят яйцата си и по този начин ще осакатяват самите дървета. Такива паразити съществуват и в човешкия мозък. На тях именно се дължат болестите на съвременните хора.

Новите разбирания изискват първо хигиена на мозъка, но не тази хигиена, която днес се препоръчва на хората. Преди всичко, съвременните хора трябва да знаят от каква храна се нуждае техния мозък. За тази цел учените трябва да правят опити с деца, с млади моми и момци, със стари баби и дядовци, от 80 до 120 годишни, за да видят каква храна е нужна за различните възрасти. Когато се намери съответна храна за човешкия мозък, ще започне и обновяването на човешкия живот.

И тъй, под думата *морал* ние разбираме хигиена на човешкия мозък. Тази хигиена е в зависимост от хармонията между чувствата, мислите и постъпките на човека. Като знае това, човек е длъжен да създаде в себе си тази хармония, за да осигури чрез нея бла-

госъстоянието на своя мозък. За придобиване на тази хармония съществуват ред методи. Това е цяла наука. Тази наука е само за високо учените хора. Онези, които не я разбират, нека се радват, че в бъдеще ще станат учени. Всеки има възможност да стане учен. Учеността е придобито богатство, но преди да го е придобил, човек трябва да бъде трудолюбив. Учен или неук, човек трябва да започне да работи върху своя мозък. Достатъчно е да съзнава необходимостта от тази работа. Някой път човек усеща едно втвърдяване в себе си, като че не чувства нищо, като че е бездушен. Това неразположение се дължи на предната част на мозъка, дето се намира центъра на милосърдието. В този момент центърът на милосърдието в него не функционира правилно. Когато въображението в човека е извратено, изопачено, създава лоши образи. Ако този човек е женен, във въображението му ще изпъкват такива образи, които ще събуждат в него ревност и той ще измъчва жена си, ще я подозира, ще ѝ приписва различни неморални постъпки. Тези криви образи са бентове в неговия мозък, които пречат на правилното разпределяне на мозъчните течения. Центърът на ревността, както и другите центрове, са измерени чрез отсечки на кръга. Достатъчно е с един милиметър само да се намали този център, за да се намали и силата на ревността в човека. Ако не може да се намали този център, човек изпитва адско състояние. Страшно нещо е ревността. Има случаи, когато жената на някой мъж, след като е живяла цели 20 години с него чист, напълно морален живот, той пак ѝ приписва различни престъпления. Смешно е да се осъжда човек без никакви факти. Съмнението, подозрението е недъг в човека, който се дължи на аномални образи в неговия мозък. За да се освободи от този недъг, човек трябва да развива в себе си милосърдие. Когато мъж ревнува жена си, нека отпрати ума си към Бога, да се свърже с Неговата мисъл, с Неговото милосър-

дие и ще види, че след 5 – 6 минути ревността му ще изчезне. Има едно място в човека, гдето Бог най-силно се проявява. Кое е това място, всеки сам трябва да намери. Както човек живее в главата си, а се проявява в тялото си, така и Божественият Дух има свое средоточие, гдето се проявява.

Казано е в Писанието: *Глава на Твоето Слово е Истината*. Следователно Божественото начало се проявява там, дето е Истината. От това гледище, като ставате сутрин, първо трябва да помислите за своята глава. Какво трябва да мисли човек за своята глава? Той трябва да мисли върху хигиената на своя мозък. Като мисли и чувства правилно, той ще има добре устроена глава. Щом главата му е добре устроена, всичките му желания ще бъдат постижими. Ако главата на човека не е устроена по божествен начин, според божествени правила и закони, за него всичко ще бъде непостижимо. Иначе, ходи ли по правилата и морала на света, нищо няма да придобие. Моралът на съвременния свят нищо не допринася за устройството на човешкия мозък.

Когато силите в мозъка функционират правилно, когато те са в правилно съчетание, тогава божественото най-силно се проявява в човека. Като погледнете този човек, от лицето, от очите му излиза мека, приятна светлина. Тази светлина ту се явява, ту изчезва. Една госпожа разправяше следния интересен факт в нейния живот. Тя е женена за човек с тъмен, почти черен цвят на лицето. Той е смесен тип от черната и балата раса. Обаче, когато се намирал в големи страдания, лицето му ставало съвсем бяло, светло, с приятен цвят. Тази светлина и този бял цвят траели кратко време и след това изчезвали. Жена му слушала как той се молил във време на страданията си. Той се обръщал към Бога с думите: „Господи, моля ти се, просвети ума ми, да се справя с трудностите на живота си. Разбрах смисъла на великия живот, разбрах времен-

ния, преходния живот и силно желая да следвам пътя, който си ми определил.“. След тази молитва лицето му придобивало бял, чист, светъл цвят. Разбира се този цвят не може да се задържи за цял живот, но временно само, за няколко часа. Тази промяна на цвета се дължи на едно възвишено състояние, в което човек изпада. Ето един метод за придобиване на красотата. Няма по-хубаво нещо в света от красотата. Свържете се с Бога и ще бъдете красиви.

Съвременните хора прибягват до външни, козметични средства, за да станат красиви. И това не е лошо, но скъпо струва, пък и неестествено е, нищо не придава за вътрешния живот на човека. Представете си, че мъжът е беден – как ще достави тия козметични средства на жена си? Който иска естествена козметика, нека се свърже с великия принцип на живота; нека води духовен живот. Той ще има красиво, привлекателно лице, с подвижни, пластични мускули. Това лице е толкова подвижно, че изразява и най-фините чувства и преживявания на човешката душа. Приятно е да видите такова красиво лице, на което да се отразява целия живот на една отворена, широка душа, свободна от всякакви хитрини и задни мисли. Това се отпечатва и върху устните на човека. Когато мозъкът на човека е добре развит, и устните му са добре развити. Те имат строго определена величина. Художниците, които рисуват различни типажи, имат до известна степен понятие каква е мярката за нормалните устни. Ако устните на някого започнат да изтъняват, той трябва да се моли, да работи върху себе си, за да дойдат до нормалната величина. Ако очите на човека са много малки, това показва, че приемат малко физическа светлина, което е опасно за мозъка. Ако очите са много големи, те приемат физическа светлина повече, отколкото е потребна за мозъка. Това е друга опасност. Следователно при малко светлина мозъкът губи своята влага и изсъхва; при голяма светлина той

приема влага повече отколкото трябва, вследствие на което в него започва гниене. Очите на човека трябва да бъдат нормално големи, да приемат нормално количество светлина. От количеството на светлината, която очите приемат, зависи доброто или лошото състояние на мозъка. От това гледище намираме, че мисълта на човека е в сила да създаде каквато глава желае. Човешката глава не трябва да бъде свършено кръгла, нито свършено продълговата. Само хората на новата раса, които ще дойдат в бъдеще, ще имат идеална глава. Само при такава глава ще могат да се развият всички скрити способности в човешкия мозък. Всяка друга форма на главата, по-далеч или по-близо от идеалната, оказва известна съпротива при проява на умствените сили и способности в човека. Ако костта при центъра за математическата способност на човека е дебела, тя оказва известна съпротива при развитието на този център. Ако костта на това място е тънка, тя оказва благоприятно влияние при развитие на тази способност. В това отношение са правени ред наблюдения и изчисления. Там, дето мозъкът е проявил голяма деятелност, костта е тънка. Онези центрове, в които деятелността на мозъка е слаба, там костта е по-дебела. Дебелата кост е препятствие за проява на известна мозъчна деятелност. На първо място човек трябва да работи с чувствата си, да изтъни костите си, да ги префини, да ги направи по-пластични, за да се поддават на неговата мисъл. Същевременно той трябва да продължи мозъчните нишки. Колкото по-дълги са тия нишки, толкова по-благородна е човешката мисъл.

Следователно между човешките мисли и между моралните, обществените, личните и самосъхранителните чувства, трябва да съществува пълно равновесие. Преди всичко личните чувства трябва да се подчиняват на божествените и на моралните чувства. Моралните чувства пък трябва да имат за съветник инте-

лектуалните способности в човека. Костите на черепа, главно в предната част, при способните хора са тънки, за да могат да възприемат лъчите, които идат от слънцето. За развитието на всяка умствена способност, от слънцето идат специални лъчи. При това тези лъчи не идат всякога, но от време на време, затова и развитието на известни способности върви периодично. Затова именно много хора губят условията за развитието на своите умствени способности. Съвременните хора не развиват толкова способностите си в предната част на мозъка, колкото центровете в слепоочните области. Повечето от откритията на съвременната наука, например в химията, във физиката, стават главно в полу-интелектуалните способности на човека, затова човешкият мозък се развива анормално. По тази причина именно се явяват много мозъчни заболявания. Като съзнават това, възпитателите на народите искат да им дадат нова насока на живот. Те искат да им дадат морално възпитание. Те не знаят как и отде да започнат. Като дойде някой учен да им сочи нов път, нов метод на възпитание, те казват: „Ние искаме да вървим по стария път, не искаме нови методи, които не познаваме.“. Кой е старият път? Коя е старата истина? Когато влезе в Божествения свят и работи само за своята глава, човек не трябва да допуска в ума си абсолютно никакви престъпни мисли. Има един живот, който допуска в себе си отрицателни, престъпни мисли, но той няма нищо общо с Божественото. Ако в ума ви влезе една отрицателна мисъл, това не трябва да ви смущава. Тя може да гостува у вас десетина дена, но ако вие се съгласите с нея и ѝ дадете място във вашия ум, във вашето сърце и във вашата воля, тя непременно ще ви изгори. Значи всяко престъпление започва с влизането на една престъпна мисъл в ума на човека, отдето тя слиза в сърцето му, във волята му, докато се реализира и прояви във физическия свят. Според божествения живот, който е отхранил в себе

си такава идея, той ще плаща всички разходи за нейния живот. Мислите живеят в човека. Има хиляди мисли, добри и лоши, които от години живеят в човека, хранят се, чакат момента на своето раждане.

Защото възлюбиха славата човеческа повече, нежели славата Божия. Славата на човека се заключава в неговата глава, която е устроена по особен начин. Човек се отличава от всички животни по своята глава. Тя представя първия свят. Вторият негов свят започва от шията, обхваща целия гръден кош, сърцето, белите дробове и част от стомаха. Третият свят започва от стомаха надолу и обхваща червата, черния дроб и бъбреците. Черният дроб представя човека на сърцето, или чувственият човек. По форма човек е конусообразен: горе, при раменете е по-широк, а долу е по-тесен. Това показва слизание на човека във физическия, в материалния свят. Долната част на тялото му е по-тясна, понеже той е слязъл в гъстата материя. И гръдният кош на човека се е образувал при специални условия. Съвременните хора още не живеят в своята глава. Че е така, виждаме по това, че каквото мислят, едва едно на хиляда от него е вярно. Обаче от това, което чувстват, по-голямата част е вярно. В областта под лъжичката се намира тъй наречения стомашен мозък, който е свързан със симпатиковата нервна система. Забелязано е, че каквото човек почувства в първия момент, 95 процента от него е вярно. Каквото почувства във втория момент, процентът на верността намалява. В това отношение още древните учители на човечеството са казвали, че пространството е пълно с безброй живи форми – мисъл форми, които се движат, и като по радио се предават и възприемат от хората. Цялото пространство е жив проводник на мисли. Това, което сега говорим, веднага се възприема по радиовълните в пространството и за 24 часа най-много може да обиколи цялата земя, и да се върне там, отдето е излязло. Не само моите думи се предават чрез пространството,

но и на всеки, който говори. Разбира се, за правилното възприемане и предаване на мислите, от значение е и интензивността им, както и устройството на радиоприемника. От значение е също така и посоката, от която идват вълните. Следователно, както човешките мисли се предават чрез пространството, така също се предават и мислите от невидимия свят. Тия мисли представят цял свят. Те се наслояват в пространството на дебелина от 1 – 2 сантиметра. Чувствителният човек веднага възприема тия мисли, вследствие на което понякога разположението му се повдига, а някога – понижава.

Като знаете този закон, вие лесно ще се справяте с настроенятия си. Щом изпаднете в лошо настроение, ще знаете, че тази мисъл, която ви измъчва, не е ваша. Тя е кукувиче яйце, което кукувицата е турила във вашето гнездо, за да го измътите. Тогава ще вземете това яйце от вашето гнездо, ще го занесете на кукувицата и ще ѝ кажете: „Според божествения закон не е позволено да оставяш яйцата си в чужди гнезда, други да ги мътят!“. Когато някоя птичка измъти някое кукувиче яйце по любов, това е друг въпрос. Обаче, ако птичката не иска да мъти кукувичите яйца, с право може да ги хвърли на земята. Всяка чужда мисъл, ако е силна, тя е в състояние да измени благородните мисли и желания на човека. Някой казва:

— Едно време имах благородни мисли и желания, но не зная защо сега съм толкова огрубял.

— Огрубял си, защото си измътил едно кукувиче яйце.

— Какво да правя тогава?

— Ще оставиш кукувичето яйце настрана, а ще започнеш да мътиш своите благородни мисли и желания.

— Позволено ли е да се изхвърлят кукувичите яйца навън?

— Щом кукувицата е влязла във вашето гнездо без позволение, вие имате право да изхвърлите яйцата ѝ навън.

— Не е ли грубо това?

— Нищо грубо няма в поведението ви по отношение на кукувичите яйца.

Когато огрубяват, някои хора считат това за геройство. Геройството на човека не се заключава в неговата физическа грубост и сила, но в неговия ум. Не е герой онзи, който проявява Крали-Марковата си сила в хвърляне на боздуган на няколко километра разстояние. Ако е въпрос за геройство, нашите съвременни военни хвърлят боздуганите си на няколко километра по-далеч от този на Крали Марко. На колко километра е хвърлял Крали Марко своя боздуган? На един, най-много на четири – пет километра. Някои от съвременните Крали-Марковци хвърлят боздугани, пълни с пироксилин, на 40 – 50 километра разстояние. И като паднат на земята, тия боздугани разравят едно пространство от четири, пет километра в дължина и ширина. Питам: каква култура могат да внесат тия боздугани в света? Тези дупки могат някога да се употребят за насаждане на плодни дървета, но те могат да се използват само впоследствие.

Казвам: силата на човешката воля зависи от един добър малък импулс. Който иска да възпитава волята си правилно, той трябва да дойде в първото си положение, за което апостол Павел говори в пета глава към Коринтяните: *Плодовете на Духа са любов, радост, мир*. Това е храната на мозъка. Ти не можеш да храниш, да развиваш мозъка си без любов. Твоят мозък не може да расте без любов. Твоят мозък не може да бъде силен без мир. Значи любов, радост и мир са необходими, за да може мозъкът да се развива, да расте и да бъде силен. Любовта е естествената храна на мозъка. Казвате: „Да се обичаме!“. Любовта е храна за мозъка и който яде от тази храна, която произти-

ча от Духа, той люби. Който се храни с любовта, той твори своя мозък. Който храни мозъка си с любов, радост и мир, неговата глава, неговият мозък се развиват симетрично. Симетричната глава има главно три мерки. Едната от тях е физическа. С тази мярка всеки може да работи. Следователно човек трябва да се храни с любовта. Любовта е сила, която се възприема от човека като с антена. Когато някой казва, че е изгубил любовта си, той е прекъснал връзката, антената с радиото на любовта. Той лесно може да възстанови изгубената любов. Как? Ще вземе ключовете на любовта, ще прекара през тях жиците, според дължината на вълните, и радиото на любовта отново ще започне да действа. Но човек трябва да знае от кое място да възприема любовта. Първо той трябва да възприеме милосърдието, което се намира отгоре, на предната част на главата. Милосърдието спада към ангелския свят, който е по-нисък от Божествения. Тук ангелите развиват своето милосърдие, благодетелство и търпение, а хората – вяра, кротост и въздържание. Ангелите не се нуждаят от вяра, кротост и въздържание, но главно от милосърдие. В света Бог проявява своето милосърдие чрез ангелите. Бог има един план, който иска да реализира на земята, а именно: Той иска всички хора да имат добре устроена глава. За тази цел, ден и нощ, Той работи върху човешката глава, коригира я. В края на краищата всички хора ще имат добре устроени глави. Бог работи за това, разумните същества работят, и вие трябва да работите. Който не се подчинява на Божиите закони, той ще мине през ненужни страдания. И като не разбира причините за тези страдания, той ще се чуди защо му е този живот. Днешните хора не разбират любовта, вследствие на което дохождат до големи крайности. Млад момък обича една мома и си казва: „Голямо геройство е, след като обичаш тази мома, да убиеш и себе си, и нея, за да покажеш, че я обичаш.“ Де е геройството тука? Според мен, ако оби-

чаш една мома, дай ѝ условия да се развива, а ти стани неин слуга. А тъй, да убиеш човека, да го унищожиш, никаква любов не е това. Да убиеш, да унищожиш човека, това е равносилно да унищожиш своята глава, своите дробове и своята костна система. Докато има глава, човек мисли, че произлиза от Бога, тоест, че е от високо произхождение.

Като знае своя божествен произход, човек трябва да се стреми да разработи своята глава, да я закръгли, да ѝ даде хубава форма. Главата на човека не трябва да бъде плоска като покрив, но добре закръглена, като кубе на храм. Бъдещите здания, бъдещите храмове ще се строят по нов начин. Прозорците ще бъдат така направени, че светлината няма да пада под прави линии, да образува ъгли на падането и ъгли на отражението, но ще пада по криви линии. Бъдещите храмове, дето хората ще се молят, ще са откритото небе: вечер – когато луната и звездите светят, а сутрин – когато слънцето изгрява. В този храм ще има безброй картини, които ще се отнасят към по-широк, по-възвишен свят от физическия. В този храм всеки ще се интересува от великите картини, които ще се разкриват пред неговия поглед.

Когато се говори за идеален живот, ние разбираме човешката глава. Това се отнася за бъдещия живот. Сегашният живот пък определя миналия. По него съдим за хората на миналото. За миналия живот ние не сме отговорни, но ще носим отговорност за бъдещото поколение. Чрез настоящия живот ние коригираме грешките на миналия и създаваме добри условия за бъдещия. Ако мисълта ни е права, тя може да обгърне целия свят. Който е могъл да коригира правилно една своя мисъл, той е записан на небето. Тук някой може да не знае какво е направил, но в невидимия свят е хроникерирано. Там всичко се пише. Като отворите книгите на невидимия свят, ще прочетете, че еди-кой си българин с такъв и такъв ум, е проектирал правилно

една своя мисъл в пространството, с което е принесъл голяма услуга на човечеството. Дали този българин е министър, владика, учител или някой прост човек – безразлично. Името му ще бъде написано в небето. Следователно всяка хубава мисъл, която проектирате в пространството, ще ви обгръща, ще носи вашето щастие. Това подразбира да има човек благоволение-то на Сатурн, на един от най-недоволните и критични богове. Той гледа на човечеството с голямо недоверие, с подозрение, и седи пред тях с голям боздуган или с голямо копие и ги следи. Като види, че някой греша, той го мушне с копието си или го удари с боздугана си и му казва: „Да мислиш там!“. Друг иска да покаже силата си, разпери ножа, но Сатурн веднага го мушне с копието си: „Какво си се разперил там? Скрий ножа в ножницата си и повече мисли!“. Като види някоя красива жена, добре разположена, и нея мушне. Той не обича красивите жени. Единствено към Венера показва слабост. Като види, че Марс се влюби в нея, той казва: „Какво да правиш?“. Тук е малко снизходителен, поусмихне се едва забелязано, но след това пак хване копието си и се понамръщи малко. Като види, че малко се е намазала, той я мушне с копието си и казва: „Какво си се намазала? Знаеш ли, че ще пратя при тебе майка ти и баща ти, да видят какво правиш?“. Обаче същият този бог, достатъчно е да види, че някой човек е проектирал една добра мисъл в пространството, и той написва една линийка на ръката му. Тази мисъл създава линията на щастieto, сатурновата линия. Който има тази линия на ръката си, той някога е проектирал една добра мисъл в пространството. Нека се радва на тази линия! Който няма тази линия, да гледа сега да я направи.

Мнозина ще кажат: „Сериозно ли ни се говори, или ни залъгват само?“. И залъгването е наука. Каква разлика има между майката, която залъгва детето си, и професорът, който преподава на студентите си?

Никаква разлика. Майката напише едно педагогическо правило, но детето казва: „Не е така.“. Тя напише друго педагогическо правило, но детето пак казва: „Не е така.“. Майката се намира в чудо с това дете, не знае какво да прави. Тя изпада в положението, в което се намирал един лекар, на когото била дадена задача да забавлява няколко часа малкото си детенце. Този лекар е вече в другия свят. Той разправяше следната своя опитност: „Една вечер жена ми отиде на театър и ме остави да гледам малкото дете. Никога до това време не бях се занимавал с малко дете. Случи се, че жена ми малко закъсна и детето започна да плаче. Какво не правих с него? Люлях го, на ръце го носих – нищо не помага. Колкото и каквито лекарски методи знаех – всички употребих – не помагат. Колкото педагогически правила знаех, и тях употребих – не помагат. Най-после ми дойде на ум да се обърна към Бога. Никога до това време не бях се молил на Бога, но видях се в чудо с това дете. Обърнах се към Бога с думите: *Господи, моля ти се, изпрати ми ангели, добри същества от небето, да укротят това дете!* Каква беше изненадата ми, когато скоро след това детето престана да плаче и заспа!“. Казвам му: детето е искало да ти каже да не го занимаваш с празни работи, но да го научиш на божииите пътища.

Питате: „Кои са човешки пътища и кои божествени? Кои са човешки и кои Божествени работи?“. Всички постъпки и събития в живота на човека, които служат за облагородяване на неговия ум, сърце и воля, които образуват вътрешни връзки, които отварят душите за възприемане на божествената светлина, които дават възможност на човека да се храни с любов, да бъде радостен, да има мир в душата си, да развива в себе си вяра, кротост, въздържание, милосърдие, благост и търпение – това е велик идеал, който тепърва човек трябва да развива. Това са качества на напредналите същества.

Когато добие тези божествени качества, лицето на човека започва да свети, а в очите му се забелязва мека, приятна светлина. Можете да направите опит да проверите това. Вземете едно огледало и се гледайте известно време, но като че друг човек гледате. Ще видите колко е страшно някога човек да се самонаблюдава. Като се оглеждате, следете погледа си дали е тих и спокоен. Обаче не се гледайте дълго време, защото можете да заспите. Докато човек се страхува от своя поглед, това показва, че в него има нещо неуравновесено. Ако човек се страхува от своя поглед, може ли да изисква от другите хора да го гледат спокойно, без страх? Следователно погледът на човека трябва да бъде мек, приятен, и който го срещне, да разбере, че в този човек се крие божественото начало, и може да сподели с него мислите и чувствата си. Като говорите с такъв човек, той е готов да ви изслуша, да влезе в положението ви и да ви помогне. Той никого не критикува, в никого не търси дефекти и не се занимава с тях. Той знае, че дефектите на хората се дължат на нещо недоразвито, необработено у тях. Когато костите на човека са груби, това говори за груб, низш живот. Костите на хора, които са водили добър, възвишен живот, са по-тънки, гледжосани отгоре и по-фини. И кожата на тези хора е по-деликатна, с по-ситни пори. Космите им са тънки, меки, като коприна. Дебелите и корави косми са лоши проводници, лоши възприематели. Съвременните хора се нуждаят от тънки, меки, гладки косми. Такива косми са добри проводници на слънчевата енергия, както и на божествените мисли. Чрез храната си човек може да подобри космите си. Каквато е храната, такива ще бъдат и космите му. Каквато е храната, такива са и чувствата, и мислите на човека. В странство, във Франция например, когато някой актьор трябва да представи някаква любовна сцена, известно време той се храни с овче месо, за да смекчи, да облагороди малко чув-

ствата си. Същото може да се каже и за вълка, който обича овцете и ги напада. Ако запитате вълка защо се храни с овце, той ще каже: „Понеже по характер и по чувства съм груб, жесток, аз трябва да се храня с овче месо, за да смекча и облагородя малко чувствата си.“. Овчето месо облагородява характера на хищните животни. Тази е причината задето те изобщо се хранят с тревопасни животни. А последните, понеже не са тъй груби по характер, се хранят с трева. Това показва, че всеки се стреми към хубави мисли, към благородни чувства.

Защото вие възлюбихте славата човеческа повече, нежели славата Божия. Външната слава, това е човешката слава. Кое бихте предпочели: цял свят да ви слави, всички вестници да пишат хубави работи за вас, но никой да не ви обича; или само един приятел от божественния свят да ви обича и да мисли добре за вас? Добрият приятел е всякога за предпочитане. Българите казват: „За предпочитане е да имаш десет души неприятели, но разумни, отколкото един неразумен приятел.“. Често хората страдат, измъчват се, разочароват се, без да се спират върху едно важно положение: те трябва да изучават себе си, за да видят, че каквото се крие в тях, това съществува и в другите хора. С патологичната страна на живота си не се занимавайте, но изучавайте здравословния живот. Патологията е вметнато нещо в живота на човека. Че някой страдал от някаква болест – това е наследствено. Добрите работи не се унаследяват, човек вечно ги носи със себе си; Бог е вложил доброто в човека. То представлява неговата същина. Синът носи качества на баща си, но бащата не е внесъл тези качества в сина си. Качества, които се унаследяват, претърпяват известни кризи. Аз не отричам наследствеността, но тя има влияние върху човека, само докато е във физическия свят. Щом човек напусне физическия свят, и наследствеността губи своето влияние върху него.

От човека зависи да промени условията на своя живот. Той може да подобри състоянието на своя мозък, на дробовите си и на стомаха си. Дробовите му са създадени от ангелите. Ангелският свят е взел участие при създаването на човешките гърди. Затова именно интелигентността на човека е вложена в неговото сърце. Значи сърцето мисли. Под лъжичката, в симпатиковата нервна система се крие знанието на сърцето. Каквото разположение чувства човек под лъжичката си, то е вярно. Затова именно, той не трябва да се поставя на резки промени в чувствата си. Той трябва да се стреми към мир в душата си. Че бил болен, че три дена не ял – той трябва да благодари. Че работите му не били уредени както трябва – пак да благодари. Човек трябва за всичко да благодари – от това зависи неговото вътрешно благосъстояние. Ако вътрешното чувство в човека е развито, пътят му навсякъде ще бъде отворен. Ако това чувство в него не е добре развито, той ще се намира в положението на пътник, който блуждае всред мъгла. Следователно, когато казвам, че човек не трябва да се безпокои, имам предвид това съзнание. Сърцето на човека постоянно трябва да работи. Същевременно и мозъкът му постоянно трябва да работи. Въз основа на това човек трябва да върши онова, което вътрешното му чувство го съветва. И тогава заключенията на някой учен върху известен въпрос ще бъдат дотолкова верни, доколкото той се вслушва в това свое чувство. Някой болен сънува, че за да оздравее, трябва да вземе определено лекарство. Лекарите му препоръчват други лекарства, но те не му помагат. Той взима от лекарството, което е сънувал, и оздравява. Значи има лекарства, които повишават трептенията на човешкия мозък, вследствие на което той оздравява. Болестите и работоспособността на човека зависят от трептенията на неговия мозък. Докато трептенията в човешкия мозък съществуват, той е способен, работлив човек. Щом тия трептения се из-

губят, той престава да работи и казва: „Не съм учен човек, не мога да работя. Нищо не мога да направя. Майка ми и баща ми нищо не са вложили в мене.“. Това е човешко мислене.

Вие възлюбихте повече славата човеческа. Да мислите по човешки, значи да очаквате слава от хората. Да търсите славата Божия, значи да сте готови да слушате това, което Бог ви говори, да развивате това, което Той е вложил в душите ви. Колко хора можете да намерите днес, които са готови да ви направят добро или да ви насърчат? Това не означава, че хората са лоши, но нямат условия в себе си да проявят доброто. Често без да знаят истината по известни въпроси, те бързат да дадат мнението си, но като им се обясни, казват: „Извинете, ние имаме криви понятия, криви разбирания по тия въпроси.“. Щом знаете това, няма защо да се сърдите на хората. Те живеят с ред предубеждения. И вие имате предубеждения за божествения свят. Достатъчно е за пет минути само да влезете в божествения свят и да разговаряте с едно от съществата там, за да промените напълно мнението си за тях. Който иска да бъде учен, той непременно трябва да влезе във връзка с напредналите същества в божествения свят. Много от тия същества са видими, живеят на земята и работят между учените хора. Някои пък се явяват рядко на земята. За разумния човек всичко това съществува, било на земята, било в невидимия свят.

И тъй, започнете с вашата глава, тоест започнете да работите с божествения свят! Всички съвременни хора, призвани да работят в света, трябва да започнат отгоре, от главата, от божественото в себе си. Големите мъчнотии, на които хората се натъкват, се дължат на многото знания, които са придобили. Това знание няма приложение в техния живот. В бъдеще това знание ще се оформи и ще се приложи, но за днес то остава неизползвано. Много от сегашните знания внасят

в живота на хората големи противоречия. Например въпросите за произхода на човека, за съществуването на друг свят, за наследствеността и т.н. внасят в ума на човека ред противоречия. Например според съвременните учени, унаследените от родителите черти не могат да се изменят. Това значи: за да се изменят унаследените черти в човека, в неговото естество трябва да стане коренна промяна. А това е възможно. Преди години Американското правителство се беше нагърбило със задачата да превъзпита някои индианци. За тази цел те взеха няколко от най-способните между тях, млади момчета, и ги възпитаваха по техни методи, завършваха техни училища и университети. Обаче като се връщаха в родните си места, след десет години най-много, те изгубваха всичката американска култура и започваха да живеят пак по старому. Значи тази придобивка, тази култура, това възпитание е било външно. То не е могло да произведе в тях вътрешен преврат. Обаче онези индианци, които възприемаха Христовото учение, и след връщането си в своето отечество устояваха на това, което са придобили. Значи единствено Христовото учение е в сила да произведе вътрешен преврат в човека. Само Христовото учение е в сила коренно да измени естеството на човека.

Следователно в чувствата на човека трябва да станат дълбоки промени. От дълбочината на чувствата зависят и преобразуванията, които могат да станат с човека. Всяка идея, която не разтърсва човека дълбоко, не да го отчае, но да проникне дълбоко в душата му, не може да се реализира. Значи след чувствата, идат идеите на човека. Същевременно човек трябва да развива своята вяра, кротост и своето въздържание. По отношение на храната в божествения свят, човешкият мозък се нуждае първо от любов. Сърцето пък се нуждае от търпение. Търпението е храна за сърцето. Търпението е най-приятното нещо за човека. То е качество, сила, която е достойствие за най-разумните, за най-

силните същества в света. За човека във физическия свят е нужна вяра. Вярата се нуждае от любов и търпение. Тези три качества са необходими за правилното развитие на човешкия ум. Който няма вяра, любов и търпение, той спъва своето умствено развитие. Затова именно, човек трябва да изучава всеки предмет с любов. Без любов той не може да учи. Каквато наука и да изучавате – физиогномика, френология, хиромантия, астрология, естествените науки, математика, геометрия – без любов вие никога не можете да проникнете в техния дълбок вътрешен смисъл. Геометрията е най-старият език, с който човечеството някога си е служило. Който разбира геометрията, той разбира езика на природата. Природата говори с геометрични фигури. Когато иска да покаже кой е разумен човек, природата туря на челото му две успоредни линии. Такъв човек може да се справя с всички хора. Когато иска да покаже кой е честен, взискателен човек, природата туря на челото му само една линия. Тази линия съвремененно показва и критично разположение на ума на даден човек. Дето природата е турила триъгълник на челото, това показва равновесие и правилност на функциите в мозъка.

За да разбере живота, човек трябва да разбира своя ум, своето сърце, своята воля. Следователно, когато говорим за славата Божия, ние разбираме всички възможности, които Бог е вложил в човека. В бъдеще човек ще влезе в един широк свят, с широки възможности. Той ще се освободи от смъртното, от временните черупки и ограничения, в които сега живее, и ще му се дадат безсмъртните възможности и богатства на природата, за да може да работи и да строи тъй, както сега разбира. Днес и малките деца имат великата идея, че могат да вдигат голям товар, но като се опитат, виждат, че тяхната форма е слаба да извърши това, което мислят. Та когато мнозина от вас мислят, че са добри, това се отнася до живота на тяхната глава.

Те са добри и могат да бъдат добри, но щом слязат във физическия свят, злото веднага ги завладява. Злото е сила, течение, което лесно завладява човека. Достатъчно е десетима лоши хора да ви срещнат на пътя, за да могат с мисълта си да променят вашето състояние. И обратно: достатъчно е десетима добри хора да ви срещнат, за да изменят с мисълта си вашето състояние. Хората се намират под постоянно внушение, било на книги, било на приятели, на познати и непознати, на обкръжаващата среда и т.н.

Един английски писател разправял една своя опитност за силата на внушението. Той си купил от Кавказ една хубава кама, изработена от злато. Колкото пъти поглеждал към камата, винаги изпитвал желание да мушне някого с нея. Той се чудел отде иде това желание в него. Впоследствие разбрал, че с тази кама бил убит човек. Значи мисълта, която е вложена в предмета, с който е извършено известно престъпление, се предава и на други хора чрез закона на внушението. Ако носите пръстен от човек, който е станал жертва някъде, той може да ви повлияе в смисъл, че и вие като него можете да станете един ден жертва. Затова, колкото и ценен да е този пръстен с камък върху него, хвърлете го, не го носете на ръката си. От това гледище всички неща трябва да се чистят, да се освобождават от лошите влияния, които са останали върху тях. Затова именно, ако ви дават дрехи от умрели, от болни хора, не ги носете. Носете само такива неща, които ви създават разположение. Ако вашата баба или вашият дядо са били свети, благородни хора, носете техните пръстени като светиня. Обаче, ако те не са били добри хора, нищо не носете от тях. Всяко нещо, което не ви създава разположение, не го носете. Всяка божествена мисъл, всяко божествено чувство като влезе във вас, създава добро разположение на духа ви. Те имат специфична форма, своя красота. Зад всяка божествена мисъл седи едно разумно същество.

Щом тази идея проникне в ума ви, едновременно с нея се привлича и разумното същество. Значи идеята е домът, стаята, в която разумното същество ще влезе да работи заедно с човека.

Първо човек трябва да преобрази ума и сърцето си, за да може да го посети Великият, който е създал целия свят – небето и земята, цялата наука, всички изкуства. Той ще внесе в човека безсмъртния живот – животът на възкресението. Това посещение ще трае само една секунда, но никога няма да се забрави. Ехото му ще продължава във вечността. Казвате: „Само една секунда! Това е толкова кратко!“. Знаете ли какво нещо е да ви посети светлината само за една секунда? За една секунда светлината изминава разстояние от 300 000 километра път. За колко време можете да изминете този път? Достатъчно е Бог да ви посети само за една секунда, за да ви остави живот от хиляди години. Ако вие задържите в себе си богатството, което Той ви е оставил само в една секунда, ще се ползвате от това богатство хиляди години. Колко работа ще ви създаде това посещение! Бог само ще ви погледне, и ще усетите, че товарът ви е снет от гърба. Ще олекнете като ангел и ще бъдете готови да разперите криле, да хвъркнете из пространството и да кажете: „Сега разбрах какво нещо е животът.“. И тогава, каквато работа започнете, каквато наука заловите, всичко ще свършите с успех. Само така ще разберете думите: *За Бога всичко е възможно*. Но затова се изисква търпение. Много добродетели има у вас недоразвити, а те трябва да се развият.

Христос казва: *Търсете слава Божия, а не слава человеческа!* Славата Божия е вътрешна слава, а славата человеческа е външна слава. Съвременният свят жертва славата Божия за славата человеческа. Бъдещата раса ще отдаде предпочитание на Божията слава. Тогава ще имаме божествена култура. Само тогава ще се реализират вашите мисли и желания. Само но-

вото, което възприемете, ще бъде в сила да подобри сегашния ви живот. За тази цел отсега още вие трябва да започнете да се миете, да се чистите, да хвърлите старите си дрехи, да се освободите от дълговете си. Като дойде новото време, всички разумни хора ще бъдат готови да подемат живота отново. Тогава всички ще бъдат млади. Стари хора между вас няма да има. Хората на новата култура няма да остаряват. Щом някой стане на 120 години, той ще извика приятелите си, ще им даде угощение и ще каже: „Аз заминавам.“. В новата култура няма да има никакви гробища.

Търсете славата, която иде от Бога! Сега аз оставям тази мисъл в умовете ви. Работете върху вашия мозък! Работете върху вашето сърце! Само така ще придобиете мир в душата си и ще работите за развиване на милосърдието, както и на интуицията в себе си. Само така ще се домогнете и до положителната наука. Работете върху мозъка си да го преустроите, да възприемете светли, възвишени идеи. Възвишена идея е тази, която обхваща цялата земя. Тази идея е божествена. Ако една идея обхваща само една държава, тя не е още възвишена, не е божествена идея. Радиото например показва, че мисълта се предава по цялата земя. Мисълта се предава из цялото пространство.

Търсете славата Божия. Работете върху вашия мозък, върху вашата глава, ако искате да се подмладите. Този е най-правилният начин за подмладяване. Работете за славата Божия, а не за славата човеческа, ако искате да се повдигнете, ако искате да повдигнете ближните си. Работете за славата Божия, работете за своя мозък, ако искате да влезете в новата култура, която сега иде в света.

1 април 1928 г., София

Ще хвърля мрежата

По твоята реч ще хвърля мрежата!

Лука 5:5

Щастието и несполуките са две фази в живота на човека. Щастието е постижимо и затова всеки се стреми към него. То представя един от великите импулси на човешката душа. Щастлив може да бъде само онзи, който има истинско знание. Мнозина могат да се противопоставят на това с думите на Соломон: *Суета на суетите, всичко е суета*. Те искат да кажат, че Соломон, който имал всичкото знание на света, пак е счел всичко за суета. Соломон не е авторитет. Той не може да бъде авторитет, защото е смъртен. И той умря, както умряха много велики хора на миналото.

Съвременните хора спорят върху въпроса постижимо ли е щастието, или не. Щастието съществува в света. Има хора, които постоянно живеят в щастие; има хора, които постоянно живеят в несполуки. Ако питате защо е така, ще ви отговоря по следния начин: причината, поради която едни хора живеят постоянно в щастие, е тяхната безсмъртност. Те са придобили безсмъртието. Другите, които живеят в постоянни несполуки, са смъртни. Първите се раждат, за да не умират. Вторите се раждат, за да умират. Който се е родил за да умре, каквото и да прави, несполуките ще вървят след него като сенки. Колкото и да уважават хората такъв човек, щом умре, той губи уважението им. Ние виждаме как Симон – Петър, с изкуството си на рибар, цяла нощ е хвърлял мрежата си, за да лови риба, но нищо не уловил. Рибите представят щастието, което Петър искал да улови, но не могъл. Цяла нощ хвър-

лял мрежата си да го улови, но не успял. Така правят и българските малджии*. С години наред те търсят някъде заровено имане, но не могат да го намерят. Интересни са тези малджии. Достатъчно е да чуят, че някъде има заровено имане, за да отидат там да копаят. Те копаят, ровят, заравят, но нищо не намират. И в края на краищата, пак не се обезсърчават. Те изпадат до голямо суеверие, лековерие, и все вярват, че ще намерят това, което търсят. Някои хора са успели да намерят заровено имане, но не всички могат да успеят.

Ние поддържаме, че всичко в живота е постижимо, но при съвсем други условия от сегашните. За да се постигнат добрите желания на човека, за да се реализират стремежите на неговата душа, изисква се нов живот, нова наука, нови методи за работа. Обаче аз не считам, че несполуките са някакво зло за човека. И в несполуките има поне малко щастие. В един свой разказ, заимстван от индуския живот, Толстой със свои думи разказва как несполуките следват човека, както сянката му върви след него. В този разказ се разправя за един учен, който тръгнал по света да прави научни изследвания с цел да открие нещо, с което да подобри положението на човечеството. Обаче един бик попаднал в следите на този учен и започнал да го преследва. Бикът ни най-малко не искал да знае, че този учен тръгнал да прави някакви научни изследвания и на общо основание почнал да го гони. Ученият се принудил да бяга: той напред, бикът след него. Озъртал се насам-натам, докато видял най-после на пътя си един сух кладенец, а в кладенеца – шубраци. Бързо се хванал за шубраците и увиснал надолу. След това стъпил с краката си на един малък камък и така останал в кладенеца, докато бикът си отиде. Но бикът седял отгоре и очаквал учения да излезе вън. Той му казвал:

* малджий – (от тур. Mal – имот) – иманяр; човек, който търси имот, зестра

— Смей само да излезеш оттук! Ще се разговоря с теб по особен начин.“. Ученият му казвал:

— Ти не мислиш ли, че пречатваш моите научни изследвания? Не мислиш ли, че в кладенеца нищо не мога да науча?

— Това не ме интересува. — отговорил бикът.

Както седял, по листата на шубраците ученият видял капчици мед. При всичкото си нещастие той се зарадвал и започнал да ближе меда по листата. Доволен, че поне от глад няма да умре, изведнъж забелязал, че две мишки гризели клончетата на шубраците, за които той се държал. Като се размислил за положението си, нов ужас го обхванал: ако мишките успеят да прегризат клончетата, той ще падне на дъното на кладенеца, дето забелязал, че го дебне змей с отворена уста.

Такова е положението на всеки човек, който е дошъл на земята да умре. Такова е положението на смъртния: отначало бик го гони. Той успява да се скрие в кладенец, да се улови за шубраците в кладенеца. По листата на шубраците вижда капчици мед и се радва, че няма да умре от глад. Но после изскачат отнякъде две мишки, които идват да прегризат клончетата, за които той се е хванал и виси. И най-после, когато достига крайния предел на своя живот, той вижда, че долу го чака змей с отворена уста. В младините си хората виждат само бика над главите им и са недоволни, че не могат да проявят юначеството си. Бикът, кладенецът и змеят представят неблагоприятните условия на живота.

Ще ви приведа още един пример из живота на хората, който говори за неблагоприятните условия, в които те често попадат. Един български съдия отивал един ден да прави някъде оглед. Трябвало да мине през гора. Това се случило през един зимен, студен ден, когато земята била покрита със сняг. По пътя го настигнала глутница вълци. Той хукнал да бяга и едва успял да се качи на една голяма круша: мислил,

че така ще надхитри вълците. Като го видят на дървото, те ще обиколят един – два пъти около него и ще се разбягат. Обаче не излязло както мислил. Вълците налягали около дървото и така прекарвали цялата нощ. Съдията се принудил да прекара нощта на дървото, дето почти замръзнал. На сутринта вълците се разбягали и след това дошли хора от близкото село да го спасят. Те едва могли да разтворят вкочанясалите му ръце, с които бил заловен за клоните на дървото, за да го свалят на земята и спасят от явна смърт. Това е едно изключително събитие в живота на човека, което почти изглежда като анекдот.

Ще приведа още един подобен пример. Един млад виртуоз, но беден, неизвестен още на света, тръгнал със своята цигулка да дава концерти. Като пътувал от град в град и от село в село, трябвало един студен зимен ден да мине през гъста гора сам, от никого не придружаван. Дебел сняг покривал земята. Както вървял, от гората някъде излезли вълци и го последвали. Като се видял в това положение, той разбрал какво го очаква и си казал: „И така смъртта ме дебне, но поне ще извадя цигулката си да посвирия.“ Започнал да свири и да върви. И вълците вървели след него. Наблизо в гората селяни секли дърва. Като чули, че някой свири, те се отправили по посока на звуците и видели младия цигулар, следван от вълци. По този начин те го спасили от дебнещата го смърт. Какво показват тези примери? От тези примери се вижда, че и при най-неблагоприятните, и при най-нещастните случаи в живота на човека, все пак ще дойде отнякъде светлина, все ще дойде отнякъде спасение.

Но по своята реч ще хвърля мрежата. Когато първият път хвърли мрежата си, Петър нищо не улови; след думите на Христа той отново хвърли мрежата и улови толкова много риби, че мрежата се късаше от тежестта им. И напълниха две ладии с риба. Ще кажете, че вие не се интересувате от това колко ладии били пълни с риба. Много рибари има, на които ладии са

пълни с риба. Какво от това? Какво щастие могат да донесат тия риби на човечеството? Колко пъти по две ладии са пълнили хората с риба от две хиляди години насам? Ако погледнете през очите на вегетарианците, това ловене на риба дори не е много похвално. Те ще кажат: „Как е възможно велик Учител, дошъл на земята да спасява хората, да помага на учениците си в ловене на риба?“. От това ще възникне цял спор – дали хората трябва да ловят риба, или не трябва. Обаче, какъвто и спор да се води, хората ловят риби и ги ядат. „Ама хората трябва да бъдат вегетарианци, да не ядат риба и месо.“. Това е друг въпрос. Засега и месоядството съществува, и вегетарианството има право да съществува. И двата вида хранене имат свои психични причини, които оправдават тяхното право за съществуване. Онези, които се занимават с научната страна на тези въпроси, знаят какво е било устройството на човека от най-ранните времена досега – какви са били зъбите, какъв е бил стомахът на всички животни – месоядни, тревопасни и плодоядни, като стигнете най-после и до човека. Това обаче се отнася до външната страна на живота.

Сега да дойдем до щастието, или сполуките на живота. Щастието представлява идеалния израз на живота. Под думата *щастие*, ние не разбираме онова мимолетно щастие – някой да ти свири, а ти цяла нощ да играеш. Истинското щастие подразбира онова състояние, при което умът, сърцето и волята на човека са в пълна хармония. При това положение човек е напълно доволен, както от своя живот, така и от обкръжаващата среда. Това е специфично състояние. Щастливият човек не е в разрез с живота. Той не се смущава от противоречията в живота, или по-право противоречия за него не съществуват. Всички хора се стремят към това щастие. Този път на щастието се намира най-мъчно. Защо? По единствената причина, че хората искат да придобият своето щастие по физически начин. Например, слушате някой да казва: „Да

съм богат човек!“. Богатството обаче не е щастие, то е условие за придобиване на щастieto. „Да съм силен човек!“. Щастieto не седи и в силата. Силата е само условие за придобиване на щастieto. Силата е външен процес. „Да съм учен човек!“. Щастieto не седи и в учеността на човека. Учеността е външен процес, едно от условията за придобиване на щастieto. Щастieto е велик закон, за постигането на който човешката душа трябва да се съедини с Първичната Причина, от която е излязла.

Какво представлява нещастieto? Какво представят несполуките в живота? Това, което наричаме нещастия, несполуки, не са нищо друго, освен утайки, наслагвания в човешкия организъм. От хиляди години насам, със своя лош живот, със своите лоши мисли и чувства, човек е натрупал в организма си известни утайки, които днес създават неговото нещастие и несполуки. Тежко на онзи, който попадне в тия утайки! Съвременните хора наричат това наследственост. Например някой е наследил лоши навици от баща си или от майка си, като кражба, лъжа, подлост, пианство и т.н. Това са утайки от лошите мисли не само на едно поколение, но на хиляди поколения преди него. Щастieto обаче има съвсем друг произход. Нещастieto и несполуките са образувани във време и пространство, а щастieto и сполуките – извън времето и пространството. Следователно произходът на щастieto е от далечното минало и представя вътрешен процес на битието. Писанието казва: *Дето е Духът Божи, там е щастieto*. В този смисъл казвам: щастлив може да бъде само онзи, който е в съприкосновение със същество по-разумно от самия него. Който е в съприкосновение със същество, което седи по-долу от него, той е в несполуките на живота. Това същество изисква само да му се слугува. Вие можете да приведете ред доказателства от живота, че във физическия свят господарите карат слугите си да работят. Каквото и да говорите, трябва да знаете, че тези господари са смъртни съ-

щества. Истински господари са ония същества, които седят по-високо от човека и в душата на които цари доброта, истина и любов. Ние ги наричаме същества на любовта, същества, в които живее светия Божи Дух, същества, от които излиза благото за човека. Тия същества се стремят да направят другите щастливи като себе си. Богатите хора на земята нямат желание да направят другите хора богати като себе си. В това отношение сиромасите са по-щедри. Сиромасят е готов да раздаде сиромашията си на всички около себе си. Когато е сиромас, човек отваря душата си и е готов на всичко. Той казва: „Да съм богат, и църкви ще правя, и училища ще правя, и на бедни ще давам, и на болни ще помагам.“. Щом се обърне този лист и стане богат, той не прави това, което е мислил като сиромас. Там е нещастieto на хората, че като сиромаси говорят едно, а като богати вършат друго. Сиромасите пишат история как трябва да живеят хората, а богатите не работят, не живеят според тази история. И ако светът днес не удовлетворява хората, това се дължи на богатите, които не живеят и не работят тъй, както са говорили едно време, като сиромаси. Спорът между богати и сиромаси се заключава в това, че и едните, и другите не знаят какво е тяхното предназначение като същества, дошли на земята. Всеки човек трябва да знае своето предназначение.

Следователно всяка клетка от човешкия организъм трябва да знае своето предназначение: клетката, която е в мозъка, трябва да знае, че нейното предназначение е да мисли; клетката, която е в белите дробове, трябва да знае, че предназначението ѝ е да диша, да поема въздух; тази, която е в стомаха, трябва да знае, че нейното предназначение е да мели храната, да разбира законите на храносмилането, но не и законите на мисълта. Няма защо да се занимава тя с тази висша философия, с която се занимава клетката в мозъка. На същото основание и човек трябва да знае на кое място се намира той във висшия божествен ор-

ганизъм като клетка – дали в мозъка, в белите дробове или в стомаха. Това са три различни функции. Ако човек живее в умствения свят, въпросите там се разрешават по един начин; ако живее в света на белите дробове, там въпросите се разрешават по друг начин; и най-после, ако живее в стомаха, там въпросите се разрешават по трети начин. Тия три свята заедно представят един свят.

По твоята реч ще хвърля мрежата. Апостол Петър се намира във физическия свят, в третата категория. В древността индусите са имали три философии за живота: първата философия подразбира постигане на щастието чрез усилия, чрез волята; втората философия – чрез сърцето, а третата – чрез ума. Това са три специфични пътя за постигане на щастието. Обаче и досега нито по един от тия пътища индусите не са постигнали щастието. В своите усилия да разрешат този въпрос, те са разрешили ред органически въпроси, но главният въпрос – щастието – и до днес още не са го разрешили. Ето защо те очакват вече да дойде някой отвън да им покаже как да постигнат щастието. Те са дошли до една точка и очакват някой да им помогне в разрешаването на този въпрос.

Думата *щастие* трябва да се разработи, т.е. да се освободи от своя материален характер, от своите ограничения. Ето какво се разбира под думата освобождаване. Когато едно млекопитаещо, надарено с известна интелигентност, си изработи здраво тяло, то е щастливо от своето положение. Обаче тази изработка, това тяло по никой начин не трябва да съблазни околните, че и те да пожелаят неговото богатство. Питам: при сегашните условия кой господар не се съблазнява от своята красива кокошка или от своето красиво агънце? Има нещо в тия красиви животни, което съблазнява техния господар. Съблазънта лишава тия същества от тяхното щастие.

И тъй, това, което се отнася до животните, се отнася и до живота на хората, които по същия закон си

причиняват едни на други нещастия. Например, ако проследите психологията на българите, както и тази на останалите народи, малко хора ще срещнете, които да са доволни от щастието на другите. На тях всяко щастие се вижда аномално и те ще подложат щастливия човек на изпитания, да проверят неговото търпение, неговата вяра и любов, неговото милосърдие. Например, ще дойде някой да иска пари назаем от него няколко пъти наред, и ако най-после той излезе от нетърпение, веднага ще му се каже: „Аз мислех, че ти си от търпеливите хора, но и ти си имал слабости като всички други.“. Божественият закон не позволява на никого да изкушава своя ближен. Когато Христос прекара 40 дения в пустинята, при Него се яви изкусителят, който познаваше тайните науки, и му каза: „Ако наистина си Син Божи, дошъл да повдигнеш човечеството, ти трябва да знаеш основния закон, чрез който да превърнеш тия камъни в хляб.“. Христос му отговори: „Щастието не се заключава само в този хляб. Всички хора, които са яли от хляба, произлязъл от камъните, са умрели; но всички ония, които са се хранили със Словото Божие, и до днес са живи.“. След това изкусителят качи Христа на храма и му каза: „Ако си Син Божи, хвърли се от този храм. Защото знаеш, че е писано: „На ръце ще те повдигат, да не препънеш в камък ногата си.“. Христос му отговори: „Въпросът за летенето, за спускането отгоре, отдавна е разрешен от птиците. Всяка птица се спуща от високо без да счупи краката си.“. Някой казва: „Направи едно голямо предприятие.“. Ако си птица, можеш да направиш едно голямо предприятие, да скочиш от високо. Но ако си човек, и направиш такова предприятие, както птицата, това е риск. Затова е казано: *Да не изкушаваш Господа Бога моего*. В какво седи изкушението? Поставят някой човек на високо и го карат да скочи оттам. Обаче Христос казва: *Не скачай от високо, понеже този въпрос е разрешен от птиците*. Това, което египтяните разрешиха чрез своята

философия за странстването на човешкия дух, е вли-
зане, а не скачане. Не е въпросът за скачане сега, но
Христос каза на изкушителя: *Да не изкушаваш Госпо-
да Бога твоего.* Най-после изкушителят му казал: *Ако
ми се поклониш, ще ти дам всички царства, които
виждаш пред себе си.* Христос му отговорил: *Махни се
оттук, сатана!* Под думите *махни се*, се разбира, че
човек трябва да пожертва всичко само за Бога и само
на Него да се поклони. Не може човек да предпочете
славата на хората пред славата Божия.

И тъй, щастието, което хората желаят, може да
се придобие от всички разумни същества, от всички
вярващи. Онези, които търсят Бога, трябва да зна-
ят, че те не могат да го намерят, докато са смъртни.
Смъртта е свързана с плътта, със закона на смъртта,
на раждането и на прераждането. Смъртта е свърза-
на със закона на постоянните промени, който държи
човека далеч от Първичната Причина, която носи не-
говото щастие. Ако човек, който носи в себе си щастие-
то, влезе между обикновените хора, той ще превърне
техния живот в райска градина. Голямо е влиянието
на щастливия човек. Преди години в Америка се слу-
чило нещо особено, което ми разправяше един познат
свещеник. Цели гори там били атакувани от особен
род гъсеници, които в кратко време ги изсушавали.
Американците се принудили да полеят тия гори с газ
и да ги запалят. Така изгорели горите и се превър-
нали в пепелища. Какво било учудването им, когато
непосредствено до тия гори се зеленеела една малка
местност. Те се чудили коя е причината, че тази мест-
ност е останала запазена от нападането на гъсеници-
те. И какво намерили? В тази местност имало много
мравуняци, които изяждали гъсениците, и по този
начин я запазили от тях. Тези мравки били стража-
ри на тази местност. Това показва, че и в човека има
известен род сили, които могат да го запазят от външ-
ните нападения, и по този начин да осигурят неговото
благосъстояние.

Питам: коя сила е в състояние да запази човека от външното зло и да осигури щастieto му? Добродетелта е първият елемент, първата сила в човека, която му помага да добие щастieto. Като не разбират тази сила, мнозина казват, че не си струва човек да бъде добър. Те имат криво, изопачено понятие за добродетелта. Те мислят, че добрият човек е малодушен, неразумен, неинтелигентен и т.н. Не, човешкото щастие трябва да започне с доброто в широк смисъл на думата, а не с външното положение на човека – да се представя за добър. Крайъгълният камък на живота е доброто, добродетелта. Човек трябва да вярва в доброто и да не се страхува от хората. Вярва се изисква от всички хора. Казвате на някого: „След като си повярвал, имаш ли щастие? А след като си повярвал, станал ли си по-добър?“. Такива и ред още въпроси се задават между съвременните хора, но с това задачите на живота не се разрешават. Ако е въпрос за доброта, аз зная при какви условия човек може да бъде добър. Едно е важно: да се създаде връзка между Първичната Причина и човека. Всеки може да направи опит, за да види дали има връзка с Първичната Причина. Често Първичната Причина може да заеме по отношение на нас такова поведение, като че от нищо не се интересува – дали правим добро, или зло, тя остава чужда към нас. Това е външно, привидно отношение. Има случаи обаче, когато това отношение не е привидно, и тогава, каквото и да вършим, нашите постъпки са осъдени на вечно разрушение. Затова именно Христос е казал: *Всяко дърво, което Отец ми не е насадил, ще се изкорени.* Ще дойдат външни условия – бури, ветрове, гъсеници, които ще го изкоренят. *Всяко дърво, което Отец ми е насадил, ще расте, ще се развива и плодове ще даде.* Ако искате да опитате този закон, можете да насадите плодни дървета и да видите какви резултати ще имате. Направете този опит много пъти, 99 пъти най-малко, за да се уверите в неговите резултати. Може да правите опити с ябълки, с круши и с дру-

ги плодове. Ябълката е тщеславна, тя обича похвалите. Чувствата в нея са силно развити. Крушата пък е повече интелектуална. Когато имате добро разположение на ума си и отидете при някоя круша, вие ще влезете във връзка с нея и ще можете да разговаряте помежду си. Ако турите ръката си на круша, която има вече зрели плодове, една от най-хубавите круши ще падне близо до вас. За да не мислите, че това е станало случайно, турете ръката си няколко пъти на нея и ще видите, че при всяко докосване пред нозете ви ще падне една зряла, хубава круша. На другия ден, ако нямате добро разположение на ума, направете същия опит. Идете при крушата, турете ръката си върху нея и ще видите, че нито една круша няма да падне от дървото. Колкото пъти повтаряте опита, все същото положение ще имате. Разбира се, ако започнете да брулите крушата, плодовете ѝ ще падат, независимо от вашето разположение. Значи при добро разположение на ума, от докосване на ръката ви до дървото, плодовете му ще падат. При лошо разположение, нито един плод доброволно няма да падне пред нозете ви. От тези опити ще видите каква интелигентност се крие в крушата. Индусите са правили такива опити с много животни и са достигнали добри резултати. Те са правили опити с много страхливи животни и са успели да ги привлекат при себе си.

Следователно, ако имате връзка с Първичната Причина, вие ще можете да извикате при себе си заека, който е известен със своя страх. Този страхлив заек ще се приближи при вас и ще легне пред краката ви. Само едно докосване на ръката ви до заека е в състояние да го успокои. Ако на другия ден изгубите добротото си разположение, колкото и да викате заека при себе си, той няма да дойде. Индусите казват, че имало някаква тайна в това. Да, има някаква тайна, и тя се заключава във връзката на човека с Първичната Причина. Който не разбира това, казва, че хора, които сваляли плодовете от дърветата само с едно докосване на

дървото с ръката си, имали някаква хипнотична сила, имали силен поглед и т.н. Не е така. Правете тези опити, да видите имате ли връзка с Първичната Причина, или нямате. Ако плодовете не падат пред нозете ви, и ако заекът бяга от вас, това не значи, че сте лоши хора, но се намирате при обикновени условия на живота. Това ни най-малко не трябва да ви обезсърчава. Ако първия ден не успеете, направете опита още няколко пъти наред, докато един ден видите, че сте господари на положението. Вие можете да направите същия опит и с някой човек. Представете си, че искате да започнете някакво предприятие, за което са нужни сто хиляди лева, но нямате пет пари в джоба си. Какво трябва да направите? Първо влезте във връзка с Първичната Причина и след това идете при някой банкер да му поискате тази сума. Ако имате тази връзка, банкерът ще извади от касата си сто хиляди лева и ще ви каже: „Заповядайте, господине, услужете си!“. При това той няма да ви иска никаква полица. Обаче нарушите ли връзката и пак отидете при същия банкер за нов заем, той ще ви каже: „Изплатете първата сума от сто хиляди лева и тогава пак елате да искате пари.“.

Значи отношенията на хората едни към други говорят за вътрешните отношения, които съществуват между тях и Първата Причина. Казвате, че богатите хора са лоши, затова не услужват на сиромасите. Аз пък казвам, че нито богатите, нито сиромасите, нито учените хора са лоши, но всички тия хора са в дисхармония с Първичната Причина. Какво виждаме днес в света? Приятел с приятел не могат да живеят. Брат с брата си не може да живее. Защо? Не са в съгласие с Първичната Причина. Истински приятел е онзи, който е готов, като види приятеля си в нужда, да му направи някаква услуга или да се пожертва за него. Истинският приятел никога няма да изложи приятеля си на опасност. Една богата францужойка обичала едного, но го поставяла на различни изпитания, за да провери неговата любов. Един ден, като били на раз-

ходка из Алпите, тя му каза: „За да докажеш, че ме обичаш, иди на онази височина там, да ми откъснеш от онова алпийско цвете.“. Височината била много стръмна, опасна и мъчна за изкачване. Всяко изкачване по нея било свързано с риск за живота. Той погледнал към възлюбената си и започнал да се изкачва към определения връх. С големи усилия и мъки той стигнал върха, откъснал цветето и слязъл в подножието на планината, дето го очаквала неговата възлюбена. Той ѝ подал цветето, поклонил се, свалил шапката си и си заминал. Повече не се явил пред лицето ѝ. С това той искал да ѝ каже: „Понеже ти нямаш връзка с Първичната Причина, аз не съм за тебе.“.

Всички хора търсят щастието, но те трябва да знаят, че щастието е извън времето и пространството. За да се домогне до него, човек постоянно трябва да се тонира. Това е наука, изучаването на която ще отнеме цял живот. Каквото и да мисли, каквито науки и да изучава, човек трябва да знае, че науката за щастието е една от великите науки, с която могат да се разрешат всички въпроси в живота. Философ си, искаш да разрешиш някой философски въпрос – чрез тази наука ще го разрешиш; поет си, искаш да напишеш нещо поетично – само тази наука ще ти помогне; баща си, майка си, учител си, искаш да възпитаваш деца – само в тази наука ще намериш методи за възпитанието; общественик, държавник си, искаш да възпитаваш обществото, народа си – само чрез тази наука ще го просветиш. Най-после, в тази наука има закони за справяне със сиромашията, с болестите, с недъзите на хората и т.н. Природата има статистика, от която се вижда кои и колко хора тя сама е направила сиромаси. Тези сиромаси тя нарича *щастливците в живота*. Останалите сиромаси сами са станали такива. Тях тя нарича *човешки сиромаси*. Също така има хора, които природата сама е направила богати; има хора, които сами са станали богати. Има учени, които природата е направила учени; има учени, които

сами са станали такива. Има хора силни по дух, които природата е създала; има хора, които по други причини са станали силни по дух.

Всички дарби, които природата е дала на хората, представят благословение за тях. Богатите хора, които природата е създала такива, ние наричаме благородни, възвишени души. За онези богати, които сами са станали такива, е казано в Писанието: *По-лесно е камила да влезе през иглени уши, нежели богат – в Царството Божие*. И бедните, които са от същата категория, т.е. сами създадени бедни, също така не могат да влязат в Царството Божие.

Когато някой човек се интересува от новите течения, от новите възгледи за живота, близките му веднага го запитват: „Ти защо се отрече от убежденията си?“. Какво е било неговото убеждение? В света съществува само едно убеждение и няма защо да се отрече човек от него. Щом е така, може ли човек да се отрече от своето убеждение? Отива един българин във Франция и му казват: „Понеже Франция воюва с България, ти или трябва да напуснеш страната ни, или да се отречеш от своята българщина, от България.“. Може ли българинът да се отрече от българщината? И да се отрече, пак българска кръв продължава да тече в него. И да се отрече на думи, българска кръв тече в него. Колкото французинът може да се отрече от своята кръв, толкова и българинът може да се отрече от българската кръв. Казвате някому: „Откажи се от своята наука или от своята вяра, или от своите убеждения.“. Как мога да се откажа от неща, с които съм роден? Казвате: „Аз накарах едн-кого си да вярва.“. Ако вие можете да накарате някого да вярва, той е човек от втората категория. Човек трябва да е роден с вяра, а не отпосле да става вярващ. Когато говоря на хората за истината, подразбирам онази истина, в която те са родени. Когато говоря на хората върху известни религиозни въпроси, считам, че те се интересуват от тях, само че аз ги разглеждам от едно гледище, а

те – от друго. Изобщо човек не може да се отрече от това, което Бог е вложил в него. Да се отрече от онова, което Бог е вложил в него, значи да се хвърли той от една висока скала и да изгуби смисъла на живота. От какво трябва да се откаже човек? Някой млад момък намерил своята половина в света, влюбил се в нея, но майка му започва да го съветва: „Синко, откажи се от тази мома, тя не е за тебе. Ако не се откажеш, ще те лишим от наследство.“. Някой момък може да се откаже от своята любима, но друг предпочита да се откаже от майка, от баща, от наследство, но от своята възлюбена не се отказва. Питам: кой от двамата е прав – който се отказва или който не се отказва? Едно трябва да знаят всички: човек никога не може да се откаже, нито да измени на това, което е вложено в душата му.

Сега ще приведа един пример от българския живот, който ми разправяше един свещеник от село Николлаевка, Варненско. Една млада, красива мома, дъщеря на богат чорбаджия, се влюбила в един беден, но добър и разумен момък. Родителите на момата по никой начин не ѝ позволявали да се ожени за този беден момък и насила я заставили да се ожени за друг, когото те искали. Десет години след това този момък умрял. Като остаряла, тази жена повикала свещеника и му казала: „Искам да изповядам пред Бога един свой грях. Преди години, когато не бях още женена, обичахме се с един млад момък, когото родителите ми не искаха, понеже беше беден. Те насила ме ожениха за друг, когото не обичах. От него имам три момичета и две момчета, но откак се ожених животът ми не беше лек. Най-голямата ми мъка седи в това, че не обичам този човек. И него мразя, и децата си мразя, а това силно ме измъчва. Толкова години вече аз не мога да се справя с това чувство на омраза, а не мога да забравя и своя възлюбен. Снощи го сънувах, че ядем заедно с него и любовно разговаряме. Да ме прости Господ, че не мога да го забравя и като женена.“. Питам: има ли нещо грешно в това? Казвам: колкото години и да

минат, любовта не се изглажда. Ето, тази стара жена, станала вече на 80 години, още не може да забрави своя възлюбен; тя сънувала, че яде и пие, и любовно се разговаря с него. Значи нищо не е в сила да скъса връзките, които съществуват между две души, свързани с любовта. Тогава свещеникът ѝ казал: „Сестра, не се безпокой. Любовта е от Бога. Щом се обичате, Бог е с вас. Той ще оправи работите ви, ще уреди всички въпроси.“. След това старата жена продължила: „Дано по-скоро ме освободи Бог от връзките ми на земята, с мъжа и с децата ми. Дотегна ми вече да живея при тези условия! Искам да отида горе, да се видя с моя възлюбен и с него да си поприказвам на свобода.“.

Казвам: всички хора, учени и прости, богати и бедни, ще се намерят в положението на тази стара жена и ще кажат, че всичко в живота им е дотегнало и час по-скоро искат да отидат при онзи, когото обичат. Следователно човек не може да се отрече от това, което е вложено в него. Кое е вложено в човека? Любовната връзка. При тази връзка той изпитва разширяване в душата си и вяра, че може да направи всичко, каквото желае. Какво може да желае такъв човек? Той желае да даде възможност на възвишеното и благородното в себе си да се прояви.

Ще хвърля мрежата си. Мрежата представя метод, начин за постигане на нещо. Та сега и вие, с вашата вяра се самозаблуждавате, че можете да постигнете щастieto. С вярата, която съвременните хора имат, трябва ден и нощ да разсъждават, за да разрешат въпроса за щастieto. За да разрешат този въпрос, те трябва да направят поне в най-малък размер връзка с любовта. Само тогава те ще разберат, че тази връзка по никой начин не се къса. Който почувства тази връзка в себе си, той разполага със сили, психически и морални, за да преодолее всички мъчности и страдания, които се изпречват на пътя му. Всички противоречия, страдания, мъчности, индусите разглеждат като въпроси на кармата. Според тях Този, който е

създал света, на 365 милиона години слиза един път на земята да очисти хората от греховете им, да снесе кармата от гърба им, да ги освободи от противоречи-
ята им, да им даде нов живот и да им каже: *Живейте сега според новия закон на любовта и не грешете повече!* След това Той се оттегля. Ако хората още продължават да грешат, след 365 милиона години Той пак ще слезе на земята. Като чуят, че Бог слиза на земята на всеки 365 милиона години, те ще се изплашат. Казвам: няма защо да се страхуват. Те не знаят колко години са изминали от тия 365 милиона. Може би са останали само още няколко години или няколко дена. Пръв път Бог е слязъл на земята, когато е създал човека по образ и подобие свое. Втори път предстои да слезе сега, когато хората са създали много грехове и престъпления на земята. Понеже няма кой да ги избави, Той се е наел с тази грижа. А това е период от 365 милиони години. Щом слезе на земята, Бог тъй ще огрее света, че всички грехове ще се стопят и ще изчезнат. Всички хора ще се стоплят и моментално ще се създаде нов обществен строй, какъвто никога не е съществувал. Тогава между хората ще се създаде такава любов, такава наука и хармония, каквито никога не са съществували. Когато Божественото работи в света, всичко става моментално, а не както при закона на еволюцията. Обаче всичко, което става днес в света, е приготовление за идването на Бога на земята.

Ще хвърля мрежата си. Сега и на вас казвам: Хвърлете мрежите си в живота! Досега вие още нищо не сте уловили. Сегашният живот е живот на несполуки, на нещастия. Като не разбирате законите на живота, казвате: „Побеляхме, остаряхме, животът няма смисъл, няма щастие в света.“

Христос казва: *Хвърлете мрежите си в житейското море!* Рибата, която уловите в мрежите си, е Божественото, към което човек се стреми. Той мисли по човешки, а говори за небето – какво ще прави като отиде там и т.н. Това е физическо щастие. Небето е

навсякъде гдето има любов, гдето има разумен живот. Дето любовта отсъства, там е адът – нищо повече. Където е разумността, там е щастието, там са поетите, там са музикантите, там са великите хора в света. Гдето разумността отсъства, там хората вървят по закона на израждането. Тъй щото бъдете смели, както онзи българин, да не се отказвате от своята българщина. Българинът е благороден, заради това, че Бог е вложил Божествена душа в него, както и в хората от всички нации. Ако в душата на българина не е вложено Божественото, той не е никакъв българин. Като говорим за Божественото, разбираме любов към Бога. Казвате: „Как да го любим?“. Такъв въпрос не може да се зададе. Всеки сам знае как да люби. Любовта не се заключава в целувките. Каква целувка е тази, след като целунеш някого, да триеш устата си, да си недоволен? Веднъж дадена, истинската целувка никога не се забравя. Тя е чист нектар, благоухание, което човек запазва през целия си живот. Свещената целувка прави хората светци. Знаете ли защо светията е живял цели 20 години в пустинята? Той е живял в пустинята, само за да придобие една свещена целувка. Щом получи тази целувка, той слиза в света, между хората. Ангелът, който носи огъня на човешката душа, ще се яви при него във вид на млада, красива мома, ще го прегърне и целуне. Тогава той напуска своята колиба, слиза долу, между хората, и започва да проповядва за любовта. Той казва като онази стара жена: „Не ми трябва мъж, не ми трябва деца, ще отида на небето да живея с моя възлюбен!“. Светецът казва: „Заслужава да живея цели 20 години в пустинята, за да придобия тази свещена целувка, която ще остане паметна за всички времена и епохи.“. Тази е свещената целувка, за която Апостол Павел казва: *Целунете се със свето целуване!*

8 април 1928 г., София

По-драгоценен

*Животът е по-драгоценен от
храната, и тялото – от облеклото.*

Лука 12:23

Животът е по-драгоценен от храната. Това е уравнение с три неизвестни: x , y , z . Какво представя x в даденото уравнение? Той е една първична възможност, от която зависят следващите елементи на друго уравнение. Например, при каквото обществено положение и да се намира, гладният човек трябва да задоволи глада си: дали той е философ, поет, музикант или религиозен – той трябва да яде. Гладът е уравнение с три неизвестни. Първото неизвестно, x , разбира: може ли отнякъде да се намери брашно, от което да се омеси хляб. Второто неизвестно – y : кой ще омеси това брашно, да се направи от него хляб? Третото неизвестно – z : де ще се намери фурнаджия, който да опече този хляб? Като се намерят тези три неизвестни, гладните пристигат на трапезата да ядат хляб. Първи от поканените сте вие.

Следователно докато живее, човек трябва да се справя с нуждите на своя живот. Една от първите нужди на човека е да яде. Ако не се храни, той ще умре. Гладът носи смърт. Гладният трябва да храни душата си и тялото си. Гладът като процес може да се задоволи само с хранене. Оттук можем да извадим друго заключение, а именно: смъртта може да се задоволи само с живота. Значи само животът може да нахрани и укроти смъртта. Дето има живот, смъртта не уморява хората. Това са ред противоречия, които съществуват в живота. За да се разрешат тези противоречия, нужно е знание. Знанието носи свобода, а невежество – робство.

ПО - ДРАГОЦЕНЕН

И тъй, първата храна, с която човек трябва да започне, за да прояви живота, това е любовта. Това значи да се пробуди висшето, божественото съзнание в човека или тъй нареченото будическо тяло на човека. Досега божественото е спало, но трябва да се пробуди. То се е намирало в такова състояние, в каквото се е намирало яйцето, преди да се постави под квачката. Следователно божественото съзнание чака сега да намери своите благоприятни условия да се излюпи. Щом се постави под квачката, пиленцето от само себе си ще се оформи. Докато още е в яйцето, то ще образува главичката, телцето, крачката, крилцата си и най-после трябва да дойде някой отвън, да му помогне да пробие черупката. Щом черупката се пробие, пиленцето веднага насочва главичката си към тази посока, и в него се създава ново движение, нов подем. Това наричаме ние раждане на оформения живот, който вътре се е създал. Яйцето, от което човек излиза, е по-голямо от камилското, което е колкото 50 кокоши яйца. Щом се счупи това яйце, нищо не остава от него: нито главата, нито гърдите, нито стомахът.

Следователно, ако преди излюпването си човек е бил яйце, а после се излюпи като пиле, има ли право това пиле да казва, че животът няма смисъл? Да казва човек, че животът няма смисъл, това значи, че той е още в яйцето, с неоформена глава. Да казва, че няма никакъв идеал в себе си, това значи, че той е още в яйцето, с неоформени гърди. Да казва, че и без храна може да се живее, това показва, че този човек е още в яйцето, с неоформен стомах. Обаче със седене в яйцето въпросът не се разрешава. Няма да мине много време, яйцето ще се развали и смъртта ще дойде. Но и със смъртта въпросът не се разрешава.

Сега ще направя една аналогия, за да видите какво представлява човек на земята. Съберат се няколко души и решават да образуват дружество. Съставят устав на дружеството и си избират председател, който

не е нищо друго, освен главата на човека. После избират заместник-председател – дробовите на човека. Най-после избират секретар-касиер – сърцето и членове – стомахът на човека. Секретарят събира пари от членовете и ги внася в дружеството; по този начин се поддържа неговия материален живот. Такова нещо е и стомахът в човека. Той приема храна, смиля я и по този начин поддържа живота на организма. Освен тези три главни служби, в дружеството има и десетина почетни членове. Обаче един ден това дружество фалира. Какво става с него? С фалирането на дружеството председателят умира ли? Не умира. Заместник-председателят умира ли? Не умира. Секретарят умира ли? Не умира. Почетните членове умират ли? И те не умират. Щом дружеството умре, всички негови членове заедно с управителното тяло, разделят помежду си капиталите му и с това го погребват. Същото нещо става и с човека. Следователно, когато някой умре, това значи, че той е напуснал председателското място на дадено дружество и става председател на друго. Тъй щото, когато се говори за смъртта, трябва да се знае, че умират само заведенията, учрежденията или дружествата, в които хората са служили, но самите индивиди не умират. Тялото умира, но управниците му не умират. Председателят на човешкото тяло е главата; заместник-председателят – дробовите; касиер-секретарят е сърцето; членовете на дружеството – това е стомахът, който се грижи за храненето на общия организъм. Един ден цялото дружество с всичките свои служби ще фалира, а ще останат само индивидите.

Съвременните хора се нуждаят от прави разбирания за великия живот и за неговите функции. Всеки търси този живот вън от себе си, подразбирам съзнателния, а всъщност той се намира в самия него. Този живот се храни, поддържа се с любов. За да познаете кой човек се храни с любов, първият признак е този, че поне половината човечество го обича. Който не се

храни с любов, той от никого не е обичан. Всички обичат здравите хора. Защо? Защото работят. Лекарите пък обичат болните хора и то главно ония, които могат да плащат. Ако болният е беден, той трябва няколко пъти да вика лекаря, докато отиде в дома му да го прегледа. Обаче, ако богатият извика лекар, последният веднага ще отиде в дома му. За да бъде обичан от лекаря, болният трябва скъпо да плаща. За да се учи, невежият трябва скъпо да плаща. За да се простят греховете на грешния, и той трябва скъпо да плаща. За да се освободи от оковите, затворникът трябва скъпо да плаща. Като влезе в затвора, богатият лесно се освобождава. Едва една година минава откак го осъдили и той — на този намаже колата, на онзи намаже колата; виждате, тъй се стекли условията, че го освободили от затвора. Какво станало, никой не знае. Умни са богатите хора! По-добре парите си да затворят, отколкото те да лежат в затвор. Ако някой човек носи на гърба си чувал с пари, а трябва да преплува морето, по-добре е да хвърли чувала с парите във водата, а той да изплува на повърхността, отколкото да потъне във водата. Заблуждават се хората когато мислят, че не може без пари. Аз съм съгласен с това само в едно отношение, а именно: животът без пари в кръвта не може. Вън от кръвта обаче, животът може без пари. Тази дума има три значения: пара, пара и парй. Пара е това, което движи локомотивите. Тъй щото и аз съм съгласен с вас, че и без пара не може, и без пара не може и без парй не може.

Животът е по-драгоценен от храната. И наистина храната е съществено нещо в живота. Когато влезе в организма, тя се превръща на кръв, на мисъл и на чувство. Без кръв, без мисъл и без чувства, животът на земята не може да се прояви. Щом храната е същественото в живота, вие трябва да я превърнете в хляб, т.е. в пара. Който превръща парите в пара, той е умен човек; който превръща парата в парй, той е глупав човек, той умира с парите на гърба си.

Христос казва: *Животът е по-драгоценен от храната*. Той е ценен във физиологично отношение затова, че още в яйцето представя сформиран живот. Животът в яйцето очаква условия да се излюпи. С други думи казано: докато пилето не се е излюпило, първото условие за него е храната. То трябва да се храни в яйцето. Щом се излюпи, храната от яйцето изчезва. Щом храната изчезне, животът изгубва условия да се развива. Животът може да се развива дотогава, докато природата е вложила в него условия да се развива. Значи всички същества на земята имат условия да живеят, докато съществуват условия за живот. Щом условията изчезнат, и животът се прекратява. При това положение всички живи същества трябва да минат в друго състояние, за да може Първичната Майка да им даде нови условия за живот, за развитие. Затова именно Христос казва: *Работете, докато е ден!* Това значи: работете, докато имате условия. Щом изгубите условията, колкото и да съжалявате, не можете да ги върнете.

Животът е по-драгоценен от храната. За тази цел всеки трябва да се заеме да култивира живота си, да вярва, че в него се крият всички възможности за реализиране на доброто. Обаче човек трябва да се домогне до тези възможности по един правилен начин. Ако избере неправилни методи, той нищо няма да постигне. За обяснение на тази мисъл ще приведа следния пример.

Когато беше в Египет, Моисей се запозна с египетската мъдрост, придоби голямо знание. Той беше избран от Бога да освободи Израилския народ от робството, в което се намираше по това време. Обаче при всичкото знание, с което разполагаше, Моисей избра един неправилен метод: като видя, че един египтянин се подиграва с един израилтянин, Моисей се хвърли върху египтянина и го уби. За да не го заловят, той го зарови в земята и избяга. На другия ден Моисей вижда, че двама израилтяни се бият помежду си. То-

гава той каза: „Да се бият египтянин с израилтянин, разбирам; да се бият обаче двама израилтяни, това не разбирам.“. Той отиде да ги примирява. Тогава един от израилтяните му каза: „Какво искаш? И мене ли искаш да убиеш като египтянина, когото вчера зарови в пясъка?“. Като разбра, че са видели престъпление-то му, Моисей се уплаши и избяга в пустинята, дето прекара цели 40 години да пасе овцете. Тук той видя погрешката на своя метод, а именно, че насилието не изправя човека, нито го спасява. И наистина мъчно се решава такава задача. Не е лесно да се домогне човек до метода на любовта.

Казвам: докато мисли, че с убийство може да решава мъчнотиите и трудностите на своя живот, човек е на крив път. Мъчнотиите не трябва да се убиват, но да се превръщат в динамична сила. Умният човек с разумността си превръща мъчнотиите си в динамична сила, която впряга на работа. Глупавият с глупостта си, вместо да използва за работа силата, която се крие в мъчнотиите му, той повече ги усложнява. От това как човек се справя с мъчнотиите си, се определя неговата сила. Следователно силата на човека седи в неговото вътрешно знание, за да може правилно да разрешава задачите на своя живот. Представете си, че някой човек разполага с големи богатства и знания, които обаче не може да приложи в живота си, не може да използва тяхната сила. Какво ще стане най-после с неговото богатство и знание? Той ще ги изгуби и ще стане последен сиромас. И тогава, като сиромас, пак няма да разреши задачите си. При това положение нито богатството, нито сиромашията са в сила да решат въпросите и задачите на живота. Който разбира законите, които управляват богатството и сиромашията, и може да ги използва като сила в живота си, той ще се ползва разумно от тях. В това отношение, както богатството и сиромашията са необходими за развитието на човека, такава необходимост предста-

влява и гладът. Гладът носи смърт, но ако правилно се използва, той е сила, която продължава живота на човека. Който може да гладува и знае как да гладува, той продължава живота си. Всички добри, разумни и велики хора в света са гладували, но глупавите, неразумните хора никога не са гладували. Като говоря за глада, аз имам предвид доброволно, съзнателно приетия глад. Който казва, че е гладувал много, той трябва да е разумен, добър човек. Който не е гладувал, той не може да говори за разумност; през целия си живот той е ял и пил, лягал и ставал, събличал се и се обличал, вследствие на което е дошъл до положение на воденица, която знае само да дрънка. Какво може да разбере воденицата от дълбокия смисъл на живота?

Животът е по-драгоценен от храната. За кого? За разумния човек. Този живот крие в себе си вътрешни сили, вътрешни стремежи. От живота излизат безброй издънки, едни от които са човешките мисли, а други – човешките чувства. Който може правилно да използва своите мисли и чувства, той ще може правилно да използва и живота. Велика наука е да знае човек да обработва своите мисли и чувства. Че се явили в човека една лоша мисъл или едно лошо чувство, това още не е зло. Злото седи в това, че човек не обработва тия свои мисли и чувства. Добро, благословение за човека е да знае как да обработва своите мисли и чувства и да ги прилага в живота, както за своето благо, така и за благо на другите. Ако не умее да обработва своите лоши мисли, чувства и желания, човек ще се намери в положение да търси начини как да се справи с тях. Често някои хора попадат на методи из живота на индусите, прилагат ги, но не получават никакви резултати. Например като метод за работа индусите казват: *Убий всяко желание в себе си!* За индусите този метод има смисъл, но за западните народи той остава свършено безсмислен.

Следователно, когато се превеждат някои книги или някои мисли от един език на друг, трябва да се разбира техния вътрешен смисъл. Който не разбира вътрешния им смисъл, той не превежда правилно. Например в *Книгата на безмълвието*, на санскритски език е казано: *Превърни всяка противоположна мисъл в динамично сила и я употреби за добро*. Като не разбират вътрешния смисъл на тези думи, преводачите казват: *Убий в себе си всички вълци и мечки!* Какво правят съвременните хора? Те избиват вълците и мечките вън от себе си, а остават свободно вълците и мечките в тях да се размножават. Вълците и мечките са в самия човек, а не вън от него. Злото е вътре в човека, а не вън от него. Злото е резултат на неразумния живот на човека. Сега да оставим настрана въпроса за злото. Има кой да се справя със злото, с неразумността в света. Който е създал света, Той има грижата за всичко. Няма защо хората да разрешават въпроса защо светът е създаден така, а не иначе. Задачата на съвременните хора се заключава в това, те да разрешат своя живот, да подобрят неговите условия. И най-лошите условия на живот човек може да подобри, а същевременно и да използва за добро.

Сега ще приведа един пример, който купих за три хиляди лева. Той представя цяло съчинение и се заключава в следното. Дохожда при мене един младеж, който служи в някакво дружество, и ми казва:

— Господине, досега не вярвах в нищо, но отскоро започна да се събужда в мене малка вяра. Аз всякога съм бил свободен в мисълта си.

Като го наблюдавам, виждам, че той е готов да говори неща, които даже не са били. Той продължи:

— Реших да туря край на живота си и дойдох при вас, да ви помоля да ме спасите по някакъв начин.

— Коя е причината за това решение?

— Имам да давам три хиляди лева, но не мога да ги платя, нямам средства.

— Струва ли за три хиляди лева да туряш край на живота си? Как направи този дълг?

— Подписах една полица с чуждо име и ако ме заловят, ще ме държат отговорен. Ако пък и възлюбената ми научи това, още по-зле за мен. Ако ми дадете три хиляди лева, аз и моята възлюбена ще ви станем роби.

Казвам: не е въпросът в това, ние не се нуждаем от роби, но ще му дадем три хиляди лева, за да спасим един живот. След това той трябва да води добър живот не заради мен, но за себе си.

Както виждате, има хора, които са готови за три хиляди лева да се самоубият. Каква стабилност има в такива хора? Те не са готови да говорят истината, но лъжат, а след това искат да им се помогне. Този млад човек ме гледа право в очите, лъже ме и същевременно иска да ме убеди, че това, което говори, е истина.

Питам: кой човек, като се представя пред лицето на Първичната Причина и не говори истината, може да се надява на нейното благословение? Не, каквото говори човек, то трябва да бъде съгласно с истината. Каквото обещае, трябва да го направи. Той трябва да бъде честен, справедлив, благороден в постъпките си, и то в малките, а не в големите. Един човек не може да носи товара на всички хора; той не може да обича всички хора; той не може да оправи целия свят. Само великите хора, само Синове Божии могат да обичат всички хора. Само Бог може да обича всички живи същества. Обикновеният човек обаче може да обича един, двама, трима, най-много десетина души. При това неговата любов се раздава така, както светлината се разпръсква. По-близките му се ползват повече от неговата любов, а по-далечните — по-малко. Същото прави и светлината: по-близките предмети по-силно се осветяват от нея, а по-далечните — по-слабо. Колкото по-близо е човек до плодовете на някое дърво, толкова по-пресни ще ги яде. Колкото е по-далеч от

дървото, толкова по-лоши плодове ще яде. Щом плодовете минават през няколко ръце, докато стигнат до човека, те изгубват своята първа свежест, своята здравина и цвят. Същото нещо може да се каже и за любовта, и за живота. Когато някой приема любовта направо от приятеля си например, тя е по-силна; щом тази любов минава през няколко души, докато стигне до него, тя вече е изгубила част от своята сила, от своята свежест и красота. Животът се поддържа само чрез любовта. Който не люби, той е осъден на вечна смърт. Няма по-страшно нещо за човека от смърт, предизвикана от безлюбие. Силата на любовта е в самия човек. Сам за себе си той е извор. Следователно той не трябва да очаква на любовта на хората. Който люби, той е разумен човек. И тогава няма той да ходи при хората, но те ще дохождат при него. При пресъхналите чешми никой не отива; при течащите чешми обаче, всички хора се събират. Хората се трупат около богатите, а не около бедните.

Казвате: „Унизително е положението на бедния, на просеция.“. Не е ли по-унизително положението на онзи, който краде, лъже и убива? Какво по-страшно от това да обереш човека и да легнеш вечер в меко легло, завит с копринен юрган? За предпочитане е да легне човек на камък, като Яков, но да има спокойна съвест, отколкото да спи на меко, топло легло, но със смутена съвест. Ако завиете един светия с такъв юрган, той ще се разболе. Светията предпочита да спи на прост, но чист от престъпления козяк или на зелената трева, отколкото на меки легла, напоени от грехове и престъпления. Те предпочитат зелената трева, защото тя е Божие притежание. Те са дошли на Божията земя да работят и да живеят, и казват: „Ние обичаме Бога, и щом сме дошли на Божията земя, ще спим върху нея.“. Земята не е на Наполеон, който искаше да завладее света. Тя не е нито на Бисмарк, нито на Цезар, които искаха да оправят света. Какво остави

Бисмарк на Германия? Дългове. Какво донесоха видните дипломати на Австрия? Разпокъсването ѝ. Какво донесоха видните дипломати на Русия? Опропастяването ѝ. Ще кажете, че съдбата на тия народи е била такава. Съдба съществува за глупавите, за обикновените хора, а за разумните, за великите хора съществува Божия промисъл. За глупавия, за неразумния човек съществува карма, а за разумния – дхарма.

Ето защо страданията и нещастията на съвременните хора трябва да се разглеждат като отклонения от разумния живот, от законите, които Първичната Причина е поставила в живота. Следователно страданията и нещастията имат за цел да върнат човека към първичния живот. Какъв е този живот? Той е живот на истинско знание, на вечна любов и мъдрост. При това грамадно знание, при тази велика и необятна любов, чрез които Бог се изявява, ще бъде смешно за съвременните хора, които казват, че служат на Бога, а правят малки, микроскопични добрини. Някой направи едно малко добро и всички вестници започват да пишат за него. Какво добро е това? Имената на големите благодетели на земята не са записани в Божествената книга. В Божествения свят такива благодеяния се равняват на нашите стотинки. Когато преглеждате книгите на невидимия свят, тук-там, в малки графи ще срещнете имената само на няколко благодетели от земята, които са внесли няколко стотинки. Тези няколко стотинки в невидимия свят се равняват на сто милиона наши пари. Само на сто души имената са записани в книгите на божествения свят. Кои са тези сто души? Които изведнъж, нацяло са дали по сто милиона лева за някаква добра, разумна работа. Тези са истински благородните, знатните хора на земята, които са правили материални добрини. Да даде сто милиона изведнъж и после отново да започне да печели за човечеството – ето идеалът, към който всеки човек трябва да се стреми в живота си. Щом постигне този идеал, животът му ще се осмисли.

Животът е по-драгоценен от храната. Питате кой живот – този, който сега живеем. Който разбира формата, съдържанието и смисъла на този живот, той ще разбере дълбокото значение на думите, които Христос е вложил в стиха: *Животът е по-драгоценен от храната.* Земяделецът трябва да разбира своята нива; градинарят трябва да разбира своята градина; ученият трябва да разбира своята наука; химикът трябва да разбира свойствата на елементите; техникът трябва да разбира законите на техниката; човек трябва да разбира законите на своя организъм. Изобщо всеки човек трябва да разбира от науката, изкуството или занаята, с който се занимава. Знаете ли коя е отличителната черта на човека? Отличителната черта на човека е честността. Ако обикновеният човек иска да стане необикновен, той трябва да развие в себе си честността. В отношенията си, във вземанията и даванията си, той трябва да бъде абсолютно честен, абсолютно изправен. Честни хора има много в България, но аз познавах един българин, който беше извънредно честен. Във всички свои вземания и давания, той беше изправен до стотинка. Това не е дребнавост, но честност. Благородството в човека пък е морална черта, която го свързва със свят, по-висш от физическия. Във физическия свят човек трябва да бъде честен, а в моралния свят, като душа – благороден. Благородството седи над честността. Благородният е не само честен човек, но той остава всичко да замине от него. Той е готов на високи, благородни жертви. Същевременно човек трябва да бъде и милостив. Значи човек трябва да бъде честен, благороден и милостив. Който има тези три качества в себе си, той ще бъде носител на светлина, от която всички хора ще се ползват.

Един ден Буда срещнал беден човек на пътя си. Той го спрял, прегърнал го, целунал го и започнал да разговаря с него. Като гледали това, учениците се чудили защо Учителят им обърнал такова голямо внимание на този беден човек и го запитали:

— Учителю, защо обръщаш такова внимание на този човек? Буда им отговорил:

— Един ден, в моето далечно минало, аз бях много гладен и се молих на Бога, но от глад едва се държах на краката си, вследствие на което не можах да завърша молитвата си, да направя връзка с Първата Причина. В този момент някъде из шубраците изскочи заек, който се хвърли в огъня, да се опече заради мен. Аз ядох от него. По този начин се укрепих и можах да свърша молитвата си, да се свържа с Първата Причина. Този заек е днешният брамин, когото виждате пред мен. Той се пожертва заради мен.

Казвам: всеки човек трябва да направи такова добро, такава жертва, която да го свърже с Първата Причина. Това значи добро. Добро, което не свързва човека с Първата Причина, не е истинско добро. Ако се свържат с Първата Причина, всички хора ще живеят помежду си тъй, както Бог изисква от тях. Според новото учение, само онзи може да ви обича, който преди всичко обича Бога. И тогава, ако отидете на гости при такъв човек, той няма да ви пита колко време ще му гостувате, но ще ви приеме като свой брат. Колкото време прекарате при него, всякога ще му бъдете приятен. Това не значи, че така ще приемете и онзи, който иде в дома ви да краде и лъже. Ако вълк влезе в дома ви, ще го приемете ли като свой брат? На вълка няма да направите нито баница, нито овца ще заколите, но първото нещо, което ще изисквате от него, е да изоревата ви. После ще го заставите да пости, да се моли, да се изповяда колко овце е изял, да се разкае, да се самоотрече от лошите си навици и т.н. И ако той издържи на всички тия условия и ги изпълни, тогава ще го приемете като свой брат, отдавна желан и очакван.

Значи всичко, каквото прави човек, трябва да бъде благо за самия него и за онзи, на когото го прави. Само така човек може да се повдигне. Същият закон виждаме и в растенията. Когато слънцето изпраща

благата си, т.е. своята светлина и топлина към растенията, те я възприемат и благодарение на нея израстват, велики стават.

Следователно всички хора, които минават за велики, за талантливи, трябва с любов да служат на Бога. Защо? Те са приели от Него блага, които са ги повдигнали. Който пожелае да служи на Бога от любов, в него непременно ще се събуди известна дарба или някакъв малък талант, който постепенно ще се разраства. Щом срещна човек с някакъв талант, аз зная вече кога и как е произлязъл този талант в него. Първият плод на Духа е любовта. Само любовта носи в себе си божествените дарби. Който работи с любов, той в една година само може да се научи да свири като някой от видните цигулари. В една година само той може да напише толкова романи, колкото някой от видните писатели може да напише за 20 години. Като четете романите на видни писатели, като наблюдавате живота ще видите, че каквито и способности да се приписват на героите им, те още не са решаващи фактори в живота. Защо не са такива фактори? Защото не се хранят още с любовта. Докато не се храни с любовта, човек не може да бъде фактор в живота, не може да има никакво влияние в света. Ще кажат някои, че Наполеон е бил фактор в живота, понеже изменил лицето на Европа. Възможно е да е направил това, но посочете едно конкретно благо, което Наполеон е внесъл в света и за което да е обезсмъртил името си. Сравнете Наполеон с Христа и вижте какво внесе Христос в света и какво – Наполеон. Христос свързва хората помежду им и ги застави да се обичат. Христос внесе любовта в света – една основна идея в живота. Наполеон внесе тщеславието. Който иска да владее света, той трябва да бъде силен. Христос казва: *Само разумният, само любещият човек е силен*. Такъв човек има власт и всички му се подчиняват доброволно, както децата се подчиняват на майката, която се грижи за

тях. Те ходят около нея, допитват се за всичко, понеже тя желае тяхното добро. Майката влага част от своя живот в децата си, и когато те растат, развиват се и учат, тя се радва, защото живее чрез тях. Също такава е положението на всеки добър и велик човек, който работи за благото на другите. Трябва ли да се завижда на такъв човек? Радвайте се, че Бог се изявява чрез него. В това отношение Мойсей имаше една добра черта, а именно: когато му казваха, че много пророци има в Израил, той се радваше. Защо? Той искаше да каже, че желае всички пророци да служат на Бога от любов, а не с насилие.

Животът е по-драгоценен от храната. Всички хора трябва да разберат тази мисъл, за да се освободят от робството на храната, от робството на парите, както и на външните условия. Не само обикновените хора, но и учените даже се влияят от временните условия на живота и казват: „Без пари не може да се живее. Човек трябва да бъде богат, да има пари, да се храни добре, ако иска да живее и да се развива правилно.“. Питам: колко пари са нужни на човека, за да стане добър? Ако е въпрос за пари, за жилища, човек може да има много такива, но те не могат да го направят нито добър, нито учен. Казано е в Писанието: *В дома на Отца моего много жилища има.* Значи на небето за всеки човек е приготовено по-красиво жилище от това, което има на земята. Но сега бъдете доволни от тия, които имате на земята. *Животът е по-драгоценен от храната.* Затова на всички съвременни хора по целия свят казвам да не правят високи къщи, защото няма да мине много време, земната кора ще претърпи големи огъвания и от тези къщи нищо няма да остане. Всички високи къщи ще се съборят, камък няма да остане от тях. Къщите, които за в бъдеще се строят, трябва да бъдат най-много един етаж и половина високи и не много масивни, защото ще се разсипят. Иде време, когато земната кора ще се огъва, а заедно с нея

и вие ще се огъвате. Две години преди търновското земетресение дойде при мен една позната госпожа, да ме пита какъв съвет ще ѝ дам за строеж; искала да си строи къща. Аз ѝ казах да почака известно време, да не бърза да си прави къща. Тя ме послуша и отложи строежа за неопределено време. Наскоро след това стана земетресението в Търново, от което много къщи пострадаха. Като мина земетресението окончателно, тя си построи нова къща, а същевременно поправи старата си къща, която беше пострадала от земетресението. Ако не беше ме послушала, тя нямаше да има нито нова, нито стара къща. И двете къщи щяха да пострадат от земетресението.

Сега и на вас казвам: не си правете високи, масивни къщи! Във време на земетресение за предпочитане са ниски, не толкова масивни къщи. Този съвет се отнася до разумните хора, които са готови да слушат, а за останалите, които не искат да слушат, никакъв съвет не давам, те са свободни да си правят къщи, каквито искат. Разумният човек не трябва да насочва ума си към материални блага, защото те ще го спъват в духовното му развитие. По-добре е човек да развива Божествената любов в себе си, отколкото да придобива външни богатства. По-добре е човек да усилва разумността си, отколкото физическата сила. За обяснение на тази мисъл, ще приведа следния пример.

Един адепт на древността, наречен Елтамар, отишъл един ден в една местност, дето живели най-културните хора по това време. Той искал да помогне на тия хора, защото тъкмо при неговото пристигане водата в тази местност се изгубила и всички тамошни жители се измъчвали от голяма жажда, от суша и безводие. Адептът ги извикал при себе си и им казал да почака малко, да се въоръжат с търпение, докато приложи своето знание. Той построил една хубава чешма, от която потекла чиста, студена вода. Като видели това, жителите на тази местност се завтекли към

чешмата, гдето се явил голям спор кой от тях пръв да си налее вода. Жрецът на капището се приближил към адепта и казал:

— Моля ти се, остави ме аз пръв да наляя вода и да я занеса на своите богомолци, които ме чакат да свърша молитвата си. Адептът го запитал:

— Ако те оставя пръв да налееш вода и занесеш на своите богомолци, ще станат ли по-добри?

— Не зная, ще видим.

— Тогава и аз ще видя да ти дам ли пръв да налееш вода.

След това идва един учител, спира се пред чешмата и казва на адепта:

— Позволи ми аз пръв да наляя вода, да занеса на учениците си да пият от нея, и след това да продължа обучението си.

— Ако учениците ти първи пият вода, ще станат ли по-добри и разумни, ще могат ли по-добре да служат на Бога?

— Не зная, нищо не мога да кажа.

— Щом не знаеш, и аз се въздържа да дам първо на тебе вода.

Започват едни след други да се изреждат всички ония, които имат свои обични, и да искат първи да вземат вода. Адептът всички запитвал:

— Ако занесете на своите обични първи да пият от тази вода, ще станат ли по-добри и по-разумни?

— Не знаем.

— Щом не знаете, и аз ще помисля да ви дам ли първи да вземете от тази вода.

Най-после пристига един генерал и казва на адепта:

— Моля, дайте ми път по-скоро да наляя вода за войниците си, защото ми предстои важно сражение. Ако не пият вода, войниците ми са осъдени на смърт.

— Ако победите в това сражение, какво благо ще допринесете на човечеството и на своя народ?

— Не зная, ще видим.

— Тогава и аз ще видя, да ви дам ли вода, или не. След това адептът се обърна към всички присъстващи и казал:

— Нека свещеникът извика своите богомолци тук, сами да пият вода от чешмата, а не да им се носи на крака. Нека учителят доведе учениците си тук, сами да пият вода от чешмата. Нека генералът доведе войниците си тук, да пият направо от чешмата.

И започнали да дохождат на чешмата млади и стари, учени и прости да пият от новата вода, да утоляват жаждата си. Като задоволили жаждата си, адептът се обърна към всички със следните думи:

— Ето, хиляди години вече, откак вие пиете вода от тази чешма, но понеже се отклонихте от правия път, забравихте Бога, извършихте ред престъпления, водата се изгуби. По Божия милост тя отново дойде, за да ви покаже какво ви чака в бъдеще, ако не подобрите живота си и не се върнете в правия път. Ако не подобрите живота си, водата съвсем ще изчезне, а с това ще се прекрати и вашия живот. Докато пиете вода от новия извор, никой няма да умре.

Сега ще направя сравнение между водата и вечния живот. Водата представя живота. Затова именно, мнозина казват: „Животът е велик извор.“. Казано е в Йезекиил: *Ако извърши престъпление, праведникът прекъсва връзката си с Бога. Ако извърши добро, грешникът се свързва с Бога.* Връзката с Бога трябва да бъде постоянна. Не е достатъчно човек само веднъж да повярва или само веднъж да пие вода от великия Извор на живота. Той трябва постоянно да черпи вода от Него, да се освежава. Ето, и Бог постоянно работи. Той никога не спи. В този смисъл и ние трябва постоянно да работим, да бодърствуваме. Това е възможно за съзнанието на човека. Който служи на Бога, той е вещ в своите прояви. Ако е лекар, в своята практика не ще има нито един смъртен случай. Ако лекарят не

служи на Бога, повечето от пациентите му ще умират. Съвременните хора казват, че лекарят може да бъде виден, знаменит, само след дългогодишна практика. Те разбират, че в тази дългогодишна практика той е правил много опити. Известно е, при това на всички, че опитите могат да бъдат сполучливи и несполучливи. Същевременно те казват, че за да бъде добър, държавникът трябва да е направил ред погрешки, за да може от тях да извлече поука и опитности. Питам: какво научиха българите от многото войни в своето минало? Изхарчиха милиони и милиарди. Какво още научиха? Станаха упорити, твърди като кремък, и развиха крайно критичен ум. Всички войни, които българите направиха от началото на своето съществуване досега, се диктуваха от Сатурн, когото изпратиха да управлява България. Засега един цар съществува в България – Сатурн, който с камшик я управлява. Най-размирният център в цяла Европа днес е Балканският полуостров. Понеже българите са твърди и упорити, невидимият свят ги постави на огън, да се смекчат малко. Българинът е много практичен. Като правих своите научни изследвания върху тях, много учени българи ми казваха: „Кажи ни до какви резултати дойде в своите заключения, за да използваме и ние тези данни?“. Казвам: 12 години са ми нужни, за да събера тия данни; други 12 години, за да ги обработя, и още 12 години, за да ги препиша. Тъй щото след 36 години ще ви дам някои данни. „Дотогава ние ще измрем.“. Които останат живи, за тях ще бъде.

И тъй, учението, което е вложено в душите на хората, се предава по целия свят. Онези пък, които искат да бъдат ученици в широк смисъл на думата, трябва да прилагат това учение в живота си. Днес има малко истински ученици, защото като прилагат безразборно методите на окултизма, те губят силите си. Много от учениците на запад си служат с хипнотизъм, с внушение, като поддържат, че човек трябва да има силна

воля, за да си служи с тези опити. Обаче силната воля изисква разумност. Без разумност волята може да стане толкова твърда, че да поквари мозъка на човека. Вследствие на такава силна воля се явяват ред отрицателни резултати. Религиозните хора пък, които възприеха Христовото учение по буква, се натъкнаха на много заблуждения. Те казват, че хората трябва да бъдат милостиви, да правят добрини. Когато иска да направи добро някому, човек първо трябва да се обърне към Бога, да запита трябва ли да направи добро на този човек, или не трябва. И когато иска от другите да му правят добро, той пак трябва първо да се обърне към Бога, да запита трябва ли да иска съдействието на другите хора, или не. Ако му се отговори положително, тогава само той трябва да се обърне към онзи, от когото иска съдействие, с думите:

— Братко, аз имам добър занаят, затова те моля да ми дадеш възможност да ти услужа в нещо, за да изкарам днешната си прехрана. Аз мога и да копая, и да ора, и поезии да пиша.

— Добре, аз имам дъщеря, която обича поезията. Какво стихотворение ще ѝ напишеш?

— Ще ѝ напиша нещо хубаво за слънцето, за любовта.

Следователно човек трябва да бъде внимателен и когато дава, и когато иска.

Съвременните хора говорят за любовта, но те още не я разбират. Те на всяка стъпка се критикуват, обиждат и считат, че не са достатъчно оценени. Питам: кои учени или кои велики хора от памтивека до днес, са били оценени? Кой поет, кой философ, кой учен досега е бил оценен, почитан или уважаван както трябва? Всички велики хора са умрели, а телата им са изядени от червеи. Каква почит е тази? И след всичко това над гробовете на тия велики хора са съградени паметници. Тия хора може да са велики, но не са светци. Светците не се нуждаят от паметници. В една от своите поезии,

Ботев казва: „Не Ти, Боже, който си на небесата, но Ти, Боже, който си в сърцата.“. Щом Бог е в сърцата на хората, нека тия хора го проявят, всички да видят, че наистина Бог живее в сърцата им. Бог, който живее в сърцата на хората, трябва да бъде силен: за три хиляди лева не трябва да се продава, за пари не трябва да се жени, нито да се самоубива. Той е господар на положението, господар на условията. Много от религиозните хора, които минават за Синове Божии, наместо да работят, да помагат на себе си и на ближните си, подават ръка и просят. Срам е за човека на 20 век да се самоубива, да проси, да го осъждат, да лежи в затвор и т.н. Срам е за тия хора да се гонят помежду си, че този вярва в Бога, а онзи не вярва. Кой вярва днес в Бога? Всички хора са безверници. Вярата изключва безверието. Някой казва, че вярва в Бога. Който вярва в Бога, той ще бъде подложен на изпит. Как? Ще му кажат да продаде имането си, да го раздаде на сиромаси и да тръгне да проповядва. Този е един от начините за изпитване вярата на човека. Питам: колко души в България са готови да изпълнят тази заповед?

— Ами какво ще правим с жените и с децата си?

— И те да дойдат с вас.

— Кой ще ни храни тогава?

— За това не мислете. Ще дойде ден, когато ангелът ще похлопа на сърцето на всеки човек и ще му каже: *Ти знаеш да свириш на цигулка. Вземи цигулката си и тръгни из света, да свириш на хората, да им проповядваш.*

— Ами жена ми и децата ми?

— Нека всеки от тях вземе своя инструмент, бил той перо за писане, мотика, търнокоп, лопата, и всички заедно тръгнете да проповядвате Словото Божие. Идете, дете Бог ви праща. Това значи послушание.

Казвате: „Как така ние, културните хора на 20 век, да тръгнем от град в град или от село в село, да се опозоряваме?“. Че вие и сега сте опозорени. Но ако

тръгнете да проповядвате за Бога, от положението, в което се намирате сега, ще се повдигнете и светци ще станете. Ще работите за великото в света без да очаквате паметници да ви правят. Няма по-хубаво нещо от честния, от благородния, от милостивия човек. Те са живи паметници, на които всеки трябва да се кланя. По-добре е великият скулптор да извае една статуя и да я продаде на някой богат човек, отколкото да прави паметници и бюстове на велики хора и да ги излага по градините, по улиците и площадите. В дома на богатия човек статуята ще бъде при добри условия и кой как дойде в къщата му ще я гледа, ще ѝ се радва. И парите, които скулпторът получи за тази статуя, ще бъдат превърнати в животворна сила, с която ще лекува хората.

Животът е по-драгоценен от храната. Всеки художник, всеки музикант, всеки скулптор седи повисоко от своето произведение. Наука, изкуство, поезия, техника – всичко това трябва да се впрегне на работа, в услуга на Бога, на Божия Дух. Ще кажете, че съвременната наука казвала това-онова. Какво казва съвременната наука, това не е важно. Ако иска да се развива, тя трябва да бъде в услуга на божествената наука. Съвременната наука е произведение на човешкия дух; следователно тя е наука на обикновения човек. Обаче истински учени са честните, благородните, милостивите хора. Те са живите паметници в света. Каквото кажат тези хора, така е. Техните твърдения не търпят критика. Дойде някоя циганка, вземе ръката на човека, гледа в нея и гадае: „Ти си много щастлив човек. Ще се ожениш за млада, красива, черноока мома.“ Колкото повече пари дадете на циганката, толкова повече ще гадае. Тази циганка не знае, че чернооките хора създават големи неприятности. В едно варненско село две циганки ходили от къща в къща да врачуват. Един ден те отишли в дома на една богата селянка, която имала само една дъщеря, искали да ѝ

предскажат кога и за кого ще се ожени. Дъщерята не била в къщи. Майката им казала да влязат в коридора да почакаят малко, докато дъщеря ѝ си дойде. Те видели в коридора един голям кош с брашно. Едната циганка сграбчила богатата селянка и пхнала главата ѝ в коша с брашното, а другата влязла в стайте да краде. Като взели каквото им трябвало, първата от тях освободила домакинята, после и двете заедно си отишли. След малко дъщерята се върнала и като видяла главата на майка си цяла побеляла от брашно, разбрала, че са дохождали циганки в къщата им.

Ще кажете, че тази жена била много глупава, дето се оставила на циганките да си играят с нея. Питам: нима вашите глави не са посипани с брашно? Днес хората се безпокоят за най-малките неща и са готови за нищо и никакво да се самоубиват. Цели девет месеца вашите майки са ви носили в утробите си, а вие сте готови за един час да свършите с живота си. Вие продавате живота си много евтино, само за три хиляди лева. Обаче не знаете, че и най-големите ви мъчнотии не струват даже и три хиляди лева.

Животът е по-драгоценен от храната. В живота се крие силата на човека. Да познаете Великия в своите мисли, чувства, действия, както и в проявите на своя дух и на своята душа, това значи придобиване на сила, която животът съдържа в себе си.

Сега по случай Великден, желая на всички да превърнете стария си живот в динамична сила и да внесете в него абсолютна честност, абсолютно благородство и милосърдие. Ако внесете тези три качества в душата си, вие ще придобиете онова вътрешно богатство, което представя идеал в живота на всеки човек. Само по този начин божественият свят ще се разкрие пред вас с всички свои възможности и богатства, с всички свои складове от хранителни припаси. Тогава за всички ще има храна, всички ще бъдат осигурени за вечни времена. Само така човешкият свят ще се оправи.

Външният свят е оправен, но светът на човека още не е оправен. Обаче всеки трябва да знае, че бъдещата култура няма нищо общо със старата. Както гъсеницата няма нищо общо с пеперудата и както пеперудата няма нищо общо с гъсеницата, така и новият живот няма нищо общо със стария. Време е вече хората да излязат от стария живот. Обаче докато се приготвят новите условия на живота, хората ще се намерят пред кръстопът, пред дилема.

Като знаят това, Учителите на човечеството предупреждават хората и по-специално своите ученици да бързат. Времето е скъпо, денят е равен на век. Който може добре да използва времето, той ще придобие големи богатства. Бъдещето е важно и велико. Работа се изисква от всички. Тази е единствената философия – никаква друга философия не може да ви помогне. Да мислите, че като се преродите, тогава ще работите или че някаква нова религия ще ви спаси – това са празни работи. Освен работата, нищо друго не може да ви спаси. Освен вярата ви в Божия Дух и в божествената наука, нищо друго не може да ви спаси. Учете се от звездите, вслушвайте се в техния шепот. Те светят и тихо нашепват: „Радвайте се за възможностите, които ние откриваме за вас. Ще дойде ден, когато ще се ползвате от тези възможности. Тук се готвят места за вас.“. Ще кажете, че това са залъгалки. За предпочитане е човек да се залъгва, отколкото да се самоубива, както бе намислил младият човек, за когото ви говорих. Запитвате: „Ами ако след получаване на парите пак се самоубие?“. Не, щом получи парите, той няма да се самоубие. В такъв случай за предпочитане е по-малкото зло пред по-голямото. Да служиш на истината, това е най-малкото зло, което може да сполети човека. Да се отклониш от истината, това е най-голямото зло, което може да сполети човека. Сега ще дам няколко важни максими за живота. Те са следните: животът изключва смъртта; истината изключва лъжата; мъдростта,

която носи светлина и знание, изключва тъмнината и невежеството; правдата изключва всякаква неправда; милосърдието изключва насилието. Който се води по тези максими, той ще се ползва от великите блага и богатства на живота, той ще бъде новият човек, носител на новата култура.

Животът е по-драгоценен от храната. Кой живот е по-драгоценен от храната? Който ни е даден от Бога. Този живот струва повече, отколкото благата, които земята може да ни даде. И Христос говори за този съзнателен живот.

Сега поздравявам всички с Възкресение Христово, като ви пожелавам да възкръснете без да става нужда да се повтарят поздравления като тия в Чирпан. Пожелавам ви Бог да ви проговори, но не чрез езика на чирпанското земетресение. Ще дойде ден, когато в света ще стане такова земетресение, от което главите на хората ще побелеят. Главите им ще побелеят, но сърцата и умовете им моментално ще се отворят. Тогава всички хора ще излязат под открито небе, под небето на Божията любов, на Божията мъдрост и на Божията истина. Тогава всички хора единодушно ще отправят своята благодарствена молитва към Бога за всички добрини, които Той им е направил от създаването на света до сега.

15 април 1928 г., София

ПО - ДРАГОЦЕНЕН

Учителя Петър Дънов

СИЛА И ЖИВОТ
том XIV

Графичен дизайн и корица
ПЕТЪР ДОБРЕВ

Редактор
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВА

Предпечатна подготовка
ИВАН ДЖЕДЖЕВ

Формат 84/108/32
Печатни коли 37

Издателство „Бяло Братство“
izdatelstvo@bialobratstvo.info
www.bialobratstvo.info

Издателство „Захарий Стоянов“
office@zstoyanov.com
www.zstoyanov.com